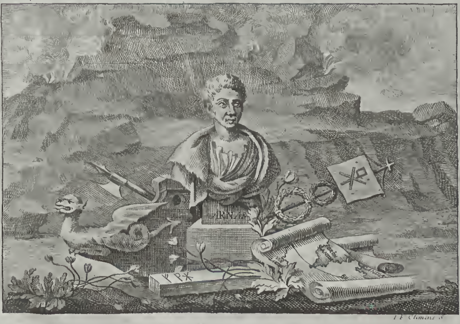

DIPLOMATARIUM
ARNA-MAGNÆANUM.

TOMUS PRIMUS.

EDITUS
EX BIBLIOTHECA LEGATI ARNA-MAGNÆANI.

DIPLOMATARIUM ARNA-MAGNÆANUM,

EXHIBENS

MONUMENTA DIPLOMATICA,

QVÆ COLLEGIT
ET
UNIVERSITATI HAVNIENSI
TESTAMENTO RELIQVIT
ARNAS MAGNÆUS
HISTORIAM ATQVE JURA DANIÆ, NORVEGIÆ,
ET
VICINARUM REGIONUM
ILLUSTRANTIA.

EX BIBLIOTHECA LEGATI ARNA-MAGNÆANI.

EDIDIT
GRIMUS JOHANNIS THORKELIN,
IN UNIVERSITATE HAVNIENSI PROFESSOR P. E. O. IN ARCHIVIS SCRETIORIBUS COLLEGA, SEVIRIS LEGATI ARNA-MAGNÆANI CURATORIBUS AB EPISTOLIS. SOCIETATUM REGIARUM HAVNIENSIS GENEALOGICO-HERALDICÆ, ET EDINBURGENS. ANTIQVARIORUM, NEC NON SOCIETAT. ISLANDICÆ BONIS ARTIBUS PROMOVENDIS DEDITÆ SODALIS.

TOMUS PRIMUS.

DANICA COMPLEXUS AB ANNO MLXXXV. AD OBITUM CHRISTOPHORI I. ANNO MCCLVIIII.

CUM XII. TABULIS ÆRI INCISIS.

HAVNIÆ MDCCLXXXVI.
TYPIS JOH. RUDOLPH. THIELE.

SERENISSIMO ET CELSISSIMO

PRINCIPI AC DOMINO

FRIDERICO

AUGUSTISSIMI REGIS FILIO

MAGNO MAGNORUM ATAVORUM INCREMENTO

POTENTIÆ AVITÆ PATERNÆQVE CERTISSIMO

HÆREDI

CUJUS NUMINE

PROSPERITAS ET HONOR

PATRIÆ

LÆTA CAPIUNT INCREMENTA

HOC

QVALISCUNQVE INDUSTRIÆ LITTERARIÆ

SPECIMEN

SUBJECTISSIMI ANIMI PIETATE

DEVOTISSIME

D. D. D.

GRIMUS JOHANNIS THORKELIN.

L. S.

Ad limpidiſſimos Hiſtoriæ fontes leges et diplomata pertinent. Utraqve depingunt tempora, et in luce clara ponunt. Hæc ob oculos ea, ſpectata percertos et definitos ſuos articulos, ſiſtunt, ſub vultu, qvem reapſe præferunt; iſtæ autem faciem rerum nobis demonſtrant, prout aliqvando fuit, et qvalem ſemper eſſe oportet. Omnem aliam certitudinem longe qvidem exſuperant Diplomata; at hæc ipſa tamen, qvod veritatis nimium ſæpe continuerunt, odium grave peperere, atqve per mille mortes æternæ oblivionis tenebris haud raro condemnata ſunt. Qvod evenit aliis, nihil noſtra refert. Nos enim in re diplomatica

> Tot Tulimus terra caſus pelagoqve, qvot inter
> Occultum ſtellæ conſpicuumqve polum.

Atqve fac ſane (1) Reginam Holſaticæ originis, aut qvæcunqve demum fuerit *diabolica* illa *Ave*, inſontem fuiſſe proditionis in patriam, cujus a ſcriptoribus rea poſtulatur. tamen nimis multa ſunt exempla, qvæ antiqviſſima noſtra tabularia teſtentur diſſipata eſſe, atqve miſere periiſſe. Qvid non ipſi fecere Reges (2) ERICUS vulgo Pomeranus, et (3) CHRISTIERNUS ille ſecundus? Qvid non omnibus agris (4) Pontificum Romanorum docta

Nil non auſa fames longo tenuauit hiatu.

Et deniqve: qvid non (5) vulcani inſatiabilis voracitas,

(1) Vid. pag. Diplomatar. 342.

(2) J. Weſtphalen de fatis Rei Diplomaticæ Cimbricæ. in Drejeri Monumentis anecdotis Virorum poſt fata illuſtrium. p. 88.

(3) Joh. Svaningii Speculum Regis Magni etc. Francof. 1658. p. 460. conf. Joh. Meurſii Hiſt. Dan. Edit. Flor. p. 786.

(4) Spondani Continuat. ad Raynaldi Annales Eccleſiaſtic. T. II. p. 43. ubi NICOLAUS V. *Enochum Aſculanum* ad Danos et Norwegos miſit; *ut odoraret, ſi qvæ latina Manuſcripta laterent.* conf. Aræ multiſcii Schedæ de Islandia, Chriſt. Wormii (tempore ſuo Daniæ Palladii) commentariis illuſtratæ. Oxon. e theatro Sheldon. 1696. p. 176. ubi Leonis X. Bulla hac de re ad Chriſtianum II. repetita in J. C. H. Dreyeri Notitiæ Librorum Mſſ. Hiſtoriæ Cimbricæ Periculo I. pag. 130.

(5) Archivum Eccleſiæ Othinienſis conflagraſſe teſtatur Schedula fragmentis Privilegiorum ejusdem inter Magnæana præmiſſa. *Hæc ſunt*

citas, et truculenti (6) martis furor, interdum (7) fraudi junctus, partim funditus vaftavit, partim per

a 3 fex-

funt Refcripta Privilegiorum fanctæ Othinienfis Ecclefiæ qvæ de fua dignitate et libertate poft incendium habuit et habet. Eodem fed graviori fato perierunt Carthophylacia Monafterii *Hovedöenfis* Norvegici, et anno hujus feculi 1728 Capituli Hafnienfis, ut taceam collectionem haud fpernendam a Comite R..... Norvegiæ olim Prorege flammis datam effe.

(6) Inter arma periere Tabularia Ecclefiæ *Ofloenfis*, et Civitatis Bergenfis Privilegia. Hæc in nihilum redegerunt Lubicenfes Anno 1523, ut teftantur Scotorum hoc anno qverelæ ad Regem Fridericum I. illud vero Epiftola Johannis Scriver ad Efkillum Bilde datæ circa Annum 1532. feqventibus verbis — tha gick hann til Proften och atfpurde hanom om han wyfthe noget aff forfchreffne fchrift om *Bwfknoo*, hvor hvn fchulle fyndes. da gaff Provften fzaa for Swaar att hand vifte der ynthet aff thill fkels fordy Kongh gammil Chreftens Rytther togh en Kyfte bortt och röff alle Bögger och Breffue y ftöcker. enn Kyfte var yghen och den var icky thiil ftede y Oflo. *et paulo infra* och war wy hoffz den gammil abetth Som var vtti clofteritt (i *Howedey*) och böö hanom itt par yngylft Hoffir paa dyt att han fkhulle wnderwyffe offz nogitt af forfchreffne Gwdtz (fom Hr. Henrik Krwmedike fchulle have givet til *Hoffuet öen*) Gaff han faa for Swar och fwor om gwdh at hand vifte ther enthetz aff for dy att alle clofters breffue och breffuileger och Jordh bögger blöff brendh fzamme tidh cloftertt brende ɔ: *Tunc Præpofitum adiit rogans, qvid illi de litteris Bufknoam concernentibus conftaret? refponfum vero tulit, fibi eas ignotas effe, partim, qvod Regis* Christiani *fenioris miles Tabularium (Ofloenfe) abftulerat, et libros litterasqve fingulas illo conditas in fexcentas diffecuerit partes. Qvo comperto, annofus ille Monafterii Hovedöenfis Abbas*

ſexcentos angulos disjecit. Pius utiqve (8) Cleri zelus hac in re multum operoſus fuit. Per introductionem purioris et unice veræ fidei deſtruebatur qvicqvid, paganos ritus ſubolebat; neqve adeo eſt, ut qvisqvam miretur *Runica* monumenta ab ethnicis temporibus non ſupereſſe. Notum eſt *Runas*, etiam applicatas eſſe ad artes vitæ ſociali nocuas, et hinc diligentior iis impendebatur cura, qvam primum fieri potuit, radicitus abolendis. Runas in uſu majoribus fuiſſe longo temporis ſpatio ante ſacra Redemptori generis humani, in orbe ſeptem ſubjectò trionibus, litata, nullus dubito; neqve viri acutiſſimi (9) J. Ph. Murraji argu-

Abbas rogatus, tentatusqve braccis, qvæ illi offerebantur, Anglicis, ut, ſiqvæ de bonis ab Henrico Krumedike monaſterio datis noverit, candide narraret. per Deum fidem teſtabatur rem ſe penitus latere, in medium adducta cauſa Monaſterii Chartas omnes, Privilegia et Cadaſtra cum ædibus in flammas ſimul abiiſſe.

(7) C. Ulfeldii perfidiam, fraudes, dolos, omnes norunt; verum, qvod Bibliothecam *J. Sefeldii* attinet, *Olai Brockenbuuſii* relatio pulcherrime docet, in *Nytt forraad af ældre och nyare Handlingar rörande Nordiſka Hiſtorien.* Sectione IV. p. 194.

(8) Huc non pertinet *Olaus* filius *Engelbrechti* Archiepiſcopus Nidroſienſis, qvi Archiva ſedis Metropolitanæ in *Flandriam* ſecum abſtulit. juxta Literas Capituli ad Regem Chriſtianum III. anno 1539 de fuga et perfidia Præſulis.

(9) In Commentationibus Societatis Regiæ Scientiarum Goettingenſis per Ann. 1779. Volum. II.

argumenta pro contraria ſententia mihi ſatisfaciunt. Ille auſu Alexandri æmulo diſſecat omne obvium, et ([10]) Remberti fidem floccipendit; neqve a ſe impetrare poteſt, ut credat idem, qvod Livius olim ([11]) de Evandro dixit, a Sturlæo ([12]) noſtro in Odinum dici potuiſſe. Noſtri haudqvaqvam inſtituti fert ratio, Runarum ætatem demonſtrare, multo minus eas ab Etruſcis, (*) Græcis, Latinisve repetere; ſatis habeo afferre æqve idonea argumenta, qvæ Runarum notitiam, ſacris Chriſtianis longe antiqviorem adſtruunt; atqve ea ſunt, qvæ a doctis hominibus communiter opponuntur. Prætereamus notum illud Venantii Fortunati Carmin. Libr. VII.

Scribere qvo poſcis, diſcindat faſcia *fagum*
Cortice dicta legi ſit mihi dulce tui.

Et

([10]) In vita *Ansgarii.* Rer. Danic. Script. T. I. p. 448. verba ſic jacent: Peracto itaqve apud eos, (Sviones) altero dimidio Anno præfati ſervi dei cum certo ſuæ legationis experimento, et cum litteris Regia manu, more ipſorum deformatis ad ſereniſſimum reverſi ſunt Auguſtum.

([11]) Libr. I. C. 7. Venerabilis vir miraculo literarum, rei novæ inter rudes artium homines.

([12]) Edit. Havnienſis T. I. p. 11.

(*) Vid. illuſtris Dni Aſtlei Hiſtory of Writing. Lond. 1784. p. 88.

Et paulo infra

Barbara *fraxineis* pingatur *Runa tabellis*
  Qvodqve papirus agit virgula plana valet
Pagina vel redeat perſcripta dolatile charta
  Qvod redigi poterit fructus amantis erit.

Verum Eddas percurramus, et alia canæ antiqvitatis monumenta, qvorum inter vetuſtiſſima Ode dicta *Runa Capitule*, Runas, earum originem et ſcribendi modum ſeqventibus explicat.

Þa þu at RUNUM *Kemr*	Qvando ad *runas* venis
Inum regin kunnu	Diis bene notas
Er FADI *fimbul þulr*	Qvas *duxit* ſapiens vates,
Oc (13) REIST *hroptr rögna.*	Verum *raſit* altiſſimus Deorum.

Et

(13) In longe alio ſenſu verbum *Skrifa* ſcribere, et *Skrift* ſcriptum adhibetur, ſcilicet pro *pictura* ſemper antiqvis ſumebatur. Sic in *Sæmundi* Edda

Hofdo viþ a ſkriftum	*Dedimus picturis*
Þat er ſkatar leku	*Res heroum geſtas.*

loqvitur nempe *Gudruna Giuki* filia de opere acu diverſe facto, auroqve intexto, nam paulo poſt

Hon mer at gamni	*Illa mihi blandiens*
Gull bokadi	*Auro pingebat.*

Fafneri ſcilicet illatam a Sigurdo cædem. Teſtatur enim Volſungorum

Et

RUNAR *muntu finna*	RUNAS *invenies*
oc rádna STAFI	*Et interpretatas* LITERAS
Miöc ſtora STAFI	*Valde Magnas* LITERAS
Miök ſtinna STAFI	*Valde firmas* LITERAS.

Sed

gorum hiſtoria *Brynhildam* fortia ſponſi facta limbo intexiſſe. Idem in Egilli vita ſenſus, ubi *Hacon* Norvegiæ dynaſta *Einaro Skalaglammo* dedit

Skiöld, oc var han hin meſta gerſime. hann var *ſkrifadr* forn ſögum, en alt mille *ſkriftanna* voro lagdar yfer ſpeingor af gulli oc ſett ſteinum i. e. *Clypeum, rem pretioſiſſimam, ſiqvidem heroum remotioris ævi factis pictus erat, picturas* vero laminæ auro graves et prætioſi lapides a ſe invicem diſtingvebant. cui clipeo haud abſimilis ille ſvecicus qvem admiranda Saxonis vena his deſcribit p. 136.

Ad Caput affixus Clypeus mihi Svecicus exſtat,
Qvem ſpecular vernans varii cælaminis ornat,
Et miris laqveata modis tabulata coronant.
Illic confectos proceres populosqve ſubactos,
Bella qvoqve et noſtræ facinus ſpectabile dextræ
Multicolor pictura notat: medioxuma nati
Illita conſpicuus ſpecies cælamine conſtat,
Cui manus hæc curſum metæ vitalis ademit.

Sed omnibus lucem majorem affundit Laxdælenſium Res Geſtæ. Mſſ. circa 980. þat ſumar let *Olafr* gera elldhus i *Hiardarholti* meira oc betra enn menn hafi ſed. voro þar a *markadar* ágætar ſögor a þilividinum oc ſva a ræfrino. var þat ſva vel ſmidat at þa þotti miklu ſkrautligra er eigi voro tiöldin uppi — *Ulfr Uggaſon* orti kvædi um Olaf Hoſkuldſon oc um ſogur þær er *ſkrifadar*

 voro

Sed dixerit aliqvis, ex Skirneris itinere et Brynhyldæ Sigurdrifæ malis, qvod poema Runarum uſus varios et effectus prolixe recenſet, atqve ([14]) ex *Skallagrimii* vita nihil aliud probari, qvam fuiſſe, non literas, ſed characteres magicos amuleti et Talismanum, vices ſuſtinentes. Verum habemus exempla, qveis docetur illud literarum genus potius eſſe adhibitum, ad exprimendum res infinite varias, eodem modo,

voro'a elldhuſinu. ɔ: *Æſtate*, (qva ex Norvegia|venerat) *Olafus, Hiardarbolti Hypocauſtum fieri juſſit majori apparatu atqve arte, ac olim viſum fuerat. In Parietibus et tecto res inſignes fictæ erant, et tam eleganter formatæ, ut pulcrior veniret domus, ubi aberant pepla — Ulfus Uggi filius Carmine Olafi geſta, et pictas in hypocauſto hiſtorias celebravit. Meminit Carminis dicti Husdrapa Sæmundi Edda, docetqvé illo fuſe narrari certamen* illud ſingulare qvod *Heimdallus* habuit cum Lokio ſub figura phocæ de armilla Briſingamen.

([14])

Riſtum Run a horni	Inſculpamus cornu caracteres
riodum ſpiöll i dreyra	Sculpturas ſangvine rubefaciamus
Þau vel ek ord til eyrna	Ea ſeligo verba
Ods dyrs vidar rota	Ad orificium cornu animalis feri
et paulo infra	
Skala madr runar riſta	Nemo runas radat
Nema rada vel kunni:	Niſi earum potentiam calleat.
Þat gerer mörgum manni	Id multis nocet,
Er um myrkvan ſtaf villiſt	ubi incerta littera erratur.
Sa ek a telgdu talkni	Vidi in dolata tabula
Tiu launſtafi riſtna	Decem abſtruſas litteras inciſas.
Þat hefir lauka lindi	Hæ roſiferæ mulieri
Langs of trega fengit.	Diuturni doloris erant cauſa.

modo, vi et poteſtate, ac hodierna ſcriptura id facit. Erat autem ſcribendi ars majorem in modum olim rara, atqve occulta habebatur, unde profecta eſt vulgi, qvi ſemper adeo propenſus eſt, ad vim ſupernaturalem et origines divinas, iis tribuendum, qvæ ſuum captum fugiunt. Interea tamen nonnulli in hac arte exercitati et periti erant, animiqve ſui ſenſa bacillis (15) *keſle*, ſ. tignis *balkr*, Runa ſignatis cum amicis communicarunt. Nec id ſolum; carmina fago *Bök* et *Bok*, ut Romani *ligno*, et *Libro* incidebant. Ita Hallmundi monticolæ filia elegantem patris moribundi Odam (16) literis conſcripſit; et prudens illa Thorgerda operam ſuam pollicebatur (17) ad incidendum

 tabu-

(15) Talium Epiſtolarum freqvens occurrit mentio in Viglundi Venuſti Vita, Thorſtani Thauripedis, et Svarfdalenſium rebus geſtis.

(16) Gretteri Vita Cap. LXV, *Hallmundr ſagdi dottr ſinni of vidſkiftum Þeirra Grims. ſkaltu nu heyra til ſegir hann enn ek man ſegia Þer fra athöfnum minum oc qveda Þar um qvæde. enn Þu ſkalt riſta efter a Keſle. Hun giörde ſo.* Hallmundus filiæ rem cum Grimo geſtam retulit, juſſitqve favere lingva, dum carmine exponeret fortia olim facta, addens bacillo prolatum ore incideret: id, qvod illa fecit.

(17) Egilla Skallagrimi vita. *Nu villda ek fadir at vid lengdom lif ockart ſva at Þu mættir yrkia erfda Kvædi efter Bödvar enn ek mun riſta a Keſti.* Vellem pater indulgeremus tantum vitæ, qvantum ſat eſſet Epicedio in memoriam Bodvaris componendo, qvod bacillo conſignarem.

tabulis epicedium, qvod Egillo, patri auctor erat, ut in memoriam recens exſtincti filii componeret. Multo autem ante ſagax ille et uſu rerum doctus Egillus ([18]) conto corylaceo inſculpſerat Runis diras exſecrationes in Regem Ericum et Gunhildam, ſangvine nunqvam ſatiatam. Omnia hæc in orbe noſtro Boreali Religionem Chriſtianam præceſſerunt. Ex eo vero

([18]) Han tók í hönd ſer heſliſs ſtaung, ok geck á bergſnaus nockura. Þá er viſſi til landz inn. Þá tók han hroſshöfud, ok ſetti upp á, ſidan veitti han formála, ok mællti ſua. *Her ſet ek upp nidſtaung. ok ſny ek þeſſu nídi á hönd Eriki koúngi ok Gunnhildi drottníngu.* han ſneri hroſshöfdinu inn á land. *Suy ek þeſſu nídi á landvættir þær er þetta land byggia. ſva at allar fari þær villar vega. ok engi hendi ne hitti ſitt inni. fyrr enn þær hafa rekit or landi Erik konúng ok Gunnhilldi.* Sidan ſkytr han ſtaunginni nidr í biarg-rifti. ok let þar ſtanda. han ſneri ok höfdinu inn á land, en han reiſt rúnar á ſtaunginni. ok ſegia þær formála þenna allan. *Egillus in inſulam egreſſus, ſumta in manum pertica corylina, in petræ alicujus, qvæ continentem introrſum ſpectabat, prominentiam proceſſit: tum caput eqvinum cepit, impoſuitqve perticæ, atqve adhibitâ, ſic effactus eſt:* Hic ego perticam exſecrationis erigo; atqve hanc exſecrationem in Ericum regem et Gunnhilldam reginam intendo. *Tum caput eqvinum continenti introrſum obvertens, (pergit:)* Dirigo hanc exſecrationem in genios hujus terræ indigetes, ui cuncti errantes vagentur, et nemo ſuum domicilium adſequatur aut reperiat, prius qvam terra expulerunt Ericum regem et Gunnhilldam. *Deinde perticam in rupturam petræ immiſſam defixit, et capite (eqvi) ad terram converſo, literas incidit perticæ, qvæ loqvebantur iſtam (imprecationis) formulam integram.*

vero tempore Runæ adhibentur tantum, pro Cifris, hodie ſic dictis, et ideo principibus in deliciis erant. Rex HAQVINUS SVERI (19) nepos earundem lectionem optime callebat, cujus ille experimentum dedit, cum ei a Ribbungorum duce qvodam mitteretur bacillus runis inſcriptus, nuntians Sigurdi Ribbungi mortem Norvegiæ ſalutarem nuper eveniſſe. Et aſſervatur in ſecretiori Tabulario Regio Havnienſi Diarium in paucis rarum, qvod heros toga et ſago æqve clarus Magnus Gyldenſtiernius conſcripſit runis, dum expeditioni vacavit in oceano boreali (20). In Iſlandia Runæ ſemper apud vulgus in uſu fuere, et adhuc a viatoribus adhibentur ad nomina ſua indicanda aſperis inſculpta ſaxis, qvæ apud vias in coelum minantur (21). Qvis igitur crederet immortalem noſtrum Snorronem neqviiſſe legere epiſtolam id genus runis, qvæ *Stafkals letr* ſ. *mendicorum* literatura appellatur,

(19) Haqvini Haqvinii Vita Mſſ. auctore Thordo Sturlæo.

(20) Diario inſertum eſt, literis vulgaribus, Jus nauticum a Chriſtiano III, datum Germanice, in Arce Havnienſi. Anno (MD) XLIII, die Mercurii poſt Vincula Petri. Majori vix ætate provectus eſt Codex Juris Scanici in pluteis Arna Magnæanis, in membrana formæ qvartæ runicis characteribus deſcriptus.

(21) Hoc idem de Dalecarlis olim obſervavit haud diu ante avita eruditione clarus Benzelius in periculo Runico pag. 65. et R. Næsman in Hiſtoriola Lingvæ Dalecarlicæ pag. 31. 33. Upſal. 1733.

tur, exaratam, qva monebat amicorum aliqvis mortem inſtare ocius; verum illud fruſtra erat, hic enim ne conjectare qvidem qvicqvam valuit [22].

Cum autem majores noſtri tamdiu coſueverint propria lingva ſcribere, et literis ſibi peculiaribus uti, valde mirum videri ſane poteſt, qvod ſermone Latiali et charactere æqve ignoto diplomata ſæpius loqvi ſiverint, poſtqvam ſacra immutaſſent. Qvandoqvidem in

[22] De Runis plurimi ſcripſere, recenſiti a *Johanne Erici* in Bibliotheca Runica. Greifswald 1766, et in docti Anonymi libro *Antwort auf die Frage, ob des Hrn. Johan Erichſons Bibliotheca Runica für vollſtändig und zureichend zu halten ſey. Greifswald* 1766. Qvibus addi poſſun. Uno v. *Troil* de Runarum in Svecia Antiqvitate ſub præſidio Joh. Ihre. Upſal 1769. Joh. Guſt. *Stenberg* de Runarum patria et Origine, eodem præſide Upſal 1770. *Sv. Lagerbring* Swea Rikes hiſtorie. T. I. p. 451-54. 460-461. Hans de *Hoffman* Fundatzioners VIII. Deel pag. 339. P. Frid. *Suhm* Den critiſke Hiſtorie over Dannemark, pluribus locis. Introduction a l'Hiſtoire de Dannemarc par Mr. *Mallet*. Copenhag. 1755. pag. 224. 236. Encyclopedie Elementaire, ou Introduction a l'Etude des Lettres des Sciences et les Arts par l' Abbé *Petity*. Paris 1767. T. II. part. II. p. 456-470. Chronicon Gottwicenſe T. I. pars I. p. 63-70. J. G. *Eccardi* de Origine Germanorum Libri II. Goettingæ 1750. p. 188 ſeqq. Thom. *Aſtle's* Hiſtory of Writing. Lond. 1784 p. 88. Joh. Phil. *Murray* Animadverſiones ad literaturam Runicam. l. c. Deux diſſertations ſur l'origine des Runes etc. Copenh. 767. Stanisl. *Wydras* Abhandlung über die bey Podmokle 1771 gefundenen Goldklumpen. Prag 1771.

in his non potuerunt facile applicari Runæ, qvod erant et paucæ et ſcriptu difficiles, paulatim in deſvetudinem abierunt, haud ſecus ac litteræ vulgo Gothicæ latinis pulcrioribus cedere brevi cogebantur. Ut taceam, qvod clerus olim, qvi omnibus ſe negotiis miſcuit, non libenter tulit, ſeculares ad arcana Ordinis viſu penetrare ([23]). Ex Lingva Diplomatum libertatem populi tuto metiri poſſumus. Qvo magis lingva propria gens in ſcribendo utebatur, eo anguſtioribus limitibus circumſcripta fuit ſedis Romanæ auctoritas. Norvegi, et ultra ſolis vias degentes Islandi, in comitiis, et in foro vernaculam adhibuerunt,

([23]) Exempla duo adſunt unum ex Islandia. Johannes Epiſcopus Skalholtenſis in *Laurentium* Epiſcopum Holenſem cauſam latine perorabat; poſtulatus vero Norvegica lingva uſus, *notum eſt* inqvit *domine!* te lepore latinæ lingvæ cuilibet multum præſtare, et certare apud te utriusqve ſermonis ſvadam. verum iſtam non capit vulgus. Age igitur verbis certemus, qvorum vis et potentia omnibus æqve nota eſt, ut res eos non lateat. Vita Laurentii Mſſ. Huic convenit alterum agendi modum apud Germanos Sec. xvi docens, deſumtum ex Libro. Von Er. Lenhard Keiſer ynn Beyern vmb des Evangelii willen verbrandt eine ſelige Geſchichte Mart. Luther. Wittemb. 1528. 4. — Hat mehr Herr Lenharten Procurator angehalten das man Deutſch redt, iſt aber nicht vergundt worden, ſondern die Artikel hat man lateiniſch geleſen. Aber Herr Lenhart hat die ſumma der Artikel und ſein Antwort Deutſch geben mit groſſem Geiſt.

runt, et Diplomata partem maximam ea confecerunt. Sed in Dania feculo tandem XIV fermonem patrium admiferunt chartæ. Qvicqvid ante id tempus fcriptum publice, fi Jus commune (24) exceperis, latinum erat, et nudæ funt verfiones ævi recentioris (25) qvotqvot alio idiomate occurrunt literæ.

At qvid prodeft dudum amiffa deplorare? aut ftupore otiofo qveri qvod

Tempus edax rerum, tuqve invidiofa vetuftas
Omnia deftruitis, vitiataqve dentibus ævi
Paulatim lenta Confumitis omnia morte.

Satius erit, qvæ fuperfunt, ab interitu vindicare. Hic animus, hæc cura fuit collectionis noftræ auctori, et eadem mens eft ejusdem Curatoribus, qvorum opera cautum voluit Patriæ Pater Optimus, ne naufraga ævi fugientis fpolia unqvam perirent. Hunc in finem, illi injunxerunt mihi, ut qvicqvid inter thefauros Legati Mag-

(24) Jura municipalia Havnienfe, Rofkildenfe, Ripenfe, latine lata erant, vid Diplom. T. I. p. 197. Danfke Magazin T. V. p. 333.

(25) Solebant Canonici, monachi, aliiqve ordinis facri homines autographis addere verfiones in ufus qvotidianos, qvarum haud pauca vidi.

Magnæani literarios Diplomatum inveniretur, ſecundum leges a ſe datas publici juris facerem. Ex harum præſcripto

I) Initium factum eſt ab antiqviſſimis literis et Ordine Chronologico omnes inde prodeunt ad Annum MCDXLIX. qvo Dani Norvegiqve æterno foedere jungebantur.

II) Singulis regnis ſua data eſt ſectio, et ſeorſim edentur olim, qvæ res Islandicas concernunt.

III) Argumentum diplomatis paucis in fronte exponitur.

IV) Conſpectus chronologicus, ſingula qvid contineant volumina, ad calcem ante oculos ponit.

V) Opus totum binis indicibus clauditur, uno nominum propriorum atqve rerum, altero vocum utriusqve lingvæ diplomatibus propriarum.

VI) Annotationibus tunc conceditur locus, ubi in anno et ætate diplomatis aut aliqvis latet error, aut ejus ſaltem ſuſpicio oritur.

Et nunc venio ad modum, qvo hæc exſeqvi annitebar. Omnia manu propria transſcripſi, atqve

in eo totus fui neqvid immutaretur, vetuitqve religio, vel menda, five calami, five orationis fuerint, integritati reftituere. Sed annotavi in parte infima paginæ, fiqvid minus rite fe habebat, et qvicqvid tempus adeo corraferat, ut repetita diligenter investigatione, fub afpectum et oculos non caderet, relicto fpatio defectus indice fignificavi. Hic enim legendum effe, nec coniecturis vel felicibus indulgendum ratus fum. Hac ratione autographis, et diverfis exemplorum familiis fideliter fum ufus, orthographia, qvæcunqve fuerit illa demum, vitii fufpecta, manifefte falfa, et fibi fæpius haud conftans, erat mihi fancta. Ut vero non facile eft interdum decernere, qvæ rectius debeat adhiberi litera, ex. gr. *t* an *c* ante vocales *i* et *e*, ubiqve tamen pofui *t* ubi legi poterat, *c* autem femper alias. Saltem in contracto *Sco, Scus* ut plurimum expreffit, tanqvam ibi ftetiffet *Stus.* In literis initialibus nominum propriorum, qvæ in prifcis monumentis qvam rariffimæ funt majufculæ, illas tamen fubftitui, qvo magis hæc nomina incurrerent in oculos, diverfis ab oratione reliqva typis fcribenda curavi; contrario literas in medio et fine magnas ad officia redegi more et ufu hodie recepta. Veterum *i* femper caret puncto, qvod moderni ty-

porum

porum formatores illi comitem aſſiduum eſſe voluerunt; et in hoc erat conſvetudini cedendum. Contra, ſ longum, ubicunqve occurrebat, adhibitum ſemper eſt: eodem modo *u* et *v*. Vocalium vehicula, et, cætera qvæqve vocum contractarum ſigna, qvorum imitationem typographiæ, arti præ cæteris divinæ, prohibent, et diverſa multitudo, et formæ varietas, a vinculis, rite, ut ſpero, ſolvi, et literis pro re nata plenis expreſſa dedi. Annorum numeros, omnesqve alios, ſive literis Romanorum numericis ſolis veniebant, ſive literis ſociisqve verbis indicabantur, originem ſervare juſſi, et ſignis, qvæ habuerunt, a ſe invicem diſtinxi. Ne vero illa lectori impedimento forent, qvando hoc vel illud diploma raptim conſulendum eſſet, Arabum Cifris annum et diem in capite notavi. Majoribus erat moris teſtium nominibus lineas ut plurimum continuis ducere, nec ut hodie ſolemus, ſingulis novas auſpicari: et hoc nobis ſacrum erat.

Qvod de Orthographia dixi, de interpunctatione valet: non putavi mihi fas eſſe illam uſpiam immutare, neqve ratione loci, neqve uſus varii. Externam tamen ſigni diſtingventis formam,

 pri-

priſcam rudem, hodierna induere coactus ſum. Eſt enim res in eo omnis ſita, ut diploma exſcriptum detur, qvale eſt, non vero, qvale nos illud eſſe cuperemus. Verum nemini inſolens habeatur, velim, in uno eodemqve diplomate, diverſam ſibiqve ipſi diſſonam orthographiam deprehendi, ne qvid dicam in pluribus; nam præterqvam, qvod veteres raro conſtanti in ſcribendo lege utebantur, iis, qvæ ſeqvi neceſſum habebam,

Facies non omnibus una.

Et cum non ſim neſcius, qvanti interſit exacta notitia fontium, qvibus adſtrui argumenta in hiſtoria atqve jure debent, ad ſingulas diligenter indicavimus literas, unde petitæ fuerint, et ubi inveniantur. Sunt vero fontes qvadruplicis generis

I) Autographæ Literæ. His præ cæteris omnibus fides debetur maxima; nec ſecus illæ tamen critico indigent oculo. Seculis, qvorum canam fidem noſtra ætas laudibus ad coelos tollit, qvæqve AUREA, et fraudis expertia fuiſſe ſibi fingit, haud infreqvens tamen erat, fallere et falli. Ubi momenti alicujus res agebatur, hominibus nihil erat ſanctum: adulterinæ con-

confictæ ſunt literæ, et ſigilla ad aliorum formabantur vultum, aut furto ſurripiebantur, ectypave aliis appenſa dolo inſerviebant. In hoſtem nil non licuit, et in bello ſtratagema Regibus dignum cenſebatur ([26]). Singularis igitur adhibenda eſt cautio, et oculis, mente, manibus omnia bene colluſtranda; eritqve lector diligenter admonendus de dubio vel minimo. Qvævis circumſtantia magnum momentum trahit. Intrinſecus Res ad artis Diplomaticæ regulas et hiſtoriæ veritatem rigide examinandæ: nec ad externa inattentum eſſe opportet, ut ad ductas varia manu literas; atramentum recentius; ſigilla qvomodo ſint appenſa; qvodve ſit membranæ genus, cui verba inſcripta ſunt.

II) Codices diplomatici, qvorum duas habuimus claſſes: aut enim exarati ſunt auctoritate publica, filo trajecti, ſigilloqve, præter Notarii Cæſareo-Apoſtolica auctoritate fungentis conſvetum ſignum ac manus propriæ atteſtationem communiti; aut in eorum capite, medio, vel deniqve ad calcem, publicus ſcriba docuit, qvæ præceſſerunt omnia, autographis convenire. His ſigillo deſtitutis, nec qvantum videri eſt,

 filo

([26]) Saxo pag. 99.

filo unqvam trajectis fides in rebus momentofis caute erit adhibenda, præfertim fi varia manus eosdem transfcripfit; qvis enim fcire poterit, integra ne folia, ne qvaterniones dicam, antiqvis nova fubftituerint recentioris ævi homines. Inter illos funt qvi vitiis non carent, etenim multum intererat, qvam fcribæ veterum publici, haud raro fub alio fole nati, lingvarum periti effent, qvamqve valerent auribus. Ad primam claffem pertinet Codex membraneus Sorenfis, formæ, ut dicunt, maximæ Legati Magn. qvem Stephani Johannis Stephanii nitida in fronte manus continere annotavit (27). I) *Variorum Pontificum Roma-*

(27) Omnia hæc fufius recenfent cum Johannis Broftrupii Archiepifcopi Lundenfis Epiftola Codici in fronte adjecta, tum Notarii publici ad finem fubnotatio, conceptis, qvæ feqvuntur verbis. In nomine domini Amen omnibus ad perpetuam rei memoriam hoc prefens publicum transfumptum jnfpecturis pateat et fit notum quod nos Johannes Dei et Apoftolice fedit gratia Lundenfis Archiepifcopus Suetie primas et eiusdem Apoftolice fedis legatus legimus vidimus et diligenter infpeximus nonnullas fummorum pontificum literas eorum quibus adfcribuntur bullis plumbeis cum filis fericeis rubei croceique coloris more romane curie impenden, Pariter et vidimus ac diligenter jnfpeximus nonnulla priuilegia etiam romanorum Pontificum ab Archiuis Monafterii Ciftertii Cabilonenfis diocefis extracta et in uno libro papireo in afferibus fub corio rubei coloris ligato de diligentia et prouifione reuerendi patris Dni Johan-

Romanorum privilegia et immunitates indultas atque concessas monasterio Cistertii, Cabilonensis Diocesis;

Johannis Abbatis Ciſtertienſis ordinate impreſſa ac per prouidum virum Conradum Leonbergenſem de Mandato eiusdem Dni Abbatis Ciſtertii exemplata atque ſubſcripta. Rurſus vidimus et diligenter inſpeximus nonnullas literas Archiepiſcoporum predeceſſorum noſtrorum epiſcoporum et Regni Datie Regum cum ſigillis et ſecretis reſpectiue ſigillatas ſanas et ſana integras et integra non cancellatas neqve cancellata nec in aliqua ſui parte ſuſpectas nec ſuſpecta ſed omni prorſus vitio et ſuſpicione carentes et carentia ut prima facie apparebant Nobis per prouidum virum Magiſtrum Johannem Martini .... et Decretorum doctorem Religioſorum Dominorum Abbatis et Conuentus de ſora Ciſtertienſis Ordinis Roſkildenſis diecefis legitimum Procuratorem preſentatas Quasquidem literas ſicut premittitur preſentatas et per nos diligenter inſpectas ad inſtantiam et requiſitionem dicti Magiſtri Johannis Martini procuratoris allegantis et dicentis ſibi et dictis dominis Abbati et conuentui principalibus ſuis pericula imminere poſſe tum propter vetuſtatem cartarum tum quia plures litere et dictiones jam deleri inceperant in eisdem tum quia vera originalia ad loca remota pro cauſis et juribus eorum defendendis transferri haberet et ſic ne veriſimiliter ex earum perditione in via, vel conſumptione ut premittitur aliqua eis deficeret probandi facultas tum etiam quia aliqua ut prefertur transſumpta ſicut in libro papireo transſcripta et impreſſa et ut veriſimile eſt paruo tempore duratura per notarium noſtrum publicum infra ſcriptum tranſſumi et exemplari ac in publicam tranſſumpti formam redigi mandauimus decernentes et volentes quod huic noſtro preſenti tranſſumto publico ſiue exemplo plena fides de cetero et in antea ubilibet locorum adhibeatur ipſumque tranſſumtum fidem faciat et illi ſtetur ac ſi originales

cesis; et una Abbatibus et conventibus universi Ordinis Cistertiensis ad fol. xv. II) *Variorum Pontificum*

ginales ipse litere, apparerent et .... forent Harum vero literarum Apostolicarum Originalium et transsumtorum ac archiepiscoporum episcoporum et Regum tenores de verbo ad verbum in quadraginta foliis sequentibus subsequentur Originalium vero plumbatorum videlicet Primo. *(Diplomatum Indicem, Versibus LIII constantem cum perspicuitate multum cedat illi, quem scripsit Johannes Stephanius, et cui inter scriptores Rerum Danic. T. IV. p. 558. locum dedit b. Langebekius hic repetere non juvat.)* Quibus omnibus et singulis premissis auctoritatem nostram interposuimus et decretum et ad ampliorem euidentiam et firmiorem fidem omnium premissorum presens nostri publici transsumpti et exempli instrumentum exinde fieri et per notarium publicum scribamque nostrum infra scriptum subscribi et publicari mandauimus secretique nostri jussimus et fecimus appensione communiri Datum et actum in curia nostra Archiepiscopali Hafnensi Sub anno a Nativitate Dni Millesimo quadrigentesimo Nonagesimo quarto Indictione duodecima die vero lune vicesima secunda mensis Junii Pontificatus sanctissimi in Xpo Patris et Dni nostri Dni Alexandri Diuina prouidentia pape Sexti Anno secundo presentibus ibidem venerabilibus viris dnis Olauo Esberni Canonico et Cancellario et Jacobo Jude Capellano nostris testibus ad premissa vocatis specialiter atque Rogatis. Et Ego Johannes Andree Clericus Vibergensis, publicus sacris Apostolica et imperiali auctoritate notarius, reuerendissimique Patris et Domini, Dni Johannis Brostropp, Dei et Apostolice sedis gratia Lundensis Archiepiscopi, Svetie primatis et eiusdem Apostolice sedis legati, prefati ac huiusmodi transsumti et exempli coram eo scriba, quia predictarum literarum Apostolicarum, Archiepiscopalium atque Regalium presentationi receptioni, requisitioni, exhi-

ficum Romanorum Archiepiſcoporum Lundenſium, Epiſcoporum Roſkildenſium et Regum Daniæ literas Confirmationum, permutationum, item privilegia et immunitates indultas atqve conceſſas Abbati et conventui Monaſterii b. Mariæ Virginis de Sora Roſkildenſis Diocefis a fol. xv. usqve ad finem. Hæc autem omnia transſcribi ex Archivis utriusqve monaſterii Ciſtertii et Sorenſis curavit Johannes Broſtrup, Archiepiſcopus Lundenſis, rogatu Abbatis Sorenſis, eaqve demum in publici transſcripti formam cura diligenti redacta ſecreto ſuo, qvod proh dolor! abeſt, confirmavit. Singula unde deſumta ſint, ex Autographis, exemplis, impreſſisve libris, in margine ſemper indicatur, et qvæ Soram immediate tangunt,

 lecto-

exhibitioni, tranſſumptioni, exemplationi, collationi, et auſcultationi omnibusque aliis et ſingulis; dum ſic, ut permittitur, fierent et agerentur, unacum prenominatis teſtibus, preſens interfui, eaque omnia ac ſingula ſic fieri vidi et audiui. Ideo hoc preſens publicum tranſſumpti et exempli jnſtrumentum in precedentibus quadraginta foliis comprehenſum, manu alterius, me interim, hinc impedito, fideliter conſcriptum, exinde confeci, ſubſcripſi, et in hanc publicam formam redegi, ſignoque et nomine meis ſolitis et conſuetis unacum prelibati Domini reuerendiſſimi Archiepiſcopi Sigilli appenſione, de ejus ſingulari mandato, ſignaui, in fidem et teſtimonium omnium et ſingulorum premiſſorum rogatus et requiſitus.

lectorem stellæ in ora signum docet. Rubra veteribus multum adamata Codex ubiqve nescit; verum qvis papa, bullæ Auctor fuerit, numero, qvi Romanorum literis expressus diplomata ab invicem disjungit, ante oculos ponitur. Manus est minutissima: punctorum rarus usus, commatum vero fere nullus, et qvæ sunt, versus obliqve transsecant. Punctis vocales semper carent; *iu*, *in*, *ium* ubiqve conjuncta sunt, nec nisi ex contextu patet, qvid hic legi debeat. In medio (*) vocum *ſ* constanter adhibetur, verum ab initio cum minori *s* alternat. *v*, qvæcunqve litera proxime inseqvatur, initialis semper est, at *u* in medio atqve fine. *t* vocales *ie* et *ia*, ut plurimum præcedit, nec tamen *c* penitus ignorat.

In altera classe veniunt

a) Esromensis, membraneus formæ qvartæ (28), in Bibliotheca Academiæ publica inter Rantzavianos. Continet *I*) Privilegia Esromensi monasterio a Pontificibus

(*) Hoc ubiqve observare non potui coactus *s* sæpius adhibere.

(28) Ut Codex ab initio mihi ad manus non erat, Apographis inde olim desumtis uti necessum habui. Literæ autem tali modo editæ inveniuntur T. I. p. 17. 19. 21. 30. 34. vid. Codicis fol. LXXI. a. LXXIII. b. LXXXIV. a. LXXV. b. LXXVI. a. LXXVIII. b. XXII. CXII. ubi, *Eskillus* Archiepiscopus beate memorie a SVENONE salutatur. Huic par est lectio fol. XLIII. b. Omnibus xpi fidelibus tam posteros quam presentes. T. I. p. 90.

ficibus olim data a fol. I. ad fol. XXXIX. *II*) Literas Archiepiſcoporum Lundenſium et Epiſcoporum Roſkildenſium ad fol. XLV. b. *III*) Privilegia Regum Daniæ ad fol. LXXVII. *IV*) Literas Regum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, aliorumqve ordine nullo mixtas ad fol. CCII. *V*) Annuales penſiones omnium bonorum monaſterii, qvales erant Anno Chr. MCDXCVII. *Et Auſcultata ſunt preſcripta Acta judicialia cum eorum Originalibus concordantia manu propria Franciſcus Roberti Notarius p. teſtor.* vid. fol. LXX. b. et fol. CLI. Cæterum manus varia librum ſat nitide transſcripſit: ut vero, more, Sorenſi recepto, ad ſingula non indicat, a qvo fonte defluxerint, in jure rerum controverſo, illi non multum tribuo. In ſcriptura compendiorum freqvens uſus lectorem ſæpius impedit, et diligentem eſſe monet eorundem diverſa forma: exemplo ſit xp⁹ x⁹. Salvatoris nomen. *In* præpoſitio voci, qvam regit, jungitur, ut *innomine dni*, *inmonaſterio*, *interra*. Diſtinctiones, *commata* ſunt atqve *puncta*, verum hæc minio ſæpe facta diagonali linea nigra transſecantur; at vero hac non raro carent, et tunc ſeqventi literæ qvaſi inſerta apparent, aut litera rubro mixta eſt. In cæteris ac in Sorenſi, eadem eſt, orthographiæ

d 2 ratio,

ratio, ſed rubra omnibus præmiſſa, vilis interdum argumenti. Utrum trajectus filis olim fuerit, et ſigillo auctoritatis indelibatæ indice inſtructus, non eſt qvod definire auſim; eqvidem perforatus eſt, folia vero fili, lorive veſtigia nec a capite nec a calce ulla monſtrant.

b) *Munkaliſenſis* membraneus Legati formæ qvartæ, rudis ævi monumentum. Etenim qvot hic verſus ſunt, tot fere in dictione vitia nauſeam legenti movent, (29) præſertim qvod Norvegicum ſermonem con-

(29) Ab iſta ſuſpicione codicem abſolvere haudqvaqvam valet ſancta hæc atteſtatio ad frontem adſcripta. In nomine domini Amen Natiuitatis ejusdem Milleſimo Quadringenteſimo Viceſimo ſeptimo Indictione vi die tertia menſis Julii hora. ix vel quaſi. Pontificatus ſanctiſſimi in xpo patris ac domini noſtri Martini dei gratia dei prouidentia pape quinti anno decimo in mei notarii publici teſtiumque infra ſcriprorum preſentia perſonaliter conſtituti Religioſi viri et deuoti confeſſor generalis omnesque fratres conuentus beatarum Marie Virginis et Birgitte Ordinis ſancti ſaluatoris nuncupati in Munkaliff bergenſis dyoceſis diuerſas literas videlicet confirmationum ordinis priuilegiorum Apoſtolicorum atque Regum cum nouis ſeu antiquis bonorum fundorum ſeu prediorum collatorum non raſas non cancellatas nec in aliqua ſui parte viciatas ſeu omni prorſus vicio et ſuſpicione carentes bullas et ſigilla firmiter conſeruatas in quadam ciſtula porrigebant quas quidem literas de verbo ad verbum in preſens volumine ingroſſantes michi tradiderunt efficaciter perſegendas. quibus perlectis atque diligenter examinatis tenores cum

concernit. Sic barbarus neſcio qvis ſcriptor omnia corrupit, ut præter res, non multum habeat momenti. At hinc illa, qveis monaſterii Angelorum Principi, Michaeli Bergis dedicati hiſtoria illuſtratur, cæteris diu perditis, ſolum peti poſſunt. Integræ ſæ-

d 3 pius

cum originalibus repperi totaliter concordare in nullo penitus articulo deuiantes Supra quibus omnibus et ſingulis me notarium publicum debita cum inſtantia requirebant petentes ut eis ſuper predictarum preſentatione, examinatione et lectione publicum ſeu publica conficerem inſtrumenta quociens eis oportunum et expediens videretur. Ego vero Notarius ſubſcriptus dignum duxi inſtantia et peticionibus eorundem promtum in hac parte prebere aſſenſum preſens confeci publicum inſtrumentum. Acta et facta eſt hujusmodi preſentatio examinatio atque lectio. anno. indictione. menſe. die. hora loco pontificatu quibus omnibus ut ſupra preſentibus ibidem honorabilibus viris ac diſcretis videlicet dnis Matteo Karoli perpetuo vicario eccleſie ſancte Crucis et Villichino preſbiteris. berone diækn. aruido ingeldzſun Aſlaco Vlfſſun et Petro Kietilſun conſulibus bergenſibus teſtibus ad premiſſa vocatis ſpecialiter et rogatis.

Loc. Signi. Et ego Petrus ſimonis clericus vexionenſis diocefis publicus ſacris Apoſtolica atque imperiali auctoritatibus notarius quia premiſſarum literarum preſentatione examinacione et lectione dum ſic fierent et agerentur unacum prenotatis teſtibus preſens interfui eaque ſic fieri reppeti vidi et audiui Ideoque hoc publicum inſtrumentum ad ſpecialem peticionem et inſtanciam eorundem per alium ſcriptum me negotiis aliis occupatum ſed per me in publicam tabellionis formam redactum ſigno et nomine meis ſolitis et conſultis ſignaui rogatus et requiſitus in fidem et euidens teſtimonium omnium premiſſorum.

pus paginæ et folia, puræ novis aſſervatæ, manus diverſa, et foliorum numerus a Notario publico omisſus fidem in medio reliqvunt.

III) Libri Copiales ita dicti, antiqvitus exarati. Huc referre non dubito Codicem Legati Formæ Maximæ No. 309. Continet

1) Jus Auſtralis Norvegiæ Æidſivicum, ad cujus finem ſcriba fol. LXI addidit: completus fuit liber iſte. Anno Domini MCCCXXV. in translacione beati Cuthberti confeſſoris atque pontificis. Deo laus Amen.

2) Conſtitutiones Regum varias, ad fol. LXIIX.

3) Jus Navale Norvegorum.

4) Jus Bergenſe ſ. Municipale, ad fol. LXXXVI.

5) Inhibitiones ſolennes, fol. LXXXVII.

6) Nomina Epiſcoporum Norvegiæ, fol. LXXXVIII.

7) Jus Eccleſiaſticum Gulathingenſe, a fol. XC usqve ad finem fol. XCVII.

Sermo plane corruptus eſt, et literatura ſupra modum vaga freqventibus nævis ſcatet, ſed pictura per totum, ſi illa, qvæ ante memoratis numeris 5 et 6 continentur, eadem et elegans eſt. In hiſtoria tamen legum

legum et ætate earundem præ cæteris multum habet lucis; etenim hic annos et dies edictis Principum adſcriptos ſæpius inveſtigamus.

IV) Apographa chartacea recentiori ævo facta exiguam merentur fidem, ſiqvidem res nota eſt: literas, qvo ſæpius eadem, diverſave manu exſcribuntur, ab origine eo longius abire, et ſibi diſſimiles haud raro tandem reddi. Ut vero multum intereſt, a qvo et unde exſcripta ſint, de iis ſemper monui, qvæ Magnæus, vir terſi judicii, propria manu ſcripſerat. Atqvi ille diverſa ab Autographis orthographia utebatur, et humani haud expers erat, fontes ſedulo rimatus ſum, iisdem, qvotiescunqve patuere, ſemper uſus.

In omnibus conatus ſum, illuſtris J. Chr. Gattereri, Diplomaticæ parentis, atqve celeberrimi Phil. Wilh. Gerkenii veſtigia ſeqvi, etiam in iis, qvæ ſigilla et literaturæ ſpecimina concernebat. Circa hæc ab initio magno mihi impedimento erat abſens rei gerendæ nervus qvi ſumtus, tabulis æneis edendis neceſſarios expediret. Sed patriæ noſtræ Atticus, Dominus PETRUS FRIDERICUS SUHMIUS, cui Apollo æternas decrevit Laurus, omnia, qvæ ſpem noſtram

noſtram morabantur, cedere juſſit ocius, et impenſas eadem, qva muſas fovet enutritqve ſemper, liberalitate obtulit. Neqve illi ſatis erat, ut ſigilla, qvæ ſuperſunt in Tabulario Legati, ab interitu vindicarem, verum in mandatis dedit, colligerem undeqvaqve omnia, qvibus Dani Norvegiqve Seculo XIII, et ævo illud prævertenti, utebantur.

Extra meas partes duco tabulas laudibus proſeqvi; id tamen jure poſtulo, non poſſe dari exacte ſimilius, ac ſunt formæ operis cælati, ſi cum ectypis et exemplis conferantur. Sculptæ ſunt manu, ultra veri limites vagari nunqvam ſibi permittente, ad picturas, qvales a viris artis ſuæ decoribus, Severino Abildgaardo, Mulleroqve proficiſci debuerunt; qvorum ſcopus unicus ille fuit, ut naturam ſimplicitate venerandam, non autem illius male ſedulam, ſibiqve nimis indulgentem ſimiam fictionem commonſtrarent. Qvævis linea, et qvodlibet punctum examini accurato rigide ſubjeci, et qvod incertum videbatur abeſſe potius volui, qvam erroris anſam præbere. Hinc freqventes lacunæ; etenim has, ubi fragmentis ſolis uti neceſſe fuit, ſupplere relligio vetuit. Olim forſan exempla magis perfectiora inve-
nire

nire continget, et tunc nihil ſane obſtabit, qvo minus tuto integra fient, qvibus pro tempore caremus. Qvodlibet unde ſumſerim, ſollicite eſt indicatum, ſive fuerit ectypus, qvi mihi Sigillum eſt diplomati appenſum, ſive delineationes. Nec minori cura oſtendi, qvot ſingulis appendeant literis ſigilla, qvalive ceræ, puræ ne an mixtæ impreſſa.

Utinam me non debuiſſe hac occaſione mentionem facere, operæ, a P. J. Reſenio, viro ſuo tempore muſis faventiſſimo, ſphragiſticæ arti impenſæ. Notum eſt, illum ad calcem Hiſtoriæ rerum, mari terraqve a Friderico Secundo geſtarum, Krabbianæqve Legum Cimbricarum verſioni Germanicæ, tabulas ſubjunxiſſe, qvibus ſigilla Auguſtorum Daniæ (*) æri inciſa repræſentantur; Johannes vero Lauerenzen eadem deſcribit, et de iis loqvitur, ac ſi eorum typaria adhuc ſupereſſent. Sed uterqve magnopere erravit; neutri enim formas veras videre contigit, et qvis qvæſo

e ovali-

(*) A Canuti Sti Sigillo incipit; ſigilla vero Reges Daniæ diu ante habuiſſe docet Snorro de ſublato pia Emmæ Reginæ fraude conjugis ſigillo, eoqve ſeductis Danis, agens T. II. p. 267. in vita Olavi Sancti Cap. CLVIII.

(30) ovalibus Reges Daniæ ſigillis uſos eſſe novit. Diu qvidem laudatis auctoribus fidem habui, ſed tandem Celeberrimi L. Spengleri benevolentia edoctus ſum, archetypos in Muſeo Regio fruſtra qværi; ſive album Lauerentzenio antiqvius inſpiciatur, ſive id, qvod a ſe conſcriptum ſucceſſoribus reliqvit, oculis ſubjiciatur.

Etſi totius, qvod olim fuit, exigua pars hoc ſit, non tamen, ut opinor, parum lucis hinc capiet Danica ſphragiſtice. Hic ſaltem annotaſſe lubet, Monarcharum Daniæ ſigilla, qvæcunqve demum fuerint, orbicularia fuiſſe, et ad Erici uſqve Menvedi ſucceſſorem amphiſphragiſtica, majeſtatica, numariaqve (31). Ceræ ſemper imprimebantur, literis membranæ loro, filisve

(30) Vid. Sigill. Abelis Regis Tab. I. No. 5. qvod vero typario non magis convenit, qvam cætera. In Norvegicis Tabulis idem error ante oculos ſe ſiſtit, ſi cum illuſtriſſimi Herois togati Dni G. Carſtenii Tractatu de origine et uſu inſignium Norvegic. Hafn. 1782. conferantur, cui, qvæ ex Archivis Lybicenſibus Tabulis noſtris ad Tom. II. æri repræſentantur nos debere mente pia grataqve profitemur.

(31) Chriſtophorus II, Anno 1320 Secreto primus utebatur, monoſphragiſtico, corona inſigni. Hoc *ad cauſas*, reſqve minoris momenti Reges ejus ſucceſſores Waldemarus atqve Olaus poſtea ſæpe adhibebant.

filisve sericis (32) appensa, qvorum color, æqve ac ceræ, varius, nulloqve tempore constans erat, aut ullis legibus adscriptus (33). Metallo primus utebatur in signando diplomata Fridericus Tertius, postqvam priscæ majestatis decora sibi et regno restituerat; at hoc metallum erat aurum. Non igitur est levis error ab iis commissus, qvi Reges nostros (34) æneis

e 2 bullis

(32) Ex formulis sphragisticis *sigilli nostri impressione signavimus* pag. 6. 8. 13. 15. *pagina signato sigillo* pag. 11. *schedula sigilli impressione signata* pag. 20. *paginulam nostri sigilli impressione signavimus* pag. 36. *pagina sigilli nostri impressione munita* pag. 40. *paginam imaginis nostræ impressione munimus* pag. 257. qvis crederet, sigilla membranæ impressa fuisse ut in hunc diem apud Anglos moris est, non autem appensa; sed contrario usu hoc receptum fuit. etenim in citatis pag. 257 Absalonis Episcopi litteris quarum in Archivis secretioribus autographum superest, foramen ad marginem inferiorem apparet, per qvod lorum transiit, quo sigillum olim appendebat. Diploma membraneum, Dat. Anno Dni MCDXXIX ipso die Cathedre Sti Petri Apostoli, continens seriem rerum, qvas Bergis Nidrosiam Aslacus Boltius Archielectus secum transtulit, primum vidi cum sigillis ceræ, membranæ agglutinqtæ impressis. Post id vero tempus papiracea fere omnia sigillis, jam a tergo, jam ad oram inferiorem impressis muniebantur.

(33) Post introductum imperium Absolutum gratia Regum singulari usus ceræ rubri coloris certis personis, collegiisqve datus. ex. gr. Comitibus Baronibus, Academiis.

(34) Traité nouveau de Diplomatiqve Paris 1755 T. II. Cujus auctorem, sua ex Actis eruditorum mense Nov. 1725 haurientem secutus est

bullis uſos fuiſſe perhibent. Nec minus de cordium origine novenorum crediderim noſtrates hallucinari. volunt ([35]) omnes, ſingulas Cimbriæ præfecturas novem, ſingulis repræſentari; at, ſi res ita ſe habeat, cur qvæſo numerus ſæpe adeo variat, ut ad xxxv. haud raro augeatur ([36]). Erunt corda clypei magis ([37]) ornamenta, ut apud Gallos Lilia et Norvegos

eſt doctiſſimus Anonymus Auctor Deſcriptionis æneæ bullæ ab Andrea Hieroſolymitano Hungarorum Rege diplomatibus appenſæ. vid. Ungriſches Magazin. Preſzburg 1783. Vol. III. p. 257.

([35]) Joh. Lyſcander in Danſke Kongers Slægtebog. Kbhfn. 1622. Joh. Bircherodius in libro Mſſ. Cordati Leones. Immortalis J. Grammius in Indice alphabetico deſcriptionis Muſei Regii Rariorum Part. II. de Rebus Artificialibus. Havn. 1726.

([36]) Vid. Sigilla Waldemari II. et Erici Menvedii Tab. 1 et 2 ad calcem.

([37]) Conjecturæ huic meæ haud parum favet monumentum Erico Menvedio in templo Sti Benedicti Ringſtadis erectum. Rex ibi conſpicitur toga indutus tribus leopardis coronatis intexta, qvos inter et circum circa corda nonaginta qvatuor hic et illic nullo ordine ſparſa jacent. vid. Andr. Rejerſens Beſkrivelſe over St. Bendts Kirke i Ringſted. Kbh. 1779. 4to. pag. 53. Nec cordibus, alias vulgo dictis *Soeblad* Reges noſtri clypeos ſolis ornabant. Monarchas Sveciæ iis etiam uſos eſſe eodem modo conſtat. vid. Joh. Schefferi Liber de antiqvis et veris Inſignibus Regni Sveciæ. Holm. 1678. Tab. F. ut Duces domus Brunsvicenſis taceam. vid. Anmerkun-

gos (38) rofæ, qvorum incerta olim multitudo fculptoris arbitrio ubiqve relinqvebatur. Etenim in arte illuftri heraldica ad acceffòria pertinent, et tuto abeffe poffunt, mutariqve ordine atqve numero. Verum tres illi leopardi, coronis omnes redimiti, gentis invictæ fymbola, ad ea referri debent, qvæ mutationem nunqvam fubire poffunt. J. Lauerentzenii affertionem taceo, (39) urbes figilla feculo tandem XIV. obtinuiffe, cum Jus Hafnienfibus municipale datum 1254 ejus rei expreffe mentionem faciat, et Rofkildenfe anni 1288. Tabula XI. expreffum demus. Id tantum hac vice addam, exftare inter Danica Sigillum cavum f. lanciforme ejusdem generis, ac Heineccius attulit, pag. 61. vid. Sigill. Capituli Rofkildenfis, Tab. VIII.

Qvamvis in eo totus fuerim ut emendate, et, qvod decet, fine nævis omnia ederentur, plura pro dolor!

merkungen und Zufätze zu des Hrn Gh. R. von Mofers Einleitung in das Braunfchweig-Lüneburgifche Staats-Recht. Goetting. 1757. pag. 29. Nec aliud qvam ornamenta fibi vult illa cordium multitudo in Sigillis Sophiæ Langelandicæ Tabula noftra VI. et Gunni Ketilfun Tab. IX.

(38) Vid. Sigillum Erici Magni Tabula III. inter Norvegica.

(39) In Oligeri Jacobæi mufeo Regio cura Joh. Laverentzen. Havn. Parte II. Sect. ad Tab. XXIV.

dolor! ingenue hoc fateor, menda furtim irrepſere; ſed omnia ſunt leviora, et in nominibus propriis ne ullum qvidem, qvatuor exceptis, inveniri confido. Singula vero, qvot indagare licuit, ea, qva luci publicæ exponi diplimata oportet, fide ad calcem attuli.

Qvod ſupereſt, laboris qvaliscunqve mercedem dulciſſimam aſſecutus mihi videbor; ubi in orbe literato hæc diplomatum congeries eruditos fautores invenerit, qvi me ſuis uſibus inſervire porro cupienti, non frena ſed ſtimulos adhibere æqvum dignumqve judicaverint.

Scripſi Havniæ,
XII. Kal. Maii Anno Chr. MDCCLXXXVI.

Litteræ Canuti IV, queis templum Sti Laurentii Lundensis dotat. Ex Codice membr. Academiæ Carolinæ Lundis in Scania

1085. Die Maii. 21.

In nomine sancte & indiuidue trinitatis patris & filii & spiritus sancti. Notum omnibus in Christo fidelibus esse cupimus. qualiter ego Cnuto quartus Magni Regis filius. post susceptum paterne hereditatis regnum ecclesiam Sti Laurentii. qve sita est Lunde licet nondum perfectam dotaui. ut illius agni qui tollit peccata mundi. sit perpetua sponsa sancta sancti immaculata immaculati. digna digni. Desponsale autem huius ecclesie quid & quale sit patefecimus. & sub his testibus Ricvvalo Suenone. Sivvardo episcopis, Haquino Duce. presbyteris. Arnoldo. Theoderico, Heinrico. Godescalco. Stabulariis Allone. Haquino. Petro. Suenone. Ascero Akonis filio. Deo preside ratum & eternaliter stabilitum desideramus. Est igitur terra illa quam OEpi filius Thorbiörn in Lunde pro pace sua emendauit. In Uppacceri australi. quatuor mansi & dimidius. in altero Uppacceri. totidem mansi. In Herueſtadum octo mansi. In Scalshoge duo mansi. In Flatoige. quinque mansi & dimidius quem dedit Hacon Regi. In Hildeshoge. dimidius. In Hastathum unus mansus. In Sceftelungum. dimidius mansus. In Seuestathum. dimidius mansus. quem persoluebat pro pace sua. Scora & dimidius mansus in Karlabui quem dedit idem Scora regi pro pace sua. In Bruneslef dimidium quem soluebat Rex a Thorgisla filio Gunstens.

Aguthisbo in Sandby unus manſus. In Selandia in Ramſeherathi Oem duo manſi. In Semaherati Tiarby duo manſi. In Tunaherathi Winningawe duo manſi. In Hornsherathi Sculdalef unus manſus. In Othenſe unus manſus. In Smörhem minore duo manſi. In Liungaherathi Brœſtingarythi duo manſi. In Virlundaherathi Tollathorp unus manſus. In Scenkilſio unus manſus. In inſula Amacum Sundby occidentali quinque manſi. In Brundby tres manſi. De annuali pecunia que datur pro areis in Lumaby tres marce. de eadem pecunia in Helſingborg tres marce. De areis Lunde XX marce & una. Siquis prepotens nobilis vel ignobilis. natus vel non natus contumaci inflatus audacia contra ſancte religionis propoſitum hujus pacti decretum uiolare ſtuduerit ſit anathema maranatha. ſit ſupplicio deputatus eterno. ubi uermis non moritur & ignis non exſtinguitur. fiat menſa ejus coram ipſo in laqueum. & in retributiones & in ſcandalum cum eis. qui dixerunt Domino Deo. recede. a nobis. ſcientiam tuarum uiarum nolumus. Quod autem ad regiam pertinet juſtitiam ex quacunque cauſa fiat de prenominata terra. in poteſtate ſit prepoſiti & ceterorum fratrum in hoc loco deo ſeruientium — *) ſi extra pacem poſitus fuerit. quis illud emendet. & ſubſtantiam ejus tollat prepoſitus & fratres, ſi expeditionem neglexerit erga ipſos emendet. — **) Actum Lunde XII Kalend. Junii Indictione nona incarnationis dominice anno Milleſimo Octogeſimo quinto. regni autem Domini Cnutonis anno quinto. predictis epiſcopis preſentibus & confirmantibus. auctore domino noſtro Jeſu Chriſto. qui eſt benedictus in ſecula ſeculorum Amen.

NICOLAI Regis Privilegia data Eccleſiæ Sti *CANUTI* & fratribus *Othenis*. Ex Apographo No. 2. emendato manu b. Arnæ Magnæi

1117.

In nomine Stæ & individuæ trinitatis. notum ſit omnibus tam futuris quam præſentibus veræ fidei cultoribus, quod Ego *NICOLAUS* dei gratia Rex Danorum. Eccleſiæ Sti *Canuti* quæ eſt *Othenſi*, & fratribus ibidem

*) Tribus culpis exceptis. *ſupplend.*

**) Redarios equos non dent, niſi cum rex ipſe venerit *ſupplend.*

ibidem ſamulantibus talem libertatis legem promulgavi, quod in omnibus prædiis, villis ſive terris ad ipſos pertinentibus jam collatis ſeu adhuc conferendis, quicquid de regio jure ad nos pro qualicunque cauſa attinuit, ad eorum uſum perpetua libertate donavi: exceptis tribus duntaxat cauſis, quæ cognominantur lingua Danica *α*) *Wreth, Lethang withe, Frithcop*, de quorum tertio, *) niſi ſtatuimus, ut omnem portionem totius ſubſtantiæ hominis illius, qui extra pacem miſſus eſt, eccleſia ſuſcipiat; Cæterum redemptio pro pace ad jus pertineat noſtrum *β*) quantum eſt etiam quod vocatur *Daneſe*, id eſt hæreditas illorum, qui nullum poſt ſe certum hæredem relinquunt, de hoc definitum eſt, quod ſi qvis ſine hæredibus, in terra, quæ ad eccleſiam pertinet, habitans, vita deceſſerit, dimidiam partem omnis poſſeſſionis defuncti ſuſcipiat eccleſia; reliqua ad fiſcum noſtrum pertineat. Similiter autem ſtatuimus, ut ſi quis habens terras uel alias poſleſſiones, hæredem autem non habens, res ſuas dum adhuc eſt ſanus & incolumis, eccleſiæ voluerit conferre, & ſi tantum quamdiu vixerit uſum fructuatium ex eis reſervare, terras ei ex integro & totius pecuniæ medietatem donare **) licebat & noſtro juri pars altera cedat. Injuria fratribus illata, quæ dicitur *Aſtunc* VI horis redimatur. Siquis autem, qvod abſit, hoc noſtrum edictum infirmare tentauerit, anathematis vinculo ſe innodandum noverit. teſtes ſunt *Ubbo* Comes gener meus, *Ago* Camerarius, *Joannes Vido* & *Volff* Stabularii.

α) Corrig. *Wreth*, *Wrac*, *Wrag* res naufragæ. *Lethangs Withe* mulcta pro neglecta in expeditionem profectione. A. Magnæus.

*) Corrig. nunc. v. ita A. Magnæus.

β) Hæ duæ voces *quantum eſt:* ſuſpectæ ſunt, & earum loco ſubſtitui debere videtur nomen quoddam ſubſtantivum neutrius generis, quod nunc non occurrit, *Peculium* enim nimis ab hac ſcriptura diſcedit., A. Magnæus.

**) Corrig. licebit A. Magnæus.

ERICI Regis litteræ, quibus congregationi fratrum *Ringstadiensi* in Memoriam Sti *CANUTI* offert *Mitsommersgield* de villa *Ringstad*, duos mansos in *Biarge*, duos mansos in *Amaca* in *Gly* & in *Almstoft*, dimidietatem nemoris *Ringstadiensis* & omne ius Regium, quod in prædiis & terris ecclesiæ Regi attinuit.

Ex apographo. Chart. No. 3.

1135.

ERICUS Secundus Dei gratia Rex *Danorum*, omnibus Ecclesiæ Catholicæ filiis perpetua pace gaudere. Fratre meo felicis memoriæ *KANUTO* crudeliter enecato, ob recordationem ipsius, quem præ cunctis mortalibus unice dilexi ad honorem Dei & stæ Mariæ, congregationem fratrum regulariter uiventium in loco sepulturæ ejus, *Ringstadensi* uidelicet Ecclesia, coadunavimus, qvibus uictum & uestitum, copiose, ut competit, Regali munificentia, Domino juuante subministrabimus. In præsentiarum autem fratribus illis decem Marcas ex ejusdem villæ censu, qvi dicitur *Mitsommersgield*, singulis annis oportuno tempore persolvendas ad uestituram fratrum, stabili donatiuo concedimus, possessionem uero nostram cum attinenti terra duobus fere mansis in *Biarge*, duos nihilo minus mansis in *Amaca*, in *Gly*, etiam in *Almstoft*: verum & dimidietatem *Ringstadiensis* nemoris eisdem Dei famulis contulimus. Sed & plura deinceps ad sublimandam Ecclesiam uita comite conferemus. Libertatis etiam talem ibidem promulgavimus legem, quod in omnibus prædiis uel terris jam collatis vel adhuc conferendis eidem ecclesiæ, quicquid quolibet modo in omni negotio & causa jure Regio nobis attinuit, ob reuerentiam beatæ Mariæ semper Virginis fratrisque mei amantissimi *KANUTI* sibi famulantibus, perpetua libertate præsentis priuilegii confirmatione donauimus. Quod siquis forte in posterum, Diabolo suadente, hæc infringere præsumpserit, nisi condigne satisfecerit, reus æternæ damnationis examini subjaceat. Acta sunt hæc in Ecclesia beatæ Mariæ. coram sacro altari Anno Dnicæ incarnationis Mcxxxv. astantibus *Petro* filio B (*othildis*) *Ryco* Capellano — aliisque compluribus.

Eskilli

Eskilli Episcopi Roskildensis Fundatio Monasterii *Nestuedensis* Ordinis Sti *Benedicti*, ex mandato *Petri Botilldis* filii ejusque matris & fratrum. Ex apographo Chart. No. 4.

1135.

In nomine sancte & individue trinitatis. Ego *Eskillus* Roskildensis Ecclesie Dei gratia Episcopus, notum esse volo omnibus catholice ecclesie filiis, tam presentibus, quam futuris in posterum, qualiter, *Petrus* Botilldis filius, frater quoque ejus *Hemmingus*, atque Georgius una cum matre sua, Karitate divina succensi, consolatorii spiritus rore perfusi, decorem domus dei ampliauerunt, & fundamento ejus que edificatur ut ciuitas, cuius participatio eius in id ipsum Gemmas, lapides politos preciosos, superedificaverunt. In hoc igitur convalle lacrymarum, ascensionis in corde suo disponentes, ut recipiant pro paruis magna, pro terrenis celestia, coheredem sibi Deum fecerunt. & ecclesiam *Næstwrth*, qve curis eorum videbatur nostra concessione, cum omnibus suis appendiciis, Deo & sto Petro, ad Monasticam inibi instituendam vitam, secundum Beati *Benedicti* Regulam per manus nostras delegaverunt. ad stipendia qvoqve ibidem Deo militantium suum participati sunt patrimonium. *Petrus* in *Lathbu* & *Bukkethorp* curiam suam ut ipse possederat, cum omni familia & agris, pratis & siluis, mansum unum & dimidium & quadrantem dedit, & sextam partem silue que *Toxingiworæ* dicitur in *Mön* in villa *Kælbii* quinque mansos & dimidium. *Hemmingus* in uilla *Alabach* dimidium mansum, & in Falstria in *Getæsbu*, mansum unum. *Georgius* in eadem villa *Getæsbu*, & *Skoelbu* & *Valnæs* duos mansos eo jure predictorum bonorum silvarumque, ut ipse habuerat. Mater vero ipsorum in *Næstweth parva*, medietatem uille & silue que *Lathbuworæ* nuncupatur, & *Thorp* & in *Næstweth majori* mansum unum & quadrantem & molendinum donauit. Hec pro remedio animarum suarum, suorumque pro salute, videlicet uiuentium, pro refrigerio decedentium, prefate ecclesie contulerunt, & ut nulli mortalium quicquam, nec sibi, nec suis heredibus, salua in omnibus episcopali reverentia, debeant, manu nostra roborari, banno nostro confirmari petierunt. Huic eorum pio affectui iuste petioni libenter annuentes, Ego *Eskillus* servorum Dei servus, simulque cum ipsis in resurrectione partem Beatam habiturum me credens uolui in do-

 mino

mino iuuare manus eorum. Memento ergo mei Deus in bonum. Et eandem Ecclesiam in *Næstweth* & eam que est in *Thiærbu* nec non & eam que est in *Haslewæ*, & omnia eis attinentia, Deo sanctoque *Petro* in eodem loco unacum predictis fratribus manumisi. Et ut servi dei libera hec quiete possideant, omne exhinc Episcopale seruicium eis, quod moris est ecclesiarum remisi, nec deinceps seculari aut ecclesiastice euicqvam persone, in aliquo subjaccant, preter guod Episcopo, in cuius sunt diocesi debitam subiectionem, ut que sanctos decet, obedientiam exhibeant. Ipse vero omni sollicitudine curam eorum gerat, consoletur, sustineat, siquid inter eos, quod absit, controuersie ortum fuerit, si prelatus eorum nequiuerit, per ipsum terminari & corrigi canonice debebit. Quia ergo annuente Deo propter spem retributionis eterne, ad memoriale sempiternum tam nostri quam & successorum nostrorum, uolumus Ecclesiam hanc in bonis omnibus augere. concedimus eisdem fratribus, nostri juris decimam in toto quadrante in *Thiuthæbyers hæreth* in quo consistunt: itemque decimas omnium suorum in nostro Episcopio possessionum, & presentium & futurarum in perpetuum, ut si quando pro utilitate matris ecclesie, infra uel extra prouinciam ad sinodum uel concilium eundum fuerit prout Episcopo uisum fuerit, aut cum eo, aut eius uice Abbas honestiori suo expenso uadat. Hec ut rata & inconcussa permaneant, presentis priuilegii sanctione firmauimus, & sigilli nostri inpressione signauimus. Siqua igitur Ecclesiastica secularisue persona hec nostra statuta uiolare temptauerit & seruos Dei inquietare temerario ausu presumserit, secundo tertioue commonita, si non resipuerit, diuine ultioni subiaceat, cum *Dathan* & *Abyran*, quos terra deglutiuit, dispereat, duplici contritione conteratur, de libro uiuentium eradatur, induatur sicut diploide confusione sua, sitque Anathema maranatha, fiat! fiat! amen. Acta sunt hec anno dominice incarnationis Mc. XXX. V. Indictione XIII imperante *LOTHARO* Romanorum Cesare Augusto. Anno V. Erici Danorum Regis. Episcopatus autem Dompni *Eskilli*, Roskildensis Ecclesie uenerabilis Episcopi Anno II in uilla *Næstueth* hiis testibus. *Salomon* Prepositus, *Richardus* ejusdem Ecclesie Prior, *Hermannus* Episcopi Capelanus, *Elyas*, *Ericus*, *Ysaac*, *Boso*, majoris ecclesie canonici, Laici quoque, *Karolus Agonis* filius, *Tholf Godeskalki* filius, & *Hemingus* filius ejus & *Ingulf Ubbi* filius, *Gunni Hemingi* filius, *Sibbi* in *Stænkils-*

Stænkilsſtorp, *Bo* ejus filius & *Sunie* de *Rinæbæck*, *Bo Aſceri* filius & complures alii. III Kalendarum Decembrium. Preſidente Catholice Eccleſie Dompno Uniuerſali Innocentio Papa ſecundo.

ERICI Regis Litteræ, queis *Hermanno* Epiſcopo curiam *Brunbi*, molendinum in *Lugen* & omnem juſtitiam Regalem de *Juliteherret* & dimidio *Smureunsherret*, unacum X marchis ex *Mitſumersgelt* in *Lunda*, & uilla, quæ dicitur *Willingaroth*. quibus uteretur donec decenter locaretur.

Ex apographo No. 5.

1138.

ERICUS Dei gratia Danorum Rex. Notum eſſe uolo omnibus in regno meo conſtitutis tam puſillis quam maioribus, qualiter *Hermannum* Epiſcopum tumultu & ſeditione populari ſede ſua privatum, liberalitate & clementia regali collegerim; quod illi beneficia ob reverentiam ordinis ſacri, & quia meis neceſſitatibus uiriliter asſtitit, quoadusque decenter locetur, conceſſerim, curiam meam in *Brunbi* cum omnibus ſuis appendiciis & molendinum in *Lugen*. Quæ ſi forte alienæ poſſeſſioni ceſſerint, æque ualentibus ſuppleri debebunt. Item *Juliteheret* & dimidio *Smureunshereth*. adhuc autem & alio *hereth*, quod primum deliberare potuero; omnem juſtitiam regalem illius concedo; De *Mitſumersgeld* meo in *Lunda* marcas X ſingulis annis. Quæ ut rata & omnibus diebus inconvulſa usque ad præſcriptum terminum ſine impedimento permaneant, Ego & primates mei fidem dedimus & hoc præcepto firmauimus. *Eſkillus* Archipieſcopus, *Magnus Saxiſun*, *Siunde Svenſun*, *Karl Ageſun*, *Ebbe Skielmſun*, *Eſkil* Roſkildenſis villicus, *Thord Staffneſun*, *Score Wagnſun* & plerique mei curiales. Acta *Lundis* in domo Archiepiſcopi. Præterea in Silva *Grivid* prædium quod *Willingeroth* dicitur, cum attinentibus terminis perpetuo illi poſſeſſionis jure, ut noſtræ legis mos eſt, contradidi. In domo *Sunde* coram hiis teſtibus, quorum hic notantur nomina, *Occo* Epiſcopus, *Magnus* Regis filius, *Aſcerus* Capellanus, *Toko* Regis Notarius presbyteri, *Walterus* & *Haroldus*, *Magnus Siunde*, *Petrus Lageſun* *Nicolaus* frater ejus. *Atte Dorſteinſum*, *Thurgils Gant*, *Atte Eſpeſun*, *Ake*

Ake Frændesun, *Bo Galle*, *Thort Throkkilsun* & complures alii. Inconcussa ergo hæc perpetua stabilitate præsenti præcepti edicto esse sancivi, & sigilli mei impressione signavi. Siquis in posterum ea perturbare præsumserit omnipotentis dei iram & regalem experiatur vindictam.

Innocentii Papæ II. Privilegia data monasterio & Ecclesiæ *Ringstadensi*. Ex apographo No. 6.

1138.

Innocentius Episcopus servus servorum Dei dilecto filio *Ormo* Priori Ringstadensis ecclesie eiusque successoribus substituendis. Quotiens illud a nobis petitur quod rationi & honestati conuenire dinoscitur animo nos decet libenti concedere, & petentium desideriis congruum impartiri suffragium ut fidelis deuotio celebrem consequatur effectum. Quocirca dilecte in Domino fili *Orme* Prior tuis postulationibus clementer annuimus, & *Ringstadensem* ecclesiam cui Deo Auctore præsides, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, eamque cum omnibus suis pertinentiis presentis priuilegii pagina communimus, statuentes ut ordo monasticus, qui secundum Sanctorum Patrum Regulam ibidem noscitur institutus, futuris perpetuis temporibus inuiolabiliter inibi conseruetur. Quecunque preterea idem uenerabilis locus in presentiarum iuste & canonice possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum & Principum, oblatione fidelium seu aliis iustis modis Deo propitio poterit adipisci firma tibi tuisque successoribus & illibata permaneant. Sanximus etiam ut nullus fratrum eiusdem loci post factam apud uos professionem absque licentia Prioris & Capituli, ad alium locum audeat transmigrare, nec discedentem presumat aliquis retinere, qui nimirum tertio euocatus, si redire noluerit uel contempserit, Prior, qui pro tempore fuerit, canonicam in eum sententiam proferendi habeat facultatem. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas sit, prefatam uestram ecclesiam temere perturbare, aut eius possessiones auferre uel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet molestiis fatigare, sed omnia integra conseruentur eorum, pro quorum

rum

rum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus profutura, ſalua nimirum iuſtitia canonica atque reuerentia Diœceſani Epiſcopi. Siqua ſane in poſterum Eccleſiaſtica ſecularisve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere uenire temptauerit, ſecundo tertioue commonita, ſi non congrue ſatisfeceret, poteſtatis honoris que ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſanctiſſimo corpore & ſanguine Dei & Domini redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtricte ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bone actionis percipiant & apud diſtrictum iudicem premia eterne pacis inueniant. Amen. Amen. Amen.

Ego *Innocentius* Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus Mppr. ſſ.
Ego *Egidius* Tuſculanus Epiſcopus Mppr. ſſ.
Ego *bb.* Presbiter Cardinalis tt. Apoſtolorum Mppr. ſſ.
Ego *Conradus* Epiſcopus Sabinenſis Mppr. ſſ.
Ego *Buido* Diaconus Cardinalis Storum Coſme & Damiani iuxta Templum Romuli Mppr. ſſ.
Ego Creſcentius Card. tt. ſtor. Marcellini & Petri Mppr. ſſ.
Ego *Comes* Presbiter Card. tt. Eudoxii Mppr. ſſ.
Ego *Grypho* Presbiter Card. tt. Paſtoris Mppr. ſſ.
Ego *Lucas* Presbyter Card. tt. Stor. Laurentii & Pauli Mppr. ſſ.
Ego *Chryſogorius* Presbyter Card. tt. Praxedis Mppr. ſſ.

Dat. Laterani per Manum *Aimerici* Sancte Rom. Eulefie Diaconi & Cancellarii Kal. Martii. Indictione II. Incarnationis Dominice Anno MCXXVIII. Pontificatus vero Dni Innocentii Pape II. Anno X.

ERICI Regis Priuilegia data monaſterio Neſtuedenſi.
Ex apographo Chart. No. 7.

1140. 21 Martii.

Quoniam & demonis inſtinctu & hominis conſenſu a perhenni fonte ſapientie miſerabiliter decidimus, in hanc iccirco lacrymarum & miſeriei

uallem

uallem deiecti inter ceteros humane nature defectus passionem obliuionis incurrimus. Nuperrime itaque & nouiter acta uix ad memoriam reuocare ualemus nedum longe preterita dudumque remota memoriter teneremus. Uerum omnipotentis Dei benignitas, que nobis utcunque opus est, misericorditer consulit, tandem imperitie nostre benignum & ammirabile remedium contulit, ut uidelicet pactiones & beneficia, que a fidelibus in sta ecclesia, ad remissionem peccatorum conceduntur, literis & memorie mandaremus, quatenus quod perire fragili poterat immemoria, uiua ei conseruaretur littera. Pulcherrime itaque consuetudinis usus apud nos inoleuit, qui de illis, que ste ecclesie necessaria sunt, scriptis legitimos & idoneos testes adhibendos edocuit, quatenus siquis proditionis atque discordie filius aduersus iustitiam aliquid iniuste machinari conabitur, carta in medium prolata, ex eorum qui subscripti sunt testimonio, qui ex aduerso fuerit indubitanter conuincatur. Notum itaque sit omnibus fidelibus ste dei ecclesie curam gerentibus, tam futuris quam presentibus, quia Ego *ERICUS* Rex Danorum, pro salute anime mee, & pro Regni tranquillitate, domino monente, ac rogatu domini *Petri* necnon fratrum suorum *Georgii & Hemmingi*, Monachis ac sto Petro in Cenobio *Nestweith* servientibus, forum uille prenominate ac omnia fori iura, cum omni iustitia ac Danorum consuetudine concedo, Nominatum autem trium marcarum ac quadragintarum forisfacturam, quod ad Regiam dignitatem pertinet cum debito quod Danico vocabulo dicitur *Mitsomerschield.* Pro expeditione que ad homines ejusdem uille & ceteros colonos monachorum pertinet, statuo, ut me uel meas ad *Falstriam* uel *Lalandiam* uel ad alias insulas circumiacentes deducendo, semel in anno si necesse fuerit, per unum diem deseruiant. Siguis autem de his proprietatibus & donis uel de aliis postea acquisitis, aliquid iniuste auferre molitus fuerit, uel fratres uel ecclesiam eorum, que hereditario iure, (inquietare presumserit) sub mea tutela est, regie uindicte cum excommunicatione atque perpetua maledictione, secundum canonica instituta subjaceat. Fiat. Fiat. amen. Actum & confirmatum apud *Eggeslef.* anno Domini Mcxl indictione III. xii Kal. Aprilis Presentibus istis testibus. *Petro, Georgio* Comite atque *Hemmingo*, fratribus. *Ingemaro Ubbonis* filio, *Ascero* Capellano Regis & *Reinbaldo* atque *Helia* Preposito cum multis aliis, Auctore Domino nostro Jesu Christo, cui est honor et gloria in secula. Amen.

Sueno-

SUENONIS Regis Litteræ, quibus Ecclesiæ Ringstadiensi sylvam *Thislund*, *Mitsommers Geld* de uilla *Ringsted* & laborem metendi *Daguerke* dictum offert.

Ex apographo Chart. Num. 8.

1148.

SUENO Dei gratia Rex Danorum omnibus in *Selandia* fideliter conuersantibus in Domino salutem. Notum sit uestre dilectioni, me ob reuerentiam singularis meriti Virginis *Marie* nec non uenerabilis Patrui mei *KANUTI*, Ringstadiensi ecclesie, cum primo regnum adeptus essem contulisse dimidiam partem agrorum eiusdem uille. Pratum etiam & locum aptum molendino, qui fundis occidentalibus subiacet. Processu uero temporis fratrem Johannem electum canonicum, illic Abbatem ordinari feci ea uidelicet ratione ut sub tuitione Regalis Auctoritatis iuxta Patris mei constitutionem, qui specialiter locum istum amauit & honorauit, sine cuiuslibet grauamine, plena libertate gubernaret. Exinde miseratione Dei omnipotentis, totum Regnum Danorum adeptus in gratiarum actione plenitudinem sylue *Thislund*, totumque censum *Mithsomers Gield* eiusdem uille, ad uestituram fratrum ibidem Deo famulantium concessi, cum laboribus metendi, dictis *Dagsuerke*, in autumno, secundum antiquum & usrum taxum. Hec igitur ut in seculum rata permaneant, presens pagina signato Sigillo confirmat. Sed ne quauis persona forte in posterum huius Ecclesie possessiones aut libertatis priuilegia, collata uel conferenda, inuadere, diripere uel alienare presumat, Dominus *Eskillus* Archiepiscopus nihilominus me presente in ipsa ecclesia iuxta sententiam Domini Pape *Innocentii*, cuius priuilegio autorizatus est locus prenominatus sub eterne damnationis anathemate omnia hec confirmauit. Acta sunt hec in *Hareldstæd*, Anno Dominice Incarnationis MCXLVIII astantibus in Ecclesia *Thokone* Episcopo, *Absalone* priore, *Ascero* Capellano, Domino *Karlone*, *Petro* filio *Thurstani*, *Ulf Ripensi*, *Magno* filio *Henrici*, cum aliis quam plurimis.

 VALDE-

VALDEMARI Regis litteræ, qveis fratribus Ecclesiæ Ringstadiensis Ecclesiam de *Hof* cum omni adjacenti reditu donat. Ex Apograph. Chart. No. 9.

1152.

In nomine Ste & indiuidue trinitatis Ego *VALDEMARUS* Dei gratia Rex Danorum Omnibus Catholice fidei cultoribus tam futuris quam presentibus perpetue salutis gaudium. Uniuersitatis uestre dilectioni notum fieri uolo, me donasse fratribus Ecclesie Ringstadiensis, ob remedium anime Mee meorum Parentum, Ecclesiam de *Hof* cum omni adiacenti reditu: prata uidelicet & arua syluamque nec non & loca in quibus crescit myrtus, capturam quoque piscium, que euenerit omni decima die ac nocte, qualiscunque uel qualicunque arte fuerit. Quod ut ratum sit, & in futurum a cunctis Successoribus meis inuiolabiliter usque in mundi finem obseruetur, placuit hoc sigilli mei impressione per chyrographum confirmare. Si quis in posterum, ausu diabolico hec infringere nisus fuerit, usque ad condignam satisfactionem Regie Majestatis reus existat atque uinculo Anathematis subiaceat: sitque conuersatio ipsius cum his, qui dixerunt Domino Deo. Recede a nobis, scientiam uiarum tuarum nolumus. Huic rei multi exstiterunt testes idonei, e quibus hi fuerunt precipui. *Magnus* filius *Herici*, *Burius* cognatus meus, *Helias* Episcopus, *Radulphus* Cancellarius meus, *Stephanus* Prior Othensis, *Lino* Prepositus, *Fridericus* notarius meus. Anno Dominice incarnationis M. C. L. II. Acta sunt hec *Othnus*.

SUENONIS Regis Confirmatio data monasterio *Esromensi* super uilla *Esrom*, qvam *ERICUS* Rex *Eskillo* Archiepiscopo Lundensi dederat, & villa *Widlingherud* per eundem empta ab Herede *Hermanni* Episcopi Slesvicensis, ut & Privilegium, quo coloni fratrum ab omni servitio Regio absoluuntur.
Ex Apographo Chart. No. 10. manu b. *Arnæ Magnæi*.

1153—55.

In nomine sancte & individue trinitatis. Ego *SUENO* Dei gratia Rex Danorum, notum esse cupimus tam futuris quam præsentibus, qualiter uilla

uilla que *Efrom* dicitur, que ex Regum deceſſione & ſucceſſione pertinebat Regio cum omnibus appenditiis cultui mancipata divino. Qvippe beate memorie *Eſkildus* ſancte Lundenſis Ecclefie Archiepiſcopus villam prefatam ab anteceſſore meo *HERICO* Rege, precariando acquiſivit, et uſui immo neceſſitati fratrum ibidem Deo ſervientium ſubſtituit. Ego autem, qui Regni poſt ipſum adeptus ſum apicem, quam libet Regalis Majeſtas talem donationem legitime quidem datam, juxta ferre poſſet: videns tamen id multorum profuturum ſaluti non conductus prece vel pretio, quod factum erat laudavi, & quibus debui modis corroboravi. Et qvia multorum uſui pauca & tenuia non valent ſufficere: prenominatus Archiepiſcopus villam aliam, *Widelingeruth* videlicet, quam ab herede *Hermanni* Ecclefie Slesvicenſis Epiſcopi pecunia conquiſivit, ſumtui fratrum prenominatorum adjecit. Ego etiam ut tam mihi quam meis predeceſſoribus uel ſuceſſoribus portum aliquem, poſt huius mundi prepararem naufragium colonos ipſorum fratrum de omni quod michi uel meis ſucceſſoribus debebant, abſolui ſervitio. Ut autem hec donatio omni poſteritati rata & inconuulſa permaneat. carte mee inſcriptione firmavi, ſigilli mei inpreſſione ſignavi.

Eſkilli Archiepiſcopi Lundenſis Confirmatio ſuper donatione villæ *Wixebothe* Ecclefiæ Stæ *MARIÆ Efromenſis* ab *Nicolao* Comite facta. Ex apographo Chart. No. 11. manu. b. *Arnæ Magnæi.*

1158.

In nomine ſanctæ & individuæ trinitatis. Ego *Eſkillus* Dei gratia Lundenſis Archiepiſcopus & Apoſtolicæ ſedis legatus, notum eſſe cupio cunctis dei credentibus tam futuris quam præſentibus, quod felicis memoriæ *Nicolaus* comes contemptorum mundi veſtigia ſequens, res ſuas primitus, quas poſſidebat, Chriſti pauperibus erogare cœpit: deinde ſe ipſum Deo totum obtulit; utile valde per hoc opus poſteris ſuis Exemplum relinquens, ſibiqve memoriam cum cæteris fidelibus ex hac luce ſubtractis perhennem comparans, unde factum eſt, ut de terrâ ſuâ quam poſſidebat in uilla, quæ dicitur *Wixebodhe*, ipſe faceret donationem beatæ & glorioſæ ſemper Virgini *MARIÆ* de *Eſrom* ut neceſſitati fratrum ibidem

deo famulantium iugiter subserviret. Igitur post mortem ipsius, dum quidam pater familias cum filio suo, a quo terram illam emerat, huic factioni ab eodem Comite rite celebratæ calumniam inferre voluisset, Deo illis inspirante. mente mutati sunt, & calumnia omni postposita, ad pacem & gratiam conuersi. Nam cum ego quadam die in loco supra nominato consecrandi altaris gratia consisterem, eadem die, postea quam ibidem ejusdem altaris consecratio, missarumque solempnia de dedicatione rite celebrata sunt, prædictus homo, nomine *Sueno* & filius eius cum eo, nomine *Rane* eo advenerunt, terraqve, de qua ante calumpniam mouerant pariter michi scotauerunt, multis coram astantibus, ut prædictæ ecclesiæ jure perpetuo subjaceret. Hanc igitur *Nicolai* comitis primam donationem cum ipsa prædictorum bondonum *Suenonis* scilicet & filii ejus *Rane* secunda scotatione, ut in perpetuum rata, inviolataqve permaneat, ipsis quibus oblata est præsentis paginæ inscriptione, et sigilli mei impressione testiumqve subnotatione confirmare studui. Nomina autem testium hæc sunt. *Ase* villicus, *Fader Rufus*, *Johannes Avirgast*, *Swen* villicus, *Durstein* de *Slohteholte*, *Jacob* de *Blidestorp*, *Beorn Achis* filius. Qvicunqve igitur infideli deterior sacrilegii reatum non metuens, neque districtum æterni Judicis examen, contra hanc nostræ constitutionis paginam rebellare temptaverit; & irrita facere, quæ pontificali auctoritate nostra corroboravimus, laborauerit: aut aliqua de bonis ecclesiæ eiusdem, quæ vel a prædicto Comite *Nicolao* vel aliis fidelibus oblata sunt, de manibus fratrum illorum iniuste ea possidentium auferre præsumpserit, ultioni divinæ subjaceat & auctoritate beati Petri Apostoli & beati Laurentii Martyris nostraque, a Consortio fidelium sequestratus, si non resipuerit, perpetua excommunicatione intereat. Facta sunt autem hæc VI. Idus Augusti Anno Dni MCLVIII Epacta XVIII concurrente II. indictione VI.

WALDE-

[*WALDEMARI* Regis fundatio monasterii Vitæscholæ,
Ex apograph. Chart. No. 12.

1158.

Ego *WALDEMARUS* Dei gratia Danorum Rex notum esse cupio universis tam præsentibus quam posteris, quod quidam perfidi, qui mecum dulces capiebant cibos, & amica miscebant colloquia, ex improviso inermem me & nil tale verentem eductis gladiis confodere conati sunt. Porro miseratio diuina non defuit, quæ me, nullo opem ferente, protexit & de medio armatorum cuneis potenter eripuit; frustrati itaque periuris, seditiosis atque sceleratis, quorum ingens copia est; rursus aperta bella adorsi, quo me vita & regno, populum vero pace spoliarunt. Deo pro nobis dimicante, cum Principe sceleris contriti sunt. Ea propter diuinæ memor benignitatis & uoti quod uoueram *Henrico* & fratribus eius eorumque successoribus, secundum Cisterciensem ordinem uiuentibus in Roschildensi synodo uillam de patrimonio meo, quæ *Withscuele* uocatur, cum omnibus eodem loco pertinentibus ad construendam Abbatiam solenniter atque legaliter donatione sancta contuli præsente venerabili Archiepiscopo, Apostolicæ sedis Legato *Eskillo*, atque id ipsum confirmante, cum sex Episcopis & multis Abbatibus & omni clero & populo. Ut autem hæc donatio fratribus, quibus collata est, rata & inconuulsa semper permaneat, Regia auctoritate & sigilli mei impressione cum testium annotatione confirmavi, quorum hæc sunt nomina.

Eskillus Lundensis Archiepiscopus
Acerus Roskildensis.
Helias Ripensis
Eskillus Arhusiensis
Nicolaus Vibergensis
Iocho Burglanensis
Osbernus Slesvicensis
Canutus Dux, & frater ejus *Buris*.
Radolphus Capellanus Regis
Hinricus Palli qui dicitur *Albus* &
Carolus & multi innumeri alii, quos longum est enumerare.

WALDE

WALDEMARI Regis Litteræ, queis Ecclesiæ B. *Mariæ* Virginis in *Esrom* silvam *Widelinghovit* dictam offert.
Ex Apograph. Chart. No. 13.

1164.

In nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis, Ego WALDEMARUS Dei gratia Danorum Rex. Qvia regiæ Majestati non solum honorificum, sed & omnibus regimini subjectis nostro saluberrimum fore credimus, ut hii, qvi in regno nostro divinis mancipati sunt obsequiis, & pace nostra tueantur, & Regia liberalitate fulciantur ne egeant; maxime hii qvi artam vitam professi panem in sudore vultus sui comedunt, qvia in orationibus salus nostra protegitur, & regni nostri stabilitas firmatur. Notum esse volumus universis fidelibus tam præsentibus qvam futuris, qvoddam temporalis beneficii donum Ecclesiæ Dei genitricis *Mariæ* in loco qui vocatur *Esrom*, ad utilitatem fratrum inibi Christo regi militantium, devotissime me contulisse. Dedi hoc utiqve ob remedium animæ meæ meorumqve parentum, & non tantum dedi; sed & scotavi supradictis fratribus silvam videlicet, qvæ vocatur *Widelinghovit*, Dominoque *Absaloni* Episcopo *Roskyldensi* & *Simoni* cognato ejus jubendo injunxi, ut divisionem & certos terminos de silva illa eqvitando, sicuti moris nostri est, facere curarent. Qvæ & facta est de *Wiclinbrot* versus orientem usqve *Hornissen* & in descensu per rivum qvi dicitur *Hornisbech* usque ad mare, quousque pervenitur ad *Widelingbec*. Qvoniam igitur Regum est, quæ faciunt, corroborare, studuimus & nos quibus modis oportuit confirmare, qvod fecimus, & præsentem paginam in testimonium factionis illius fratribus contradidimus, ea de causa, ut si forte quis eos de eadem silva impetere præsumpserit, Regiæ sit reus Majestatis. Est quoque terminus ejusdem Sanctæ & canonicæ collationis versus occidentem a *Wiclinbrot* usque *Widelingbec*. Præsentibus quoque & verax testimonium super hoc usqve quaque dantibus *Thatone Feoniense*, *Thorberno* qvondam *Roskildense* præfecto, *Thorth Lundense* præfecto, *Herbiorn* de *Ulfruth*, *Svenone* filio *Atti*. *Berone*, multisque aliis, tam nostris, quam Domini *Absalonis* Episcopi fidelioribus circumstantibus & supradicta testificantibus.

Absalo-

ABSALONIS Episcopi Roskildensis litteræ, queis Claustro Esromensi portionem suam in *Langholm* donat.

Ex apographo Chart. No. 14.

Circa 1164.

Universis Sanctæ Ecclesiæ fidelibus tam ecclesiasticis qvam secularibus prælatis, *Absalon Roskildensis* Episcopus, pie vivere, feliciter mori, perhenniter coronari. Dilectioni vestræ, qvæ magnam habet Spem & remunerationem in Christo, humiliter insinuamus plenius notificantes, qvomodo villæ *Langholm* portionem omnem, qvam habuimus, & a *Biorn* legittime commutavimus, carissimis fratribus & claustro de *Esrom*, plena & integra largitione contulimus. Ne igitur in posterum maligni suggestio aut perversa iniqvorum machinatio sinistrum aliquid aut contrarium huic collationi interferere valeat, præsentis paginæ testimonio, & subscriptarum personarum auctoritate eam fiducialius communire procuravimus. Ego *Tsaac* Præpositus affui & subscripsi. Ego *Walterus* capellanus ss. Ego *Gregorius* presbyter ss. Ego *Ascerus* presbyter ss. Ego *Herbiorn* laicus subscripsi. *Eskil*, *Thord*. *Petrus*, *Bovi*, *Gorm*, villicus, laici omnes; & multi innumerabiles viri boni & honesti. *Dani* & *Normanni* subscripserunt. Datum in *Ulffruth* XIIII Kalendas Decembris. Ego *Anunt* & *Fuit* frater meus. *Normanni* ambo & homines nobis attinentes subscripsimus in gaudio. Gaudium itaqve & lætitia omni Christiano hæc videnti legenti & retinenti ab eo, qvi est & fuit & qvi eventurus est Amen.

FLORENTII Canonici Ste Laurentii Lundensis Abdicatio prætensi antea juris in villam *Willingeruth* Monasterio Esromensi ab Eskillo Archiepiscopo collatam.

Ex apographo, Chart. No. 15.

Circa 1164.

In nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Ego *Florentius* Sanctæ *Mariæ* & Sancti *Laurentii* Canonicus, notum facio tam propinqvis meis, qvam extraneis, præsentibus atqve futuris, qvod qverimoniam qvam

 adver,

adverſus Eccleſiam Sanctæ *Mariæ* in *Eſrom* de terra *Willingeroth*, qvam avus meus *Johannes* Decanus Domino Archiepiſcopo pretio congruenti accepto diſtraxit, aliqvo modo habere videbar; pleno corde, coram Domino Archiepiſcopo & multis aliis perſonis, ac devota voluntate poſtpoſui. Et ut nullus conſangvineorum meorum per ſuccedentia tempora prædictæ Eccleſiæ calumpniam ſtruat, Sigillo Eccleſiæ noſtræ præſentem Kartulam actionemqve munire decrevi. Perſonæ autem coram qvibus hoc feci, & qvæ eidem actioni in teſtimonium affuere, hæ ſunt. Venerabilis Roſkildenſis Epiſcopus Dominus *Abſalon.* Abbas *Marcus* de omnibus ſanctis. Abbas *Johannes* de Sancta Trinitate. Summus Præpoſitus Eccleſiæ noſtræ Dominus *Aſcerus.* Magiſter *Walterus* Domini Epiſcopi *Abſalonis* capellanus. *Kanutus* filius *Karoli.* *Nicolaus Phalſtre* & multi alii tam de curia domini Archiepiſcopi, qvam de curia domini Epiſcopi *Abſalonis.* Cum vero & ego & frater meus, qvi ſic ut & ego prædictum prædium *Willingeroth* hæreditario jure poſſidere debuerat, præfatæ Eccleſiæ Sanctæ *Mariæ* in *Eſrom* partim pro elemoſina, partim pro conventione inter nos pacta v Kalendas Septembris in clauſtro noſtro *Lundenſi*, ſcotaremus, Perſonæ, qvæ infra notatæ Subſcripſere, teſtes affuêre. Dominus abbas *Johannes* de Sancta Trinitate, cujus ſic ut ſuſcriptione ita & ſigilli appenſione præſens munita eſt ſcedula. Dominus *Eſkericus* Sancti *Petri* Prior, qvi & propria manu ſubſcripſit, & ſui Sancti Conventus Sigillo præſentem Scedulam munivit. *Othmarus* Eccleſiæ noſtræ Decanus, qvi & ejusdem Eccleſiæ noſtræ ſigillo pro nobis præſentem actionem confirmavit, & teſtis ſubſcripſit. Et cæteri qvam plures noſtri canonici teſtes affuerunt, qvi & ſubſcripſerunt.

Ego *Benedictus* frater Florentii ſubſcripſi.
Ego *Ebbo Canonicus*, Subdiaconus Sancti Laurentii ſubſcripſi.
Ego *Martinus* Sacerdos ſubſcripſi.
Ego *Sveno* Canonicus Sancti *Laurentii* ſſ.
Ego *Nicolaus* Canonicus Sancti *Laurentii* ſſ.
Ego *Biörn* Sanctæ Lundenſis Eccleſiæ ſubdiaconus ſſ.
Ego *Andreas* Canonicus Sancti *Laurentii* ſſ.
Ego *Othmarus* Decanus Eccleſiæ ſſ.
Ego *Johannes* Abbas Eccleſiæ Sanctæ Trinitatis ſſ.
Ego *Marcus* Abbas Eccleſiæ omnium Sanctorum ſubſcripſi.

ESKILLI

ESKILLI Archiepiscopi Lundensis Testimonium de *Florentini* Sti Laurentii Lundensis Canonici Abdicatione prætensi in Willingeruth juris.

Ex apographo Chart. No. 16.

Circa 1164.

E. Dei gratia Sanctæ Lundensis Eclesiæ Archiepiscopus, Apostolicæ Sedis Legatus *Daciæ* & *Sveciæ* primas. Omnibus Christi fidelibus tam præsentibus quam futuris salutem & dilectionem. Notificamus Universitati vestræ, qvod possessionem qvandam, qvæ *Willingeroth* vocatur, ab *Johanne* Decano Ecclesiæ nostræ convenienti pretio emimus, & fratribus Ecclesiæ Sanctæ *Mariæ* in *Esrom*, pro nostræ animæ remedio perpetuo possidendam tradidimus. Aliqvanto autem evoluto tempore, qvidam adolescens *Florentius* nomine, filius filiæ prædicti Decani, eandem possessionem qvasi non legittime a se alienatam calumpniam aliqvantulum qvasi submurmurando cepit. Qvi coram me vocatus, ratione veritatis accepta, præfatam calumpniam, præsente Episcopo *Absalone*, *Ascero* præposito, Abbateqve Ecclesiæ omnium sanctorum nec non & Abbate Sanctæ Trinitatis Ecclesiæ, & aliis multis tam nostræ qvam *Selandensis* Ecclesiæ personis, prorsus postposuit. & ne deinceps aliqvo modo aliqvis inqvietudinem præfatis fratribus inferret, modis omnibus sub testimonio prædictarum personarum fideliter repromisit. Valeat igitur qvisqvis fidelium.

WALDEMARI Regis Confirmatio super villa *Widelingeruth* ab *Eskillo* Archiepiscopo Lundensi, oblata.

Ex apographo Chart. No. 17.

Circa 1164.

In nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis, Ego *WALDEMARUS* Dei gratia Danorum Rex. Notum esse cupio tam futuris qvam præsentibus, de villa qvæ vocatur *Wildelingeruth*, qvæ aliqvando juri subjacebat Regio, qvia a Domino *Eschillo Lundensi* Archiepiscopo recte & legittime juxta morem *Danorum* nacta est & possessa, ab eodem etiam Eccle-

fiæ Sanctæ *Mariæ* de *Efrom*, qvam ipfemet fundavit, ad honorem Dei & utilitatem fratrum Deo illic fub regula Sancti *Benedicti* militantium oblata eft & collata. Sed qvia ex hoc qvod aliqvando Regii juris extitit, ab aliqvo Regum nobis fuccedentium five ab aliqvo hæredum Domini *Hermanni Sleswicenfis* Epifcopi, cujus & aliqvando videbatur effe, facile calumniari poffet. *SVENO* Rex prædeceffor nofter eandem oblationem approbans, fcripto & Sigillo fuo non folum confirmavit, fed & eandem villam prædictæ Ecclefiæ ex Regio jure donavit. Nos qvoqve Saluti noftræ noftrorumqve cupientes providere, non minori de jure ac devotione eandem villam cum omnibus appendiciis fuis præfatæ Ecclefiæ, ad honorem Dei & Sanctæ *Mariæ* Sanctiqve *Benedicti* contulimus: Infuper &, ut plenam perfectamqve nobis noftrisqve prædeceffori bus vel fucceffori bus reqviem poft hujus mundi naufragium compararemus, colonos eorundem fratrum ab omni fervitio qvod nobis vel noftris Succefforibus debebant, abfolvimus. Ut autem ratum & inconvulfum, omni pofteritati, permaneat, qvod fecimus, præfentem fcedulam Sigilli noftri impreffione confignatam, ob munimentum eis tradidimus. His coram teftibus, Domino *Abfalone* venerabili *Rofkildenfium* Epifcopo, & Domino *Thurberno* Caftellano de *Seoburgh*, Domino *Girardo* Priore de valle Sancti *Johannis*.

WALDEMARI Regis literæ queis Monafterio Ringftadienfi confirmat Privilegia illi a fuis antecefforibus data, variis articulis aucta.

Ex apographo Chart. No. 18.

1164.

W*ALDEMARUS* Dei Gratia Danorum Rex Omnibus fidelibus, tam futuris quam præfentibus in Domino profperare. Univerfitati fidelium notum fit, quoniam beatæ memoriæ Innocentius Papa Ringftadienfi Ecclefiæ libertatem rerum fuarum non folum contulit tuitionem, ne quis dilapidare aut alienare præfumeret, fub excommonicatione prohibuit, falua tamen juftitia canonica atque reuerentia Diocefani Epifcopi. Propterea Dignum Ducimus filios Dei latere non debere, quod ERICUS Rex Patruus nofter prædictæ Ecclefiæ & congregationi fratrum bene uiuentium

tium ibidem, et pro redemptione peccatorum ſuorum & pro dilecta anima patris noſtri uidelicit fratris ſui, & primo ac præcipue ad honorem Dei & matris Domini, in eadem uilla omnem cenſum, quem dicunt *Mitſommers Geld*, per additamentum filii ſui *SUENONIS* Regis æternaliter & ſine contradictione contulit. Inſuper in *Bearge* fere duos Manſos & duos in *Amaca*, unum in *Gly Lerbearth*, & dimidietatem *Ringſtadenſis* ſilvæ prædictus E. obtulit. S. uero filius E. plenitudinem ſiluæ Thislund præfatæ eccleſiæ donauit. Nos autem non minori debito adſtricti quam cæteri anteceſſores noſtri illi etiam eccleſiæ obtulimus in ipſa uilla *Ringſtæd* totam reliquam partem agrorum & decimationem & unam manſionem i *Liunche* & manſionem unam in *Bearge* & tertiam partem unius ſiluæ, quæ vocatur *Arveſiue* & unum manſum in *Benloſſe*, & tres manſos & unum dimidium in *Meon*, omnem juſtitiam & exactionem regalis juris ſuper omnes manſiones & omnia prædia Eccleſiæ, a quocunque collati ſint. Siquis uero, temerario auſu horum quicquam diripere aut diminuere uel etiam infringere præſumpſerit, Anathema eſt. Hoc itaque factum eſt in ipſa Eccleſia Anno incarnationis Dominicæ Mclxiiii.

ABSALONIS Epiſcopi Roſkildenſis Litteræ queis Monaſterio Eſromenſi villam *Thumetborp* cum ſylva ſuis limitibus deſcriptam ſcotat pro duobus manſis in *Giaſnetoſth* & tertia parte vicinæ villulæ *Woretborp* appellatæ.

Ex apograph Chart. No. 19.

Poſt 1164.

In nomine patris & filii & Spiritus ſancti. Tam præſenti fidelium univerſitati, qvam futuræ in *CHRISTO* renaſcenti poſteritati in perpetuum; Ego *Abſalon* non humanis meritis ſed divina ordinante gratia ſanctæ *Roſkildenſis* eccleſiæ vocatus Epiſcopus, hujus inſcripto paginæ notifico & manifeſto, atqve oculis videre & audire volentium fideliter antepono. Veniet namqve dies, in qvo paſtor paſtorum Dominus appareat, & unius cujusque facta in publicum deducat, & qui tunc dominici talenti diſpenſator fidelis ac prudens comprobatus fuerit, de paucorum diſpenſata fidelitate ad magnitudinem ſupernæ beatitudinis cum Domino perhenniter regnaturus, gaudens & exultans intrabit. Continetur hic

ſiqvi-

ſiqvidem qvædam legalis & autentica commutatio cujusdam ſilvæ inter me & clauſtrum de *Eſrom* facta. Qvam videlicet ſilvam ſubſcripti termini diſtingvunt & declarant, qvamqve a Domino Rege *WALDEMARO* partim emptione concambio & dono, partim ab aliis poſſeſſoribus juſte rationabiliter ac voluntarie Domino cooperante acqviſivi, videbaturqve michi a rectitudinis tramite nullatenus diſcordare, qvotiens juſtis modis adepta in propenſiores aliarum eccleſiarum uſus placuiſſet diſpenſare. Qvid enim vicarius Beati *Lucii* ſede *Roſkildenſi* ſubtrahit aufert vel derogat, qvi genitricem Domini votis ſupplicibus & munere devoto ſincerius colit & amplius honorat. Sunt igitur præſentes termini ſupradictæ ſilvæ & villulæ *Tumethorp* ex omni parte concluſivi. Primi in valle, qvæ tertia eſt *affkiſtehaghe* in *Lanſunning* per qvam foſſa tranſit, qvæ inibi in ſignum termini foſſa eſt, videlicet ad diſtingvendum qvid prædicto clauſtro contuli, et qvid michi meisqve ſucceſſoribus reſervavi, qvod & cuidam *Helgeni* inhabitandum præſtiti. Cœteri autem infra annotati termini inter *Tiwithorp* & alias circumjacentes villas diſtingvunt. Incipiunt ergo ipſi termini in prædicta valle, & ab ipſa cum adjacente *moſe* flectuntur & per ipſam, donec flexi hac & illac, ſicut ipſa *moſe* perveniunt uſqve in *Wrangebec, up fra dams moſe* in qvandam *Liwnge moſe up* cum *Traneholm* ad orientem *Dambec*, *aff Dambec* in *Withebec*, *aff Withebec* in *Waſebec*, ad meridiem in *Ulſricſiodal*, & ſic in *Exemoſe*, ſicqve in *Threhögsmoſe*, deinde in *Blankahagſlatbech*, poſtea in *Nadebec*, deinde in *Kobec.* Silvam planitiem, culta, qvæ infra hos concluduntur terminos, ſuſceperunt de manibus meis Fratres Sanctae Mariae de *Eſrom*, vulgari ſcotatione & plena collatione conferentes michi meisqve ſucceſſoribus duos manſos in *Giaſnetofth*, & tertiam partem in villula, qvae *Worethorp* haut illic longe vocatur. Neqvis igitur ſuccedentium Regum ſive Pontificum improvide inæqvaliterqve eccleſiaſtica acqviſita diſpenſaſſe culpet, vel ullatenus me reprehendere valeat, ſuprafato concambio induſtriam aſſcribat non imperitiam.

Nam canonica auctoritate & licentia eccleſiaſtica, ſalvatori noſtro ſuisqve ſanctis arbitratus ſum neqvaqvam poſſe fieri ingratum, qvicqvid matri ſuæ digniter impenſum ac ſolempniter fuerit exhibitum. Sed qvoniam variorum volubilitate temporum, ab aliqvibus veritatem occultare volentibus dubia pro certis, & certa pro dubiis ſiniſtro intellectu accipi poſſunt & ſolent, ad univerſum cujuslibet dubietatis tollendum vel deſtruendum

ſtruendum errorem, determinatum pro libera voluntate, & induſtria, prædictorum prædiorum concambium, præſentis privilegii tuitione taliter confirmo, communio atqve corrobero, ut rata & inconvulſa, atqve perpetuis temporibus permanſura, divina auctoritate & ſuperſtantium teſtium teſtificatione hæc pagina & commutatio, prædiorumqve collatio perduret & perſeveret. Statuens eqvidem & digna procuratione adjiciens, ut qvisqvis (qvod defendat Dominus) illicitis & contra Deum auſibus, hujus contentum paginæ & commutationis tenorem deſtruere & ad nichilum redigere voluerit & attemptaverit; propria accuſatus conſcientia, ardentis judicii fervorem ſine læſione animæ & corporis evadere non poſſit. Sunt igitur hii teſtes, qvi in præſentium prædiorum canonicam commutationem, & corporaliter viderunt, & nomina ſua ad declarandum in poſterum veritatis teſtimonium hic conſcribi decreverunt. *Simon* Abbas de *Sora*. *Ricardus* Monachus de *Sora*. Laici ſeculares, *Nicholaus Falſtrenſis*, *Cunradus* villicus de *Ramlos*, *Auto* filius ejus, *Othen* filius villicus de *Autheruth*, qvidam *Saſcerus* de *Silva* & multi alii, qvi ſi recitantur, non minus ſunt audientium oneri qvam utilitati. Ego *Walterus* capellanus Epiſcopi *Abſalonis* ſſ. *Olaus* vero *Glug*, *Toke* filius *Karoli* de *Gerethorp*, *Agi* pincerna de *Falſtria*, & alii qvam plures de curia noſtra affuerunt, qvando terminum in valle ſupradicta fecimus.

ALEXANDRI Pape III. Literæ Protectoriæ datæ Eccleſiæ Stæ *Margaretæ* de *Aſmiald.*

Ex apographo Chart. No. 20.

1169.

ALEXANDER Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei dilectis filiis Præpoſito & Capitulo *Vibergenſis* Eccleſiæ ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Paſtoralis officii debito pronocamur, ut qui Romane Eccleſie regimen domino diſponente tenemus de uniuerſis eccleſiis curam gerere & eis Apoſtolicum impertiri preſidium debeamus. Eapropter dilecti in domino filii veſtris iuſtis poſtulacionibus clementius annuentes Eccleſie Ste *Margarete* de *Aſmiald*, in qua Sorores veſtre diuinis ſunt obſequiis mancipate cum pertinentiis ſuis ſub beati *Petri* & noſtra protectione

tione suscipimus & presentis scripti patrocinio communimus, statuentes ut ordo canonicus, qui secundum Deum & beati Augustini Regulam noscitur institutus perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obserуetur. Hanc autem ecclesiam sicut hactenus ipsa racionabiliter & pacifice possedistis & in presentiarum etiam possideтis, vobis & per vos predicte Viburgensi Ecclesie auctoritate Apostolica confirmamus, statuentes ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis & protectionis infringere, uel ei ausu temerario contraire, Siquis autem hoc attemptare presumserit indignationem omnipotentis Dei & beatorum Apostolorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se nouerit incursurum. Dat. Lateranis X Kal. Martii.

ALEXANDRI Papæ III Litteræ protectoriæ & Priuilegia data Præposito Ecclesiæ Stæ Mariæ Vibergensis.
Ex apographo Chart. No. 21.

1169.

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum Dei dilectis filiis Suenoni Preposito ecclesie sancte Marie Wibergensis eiusqve fratribus tam presentibus quam futuris regularem uitam professis in perpetuum. Pie postulatio voluntatis effectu debet prosequente compleri ut & devocionis sinceritas laudabiliter enitescat & utilitas postulata vires indubitanter assumat. Eapropter dilecti in Domino filii vestris iustis postulacionibus clementer annuimus & predecessoris nostri pie recordationis Innocentii P. P. vestigiis inherentes prefatam ecclesiam Sancte *Marie*, in qua diuino obseqvio mancipati sub beati Petri & nostra protectione recipimus & presentis scripti privilegio communimus. In primis siquidem statuentes, ut ordo canonicus, qui secundum Deum & beati Augustini Regulam in eadem Ecclesia institutus esse dinoscitur perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obseruetur. Præterea quascunque possessiones, quecunque bona eadem ecclesia in presentiarum iuste & canonice possidet aut in futurum concessione Pontificum, largicione Regum & Principum, oblacione fidelium seu aliis justis modis prestante domino poterit adipisci, firma uobis uestrisque successoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Ecclesiam beate Margarete Virginis, quam

quam venerabilis frater noſter Nicolaus Epiſcopus ueſter ſicut ex litteris eius accepimus, uobis reſignavit. Nec non & Eccleſiam beati *Martini* que in Inſula *Phur*, ita quod utraque illarum de cetero in ordinacione ac diſpoſicione veſtra conſiſtat, deuocioni ueſtre auctoritate Apoſtolica confirmamus. De uictu eciam quadrageſimali, quem Epiſcopus in eccleſia ueſtra aliquando habuit, unde contenciones & religio ueſtra non modicum turbari conſuevit, ſtatuimus, ut ſicut iam dictus Epiſcopus, eum uobis per priuilegium ſuum equa conſideracione reſignaſſe dinoſcitur, & in poſterum remiſiſſe, ita de cetero conſeruetur nec ei uel ſucceſſore ſuo uictum a uobis contra hoc aliquo tempore exigere liceat. Prohibemus inſuper, ne Epiſcopus de oblacionibus, que ad corpora ſanctorum in veſtra offeruntur Eccleſia nihil ultra quartam partem, quam conſueuit habere, recipiat. adhec uobis ſignificacione preſentium indulgemus ut predia uel poſſeſſiones eccleſie ueſtre ſiue infra ciuitatem ueſtram ſiue extra conſtiſtant, nullus iniuſte contra diſpoſicionem ueſtram inuadere uel retinere preſumat. In electione uero Epiſcopi ueſtri primam uocem cum ſitis Cathedralis eccleſie canonici, habeatis, quemadmodum noſcitur uobis de canonum iure competere & de antiqua conſuetudine usque adhec tempora obſeruata nec aliunde quis in ueſtrum Epiſcopum eligatur quamdiu ſecundum ſtatuta canonum in Eccleſia ueſtra que Cathedralis eſt reperitur ydoneus, qui de canonico & concordi aſſenſu ſine omni prauitate poſſit aſſumi. Conſuetudines autem clauſtrales, que in eodem loco ueſtro laudabiliter hactenus conſeruate noſcuntur nemo peruerſus in deterius audeat commutare, ſed ſemper inconuulſe in ſuo robore perſeuerent. Ad hec adjicientes ſtatuimus ut nulli omnino principum absque prepoſiti & fratrum conſenſu aliquem de clauſtro liceat ammouere ſiue nouâlium. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus ut eorum deuocioni & extreme uoluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberauerint niſi forte excommunicati uel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalua tamen iuſticia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Obeunte uero te nunc eiusdem loci prepoſito, uel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurrepcionis aſtucia ſeu uiolencia preponatur niſi quem fratres communi conſenſu uel fratrum pars conſilii ſanioris ſecundum Deum & beati Auguſtini regulam prouiderint eligendum. Decernimus igitur ut nulli omnino hominum liceat prefatam eccleſiam temere perturbare aut eius poſſeſſiones auferre uel ablatas retinere, minuere ſeu qui-

 buslibet

buslibet uexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur eorum, pro quorum gubernacione ac ſuſtentacione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura ſalua ſedis Apoſtolice auctoritate & Epiſcopi ueſtri canonica iuſticia. Siqve igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisue perſona, hanc noſtræ conſtitucionis paginam ſciens contra eam temere uenire temptauerit ſecundo tercioue commonita nec reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honorisque dignitate careat reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & domini Redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat atque in extremo examine diſtricte ulcioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Jeſu Chriſti, quatenus & hic fructum bone actionis percipiant & apud diſtrictum judicem premia eterne pacis inueniant

Ego Alexander Catholice eccleſie Epiſcopus ſſ.
Ego Hubaldus Hoſtienſis Epiſcopus. ſſ.
Ego Bernardus Portuenſis & S. Rufine Epiſcop. ſſ.
Ego Hubaldus Preſbiter Card. titulo St. ccis in Jerm. ſſ.
Ego Johannes Preſbiter Cardinalis ſanctorum Johannis & Pauli titulo Pomachii ſſ.
Ego Ildebrandus Baſilice xii Apoſtolarum Preſbiter Card. ſſ.
Ego Johannes Preſb. Card. lit. Ste Anaſtaſ. ſſ.
Ego Albertus Preſb. Card. tit Sti Laurencii in Lucina ſſ.
Ego Giulielmus tit. Sti Petri ad uincula Preſb. Card. ſſ.
Ego Petrus Preſb. Cardin. tit. Sti Laurencii in Damaſco. ſſ.
Ego Buſo Preſb. Cardin. Ste Gudenciane tit. Paſtoris ſſ.
Ego Johannes Presbiter Cardin. tit Sti Marci ſſ.
Ego Theodinus Preſb. Card. tit. Sti Vitalis tit. Veſtine ſſ.
Ego Jacintus Diac. Card. Ste Marie in Coſm. ſſ.
Ego Cinthius Diac. Cardin. Sti. Adriani ſſ.
Ego Maufredus Diac. Card. Sti Georgii ad uelum Aureum ſſ.
Ego Hugo Diaconus Card. Sti Euſtachii iuxta templum Agrippe ſſ.
Ego Petrus Diac. Card. Ste Marie in Agro ſſ.

Datum Beneuenti per manum Gratiani Ste Romane eccleſie ſubdyaconi & Notarii IX Kal. Marcii Indictione III. Incarnationis Dnice

Anno

Anno M.c.LX.IX. Pontificatus uero Dni Alexandri PP. III. anno undecimo.

ALEXANDRI Papæ III. Bulla, qva *Canutum* Ducem Sanctorum Catalogo infert.

Ex Apograph. Chart. No. 20.

1170.

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum Dei. Venerabilibus fratribus Lundensi Archiepiscopo Apostolicæ sedis Legato Episcopis & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus & aliarum ecclesiarum Prælatis per Daniam constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem. Ex literis Karissimi in Christo filii nostri W. illustris Danorum Regis, necnon ex scriptis vestris atque ex diligenti narratione uenerabilis fratris nostri Wpsalensis Archiepiscopi & illorum, qui secum uenerunt, accepimus, qualiter recolendæ memoriæ *KANUTUS* quondam Danorum Dux jam dicti Regis Pater adhuc uiuens, honestæ & laudabilis uitæ & uir conuersationis exstiterit, & quomodo etiam post mortem suam iuxta sepulcrum ipsius fons quidam emicuerit, cæcus lumen ceperit, & multas alias miraculorum uirtutes circa eum omnipotens & misericors dominus dignatus fuerit operari, sicut præfatus Archiepiscopus & ejus socii parati erant, si uellemus recipere, sub jurisjurandi relligione confirmare. Inde siquidem est, qui nos prædicti Regis & nostra super eo Canonizando petitione suscepta, & de misericordia dei atque beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus meritis præsumentes ipsum, de communi fratrum nostrorum consilio, sanctorum Catalogo duximus adscribendum, Auctoritate Apostolica statuentes, ut diem natalis sui septimo Kalendas Julii celebretis, nos enim iuxta uotum & desiderium uestrum ipsius Sancti Corpus ita glorificandum censuimus, & debitis in terra præconiis honorandum. Sicut omnipotens & misericors Dominus eum per suam gratiam glorificauit in cœlis, ut uidelicet inter sanctos de cetero numeretur, qui hoc ipsum, prout ex testimonio nostro, supradicti quoque Archiepisopi & sociorum ejus, necnon & multorum aliorum nobis innotuit, signis & uirtutibus meruit obtinere. Quia igitur nostræ synceritatis prudentiam decet, eum pia colere deuotione &

& toto ſtudio uenērari, quem Auctoritate apoſtolica ueſtra poſtulat uniuerſitas honorandum, deuotionem ueſtram per apoſtolica ſcripta rogamus, monemus & exhortamus in domino, quatinus eum ita de cetero congruis ſtudeatis honoribus præuenire & obſequio debito uenerari, ut apud bonorum omnium retributorem multiplicem poſſitis per hoc mercedem recipere & ejus meritis atque interceſſionibus apud altiſſimum multimodis adjuuari. datum Beneuenti ſexto Idus Nouembr. Anno Domini MCLXX.

WALDEMARI Regis literæ, queis Monaſterio *Eſromenſi* uillas *Urmirruth* & *Sande* confirmat.

Ex apographo Chart. No. 21.

Circa 1170.

In nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Ego *WALDEMARUS* Dei gratia Danorum Rex, cunctis Chriſti karactere ſignatis. Quoniam noſtrum eſt prouidere, quomodo hii, qvi in regno noſtro ſunt in pace & quiete uiuant, & maxime illi, qui in communi uita religioſe vivunt, & pro noſtra ſalute & Regni ſtabilitate Deum orant. Notum eſſe volumus tam poſteris quam præſentibus, quod villulam illam, quæ vocatur *Urmisruth*, quam *Dorth Semundi* filius regio munere à cognato noſtro Rege *KANUTO* noſtro aſſenſu accepit, cum fratribus de *Eſrom* pro terra qvam habebant in *Gudingeſſeui* minori, & tribus marcis argenti concambium fecit. Termini autem inter uillam iſtam & illam, quæ uocatur *Avetofh*, ſicut diuiſerunt homines noſtri, ſunt à *Brocher* uſque ad *Arlundeenge*. Hoc autem factum eſt in præſentia noſtra, aſtantibus & uidentibus hominibus noſtris, *Selegrino*, *Magno* filio *Wulff*, *Tacha* filio *Algothi* de *Funa*. Sed & hoc nichilominus cunctis fidelibus notum eſſe cupimus, quod dimidiam uillam, quæ uocatur *Sande*, quæ antiquitus juri Regio ſubjecta erat; & cujusdam Regis in Regno nos antecedentis permiſſione ad alios tranſierat poſſeſſores, jure Regio à *Petro Lagi* filio, qui tunc temporis forte eam poſſidebat, recepimus & ſupradictis fratribus, quia terminis eorum eſſet contigua & utilitatibus ipſorum ualde congrua, tam ipſe idem *Petrus*, quam nos pariter eam ſcotauimus, & modis, qui-

bus

bus congruebat, quod fecimus, ftabiliuimus. Attamen ipfi fratres, ut hoc factum ratum foret & indiffolubile in perpetuum, ad deaurandum Patris noftri *Canuti* fcrinium marcam auri appofuerunt. Cujus rei etiam teftes funt *Efbernus* Epifcopus *Sleswicenfis*, *Selegrinus*, *Pallus*, *Erlendus*, *Nicolaus Noit*, aliique quam plures.

ABSALONIS Epifcopi Litteræ, queis Monachis Sti Mariæ & Sti Kanuti Ringftad. Collectas nummorum, Knuts *fcut* & *Marie fcut* de *Veftre Sysle* & *Myadlefyfle* donat.

Ex Apographo Chart. manu b. *Arnæ Magnæi* No. 22.

Circa 1170.

In nomine Sanctæ Trinitatis, notum fit uniuerfis Sanctæ Matris Ecclefiæ dilectis filiis, Selandenfibus, clericis & laicis, tam futuris omnibus quam præfentibus, quod Ego *Abfalon* Dei gratia, Sanctæ Rofkildenfis Ecclefiæ Epifcopus, authoritate diuinæ juftitiæ, fecundum fcita canonicarum Sanctionum, impreffione figilli noftri confirmauerimus id [antiqui juris retinendum fratribus monachis regulam Beati *Benedicti* profeffis in Cœnobio Sanctæ *Mariæ* femper uirginis & Beati *KANUTI* Martyris conuerfantibus *Ringftade*, fuper illas duas collectas nummorum, quas appellamus *knuts fcut*; & illud quidem totum; ficut ab initio conftitutum eft. Et alteram, fcilicet fanctæ *Mariæ fcut* de duabus *Syfle*: tantum uidelicet de *Weftre fufle* & de *Myadle Sufle*, ut deinceps ita plenarie ac uoluntarie ab illis duabus prædictis *Suflum* fingulis annis & cæteris ac præfinitis quibuscunque temporibus exfoluantur, ficut a diebus antiquis melius & plenius exhibitæ dinofcuntur. Qvod fane, ut fiat in remiffionem peccatorum digne & jufte fimul & fponte facientibus, ita nunc nihilominus quemadmodum & prius fuit legali teftamento, ut noftræ auctoritatis priuilegio, ficut fupra prætaxatum eft, fecundum antiqviffimam inftitutionem patrum noftrorum corroborantes confanximus. Qvo fi forte aliquis temerario aufu feductus, aut fpiritu fuperbæ præfumtionis inflatus, hanc noftræ fanxionis paginam infringere uel adnihilare temptauerit, certiffime fciat fe perpetui anathematis gladio feriendum, pariter & æternæ dam-

 pnationis

pnationis uinculo innodandum, nisi condignæ pænitentiæ satisfactione emendatus resipuerit.

WALDEMARI Regis litteræ, queis Monasterio Esromensi uillam *Steinholt* cum agris & pratis scotat.

Ex apograph. Chart. No. 23.

Circa 1170.

In nomine Sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. Ego *WALDEMARUS* Dei gratia Danorum Rex cunctis Christi karactere signatis. Quoniam nostrum est prouidere, quomodo hii, qui in regno nostro sunt, in pace & quiete uiuant, & maxime illi, qui in communi uita unanimes habitant, & pro nostra salute & Regni stabilitate Deo supplicant. Notum esse uolumus tam posteris quam præsentibus, quod locum, qui vocatur *Steinholt* cum aquis & pratis, ob redemptionem animæ nostræ in usus fratrum Domino in *Esrom* seruientium, scotauimus hoc tempore. Si qvidem prædicti fratres locum prætaxatum a bundonibus sex marcas redimentes, ignorabant eum sub regali exactione & jure esse constitutum. Unde factum est, ut quod ratum opinabantur haberi, nostra non quidem potestate sed proprietate post modum rescinderetur. Porro ne ipsorum dampnum nobis forte redundaret in detrimentum, eandem locum cum aquis & pratis sublata omni calumpnia scotauimus supradictis fratribus, & quibus oportuit modis, confirmauimus. Verum ipsi fratres, ut hoc factum ratum foret & inconvulsum perpetuo, IIIIor marcas argenti nobis ultro amministraverunt. Hujus autem rei testes sunt. *Rodulfus* capellanus, *Sune Ebbi* filius, *Tache* de *Phionia*, *Selegrinus*. *Stige Naſche*, *Gernuit*, & *Johannes* de *Rochelde* gener ejus. Hæc omnia facta sunt in stuba *Gerardi* monetarii. Termini autem inter uillam, scilicet *Steinholt* & *Sedorph* usque ad *Hoterbeke* primum tenduntur. Abinde usque ad *Gron Holtesbec*. Inde usque ad *Scarne* contra meridiem. Inde usque ad *Outewech*, usque ad *Hoterbeke* versus occidentem ubi lacui influit, sicut diviserunt homines nostri, scillicet villicus de *Slangethorp Tovo*, & villicus de castro *Thurhernus*. *Tovo* de *Frithisleve*, *Börn* de *Lanchalme*, pluresque alii. Datum in Castro per manum Domini *Absalonis* sanctæ

ſanctæ *Roſchildenſis* Eccleſiæ Epiſcopi, & *Sunonis* cognati ipſius. IIII Idus Decembris.

ABSALONIS Epiſcopi Roſkildenſis Litteræ protectoriæ & priuilegia data Monaſterio b. Thomæ de *Eſkilſo*.

Ex apographo Chart. No. 24.

1171.

Abſalon Dei gratia Sancte Roſchildenſis Eccleſie Epiſcopus, kariſſimo filio *Willelmo* Abbati ſancti *Thome* de *Æſkilſö*, ejusque fratribus tam præſentibus quam futuris, ſalutem & paternam benedictonem. Diu prouulgatum eſt per os *Yſaye* dicentis. Ponam flumina in inſulas & ſtagna arefaciam. Educam cæcos in viam, qvam neſciunt, & in ſemitis qvas ignoraverunt ambulare eos faciam. Hæc autem promiſſio jugiter in eccleſia Dei adimpletur, dum & hii, qvi diu in tenebris & umbra mortis ſederunt, illuſtrati lumine ſuperne claritatis ad viam redeunt veritatis, & in illam eccleſiam gens ſancta populus acqviſitionis ad divinum famulatum inducitur, in qua quidam habitum religionis aſſummentes, ſed virtutem religionis non amantes ſua turpi converſatione vituperantes miniſterium clericorum uidebantur antea converſari. Hoc nimirum ex divina miſeratione in eccleſia beati *Thome* de *Æſkilſö* accidiſſe videmus, in qua cum inhoneſte ſatis olim & enormiter qvidam canonici morarentur, per ſtudium tamen & induſtriam noſtram, vos eſtis ad diuina dependenda obſeqvia introducti, & eccleſia ipſa ſuperno rore perfuſa plantationem fidelem & germen Deo gratum accepit; que antea ſpinas & tribulos peccatis exigentibus proferebat. Unde quoniam noſtris temporibus hoc accidiſſe videmus, Domino omnium conditori gratias exſolventes, qve religioſe inſtituta videmus, inviolata in ſuo ſtatu volumus immobiliter conſervari, & prædictam eccleſiam cum tota inſula in qva ſita eſt, ſub Dei & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio roboramus. In primis ſtatuentes, ut ordo Canonicus, qui ſecundum Dei & Beati *Auguſtini* regulam, & inſtitutionem & obſervantiam fratrum Sancti *Victoris Pariſienſis* ibi inſtitutus eſſe dinoſcitur, perpetuis ibidem temporibus obſervetur. Præterea quascunque poſſeſſiones, quecunque

cunque bona eadem ecclesia juste & canonice in præsentiarum possidet, aut in futurum concessione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis Deo propitio poterit adipisci, firma tibi tuisqve successoribus in perpetuum & illibata permaneant. Ex qvibus qvedam propriis nominibus duximus exprimenda, uillam de *Terby* cum omni possessione sua & ecclesiam ejusdem ville, qvam pro salute anime nostre liberam & absolutam ab omni inquietatione & exactione omnium successorum nostrorum vobis in beneficium contulimus. agros & silvas ejusdem ville, vel qve prius habebatis, vel qve pro cambio terre de *Hals* inibi de manu nostra postmodum suscepistis. Tertiam quoqve decime partem qve nobis in eadem tota parochia cedebat habenda, vobis habendam & ad horreum uestrum intra ipsam parochiam situm, ab omnibus, qvi terras ejusdem parochie colunt, deducendam propriis suis curribus præsenti pagine confirmamus. Ad prædicte vero ville ecclesie officium persolvendum, semper qvem malueritis de fratribus vestris inibi substituetis, & eum, cum vobis placuerit pro qvacunqve necessitate & utilitate ad claustrum vestrum revocare licebit, dum tamen ecclesia ipsa servitium suum dehabere non possit. Si vero forte contigerit ut ejusdem ecclesie servitium non per canonicum vestrum sed per alium sacerdotem magis expleri velitis, in nostro nichilominus arbitrio volumus contineri, qvod si forte vel nobis v. alicui nostrorum successorum necessitas ingruerit, ut alia ecclesia vicina debeat construi, qvia qvibusdam eadem parochia videri potest nimis in longum extendi, nec nobis nec alicui successorum nostrorum aliqvid decimarum prædicte ecclesie vestre ultra qvartam partem subtrahere & nove ecclesie assignare licebit. Terram qve est apud *Hathelösæ* tam in agris qvam in pratis & molendino prope posito, & ecclesiam ejusdem ville, cum decimis & oblationibus ad eandem ecclesiam pertinentibus qvam nichilominus tenore supradicto in perpetuum vobis habendam contulimus. Tertiam qvoqve decime partem qve in eadem parochia nobis cedebat habenda vobis habendam, & ad horreum vestrum intra ipsam parochiam situm ab omnibus qvi terras ejusdem parochie colunt deducendam propriis suis curribus præsenti pagina confirmamus. Mansionem qvam apud *Guthensö* habetis, cum agris ac pratis ad eandem mansionem pertinentibus. Tertiam qvoqve partem decime qve in tota parochia eadem, nobis cedebat habenda, vobis habendam & ad horreum vestrum intra ipsam parochiam situm

ſitum ab omnibus qvi terras ejusdem parochiæ colunt deducendam propriis ſuis curribus, præſenti pagina confirmamus. Tertiam qvoqve partem decimæ qvæ in tota parochia *Kyrkethorp* qvæ nobis cedebat habenda, vobis habendam, & ad horreum veſtrum intra ipſam parochiam ſitum ab omnibus qvi terras ejusdem parochiæ colunt deducendam propriis ſuis curribus præſenti pagina confirmamus. Manſionem qvam apud *Gerethorp* habetis, cum agris & pratis ejusdem manſionis. Manſionem qvam apud *Synderby* habetis cum agris & pratis & ea parte qvam in ſilva ejusdem villæ hactenus habuiſtis. Terram qvæ eſt apud *Thureſlöuæ*, - Terram qvæ eſt in *Aranathæ*. Obeunte vero te nunc ejusdem loci Abbate vel tuorum qvotlibet ſucceſſorum nullus ibi qvalibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi qvem fratres communi conſenſu vel fratrum pars ſanioris conſilii ſecundum Dei timorem & beati *Auguſtini* regulam providerint eligendum. Statuimus qvoqve & interdicimus, ut nulli de canonicis veſtris poſt profeſſionem in monaſterio veſtro factam liceat ad aliud clauſtrum tranſire. Suſceptum vero ſine licentia veſtra nullus audeat retinere. Decrevimus ergo ut nulli hominum omnino liceat eandem eccleſiam temere perturbare aut ejus poſſeſſiones auferre aut ablatas retinere, ſeu aliqvibus vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro qvorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Si qvæ igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, temere contraire temptaverit, ſecundo tertiove commonita, niſi præſumtionem ſuam ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis honorisve ſui dignitate careat, reamqve ſe diuino juditio exiſtere de perpetrata iniqvitate cognoſcot, & a ſacratiſſimo corpore & ſangvine Dei redemptoris noſtri IHESU CHRISTI aliena fiat atqve anathematizata, in extremo examine diſtricte ultioni ſubjaceat, Amen. Ego *Abſalon* Roſchildenſis Epiſcopus ſubſcripſi, Anno Domini Milleſimo centeſimo ſeptuageſimo primo. Datum per manus *Abſalonis* Epiſcopi Roſchildenſis. Ego *Walterius Capellanus*. ſſ.

ESKILLI Archiepiscopi Lundensis confirmatio super bonis, quæ variis temporibus Monasterio Esromensi dederat.

Ex apographo Chart. No. 25.

Ante 1174.

In nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis, Patris & Filii & Spiritus sancti. Ego *Eschillus* Dei gratia *Lundensis* Archiepiscopus & Apostolicæ Sedis Legatus, Sanctæ Matris Ecclesiæ filiis tam præsentibus qvam futuris. Notum esse volumus qvanta sollicitudine & industria satagebamus per omnes *Daniæ* terminos religionem christianam & cultum Divinæ Majestatis dilatari. Qvam ob rem de diversis ordinibus fideles collectos per prædictæ regionis partes passim ordinavimus. Ac ne Cistertiensis ordinis fratres nobis deessent, ad beatissimum *Clarevallensis* cænobii Patrem Dominum *Bernardum*, qvamvis multo labore & sumptu pervenimus, de cujus filiis semen, unde seges postea fidelium animarum pulularet, nobiscum in terram nostram adduximus. Qvorum nos utilitati & qvieti consulentes, locum qui vocatur *Esrom* eis providimus, qvem ab HERICO Rege legitime nostro patrimonio commutatam juste possedimus. Qvem locum iccirco necessitati pauperum Christi destinavimus, pro eo qvod habundet utilitatibus in agris, in nemoribus, in aqvis & piscationibus, in pratis & pascuis. Superaddentes eis villam qvæ vocatur *Widelingeruth* cum silva & piscatione & cœteris appendiciis ejusdem loci; & villam qvæ vocatur *Avolme* cum silva & appendiciis ejus. Superaddimus & mansionem unam nostram in *Sande* cum silva & cœteris appendiciis ejus; alteram vero mansionem, qvæ ibidem habebatur, *WALDEMARUS* Rex eisdem fratribus in elimosinam ob remedium animæ suæ contulit, cui ad deaurandum patris ejus scrinium fratres prædicti tradiderunt marcas auri duas. Postea vero processu temporis numero fidelium ibidem crescente, animadvertentes pauca pluribus non posse sufficere, ne ipsorum necessitate qvicqvam deesset, præter illa qvæ supra taxavimus, superadjecimus in usum ipsorum villam, qvæ dicitur *Aswarboth*, qvam partim pecunia nostra redemimus, partim vero a possessoribus suis terram pro terra cambientes commutavimus. Sed & hoc notum facimus cunctis fidelibus, qvod *Nicholaus* comes carne & sangvine michi proximus, qvicqvid in *Therbi* proprietatis habebat, fratribus largitus est, superadjiciens

jiciens & aliam villam, qvæ dicitur *Doredorp*, ut hac liberalitate ſua in pauperes Chriſti exhibita recipi mereretur in æterna tabernacula. Bundo qvidem *Bo* nomine in prædicta *Therbi* habitans, hæreditatem ſuam, quam illic poſſidebat pro Xcem marcis argenti vendidit prædictis fratribus. Has villas ſcilicet *Therbi & Doredorp* cum ſuis tenementis, Domino *Abſalone* Epiſcopo *Roſkildenſi* fratres ipſi commutaverunt, receptis in concambio his, *Davidistorp*, dimidia *Lancholme*, & tota *Eſchilsholme*, eo quod finibus ſuis adjacerent. De villa autem qvæ dicebatur *Tanga*, idem fratres concambium fecerunt cum anteceſſore ejus bonæ memoriæ Epiſcopo *Azzero*, reſtituentes ei villam, qvæ dicitur *Seveholme*. Nec hoc prætereundum, qvd Reges *WALDEMARUS* & *KANUTUS* pari aſſenſu prædictis fratribus donationem fecerunt de VI partibus VI villarum cum ſilvis & cœteris tenementis earum. Igitur ut labor noſter poſteris in ſalutem proficiat animarum hæc ſemina benedictionem præjacientes, oblationum noſtrarum uſuariis prædictos fratres dotavimus. Nec minus ipſi Reges noſtri largis donationibus ſuis humanos ſe eis exhibuerunt, juxta conſilium *Danielis* peccata ſua redimentes elemoſinis, qvod & cœteros fideles imitari affectamus, ut ſimul gaudeant, & qvi ſeminat, & qvi de ſeminatis metunt. Nos autem ne qvis temerarius hoc donum noſtræ piæ donationis aliqvando violare præſumat, ſcripto noſtro confirmamus, ſigillo munimus & ſub anathemate interdicimus. Qvicunqve huic noſtræ ſcedulæ obviare præſumpſerit, anathematis jaculo perfodiatur, & a ſanctæ matris Eccleſiæ gremio ſeqveſtretur, donec reſipiſcat, & ad ſatisfactionem veniat. Conſervantibus vero eidem loco qvæ ſua ſunt, ſit pax Domini noſtri *IHESU CHRISTI*, qvatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem prœmia æternæ pacis inveniant. Amen. Hujus rei teſtes ſunt.

Ego *Symon* Epiſcopus ſſ.
Ego *Nicolaus* Archidiaconus ſſ.
Ego *Johannes* Decanus Eccleſiæ ſancti *Laurentii* ſſ.
Ego *Alardus* ſancti *Laurentii* ſubdiaconus ſſ.
Ego *Petrus* ſancti *Laurentii* Diaconus ſſ.
Ego *Marcus* Abbas Eccleſiæ omnium Sanctorum ſſ.
Ego *Othmarus* ſancti *Laurentii* Theſaurarius ſſ.
Ego *Robertus* Abbas *Herivadenſis* ſſ.
Ego *Walterus* Præpoſitus de Scania ſſ.

WALDEMARI Regis confirmatio super dimidia villa *Sande* data fratribus de *Esrom.*

Ex apographo Chart. No. 26.

1174. 25 Februar.

W*ALDEMARUS* Dei gratia Rex Danorum cœteris fidelibus tam præsentibus qvam futuris salutem: Qvoniam memoria mortalium tenuis invenitur & labilis, nisi scripturæ amminiculo fulciatur, dignum duximus, ad posteros litteris actionem, qvæ inter fratres de *Esrom* & *Petrum Stalle* filium *Nicolai* facta est, ne videlicet elabatur transmittere. Ego enim primo regni mei anno dimidiam villam, qvæ *Sande* dicitur, prædictis fratribus pro meorum remedio peccatorum, tam legaliter qvam devote contuli: qvam & ipsi postea per nonnullos annos in pace & absqve calumpnia possiderunt. Succedente vero tempore, præfatus *Petrus* eandem qvam ego dederam villæ partem, consilio pravorum calumpniatus est, suum patrimonium fuisse confirmans, & fratribus exinde plurimum inqvietudinis inferens. Qvi tandem ab incepta consilio saniori desistens calumpnia, eandem, qvam calumpniatus fuerat terram super altare more terræ scotavit; & alia similiter vice, qvo magis ratum videretur, in civitate *Lundensi* coram me & multis optimatibus meis eundem scotationis modum sollempniter & devotissime, spontaneæ voluntatis arbitrio iteravit. Ad omnem igitur dubitationem a posteris secludendam, præsentem paginulam nostri sigilli impressione signavimus, & hujus qvoqve facti testes idoneos subnotavimus. *Kanutus* filius meus, Episcopus qvoqve *Selandensis Absalon. Marcus* Abbas Ecclesiæ omnium sanctorum. *Ascerus* majoris Ecclesiæ Præpositus. *Georgius* qvoqve filius *Petri* & *Thurbern. Magnus* filius *Wolf.* Et alii multi, qvorum hic nomina brevitatis causa sunt omissa. Acta sunt autem hæc dominicæ incarnationis M. CLXXXIIII. anno, Regni qvoqve nostri XVII. Datum Lundis V. KL. Martii.

NICOLAI

Nicolai Wibergenfis Epifcopi litteræ, qveis ecclefiam de *Limum Suenoni* Cathedralis fedis præpofito ejusqve fucceforibus contradidit.

Ex apographo. Chart. No. 27.

1176. 17 Januar.

Ego *Nicolaus* Wibergenfium Epifcopus vocatus, Tibi dilecto filio tuisque fuccefforibus canonice fubrogandis in perpetuum. Qvum bonus Ihefus nofter facerdos & Rex factus eft nobis via in Exemplo, vita in premio, cuius actio noftra lectio & perfecte falutis inftitucio; condecet nos officii noftri infpecta fublimitate, per totius boni auctorem minus utiliter difpenfata in ecclefia medicinali manu apparare. Adhoc enim Evangelico gladio accingimur quatinus quemcunqve valemus; in melius reformemus. Hinc eft quod communicato confilio præpofitorum & clericorum noftrorum ecclefiam fancti Vincentii de *Limum*, que peccatis provocantibus usque nunc in dilapidationem & direptionem pofita eft & in fibilum omni transeunti per viam facta eft: Tibi *Suenoni* Cathedralis fedis prepofito, fanctoqve conuentui Ecclefie noftre majoris, qvæ eft *Vibergis*, ut in redemptionem peccatorum noftrorum defuncto fratri fufcites femen in apoftolice vite reformatione; fub teftimonio ecclefie confenfu Parrochianorum contradidimus. Nam Henricus Capellanus pie memorie *Suenonis* Epifcopi tunc fedis noftre Canonicus in plena fynodo Wibergenfi coram Epifcopis & duobus Regibus & Archiepifcopo Efkillo noftro confenfu acclamantibus parrochianis illius ecclefie invefttituram ad ordinem canonicum confervandum fufcepit & aliqvantis annis ibi permanfit. Qvorundam autem infipientium violencia eum contra omnem iufticiam illinc removit. Itaqve omnimodis ecclefiaftice moderacioni confonat, ut ecclefia, qve a facre memorie viris patribus noftris religioni eft dedicata, nulla in pofterum perturbatione debeat refragari. Sed ne Ordo Canonici vigoris confundatur, te *Suenonem* cathedralis noftre prepofitum prefate ecclefie a moderamine auctoritate Dei & noftra confenfu parrochianorum inveftimus, ut tua moderacione tuorumqve fuccefforum talis ibi preficiatur, per quem apoftolice vite lilia deinceps refplendere dextera Dei patrocinante poffint: & ut omnia, qve illius ecclefie funt integre conferventur. *Bo* vero filius *Ketilli* aliqvando in predicta ecclefia profeffus & oblatus Canonicus ad Apoftafiæ vomitum & ad uxoris adulterina

 cubilia

cubilia mirabiliter, ut prolis eius numerositas testatur, prolapsus est. Insuper & sacrilega presumpcione predia secum ablata alienavit, & se a ministerio ecclesie exauctoravit, ne deinceps aliquo iusticie uel racionis intuitu eam habet repetere. Qvicunque autem hanc paginam nostre constitucionis sciens contra eam uenire presumpserit, dampnacionem sibi thesaurabit, Observatoribus autem ejus sint premia eterne beatitudinis. Amen. Ego *Nicolaus* Episcopus ss. Ego *Tuvo* prepositus ss. Datum *Wibergis* xvi Kalendas Februarii Indictione ix Incarnationis dominice Anno M. c. lxx. vi. Episcopatus uero Domini Nicolai Episcopi Anno xxii.

Nicolai Wibergensis Episcopi Interdictum, ne qvis iniurias Ecclesiæ B. Mariæ Wibergensis afferat.

Ex apographo Chart. No. 28.

1176.

N*icolaus* divino munere sancte *Wibergensis* ecclesie dictus Episcopus universis sue diocesis in Christo dilectis sacerdotibus cum electis in fine, premia iustorum. Ad hoc summus pastorum dominus Ihesus, qvi sibi sacrosanctam Catholicam Ecclesiam non habentem maculam neqve rugam sui sangvinis impendio comparavit, seniorum nos Cathedram pie benignitatis intuitu residere fecit, qvatenus decorem domus dei sincere diligamus & eorum quieti & paci, qvi mundum cum arido flore perfecte considerationis pede conculcaverunt intente prospiciamus & amore iusticie fidelibus intendamus. Aliqvin auctoritatis excellentia, qva refulgemus, obscuratur, nisi per nos talibus necessitatis articulo subveniatur. Hinc est, qvod universitati uestre preceptum noscatis, si qvicunqve uestrum Parrochianus ecclesie beate *Virginis Marie* Vibergis, qvam diligimus, cui patrocinari desideramus, molestus aut infestus elemosinam de mundo transmigrancium defraudans, aut qvamlibet iniuriam irrogans exstiterit, ter sub testimonio probabilium convictus non satisfecerit, huic tam pertinaci nec eius familie preter baptisma parvulorum & penitenciam & viaticum infirmorum, divina non communicetis, donec leteur ecclesia

ecclesia recepta, qvam perdidit iusticia, Amen. Dat. Wibergis xvi Kal. Febr, Indictione ix Incarnacionis Dominice Anno M. c. lxx. vi. Episcopatus uero Dni *Nicolai* Episcopi Anno xxii.

Nicolai Episcopi Wibergensis Litteræ, qveis Ecclesiam b. *Petri* de *Grindeslе* auctoritate sua munit.

Ex apographo Chart. No. 29.

1176.

Ego *Nicolaus* Sancte Wibergensis ecclesie divino munere constitutus Episcopus, Tibi S. dilecto filio cathredralis Ecclesie preposito tuisqve successoribus canonice subrogandis in perpetuum per succedentia seculorum secula. Qvia messis sue magnus agricola Christus Jhesus nos qvalemcunqve constituit operarium decet nos in spiritu sancto eius agriculturam noxiorum exstirpacione fideliter excolere & salubrium insercione non pigritando plantare. Ager enim humani cordis nisi discipline vomere primo scindatur messem virtutum laturus minime probatur. Hoc enim sacrificium suavitatis probat altissimus, si ad se regulariter qvisqve, socialiter ad proximum, fideliter ad Deum vivere studuerit. Qvapropter sacro sancte ecclesie filiis societatis & fraternitatis confederacionem qvam propicia diuinitate inter cathedralem locum & ecclesiam beati Petri de *Grindesle* nostra auctoritate & eiusdem Ecclesie parrochianorum unanimi consensu dispensando construximus, presenti paginula notificare cupivimus. Majori Ecclesie sepius dicta beati Petri Ecclesia omnimodam reuerenciam & subjectionem secundum Deum exhibere debebit. Major vero minori tanqvam mater filie patrocinium sicut necessitas expostulat, exhibere non dissimulabit. Prior eciam, qui ibidem substituendus erit a fratribus qvidem ibidem degentibus, secundum regulam eligendus est, sed dignioris Capituli consilio & auctoritate censetur confirmandus. Post hec uero si studia de qvacunqve re emerserint diversa, prepositi, cujus est major auctoritas, in cunctis sentencia prevalebit. Ipse vero in evellendis, plantandis, judicandis, timore Dei sit semper constrictus, ut non plus sibi voluntarius, qvam iusticie probetur consentaneus. Hujus autem constitucionis temerator ultime districtionis dampnacioni cum reprobis

reprobis ſemper ſubjaceat. Anno incarnacionis dominice M. C. LXXVI Indict. IX, concurrente IV, Epactæ VII.

WALDEMARI Regis litteræ, quibus Monaſterio in *Eſrom* terram in *Hallandia* offert, eiusqve inhabitatoribus liberam ligna cædendi facultatem concedit.

Ex apographo Chart. No. 30.

1176. 6 Julii.

W*ALDEMARIUS* Dei gratia Rex Danorum, tam poſteris qvam præſentibus ſalutem & pacem in perpetuum. Ad noſtri nominis pertinet dignitatem, veri Dei cultoribus veris, & præcipue nobis regiminis ratione commiſſis paternam impendere providentiam; & de indulta nobis deſuper gratuita beneficii portione, qvo dignum eſt devotionis intuitu eorum indigentiæ ſubvenire. Hanc enim humanitatis gratiam priorum temporum duces adepti fuiſſe leguntur, qvi poſt brevem regni temporalis amminiſtrationem, patriæ felicioris principibus meruere perhenniter ſociari. Horum itaqve exemplum imitatione procul dubio dignum, ad noſtram ſimul & poſteritatis noſtræ cupientes retorqvere ſalutem, fratribus in *Eſrom* Deo famulantibus terram qvandam in *Hallandia* ad nos hactenus pertinentem eorum utilitatibus admodum neceſſariam, in perpetuum poſſidendam contulimus. Et ut liberam habeant ſicut cœteri terræ illius inhabitatores, cædendorum lignorum facultatem, ſancivimus. Ne vero alicui calumpniandi pateret occaſio, poſſeſſuris prædictam terram ſcotavimus, his fidelibus & nobis dilectis in teſtimonium aſtantibus viris, *Nicholao* Domini Regis *Kanuti* filio, *Kanuto Priſzlavi* filio, *Sunone Ebbonis* filio, *Georgio Petri* filio, *Gangulſo* de *Neſbu* & aliis qvam plurimis noſtris viris. Et terminos ejusdem terræ præſenti paginæ annotari juſſimus. Qvorum hæc ſunt nomina. Primus *Lindebiarg*. Secundus *Lindedal*. Tertius *Holebeth*. Qvartus *Phyalzmoſe*. Qvintus *Bineruth*. Et eandem paginam ſigillo noſtro ceræ impreſſo munivimus, ſtatuentes ex Dei & ab ipſo nobis collata regiæ majeſtatis auctoritate ratum & inconvulſum in poſterum haberi, qvod nos feciſſe in ipſa atteſtamur. Qvisqvis igitur inſtitutionis hujus paginam ſigilli noſtri impreſſione munitam, & illuſtrium,

ſtrium, qvæ ſimul aderant, perſonarum credibili atteſtatione roboratam, auſu temerario violare præſumpſerit, transgreſſionis infidelitate notatus, ultoris Dei iram incurrat, eujus iidem fratres ſingulari ſervitio ſalubriter occupantur. Qvietis autem & pacificis erit retributio qvietis & pacis. Facta eſt autem hæc ſcotatio in *Sklandethorp*, anno ab incarnatione Domini M*mo* C. Septuageſimo ſexto, Indictione VIII. concurrente IIII, pridie Non. Julii Monarchiæ autem regni noſtri anno IXX.

Abſalonis Epiſcopi Roſkildenſis Litteræ, qveis *Wilhelmo* Abbati Sti *Thomæ* de *Paraclito* confirmat *Naveth* & *Clonæ*, decimas eccleſiarum *Crakym*, *Helſinge*, *Anneſſe* & *Alſentborp*, *Therby* & *Freterslöff*.

Ex Cod. Rantzoviano fol. 3. apograph. Chart. vid. No. 31.

1176.

Abſalon Dei gratia *Rochildeſis* Eccleſie Epiſcopus omnibus in Chriſto fidelibus tam poſteris quam preſentibus in perpetuum. Officii noſtri nos horratur auctoritas. vt in his que religioſorum depoſcit utilitas ſegnes non inueniamur aut deſides, ſed prompti. ſed deuoti. ſed alacres. Sic enim poterimus. deo gratum exhibere noſtre ſeruitutis obſequium, ſi noſtrum inuenerit paratum in ſua neceſſitate ſuffragium. Nouerint itaque tam futuri quam preſentes uenerabilis & kariſſimi filii noſtri *Wilhelmi* abbatis ſancti *Thomæ* de *paraclito* & ejusdem Eccleſie fratrum nos ita precibus inclinatos, ut ea que iuſto Cambio aut ſpontanea donacione a nobis optinuerunt, ſpeciali privilegio muniremus. Quia igitur ſuper hoc facto nolumus nec predictam Eccleſiam vel fratres eiusdem Eccleſie prauorum hominum incurſibus vel aliquibus calumpniis aliquando fatigari ea preſenti pagine commendari curavimus. Pro tota villa *Næveth* cum ſilua pratis & agris, & piſcacionibus ejus & *Clönæ*, pro *Therby* & *frethersløff*, cum ſilua pratis & agris earum diverſis in locis multas terras ſuſcepimus. Pro tercia parte decimarum qvam in quatuor Eccleſiis *Thorſtenſtorp*. *Akætorp*. *Kyrkætorp* & *Guthenſö* quam prius habuerant. in aliis qvatuor Eccleſiis *Crækym*. ſcilicet *Helſinghe*. *Anneſſæ*. & *Alſæntorp*. incompenſauimus. Duas vero eccleſias de *Therby*. & *fretherſlöff* earum decimis. pro anime noſtre remedio eis contulimus. Poſſeſſiones vero

eorum ne quis decimas de his quas propriis laboribus ac ſumptibus excolunt exigere. aut colonos eorum propter ipſos fratres pro noſtra juſticia perturbari præſumat. libertati donauimus. Quicunqve hanc paginam irritare attemptauerit.

Abſalonis Archiepiſcopi Lundenſis Litteræ, qveis Sororibus Eccleſiæ B. Mariæ Roſchildenſis eccleſias *Siængeloſe* & *Gadſtorp*, canonica donatione tradit.

Ex apographo Chart. manu b. *Arnæ Magnæi* No. 32.

1177.

In nomine patris & filii & Spiritus ſancti Amen. Ego *Abſalon* Dei gratia *Lundenſis* Eccleſiæ Archiepiſcopus, Univerſis tam renatis qvam adhuc in ſpiritu ſancto regenerandis Chriſti fidelibus, pie ac feliciter mori, perhenniter coronari. Ad ſanctæ hujus Eccleſiæ regimen, non noſtris meritis, ſed providentiæ cæleſtis diſpenſatione evocati, vineam domini, qvæ diut no ſterilis permanſerat, convenire debebamus & fæcundare, & ramos ejus latius expandentes, ſuperni juvaminis irrigatione & ubertate multiplicare. Sed iniunctum officium brevis & tenera prohibuit ſemper proſeqvi, & vacuæ manus aſſiduitas non ſinebat decenter per omnia effectui mancipare. Attamen ceſſare debuit vivax & inextingvibilis caritas, ubi non ſuppetebat bene copioſa facultas? neqvaqvam. Subveniat exhauſtæ manui prona & parata (ↄ. *ſemper*) voluntas; exceſet imperitiam induſtris & matura liberalitas. fecimus qvod potuimus, minus quam debuimus. Verumptamen ne omnino infructuoſi & dormitaſſe videamur, præſertim cum in hoc poſiti ſumus ut paterna ſollicitudine condolere pauperibus Chriſti debeamus. Idcirco pauperibus ſororibus in Eccleſia beatæ Mariæ Roſkyldenſis Deo jugiter ſervientibus, qvas ſpeciali affectu fovere decrevimus, pia devotione puraqve intentione in poſterum providere curavimus ut de noſtra habundantia, qva Deo largitore in præſentiarum fruimur, illarum, cum ex hac vita translati fuerimus, relevetur inopia, ut beneficiorum noſtrorum (*ſemper*) memores indefesſis precibus Domini miſericordiam nobis conciliare ſatagant. Igitur, ſicut de rebus vel terminis Eccleſiæ noſtræ multiplicandis ſive dilatandis cura

cura nobis incumbit: ita constat dispensationem nobis concreditam esse easdem res fideliter dispensare & conservis nostris inde in tempore mensuram tritici erogare. Qvapropter Ecclesias duas non procul a civitate *Roskyldensi*, videlicet *Siængelöse* & *Gadstorp*, prædictis sororibus tradidimus, & canonica donatione in sempiternum confirmavimus, & præsentis cartæ stipulatione atqve sigilli nostri impressione munivimus. Ne autem aliqvam inqvietationem super hac donatione ab aliqvo Successorum nostrorum sustineant, ex auctoritate Dei omnipotentis & beatæ virginis Mariæ omniumqve Sanctorum sub anathemate interdicimus. Testes: *Symon* Abbas, *Henricus* sororum præpositus, Magister *Johannes* & plures aliæ satis ydoneæ personæ.

WALDEMARI Regis Edictum, quo omnibus in *Phartusaberreth* interdicit sylvam *Gulumstenschog* datam fratribus in *Esrom*.

Ex apograph. Chart. No. 33.

1177.

WALDEMARUS Dei gratia Rex Danorum. Omnibus de *pharthusahereth* spiritum timoris Domini. Spiritu timoris Domini opus habere non dubitamus, qvi Ecclesiam Dei non timetis depauperare, impediendo vel omnino subtrahendo fidelium elemosinas, & ideo unde ipsi sua redimunt, vos vestra accumulatis peccata, silvam siqvidem in *Gulumstenschog*, qvam Archiepiscopus in suorum redemptionem peccatorum fratribus nostris de *Esrom* contulit, vos in vestram damnationem auferre conamini. Saluti igitur vestræ, qvia & hoc nobis attinet, consulere cupientes, ea qvam a Deo habemus Regiam majestatem, vobis præcipimus, ut de cœtero præfatis fratribus nostris de *Esrom* in nullo contrarii sitis, sed omnimodis præfata silva sua æqve vobis uti permittatur: Videlicet, stantia & virentia in ea succidere, ut vos, vetera vero dejecta sustollere ut vos, sal coqvere, glandibus porcos pascere, & in omnimodam utilitatem suam ut vos vertere, & veniendo tam per mare, qvam per terras nullo prohibente ad sua loca deducere. In qvibus omnibus si nostro consilio & præcepto, sicut expedit, obedieritis, gratiam a nobis, & in fine vitæ vestræ a Domino Deo, quod oculus non vidit, nec auris audivit &

in cor hominis non ascendit, recipietis. Si vero aliter feceritis, regiæ majestatis reos vos esse noveritis, & qvia aliena rapere non timetis, propria pro eis, nam & hoc justum est, reddituros vos sciatis. Scriptum qvippe est, in qvo qvis peccat, in eo punietur. Et sicut vos fratres a præfata silva prohibetis, ita & nos ex regiæ majestatis auctoritate, ab eadem silva vos prohibemus. Præterea præcipimus *Bare* & *Atti* de *Ochem*, ut mulierem qvam in servitutem redegerant, de libera facientes ancillam, propriæ libertati restituant. Qvod si non fecerint, gladium nostræ majestatis ultorem sentiant. Si verò fratres præfatæ fæminæ eis aliquid debent, libenter, qvod juri eorum debetur, restituant.

Absalonis Archiepiscopi Lundensis Interdictum, neqvis sylvis in *Farthusaberit* ad fratres de Esrom pertinentibus aliqvam calumpniam infligant.

Ex apographo Chart. No. 34.

1177.

A*bsalon* Dei gratia sanctæ *Lundensis* ecclesiæ Archiepiscopus, Apostolicæ sedis Legatus, Daciæ & Svethiæ primas, omnibus tam præsentibus qvam futuris in perpetuum. Recordantes studiorum hominum impiorum, qvæ plerisqve fidelium noia esse credimus, & nos freqventi experientia experti sumus, qvibus pios & præcipue seculi contemptores moliuntur qvasi de terra eradicare, famam eorum sinistris oblocutionibus fuscando, vel necessarias & justas possessiunculas injuste sibi usurpare calumpniando, suasqve clamando, dignum duximus scripto in præsenti paginula notum facere & fidele testimonium tam præsentibus exhibere qvam posteris relinqvere, qvod factum est in præsentia Domini *KANUTI* Regis filii Domini *WALDEMARI* Regis Danorum invictissimi & nostra. In campis *Farthusa* non longe ab amne *Ethra*, *Johan Mosun*, *Salter Megindoris* filius, & alii habitatores *Farthusaheriz*, calumpniati sunt silvas fratrum nostrorum de *Esrom Mothorp* attinentes in præsentia Domini nostri venerabilis regis *WALDEMARI*. Qvi adjudicavit prædictis fratribus & cœteris qvi præfatam villam & calumpniatas silvas in possessione habebant, sacramento comprobare easdem silvas a justis possessoribus se adeptos fuisse, & ipso sacramento præstito, de jure easdem silvas

ſilvas in perpetuum debere abſqve ulla calumpnia poſſidere. Præſtitum eſt ſacramentum, ſicut ſupra teſtati ſumus, in præſentia Domini *KANUTI* Regis & noſtra & præfatæ ſilvæ de jure, ab ipſo, fratribus in perpetuum ſunt adjudicatæ, omni calumpnia in poſterum abjudicata. Ea propter ſicut tunc poſt præſtitum ſacramentum viva, ita & nunc poſt teſtimonium ejusdem præſtiti ſacramenti voce ſcripta precamur, ut ille qvi cœlis & terris præſtitit, veram & perpetuam pacem donet omnibus, qvi pacem præfatis fratribus de *Eſrom*, & præfatis ſilvis & poſſeſſionibus ſervaverint. Qvi vero de cœtero præfatis ſilvis præfatorum fratrum de *Eſrom* aliqvam calumpniam inflixerit, ponat Dominus partem ejus cum *Dathan & Abiron*, & ſit in perpetuum anathema niſi reſipiſcat. Amen. fiat, fiat. Facta autem hæc ſunt Anno Domini M. C. LXXXII, qvo & ipſi Rex KANUTUS a patre ſuo Princeps Hallandiæ conſtitutus eſt. Teſtes autem horum hii ſunt, qvi & affuerunt, *Petrus* filius *Palni*, *Thove Skelmi* filius, *Magnus* filius *Ulff*.

Wilhelmi Abbatis Interdictum, ne *Eſkilli* inſulam a Monaſterio fratres unqvam abalienent.

Ex Cod. Rantzoviano fol. 45. b. Apograph. manu b. *Arnæ Magnæi* vid. No. 35.

1177.

Ad omnium ſpectat prelatorum officium ut ſubiectis non ſolum celeſtis patrie appetenda gaudia nuncient, verum etiam eisdem prouidere commoda temporalis vite procurent, ne ſi horum altero careant in prelatis diuina ſeueritas negligencie redarguat culpam Ego igitur *Willelmus* Dei gratia dictus Abbas precauens hominum iniquorum inſidias, & luporum morſus a caulis ouium volens arcere Sic nolo rebus exterioribus operam dare quatenus a diuinis officiis nulla temporalium ſollicitudo mentes eorum poſſit auertere Itaque prouidens & bona preponderans, que nobis gracia diuina contulerit, ad *Eſkilli* inſulam aciem oculorum noſtrorum inflexímus Et tam in percepcione fructuum arborum, quam animalium in eius paſcuis alendorum, eam agnouimus eſſe perutilem Communi igitur fratrum noſtrorum conſilio atque conſenſu, eam nobis,

 ſine

ſine omni commutatione terrarum, perpetuo cenſuimus eſſe retinendam. Et qui ab hac conſtitucione diſſentiret. & eam infringere vellet. ſe cognoſceret omnium ſacerdotum, qui tunc præſentes affuerunt, ore, anathematis vinculis innodatum. Fiat. Fiat. Amen, Amen.

Walberti Abbatis de *Eſrom* Compoſitio cum Fratribus de *Paraclito.*

Ex Cod. Rantzoviano fol. 42. Apograph. manu b. *Arnæ Magnæi* vid. No. 36.

Circa 1177.

W*albertus* Dei gracia Abbas de *Æſrom* omnibus ad quos littere iſte peruenerint, ſalutem. Qvantum ſit bonum viris timentibus Deum, vinculis pacis aſtringi caſus angelorum inſinuat qui cum potuiſſent concorditer viuere, perpetua felicitate donati a ſummo bono facti diſcordes, ceciderunt elati, Caſus autem maiorum cautela debet eſſe minorum, Ne igitur in eiuſdem malicie voragine ſimiles nos forma concludere fratres ac proximos noſtros de *Paraclito* quos aliqvando, quibusdam ex cauſis, percepimus aduerſum nos diſcordie felle commotos, Omni iam ceſſante querela, amoris erga nos legibus implicatos, amamus & gaudemus eſſe beniuolos, Nos uero pro bono concordie reformando, pacis federe colligati, nichil eis proponendum aduerſum nos reliquimus in querelis, Tenore preſentium preſentibus duximus annotari. Decima que Dominum Archiepiſcopum in *Lwnztorp* contingebat Ipſius Epiſcopi conceſſione & dono pro decimis grangiarum noſtrarum quas in parochia de *Tyeræby* per fratres noſtros aramus videlicet in *Swenſtorp*, *Skwröth*, *Sponholt* & *Thoœköpp*, terrarum quatuor ſolidorum eis in perpetuum poſſidenda relinquitur Canonicos eorum ſine communium litterarum caucione nobis nec recipere nec retinere licebit Parochiam eorum ac terras niſi per colonos ſuos poſſidendas, nullatenus nos intrare ſpoſpondimus Viam de *Toweköpp* ad *Sponholt* in territoria grangie noſtre congruam & omnimodam eis aperiemus Ut autem hec omnia integra & illibata permaneant ſigilli noſtri impreſſione preſentem paginam duximus roborandam, & noſtra & fratrum noſtrorum manibus conſignandam

Ego

Ego frater *Walbertus* Abbas de *Efrom* ff.
Ego frater *Torbernus* prior ff.
Ego frater *Helgo* fupprior ff.
Ego frater *Petrus* cellerarius ff.
Ego frater *Petrus* ff.
Ego frater *Ebbo* ff.
Ego frater *Jofep* ff.

Willelmi Abbatis b. *Thomæ* de *Paraclito* Compofitio cum Fratribus de *Efrom*.
Ex Cod. Rantzoviano fol. 43. Apograph. manu b. *Arnæ Magnæi* vid. No. 37.

1177.

W*illelmus* Dei gracia Beati *Thome* de *paraclito* minifter indignus omnibus ad quos hec littere venerint falutem. Quanto facro fancte religionis cultus dignius in decore virtutum meritorum prerogatiua fubtollitur Tanto amplius caritatis inimicus oppugnator jufticie difcordie fomes Uiciorum incentor filius perdicionis, dyabolus a facris ouium caulis excluditur Nobis igitur qvi licet indigni locum regiminis fortiti fumus in Ecclefia Dei diligencius eft attendendum ut grex Dominicus nobis commiffus verbis & exemplis noftris proficiens ad meliora femper exfurgat & pacis tranquillitate congaudeat ne fi forte fupplicium cordi difcordie venenum inficiat machina virtutum tota fuccumbat & dum honeftorum morum graciam devenuftet vituperetur minifterium noftrum apud Chriftiane fidei profeffores. Proinde ut inter nos & venerabiles fratres noftros de *Efrom* pax & dileccio conferuetur illefa ad omnium volumus peruenire noticiam quod omni iam ceffante difcordia que peccatis interuenientibus inter nos & ipfos videbatur exorta pro quibusdam decimis parochialis ecclefie de *Tyereby* quas in ufus fuos in dampnum noftrum conuerterant & fubrepcione cuiufdam cononici noftri quem ad ordinem fuum contra tenorem priuilegii Domini Pape fufceperant. Et pro via quadam que ducit ad *Sponholt* iteneri noftra conclufa pax & concordia regnat hac interpofita condicione quod de cetero in parochia pręditta terram nifi per colonos poffidendam non adquirant. Fratres noftros non

non ſine communium litterarum caucione recipient. Viam de *Towekŏpp* ad *Sponholt* in territorio grangie ſue congruam & commodam nobis preſtabunt. Pro decima terrarum quas modo poſſident in parochia de *Tyereby*: ſcilicet in *Sponholt* & in *Skwroth*, & in *Stry* & in *Towekŏpp*, nobis a Domino Archiepiſcopo *Abſalone* decimam in *Lwtztorpp*, que ad eundem pertinebat Epiſcopum habendam in perpetuum optinuerunt. Ut autem hec nullis tergiuerſacionibus in poſterum valeant infirmari vtriusque partis aſſenſu noſtre videlicet & ipſorum ſigilli noſtri impreſſione & nominis noſtri caractere fecimus conſignari fratrum noſtrorum ſubter nominibus annotatis

Ego *Willelmus* Abbas ſancti *Thome* de *paraclito* ſſ.
Ego *Hesbertus* prior ſſ.
Ego *Ricardus* ſupprior.

Abſalonis Archiepiſcopi Lundenſis Litteræ, qveis Ordinem Fratrum b. *Thomæ* de *Paraclito* confirmat, eorumqve bona ſub ſua protectione ſuſcipit.

Ex Cod. Rantzov. fol. 3. b. Apograph. vid. No. 38.

1177.

Abſalon Dei gracia ſancte *Lundenſis* Eccleſie Archiepiſcopus Dacie & Suecie primas. Omnibus in Chriſto fidelibus tam poſteris quam preſentibus in perpetuum. Ad hoc diuina prouidencia alios aliis diſpoſuit in eccleſia preferendos. ut quos pietas non inuitaret ad premia iudicialis cenſura ſeuerius precelleret vel inuitos. Inde eſt quod & nos licet indignos dominus in epiſcopali cathedra ſublimauit quatinus & viros religioſos paterno diligamus affectu. & rerum promoueamus effectu. & incredulos & ſubuerſores, & pauperum oppreſſores ſi non uerbo valeamus corrigere vel exemplo eccleſiaſtico condempnemus iudicio, ut traditi Sathane in interitum carnis tandem recipiſcant a laqueo dyaboli & ſpiritus ſaluus fiat in die Domini. Quoniam igitur fratres religioſos in Eccleſia beati *Thome* de *Paracli*to diuinis cognoſcimus officiis mancipari, patrocinium gracie noſtre cum indiguerint & expecierint eiſdem fratribus volumus ſuffragari ne vel eos vel eorum bona contingat aliquatenus ſiniſtris incurſibus inpungnari Ordinem quoque qui noſtro ſtudio & labore ſecundum

Deum

Deum & Beati *Augustini* regulam & institucionem fratrum sancti *Victoris Parisiensis* inibi dinoscitur institutus in eadem Ecclesia perpetuis temporibus inviolabiliter obseruari nec aliquatenus immutari decreuimus, Predictam itaque Ecclesiam cum omnibus bonis suis sub nostra proteccione suscipimus & presenti pagina sigilli nostri impressione signata perpetuo communiri mandamus subter annotatis possessionum Ecclesie predicte nominibus. *Eschilli* insulam in qua prius mansisse noscuntur, cum Ecclesia que in eadem continetur, quam insulam cum eadem Ecclesia ad claustrum de *Paraclito* utpote membrum illius loci pertinere decreuimus Ecclesiam de *Julighe* cum terra & decima ad eam pertinentem Mansionem quoque in eadem villa ad locum eundem pertinentem cum omnibus appendenciis suis & molendinum iuxta *værebro* situm Ecclesiam de *Thæræby* & mansionem inibi sitam cum agris pratis & siluis Mansionem in *Wlueröth* cum agris pratis & siluis. Mansionem in *Hathelösæ* cum agris & pratis & siluis Villam totam que *Næueth* appellatur cum terra tota & pratis & siluis sine omni reclamacione & calumpnia, & piscacionibus *clönæ* & aliis quas cum ceteris hominibus communes habent curiam in ciuitate *Roskildensi* cum domibus & propricio suo. Terciam partem decimarum in Ecclesiis *Anessæ*, *Hælsinghe*, *Crækköm*, *Alsentorp* & totam decimam in Ecclesia de *Thærby* quam partim pro seruicio eiusdem Ecclesie predicti fratres possident partim a nobis habent, partim a parochianis pro hujusmodi ecclesia in seruicio suo expetit exceptis in reficiendis campanis & parietibus ipsius Ecclesie si forte ceciderint in beneficiis sunt assecuti villam que *fretherslöff* appellatur cum agris & siluis & pratis & molendinis, & ecclesiam eiusdem ville cum decimis suis. Ut autem hec pagina nostre constitucionis integra rataque permaneat ne vel per calumpniam uel cuiuslibet subrepcionis astuciam aliquatenus infirmetur decreuimus ut quisquis eam infringere temptauerit siue sit Ecclesiastica secularisue persona excommunicacionis vinculis innodetur & corpore & sanguine Dei ac redemptoris nostri in extrema examinacione priuetur si non tante temeritatis excessus fuerit condigna satisfaccione correctus.

ALEXANDRI Papæ III. Priuilegia data Monasterio Sti *Thome* de paraclito in *Eblebolt*.

Ex codice Rantzoviano fol. 6. b. vid. Apograph. Chart. No. 39.

1178.

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum Dei. Dilectis filiis *Wilhelmo* Abbati sancti Thome de Paraclito eiusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Pie postulacio voluntatis effectu debet pro sequente compleri & ut devocionis sinceritas laudabiliter enitescat, & utilitas postulata in domino filii vestris iustis postulacionibus clementer annuimus & prefatam ecclesiam beati *Thome* de *paraclito* in qua diuino mancipati estis obsequio sub beati *Petri* & nostra proteccione suscipimus & presenti priuilegio communimus. In primis siquidem statuentes ut ordo canonicus qui secundum Deum & beati *Augustini* Regulam atque institucionem fratrum sti *Victoris Parisiensis* in Ecclesia uestra dinoscitur institutus. perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Preterea quascunque possessiones quecunque bona eadem ecclesia in presentiarum juste & canonice possidet aut in futurum concessione Pontificum, largicione Regum, uel principum, Oblacione fidelium seu aliis iustis modis prestante domino poterit adipisci, firma uobis uestrisque successoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Ecclesiam de *Eskilli insula* cum ipsa insula & aliis earum pertinenciis. Ecclesiam de *Julækæ* cum terra & decima ad eam peminente & aliis pertinenciis suis. Mansionemque in eadem uilla ad locum eundem pertinentem cum omnibus appendiciis suis, molendinum juxta *Wæræbro* situm cum suis pertinenciis. Ecclesiamque de *Tiærehy* & mansionem inibi sitam cum Agris pratis & siluis & aliis earum pertinentiis. Mansionem in *Hathelöfæ* cum agris pratis siluis & aliis suis pertinenciis. Villam totam que *Næueth* appellatur cum terra tota pratis & siluis liberam & absolutam cum aliis sius pertinenciis. Piscaciones *Clönæ* & alias Piscaciones quas cum ceteris hominibus illius Regionis communes habetis. Curiam in ciuitate Roskildensi cnm domibus & earum pertinenciis. terciam partem decime in ecclesiis *Annesæ*, *Halsinghe*, *Crækom*, *Alsentorp* & totam decimam de ecclesia *Tieræby* quam venerabilis frater noster *Absalon* tunc Roskildensis episcopus nunc vero Lundensis

Lundensis Archiepiscopus uobis racionabiliter perpetuo concessit habendam Villam que *frethersl*ö*f* appellatur cum agris siluis pratis molendinis & aliis pertinenciis & ecclesiam eiusdem ville cum decimis suis. Sane noualium uestrorum que propriis manibus aut sumptibus colitis sine de nutrimentis animalium uestrorum nullus a uobis decimas presumat exigere Liceat quoque uobis clericos uel laicos liberos & absolutos a seculo fugientes ad conuersionem recipere & eos sine contradiccione aliqua retinere Prohibemus insuper ut nulli fratrum uestrorum post factam in loco uestro professionem aliqua leuitate sine abbatis sui licencia possit de eodem claustro recedere Discedentem uero absque communium literarum caucione nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terre fuerit liceat uobis clausis ianuis, exclusis excommunicatis & interdictis non pulsatis campanis suspensa voce diuina celebrare. In parochialibus eciam ecclesiis quas habetis liceat vobis clericos eligere & episcopo presentare quibus si ydonei fuerint Episcopus animarum curam committat ut ei de spiritualibus uobis uero de temporalibus debeant respondere Paci quoque & tranquillitati uestri paterna solicitudini prouidere volentes Auctoritate Apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum seu Grangiarum vestrarum nullus violenciam uel rapinam seu furtum committere, aut ignem apponere seu hominem capere uel interficere audeat. Sepulturam autem ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum deuocioni & extreme uoluntati qui se illic sepeliri deliberauerint, nisi forte excommunicati uel interdicti sint, nullus obsistat. salua tamen iusticia illarum ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Secernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prefatam ecclesiam temere perturbare aut eius possessiones auferre uel ablatas retinere minuere seu quibuslibet uexationibus fatigare, sed omnia integra conseruentur eorum pro quorum gubernacione ac sustentacione concessa sunt usibus omnimodis profutura, salua apostolice sedis Auctoritate & Dyocesani episcopi canonica iusticia. Siqua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona hac nostre constitucionis paginam sciens contra eam temere uenire temptauerit secundo tercioue commonita nisi reatum suum digna satisfaccione correxerit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reamque se duino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo corpore ac sanguine dei & dni redemptoris nostri Jesu Xpi aliena fiat atqve in extremo examine diuine ulcioni subjaceat. Cunctis

 autem

autem eidem loco fua jura feruantibus fit pax dni noftri Jefu Xpi quatinus & hic fructum bone accionis percipiant & apud diftrictum iudicem premia eterne pacis inveniant Amen. Dat. Anno Dni MCLXXVIII pontificatus uero dni Alexandri Pape III anno xx.

Abfalonis Archiepifcopi Lundenfis Confirmatio omnium bonorum Monafterii de *Efrom.*

Ex apographo Chart. No. 40.

Circa 1178.

A*bfalon* Dei gratia fanctæ *Lundenfis* Ecclefiæ Archiepifcopus Daciæ & Swethiæ primas, omnibus in Chrifto fidelibus tam pofteris qvam præfentibus, in perpetuum. Ad hoc fcripto majora facta mandantur, ne uel oblivione uel impiorum hominum finiftris incurfionibus infirmentur, qvi cum male fecerint, gloriantur, & ut exultent in rebus peffimis, folis calumpniis innituntur. Cum autem auctoritas inftrumentorum & teftium idoneorum fubterannotatio rei geftæ feriem proteftatur, malignantium præfumptuofa temeritas deprehenfa confractaqve qviefcit, ne qvod ftultorum vota conceperant, contra juftitiam expleatur. Nos igitur fcientes multam filiorum hominum effe malitiam, operibus fimplicium & religioforum talem volumus ineffe cautelam, ut fiqvid ad honorem Dei & religionis augmentum, vel per nos vel per alios fenferimus affectui mancipari, omni vigilantia præcaveamus, ne qva poffit illud circumvenientum aftutia depravari. Noverint igitur tam pofteri qvam præfentes, qvod venerabilis & devotus amicus nofter *Walbertus* Abbas de *Efrom* præfentiam noftram expetiit, poftulans & exorans qvatenus cœnobio, cui præeffe dignofcitur, ita gratiæ noftræ favor accederet, ut fuper omnibus poffeffionibus & terminis eisdem poffeffionibus vel a conferentibus in elemofinam, uel a venditoribus præfixis, auctoritatis noftræ privilegio congauderet. Nos igitur prædicti Abbatis juftis defideriis benignum impertientes affenfum ob reverentiam & honorem omnium conditoris Dei, & falutem animæ noftræ, qvod religioforum expetebant vota, libenter annuimus, & eandem ecclefiam cum omnibus poffeffionibus fuis & terminis eisdem præfixis, fub noftra protectione fufcepimus, & præfenti

pagina

pagina nominis nostri præfixo karactere, communiri mandamus, possesſionum ejusdem Ecclesiæ subterannotis nominibus. *Esrom* in qvo ipsum cœnobium est constitutum, & locum in qvo erat villa, qvæ quondam vocabatur *Tanga* cum omnibus piscationibus & pratis & silvis & cœteris appendiciis. *Withlingeruth*, & terras, in qvibus qvondam fuerant villulæ *Eschilsholm*, *Langaholm*, *Davisthorp*, cum pratis & silvis & piscationibus. *Haversholm* cum terra in qva qvondam fuerat villa dicta *Aholm*, cum silvis & pratis & ad eam pertinentibus. *Birgirsholm* cum villulis suis. *Saccsthorp*. *Horseruth*. *Mulnethorp*. *Nuthorp* cum silvis & pratis & ad se pertinentibus. Grangia *Sande* cum silvis & pratis & piscationibus suis. *Agnesio* cum terris & silvis ad se pertinentibus & villulis. *Tumethorp*. *Haldensthorp*. *Halgersthorp*. *Karlestorp*. *Dachwortcholt*. *Jortheholm*. *Bothorp*. *Stenhas*. *Almsruth*. Dimidium *Toteholt* cum silvis & pratis & cœteris ad se pertinentibus. *Stenholt* cum villulis suis *Groneholt*. *Thorthethorp*. *Sunsphialholt*. *Birsethorp*. *Mulneholt* cum silvis & pratis & piscationibus suis. *Saxolfsthorp* cum silvis & pratis & piscationibus suis. *Mothorp* in *Hallandia* cum silvis & pratis & cœteris attinentiis suis. Tertia pars decimæ totius parochiæ *Esbiörnsthorp*, qvam nos eis perpetualiter dedimus. Si qvis igitur sciens hanc nostræ constitutionis paginam contraire temptaverit, si non propriæ temeritatis audaciam corrigere condigna satisfactione voluerit, tranqvillitatis & pacis religiosorum fratrum perturbator, excommunicationis vinculo innodatus, sancti Spiritus mucrone perfossus intereat, atqve cum judicii dies advenerit, extremæ dampnationi subjaceat. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jhesu Christi, qvatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum judicem prœmia pacis æternæ inveniant. Amen.

Ex Apographo Chart. emendato manu b. *Arnæ Magnæi* No. 41.

1180.

Ego Voldemarus D. G. Rex Danorum &c. Hic concedit illis omnia priuilegia. Sed decem coguntur illi eqvites alere cum sit Othiniæ. Datum Anno Domini 1180.

KANUTI Regis Compoſitio de Piſcatione in *Clönæ* inter fratres b. *Thomæ* de *Paraclito* atqve colonos.

Ex Cod. Rantzoviano fol. 44. b. Apograph. Chartac. manu b. Arnæ Magnæi vid. No. 40.

1182.

K*ANUTUS* Dei gracia Danorum Slauorumque Rex. Omnibus fidelibus, tam preſentibus quam futuris, in perpetuum. Ad hec in populis diuina nobis clemencia contulit principatum ut quicquid fuerit in eis, dyabolo ſvadente, diſcordie per errorem inductum per ſtudium noſtrum ſit falce judicii mediante purgatum Sic enim Deo gratum & debitum perſoluemus obſequium, & corone Regali proueniet bonorum excellencior gloria meritorum Scimus enim nec diffiteri valemus qvod quanto ſacro ſancte religionis cultus dignius in decorem virtutum meritorum prerogatiua ſubſtollitur Tanto amplius caritatis inimicus oppugnator juſticie, diſcordie fomes, viciorum incentor, filius perdicionis dyabolus a ſacris ouium caulis excluditur. Nobis igitur, ut prediximus qui gubernacula regni ſuſcepimus diligencius eſt attendendum ut grex Dominicus clauſtrali diſcipline ſubjectus ſub noſtre proteccione ad meliora ſemper exſurgat & pacis tranquillitate congaudeat ne ſi forte ſimplicium corda diſcordie venenum inficiat machina virtutum tota ſuccumbat & dum honeſtorum morum graciam deuenuſtet eorum miniſterium promat apud chriſtiane fidei profeſſores. proinde quoniam Abbas ſancti *Thomæ* de *paraclito* & eiuſdem Eccleſie fratres, & coloni noſtri, pro quadam piſcacione que *clönæ* appellatur, qvam *) ſuam eſſe dicebant erant diſcordes ad noſtram preſenciam convenerunt, & utraqve pars querelam ſuam acriter propoſuerunt. Noſtri ſiquidem dicebant ſe non mediocrem paſſos eſſe iniuriam quod predicti fratres piſces quos ceperant vi cum rapina ſuſtulerant E contra fratres dicebant quoniam eosdem piſces jure poſſederant, affirmantes quod aqua ex qua extracti fuerant ad ius Eccleſie pertinebat Quia igitur huius rei plenam non poteramus habere noticiam eorum volentes dirimere litem, Cancellarium noſtrum A. ſancti *Lucii* Præpoſitum & fratrem eius *Ebbonem*, cum *Torberno* fideli noſtro ad inquirendam ueritatem a latere noſtro transmiſimus, & compoſicionem quam inter utroſque fecerunt gratam & illibatam in futurum exiſtere

Regia

*) *Corrig.* utriqve. *A Magnæus.*

Regia auctoritate precipimus Composicio autem talis est Si voluerit villicus noster cum suis in eam aquam quam fratres suo iuri vendicant & quam ab Archiepisco in cambicione terrarum habuerunt piscari licebit eis ita tamen quod de captura que eis proueniat, fratres claustrales sortem que uni cuilibet continget obtinebunt Quod si claustrales in aquam quam dicunt esse nostram piscari voluerint hoc eciam eis sine contradiccione licebit, & nostri partem, que contingit alicui ex eis, similiter obtinebunt A loco autem illo qui Danice *yadehr* vocatur usqve ad sepes nec ipsi claustrales in nostram nec nostri in suam partem intrabunt sine utriusque partis licencia. Quod ne valeat oblivioni deleri nominis nostri caractere & sigilli nostri impressione presentem paginam fecimus communiri testium nominibus qui affuerunt subtus annotatis Dominus *A.* Cancellarius & *Ebbo* frater eius *Nicolaus* prepositus *Torbernus* fidelis noster *Thurgotus* sacerdos de *Strö Swnnæ* de *Wlveröth*. *Awti* villicus de *Ramlösæ* & plures alii.

CANUTI Regis Confirmatio Libertatis a gravaminibus exactionum Monachis (*Othinienfibus*) a Patre concessæ, & scotatio bonorum in *Arstertorp* & *Esetoft* iisdem facta, pro bonis in *Sundrus*.

Ex Apograph. Chart. Correcto manu *Arn. Magnæi* No. 41.

1183.

C*ANUTUS* Rex Danorum confirmat libertatem a gravaminibus exactionum, Monachis concessam a patre, & facta permutatione bonorum (recepit enim Rex *Sundrus*) prædia ab *Astrado Trugulsi* F. empta care, attribuit; ut in *Arstertorp*, in *Esetost* & prata ab hæredibus *Gunneri* empta per *Astradum* & per eundem a *Petro* in *Lyki*. Hæc scilicet omnia bona qvæ fuerunt *Astradi*, æterno Regi Christo, S. Martyri & Regi *Canuto* ad sustentationem fratrum eis militantium, pro salute & remedio animæ patris, stabili jure possidendi, utendi dedit, Acta *Hiuuleby* anno 1183. Indictione I Epactis xxv. Hujus gloriosi Regis Danorum *CANUTI* Qvarti anno primo. Datum per manum Emeri Capellani

Ego *Symon* Othoniensis Ecclesiæ Episcopus ss.

Ego *Omerus* Ripensis ss.

Ex

Ex apographo Chart. emendato manu b. *Arn. Magnæi* No. 44.

1183.

KANUTUS *Priflavi* filius Principis, dat Monachis jam ipfe initiatus, duos manfos in *Tandeslethæ* & terras omnes in *Alfia*. Actum anno Domini 1183 xij Kal. Decembris, anno fecundo gloriofi Regis Canuti qvinti Danorum, teftes fuerunt.

Abfalonis Archiepifcopi Lundenfis Teftimonium de Scotatione dimidii prædii *Sande* fratribus de *Efrom* a *Petro Stalli* facta.

Ex apographo Chart. No. 45.

1184. 25 Februar.

In nomine fanctæ & individuæ Trinitatis. Ego *Abfalon* fanctæ Rofkildenfis Ecclefiæ Epifcopus licet indignus, ficut meis in temporibus, fic & in poft me futuris, paci fanctæ Ecclefiæ defudare defiderans. univerfis ejusdem fanctæ Ecclefiæ filiis tam præfentibus qvam futuris notum facio, quod *Petrus Stalli Nicolai Doti* filius dimidietatem prædii, qvod *Sande* dicitur, me aftante cum reliqvis teftibus, qvorum nomina infra infcripta funt, fratribus de *Efrom* legittime ac folenniter in confpectu Domini mei Regis *Waldemari* fcotans, in fuorum patrisqve fui remiffionem peccatorum, libenti ac fpontanea voluntate, in melius confilio calumpniæ mutato contulit. Ipfam fed & ante dimidietatem præfati prædii ipfe Dominus meus Rex *Waldemarus* primo monarchiæ fuæ anno, eisdem prædictis fratribus de Efrom jure perpetuo poffidendam, in fuorum remiffionem peccatorum contulerat. Ut ergo de cœtero omnis calumpniæ occafio excludatur, & qvod fcripto affirmemus ratum atqve indiffolubile permaneat infcriptam a nobis paginam imagine propria figillo ceræ impreffa munivimus. cui fi qvis obviare temptaverit, nifi ceffando refipifcat, anathema fit Teftium autem mecum aftantium hæc funt nomina. *Canutus* Rex filius Domini mei Regis *Waldemari*. Marcus Abbas Ecclefiæ omnium fanctorum *Afcerus* fancti Laurentii Ecclefiæ Summus Præpofitus. *Georgius Petri* filius *Thurbernus*' Caftellanus. *Magnus*

Ulf

Ulf filius, Et alii qvam plures, qvorum nomina hic brevitatis causa sunt omissa. Facta sunt autem hæc anno Dominicæ Incarnationis MCLXXXIIII. vto Kalendas Martii in Lundis nostra metropoli.

Grimolphi Wlffsun literæ, queis Monasterio Sti Thomæ de Paraclito in *Eblebolt* bona sua in Mynghe Offert.

Ex Codice Razoviano fol. 52. b. vid. apograph Chart. No. 46.

1185. 29 Junii.

Omnibus presens scriptum cernentibus *Grimolphus Wlffsun* Salutem in domino notum facio per presentes natis & nascituris me viris discretis & religiosis Abbati Wilhelmo totique conuentui monasterii Sti Thome de Paraclito in *Ebleholt* bona mea in *Mynghe* sita videlicet unam mansionem cum totis pertinentiis suis prope vel remote positis nullis exceptis in remedium & salutem anime mee & meorum progenitorum integraliter donasse jure perpetuo possidenda. Tali cum condicione ut dicti domini annuatim missam cum uigiliis michi & meis parentibus deifice persoluant. Et post mortem liberam habebo ibidem sepulturam. In cuius rei testimonium & firmiorem cautelam sigillum meum presentibus est appensum. Datum *Mynghe*. Anno ab incarnacione Dni Mclxxxv vigilia Apostolorum Petri & Pauli &c.

URBANI Papæ III Bulla confirmatoria data *Absaloni* Archiepiscopo Lundensi super Castro Hafn cum bonis adjacentibus datis Ecclesiæ Roschildensi per *WALDEMARUM* Regem.

Ex Tomo Bartholin. in fol. ipsius manu script. pag. I. Apograph. Chart. vid. No. 47.

1186. 21 Octobris.

U*RBANUS* Episcopus servus servorum dei. Venerabili frati *Absaloni* Lundensi Archiepiscopo Apostolice sedis legato salutem & apostolicam benedictionem. Fratres & Episcopos nostros tam propinqvos

qvam longe positos sincera tenemur caritate diligere, ipsosqve in hiis qve iuste reqvirunt, libenter & efficaciter exaudire. Eapropter tuis iustis postulacionibus grato concurrentes assensu Castrum de *Hafn* qvod illustris memorie *WALDEMARUS* olim Rex Dacie tue fraternitati contulit & tu tali condicione interposita Roskildensi Ecclesie pia considera-tione dedisti, ut ipsum debeas qvoad vixeris detinere post decessum tuum ad ecclesiam ipsam libere devolvendum sub jam dicte condicionis tenore, sicut ipsum iuste & sine controversia possides cum omnibus pertinentiis suis auctoritate Apostolica confirmamus & presentis scripti patrocinio communimus. Videlicet villam ipsam de *Hafn*, *Otersløf* cum omnibus pertinentiis suis, scilicet *Særeslef*, *Solbiergh*, *Wanlöfæ*, *Wigheslef*, *Walby* mansum unum, *Brunshöw*, *Tmbrethorp*, mansionem de *Giefnetofte* cum omnibus pertinentiis suis, *Myrthigæ* cum omnibus pertinentiis, *Bakfuerthe*, *Wigherom*, *Husfrucöp*, *Awerthe*, *Burgheby*, *Mertherom* cum omnibus pertinentiis suis preterea universam partem eorum qve adqvisivit *Nicolaus* Castellanus tuus iuxta tenorem pacti qvod inter vos convenit. Nulli igitur omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siqvis autem hoc attemptare presumserit, indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Dat. *Witerby* XII Kal. Novembr.

KANUTI Regis Privilegia Data *Wilhelmo* Electo Slesvicensi.

Ex Tomo Bartholin. in fol. ipsius manu scripto pag. 299 Apograph vid. No. 48.

1187.

K*ANUTUS* Dei gratia Rex Danorum dilecto consobrino suo W. Schlesvicensi Electo, cæterisque suis successoribus Schlesvicensis Ecclesiæ Episcopis in perpetuum. Cum totius regni prouisores a cuncti potenti creatore simus instituti merito ingrati nomen incurrissemus, si sanctæ Ecclesiæ utilitatibus dominique ministrorum protectionibus, a quo omnia possidemus, per quem uiuimus & sumus, summopere cæterisqve negotiis

negotiis diligenter non intendiſſemus. Qvi nobis ſceptrum Regiæ conceſſit majeſtatis, uirgam commiſit regni, uirgam directionis, ad vindictam malefactorum, laudem uero bonorum; iuſti ut proteganturne iniuſtis ſuccumbant oppreſſionibus: diſtorti uti dirigantur ne a via regia exorbitantes, ad dextram declinent ſiue ad ſiniſtram, obſtinati uti conterantur, membra enim putrida reſecanda ſunt, uvaqve livorem conſumta ducit ab uva. Qvod & ipſe dominus legitur feciſſe, qvi etiam angelis non pepercit peccantibus, ſed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit in judicium cruciandos reſervari. Verum iacula quæ prævidentur minus feriunt, & ſcintilla cum aut vix aut omnino non ſit accenſa, minori de labore ſuffocatur, qvam ignis, poſtqvam incendium convaleſcat exſtingvatur. Hinc eſt qvod divina inſpiratione admoniti prædeceſſorum tuorum innumeros attendentes tribulationes & anguſtias, te cum omnibus tuis ſucceſſoribus, veſtrisqve hominibus & rebus ſub Regiæ Majeſtatis protectione dignum duximus confovere. Qvippe ne occaſionem damni præſtare videamur poſtulationibus tuis clementer annuere diſponentes ſtatuimus atqve privilegii ueſtri munimine roboramus, videlicet omnes tuos villicos & colonos, tuorumqve ſucceſſorum qvos in præſentiarum habes, ſeu in futurum tu vel tui ſucceſſores iuſte & canonice habueritis in remiſſionem peccatorum noſtrorum liberos ab omni fore gravamine vobisqve concedimus ſuper illos cauſarum omnium executiones Regio iuri debitas, ut nulli alienæ dominationi, ſed tantum tuæ tuorumqve ſucceſſorum ſint ſubiecti poteſtati. Siqvis ergo præſentis privilegii paginam ſciens, temerario auſu ei contraire tentaverit, niſi tibi tuisqve ſucceſſoribus congrue ſatisfecerit, ſciat utiqve ſe tanqvam majeſtatis reum Regali auctoritate diſtrictiſſime puniendum. Datum *Gunerſtorp* XII Kal. Decembr. Anno ab incarnatione Domini M. C. Lxxxvii. concurrente in Epacte IX. Ego *KANUTUS* Rex ſubſcribo. Ego *Waldemarus* ſleſvicenſis Electus ſubſcribo. Ego *Abſalon* Lundenſis Archiepiſcopus Apoſtolicæ ſedis Legatus ſubſcribo.

Abſalonis Archiepiſcopi Lundenſis Confirmatio compoſitionis inter *Wilhelmum* Epiſcopum Sleſvicenſem & ejus Dioceſanos ſuper Decimarum ſolutione.

Ex Tomo Bartholiniano in fol. ipſius manu ſcripto pag. 301. Apograph. No. 49.

Circa 1187.

A*bſalon* Dei gratia ſanctæ Lundenſis Eccleſiæ Archiepiſcopus Apoſtolicæ ſedis legatus, Sveciæqve primas. *Waldemaro* eadem gratia *Sleſvicenſi* Epiſcopo ſucceſſoribusque ſuis canonice ſubſtituendis in perpetuum. Mediator Dei & hominum Chriſtus ex alto patris ſui conſilio exinanivit ſe formam ſervi accipiens, ut genus humanum reatu primi parentis perditum redimeret & debitæ redderet libertati. Verum poſt tam immenſam bonitatis redemptionem, profunditatem divinæ præſcientiæ non latuit, hominem ipſum in ergaſtulo diabolicæ captivitatis privatum virtutibus, & in naturalibus vulneratum, auxilio ſui creatoris & divinis fomentis indigere; unde miſerator & miſericors Deus depravationem humanæ naturæ & inſufficientiam conſiderans, apoſtolos & apoſtolicos viros necnon & alios ſacerdotes eſſe voluit, qvi divina ſcientia & intelligentia ſpecialius ceteris imbuti, pabulo divinæ inſtructionis ieiuna hominum corda reficerent & a regione diſſimilitudinis reverſos in cognitionem creatoris ſui plenius informarent. Hos eccleſiaſticos viros & vicarios verbi divini ſpeciali qvadam prærogativa præ cæteris dominus honorari voluit & diligi, cum ait: Qvi vos tangit, pupillum oculi mei tangit, & alibi: Nolite tangere chriſtos meos, & in prophetis meis nolite malignari. Voluit præterea huiusmodi caractere, divinæ militiæ ſtipendio, non ſolum divinæ ſed & terrenæ retributionis decorari, ut qvibus ſpiritualia ſeminarent, iuxta Apoſtolum, eorum meterent temporalia, oblationes & decimas recipiendo fructum perſolventium; Jſta organa ſpiritus ſancti beatus etiam *Auguſtinus* inſinuat dicens: Qvicunqve peccatorum indulgentiam deſiderat, reddat decimam. Et alibi: Qvi dedit decimam non ſolum abundantiam frugum recipiet, ſed ſalutem animæ & corporis conſeqvetur. Spe ergo tantæ retributionis, univerſi tuæ diœceſis homines, ſicut multorum teſtimonio in veritate comperimus, decimam a canonibus Epiſcopis diſtinctum, ſponte & concordi

concordi devotione tibi & fucceffforibus tuis contulerunt. Verum tamen propter diverfitatem & diftantiam locorum convenit inter vos & populum, tibi fubditum, ut variæ fuerunt diftinctiones decimarum, ut omnes qvi habitant tam citra *Sle*, qvam ultra meridiem verfus, primam in ufus facerdotum, fecundam partem in ædificationem ecclefiarum, tertiam partem Epifcopo qvidem folvere debeant. In *Utlandia* in tribus navigiis iuxta *Ederam* fcilicet *Tunnighenhæret*, *Getthinghæret*, *Hollueboheret*, totam decimam, tam unam, quam & aliam de omnibus plenarie folvere debeant. Nos ergo iuftis petitionibus tuis, tanqvam dilecti fratris noftri in omnibus affenfum facilem præbentes, decimam illam eo ordine, quo diftincta eft & ordinata, præfentis paginæ auctoritate & noftri Sigilli impreffione, tibi & fucceffforibus tuis in perpetuum confirmamus, auctoritate fedis Romanæ qva fungimur ftatuentes, fi qvæ Ecclefiaftica fecularisve perfona hanc noftræ confirmationis paginam temere infringere vel aufu temerario contraire temptaverit, fecundo tertiove commonita, nifi fuum reatum digna fatisfactione correxerit excommunicationis nodo inextricabiliter involvatur, cunctisqve eam, fecundum id, qvod dictum eft, fervantibus, fit pax domini noftri Jefu Chrifti, qvatenus hic bonæ actionis fructum percipiant, & æterna retributione redonentur. Amen. Ego *Abfalon* Lundenfis Archiepifcopus fubfcribo. Ego *Homerus Ripenfis* fubfcr. *Ego Joh.* Ottonienfis fubfcribo.

CLEMENTIS Papæ III Literæ protectoriæ datæ Ecclefiæ Stæ *Mariæ* Vibergenfis.

Ex apographo Chart. No. 50.

1188. 8 Junii.

CLEMENS Epifcopus fervus fervorum Dei. dilectis filiis *Tuchoni* præpofito Ecclefie Ste Marie *Wibergenfis* ejusqve fratribus tam prefentibus qvam futuris regularem vitam profeffis in perpetuum. Pie poftulacio voluntatis effectu debet profeqvente compleri; ut devocionis finceritas laudabiliter innotefcat & utilitas poftulata vires indubitanter affumat, Eapropter dilecti in Domino filii veftris iuftis poftulationibus clementer annuimus

annuimus & prædecessorum nostrorum pie recordationis *INNOCENTII & ALEXANDRI* PP. Romanorum Pontificum vestigiis prefatam ecclesiam sancte *Marie*, in qva divino estis obseqvio mancipati sub beati Petri & nostra protectione suscipimus & presentis scripti privilegio communimus. Inprimis siqvidem statuentes ut ordo canonicus qvi secundum Deum & beati Augustini regulam in eadem ecclesia institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Preterea qvascunqve possessiones, qvecunqve bona eadem ecclesia in presentiarum iuste & canonice possidet aut in futurum concessione Pontificum largicione Regum vel Principum, oblacione fidelium seu aliis iustis modis prestante domino poterit adipisci, firma vobis vestrisqve successoribus & illibata permaneant. In qvibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Ecclesiam B. *Margarete* virginis qvam Venerabilis frater noster Nicolaus Episcopus vester sicut ex literis eius accepimus vobis resignavit. Nec non & ecclesiam B. Martini, qve in insula *Phur* est, ita qvod utraqve illarum de cetero in ordinacione & disposicione vestra consistat: devocioni vestre Apostolica auctoritate confirmamus. De victu etiam qvadragesimali, qvem Episcopus in Ecclesia vestra, aliqvando habuit, unde contenciones & religio vestra non modicum turbari consvevit, statuimus ut, sicut iam dictus Episcopus eum vobis per privilegium suum eqva consideracione resignasse dinoscitur & in posterum remisisse, ita de cetero conservetur, qvod nec ei vel successori suo victum a vobis contra hoc aliqvo tempore exigere liceat. Prohibemus insuper ut Episcopus de Oblacionibus, qve ad corpora sanctorum in vestra offeruntur ecclesia nichil ultra qvartam partem, qvam consuevit habere, recipiat. Adhec significacione presencium indulgemus ut predia vel possessiones ecclesie vestre sive infra Civitatem vestram sive extra consistant nullus iniuste contra disposicionem vestram invadere presumat. In electione vero Episcopi vestri primam vocem, cum sitis Cathedralis ecclesie Canonici, habeatis, qvemadmodum noscitur vobis de canonum jure competere, & de antiqva consuetudine usqve ad hec tempora observata nec aliunde qvis in vestrum Episcopum eligatur; qvamdiu secundum statuta canonum in vestra ecclesia, qve cathedralis est, reppcritur ydoneus, qvi de Canonico & concordi assensu, sine omni pravitate possit assumi. Consvetudines autem claustrales, qve in eodem loco vestro laudabiliter hactenus conservate

fervate nofcuntur, nemo prorfus in deterius audeat commutare, fed femper inconvulfe in fuo robore perfeverent. Adhec adhicientes ftatuimus, ut nulli omnino Principum absqve Prepofiti & fratrum confenfu aliqvem de Clauftro liceat ammovere. Sane novalium veftrorum qve propriis manibus vel fumptibus colitis, five de nutrimentis animalium veftrorum nullus a vobis decimas exigere vel extorqvere prefumat. Sepulturam qvoque ipfus loci liberam effe concedimus, ut eorum devocioni & extreme voluntati, qvi fe illic fepeliri deliberaverint, nifi forte excommunicati vel interdicti fint, nullus obfiftat, falva tamen jufticia illarum ecclefiarum, a qvibus mortuorum corpora affumuntur. Obeunte vero Te nunc ejusdem loci Prepofito uel tuorum qvolibet fucceflorum nullus ibi qvalibet furreptionis aftucia feu violencia preponatur, nifi qvem fratres communi confenfu, vel major pars confilii fanioris fecundum Deum & beati Auguftini Regulam providerint eligendum. Decernimus igitur, ut nulli omnino hominum liceat prefatam ecclefiam temere perturbare, aut ejus profeffiones auferre vel ablatas retinere, minuere feu qvibuslibet vexationibus fatigare Sed omnia integra conferventur eorum, pro qvorum gubernacione ac fuftenacione conceffa funt ufibus omnimodis profutura falva fedis Apoftolice Auctoritate & Epifcopi veftri canonica jufticia. Siqva igitur ecclefiaftica fecularisve perfona hanc noftre conftitucionis paginam fciens contra eam temere venire temptaverit fecundo terciove commonita nifi reatum fuum congrua fatisfactione correxerit, poteftatis honorisqve fui dignitate careat, reamqve fe divino judicio exiftere de perpetrata iniqvitate cognofcat & a facratiffimo corpore ac fangvine Dei & Domini Redemtoris noftri *JESU CHRISTI* aliena fiat, atqve in extremo examine diftricte ultioni fubjaceat. Cunctis autem eidem loco fua iura fervantibus fit pax Domini noftri *JESU CHRISTI* qvatinus & hic fructum bone actionis percipiant & apud diftrictum judicem premia eterne pacis inveniant. Amen.

(L. B.) Ego *CLEMENS* Catholice Ecclefie Epifcopus ff.

Ego *Theobaldus* Hoftens. & Welltrens Epifcop. ff.

Ego *Johannes* Pbr. Card. tit Sti Marci ff.

Ego *Laborans* Epifcopus Presbr. Cardin. *Ste Marie* trans Tiberim tit Kalixti. ff.

Ego *Pandulf* Pbr. Card. Bafilice XII Apoftol. ff.

Ego

Ego *Melior* Pbr. Card. Sanctorum *Johannes* & *Pauli* tit. *Gamael.* ss.
Ego *Petrus* Pbr. Card. tit. Ste *Cecilie* ss.
Ego *Rad.* Prbr. Card. Tit. Sti *Praxedis.* ss.
Ego *Petrus* tit. Sti *Clementis* Prbr. Card. ss.
Ego *Bob.* tit. Ste *Anastasie* Pbr. Card. ss.
Ego *Alexius* Prbr. Card. tit. ste *Susanne* ss.
Ego *Petrus* Pbr. Card. tit. Sti *Petri* ad vincula ss.
Ego *Jordanus* Pbr. Card. Ste *Prudentiane* tit. Pastoris ss.
Ego *Jac.* Diac. Cardinalis ste *Marie* in *Cosmydon.* ss.
Ego *Gratianus* Sanctorum *Cosme* & *Damiani* Diac. Card. ss.
Ego *Johannes* Sti *Theodori* Diac. Cardin. ss.
Ego *Octavianus* Storum *Sergii* & *Bachi* Diac. Card. ss.
Ego *Bernardus* Ste *Marie* nove. Diac. Card. ss.

Datum *Lateranis* per manum *Moysi* Sti Romane Ecclesie Subdiaconi vicem agentis Cancellarii Sexto Idus Junii. Indictione sexta. Incarnationis dominice M. C. Lxxx. viii. Pontificatus domini *CLMENTIS* PP. III anno primo.

CELESTINI Papæ III Bulla data *Petro* Episcopo Roskildensi ne cui Episcoporum eius successorum Castrum *Hafn* ab ecclesia alienare liceat.

Ex Tomo Bartholiniano in .fol. ipsius Manu Apograph Cart. vid. No. 51.

1193. 12 Febr.

CELESTINUS Episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri *Petro* Roskildensi Episcopo salutem & apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, qvod iustum est & honestum, tam vigor eqvitatis, qvam ordo exigit rationis ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Proinde iuste petitioni venerabilis fratris nostri *A.* Lundensis Archiepiscopi Apostolice sedis legati grato concurrentes assensu presenti pagina, sub interminatione anathematis prohibemus, ne cui Episcoporum, qvi in Ecclesia tua pro tempore fuerint Castrum de *Hafn*, qvod post obitum eiusdem Archiepiscopi ad tuam Ecclesiam

Ecclesiam devolvetur ab ipsa ecclesia vestra liceat alienare. Decernimus autem ut nulli omnino hominum liceat, hanc paginam nostre inhibitionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siqvis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei & beatorum *Petri* & *Pauli* Apostolorum eius se noverit incursurum. Dat. Lateran. II Idus Februarii Pontificatus nostri anno secundo

CELESTINI Papæ III. Bulla confirmatoria donationis *WALDMARI* Regis super Castro de *Hafn* concesso Ecclesiæ *Roskildensi*, cum multis aliis possessionibus. inserta est *Centii* Cardinalis confirmatio super eodem Castro.

Ex Tomo Bartholin. in fol. ipsius manu. pag. Apograph. Cart. vid. No. 52.

1193. 20 Martii.

C*ELESINUS* Episcopus servus servorum Dei. Venerabili fratri A. Lundensi Archiepiscopo Apostolice sedis legato salutem & Apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur qvod iustum est & honestum tam vigor eqvitatis qvam ordo exigit rationis ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perducatur effectum. Eapropter Venerabilis in Christo frater tuis iustis precibus inclinati Castrum de *Hafn*, qvod illustris memorie W. Rex Dacie tue fraternitati contulit sicut ex eius donatione iuste illud & pacifice possides, & ipsum tibi dilectus filius noster *Centius* tit. Sancti *Laurencii* in *Lucina* Presbyter Cardinalis tunc apostolice sedis Legatus Auctoriate, qva fungebatur, tibi confirmavit, tue devotioni auctoritate Apostolica confirmamus & presentis scripti patrocinio communimus. Ad majorem qvoqve huius rei evidentiam autenticum scriptum confirmationis eiusdem Cardinalis hic inferius duximus annectendum, cuius tenor talis est.

Centius Dei gratia tit. Sancti *Laurentii* in *Lucina* Presbyter Cardinalis apostolice sedis Legatus. *A.* Eadem gratia Lundensis Ecclesie Archiepriscopo Apostolice sedis legato Suethieqve primati salutem & intime dilectionis affectum. Cum legationis officio in Dacia fungeremur, indubitanter cognovimus, qvod illustris memorie *W.* Rex Dacie

Caſtrum de *Hafn* tue fraternitati contulit & tali conditione interpoſita *Roſkildenſi* Ecclefie pia conſideratione dediſti ut ipſum debeas qvoad vixeris detinere poſt deceſſum tuum ad Eccleſiam illam libere devolvendum. Habita igitur ratione confirmationum Dni PP. *URBANI* & *CLEMENTIS*, necnon & Canonicorum Roſkildenſium ſub iam dicte conditionis tenore, ſicut ipſum iuſte & ſine controverſia poſſides cum omnibus pertinentiis ſuis, auctoritate qva fungimur tibi confirmamus & patrocinio preſentis ſcripti communimus. Videlicet villam illam de *Hafn* manſionem de *Otthersleſ* cum omnibus pertinentiis ſuis ſcilicet *Særeslef, Solbiarga, Waleſe, Wikislef, Walbi* manſum unum, *Brunshoga*, *S..brethorp* manſionem de *Grafnatofte*, & de *Mirthega*, & de *Barsvertha*, & de *Wigarum* cum omnibus pertinentiis earum, Manſiones de *Husfrekop*, de *Averahi*, manſiones de *Burgabi* & de *Martharum* cum omnibus pertinentiis earum. Preterea univerſam partem eorum qve bone memorie Nicolaus Caſtellanus tuus ſive in *Falſtria* ſive in *Sialandia* acqviſivit iuxta tenorem pacti, qvod inter vos convenit, utrum in facta partitione ante mortem habita diviſione cum eius heredibus tibi obvenerit, preſenti pagina dilectioni tue confirmamus. Adhec Eccleſiam de *Hafn* & de *Brunshoga* & de *Amabe*, qvos prius Caſtro aſſignaveras tue proviſioni regendas committimus, qvatinus omni reclamatione ceſſante liberam habeas de eis diſponendi facultatem, & poſt diſceſſum tuum, tam eccleſie, qvam univerſe dicte poſſeſſiones ad Eccleſiam *Roſkildenſem* & eius Epiſcopum libere & absqve heſitatione aliqva revertantur. Preterea qvoniam ſicut cognovimus & utilitas Sialandenſium & negotia regni converſationem tuam in Sialandia ſepius expoſtulat, preſentis ſcripti Auctoritate tibi confirmamus, qvatinus qvicunqve in Epiſcopatu Sialandenſi canonice in Epiſcopum fuerit ſubſtitutus, cum eo, qvotiens adeſſe volueris ſub debito honore & reverentia tanqvam pater familias communem menſam habeas, ipſe vero in agendis ſuis conſilio ſuo & diſpoſitione utatur, & tanqvam filius patri per omnia obediens ad allevandum tibi in Scania laborem qvotiens volueris & neceſſitas poſtulaverit diſſimulare non preſumat. Qvoniam hec perſone tue, iuſtis exigentibus rationibus indulſimus, volumus ut perſonam non excedant, ſed poſt diſceſſum tuum qvicunqve in Dacia pro tempore fuerit Archiepiſcopus intuitu huius noſtre confirmationis nullum in iam dictis ad Epiſcopum Sialandenſem vel eius Epiſcopatum reſpectum habeat.

Nulli

Nulli igitur omnino hominum liceat hanc paginam noſtre confirmationis infringere vel ei auſu temerario contraire. Siqvis autem hoc attemptare preſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe noverit incurſurum. Dat. Lateran. XIII Kal. Aprilis Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

KANUTI Regis Emancipatio fratrum de *Eſrom* ipſorum colonorum ab omnibus ſervitiis & exactionibus regiæ iurisdictioni debitis.

Ex apographo Chart. No. 53.

1194. 22 October.

In nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Ego *KANUTIS* Dei gratia Danorum Slavorumqve Rex, tam præſentibus qvam futuris ſalutem in perpetuum. Conſiderantes noviſſima noſtra idqve ſolum homini de univerſo labore ſuo qvo laborat ſub ſole videntes reſervari in poſterum, qvod terrenis mente adjectis voluptatibus, ſervitio divino mancipatis impenditur, qvoqve indigentium tenuitas relevatur; Religioſos *Eſrom* commorantes, qvos *WALDEMARUS* pater noſter & *KANUTUS* avunculus noſter Danorum Reges, cœleſtis ſibi ſedem habitaculi comparare volentes, elemoſinæ ſuæ largitione donaverant, expertes relinqvere nolumus munificentiæ noſtræ amminiculo. Divinæ itaqve clementiæ magnitudinem fragilitati noſtræ reconciliare volentes, ne aliqvibus præmiſſi religioſi de poſſeſſionibus ſuis moleſtentur injuriis, ſed emunitatis & pacis ſecuri, qviete divinis invigilent ſervitutibus, univerſas poſſeſſiones ipſorum & colonos omnes, terram, qvam obtinent, incolentes, ab univerſis ſervitiis & exactionibus regiæ jurisdictioni debitis emancipamus & abſolvimus. Qvoniam ergo ætas temporisqve tractus diuturnior præſentia tenebris oblivionis denigret & obducit, litterisqve præſentia oblivioni ſubtrahunt & præterita dudum priſtinæ reſtituunt novitati, ſategimus ſubvenire, nolentes hanc libertatem noſtræ donationis in irritum revocari in perpetuum. Datum Gronolt, anno verbi incarnationis MCXCIIII. XII Kl. Novembris: anno Regni *KANUTI* Regis tertio decimo

Ego *KANUTUS* Rex propria manu ſſ.
Ego *CHRISTOFORUS* frater Kanuti Regis ſſ.
Ego *WALDEMARUS* Dux ſſ.
Ego *Salomon* Præpoſitus ſanctæ Lundenſis Eccleſiæ ſſ.

Petri Epiſcopi Aruſienſis litteræ, qveis libros ſuos donat Eccleſiæ B. *Clementis*, in eius Armario reponendos.

Ex apographo. Chart. No. 54.

1195.

P*etrus* Dei gratia *Aruſienſis* Eccleſiæ Epiſcopus univerſis Chriſti fidelibus, ad qvos pervenerit hæc præſens pagina, ſalutem. Sacroſancta mater Eccleſia in illis filiis lætatur plurimum, qvos decorem domus Dei diligere videt & honorem. Alimenta qvidem, qvæ corpus refovent magni ſunt pretii, ſed majoris ſunt præcepta Theologa, qvæ paſcunt animam cœleſti dogmate & informant. Innoteſcat itaqve tam præſentibus qvam futuris, qvod ſancti Spiritus inſtinctu moniti, univerſos libros, qvos habemus, Beato *Clementi* conferimus in profectum ſervientium, in illius eccleſia miniſtrorum futurorum. Tamen adhibita cautione, nam ſperatis eveniunt ſæpe contraria, illud juris ex integro nobis ſalvum eſſe volumus in prædictis libris, qvod eorum uſus in noſtro tempore juxta noſtrum arbitrium diſponantur. Ordinante vero Divina gratia, poſtqvam ſuum ſolverimus naturæ debitum, illos & volumus, & ſub anathematis interminatione præcipimus reponi in Beati *Clementis* armario, â miniſtris ejus jure perpetuo poſſidendos. Ne autem cuiqvam qvandocunqve detur occaſio, tanqvam in ſua jura diſtrahendi libros, qvos tam ſacro loco conferimus, diſtrahentem, nam Chriſti tunicam videtur ſcindere, excommunicationis pœna percellimus in præſenti pagina, qvæ donationi huic ſigilli noſtri munimine præſtat perpetuum firmamentum. Datum *Thorp* per manum noſtri notarii *Thrugilli*. V. Id. February. Anno Dominicæ incarnationis M. C. XC. V.
Ego *Petrus* Aruſienſis Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcribo.
Ego *Ago* Præpoſitus de *Eydurſlathe* ſſ.
Ego *Thrugillus* ſubdiaconus de *Alneſt* ſſ.

CELESTINI

CELESTINI Pape III Confirmatio sex Præbendarum qvas *Petrus* Episcopus Arusiensis fundavit.

Ex apographo Chart. No. 55.

1197. 23 April.

C*ELESTINUS* Episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri *Petro* Arusiensi Episcopo, Salutem & Apostolicam benedictionem. Officii nostri debitum & caritas ordinata reqvirit, ut qvæ â fratribus & coepiscopis nostris acta laudabiliter fuerint, auctoritatis nostræ præsidio inconvulsam obtineant firmitatem, & plenam in futuro agendi fiduciam tribuant potiora. Sicut autem ex parte tua, venerabilis in Christo frater, nostris est auribus intimatum, de bonis patrimonialibus & aliis, qvæ rationabiliter acqvisivisti, ac de hiis qvæ commissa tibi ecclesia prius habuerat, sex præbendas provide statuisti, canonicis assignandas, qvi seidem Ecclesiæ debeant deservire. Nos igitur statutum ipsum dignis in Domino laudibus commendantes, ut firmiter omnibus futuris temporibus observetur, pro ut circumspecte ac provide factum est; sicut in autentico venerabilis fratris nostri *A.* Lundensis Archiepiscopi, Apostolicæ sedis legati expressius continetur, auctoritate apostolica confirmamus & præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si qvis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei & beatorum *PETRI* & *PAULI* apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Laterani IX, Kl. May Pontificatus nostri anno septimo.

CELESTINI Papæ III. Indulgentia XL. dierum ad Fabricam Ecclesiæ Cathedralis Arusiensis.

Ex apographo Chart. No. 56.

1197. 23 April.

C*ELESTINUS* Episcopus servus servorum Dei, universis Christi fidelibus in regno Dacie constitutis, & accedentibus seu transitum haben-

tibus per *Arusiensem* Ecclesiam, salutem & apostolicam benedictionem. Qvoniam inter varios humanæ fragilitatis eventus, non est facile habitantibus super terram incursus evadere delictorum: proposita sunt ad salutis nostræ remedium opera pietatis, qvibus tanto amplius dominum valeamus habere propitium, qvanto devotius in necessitatibus exercuerimus proximorum. Cum autem venerabilis frater noster *P.* Arusiensis Episcopus, æternæ retributionis intuitu ad honorem Dei & laudabile commodum cleri & populi suæ curæ commissi, cathedralem ecclesiam, qvæ temporibus antecessorum suorum, de lignea solummodo materia constructa fuit, lapidibus construere disposuerit, qvod in terra vestra fieri sine gravi labore ac sumptu non potest, universitatem vestram rogamus, monemus, exhortamus attentius, & per apostolica scripta mandamus, ac in remissionem peccaminum injungimus, qvatinus Divini amoris intuitu, & communis utilitatis obtentu, de bonis vobis â Deo collatis ad tam pium & laudabile opus explendum, grata & munifica impendatis subsidia caritatis, ut vobis aminiculantibus citius & melius ecclesia ipsa construi valeat, & vos per hæc & alia bona, qvæ domino inspirante feceritis ad æternitatis possitis gloriam pervenire. Hiis autem, qvi operi memorato juxta sibi â Domino facultatem indultam manum porrexerint caritatis, de injunctis pro suis excessibus pœnitentibus XL. dies, de misericordi confidentes creatoris clementia indulgemus. Datum Lateranis IX. Kl. May, Pontificatus nostri anno septimo.

CELESTINI Papæ III. Confirmatio Privilegiorum Monasterii Sti *Thomæ* de Paraclito.

Ex Cod. Rantzoviano fol. 5. Apographum vid. No. 57.

1197.

Celestinus Episcopus servus servorum Dei dilectis filiis Wilhelmo Abbati ecclesie Sti *Thomæ* de paraclito ejusqve fratribus tam presentibus qvam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Ad hoc universalis ecclesiæ cura nobis a provisore omnium bonorum Deo commissa est ut religiosas diligamus personas & uno placente religionem studeamus modis omnibus propagare. Nec enim Deo gratus aliqvando famulatus impenditur

impenditur nisi de caritatis radice procedens a puritate religionis fuerit conservatus. Oportet igitur omnis xpiane fidei amatores religionem diligere & loca venerabilia cum ipsis personis divino servicio mancipatis attencius confovere ut nullis pravorum hominum inquietentur molestiis vel inportunis angariis fatigentur. Ea propter dilecti in domino filii vestris iustis postulationibus clementer annuimus & prefatam ecclesiam in qua diuino estis obseqvio mancipati sub beati Petri & nostra protectione suscipimus & Presentis scripti privilegio communimus. In primis siqvidem statuentes ut ordo canonicus qui secundum Dni & beati *Augustini* regulam & institutionem fratris sti *Victoris* Parisiensis in ecclesia vestra institutus esse dinoscitur perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Preterea quascunqve possessiones quecunqve bona eadem ecclesia in presentiarum iuste & canonice possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel principum, oblatione fidelium seu aliis justis modis prestante domino poterit adipisci, firma vobis vestrisqve successoribus & illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum in qvo prefata ecclesia constructa est cum omnibus pertinentiis. Ecclesiam de *Therby* cum decimis. Tertiam partem Decimarum in ecclesia de *Alsentorp* tertiam ecclesie *Annesse*. tertiam partem decimarum de *Hælsinghe*. tertiam partem decimarum ecclesie *Crækom*, *Eskilso*, mansionem in *Synderby* cum silva agris & pratis. Terram in *Sarslouæ*, mansionem in *Julighe* cum eiusdem uille & pratis & agris & molendino sito iuxta *Wæræbro*. Mansionem in *Hothelöfæ* cum siluis pratis & agris. totam uillam *Nætuet* cum siluis pratis & agris & piscationibus. Villam de *Tiæreby* cum ecclesia siluis pratis & agris. Terram in *Holt* cum paticula silue, terram in *Tolletorp*, cum silua. terram in *Frithoph*. Mansionem in *Hælsingæ* cum silua & agris & pratis. Sane Grangiorum vestrorum qve propriis manibus aut sumtibus colitis sive de nutrimentis vestrorum animalium, nullus omnino a vobis decimas exigere vel extorquere presumat. Liceat vobis quoqve clericos uel laicos liberos & absolutos a seculo fugientes ad conversionem recipere & in vestra ecclesia absqve contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper ut nulli fratrum vestrorum post factam in loco professionem, fas sit de eodem loco absqve licentia Abbatis sui obtentu acrioris religionis discedere. Discedentem vero sine ...... literarum vestrarum caution nullus audeat retinere.

nere. In parochialibus autem ecclefiis quas tenetis liceat vobis clericos eligere & diecefano Epifcopo prefentare. qvibus, fi ydonei fuerint, Epifcopus curam animarum committat ut ei de fpiritualibus, vobis vero de temporalibus debeant refpondere. Sepulturam qvoqve ipfius loci liberam effe concedimus ut eorum devotioni & extreme voluntati qui fe illic fepeliri deliberauerint, nifi forte excommunicati uel interdicti fint, nullus obfiftat. falua tamen juftitia illarum ecclefiarum a quibus mortuorum corpora affumuntur. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis claufis ianuis, non pulfatis tintinnubulis, exclufis excommunicatis & interdictis fuspenfa voce diuina officia celebrare. Obeunte vero te nunc ejusdem loci Abbate vel tuorum quolibet fucceflorum nullus ibi qualibet fubreptionis aftutia feu violentia preponatur, nifi qvem fratres communi confenfu vel fratrum pars confilii fanioris fecundum dei timorem & beati Auguftini Regulam prouiderit eligendum. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prefatam ecclefiam temere perturbare aut ejus poffeffiones auferre vel ablatas retinere minuere feu quibuslibet uexationibus fatigare, fed omnia integra & illibata ferventur eorum, pro quorum gubernatione & fuftentatione conceffa funt ufibus omnimodis profutura, falua fedis Apoftolice auctoritate & diocefani Epifcopi canonica juftitia. Siqve igitur in futurum ecclefiaftica fecularisve perfona hanc noftre conftitutionis paginam fciens contra eam temere venire temptaverit, fecundo tertioue commonita, nifi reatum fuum congrua fatisfactione correxerit, poteftatis honorisqve fui careat dignitate, reamqve fe divino judicio exiftere de perpetrata cognofcat, & a facratiffimo corpore ac fangvine redemptoris dni noftri Jefu xpi aliena fiat, atqve in extremo examine diftricte ultioni fubjaceat. Cunctis autem eidem loco jura fua fervantibus fit pax dni noftri Jefu xpi, qvatenus & hic fructum bone actionis percipiant & apud diftrictum iudicem premia eterne pacis inueniant. Amen.

Innocentii

Abſalonis Archiepiſcopi Lundenſis donatio Decimæ epiſcopalis de *Toakre.* Fratribus de *Sora* facta.
Ex Cod. Diplomat. Sorenſi. fol. XXXI. b.

1197.

Abſalon Dei gratia Lundenſis Ecclefie Archiepiſcopus Suecie primas Uniuerſis fidelibus hoc ſcriptum cernentibus in vero ſalutari ſalutem. Notum ſit uniuerſis tam preſentibus quam futuris nos fratribus de *Sora* partem illam decime de *Toakre* tam de manſione quam de colonis ipſorum que ad nos pertinuit contuliſſe quam ut poſſint iidem fratres in perpetuum pacifice poſſidere dictam partem decime memorate eisdem fratribus duximus confirmandam. Nequis eis ſuper donatione iſta grauis vel iniurioſus exiſtat ſub interminatione anathematis inhibentes.

INNOCENTII III. Bulla confirmatoria ſuper Caſtro *Hafn.*
Ex Apographo Chartac. No. 58.

Data 1199. die 13 Novembris.

INNOCENTIUS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei venerabili fratri *Abſaloni* Lundenſi Archiepiſcopo ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Fratres & coepiſcopos noſtros tam propinquos quam longe poſitos ſincera tenemur caritate diligere ipſosque in hiis que iuſte requirunt libenter & efficaciter exaudire. Eapropter Venerabilis in Chriſto frater tuis iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu ad exemplar felicis recordationis Urbani Pape predeceſſoris noſtri. Caſtrum de *Hafn* quod illuſtris memorie *WALDEMARUS* olim Rex *Dacie* tue fraternitati contulit & tu tali conditione interpoſita *Roſkildenſi* ecclefie pia conſideratione dediſti ut ipſum debeas quoad vixeris detinere poſt deceſſum tuum ad eccleſiam ipſam libere deuoluendum ſub iam dicte conditionis tenore. Sicut ipſum iuſte & ſine controuerſia poſſides cum omnibus pertinentiis ſuis auctoritate tibi apoſtolica confirmamus & preſentis ſcripti patrocinio communimus Videlicet villam ipſam de *Hafn.* manſionem de *Ötersløf* cum omnibus pertinentiis ſuis. ſcilicet

Serslef. Solbiarge. Kvanlofe. Wigislef. Walbu. Manfum unum *Brunshogæ. Imbretorp.* manfiones de *Gefnetofte* & de *Murhoge* cum omnibus pertinentiis eorum. Manfiones de *Biergbu* & de *Martharum* cum omnibus pertinentiis eorum. Manfiones de *Barfuertha* & de *Wigherom* cum omnibus pertinentiis earum. Manfiones de *Husfretop* & de *Hauerthi* cum omnibus pertinentiis earum & univerfam partem earum que acquifiuit *Nicholaus* caftellanus tuus iuxta tenorem pacti quod inter vos conuenit. Nulli ergo omninó hominum licitum fit hanc noftre paginam confirmationis infringere vel ei aufu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare prefumpferit indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoftolorum eius fe nouerit incurfurum. Dat. *Lateran.* Id. Nouembr. Pontificatus noftri Anno primo.

INNOCENTII III. Privilegia data Monafterio de Sora (1198. fc. computationis Romanæ,)

Ex Cod. Diplomat. Sorenfi. fol. XX. a.

1199 die 23 Novembris.

INNOCENTIUS Epifcopus feruus feruorum dei dilectis filiis *Gaufrido* Abbati monafterii de *Sora* eiusque fratribus tam prefentibus quam futuris regularem vitam profeffis in perpetuum. Religiofam vitam eligentibus apoftolicum conuenit adeffe prefidium ne forte cuiuslibet temeritatis incurfus aut eos a propofito reuocet aut robur quod abfit facre religionis eneruet. Ea propter dilecti in domino filii veftris iuftis poftulationibus clementer annuimus & prefatum monafterium de Sora in quo diuino mancipati eftis obfequio fub beati Petri & noftra protectione fufcipimus & prefentis fcripti priuilegio communimus. In primis fiquidem ftatuentes ut ordo monafticus qui fecundum Deum & beati Benedicti regulam atque inftitutionem Ciftertienfium fratrum in eodem monafterio inftitutus effe dinofcitur perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obferuetur. preterea quascunque poffeffiones quecunque bona idem monafterium in prefentiarum iufte & canonice poffidet aut in futurum conceffione pontificum. largitione Regum vel

vel principum oblatione fidelium feu aliis iuftis modis preftante domino poterit adipifci firma vobis veftrisque fuccefforibus & illibata permaneant in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipfum de Sora in quo prefatum Monafterium fitum eft cum omnibus pertinentiis fuis. Grangias *Slaglofe. Liunghe. Guthem. Biarby. Wendlofe. Veteleby. Afwartabothe. Egby.* cum adiacentibus filuis. pratis. & pafcuis. pifcariis. & molendinis. & grangia in *Hallandia* que dicitur *Toaker* cum filuis & ceteris pertinentiis fuis. *Nytorp* cum adiacentibus agris. filuis & pafcuis. *Gotstorp* cum adiacenti filua & exteriores fimiliter manfiones videlicet *Suartinghe. Gloftorp. Wimminghe. Querkeby. Schirpinghe. Forneleff* cum adiacentibus terris & concoloniis fuis. & partem decimarum quam habetis in parrochiis *Hölefeu. Haralftad. Finnetorp. Geleff* & illud quod habetis in *Leeghe, Sundertorp. Suartatorp. Biærby* & *Gerleeu.* & illud quod habetis in prouentibus apud memoriam beate *Margarete* ecclefie Sancte *Marie Rofkildis.* Preterea donationem fiue conceffionem ab inclite memorie Waldemaro quondam rege Danorum & cariffimo in Chrifto filio noftro *KANUTO* rege filio eius fuper libertate & immunitate colonorum veftrorum vobis pia deuotione factam. ficut in eorundem regum fcriptis autenticis continetur auctoritate vobis apoftolica confirmamus & prefentis priuilegii pagina communimus. Sane laborum veftrorum quos propriis manibus aut fumptibus colitis tam de terris cultis quam incultis. Siue de ortis & virgultis & pifcationibus veftris vel de nutrimentis animalium veftrorum nullus a vobis decimas exigere vel extorquere prefumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos liberos & abfolutos e feculo fugientes ad conuerfionem recipere & eos fine contradictione aliqua retinere. Prohibemus infuper ut nulli fratrum veftrorum poft factam in veftro monafterio profeffionem fas fit absque abbatis fui licentia de eodem loco difcedere. Difcedentem vero absque communium litterarum cautione nullus audeat retinere. Quodfi forte retinere prefumferit. licitum fit vobis in ipfos monachos vel conuerfos fententiam regularem proferre, illud diftrictius inhibentes ne terras feu quodlibet beneficium ecclefie veftre collatum liceat alicui perfonaliter dari fiue alio modo alienari absque confenfu totius Capituli vel maioris partis & fanioris eiusdem.

 Sique

Sique vero donationes vel alienationes aliter quam dictum est facte fuerint eas irritas esse censemus. Adhec etiam prohibemus ne aliquis monachus siue conuersus sub professione domus vestre astrictus sine consensu & licentia abbatis & maioris partis Capituli vestri pro aliquo fideiubeat vel ab aliquo pecuniam mutuo accipiat ultra pretium Capituli vestri prouidentia constitutum nisi propter manifestam vestre domus utilitatem. Quodsi facere presumpserit non teneatur conuentus pro hiis aliquatinus respondere. Licitum preterea sit vobis in causis propriis siue ciuilem siue criminalem contineat questionem fratrum vestrorum testimoniis uti ne pro defectu testium ius vestrum in aliquo valeat deperire. Insuper auctoritate apostolica inhibemus ne ullus Episcopus vel quelibet alia persona ad synodos vel conuentus forenses vos ne vel iuditio seculari de vestra propria substantia vel possessionibus vestris subiacere compellat. Nec ad domos vestras causa ordines celebrandi causas tractandi vel aliquos conuentus publicos conuocandi venire presumat nec regularem electionem abbatis vestri impediat. Aut de instituendo vel remouendo eo qui pro tempore fuerit contra statuta Cistertientis ordinis se aliquatinus intromittat. Si vero Episcopus in cuius parrochia domus vestra fundata est. cum humilitate ac deuotione qua conuenit requisitus substitutum abbatem benedicere. et alia que ad officium suum pertinent vobis conferre renuerit. licitum sit eidem Abbati. si tamen sacerdos fuerit proprios nouitios benedicere & alia que ad offitium suum pertinent exercere & vobis omnia ab alio episcopo percipere que a vestro fuerint indebite denegata. Illud adiitientes ut in recipiendis professionibus que a benedictis vel benedicendis abbatibus exhibentur ea sint episcopi forma & expressione contenti que ab origine ordinis noscitur instituta ut scilicet Abbates ipsi saluo ordine suo profiteri debeant & contra statuta ordinis sui nullam professionem facere compellantur pro consecrationibus vero altarium vel ecclesiarum. siue pro oleo sancto vel quolibet ecclesiastico sacramento nullus a vobis sub obtentu consuetudinis vel alio modo quidquam audeat extorquere. Sed hec omnia gratis vobis episcopus diocesanus impendat. Alioquin liceat vobis quemcunque malueritis catholicum adire antistitem gratiam & communionem sacro sancte romane sedis habentem. qui nostra fretus auctoritate vobis quod postu-

latur

latur impendat. Quod si sedes diocesani episcopi forte vacauerit interim omnia ecclesiastica sacramenta a vicinis episcopis accipere libere & absque contradictione possitis sic tamen ut ex hoc in posterum propriis episcopis nullum preiuditium generetur. Quia vero interdum propriorum episcoporum copiam non habetis. si quem episcopum romane sedis ut diximus communionem habentem. Et de quo plenam notitiam habeatis per vos transire contigerit ab eo benedictionem vasorum & vestium consecrationes altarium ordinationes monachorum auctoritate sedis apostolice recipere valeatis. Porro si episcopi vel alii ecclesiarum rectores in monasterio vestro vel personas inibi constitutas suspensionis excommicationis vel interdicti sententiam promulgauerint. siue etiam in mercenarios vestros pro eo quod decimas non soluitis vel aliqua occasione eorum que ab apostolica benignitate vobis indulta sunt. seu benefactores vestros pro eo quod aliqua benefitia vel obsequia ex caritate prestiterint vel ad laborandum adiuauerint in illis diebus in quibus vos laboratis & alii feriantur eandem sententiam protulerint ipsam tanquam contra sedis apostolice indulta prolatam duximus irritandam. Nec littere ullam firmitatem habeant quas tacito nomine cistertiensis ordinis & contra tenorem apostolicorum priuilegiorum constiterit impetrari. Paci quoque & tranquillitati vestre paterna in posterum sollicitudine prouidere volentes auctoritate apostolica prohibemus ut infra clausuras locorum seu grangiarum vestrarum nullus rapinam seu furtum facere. ignem apponere. sanguinem fundere. hominem temere capere vel interficere seu violentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates & immunitates a predecessoribus nostris romanis pontificibus ordini vestro concessas nec non libertates & exemptiones secularium exactionum a regibus & principibus vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate apostolica confirmamus & presentis scripti priuilegio communimus. decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prefatum monasterium temere perturbare aut eius possessiones auferre vel ablatas retinere minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare sed omnia integre conseruentur eorum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt vsibus omnimodis profutura salua sedis Apostolice auctoritate. Siqua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona hanc nostre consti-

 tutionis

autionis paginam ſciens contra eam temere venire temptauerit ſecundo tertioue comonita niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit poteſtatis honorisque ſui careat dignitate reamque ſe diuino iuditio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat & a ſacratiſſimo corpore ac ſanguine domini redemptoris noſtri Ieſu Xpi aliena fiat atque in extremo examine diuine ultioni ſubiaceat. cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax domini domini noſtri Ieſu Xpi quatinus & hic fructum bone actionis percipiant & apud diſtrictum iudicem premia eterne pacis inueniant Amen Amen Amen.

Ego *INNOCENTIUS* catholice Eccleſie Epiſcopus S.
Ego *Octauianus* Hoſtienſis & Uelletrenus Epiſcopus S.
Ego *Petrus* Porten· & ſancte *Rufine* Epiſcopus. S.
Ego *Jordanus* Sancte *Pudentiane* Tituli Paſtoris Presbiter Cardinalis. S.
Ego *Johannes* Sancti *Clementis* Cardinalis Viterbienſis Epiſcopus. S.
Ego *Hugo* Presbiter Cardinalis ſancti *Martini* Tituli equitii S.
Ego *Johannes* Tituli Sti *Stephani* in Celio Monte. S.
Ego *Antius* Tituli Sti *Laurentii* in *Lucina* Presbiter Cardinalis S.
Ego *Soffredus* Tituli Ste *Praxedis* Presbiter Cardinalis. S.
Ego *Gerardus* Sti *Adriani* Diaconus Cardinalis. S.
Ego *Gregorius* Ste *Marie* in Porticu Diaconus Cardinalis. S.
Ego *Gregorius* Sti *Georgii* ad velum aureum. S.
Ego *Nicolaus* Ste *Marie* in *Coſmidyn* Diaconus Cardinalis. S.
Ego *Bobo* Sti *Theodori* Diaconus Cardinalis. S.
Ego *Gregorius* Sti *Angeli* Diaconus Cardinalis. S.
Ego *Centius* Ste *Lutie* in Orthea Diaconus S.

Datum *Laterani* per manum *Rainaldi* Dni Pape Notarii Cancellarii vicem agentis nono Kalendas Decembris indictione ſecunda incarnationis dominice anno Milleſimo Centeſimo nonageſimo octauo Pontificatus uero Domini *INNOCENTII* Pape tertii anno primo.

Petri

Petri, Epiſcopi *Roſkildenſis* Confirmatio eorum, quæ *Abſalon* (ab anno 1158 ad Ann. 1201.) Monaſterio *Soræ* dedit.
Ex Cod. Diplomat. Sorenſi fol. XXXI. a.

circa 1202.

Vniuerſis fidelibus chriſti tam preſentibus quam futuris *Petrus* dei gratia *Roſkildenſis* Epiſcopus in domino ſalutem & orationum ſuffragia. Cum omnipotens deus ſua nos dignatione ad regimen eccleſie *Roſkildenſis* vocauerit & in tali gradu conſtituerit vt ſuſcepti ratione officii omnibus ſeruis Chriſti in epiſcopatu noſtro degentibus in neceſſitatibus ſuis pro viribus adeſſe teneamur ſpecialiter tamen Monaſterio *Soræ* quod a progenitoribus noſtris in ſepulturam noſtre cognationis fundatum eſſe dinoſcitur paterna ſollicitudine prouidere quaſi naturali quodam iure conſtringemur & fratribus ibidem deo famulantibus patrocinii noſtri preſidium impendere. Eapropter preſentium poſterorumque noticie preſenti ſcripto notificare curauimus quod quaſcunque poſſeſſiones quecunque bona ex acquiſitis eccleſie noſtre felicis memorie predeceſſor noſter *Abſalon* quondam *Roſkildenſis* Epiſcopus poſtea uero *Lundenſis* Archi-Epiſcopus pia largitione prefato contulit monaſterio a tempore quo archiepiſcopus eſt ordinatus usque ad diem qua dominus eum ex hac vita vocauit nos rata eſſe & in conuulſa cupientes ſimili deuotione eidem contulimus loco & ſecundum leges terre huius ſcotauimus in quibus hec nominatim duximus exprimenda Manſiones in *Wetby* & terram in *Gloſtrop* & terras patrimonialibus manſionibus ipſius adiacentes cum ſiluis & pratis & paſcuis & ceteris pertinentiis quas nouiſſime memoratis fratribus aſſignauit. Preterea decimas quarundam parrochiarum ad ius noſtrum pertinentes ſub atteſtatione ſigilli ſui prefatis contulerat fratribus alias eis ad tempus permiſerat quas omnes jure perpetuo poſſidendas nos illis donauimus, in Parrochia videlicet *Olöshöjæ* & *Haraldſtadhe* & *Finnetorp* & *Geslöff* cum adiacente capella *Leogæ Synderoph* & *Swarterop* & *Broby* cum adiacente capella *Georlöff*. *Bromoghæ* & *Bierbii Wendlöſæ*. volentes itaque hec omnia perhennitatis robur optinere ex hoc & in omne tempus preſentis ſcripti atteſtatione & ſigilli noſtri impreſſione confirmare curauimus ſub anathemate interdicentes ne quis ſucceſ-

ſorum

ſorum noſtrorum noſtre donationis indulgentiam perturbare ſeu quomodolibet caſſare preſumat.

Libertas & exortatio *Waldemari* Regis ad *Farthuſahæreth*.
Ex Cod. Diplomat. Esromnenſi fol. CLXXVIII. apagraphum vid. No. 59.

circa 1203.

In nomine. ſancte & indiuidue trinitatis & in virtute eiusdem. Ego *WALDEMARUS. WALDEMARI* Regis filius. Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex. Dux *Jutie* & Dominus *Nordalbingie*. Conſiderans omnibus humani generis fragilitatem & incertam vniuscuiusque mortem. & timens ne talentum michi a Deo traditum. ſine lucro reportem. & nouiſſima mea mente ſedulo reuoluens. hoc ſolum michi intueor fructuoſum. ſi ſecundum mandatum Dei eiusque beneplacitum in hac breui vita vixero. & pacem & quietem regno michi commiſſo preuidero. & precipue religioſis. Deo. die noctuque famulantibus. & pro nobis contra aërias poteſtates armis ſpiritualibus pugnantibus. Inde eſt. quod fratribus noſtris de *Eſrom* omnes poſſeſſiones. quas habent in *Hallandia*. ſiue a patre meo. ſiue â fratre meo. vel ab aliis bonis viris. donatione vel emptione. ſeu concambitione adepti ſunt. Auctoritate regia corroboramus. & ſigilli noſtri teſtimonio confirmamus. Colonos quoque ipſorum omnes ab uniuerſis ſeruitiis & exactionibus regie iurisdictioni debitis. emancipamus. & abſoluimus. Si quis autem auſu temerario hoc donatiuum noſtrum atque priuilegium. infirmare preſumpſerit. non ſolum iram Omnipotentis Dei & indignationem. verum & noſtram ſentiet ultionem.

Petri Epifcopi Arufienfis Litteræ, qvibus Ecclefiæ Sti *Clementis* de *Arus* poffeffiones qvasdam, tam hæreditate, qvam emptionis titulo ad fe delatas offert.

Ex Apographo Chartaceo No. 60.

1203. die 14 Novembris.

In nomine fanctæ & individuæ Trinitatis. *P.* Dei gratia *Arufienfis* Ecclefiæ Epifcopus, univerfis hoc fcriptum cernentibus in perpetuum. Teftamentum fuum non bene difpofuit, qvi terrenis tantum teftatur hæredibus, & non facit Chriftum fubftantiæ cohæredem. Sciant igitur tam præfentes qvam pofteri, qvod nos ad redemptionem peccatorum noftrorum, Ecclefiæ fancti *Clementis* de *Arus* contulimus poffeffiones qvasdam iure hæreditario ad nos devolutas, quasdam commutatione, qvasdam emptionis titulo acqvifitas. Unde ne qva poffit in pofterum fuboriri calumpnia, pædictarum poffeffionum nomina, & modum, qvo eas difpofuerimus, fcripto dignum duximus, commendare. Sunt enim hææ communi menfæ deputatæ, *Giafu wath* cum molendino & caeteris appendiciis: *Hörboch*: *Starklint* cum colonis eidem manfioni adjacentibus. qvicqvid *Nixtæ* habuimus: *Kyfing*: & qvod *Kipæstop*, *Dyngeby*, *Pulftorp* & *Saxwelruthii* poffidemus. *Arslöf* cum molendino & aliis adjacentibus: undecim *Fiathring* in *Tislæft*, *Kaldæbot*: duæ manfiones in *Albærn* cum molendino: manfio in *Strelhöch*: manfio in *Lift*, terra in *Olguth* valens marcham auri: molendinum in *Grefne*: *Selnæthorp*: *Weddethorp*: *Ramptum*: *Dragmolftorp* cum duobus molendinis & colonis, qvi eidem attinent manfioni; Terram autem valentem fex marchas argenti in parochia *Holmæ*, & manfionem de *Helgenes* & eqvitia de *Nixtæ*, & eqvitia de *Dranmoftorp* contulimus eidem Ecclefiæ, ut ex fructu iftarum poffeffionum emantur luminaria in cenfum, & neceffaria ad campanas. Ad veftitum vero præbendariorum *Skialthwet* cum appendiciis, & qvod in *Haslöch* poffidemus. *Swenhoc* cum molendino; ecclefia fancti *Nicholai*, ecclefia beatæ virginis, & *Tuliftorp*; Ecclefia de *Hallum* cum manfione *Akre*, cum molendino & filva in *Bocnes*, *Biörnftorp*, *Utby* in *Roxæ*, funt collata. Aftantes itaqve fratres noftri. Præpofitus *Skælm*, *Nicholaus* & *Johannes*, fidem dederunt

derunt nobis in multorum præsentia, qvod & donum nostrum defenderent, & a nulla finerent ipsum calumpnia perturbari. Cæterum ut hoc factum illibatum perhenniter maneat, nec deleri possit processu temporis, advocati sunt testes idonei, qvorum hic nomina subscribuntur. *Ingemarus* Abbas de *Withersleff*, *Nicholaus* Prior de *Rind. Palno* & *Ebbo* eiusdem ecclesiæ canonici, *Thorkillus* filius *Thorchonis*, *Ysaac* filius *Gummi*, omnesqve nostri familiares & pueri, qvi eo tempore in nostra curia morabantur. Insuper ut res ista stabilis permaneret & integra, præsentem paginam sigilli nostri munivimus firmamento. si qvis autem hanc donationem ausu temerario infirmare attemtaverit, nisi a proposito mature destiterit, indignationem sanctæ *Mariæ* virginis, & sanctorum Apostolorum *Petri* & *Pauli* & sancti *Clementis* martyris, & omnium sanctorum se noverit incursurum. Actum publice in nostra curia *Threlthorp* XVIII. KL. Decembris Anno verbi incarnati M.CC.III. Anno regni Regis *WALDEMARI* primo, Episcopatus nostri XII.

INNOCENTII III. Bulla confirmatoria Præbendarum in ecclesia *Arusiensi*.

Ex Apograph. Chartac. No. 61.

1204. die 3 Januarii.

I*NNOCENTIUS* Episcopus servus servorum Dei, dilectis filiis, Capitulo *Arusiensi*, salutem & apostolicam benedictionem. Qvæ ad decorem domus Dei prouide statuuntur, tanto ad ecclesiarum honorem intendimus amplius & profectum. Vestris ergo & venerabilis fratris nostri *Arusiensis* Episcopi precibus inclinati, institutionem præbendarum & beneficiorum per eum in Ecclesia vestra provide factam & per bonæ memoriæ *Lundensem* Archiepiscopum, tunc legatum sedis apostolicæ confirmatam, sicut in eorum auctenticis litteris continetur, auctoritate apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam contraire. Si qvis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum *Laterani* III. Non Januarii, Pontificatus nostri anno sexto.

WAL.

WALDEMARI II. Exemptio omnium possessionum Ecclesiæ *Aarhusiensis* ab *expeditione*, *Stud*, *Querfete* & omni jure Regio.

Ex Apographo Chartaceo. No. 62.

1204. die 16 Martii.

In nomine sanctæ & individuæ Trinitatis. Ego *WOLDEMARUS* Dei gratia Danorum Sclavorumqve Rex, Dux Jutiæ, Dominus Nordalbingiæ, universis hæc scripta cernentibus, in perpetuum. Licet iuxta Apostoli testimonium, qvicqvid antiqvatur & senescit, prope est ad interitum; illud tamen qvodam modo cognoscitur exitum devitare, qvod artificis diligetis circumspectione provida, fuerit litterarum tenaci memoria commendatum. Ea enim, qvæ annosa temporum revolutione ab humanis mentibus qvasi innata radicitus exstirpantur nam memorem esse omnium, potius divinum est; qvam humanum litterarum suffragio mediante non perveniunt ad occasum sed novi semper solis illustrata lumine, eodem cursu iterum ad ortum redeunt, & relegentes freqventia ad primæva nativitatis cunabula revocantur. Considerato itaqve pietatis studio & sanctæ caritatis desiderio, qvo venerabilem Patrem *Petrum Aarhusiensem* Episcopum, ei qvi ubi vult spirat, placuit, ut in Deo, cuius oculis nuda sunt omnia, confidimus, inflammari, Regi seculorum, a qvo omnia bona procedunt, devotas gratias referentes, ipsius propositum, qvod optatum perducere non potuit ad effectum, divinæ remunerationis fieri participes affectantes, in qvibus eius pia devotio languit & defecit, regiæ dignum duximus munificentiæ consummare. Ipse siqvidem non parce seminans ut fructum perciperet pleniorem, semen suum more providi seminantis humo non sterili commendavit, sed ubi thesaurus suus, esset ibi & cor suum, in æternis coeli sedibus thesaurizasse confiditur, ubi nec ærugo nec tinea demolitur. Scire igitur volumus universos, qvod libertates qvas præmissus Episcopus ecclesiæ cum possessionibus ei collatis conferre non potuit, qvippe iuri regio attinentes, in universis possessionibus, qvas in remedium delictorum suorum Ecclesiæ Beati *Clementis* contulit & scotavit, decorem domus Domini præ universis prædecessoribus suis diligens affectuose, & efficaciter extollens; ab expeditione *Stud* & *Querfete*, & omni servitio

 regi

regi debito liberas esse volumus & immunes, ut nulli exactorum nostrorum teneantur super qvocunqve negotio respondere. Ut igitur hæc nostræ devotionis constitutio rata permaneat, & in futuro ignorantiæ vel contradictionis non percipiat detrimentum, eam sigilli nostri & literarum testimonio confirmamus, mandantes & auctoritate regia districtius præcipientes, qvatinus nullus nec in præsenti nec in futuro hiis audeat obviare, si non solum velit regiæ ultionis animadversionem, sed & divinæ vindictæ metuendum iudicium, exigentibus temeritatis suæ meritis sustinere. Datum apud *Ruthe* XVII KL. Aprilis, Anno incarnationis Dominicæ M.CC.IIII. Anno Regni nostri secundo.

WALDEMARI II. Confirmatio Privilegiorum Monachis in *Nestvet* a prædecessoribus suis datorum.

Ex Apographo Chartac. No. 63.

circa 1205.

W*ALDEMARUS* frater *CANUTI* & filius primi *WALDEMARI* confirmat omnia indulta concessa nobis a Prædecessoribus suis, *Nestvet* ex utraque parte Amnis *Gristorp*, *Ladby*, *Ladbytorp*. *Faxingæ*, *Tiæreby*, *Höm*, *Halstat*, *Opetorp*, *Saxtorp*, *Nagby*, *Træloſæ*, *Gaffnö*, *Appenor*, *Nicholastorp*, cum aliis locis nobis pertinentibus. vult etiam ut utendi molendino sine iusto theoloneo nullus (uti ipsi fecit) habeat libertatem. Omnium prænominatorum possessionum cum villicis & colonis libertatem & universa iura, quæ Maiestati regiæ referri dinoscuntur in *Mitsommersgiald*, in *Stud*, in *Qværsæte*, in expeditione, in omni exactione regalis servicii & in causis omnium regalium actionum sicut ea Monachis ipsis a patre suo *WALDEMARO* & fratre suo *KANUTO* & omnibus aliis sunt collata, ita & ipse confirmat. Datum *Ringstadis*.

Andrea

Andreæ Archiepiſcopi *Lundenſis* teſtimonium ſe vidiſſe privilegia Monachis in *Neſtver* a *WALDEMARO II.* data.

Ex Apographo Chartac. No. 64.

1205.

Andreas Archiepiſcopus *Lundenſis* atteſtatur ſe vidiſſe litteras regiæ confirmationis ſuper donatione libertatum poſſeſſionum Monachorum de *Neſtvet*, quos abſoluit a regiis exactionibus, & in ſuam tuitionem ſuſcipit, *Neſtvet* etiam ex utraque parte amnis *Grimſtorp*, *Ladby*, *Ladbytorp*, *Faxinge*, Molendinum eorum cum iuſto theoloneo. liberum eſſe conceſſit *Mitſommersgiald.* Has poſſeſſiones ab expeditione, *Studt*, *querſethe* & omni regis iure liberas eſſe voluit. M.CC.V.

Andreæ Archiepiſcopi *Lundenſis* confirmatio Privilegiorum Eccleſiæ *Otbinienſis.*

Ex Apographo Chartac. No. 65.

1206.

Andreas Dei gratia *Lundenſis* Eccleſiæ Archiepiſcopas Svetiæ Primas univerſis Sræ Matris Eccleſiæ filiis, tam præſentibus qvam futuris in perpetuum. Ex iniunctæ diſpenſationis officio & ſolicitudine nobis incumbere qvoscunqve ut ea qvæ recte & piè ordinata & facta comperimus, pio favore proſeqvamur atqve approbemus. Approbata qvoqve ne qvorumlibet iniqvorum ſeu fraudulentorum verſipelli malitia ſeu verſutia perturbari aut immutari vel irritari valeant, indulta nobis à Deo auctoritate confirmemus & manenti ſtabilitate Apoſtolorum clave, banno ſeu anathemate corroborando ſignemus, ut & perverſitas ſi contraria qvæ recto ordine ſunt ſancita & iuſtitiæ robore vallata, temerario auſu præſumere tentaverit, inveniat ubi offenſa in ſe reſiliat, & amplectenda religionis tranqvillitas hæreat, qvo ſcaturienti impetu malitiæ & aſſultu ſecura refugiat. Proinde ergo nos ea qvæ à *WOLDEMARO* Rege illuſtri & venerando pietatis intuitu anteceſſorum Regum laudabilibus atqve probabilibus exemplis inducto & informato, Eccleſiæ *Othonienſi* collata & ſancita cognovimus, no-

 ſtri

ſtri ſigilli atteſtatione ac indulta à ſede Apoſtolica auctoritate confirmare decrevimus („Hic contenta privilegiorum a Rege *Waldemaro* & *Abſolone* Archiepiſcopo Eccleſiæ Ottinienſi collatorum inſeruntur, vid. pag. 261 - 66.“) Ne ergo præſens in poſterum autenticum a predeceſſore meo *Abſalone* bonæ memoriæ conſtitutum ab aliquibus revocari poſſit in dubium idem auctenticum per omnia ſicut hoc ſuo confirmatum invenimus privilegio per noſtri appoſitionem Sigilli roboramus teſtimonium veritatis ſicut ſcriptum invenimus in omnibus perhibentes.

Ego *Thomas* Abbas in Herivado ſſ.
Ego *Andreas* Lundenſis Archiepiſcopus Svetiæ Primas ſſ.
Ego *Thord* Lundenſis Canonicus Notarius D. *Andreæ* Archiepiſcopi ſſ.
Ego *Magnus* Lundenſis Canonicus Domini *Andreæ* Archiepiſcopi Diaconus ſſ.

Skelmonis Electi *Aruſienſis* Confirmatio bonorum Capitulo *Aruſienſi* a *Petro* prædeceſſore ſuo oblatorum, cui addit omnes fundos epiſcopales infra civitatem variarumqve præbendarum ex parte decimas.

Ex Apographo Chartac. No. 66.

1207.

S. Dei gratia Electus *Aruſienſis* Eccleſiæ, univerſis fidelibus ad qvos videndæ venerint præſentes litteræ, Salutem in vero ſalutari. Cautela eſt non inutilis rem geſtam ſcripturæ teſtimonio confirmare, ne ipſius memoria proceſſu temporis evaneſcat. Hinc eſt qvod tam præſentibus quam futuris ſignificaſſe volumus, qvod ad ſervitium Dei in *Aruſienſi* Eccleſia, ubi ſedes eſt & caput noſtræ diocefis, a venerabili fratre noſtro & prædeceſſore Domino Epiſcopo *Petro* felicis memoriæ inſtitutis perſonis, aliquid de noſtro impertiri cupientes, eidem Eccleſiæ omnes fundos, qvos infra ambitum ipſius civitatis habuimus, ſive emptionis titulo acqviſitos, ſive alio qvocunqve iure ad nos devolutos, conferre decrevimus ad communem uſum Canonicorum, qvoscunqve in prædicta eccleſia in ævum contigerit ſucceſſiſſe. Præſertim tertiam partem decimarum de his manſionibus, de *Thorp* vide-

videlicet ad præbendam Archydyaconi: de *Wælef* ad præbendam Domini *Palnonis*: de *Östorp* ad præbendam Domini *Götonis*: de *Catthorp* & *Fiarstorp* ad præbendam Magistri *Ebbonis*; de *Thorstenstorp* ad præbendam *Ernesti*: de *Ech* ad præbendam *Asceri* Dyaconi, ficut frater noster contulit, ita qvoqve nos eosdem Canonicos in pace volumus possidere, & eis tam istorum, qvam prædictorum bonorum collationem præsentium litterarum testimonio & impressione nostri sigilli contra omnem calumpniam confirmamus. Insuper *Giaf* nostrum, & omne ius exactionis nostræ tam in spiritualibus qvam in aliis, de universis eorum tam villicis qvam colonis illis volumus concessisse.

INNOCENTII III. Bulla confirmatoria super bonis Capitulo *Arusiensi* a *Petro* Episcopo & *Skalmone* Electo oblatis.

Ex Apographo Chartae. No. 67.

1207. die 24 Martii.

I*NNOCENTIUS* Episcopus servus servorum Dei, Dilectis filiis *Arusiensi* Capitulo, salutem & apostolicam benedictionem. Iustis petentium desideriis dignum est nos facilem præbere consensum, & vota, qvæ a rationis tramite non discordant, effectu proseqvente complere. Cum igitur bonæ memoriæ *P.* Episcopus vester, in ecclesia vestra, qvæ a prædecessoribus suis fuerat qvasi neglecta, de bonis suis patrimonialibus instituerit decem præbendas, & dilectus filius *S.* Electus vester, successor ipsius, ecclesiæ vestræ omnes fundos, qvos infra ambitum civitatis *Arusiensis* ad communem usum vestrum & ad qvarundam prædictarum præbendarum augmentum, de mansionibus *Thorp*, de *Wælöf*, de *Östorp*, de *Cattorp*, & *Fiarttorp*, de *Thorstenstorp* & *Ech* tertiam partem contulerit decimarum, concessis etiam vobis *Giaf*, & omni iure exactionis tam in spiritualibus qvam in aliis de universis vestris tam villicis qvam colonis, vobis & per vos Ecclesiæ vestræ, sicut ea omnia iuste & pacifice possidetis, auctoritate apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si qvis autem

autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe noverit incurſurum. Datum *Lateranis* Nono KL. Aprilis, Pontificatus noſtri anno Decimo.

Skælmonis Epiſcopi *Aruſienſis* Declaratio ſe poſſeſſiones in *Aby*, cum Silva *Stath* & *Brendistorp*, ſibi ab *Johanne* fratre ſuo jure hæreditario relictas Eccleſiæ Sti Clementis obtuliſſe.

Ex Apogr. Chartac. No. 68.

circa 1207.

S. Dei gratia *Aruſienſis* Epiſcopus, univerſis fidelibus hæc ſcripta cernentibus, ſalutem in vero ſalutari, Multos noviſſe credimus, qvaliter poſſeſſiones in *Aby* cum ſilva *Stath* & *Brendistorp*, mortuo fratre noſtro *Johanne* bonæ memoriæ ad nos iure hæreditario ſunt devolutæ. Qvarum cum verus eſſemus poſſeſſor, eas in remiſſionem peccatorum noſtrorum, Eccleſiæ ſancti *Clementis* in multorum præſentia contulimus poſſidendas. Et ſi qvis easdem poſſeſſiones impugnare attemptaverit, parati ſumus eas defendere ſecundum leges Patriæ, & probare nos eas iuſte poſſediſſe, & iuſte præfatæ eccleſiæ contuliſſe.

WALDEMARI II. Confirmatio Privilegiorum monachis in *Neſtuit* a ſuis prædeceſſoribus datorum, qva, pro manſione *Riſtorp* in *Falſtria*, immunitatem ab omni iure Regio conſeqmntur.

Ex Apographo Chartac. No. 69. deſumto ex Tom. Bartholiniano A.

1209. die 23 Septembris.

In nomine ſanctæ & indiuiduæ trinitatis Amen. Uniuerſa negotia mandata litteris trahunt memoria firmamentum. Hinc eſt qvod ego *WALDEMARUS* Danorum Sclavorumqve Rex Dei gratia, Dominus Nordalbingiæ, Dux Jutiæ, omnibus tam præſentibus qvam futuris præſens ſcriptum cernentibus gratiam & ſalutem in domino. Attendens iuxta Evangelicæ aſſertionis veritatem, nihil homini prodeſſe, ſi mundum univerſum lucretur, animæ autem detrimentum patiatur, propterea rebus momentaneis & caducis diuina nobis in coeleſtibus comparare dignum duximus. Cæterum qvia omnium ineſtimabilis res eſt liber-

libertas, ac agnofcentes libertatem rebus quantumlibet pretiofiffimis præualere, ideo uniuerfa, quæ fratribus uniuerfis religiofis ex monafterio Beati Petri de *Neſtuid* a fratre noftro felicis memoriæ rege *CANUTO* & ab aliis prædeceſſoribus in libertatem funt indulta, auctoritate noftra, diuinæ remunerationis intuitu, ipfis eadem dignum habuimus erogare & ea figilli noftri firmitate obnixius roborantes. Sunt igitur hæc prædictarum poffeffionum nomina fcilicet *Neſtvid* tota villa ex utraqve parte amnis, *Grimſtrup*, *Lætbytorp*, *Ladby*, *Faſſing*, *Halſtad*, *Löbetorp* cum aliis locis eis appendentibus. Et quoniam ipforum molendino ad ufum noftrum quandoque absque teloneo uti confueuimus, ob hanc prauam confuetudinem extirpandam ne proceffu temporis tantæ rei difpendium eis fuboriri valeat in pofterum, & nobis hoc in peccatum in præfentia judicis æterni debeat imputari, quam ob rem ftatuentes regia auctoritate decernimus, ut utendi eorum molendino fine jufto teloneo nullus neque noftri juris neque alterius cuiuslibet principum puerorum hanc habere præfumat libertatem. Infuper appropriatum nobis debitum regale, quod uulgari nomine appellatur *Mitſumersgiald*, in prædicta villa eorundem de *Neſtuid* totum in libertatem propriæ donationis contulimus; & fuper hoc uniuerfas quoque eorum poffeffiones cum villicis & colonis relaxantes ab expeditione & *Studh* & *Querſeth* & ab aliis regalibus feruitiis, liberos effe volumus, & immunes perpetuo permanere. Ceterum huius donationis libertatem ficut relegentes in priuilegiis prædeceſſorum noftrorum quam inconcuffam & plenario iure immunitatis habuerunt, fic quoque eandem prærogatiuam libertatis quam longo tempore eis a nobis indultam diutiffime poffederunt. Sane ob quorundam exactorum noftrorum prauitatem & nimis fubtilem induftriam, colonis eorum de *Neſtuid*, proceffu nunc temporis, jugum aliud graue & valde inportabile invaluit, quod priorem libertatem oneris magnitudine denigrauit; & fic nobis conftitit, quod noftræ libertatis donatio, quam a nobis confecuti funt, attrita foret, in parte non modica & quaffata, in uectigalibus perquirendis, & rebus noftris de loco ad locum cum plauftris eorum deducendis. Ex hoc quoque facto, quafi de quodam onere graui feruitutis monachi fæpius anguftiati & nobis fatis lacrymabiliter conquefti relaxare huius afflictionis incommodum into-

intolerabilis misericorditer deprecantes. Quorum assiduæ supplicationi compatientes pietatis intuitu & gratia datæ immunitatis quodam & inter nos interuenienti pactione cuiusdam mansionis ab eisdem acceptæ *) *Vistorp* in *Flandria*, cuius obtentu ab omni exactione regalis seruitii eos absoluimus, & quicquid iuris Maiestati regiæ referre dinoscitur, in *Mitsumersgiald*, in *Stud*, in *Querseth*, in expeditione, in vectigalibus, in plaustris, in causis omnium regalium actionum perpetualiter omni tempore vice nostra & post nos monachis prædicti loci, Deo præsente teste, plenius indulgemus. Quisquis uero huius donationis nostræ libertatem aliqua calumpnia attemptare præsumpserit & retractare in irritum quod a nobis factum est, æterni regis indignationem thesaurizet sibi in die iræ & in magno examinis die cum inique agentibus portionem recipiat & tabescat. Volentibus vero hanc nostræ constitutionis seruare libertatem, pax dei, quæ exsuperat omnem sensum, custodiat corda & intelligentias eorum in pace, & donet eis vitam æternam. Anno M.CC.IX. Indictione XII. IX Kalend. Octobris. VIII Anno regni mei. *Petro* Episcopo & Cancellario nostro Roskildensem regente Cathedram emanauit hoc priuilegium a Nobis *Worthingburg* in robur & monimentum monachorum Beati Petri, qui nobis regni coelestis ianuam cum sanctis omnibus aperire dignetur. Amen.

Petri, Episcopi *Roskildensis* litteræ protectoriæ datæ Monachis de *Esrom*.
Ex Cod. Diplom. Esrom. fol. XLIII. b. apogr. Chartac. vid. No. 70.

1211.

In nomine sancte & indiuidue Trinitatis. Ego *Petrus* Dei gratia *Roskildensis* Ecclesie Episcopus. Regis Danorum Cancellarius, omnibus Xti fidelibus tam posteros quam presentes. Ad hoc maiorum facta scripto mandantur. ne uel obliuione. uel hominum. impiorum sinistris incursionibus infirmentur. qui solis calumpniis inniiuntur. Cum autem auctoritas instrumentorum. & testium idoneorum annotatio rei geste seriem protestatur. malignantium presumptuosa temeritas deprehensa conquiescit. ne stultorum vota contra iustitiam ex-

*) *Ristorp* in *Falstria*.

expleantur. Nos igitur ſcientes multam hominum eſſe malitiam. ſimplicium & religioſorum talem volumus ineſſe cautelam. ut quidquit ad honorem Dei & religionis augmentum, per nos ſenſerimus effectui mancipari. omni precauentes vigilantia. ne qua poſſit illud prauorum aſtutia deprauari. Nouerint ergo tam poſteri quam preſentes quod venerabilis *Eſkillus* Abbas de *Eſrom* in tantum dilectionis noſtre gratiam eſt aſſecutus. quatinus diuine remunerationis intuitu. cenobio cui preeſſe dignoſcitur ita gratie noſtre fauor accederet. ut ſuper omnibus poſſeſſionibus & terminis ſuis. uel a conferentibus in elemoſinas. vel a venditoribus prefixis. auctoritatis noſtre priuilegio congauderet. Nos igitur predicti Abbatis iuſtis deſideriis iuſtum impertientes aſſenſum ob reuerentiam & honorem omnium conditoris Dei & ſalutem anime noſtre quod religioſorum expetebant vota, libenter annuimus. & eccleſiam eandem cum omnibus poſſeſſionibus ſuis. & terminis eiſdem prefixis, ſub noſtra protextione ſuſcepimus, & preſenti pagina nominis noſtri prefixo Karactere. communiri mandauimus. poſſeſſionum eiusdem Eccleſie ſubterannotatis nominibus. *Eſrom.* in quo ipſum cenobium eſt conſtitutum & locum in quo villa que quondam vocabatur *Tanga* erat. & *Dauiſthorp.* cum pratis. ſiluis. piſcationibus & ceteris appenditiis ſuis. *Withlingruth.* ubi quondam fuerant villule. *Eſkilſholm. Langholm.* & terras quas dedit venerandus Rex *WALDEMARUS Transgetewas. Haffreholm.* cum terra in qua quondam fuerat villa dicta *Aholm.* & terras. in quibus erant ville. *Roka.* & *Bouethorp. Bergiſholm* & *Horſeruth.* cum eorum appenditiis. *Tometorp.* cum ſuis appenditiis. ſiluis. & pratis. & aquis & omnibus appenditiis harum villarum. *Karlſthorp. Hiorteholm. Bothorp. Toteholt. Retherſtorp. Stenhas. Flunnerthorp. Rörtunge. Bouethorp, Arnbiorkiep* cum attinentiis ſuis. *Höcſaker. Sande. Nuthorp. Dowerholt* cum ſiluis. pratis. aquis & omnibus attinentiis ſuis. *Crakedal. Saxolſtorp. Thorthorp. Kidiſthorp. Sibbethorp. Sletteholt. Stenholt* cum villis ſuis. *Mulneholt. Birſethorp* cum ſiluis. pratis. & aquis. Grangia. que dicuntur *Halos.* cum omnibus appenditiis ſuis. *Herlöff* ex donatione Domini *Ebbonis.* & partem in *Witeeleff.* Grangia. *Mothorp* in *Hallandia* cum ſiluis. pratis. aquis. & piſcationibus. & omnibus attinentiis in terra, & circa mare iuxta *Glum-*

M 2 *ſtenwit*

ſtenwit & quicquid ibidem habituri ſunt iuſtis emptionibus & fidelium largitionibus. *Skielſholm. Heluefio. Welinp. Sineruth.* Tertia pars decime totius parochie *Eſbiörnthorp*, quam nos eis perpetualiter dedimus. Si quis igitur ſciens hanc noſtre conſtitutionis paginam contraire temptauerit. ſi non proprie temeritatis audaciam corrigere condigna ſatisfactione voluerit. tranquillitatis & pacis religioſorum fratrum perturbator extiterit. excommunicationis vinculis innodatus ſancti Spiritus mucrone confoſſus intereat, atque cum iudicii dies aduenerit. extreme dampnationi ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Iheſu Xpi, quatinus & hic fructum bone actionis percipiant. & apud diſtrictum iudicem premia pacis eterne inueniant Amen. Datum in *Gröneſund* anno verbi Incarnati M.CC.XI. Pontificatus noſtri anno viceſimo.

Ego Prepoſitus *Ako* ſſ.
Ego *Jordanus* ſſ.
Ego *Petrus* Prepoſitus ſſ.
Ego *Joſeph* Capellanus ſſ.

Andreæ Archiepiſcopi *Lundenſis* Litteræ protectoriæ Monachis de *Eſrom* datæ.

Ex Cod. Diplomat. Eſrom. fol. XLII. vid. Apogr. Chartac. No. 71.

1211.

In nomine ſancte & indiuidue Trinitatis. Ego *Andreas* Dei gratia. ſancte *Lundenſis* Eccleſie Archiepiſcopus Swetieque primas. Omnibus Xpi fidelibus tam preſentibus quem futuris. Religioſam vitam agentibus epiſcopale conuenit adeſſe preſidium. ne forte cuiuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito reuocet. aut robur quod abſit ſacre religionis infringat. Ad hoc maiorum facta ſcripto mandantur. ne vel obliuione vel hominum ſiniſtris incurſionibus infirmentur. Cum autem auctoritas inſtrumentorum & teſtium ydoneorum annotatio rei geſte ſeriem proteſtatur malignantium preſumptuoſa temeritas deprehenſa confunditur. Nos igitur ſcientes multam eſſe hominum malitiam, talem volumus operibus ſimplicium & religioſorum ineſſe cautelam,

telam. ut quod ad honorem Dei & religionis augmentum per nos senserimus effectui mancipari. omni precauentes vigilantia, ne qua possit illud prauorum astutia deprauari. Eapropter Dilecti in Domino filii. scientes. quod venerabilis Abbatis *Eskilli* ac religiosorum fratrum nostrorum iustis postulationibus clementer annuimus, & eorum nobis monasterium de *Esrom*, in quo diuino sunt mancipati obsequio. sub Beate *Marie*. Beatique *Laurentii* & nostra protectione suscepimus, & presentis scripti priuilegio communimus. Inprimis siquidem statuentes, ut ordo monasticus qui secundum Deum & beati *Benedicti* regulam in prefato monasterio. institutus esse dignoscitur. perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Preterea quascunque possessiones. quecunque bona idem Monasterium iuste & canonice in presentiarum possidet. aut in futurum concessione Pontificum largitione Regum vel Principum. oblatione fidelium. seu aliis iustis modis. siue emptionibus prestante Domino poterit adipisci. firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo prefatum monasterium situm est *Esrom*. Loca villarum, que quondam vocabantur *Tanga*. *Dauisthorp*. cum omnibus attinentiis suis. siluis. pratis. aquis. pascuis, piscationibus. & molendinis. *Withlingeruth*. *Hafraholm*. *Birgisholm*. *Sande*. *Toteholt*. *Tumethorp* *Arnbiornkiöp* cum omnibus pertinentiis suis. siluis. aquis pratis. piscationibus & villis. *Haholm*. *Roka*. *Bouethorp* *Eskilsholm*. *Langaholm*. & terra quam dedit venerandus Rex *WALDEMARUS*. *Transgetewas*. *Horseholm*. cum siluis. aquis. & pratis. *Horseruth*. *Rörtange*. *Flunrethorp*. *Karlstorp*. *Hiorteholm*. *Gauethorp*. *Rethærstorp*. *Stenhas*. *Dowerholt*. *Höckfaker* cum siluis. aquis pratis. & pascuis. *Cracadal*. *Saxolstorp*. *Thorthethorp*. *Kidithorp*. *Sibbethorp*. *Stenholt*. *Birsethorp*. *Mulneholt* cum siluis. pratis. & pascuis Grangia. *Halös* cum omnibus attinentiis. suis. *Herslöff* ex donatione Domini *Ebbonis*. Partem in *Withelöff*. In *Hallandia* *Mothorp* cum siluis. aquis. pratis. & pascuis. Et *Glumstenuit* cum omnibus pertinentiis suis. *Skiestholm*. *Heluesio*, *Welino*. *Sineruth* Tertia pars totius decime *Esbernthorp*, Si quis igitur sciens hanc nostre constitutionis paginam contraire temptauerit. si non proprie temeritatis audaciam digna satisfactione correxerit. excommuni-

cationis uinculo innodatus. ſancti ſpiritus mucrone confoſſus intereat atque extreme dampnationis ultioni in perpetuum ſubiaceat. Cuncti autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Iheſu Xti quatinus & hic fructum bone actionis percipiant & apud diſtrictum iudicem premia pacis eterne percipiant. Amen. Datum in *Grönesund.* Anno. Domini. M.CC.XI. Pontificatus noſtri anno. (deeſt)

FRIDERICI II. Romanorum Imperatoris Privilegium, qvo Regno Daniæ addit omnes terminos ultra *Eldanam* & *Albiam* Romano attinentes imperio & qvicqvid in Sclavia Rex *KANUTUS* tenuit Dat. apud *Mecios* 1214. confirmatum ab *ALBERTO I.* Rege Romanorum, Conſtantiæ.

Ex Apographo Chartac. manu Arnæ Magnæi No. 72.

1214.

Omnibus præſens ſcriptum cernentibus *Gerardus* Dei gratia Comes *Holtſacie* & *Scowenburgh*, *Henricus* Reualienſis & *Olauus* Roſkildenſis eadem gratia Epiſcopi, Salutem in Domino ſempiternam. Notum facimus univerſis nos litteras Magnifici principis Domini *ALBERTI*, Romanorum Regis ſemper Auguſti, non raſas, non abolitas, non cancellatas, nec in aliqva ſui parte ſuſpectas, ſub vero ſigillo ſuo vidiſſe & audiuiſſe, tenorem qui ſequitur de verbo ad verbum continentes.

„*ALBERTUS* Dei gratia Romanorum Rex, ſemper Auguſtus, uniuerſis ſacri Romani Imperii fidelibus, ceterisqve preſentes litteras inſpecturis, gratiam ſuam & omne bonum. Ex parte Magnifici & potentis principis, Domini *ERICI*, Danorum Sclauorumque Regis, noſtri amici cariſſimi, a noſtra fuit requiſitum celſitudine & petitum, ut priuilegium inclite recordationis *FRIDERICI* Regis Romanorum, noſtri predeceſſoris confirmare de benignitate Regia dignaremur. Eſt autem priuilegii tenor talis.

In nomine Sancte & indiuidue Trinitatis. Ego *FRIDERICUS* diuina fauente clementia Romanorum Rex ſemper Auguſtus, & Rex Sicilie; Quoniam omnis gloria Maieſtatis Auguſte ad augendam uniuerſalis Eccleſie pacem modis omnibus elaborare tenetur: Id-

Idcirco nobis diuina largiente clementia ad paternum atque Romanum Imperium afcendentibus primum & potiffimum confilium fuit, cum vicinis pacem firmare Regibus, ut fponfa Chrifti ecclefia, pro cuius defenfione gladio utimur ipforum cooperatione, in diebus noftris tranquilla femper pace letetur. Huius rei gratia cum dilecto nobis Domino *WALDEMARO*, Danorum Rege chriftianiffimo, perpetuas & inuiolabiles firmamus amicitias, eique, de confilio & confenfu principum Romani Imperii, pro pace fui Regni cuftodienda, & hoftibus noftri Imperii cohercendis. Omnes terminos ultra *Eldanam* & *Albiam*, Romano attinentes Imperio, quas Rex *KANUTUS*, multis prouocatus iniuriis, cum fratre fuo iam dicto *W.* armis optinuit & poffedit, & quicquid in *Sclauia* Rex *KANUTUS* comparatum paterno fuoque labore tenuit, Regno ipfius addidimus, factumque prefentis priuilegii noftri auctoritate & figillorum principalium impreffione confirmauimus. Nullus ergo Succefforum noftrorum vel principum Romani Imperii, fuper predictis, eo quod aliquando Imperio fubiecti fuerint, memoratum Dominum *W* Regem dilectiffimum, armis vel querimoniis inquietet, quia non folum in iftis, fed etiam in omni caufa & neceffitate, contra omnem perfonam, falua fedis Apoftolice reuerentia, fic ei femper adeffe ftatuimus, ficut eam nobis & noftris negotiis affuturum non dubitamus. Huius rei teftes funt: *Sifridus Magunt:* Archiepifcopus & fedis Apoftolice legatus, *Theod. Treuerenfis* Archiepifcopus, *Amedeus Bifunt*: Archiepifcopus, *Conradus Metenfis* & Spirenfis Epifcopus, & Imperialis aulæ Cancellarius, *Otto Wirzburgenfis* Epifcopus, *Othacarus* Rex *Bohemie*, *Lud.* Dux *Bawarie. Lupol.* Dux *Auftrie*, *Theod.* Marchie Miffnenfis & orientalis Marchio, *Theob.* Dux *Lotharingie. O.* Dux de *Meran*, *Albertus* de *Eberftein.* Signum Domini *FRIDERICI* fecundi Romanorum Regis Illuftriffimi & Regis Siciliæ Datum apud

| *Locus monogr.* |

Mecios, Anno Dominice Incarnationis M.CC.XIIII. Indictione fecunda, per manum Domini *Conradi* Metenfis & Spirenfis Epifcopi, Imperialis aulæ Cancellarii.

Nos igitur memorati Regis Danorum, veluti eius, cum quo legem amicitie vere obferuare, incommutabiliter annuentes, omnia in ipfius *FRIDERICI* contenta priuilegio *Lybekke*, ciuitate noftra cum uni-

uniuersis suis appenditiis, iuribus & pertinentiis, retentis & saluis semper nobis & Imperio confirmamus, volentes ea, prout in originali apparent, inuiolabiliter obseruari. In cuius nostre confirmationis testimonium, has litteras exinde conscribi, & Maiestatis nostre Sigillo iussimus communiri. Signum Domini *ALBERTI* Romanorum Regis Inuictissimi Datum in *Constantia*, Anno Dominice Incarnationis Millesimo trecentesimo quarto X. Kalen. Junii. Indictione secunda, Regni vero nostri anno sexto.

Locus monogrammatis.

In cuius rei testimonium Sigilla nostra presentibus duximus apponenda. Datum *Nestwedis.* Anno Domini M.CCC. quarto, feria sexta infra octauam Natiuitatis *Marie* virginis gloriose.

WALDEMARI II. Litteræ super Insula *Thund* scotata Ecclesiæ Cathedrali *Arusiensi*, cum eadem emunitate, qvam habet in aliis suis possessionibus & iure *Wareci*, qvod in toto regno alias Rex sibi reservaverat pro molendino de *Walby* & possessionibus de *Nesby* atqve *Hithning.*

Ex Apographo Chartaceo No. 73.

1216. die 23 Novembris.

W*ALDEMARUS* Dei gratia Danorum Sclavorumqve Rex, universis filiis sancte Matris Ecclesie hec scripta cernentibus in perpetuum. Quoniam factorum memorie nouercetur vetustas temporis, cautum est, ut que geruntur in tempore, litterarum testimonio perhennentur. Inde est, quod tam presentes quam posteros nouisse volumus, quod in recompensationem molendini de *Walby* & possessionum de *Nesby* & de *Hithning* nobis scotatarum, quas habuit *S.* bone memorie quondam *Arusiensis* Episcopus, & ipse ad usum fabrice predicte ecclesie in sinum Domini *Andree* Lundensis Archiepiscopi multis astantibus scotauit, pro censu quodam, quem de oblatione fidelium prouenientem & prefate fabrice deputatum ipse in usus suos expenderat. Nos insulam; que dicitur *Thund*, predicte ecclesie scotauimus, cum eadem emunitate, quam habet in aliis bonis suis, ut nec Episcopo cedat nec Canonicis, sed predicte fabrice usibus in perpetuum sub-

ſubminiſtret. *Wrec* quoque, quod ſpecialiter nobis in toto regno retinuimus, ſi quod illuc appulſum fuerit, eidem Eccleſie volumus ex gratia conceſſiſſe. Aſtiterunt huic commutationi *B.* regina. *Ebbo Aruſienſis* Epiſcopus, *Nicholaus* Comes Hallandie, *Palno Aruſienſis* eccleſie Archidyaconus, Præpoſitus *Iwarus*, *Taky*, Pincerna, *Apy Hiœlm*, *Wogh* filius *Gunny*, *Aſcerus* filius *Olaui*, *Ketil* filius *Hunkis*, & alii quam plures, tam clerici quam laici in noſtra tunc curia conſtituti. Unde ne qua poſſit in poſterum ſuper premiſſis oriri calumpnia, preſentem paginam huius facti ſeriem continentem, in argumentum veritatis, dignum duximus, ſigilli noſtri munimine roborari. Actum publice in curia noſtra *Samſö*. Anno incarnationis Domini M.CC.XVI. in feſto ſancti *Clementis* regni noſtri anno quinto decimo.

HONORI III. Bulla confirmatoria omnium, quæ *Petrus* & *Skalmo* Epiſcopi, Capitulo *Aruſienſi* pia liberalitate conceſſerant.

Ex Apograpbo Chartac. No. 74.

1217. die 31 Januarii.

H*ONORIUS* Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, dilectis filiis Capitulo *Aruſienſi*, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Juſtis petentium deſideriis dignum eſt nos facilem præbere conſenſum & vota qvæ a rationis tramite non diſcordant, effectu proſeqvente complere. Eapropter dilecti in Domino filii, veſtris iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, poſſeſſiones, qvas bonæ memoriæ *P.* & *S.* Epiſcopi veſtri de bonis paternis ad inſtituendas præbendas in eis, eccleſiæ veſtræ pro animarum ſuarum remedio contulerunt. Nec non tertiam partem Decimarum quarundam poſſeſſionum Epiſcopalium ad augmentum præbendarum veſtrarum conceſſo etiam vobis Giaf, cum omni iure, qvod ſuper villicis & colonis ipſorum habebant, ab eisdem Epiſcopis pia vobis liberalitate conceſſam, ſicut omnia prædicta iuſte & pacifice poſſidetis, & in eorum autenticis plenius dicitur contineri, vobis & per vos Eccleſiæ ueſtræ auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo

 omnino

omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere; vel ei auſu temerario contraire, ſi qvis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe noverit incurſurum. Datum *Lateranis* II KL. Februarii, Pontificatus noſtri anno primo.

HONORII III. Bulla, qva Canonicis Capituli *Aruſienſis* tertiam partem Oblationum, qvæ intuitu b. *Nicolai* Eccleſiæ Cathedrali offeruntur, præter victualia delata, confirmat.

Ex Apographo Chartac. No. 75.

1217. die 31 Januarii.

HONORIUS Epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis, Capitulo *Aruſienſi*, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Cum a nobis petitur quod iuſtum eſt & honeſtum, tam vigor æqvitatis qvam ordo exigit rationis, ut id per ſollicitudinem officii noſtri ad debitum perducatur effectum. Eapropter dilecti in Domino filii, veſtris iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, tertiam partem oblationum, quæ intuitu Beati *Nicolai* cathedrali eccleſiæ offeruntur, præter victualia delata ibidem, qvæ omnia canonicorum ſunt uſibus deputata, ſicut ea iuſte ac pacifice poſſidetis, vobis & per vos eccleſiæ veſtræ auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, & ei auſu temerario contraire. Siqvis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe noverit incurſurum. Datum Lateranis II KL. Februarii, Pontificatus noſtri anno primo.

INNO-

HONORII Papæ III. Bulla Protectoria data Monasterio de *Esrom.*
Ex Cod. Diplom. Esromens. fol. XXIV. b.

1223. die 23 Octobris.

HONORIUS Episcopus seruus seruorum dei dilectis filiis. Abbati & Conuentui de *Esrom* Salutem & Apostolicam benedictionem. Iustis petentium desideriis dignum est nos facilem prebere assensum. & vota que a rationis tramite non discordant effectu prosequente complere Eapropter dilecti in dno filii vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu personas vestras cum omnibus bonis que in presentiarum rationabiliter possidetis. aut in futurum iustis modis prestante domino poteritis adipisci sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, Specialiter autem possessiones de *Husbii.* de *Hærhusse* & de *Wethleue.* ac alia bona vestra. sicut ea omnia iuste canonice & pacifice possidetis vobis & per vos monasterio vestro Auctoritate Apostolica confirmamus. & presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre protectionis & confirmationis infringere uel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumserit indignationem Omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum *Lateran.* X. Kal. Nouembris Pontificatus nostri anno octauo.

HONORII III. Bulla protectoria Monachis de *Sora* super possessionibus de *Brebihallese*, *Nubo*, *Susetborp*, *Bruboug* & *Gislingi* data
Ex Tomo Bartholini VI. pag. 546. manu *Arnæ Magnæi.*

1223. die 27 Octobris.

HONORIUS Episcopus seruus seruorum dei dilectis filiis Abbati & conuentui de Sora Cistertiensis Ordinis Salutem & Apostolicam benedictionem. Sacro sancta Romana ecclesia deuotos & humiles filios ex assueto officio propensius diligere consueuit, & ne peruersorum iniuriis agitentur eos tanquam pia mater sue protectionis munimine confouere. Eapropter dilecti in domino filii vestris iustis precibus in-

inclinati perſonas veſtras & locum in quo diuino eſtis obſequio mancipati cum omnibus bonis que impreſentiarum rationabiliter poſſidetis aut in futurum iuſtis modis preſtante domino poteritis adipiſci ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus. ſpecialiter autem poſſeſſiones de *Brebihalleſe*, *Nubo*, *Suſethorp*, *Brunhoug* & *Gislingi*, ac alia bona veſtra ſicut ea omnia iuſte canonice ac pacifice poſſidetis vobis & per vos monaſterio veſtro auctoritate apoſtolica confirmamus & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre protectionis & confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare preſumpſerit indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum *Laterani* VI. Kal. Nouembris. Pontificatus noſtri Anno Octauo.

Nicolai Epiſcopi Roſkildenſis priuilegium Capitulo Roſkildenſi datum
Ex Apographo Chartac. manu *Arnæ Magnæi*, No. 76.

1225.

Omnibus in Chriſto fidelibus *N.* dei gratia Roſkildenſis Epiſcopus Salutem in domino. Ad inſtitutionem & petitionem Capituli Roſkildenſis animum inclinantes immo potius ad decorem ſponſæ Chriſti & noſtræ aſpirantes uniuerſis notum facimus, quod inviolabiliter a nobis & a ſucceſſoribus noſtris volumus obſervari in *Eccleſia ſanctæ Trinitatis* & ſancti *Lucii*: ut nec Decanus nec Præpoſitus nec Archidyaconus nec canonicus ſine libero conſenſu Capituli inſtituatur. volumus etiam qvod a nobis & a noſtris ſucceſſoribus prædictæ eccleſiæ provideatur in indumentis campanis & libris & aliis neceſſariis. & qvod exemptæ ſint eccleſiæ Canonicorum a procuratione noſtra. Et qvod præpoſituræ redeant ad eccleſiam & ſint dignitates in Eccleſia. Volumus etiam quod a nobis & a ſucceſſoribus noſtris revocentur bona eccleſiæ alienata, in quantum honeſte fieri poteſt. Et qvod Epiſcopus non poſſit punire aliqvem canonicum pro aliqvo exceſſu, niſi prius ad rationem poſitus coram decano & Capitulo ſuo noluerit ſatisfacere. Et qvod exactiones Epiſcopales & regales de villicis ſuis & colonis

colonis habeant fratres: nec ex illis contingat aliqva portio præpositum majorem nisi in qvantum canonicum. Et qvod de bonis fratrum ordinandis non se intromittat major Præpositus, nisi vocatus fuerit a procuratoribus suis in auxilium. Et qvod de omni violentia facta canonico vel familiæ canonici vel incuria Canonicorum, per censuram ecclesiasticam Capitulum debitam possit accipere actionem. qvod ut ratum & stabile permaneat sigilli nostri & præfati Capituli impressione facimus communiri. Datum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo. CC. vicesimo qvinto Episcopatus nostri Anno primo.

WALDEMARI II. Confirmatio terminorum, quos inter *Thyurlund, Colby* & *Gethathuet* XII. viri iuraverunt.

Ex Apographo Chartaceo Manu Arnæ Magnæi in Archivis Regiis.

1226.

W*ALDEMARUS* Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex Omnibus tam præsentibus qvam futuris, hoc scriptum cernentibus salutem. Qvoniam seriem veritatis solet invidia vel ignorantia obfuscare notum facimus universis fidelium noterminum inter *Thyurlund* & *Colby* & *Gethathuet*, quem iuraverunt duodecim viri nominati, scilicet *Tuni* filius *Petri*, & frater eius *Nicolaus*, *Magnus* filius *Arketil* & *Petrus* de *Herslöff*, *Thorstanus Arkielson* & *Petrus Galmansson*, *Petrus Luceson* & *Tolff* frater eius, *Jon Kal* de *Hoyng* & *Frendi* de *Gessleff*, *Thorsten Biörnsson* & *Coleman*: ratum & firmum perpetualiter mansurum privilegii nostri munimine confirmasse.

HONORII III. Privilegia Fratribus Monasterii Beatæ *Mariæ*, Sanctorumqve Martirum *CANUTI* & *Albani* Othiniensium data.

Ex Tomo Bartholini VI. pag. 389. Apograph. Chartac. Vid. No. 77.

1226. die 14 Novembris.

H*ONORIUS* Episcopus seruus seruorum Dei dilectis filiis priori monasterii beate *MARIE* Sanctorumque Martirum Sancti *CANUTI*

TI (&) Sanſti *Albani*, eiusque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Religioſam vitam eligentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe preſidium ne forte cuiuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito reuocet, aut robur quod abſit, ſacre religionis infringat. Eapropter dilecti in domino filii veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus & prefatum monaſterium beate *Marie*, Sanctorumque Martirum *CANUTI* & *Albani* in quo diuino eſtis obſequio mancipati, ſub beati *Petri* & noſtra protectione & preſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes ut ordo Monaſticus qui ſecundum Deum & beati Benedicti Regulam in eodem loco inſtitutus eſſe dinoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Preterea quascunque poſſeſſiones quecunque bona idem monaſterium in preſentiarum iuſte ac canonice poſſidet aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel principum oblatione fidelium ſeu aliis iuſtis modis preſtante domino poterit adipiſci, firma vobis veſtrisque ſucceſſoribus & illibata permaneant. in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis locum ipſum in quo prefatum monaſterium ſitum eſt cum omnibus pertinentiis ſuis in *Feonia* in *Lolandia*, in *Herre* in *Halſe* in *Jutia* & in *Siland*, poſſeſſiones & terras & alias poſſeſſiones cum pratis vineis, terris, nemoribus uſuagiis & paſcuis, in boſco & plano in aquis & molendinis in viis & ſemitis & omnibus aliis libertatibus & immunitatibus ſuis. Sane noualium veſtrorum que propriis manibus ac ſumptibus colitis, nullus a vobis decimas exigere vel extorquere preſumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos liberos & abſolutos a ſeculo fugientes ad conuerſionem recipere ac eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibentes inſuper ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro profeſſionem fas ſit ſine Prioris ſui licentia de eodem loco niſi acrioris *) legionis obtentu diſcedere. diſcedentem vero absque communium litterarum veſtrarum cautione nullus audeat recipere. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decere decernimus ut eorum deuotioni & extreme voluntati qui ſe illic ſepelire deliberauerint niſi forte excommunicati, vel interdicti ſint nullus obſiſtat ſalua tamen iuſtitia illarum eccleſiarum a quibus mortuorum cor-

*) Religionis.

corpora assumuntur. Decimas preterea & possessiones ad ius ecclesiarum vestrarum spectantes, que a laicis detinentur redimendi & legitime liberandi de manibus eorum & ad ecclesias, ad quas pertinent reuocandi libera sit vobis de nostra auctoritate facultas. Obeunte vero demum eiusdem loci Priori vel **) piorum quolibet successorum nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia preponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum pars maioris & sanioris consilii secundum Deum & beati Benedicti regulam prouiderint eligendum. Paci quoque & tranquillitati vestra paterna in posterum sollicitudine preuidere volentes auctoritate Apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum seu grangiarum vestrarum nullus rapinam seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem, fundere, hominem temere capere uel interficere, seu violentiam audeat exercere. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prefatum monasterium temere perturbare aut eius possessiones auferre vel ablatas retinere minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conseruentur eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura, salua sedis Apostolice Auctoritate & diocesani episcopi canonica iustitia. Siqua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona hanc nostre constitutionis Paginam sciens contra eam temere venire temptauerit secundo tertioue commonita nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui careat dignitate, reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat & a sanctissimo corpore ac sanguine dei & domini redemptoris nostri Ihesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districte subiaceat ultioni cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus sit pax domini nostri Jesu Christi, quatinus [& hic fructum bone actionis percipiat & apud districtum iudicem premia eterne pacis inueniat Amen. Datum *Laterani* per manum Magistri *Sinibaldi* auditoris contradictarum Litterarum Domini Pape, XVIII Kalendas Decembris indictione I Incarnationis Dominice Anno M.CC.XXVI. Pontificatus vero Domini *HONORII* Pape. III. anno. XI.

**) Priorum.

WALDE.

WALDEMARI II. Privilegia data Civibus de *Brunsvig*, qvo ſub tutelam regiam ſuſcipiuntur, teloneo liberi declarantur, & res ſuas naufragio ereptas poſſidendi jure donantur.

Ex Apographo Chartac. manu Arnæ Magnæi No. 78.

1228. die. 13. Septembris.

W*ALDEMARUS* Dei gratia Danorum Sclavorumqve Rex omnibus, ad qvos præſens ſcriptum pervenerit in perpetuum. Cum dignum ſit, ut dilectioni Burgenſium de *Brvnsvig* qvam nobis, in ſervando fidelitatem dilecto nepoti noſtro Domino. O. Duci de *Luneburg* exhibuerant reſpondeamus devotione qvantalibet; univerſis conſtare volumus qvod nos memoratos *Burgenſes* ubicunque eos infra Regni noſtri terminos negotiandi cauſa devenire contigerit ſub noſtra protectione ſuſceperimus, & eſſe voluerimus liberos a teloneo. Et ſi eosdem forte ſiniſtro caſu contingente naufragium pati contigerit, volumus & mandamus, ut qvæcunqve ſalvare poſſint de naufragio, libere poſſideant, nec ullus officialium noſtrorum, ſive qvicunqve alius ipſis aut bonis ipſorum aliqvam iniuriam irrogare præſumat. Qvicunqve autem ipſis contra prohibitionem noſtram auſu temerario aliqvam iniuriam intulerit, noſtram profecto ſentiet ultionem. Et ne ſuper libertate conceſſa eis ulla ipſis in poſterum oriri poſſit calumpnia, præſentem paginam in teſtimonium ipſis ſigilli noſtri munimine relinquere dignum duximus conſignatam. Datum Anno Domini M.CC.XXVIII. Id. Septembr.

GREGORII IX. Privilegia data Monaſterio de *Sora*.

Ex Cod. Diplomat. Sorenſi. fol. XVII. b. ibi ex Autogr. ſub plumbo.

1228. die 22 Februarii.

G*REGORIUS* Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei dilectis filiis Abbati de *Sora* eiusque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuam memoriam. Religioſam vitam eligentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe preſidium ne forte cuiuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito remouet aut robur quod abſit ſacre religionis infringat. Eapropter dilecti in domino filii veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus & monaſterium Sancte dei genetricis

cis & virginis Marie de Sora in quo estis diuino obsequio mancipati sub beati Petri & nostra protectione suscipimus & presentis scripti patrocinio communimus. in primis siquidem statuentes vt ordo monasticus qui secundum deum & beati Benedicti regulam atque institutionem Cistertiensium fratrum in eodem loco institutus esse dinoscitur perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Preterea quascunque possessiones quecunque bona idem monasterium in presentiarum iuste & canonice possidet aut in futurum concessione Pontificum largitione regum vel principum oblatione fidelium, seu aliis iustis modis prestante domino poterit adipisci firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo prefatum monasterium situm est cum omnibus pertinentiis suis possessiones. prata. siluas. piscarias & molendinum de *Lisieholm* cum omnibus pertinentiis suis. de *Crenketorp.* de *Solbyarghe* de *Walby* de *Vmblese* de *Athorp* de *As* de *Siarstadhæ* de *Brasorthon* de *Muretorp* de *Brenkoret* de *Opneschow* & de *Twoacre* possessiones cum omnibus pertinentiis earundem possessiones de *Giretorp* molendino & aliis pertinentiis suis. possessiones siluas prata de *Alexstadhe* cum omnibus pertinentiis suis cum pratis vineis terris nemoribus vsuagiis & pascuis in bosco & plano in aquis & molendinis in viis & semitis & omnibus aliis libertatibus & immunitatibus suis. Sane laborum vestrorum de possessionibus habitis ante Concilium generale etiam noualium que propriis sumptibus aut manibus colitis siue de ortis virgultis & piscationibus vestris seu de animalium vestrorum nutrimentis nullus a vobis decimas exigere vel extorquere presumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos liberos & absolutos a seculo fugientes ad conuersiones recipere ac eos sine contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper vt nulli fratrum vestrorum post factam in monasterio vestro professionem fas sit sine Abbatis sui licentia de eodem loco discedere, discedentem vero absque communium litterarum cautione nullus audeat retinere. quod si quis retinere forte presumpserit licitum sit vobis in ipsos monacos vel conuersos regularem sententiam promulgare. illud districtius inhibentes ne terras seu quodlibet benefitium ecclesie vestre collatum liceat alicui personaliter dari siue aliomodo alienari absque consensu totius capituli vel ma-

 yoris

yoris aut ſanioris partis ipſius. Sique vero donationes vel alienationes aliter quam dictum eſt facte fuerint eas irritas eſſe cenſemus. Ad hec etiam prohibemus ne aliquis monachus ſiue conuerſus ſub profeſſione veſtre domus aſtrictus absque conſenſu & licentia Abbatis & mayoris partis capituli veſtri pro aliquo fideiubeat vel ab aliquo pecuniam mutuo accipiat vltra pretium Capituli veſtri prouidentia conſtitutum niſi propter manifeſtam domus veſtre vtilitatem, quodſi facere forte preſumpſerit non teneatur conuentus pro hiis aliquatinus reſpondere. Licitum ſit preterea vobis in cauſis propriis ſiue ciuilem ſiue criminalem contineant queſtionem fratrum veſtrorum teſtimoniis vti ne pro defectu teſtium ius veſtrum in aliquo valeat deperire. inſuper auctoritate apoſtolica inhibemus ne vllus epiſcopus vel alia quelibet perſona ad ſynodos vel conuentus forenſes vos ire vel in iuditio ſeculari de veſtra propria ſubſtantia vel poſſeſſionibus veſtris vos ſubiacere compellat. Nec ad domos veſtras cauſa ordines celebrandi conuentus aliquos publicos conuocandi, venire preſumat. Nec regularem abbatis veſtri electionem impediat aut de inſtituendo vel remouendo eo qui pro tempore fuerit contra ſtatuta Ciſtertienſis ordinis ſe aliquatinus intromittat. Si vero Epiſcopus in cuius parrochia domus veſtra fundata eſt cum humilitate & deuotione qua conuenit requiſitus ſubſtitutum Abbatem benedicere ac alia que ad officium ſuum pertinent exercere, ac vobis omnia ab alio epiſcopo recipere que a veſtro fuerint indebite denegata. Illud adiitientes vt in recipiendis profeſſionibus que a benedictis vel benedicendis abbatibus exhibentur ea ſint epiſcopi forma & expreſſione contenti que ab origine ordinis noſcitur inſtituta. vt ſcilicet Abbates ſaluo ordine ſuo profiteri debeant. Et contra ſtatuta ordinis ſui nullam profeſſionem facere compellantur. Pro conſecrationibus vero Altarium vel eccleſiarum ſiue pro oleo ſancto vel quolibet alio eccleſiaſtico ſacramento nullus a vobis ſub obtentu conſuetudinis vel alio modo quidquam audeat extorquere. Sed hec omnia gratis vobis epiſcopus dioceſanus impendat. Alioquin liceat vobis quemcunque malueritis catholicum adire antiſtitem, gratiam & communionem Apoſtolice ſedis habentem qui noſtra fretus auctoritate vobis quod poſtulatur impendat. Quodſi Sedes dioceſani epiſcopi forte vacauerit interim omnia eccleſiaſtica ſacramenta a vicinis epiſcopis ac-

ci-

cipere libere ac absque contradictione possitis sic tamen vt ex hoc in posterum propriis episcopis nullum preiuditium generetur. Quia vero interdum propriorum Episcoporum copiam non habetis si quem Episcopum Romane sedis vt diximus gratiam & communionem habentem de quo plenam notitiam habeatis per vos transire contigerit ab eo benedictiones vasorum & vestium consecrationes altarium & ordinationes monachorum auctoritate sedis Apostolice recipere valeatis porro si Episcopi vel alii ecclesiarum rectores in monasterium vestrum vel personas inibi constitutas suspensionis excommunicationis vel interdicti sententias promulgauerint. siue etiam in mercenarios vestros pro eo quod decimas sicut dictum est non persoluitis siue aliqua occasione eorum que ab apostolica benignitate vobis indulta sunt. seu benefactores vestros pro eo quod aliqua vobis beneficia vel obsequia ex caritate prestiterint vel ad laborandum adiuuerint in illis diebus in quibus vos laboratis & alii feriantur sententiam eandem protulerint ipsam tamquam contra sedis apostolice indulta prolatam duximus irritandam. Nec littere ulle firmitatem habeant quas tacito nomine Cisterciensis ordinis contra tenorem Apostolicorum priuilegiorum constiterit impetrari. Preterea cum commune interdictum terre fuerit liceat vobis nichilominus exclusis excommunicatis & interdictis in vestro monasterio diuina offitia celebrare. Paci quoque & tranquillitati vestre paterna in posterum sollicitudine prouidere volentes auctoritate apostolica prohibemus vt intra clausuras locorum seu grangiarum vestrarum nullus rapinam seu furtum facere ignem apponere sanguinem fundere hominem temere capere vel interficere seu violentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates & immunitates a predecessoribus nostris romanis Pontificibus Ordini vestro concessis necnon libertates & exemptiones secularium exemptionum a Regibus & principibus vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate Apostolica confirmamus & presentis scripti priuilegio communimus. Decernimus ergo vt nulli omnino hominum liceat prefatum monasterium temere perturbare aut eius possessiones auferre vel ablatas retinere minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed omnia integra conseruentur eorum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt vsibus omnimodis profutura. salua sedis Apostolice auctoritate. Siqua

 igitur

igitur in futurum Ecclesiastica secularisue persona hanc nostre constitutionis paginam sciens contra eam temere venire temptauerit secundo tertioue commonita nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit potestatis honorisque sui dignitate careat. reamque se diuino iuditio existere de perpetrata iniquitate cognoscat. & a sacratissimo corpore & sanguine dei & domini redemptoris nostri Jesu Xpi aliena fiat atque in extremo examine districte subiaceat vltioni. Cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus sit pax domini nostri Jesu Xpi quatinus & hic fructum bone actionis percipiant & apud districtum iudicem premia eterne pacis inveniant Amen Amen Amen.

Ego *Thomas* tit. Ste *Sabine* presbiter Cardinalis. S.
Ego *Johannes* tit. Ste *Praxedis* presbiter Cardinalis. S.
Ego *Bartholomeus* Ste *Pudentiane* Presbiter Cardinalis tituli Pastoris S.
Ego *Pelagius* Albanensis Episcopus. S.
Ego *Guido* Prenestinus Episcopus S.
Ego *Johannes* Sabinensis Episcopus. S.
Ego *Occo* Storum *Sergii* & *Bachi* Diaconus Cardinalis S.
Ego *Romanus* Sti *Angeli* Diaconus Cardinalis S.

Datum *Lateran.* per manum *Martini* Ste Romane Ecclesie Vicecancellarii Octauo Kalendas Martii Indictione I. Incarnationis dominice Anno Millesimo ducentesimo vicesimo septimo Pontificatus vero Domini *GREGORII* Pape noni anno primo.

GREGORII IX. Priuilegia data Monasterio de *Esrom.*

Ex Codice Diplom. Esrom. fol. XI.

1228. die 22 Febr.

G*REGORIUS* episcopus seruus seruorum Dei dilectis in domino filiis Abbati sancte Marie de *Esrom* eiusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis. In perpetuum. Religiosam vitam eligentibus Apostolicum conuenit adesse presidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus, aut eos a proposito reuocet aut robur quod absit sacre religionis infringat. Eapropter dilecti

dilecti in Domino filii vestris iustis postulationibus clementer annuimus. & monasterium Ste Dei genetricis & virginis Marie de Esrom in quo diuino estis obsequio mancipati sub beati Petri & nostra protectione suscipimus. & presentis scripti priuilegio communimus. Inprimis siquidem statuentes. vt ordo monasticus qui secundum Deum & beati Benedicti Regulam atque institutionem Cistertiensium fratrum in eodem monasterio institutus esse dinoscitur perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur preterea quascunque possessiones quecunque bona idem monasterium in presentiarum iuste & canonice possidet. aut in futurum concessione Pontificum. largitione Regum vel principum. oblatione fidelium. seu aliis iustis modis. parante domino poterit adipisci. firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo prefatum monasterium situm est cum omnibus pertinentiis suis. de *Nibo*. de *Notaboda* de *Jemmarof* & de *Herleua*. villas cum omnibus pertinentiis earundem. quas dictum monasterium antequam cistertiensium fratrum instituta susciperet possidebat. De *Willingrod*. de *Holosa*. de *Bivgisholm*. de *Totholiolt*. de *Stenholt*. Grangias cum omnibus pertinentiis eaundem. de *Hauerholm*. de *Sande*. de *Lathebo*. de *Kirkholm*. de *Mothorp*. & de *Vsholt*. grangias cum omnibus pertinentiis earundem cum pratis. vineis. terris. nemoribus vsuagiis & pascuis in bosco & plano. in aquis & molendino. in viis in semitis & omnibus aliis libertatibus & *) communitatibus suis. Sane laborum vestrorum de possessionibus ante Concilium generale. ac etiam noualium. que propriis manibus aut sumptibus colitis siue de**) ortis virgultis & piscationibus vestris vel de nutrimentis animalium vestrorum nullus a vobis decimas exigere & extorquere presumat. Liceat quoque vobis clericos & laicos liberos & absolutos e seculo fugientes ad conuersionem recipere ac eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper vt nulli fratrum vestrorum post factam in monasterio vestro professionem fas sit sine Abbatis sui licentia de eodem loco discedere. Discedentem vero absque communium litterarum vestrarum cautione. nullus audeat retinere. Quodsi quis forte retinere presump-

*) immunitatibus.

**) hortis.

fumpferit. licitum fit vobis in ipfos monachos vel conuerfos regularem fententiam promulgare. Illud diftrictiusinhibentes ne terras feu quodlibet beneficium ecclefie veftre collatum liceat alicui perfonaliter dari fiue alio modo alienari absque confenfu totius Capituli uel maioris aut fanioris partis ipfius. Si que vero donationes uel alienationes aliter quam dictum eft facte fuerint eas irritas effe cenfemus. Adhec etiam prohibemus ne aliquis monachus fiue conuerfus fub profeffione veftre domus adftrictus fine confenfu & licentia abbatis. & maioris partis Capituli ueftri pro aliquo fideiubeat. vel ab aliquo pecuniam mutuo accipiat. vltra pretium capituli veftri prudentia conftitutum nifi propter manifeftum domus veftre utilitatem. Quod fi facere forte prefumpferit non teneatur conuentus pro hiis aliquatinus refpondere. Licitum preterea fit vobis in cauffis propriis fiue ciuilem fiue criminalem contineat queftionem fratrum veftrorum teftimoniis vti. ne pro defectu teftium. ius veftrum in aliquo valeat deperire. Infuper auctoritate apoftolica inhibemus. ne vllus epifcopus vel quelibet alia perfona ad finodos vel conuentus forenfes vos ire vel in iuditio feculari de veftra propria fubftantia uel poffeffioni veftris fubiacere compellat. nec ad domos veftras caufa ordines celebrandi. caufas tractandi. vel aliquos conuentus publicos conuocandi venire prefumat. Nec regularem electionem abbatis veftri impediat. aut de inftituendo vel remouendo eo qui pro tempore fuerit contra ftatuta Ciftercienfis ordinis fe aliquatinus intromittat. Si vero Epifcopus in cuius parrochia domus veftra fundata eft cum humilitate ac deuotione qua conuenit requifitus fubftitutum abbatem benedicere ac alia que ad officium Epifcopale pertineat vobis conferre renuerit. licitum fit eidem abbati fi tamen facerdos fuerit proprios nouitios benedicere & alia que ad officium fuum pertinent exercere. & vobis omnia ab alio epifcopo percipere que a veftro fuerint indebite denegata. Illud adicientes vt in recipiendis profeffionibus que a benedictis vel benedicendis abbatibus exhibentur ea fint epifcopi forma & expreffione contenti que ab origine ordinis nofcitur inftituta. Ut fcilicet Abbates ipfi faluo ordine fuo profiteri debeant & contra ftatuta ordinis fui nullam profeffionem facere compellantur. pro confecrationibus vero altarium vel ecclefiarum fiue pro oleo fancto vel quolibet alio ecclefiaftico facramento nullus a vobis

fub

ſub obtentu conſuetudinis vel alio modo quicquam audeat extorquere. ſed hec omnia gratis vobis epiſcopus dioceſanus impendat. Alioquin liceat vobis quemcunque malueritis catholicum adire antiſtitem gratiam & communionem apoſtolice ſedis habentem. qui noſtra fretus auctoritate vobis quod poſtulatur impendat. Quod ſi ſedes dioceſani. Epiſcopi forte vacauerit interim omnia eccesiaſtica ſacramenta a vicinis epiſcopis accipere libere ac absque contradictione poſſitis. ſic tamen vt ex hoc in poſterum propriis epiſcopis nullum preiudittum generetur. Quia vero interdum propriorum epiſcoporum copiam non habetis ſi quem epiſcopum Romane ſedis vt diximus gratiam & communionem habentem. & de quo plenam notitiam habeatis per vos tranſire contigerit ab eo benedictiones vaſorum. & veſtium. conſecrationes altarium. ordinationes monachorum auctoritate Apoſtolice ſedis recipere valeatis. porro ſi epiſcopi vel alii eccleſiarum rectores in monaſterium veſtrum vel perſonas inibi conſtitutas ſuſpenſionis excommunicationis vel interdicti ſententiam promulgauerint. ſiue etiam in mercenarios veſtros pro eo quod decimas ſicut dictum eſt non perſoluitis ſiue aliqua occaſione eorum que ab apoſtolica benignitate vobis indulta ſunt. ſeu benefactores veſtros pro eo quod aliqua vobis beneficia vel obſequia ex caritate preſtiterint uel ad laborandum adiuuerint in illis diebus in quibus vos laboratis & alii feriantur. ſententiam protulerint ipſam tanquam contra ſedis Apoſtolice indulta prolatam duximus irritandam. Nec littere vlle firmitatem habeant quas tacito nomine Ciſtertienſis ordinis & contra tenorem apoſtolicorum priuilegiorum conſtiterit impetrari. Preterea cum commune interdictum terre fuerit liceat vobis nicholominus in monaſterio veſtro excluſis excommunicatis & interdictis diuina officia celebrare. Paci quoque & tranquillitati veſtre paterna in poſterum ſollicitudine prouidere volentes auctoritate apoſtolica prohibemus vt infra clauſurus locorum ſeu furtum facere ignem apponere. ſanguinem fundere. hominem temere capere. vel interficere ſeu violentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates & immunitates a predeceſſoribus noſtris romanis Pontificibus ordini veſtro conceſſas. necnon libertates & exemptiones ſecularium exactionum a Regibus & principibus vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate apoſtolica confirmamus & preſentis ſcripti priuilegio

uilegio communimus. Decernimus ergo vt nulli omnino hominum liceat pefatum Monafterium temere perturbare aut eius poffeffiones auferre. vel ablatas retinere minuere feu quibuslibet vexationibus fatigare. fed omnia integra conferuentur eorum pro quorum gubernatione ac fuftentatione conceffa funt vfibus omnimodis profutura falua fedis Apoftolice auctoritate. Siqua igitur infuturum ecclefiaftica fecularisue perfona hanc noftre conftitutionis paginam fciens contra eam temere venire temptauerit. fecundo tertioue commonita nifi reatum fuum condigna fatisfactione correxerit poteftatis honorisque fui dignitate careat. reamque fe diuino iuditio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat & a facratiffimo corpore & fanguine Dei & Domini redemptoris noftri Jefu Xpi aliena fiat. atque in extremo examine diftricte vltioni fubiaceat. Cunctis autem eidem loco fua iura feruantibus fit pax domini noftri Jefu Xpi. quatinus & hic fructum bone actionis percipiant. & apud diftrictum iudicem premia eterne pacis inueniant Amen.

Ego *Gregorius* Catholice Ecclefie Epifcopus.
Ego *Pelagius* Albanenfis ecclefie Epifcopus,
Ego *Guido* Preneftenfis Ecclefie Epifcopus.
Ego *Thomas* Tit. fancte *Sabine* Presbiter Cardinalis.
Ego *Johannes* Tit. fancte *Praxedis* Presbiter Cardinalis.
Ego *Bertholdus* Ste *Pudentiane* Presbit. Card Tit. Paftorum.
Ego *Otto* Storum *Sergii* & *Bachi* Cardin. Diacon.
Ego *Romanus* Sti *Angeli* Diaconus Cardinalis.

Datum *Lateranis* per manum *Martini* Ste Romane ecclefie Vicecancellarii VIII Kal. Martii. Indictione I. Incarnationis Dominice Anno M.CC.XXVII, Pontificatus vero Dni *GREGORII*. Pape. VIIII. anno primo.

Nicolai

Nicolai filii *Nicolai* Vicecomitis Scotatio villarum *Husbby*, & *Sketerud* fratribus in *Esrom*, pro XX marchis auri,

Priuilegium domini *Nicolai Niclaſſon* ſuper bonis *Huſeby* & *Scheteruth*. Ex Cod. Diplom. Eſromenſi fol. CXXIX.

circa 1230.

In nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti. Ego *Nicholaus* filius Domini *Nicholai* vicecomitis. Omnibus Xpi fidelibus hec ſcripta cernentibus, tam poſteris quam preſentibus. Ad hoc maiorum facta ſcripto mandantur. ne uel obliuione uel hominum prauorum dolo infirmentur. qui ſolis calumpniarum ambagibus innituntur. Cum autem inſtrumentorum auctoritas. & teſtium idoneorum adnotatio rei geſte ſeriem proteſtatur. preſumptuoſa malignantium deprehenſa temeritas confunditur. ne malorum vota contra iuſtitiam compleantur. Scientes igitur multam hominum pravorum eſſe malitiam. talem huic noſtro operi ineſſe volumus cautelam. ut quod in honorem Dei & ad remedium anime mee. Spiritu ſancto inſpirante. effectui mancipari volumus. omni precauentes circumſpectionis vigilantia. ne qua in perpetuum illud poſſit deprauari. prauorum aſtutia. Nouerint qua propter tam poſteri quam preſentes. quod ego *Nicolaus* inſpirationis diuine gratia preuentus. & domini mei Regis conſilio & licentia roboratus. nec non & matris mee aliorumque propinquorum meorum inſtinctu animatus. iter peregrinationis propter delenda commiſſa arripere diſpoſui. Ad huius itaque itineris ſuſtentationem. in expenſarum copia. propter varias rerum neceſſitates minus ſufficientem me eſſe conſiderans. nec tamen quemquam amicorum in ratione mutuandi propter hoc grauare volens. ſed ut magis acceptus Deo ſit laboris mei profectus. ſi de proprio potius quam de alieno proficeretur. Dilectam pre omnibus michi paternam hereditatem ab auis & proauis nobis derelictam dilectis fratribus meis in *Eſrom* Deo famulantibus vendendo contradidi pretio XXti marcharum auri. coram Domino Rege. permittente pariter & preſente dilecta matre mea. plurimisque aliis nobilibus & baronibus terre preſentibus. Et ut cunctis liquido manifeſtum fiat. nomen profeſſionis huius eſt *Huſeby*. cum omnibus attinentiis ſuis. ſiluis. pratis. piſcationibus. paſcuis

ſcuis. molendino. domibus. ceterisque mobilibus & immobilibus. *Sketherut* cum omnibus pertinentiis ſuis. filuis. agris. pratis. paſcuis. piſcationibus. colonis & redditibus. Si vero vita comite in pace reuerſus fuero. quecunque prediɛtis fratribus quaſi vendendo contradidi. illibata michi mea permaneant. ita tamen ut prius perſoluam quicquid mutuo acceperim in argento & in equis. & interim prediɛtas poſſideant poſſeſſiones ſine omni contradiɛtione. & prouentus omnes ſine mutuati computatione percipiant. Sin autem viam vniuerſe carnis ingreſſus interim fuero, prediɛtas poſſeſſiones perpetuo poſſideant iure hereditario. & ſub interminatione excommunicationis & anathematis interdicimus. ut nulli liceat in perpetuum prediɛtas poſſeſſiones a clauſtro alienare vel vendere. aut in alias commutare. De cetero ut notum fiat. ſcire volentibus de conuentionis noſtre diſpoſitione. qualiter emptionis huius pretium perſolutum ſit vel perſoluendum ſubieɛtis breuiter animum accommodet. Inprimis perſoluerunt michi IX marchas auri in equis & argento. Reliquas tres dedi eis pro ſolutione capitalis partis mee. Quartam inſuper addidi eis in ornamentorum preparatione altaris Sanɛte *Nicolai* Patroni mei. Item alias IIIIor marchas auri perſoluent ſponſe mee dileɛte ita dumtaxat. cum certum mortis mee intellexerint nuntium. Quod ſi interim obierit. hec dona heredes ipſius ſponſe mee in argento percipient. Inſuper contuli de his pro redemptione anime mee duas marchas. ſingulis clauſtris & eccleſiis: quas ipſi perſoluent. Hoc eſt *Eplaholt* I. *Slangethorp*. I. Monialibus *Roſkildis* I. *Ringſtadis* I. *Neſtwet* I. *Soræ* I. *Handvortſcoht*. I. Hoſpitali. *Roſkildis*. I. Eccleſiis.. *Ramlös*. I. *Aunes*. I. *Skeping*. I. *Crocſtorp*. I. *Jarlös*. I. *Horsleuff*. I. *Akethorp*. I. Eccleſie S. *Clementis*. I. in *Slaglös*. Unam qve ſuper eſt ut eis diſpoſui. diſtribuant ſacerdotibus & pauperibus primo & XXX die obitus mei. cum nuntium audierint. & in anniverſario. Sed de domibus & rebus omnibus mobilibus. hoc eſt in veſtibus & pecudibus ita diſpoſui. vt ex his fiat altare in *Eſrom* in honore ſanɛtorum. videlicet. *Jacobi* Apoſtoli. *Nicolai* Epiſsopi. *Olaui* Regis. ſanɛtarum virginum *Gertrudis* & *Julianæ*. Inſuper annuatim fiat pitantia conuentui in pane triticeo & medo-

medone. ut melius fieri poteſt. Quod ſi Deo protegente reuerſus fuero. hec omnia per me ipſum fideliter complebo.

WALDEMARI Junioris confirmatio ſuper *Huſeby* & *Sketheruth* fratribus de *Eſrom* a *Nicolao Greveſun* venditis.
Ex Codice Diplomat. Eſromens. fol. CXXXI. b. apograph. vid. No. 79.

circa 1230.

In nomine ſancte & indiuidue trinitatis. Ego *WALDEMARUS* Junior Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex. Omnibus Chriſti fidelibus tam poſteris quam preſentibus in perpetuum. Religioſam vitam eligentibus. Regale conuenit adeſſe preſidium propter multiplices prauorum incurſus; ne forte cuiuslibet temeritatis acerbitas aut eos a ſancto propoſito reuocet. aut robur quod abſit ſacre religionis infringat. Quotiens itaque a nobis petitur quod ſacre religioni & honeſtati conuenire dinoſcitur. Nos animo libenti decet annuere & poſtulantium votis congruum regie Maieſtatis impertiri ſuffragium. Diuine namque miſericordie gratiam fragilitati noſtre in hoc reconciliare cupientes vt religioſos quosque ne iniuriis aliquibus infeſtentur regie poteſtatis reſpectu a prauorum incurſibus defenſatos & inconturbatos in perpetuum eſſe cupimus. Ea propter notum facimus vniverſis hec ſcripta cernentibus. qualiter poſſeſſio *Huſeby* & *Schetheruth* cum omnibus attinentiis ſuis deuenerit in manus fratrum de *Eſrom*. *Nicolaus* ſiquidem cognomine *Greueſun*. pro vite eterne remuneratione. iter peregrinationis Jeroſolimitane aggreſſurus. predictarum poſſesſionum partem fratribus de *Eſrom* ob remedium anime ſue donando contulit. quatuor. ſcilicet. marchas auri. partem aliquam poſſeſſionum. iuſto emptionis pretio videlicet ſedecim marcas auri. coram patre noſtro *WALDEMARO* aliisque quam plurimis terre nobilibus in *Worthingburgh*. vendendo contradidit. Et vt emptionis huius celebratio. predictis fratribus firma & in perpetuum illibata permaneat. pagine preſentis exaratione. & ſigilli noſtri impreſſione confirmamus. & contra omnes contradicentium cauillationes roboramus. Teſtes huius confirmationis *Kanutus* Dux filius Regis *Waldemari*. *Jacobus* filius *Sunonis*. *Benedictus* filius *Johannis*. *Eſchillus Snubbe*.

WALDEMARI II. Confirmatio fuper *Hufeby* & *Sketheruth* Fratribus de *Efrom* a *Nicolao Grevefun* venditis.

Ex Cod. Diplom. Efromenfi. fol. CXXX. b. apograph. vid. No. 80.

circa 1230.

Ego *WALDEMARUS* Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex omnibus Xpi fidelibus tam pofteris quam prefentibus in perpetuum. Religiofam vitam eligentibus. regale conuenit adeffe prefidium propter multiplices prauorum incurfus. ne forte cuiuslibet temeritatis acerbitas. aut eos a fancto propofito reuocet, aut robur quod abfit facre religionis infringat. Quotiens itaque a nobis illud petitur quod facre religioni & honeftati conuenire dinofcitur nos animo libenti decet annuere & poftulantium votis. congruum regie Maieftatis impertiri fuffragium. Diuine namque mifericordie gratiam. fragilitati noftre in hoc reconciliare cupientes. vt religiofos quosque. ne iniuriis aliquibus moleftentur. Regie poteftatis refpectu. a prauorum incurfibus defenfatos & inconturbatos in perpetuum effe cupimus. Ea propter notum facimus vniuerfis. hec fcripta cernentibus qualiter poffeffio. *Hufebui* & *Sketheruth.* cum omnibus attinentiis fuis deuenerit in manus fratrum de *Efrom. Nicolaus* fiquidem cognomento *Greuefun.* pro vite eterne remuneratione. iter peregrinationis Jerofolomitane aggreffurus. predictarum poffeffionum partem fratribus de *Efrom* ob remedium anime fue donando contulit. Quatuor fcilicet marchas auri partem reliquam poffeffionem. iufto emptionis pretio. videlicet. fedecim marcis auri. coram nobis aliisque quam plurimis nobilibus in *Worthingborg.* vendendo contradidit. & vt emptionis huius celebratio predictis fratribus firma & in perpetuum illibata permaneat. pagine prefentis exaratione. & figilli noftri impreffione confirmamus. & contra omnes contradicentium cauillationes roboramus.

WAL-

WALDEMARI II. Litteræ quibus *Nicolao* Epiſcopi Roſkildenſi Inſulam Saltholm donat.

Ex Orig. membr. Archivi Regii. Apographum vid. No. 81.

1230. d. 1. Auguſti.

W*ALDEMARUS* Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex omnibus hoc ſcriptum cernentibus. in perpetuum. Actus temporis rei geſte cito labitur memoria niſi inſtrumento vive vel mortue vocis fuerit munita. tam preſentibus quam futuris duximus declarandum nos Domino *Nicolao* Epiſcopo Roſkildenſi & ſucceſſoribus ſuis quandam inſulam que *Saltholm* appellatur dediſſe in peepetuum poſſidendam. Cuius rei factum ne cadat a memoria futurorum ſigilli noſtri patrocinio perhennamus. Datum *Wordingburgh.* Anno Dni MCCXXX. Kal. Auguſti.

WALDEMARI II. Libertas Monachis de *Sora* ab expeditionis gravamine, *Stud* & ab omni jure regio in bonis iisdem collatis per *Esbernum Nicolai*, conceſſa pro poſſeſſionibus dicti Clauſtri in *Suerthinghe* & centum marchis argenti puri.

Ex. Cod. Diplom. Sorenſ. fol. XXVII.

1234. die 24 Junii.

W*ALDEMARUS* Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex omnibus hoc ſcriptum cernentibus in perpetuum. notum ſit omnibus preſentibus & futuris quod Clauſtro de *Sora* omnes poſſeſſiones ſuas quas iuſto titulo poſſidet tam illas quas ab *Esberno* filio *Nicolai* quam illas quas prius dinoſcitur habuiſſe ab expeditionis grauamine & exactione & ſeu *Stud* & ab omni ſeruitio iuri regio debito tam a nobis quam noſtris ſucceſſoribns liberas dimiſimus & immunes in perpetuum. Fratres vero predicti monaſterii propter hanc libertatis gratiam ſcotauerunt nobis quicquid habuerunt in *Suertlinghe* cum omnibus attinentiis ſuis & centum marchas argenti puri ponderis maioris. & ne eidem clauſtro in poſterum ſuper huius libertatis benefitio vlla poſſit fieri calumpnia aut preiuditium irrogari eidem cauendum duximus

 pre-

presentium litterarum testimonio, quas ei contulimus & quas appensione sigilli nostri fecimus confirmari. Datum apud *Mosuetsund* anno ab incarnatione domini Millesimo ducentesimo tricesimo quarto nono Kalendas Junii.

GREGORII IX. Bulla ad Episcopum Ripensem, Priorem Sti *Nicolai* & Archidiaconum ibidem, ut remota appellatione, eos qvi in fratres de *Sora* iniustas sententias per provinciam Lundensem tulerint, ad satisfaciendum cogant.

Ex Codice Diplomat. Sorens. fol. XXXIII. b. ibi ex antiqvo libro.

1234. die 26 Septembris.

GREGORIUS Episcopus seruus seruorum Dei venerabili fratri Episcopo & dilectis filijs Priori sancti *Nicolai* & Archidiacono *Ripensi* salutem & apostolicam benedictionem. Ad similitudinem dei conditus & quasi quodam potentie simulachrum homo factus ac mentis ratione recepta tam excellentis pulchritudine ymaginis decoratus antequam plene sua incrementa videret. elatione cordis intumuit & quod de infimis formatus fuerat est oblitus vnde mira conditoris est actum iustitia vt qui per sensum quem rationabilem acceperat superbiuit rursum terra per mortem fieret. quam se esse humiliter non agnouit. & qui peccando dei similitudinem voluntarius perdidit rediret ad limi sui materiam vel inuitus nec prima preuaricatione contenta posteritas legis naturalis auctoritatem quam dominus humanis mentibus quasi ab ipso mundi primordio indidit & digito sue inspirationis impressit ne faciamus alii quod fieri nobis odimus sed sic alios foueamus in sua iustitia sicut defendi iura nostra cupimus & transgressa nam filii mundi huius quos prudentiores filiis lucis in generatione sua veritas protestatur reiecta disciplina iusticie & obseruatione fidei relicta sibi inuicem moliuntur insidias dampna inferunt iniurias irrogant mouent lites ad arma prosiliunt committunt prelia sceleri ius indulgent priuilegium dant errori venantur se inuicem ad mortem & se ipsos adeo persequendo dilaniant vt etiam in suo sanguine cruententur nec sufficere sibi credunt non attendentes quoniam qui talia agunt digni sunt morte quod

quod immaniter feuiunt in fe ipfos fed & etiam ad defiderabilia ecclefie fratres videlicet ciftercienfis ordinis qui remoti a fecularibus turbis in quadam mentis folitudine conuerfantes vt ebullientes ad infima curas cordis per fuperni gratiam reftringant amoris quoddam intra fe cum domino fibi fecretum querunt vbi cum illo exteriore ceffante ftrepitu quafi quodam familiari colloquio per interna defideria delectentur extendunt nequiter manus fuas quorum peruerfitas vix eos habere patitur vnde viuant quin peregrinationis fue viaticum uel concutiant per calumpniam vel excutiant per rapinam de quo & fi magnis dolorum vrgeantur aculeis illud tamen intolerabilius nos inurit quod hii qui debuerant perfecutorum ipforum flammas extinguere non folum defenfionis manum ignibus non apponunt verum & etiam quodammodo ignes ignibus accendentes eos importabiliter perfecuntur ficut ad nos dilectorum filiorum Abbatis Ciftertii & Coabbatum ipfius Ciftertienfis ordinis querela grauis & ftupenda peruenit cum auctoritate apoftolica fit ftatutum & expreffe nichilominus interdictum vt nulli omnino liceat in eosdem abbates & eorum monafteria feu fratres inibi conftitutos contra id quod ab origine ordinis nofcitur inftitutum nec non in vicinos vel mercenarios pro eo quod eos ad laborandum adiuuant in illis diebus in quibus ipfis laborantibus alii feriantur vel aliqua occafione eorum que a benignitate apoftolica eis indulta funt feu benefactores fuos pro eo quod aliqua ipfius beneficia vel obfequia obfequiofe ftudio caritatis impendunt aut in aliquem de ipforum familia quamdiu in eorum fuerit famulatu pro eo quod decimas iuxta quod eorum ordini indultum eft non perfoluunt vel aliquod aliud ipfis ab apoftolica fede conceffum interdicti vel excommunicationis fententiam promulgare quidam Archiepifcopi & alii ecclefiarum prelati ac eorum officiales in premiffas perfonas & alias que ipfis vel emendo feu uendendo aut molendo in molendinis vel in furnis eorum coquendo aliterque communicant interdicti vel fufpenfionis & excommunicationis ferre fententias contra indulta fedis apoftolice auctoritate propria ne dicamus potius temeritate prefumunt vt fic feuientes in iftos illos fine culpa culpabiliter puniant innocentes efficientes per hoc deterioris conditionis eos quam perfidi fint iudei quos culpa propria perpetue feruituti fubiectos ex fola mifericordia pietas chriftiana receptat dum eis fubtrahunt communi-

munionem fidelium qui ab ipſorum iudeorum participio non arcentur. cum igitur nobis principaliter iniuriati probentur qui priuilegia ſedis apoſtolice uel irreuerenter impugnant vel ſuperficialiter eorum verba tenentes contra ipſorum geſtiunt voluntatem & priuilegiatos priuilegiorum commodis priuare conantur nolentes tam abuſiuas enormitates ſeu tam enormes abuſus non abſque iniuria ſedis apoſtolice excogitatos equanimiter tolerare diſcretioni ueſtre per apoſtolica ſcripta mandamus quatenus inquiſita ſuper premiſſis diligentius veritate ſententias ſiquas in Lundenſi prouincia inueneritis ſic proferri ſine difficultate qualibet penitus relaxantes illos quos eas tuliſſe conſtiterit ad ſatisfaciendum eisdem Abbatibus & hiis in quos late fuerint de dampnis & expenſis que occaſione huiusmodi ſubierint monitione premiſſa diſtrictione qua conuenit appellatione remota cogatis proceſſum veſtrum nobis fideliter reſcriptum vt alias excedentes ſic pena caſtiget quod exceſſus vlterius non procedat non obſtante conſtitutione de duabus dietis edita in concilio generali. Quod ſi non omnes hiis exſequendis potueritis intereſſe tu frater epiſcope cum eorum altero ea nichilominus exſequaris. Datum *Peruſii* ſexto Kalendas Nouembris Pontificatus noſtri anno octauo.

GREGORII IX. Bulla qua grauamina Ordini Ciſtertienſi imponi præter fas coepta, variosque contra Ordinis inſtituta abuſus interdicit.

Ex autographo membran. Faſcic. XIX. No. 3.

1234. die 23 Octobris.

G*REGORIUS* epiſcopus ſeruus ſeruorum dei dilectis filiis. Abbati Ciſtertii. & vniuerſis Coabbatibus eius Ciſtertienſis ordinis. Salutem & apoſtolicam benedictionem. Quoniam — — — malorum — — — iniquitas habundauit, ut quorundam ſuccenſa uelut ignis impietas contra eccleſias & perſonas eccleſiaſticas tanto ualidius inflammetur, quanto rariores qui eas tueantur contra prauorum incurſus inuenit obiectores. Nos quibus ipſorum cura & ſollicitudo incumbit ibi fortius inſurgere cogimur ubi perſecutorum immanitas periculoſius exardeſcit. Sicut enim nobis ex parte ueſtra grauis eſt oblata

oblata querela non nulli principes ac nobiles occasione iuris patronatus aduocatie seu custodie, qua in monasteriis grangiis cellariis uel domibus uestris se habere proponunt ac interdum . . . . . libito uoluntatis & quidam ecclesiarum prelati a quibus deberetis non grauamen sed solamen potius expectare bladum uinum, euectiones alia & res alias pro edificatione ac munitione castrorum & uillarum nec non pro tyrociniis, torneamentis expeditionibus & aliis usibus eorundem a uobis exigunt & extorquent alias uos talijs & exactionibus indebitis multipliciter aggrauando. Preterea quidam ex ipsis & alii carnes comedere in uestris domibus ac mulieres etiam easdem domos ingredi contra instituta uestri ordinis non uerentur, propter quod & quies monastiei ordinis perturbatur, & graue commissis uobis monasterijs imminet detrimentum. Quare nobis humiliter supplicastis ut super hijs paterna prouidere sollicitudine dignaremur. Nos igitur & uestre prouidere saluti & molestantium malitijs obuiare uolentes auctoritate presentium districtius inhibentes ne quis a uobis premissa exigere uel extorquere aut in uestris domibus . . . . seu mulier aliqua eas intrare presumat contra ipsius ordinis instituta. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis infringere uel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum *Perusii.* X Kalendas Nouembris Pontificatus Nostri Anno Octauo.

Bulla plumbea corda serica rubri flavique coloris appendet.

GREGORII IX. Mandatum ad Archiepiscopum Lundensem & suffraganeos, ut inuasores bonorum monasterii de Sora, laicos excommunicent Clericos vero ab officio suspendant, neutram relaxaturi sententiam, donec læsis plenarie satisfactum fuerit.

Ex Cod. Diplomat. Sorensi fol. XXII. a. ibi ex autogr. sub plumbo.

1234. die 25. Octobris.

G*REGORIUS* Episcopus seruus seruorum Dei Venerabilibus fratribus *) Archiepiscopis *Lunden.* & suffraganeis eius & dilectis filiis abbatibus prioribus decanis archidiaconis & aliis ecclesiarum prelatis in eorum diocesibus constitutis salutem & apostolicam benedictionem. Non

*) Archiepiscopo *legend.*

Non absque dolore cordis & plurima turbatione didicimus quod ita in plerisque partibus ecclesiastica censura dissoluitur & canonice sententie seueritas eneruatur vt viri religiosi & hii maxime qui per sedis apostolice priuilegia maiori sunt donati libertate passim a malefactoribus suis iniurias sustineant & rapinas dum vix inuenitur qui congrua illis protectione subueniat & pro fouenda pauperum innocentia se murum exponat. Specialiter autem dilecti filii Abbas & fratres monasterii de *Sora* Cistertiensis ordinis Roskildensis diocesis tam de frequentibus iniuriis quam de ipso cotidiano defectu iustitie conquerentes vniuersitatem vestram litteris petierunt apostolicis excitari vt ita videlicet eis in tribulationibus suis contra malefactores eorum prompta debeatis magnanimitate consurgere quod ab angustiis quas sustinent & pressuris vestro possint presidio respirare. Ideoque vniuersitati vestre per apostolica scripta precipiendo mandamus quatinus illos qui possessiones vel res seu domos dictorum fratrum irreuerenter inuaserint aut ea iniuste detinuerint que predictis fratribus ex testamento decedentium relinquuntur seu in ipsos fratres vel ipsorum aliquem contra sedis Apostolice indulta sententiam excommunicationis aut interdicti presumpserint promulgare vel decimas laborum de terris habitis ante concilium generale ante quod susceperunt eiusdem ordinis instituta. quas propriis manibus aut sumptibus excolunt seu nutrimentis animalium ipsorum spretis apostolice sedis priuilegiis extorquere monitione premissa si laici fuerint publice candelis accensis singuli vestrum in diocesibus & ecclesiis vestris excommunicationis sententia percellatis. Si vero Clerici vel Canonici regulares seu monachi fuerint eos appellatione remota ab offitio & benefitio suspendatis neutram relaxaturi sententiam donec predictis fratribus plenarie satisfaciant & tam laici quam Clerici seculares qui pro violenta manuum iniectione in eosdem fratres vel ipsorum aliquem anathematis vinculo fuerint innodati. cum diocesani Episcopi litteris ad sedem apostolicam venientes ab eodem vinculo mereantur absolui. Datum *Perusii* Octauo Kalendas Nouembris Pontificatus nostri Anno Octauo.

GREGORII IX. Priuilegium datum monachis de *Sora* ne ultra duas dietas a monasterio proprio super istius bonis intra easdem sitis, per litteras apostolicas trahi possint in causam.

Ex Codice Diplom. Sor. fol. XXII. b. ibi ex Autographo sub plumbo.

1234. die 25 Octobris.

G*REGORIUS* Episcopus seruus seruorum Dei dilectis filiis Abbati & fratribus de *Sora* Cistertiensis ordinis Roskildensis diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Si adhuc Amalech persequitur Israhelem dum cupidi & auari viros religiosos deum videre per contemplationis otium cupientes non solum aperta semita verum etiam subdola calliditate multipliciter inquietant. Nos qui veri Moysi vices licet immeriti gerimus debemus illorum refragari conatibus & versutiis obuiare ne virgam peccatorum super sortem iustorum relinquere videamur. Ex parte siquidem vestra fuit propositum coram nobis quod nonnulli clerici & laici non tam iustitiam suam prosequi quam vos persequi dampnabiliter intendentes vos vltra duas pluresue dietas a monasterio vestro per litteras apostolicas fatiunt malitiose citari vel fatigatis laboribus & expensis vel cedere litibus vel dampnosas subire compellamini pactiones. Vt igitur sapientia vincat sua suauitate malitiam cum experimento sciamus quam sit amarum sancte contemplationi vacantibus distrahi litibus odiosis volentes igitur quantum cum deo possumus vestre quieti consulere ne de cetero vltra duas dietas a monasterio proprio super bonis que infra ipsas habetis per litteras Apostolicas trahi possitis in causam auctoritate vobis presentium indulgemus nisi littere ipse de hac indulgentia fecerint mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. *Perusii* Octauo Kalendas Nouembris Pontificatus nostri Anno octauo.

GREGORII IX. Privilegium ut fratres de *Sora* hominibus ad eiusdem monasterii servitium commorantibus, qvi non possunt de facili suorum habere copiam sacerdotum, sacramenta valeant exhibere.

Ex Codice Diplomat. Sorens. fol. XXIII. b.

1234. die 27 Octobris.

G*REGORIUS* episcopus seruus seruorum Dei dilectis filiis Abbati & conuentui monasterii de *Sora* Cistertiensis Ordinis Roskildensis diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Animarum salutem desiderio feruenti querentes vobis auctoritate presentium indulgemus vt hominum ad vestrum seruitium commorantium qui non possunt de facili suorum habere copiam sacerdotum liceat sacerdotibus de conuentu uestro quos tu fili Abbas ad hoc duxeris deputandos confessiones audire penitentiam salutarem eis iniungere & sacramenta ecclesiastica exhibere sine iuris preiuditio alieni. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumserit indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum *Perusii* sexto Kalendas Nouembris Pontificatus nostri anno octauo.

GREGORII IX. Bulla mandatoria ad Archiepiscopum Lundensem & suffraganeos, aliasqve ecclesiasticas personas, ut inuasores malefactoresqve monasterii *Esromensis*, laicos excommunicationis clericos vero suspensionis ab officio sententia percellant, neutram relaxaturi, donec dicti monasterii fratribus plenarie satisfactum fuerit.

Ex Codice Diplomat. Esromensi. fol. XVI. b.

1234. die 27 Novembris.

G*REGORIUS* Episcopus seruus seruorum dei Uenerabilibus fratribus Archiepiscopo *Lundensi* & suffraganeis suis & dilectis filiis Abbatibus. Prioribus. Decanis. Archidiaconis. Prepositis Archipresbiteris & aliis ecclesiarum prelatis per Lundensem prouinciam constitutis. Salutem & apostolicam benedictionem. Non absque dolore cordis & plurima turbatione didicimus quod ita inplerisque partibus ecclesiasti-

ca

ea cenſura diſſoluitur & canonice ſententie ſeueritas eneruatur vt viri religioſi & hii maxime qui per ſedis Apoſtolice priuilegia maiori dotati ſunt libertati paſſim a malefactoribus ſuis iniurias ſuſtineant & rapinas. dum vix inuenitur qui congrua illis protectione ſubueniat & pro fouenda pauperum innocentia ſe murum defenſionis opponat. Specialiter autem dilecti filii Abbas & fratres de *Eſrom* ciſtercienſis ordinis *Roſkildenſis* dioceſis tam de frequentibus iniuriis quam de ipſo cotidiano defectu iuſtitie conquerentes. Vniuerſitatem veſtram litteris petierunt apoſtolicis excitari. vt ita videlicet eis in tribulationibus ſuis contra malefactores eorum prompta debeatur magnanimitate conſurgere vt ab anguſtiis quas ſuſtinent & preſſuris poſſint preſidio reſpirare, Ideoque vniuerſitati veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus atque precipimus quatinus illos qui poſſeſſiones vel res ſeu domos predictorum fratrum irreuerenter inuaſerint aut ea iniuſte detinuerint que predictis fratribus ex teſtamento decedentium relinquuntur, ſeu in ipſos fratres vel eorum aliquem contra apoſtolice ſedis indulta ſententiam excommunicationis aut interdicti preſumſerint promulgare vel decimas laborum de poſſeſſionibus habitis ante concilium generale. ante quod ſuſceperunt. eiusdem ordinis inſtituta. quas propriis manibus aut ſumptibus excolunt ſeu nutrimentis animalium ipſorum ſpretis apoſtolice ſedis priuilegiis extorquere monitione premiſſa ſi laici fuerint publice candelis accenſis ſinguli veſtrum in dioceſibus & eccleſiis ſuis excommunicationis ſententia percellatis. Si vero clerici vel canonici regulares ſeu monachi fuerint eos appellatione remota ab officio & beneficio ſuſpendatis. neutram relaxaturi ſententiam donec predictis fratribus plenarie ſatisfaciant & tam laici quam clerici ſeculares qui pro violenta iniectione manuum in dictos fratres vel eorum aliquem anathematis vinculo fuerint innodati cum dioceſani Epiſcopi litteris ad ſedem apoſtolicam venientes ab eodem vinculo mereantur abſolui. Datum *Peruſii*. VI. Kal. Nouembris. Pontificatus noſtri. Anno Octauo.

GRE-

GREGORII IX. Privilegium, ut fratres, qvos pro caufis monafterii *Sorenfis* cum litteris munitis figillo Abbatis eiusdem deftinari contigerit, exceptione, qvod figillum archetypon non habeant, haud valente, admittantur.

Ex Codice Diplomat. Sorenf. fol. XXIII. ibi ex autographo fub plumbo.

1234. die 9 Decembris.

GREGORIUS Epifcopus feruus feruorum Dei dilectis filiis Abbati & conuentui monafterii de *Sora* Ciftertienfis ordinis Rofkildenfis diocefis Salutem & Apoftolicam benedictionem. Adhuc Ifmael perfequitur Yfaac dum nonnulli feculi huius filii qui prudentiores in generatione fua filiis lucis exiftunt viros fpirituales maxime feruos dei multipliciter affligere non verentur vobis fiquidem fignificantibus intelleximus quod cum ab inftitutione ciftertienfis ordinis fuerit ordinatum vt in fingulis eiusdem ordinis domibus vnum duntaxat haberetur fub nomine Abbatis figillum quo Abbas & conuentus in monafterii fui negotiis communiter vterentur plerumque contingit vt cum fratres monafterii dicti ordinis ab Abbate & conuentu ipfius cum litteris munitis figillo Abbatis eiusdem pro caufis & aliis negotiis deftinantur pars aduerfa & eius aduocati malitiofe obitiunt litterarum ipfarum cautionem non fufficere pro conuentu. Sicque per fue calliditatis aftutiam dictis fratribus non admiffis iuris fui profecutio impeditur. eapropter veftris deuotis precibus inclinati auctoritate vobis prefentium indulgemus vt fratres qvos fub cautione talium litterarum a vobis contigerit deftinari premiffis obiectionibus non obftantibus in caufis & aliis negotiis monafterii veftri fecundum ftatutum predictum & morem folitum admittantur. nulli ergo omnino hominum liceat hanc*) noftre conceffionis infringere vel aufu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare prefumpferit indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli Apoftolorum eius fe nouerit incurfurum. Dat. *Perufii* quinto idus Decembris Pontificatus noftri anno octauo.

*) paginam *fubintell.*

WAL-

WALDEMARI II. Confirmatio privilegiorum fratribus de *Efrom* a *WALDEMARO I.* & *CANUTO VI.* conceſſorum, immunitatem a ſervitiis, exactionibus & omni jure Regio iis adſerens.

Ex Cod. Diplom. Eſrom. fol. XLVI.

1237. die 14 Martii.

In nomine ſancte & individue trinitatis. Ego *WALDEMARUS* ſecundus Dei gratia *Danorum Sclauorumqve* Rex vniuerſis fidelibus preſentem paginam inſpecturis. ſalutem & gratiam. Quoniam vniuerſa ſub ſole tranſeunt. & cuncta noſcuntur vanitati notabili ſubjacere. ipſe continuus vite pariter & rerum decurſus ammonet. vt res ac dignitates tranſitorias in perpetue ſtabilitatis & honoris meritum expendere ſatagamus. Proinde conceſſam nobis dignitatis excellentiam ad eternam gloriam volentes exercere. cum ſubditos noſtros omnes & ſingulos prout iuſtitia permittit clementia ac lenitate cupiamus pacifice gubernare. precipue tamen religioſorum affectamus paci conſulere. vt eo competentius diuinis vacare valeant ſeruitiis. quo ab exteriori tumultu qui pro poſſeſſionibus ſuis. eis accedere poterit fuerint ſequeſtrati. Volentes igitur pium affectum, quem venerabilis memorie *WALDEMARUS* pater noſter & *KANUTUS* frater noſter. Religioſis de *Efrom* ſuper emunitate poſſeſſionum ſuarum dignati ſunt exhibere. noſtre largitatis beneuolentia confirmare. preſentium tenore tam poſteris quam preſentibus declaramus. quod vniuerſas poſſeſſiones religioſorum predicti loci ab vniuerſis ſeruitiis & exactionibus que regie iurisdictioni quo ad expeditiones & ſimilia competunt. plene abſoluimus & emancipamus. Et vt hanc emunitatis & libertatis gratiam. quam eis concedimus. nullus in perpetuum audeat irritare nec ei aliquatenus auſu temerario quisquam preſumat contraire. preſentem paginam ſigilli noſtri munimine duximus irrefragabiliter roborandam. Datum *Roſkildis* anno gratie. M.CC.XXX-VII. menſe Martio. pridie idus menſis eiusdem.

ERICI

ERICI Regis privilegia data fratribus monafterii de *Neftweth*.

Ex Apographo Chartaceo No. 82. defumto ex Autographo Herlufsholmenfi.

1239. die 28 April.

E. dei gratia Danorum Sclauorumque Rex omnibus prefens fcriptum cernentibus in perpetuum. Confiderantes attentius iuxta euangelice affertionis ueritatem nichil homini prodeffe fi mundum univerfum lucretur anime vero fue. detrimentum patiatur. Propterea fumme neceffarium fore arbitramur pro rebus momentaneis & caducis diuina nobis in celeftibus comparare. Nos igitur uniuerfa que fratribus religiofis monafterii beati *Petri* de *Neftweth* a predecefloribus noftris & patre noftro eisdem fratribus in libertatem funt indulta diuine remunerationis intuitu noftra auctoritate ipfis eadem omnia dignum duximus erogare ea figilli noftri firmitate obnoxius roborantes. Sunt itaque hec nomina *Neftweth* tota villa ex utraque parte amnis *Grimstorp*, *Halftath*, *Opæthorp*, *Athorp*, *Gapnö*, *Foxungi* cum aliis omnibus que nunc fratres predicti monafterii in prefentiarum dinofcuntur poffidere. Adhec non folum forum in villa *Neftweth* fed & cuncta iura forenfia atque ciuilia tam trium marcarum quam quadraginta marcarum forisfacturam & appropriatum nobis debitum Regale quod uulgari nomine appellatur *Mithfumersgiald* in predicta villa *Neftweth* totum in libertatem proprie donationis contulimus. Infuper vniuerfas eorum poffeffiones cum villicis & colonis relaxantes ab expeditione, *Stuth*, *Quærfæthe*, vectigalibus, plauftris a caufis omnium regalium actionum & ab omnibus aliis regalibus feruitiis perpetualiter omni tempore vite noftre & noftrorum fucceſſorum liberos effe volumus & immunes perpetuo permanere. Quicunque igitur huius donationis noftre libertatem aliqua calumpnia attemptare prefumpferit & retractare in irritum quod a nobis factum eft eterni Regis indignationem thefaurizet fibi in die ire & in magno examinis die cum iniqua gerentibus portionem recipiat & tabefcat Datum Orthingiburch. Anno domini M.CC.XXXIX. Quarto Kalend. Maii Anno Regni noftri feptimo.

WAL-

WALDEMARI II. Litteræ, qvibus fratribus de *Esrom*, *Brethas* & *Arlögsborneruth* vendit justo pretio.

Ex Cod. Diplom. Esromensi. fo'. CLXXV. b.

1239. die 25 Maii.

W*ALDEMARUS* Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex omnibus presens scriptum cernentibus in domino salutem. Nouerint uniuersi tam presentes quam futuri quod nos fratribus de *Esrom. Brethas* & *Arlögsbörneruth* vendidimus iusto emptionis pretio. Et vt ista rata habeantur & inperpetuum firma. ne qua dictis fratribus a successoribus nostris in posterum possit suboriri calumpnia. presentem paginam sigilli nostri & filiorum nostrorum fecimus munimine roborari. Acta sunt hec apud *Worthingborgh.* Anno Domini M.CC. XXXIX. VIII. Kalendas. Junii.

ERICI Regis Dotatio Ecclesiæ Reualiensis.

Ex Apographo Chartac. No. 83.

1239. die 13 Septembris.

E*RICUS* Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex omnibus presentes litteras inspecturis salutem in omnium saluatore. Quoniam ea que geruntur in tempore ne labantur cum tempore consueuit scripture patrocinio roborari uniuersos scire volumus quod cum *felicis recordationis* Rex Danorum *WOLDEMARUS* Pater noster terram Estonie de infidelitatis deuio. abiectis idolis deo auxiliante ad cultum conuerterit nominis Christiani & per ipsius gratiam adeo populus fidelium iam creuisset ut proprio Episcopo indigeret nos ne noua plantatio ex defectu pastoris in pristinum relaberetur errorem in dominum *Torkillum* tunc sacerdotem Ripensis diocesis consensimus & presentauimus cuius presentationem admisit Venerabilis Pater Lundensis Archiepiscopus *Uffo* ac electionem ipsius factam canonice confirmauit ac eidem munus consecrationis impendens Episcopum ipsum prefecit ecclesie memorate. Unde cum in consecratione ipsius promisimus prouidere ecclesie Reualiensi de dote quod promisimus fauore benigno pro-

profequentes iam dicto Epifcopo recipienti nomine ecclefie octoginta uncos apud Reualiam dotis nomine affignauimus in villis fcilicet *Obwaldt Ruchs Sunitkeutel* quondam *Roberto* de *Sluter* attinentes & in *Keckere* & *Pafack* & *Karies* & in *Wamall* quondam *Littardo* attinentes perpetuo iure libere poffidendos. Infuper autem concedimus ipfi Epifcopo quadraginta uncos in *Wironia* in villa que dicitur *Solgale* donec *Wironenfi* ecclefie prouifum fuerit in prelato. cum autem ibidem fuerit Epifcopus ordinatus volumus ut memoratus Epifcopus Reualienfis predictos quadraginta uncos in *Wironia Wironenfi* Epifcopo fine contradictione dimittat. Actum *Wartingborch* anno Domini MCCXXIX. III Idus Septembris.

ERICI Regis Confirmatio LXXX uncorum, quos Rex *WALDEMARUS*, *Thorkillo* Epifcopo *Reualienfi* in *Eftonia* affignaverat.

Ex Apographo Chartac. No. 84.

1239. die 11 Octobris.

E*RICUS* Dei gratia Danorum Slauorumque Rex omnibus prefens fcriptum cernentibus falutem in domino. Quoniam venerabili patri domino *Torkillo* quem Epifcopum *Reualie* Pater nofter pie memorie Rex *Waldemarus* fecit confecrari de iure tenemur neceffariis prouidere. conftare volumus vniuerfis quod ad fuftentationem octoginta uncos in *Eftonia* quadraginta infra miliare a caftro *Revalie* pro pecoribus alendis quadraginta in locis fibi competentibus in *Wironia* quos fibi & ecclefie fue ratione dotis contulit ei confirmamus iure perpetuo libere poffidendos. Mandantes domino *Stigoto Agifon* prefecto noftro *Reualie* quatenus dicto domino Epifcopo numerum uncorum pretaxatum absque mora & contradictione qualibet ftudeat affignare. Datum *Rofkildis* anno domini M.CC.XXXIX. menfe octobris undecimo Kalendarum eiusdem.

WAL.

WALDEMARI II. mandatum ut *Estonienses* Episcopo *Reualiensi* decimas decimarum solvant.

Ex Apogr. chart. No. 85.

1240. die 19 Augusti.

W*ALDEMARUS* Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex omnibus *Estoniensem* (&) *Wironiensem* terram inhabitantibus salutem & gratiam. Mandamus uniuersis & singulis militibus castrensibus vasallis & feudatariis siue terram nostram que libera dicitur siue quamcunque aliam terram iure feudali uel quecunque alio titulo detineant ut ex illis decimas decimarum persoluere Episcopo *Reualiensi* non omittant. Quia licet alicui terram uel uncos iure feudali concessisse dinoscimus semper tamen solutionem decime decimarum excepimus & excipimus. Prohibentes districtius ne aliquis presumat predictam solutionem quasi nomine nostro & auctoritate retinere & sine diminutione de singulis soluere sicut est predictum seu prefectus noster sit seu alius quocunque nomine censeatur qui terras colit vel decimas a suis subditis recipit. Si vero subditi decimas a suis dominis redimant & ex illo quod pro decima datur decimam partem erit episcopus accepturus. Et sicut Estones dominis suis reditus suos afferunt, sic aduocati & alii infeudati domino Episcopo que ipsum de decimis contingunt ferre in domum suam non omittant. Datum *Wortinchborg* Anno Domini MCC.XL. decimo nono Kalend. Augusti.

WALDEMARI II Litteræ, qvibus *Thorkillo* Ecclesiæ *Reualiensis* Episcopo XL uncos in *Wironia* concedit, donec *Wirensi* ecclesiæ provisum fuerit in Prælato, possidendos, & sibi suisqve successoribus jus eligendi, & præsentandi electum ecclesiæ *Reualiensis* perpetuo reseruat.

Ex Apogr. Chart. No. 86.

1240. die 15 Septembris.

W*ALDEMARUS* Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex presentes litteras inspecturis salutem & dilectionem. Cautela prouidendum aduersus obliuionis insidias de scripture prouidentis suffragio pro eo quod non nunquam antiquitate fit temporis ut que presentibus recta & clara fuerant posteris dubia & obscura reddantur. Quare pre-

 senti

ſenti pagine duximus inſerendum quod; cum nos terram *Eſtonie* de infidelitatis deuio abiectis idolis cum dei auxilio ad cultum conuertimus nominis Iheſu Chriſti ac per eius gratiam quam ad ſe uenientibus dat . . adeo populus fidelium iam creuiſſet ut proprio epiſcopo indigeret nos ne noua plantatio ex defectu paſtoris in priſtinum relaberetur errorem dominum *Torkillum* eccleſie Reualienſi preficiendum elegimus & electum preſentauimus venerabili patri Lundenſi Archiepiſcopo terre metropolitano predicte qui pro ut ad eius ſpectabat officium electionem confirmationem preſentationem admiſit ac eidem electo munus conſecrationis impendens ipſum prefecit Epiſcopum Eccleſie antedicte, unde cum in conſecratione predicta promiſimus Reualienſi Eccleſie prouidere de dote. nos quod promiſimus fauore benigno proſequentes eam dicto Epiſcopo recipienti nomine eccleſie octoginta uncos in Reualia dotis nomine aſſignauimus perpetuo ab eadem eccleſia libere poſſidendos. Inſuper autem concedimus eidem Epiſcopo quadraginta uncos in *Wironia* donec *Wironenſi* eccleſie prouiſum fuerit in prelato. Cum autem ibi fuerit Epiſcopus ordinatus volumus ut memoratus Epiſcopus *Reualienſis* predictos quadraginta uncos *Wironenſi* Epiſcopo ſine contradictione dimittat. Ad hec cum tam ratione fundationis quam ratione dotis conſtet nos veros eſſe patronos ius eligendi ac preſentandi electum nobis noſtrisque ſucceſſoribus perpetuo in poſterum reſeruamus. Quod ſi forte proceſſu temporis matrix eccleſia capitulum ſiue conuentum habuerit ad nos tantum. non ad ipſos pertineant electio & repreſentatio. In quibus ſi ſe ipſe aut Epiſcopus loci duxerint nobis opponendos decernimus ut ad nos vel ſucceſſores noſtros recta via dos redeat memorata. Datum anno Dni MCCXL. Kalend. Octobr. XVII.

OTTONIS

OTTONIS Ducis de *Brunswik* litteræ, qveis domui beati *Johannis* Baptiſtæ in *Andvordſchov* villam *Ramſöö* cum Stagno eiusdem nominis & duobus molendinis, cenſum VII orarum in *Bothorp* & unius marchæ in *Gamelruth*, uniusqve oræ in *Salohön* pro CCCXX marchis argenti puri vendit.

Ex Apographo Chartaceo No. 87.

1241. die 22 Junii.

OTTO de gratia Dux de *Brunswik* omnibus hoc ſcriptum cernentibus inperpetuum. Prudenter & provide ſtatuebat antiquitas, ut que geruntur in tempore, ne labantur cum tempore, litterarum teſtimonio roborentur. conſtari igitur preſentibus nec futuros ignorare volumus quod nos cum licentia & voluntate illuſtris Regis Danorum *ERICI* necnon ſerenorum fratrum ſuorum Domini *Abel* & domicelli *Kriſtophori* villam noſtram *Ramsöö* cum agris pratis paſcuis ſiluis piſcationibus, videlicet Stagno noſtro *Ramsöö* in quo nullus nobiscum unquam partem habuit & duobus molendinis in cenſu. VII. horarum in *Bothorp* & cenſum unius marce in *Gamelrut* ſimiliter cum pratis paſcuis ſilvis ac pertinentiis univerſis, necnon cum cenſu unius hore in *Salohön.* etiam cum omni iure noſtro vendidimus atqve ſcotavimus in preſentia dicti domini *ERICI* Regis domui beati *Johannis* Baptiſte in *Antvordſkov* ac fratribus hoſpitalis Jeroſolimitani eiusdem loci pro CCCtis & XXti marcis puri & examinati argenti ſecundum pondus Sialandenſe libera omni utilitate perpetuo poſſidenda. Sane hoc factum noſtrum ut a nullo poſteriorum noſtrorum, infringi valeat vel mutari, preſentem paginam *) in conſcriptam ſigillo noſtro necnon ſupradicti Domini Regis *ERICI* & fratrum ſuorum ſcilicet domini Ducis *Abel* ac domicelli *Kriſtophori* ſigillis fecimus roborari, hiis preſentibus domino *Ricardo* de *Paraclito* Abbate, Magiſtro *Andrea* Canonico Roſkildenſi & Ripenſi. Domino *Jacobo Sunonis* filio. Domino *Wagen* filio *Gunni.* Domino *Andrea Groſum.* Domino *Magno* filio *Huguthi.* Domino *Gorm Vilmanſun. Criſtiervo* civi Roſkildenſi *Bartholomeo* Anglico civi Roſkildenſi, & multis aliis viris honeſtis clericis & laicis. Actum Roſkildis Anno Dominice incarnationis milleſimo. CC.XLI. decimo Kalendas Julii.

*) inde.

ERICI Regis litteræ, queis omnes terras Canonicorum ecclesiæ *Roſkildenſis* & ipſorum colonos omnes & *Garthſætæ* ab expeditione, & *Stuth*, & omni iure regio liberos eſſe concedit & exemptos, in perpetuum.

Ex Autographo membr. Faſcic. XIX. No. 5.

1241. die 2 Julii.

E*RICUS* dei gracia danorum ſclauorumque Rex omnibus preſens ſcriptum cernentibus imperpetuum. Ut diuine maieſtati in omnibus honor debituſ deferatur. ac per hoc idem in rebus tranſitoriis & caducis anime noſtre poſt huius carniſ terminum ſanitati conſulatur. Nos tam ex proprie uoluntatiſ conſulta deliberatione quam interceſſione dilecti noſtri. Magiſtri *Bo* prepoſiti *roſkildenſis* omnes terras canonicorum eccleſie *Roſkildenſis* tam communes ſcilicet communi ipſorum menſe attinentes quam ſpeciales & proprias ſingulorum uidelicet prebendis aſſignatas & ipſorum colonos omnes & *Garthſætæ*. dictas terras pro tempore excolentes & inhabitantes. ab expeditione & *ſtuth*. & omni iure regio quibus hactenus nobis uel anteceſſoribus noſtris fuerant obligati, liberos eſſe concedimus & exemptos in perpetuum. prohibentes diſtrictius ſub obtentu gratie noſtre. ne quis exactorum noſtrorum memoratos canonicos uel ipſorum colonos ſuper hac noſtra donatione deinceps preſumat aliquatenus moleſtare. Ceterum uolumus ad ſingulorum noticiam peruenire. eoſdem canonicos nobis bona fide ſingulos promiſiſſe. quod obtentu huius donationiſ tam tempore uite noſtre quam poſt dies noſtros miſſam unam pro defunctis ad unum altare ſpeciale ſuis laboribus & expenſis cum debita reuerentia facerent celebrari. ſicut in eorum litteriſ ſuper eodem negotio confectis. apparet euidenter. Vt autem predicta noſtra donatio firma & inconcuſſa in poſterum ab omnibus habeatur noſtro ſigillo preſens inſtrumentum fecimus roborari. Actum *Roſkildis*. Anno dominice incarnationis MCCXLI menſe Julio. ſexto nonas eiuſdem. preſentibus *Wagn. Gunniſun. Magno Wæthſun. Haquino Palnæſun. Andrea Groſun* & aliis multis.

Sigillum ceræ viridis faſcia ſericea rubra appendet. vid. Tab. 1. No. 4.

ERICI

ERICI Regis compositio cum *Torkillo* Episcopo *Reualiensi*, qua huic conceditur jus de viginti uncis duo talenta singulis annis recipiendi donec Rex in *Estoniam* venerit.

Ex Apographo Chartac. vid. No. 89.

1242. die 20 Junii.

ERICUS Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex omnibus hoc scriptum cernentibus in domino salutem. uniuersitati vestre tenore presentium constare volumus euidenter quod nos cum consensu hominum nostrorum in partibus *Estonie* commorantium cum venerabili domino *Torkillo* Episcopo Reualiensi talem fecimus compositionem quod idem Episcopus singulis annis donec ad *Estoniam* per dei gratiam venerimus percipere debeat sine exceptione qualibet de vigintiuncis duo talenta ponderata unum de siligine & alterum de ordeo & tam de omnibus liberis bonis quam de ceteris in partibus *Estonie* infeudatis. Et sicut *Estones* ferunt decimas ad mandatum dominorum suorum sic pars Episcopi ei in *Reualia* deferatur. Memoratus autem Episcopus huic compositioni consentiens promisit tam in procurationibus quam in aliis causis spiritualibus usque ad aduentum nostrum nihil amplius petere debeat vel facere erga suos subditos quam iuxta morem & consuetudinem quam habet dominus *Hermannus* Episcopus *Tapatensis*. Quia huic compositioni non interfuerunt quidam a nobis infeudati precipimus tamen illis quam omnibus aliis infeudatis. quatenus compositionem hanc ratam habeant & inuiolabiliter obseruent. Actum *Nackskoych* Anno Domini MCCXXXXII. Kalend. Jul. XII.

ERICI Regis litteræ, qveis, præter confirmationem privilegiorum fratribus monasterii Sti *KANUTI* Otthoniensis a suis prædecessoribus datorum, eorum molendina ab omni impetitione libera esse concedit.

Ex Tom. Bartholin. VI. p. 416. Apograph. vid. No. 89.

1242. die 11 Novembris.

In nomine sancte & individue trinitatis. Ego *ERICUS* Dei gratia Danorum Sclavorumqve Rex tam presentibus qvam futuris in perpetuum.

petuum. Qvoniam dies mali ſunt fallaces & inſtabiles, omnibusqve aguntur & conſtituuntur abundans cautela dinoſcitur adhibenda qva falſitatis eliminetur nebula & rerum geſtarum veritas liqvidius eluceſcat. ſcire igitur vos per preſentes volumus qvod nos patris noſtri & progenitorum noſtrorum piis veſtigiis incedere conantes & ab eorum caritatis operibus qvantum deus permiſerit nullatenus declinantes dilectis in chriſto eccleſie beati *KANUTI* Otthonienſis ſervitoribus libertates & immunitates qvas ab anteceſſoribus noſtris optinuerunt inviolabiliter impertimur inſuper de munificentia regia eisdem fratribus molendina eorum ab omni impetitione libera iudicamus & appropriamus, propterea utrumqve molendinum amnem inter utrumqve aggerem ipſis liberum dimittimus & liberum aqvarum decurſum ita videlicet ut nullus preſumat ſine ipſis ibidem piſcari, piſcariam facere, poſtes figere aut aliqvid obſtaculum facere. Ne igitur in poſterum hanc noſtram conſtitutionem aliqvis audeat infringere aut aliqvo modo perturbare. prędictis fratribus preſentem paginam contulimus ſigilli noſtri munimine roboratam. Datum *Othenſe*, Anno domini M.CC XLII. III Idus Novembris.

Abelis Ducis Jutiæ confirmatio privilegiorum, qvæ maiores ſui fratribus monaſterii Sti *CANUTI* Otthonienſis dederant.

Ex Apographo Chartac. No. 90.

circa 1242.

A*bel* dei gratia Dux Jutie univerſis preſens ſcriptum cernentibus ſalutem & gratiam. Scire volumus univerſos quod religioſos eccleſie beati *KANUTI Otthonienſis* ſervitores qvedam prerogativa caritatis & benevolentie amplectentes libertatem qvam a patre noſtro & anteceſſoribus noſtris optinuerunt, qvorum beneficiis & elemoſinis monaſterium hoc recognoſcitur inſtitutum. nullatenus decernimus minuendam ſed ſecundum tenorem tam patris noſtri qvam anteceſſorum noſtrorum ſigilli & litterarum apicibus conſignatum inviolabiliter conſervandam ita videlicet ut poſſeſſiones & colonos ipſorum ab omni ſervitio iuri noſtro debito liberi permaneant & immunes. Super hoc nulli

nulli exactorum nostrorum, sed monachis tantum modo reddendos. Nec ergo alicui exactorum nostrorum huic liceat contradicere, vel nostre constitutioni in aliqvo contraire eam litterarum & sigilli nostri testimonio dignam duximus confirmare.

Petri Præpositi *Roskildensis* testimonium super scotatis ab *Symone* de *Höm* Claustro b. *Claræ Roskildensis* terris in *Bregnethwet* & *Proghönstrop*.

Ex Autogr. Membr. Fascic. 51. Num. 1.

1243. die 4 Julii.

Omnibus presens scriptum cernentibus. *P.* prepositus *Roskildensis*. Salutem in perpetuum· *Symon* de *Höm* in nostra presentia constitutus· Anno domini M.CC.XL.III. quarto· nonas Julij· scotauit claustro· beate *Clare* uirginis *Roskildensis*· III. horas terre in censu videlicet in *Bregnethwet* & *Proghönstorp*· recepta & numerata tota pecunia pro dicta terra. quam idem habere debeat· exceptis· XII. marcis denariorum· qui solui debent. ante festum bti *Nicolai*· proximo uenturum. Actum eodem die. multis venerabilibus uiris presentibus· videlicet. fratre *Astrado*. *Stigoto*· *Thurgsun*· *Johanne Petri* filio· Canonicis *Roskildensibus* & aliis multis clericis & laicis· & ut presens scriptum robur optineat firmitatis & in posterum omnis materia iurgiorum penitus excludatur· presentem litteram· sigillo nostro duximus roborandam.

Sigillum qvod loco membranæ exciso appenderat deest.

INNOCENTII IV. Bulla prohibitoria, ne qvis de bonis monasterii *Sorensis* sive ante concilium generale, sive post id acqvisitis, decimas exigere audeat.

Ex Cod. Diplomat. Sorens. fol. XXIIX. b. ibi ex autogr. sub plumbo.

1244. die 18 Februarii.

INNOCENTIUS Episcopus seruus seruorum dei dilectis filiis Abbati & conuentui monasterii de *Sora* Cistertiensis ordinis *Roskildensis* dio-

diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Significastis nobis quod cum vobis a sede apostolica sit indultum vt de terris virgultis pratis pascuis nemoribus salinis molendinis piscationibus ante & post concilium acquisitis ac de vestrorum animalium nutrimentis nullus a vobis decimas exigere vel extorquere presumat iniuncto nichilominus ab eadem sede venerabilibus fratribus nostris archiepiscopis & episcopis & aliis ecclesiarum prelatis per Regnum *Dacie* constitutis vt vos & alios vestri ordinis regni eiusdem immunes a prestationibus decimarum huiusmodi conseruarent. Nonnulli tamen ecclesiarum prelati & clerici *Lundensis* prouintie dicentes huiusmodi indulgentiam ad quesita post concessionem ipsius aliquatenus non extendi vos super hoc multiplici molestatione fatigant. Nos igitur credentes prefatam indulgentiam ad acquisita postmodum extendendam vt nullus vos super hoc huiusmodi occasione fatiget auctoritate apostolica presentium inhibemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. *Laterani* Duodecimo Kalendas Martii Pontificatus nostri anno primo.

INNOCENTII IV. Bulla prohibitoria ut nemo a monachis monasterii *Sorensis* de animalium suorum nutrimentis decimas exigere, eorumve benefactores ob præstita obseqvia excommunicare audeat.

Ex Cod. Diplomat. Sorensi fol. XXVIIII. b.

1244. die 28 Februarii.

INNOCENTIUS Episcopus seruus seruorum Dei dilectis filiis Abbati & conuentui monasterii de *Sora* Cistertiensis ordinis *Roskildensis* diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Solet annuere sedes apostolica piis votis & honestis petentium precibus fauorem beneuolum impertiri. Cum igitur sicut ex parte vestra fuit propositum coram nobis ordini vestro & vobis a sede apostolica per priuilegia & indulgentias sit indultum vt nullus a vobis de vestrorum animalium nutrimentis vel aliis pro eo quod animalia vestra in pastura vel custodia sua habeant decimas exigere vel quolibet extorquere presumat & si-

quis

quis in benefactores vestros pro eo quod aliqua vobis benefitia vel obsequia ex caritate prestiterint excommunicationis suspensionis vel interdicti sententias promulgant huiusmodi sententie tanquam contra apostolice sedis indulta prolate decernuntur per easdem indulgentias irrite & inanes. quia nonnulli ecclesiarum prelati ordinarii & rectores spretis priuilegiis & indulgentiis supra dictis vos & benefactores vestros super hiis multiplici uexatione fatigant nobis humiliter supplicastis vt indempnitati vestre prouidere in hac parte paterna sollicitudine curaremus. Nos igitur & vestre prouidere quieti & molestantium malitiis obuiare volentes nequis contra indulta priuilegiorum apostolice sedis a vobis vel aliis occasione premissa huiusmodi decimas exigere vel in vos seu alios ob hoc & etiam benefactores vestros prefatos sententias promulgare presumat auctoritate presentium districtius inhibemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. *Lateran.* secundo Kalendas Martii Pontificatus nostri anno primo.

INNOCENTII.IV. Bulla protectoria data Conventui monasterii de *Sora*.

Ex Codic. Diplomat. Sorens. fol. XXIII.

1244. die 1 Martii.

I*NNOCENTIUS* Episcopus seruus seruorum Dei dilectis filiis Abbati & conuentui monasterii de *Sora* Cistertiensis ordinis *Roskildensis* diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Iustis petentium desideriis dignum est nos facilem prebere consensum & vota que a rationis tramite non discordant effectu prosequente complere. Eapropter dilecti in domino filii vestris iustis precibus inclinati personas vestras & monasterium in quo diuino estis obsequio mancipati cum omnibus bonis que in presentiarum rationabiliter possidet aut in futurum iustis modis prestante domino poterit adipisci sub beati Petri & nostra protectione suscipimus & presentis scripti patrocinio communimus. Nulli

li ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre protectionis infringere vel ei ausu temerario contraire. siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. *Lateran.* Kalendas Martii pontificatus nostri anno primo.

INNOCENTII IV. Bulla prohibitoria ne rectores ecclesiarum, in quorum parrochiis oves monasterii *Sorensis* pascuntur, decimas de earundam lana, lacte & agnis exigere præsumant.

Ex Codice Diplomat. Sorens. fol. XXIX. ibi ex autogr. sub plumbo.

1244. die I Martii.

INNOCENTIUS Episcopus seruus seruorum Dei dilectis filiis Abbati & conuentui de *Sora* Cistertiensis ordinis *Roskildensis* diocesis salutem & Apostolicam benedictionem. solet annuere sedes Apostolica piis votis & iustis petentium desideriis fauorem beneuolum impertiri. Cum autem sitis per priuilegia sedis Apostolice a prestatione decimarum de animalium nutrimentis immunes & sicut vobis referentibus intelligimus quidam ecclesiarum rectores in quorum parrochiis oues vestre pascuntur a vobis de lana lacte & agnis earundem ouium decimas exigere moliantur. Nos vestris iustis precibus inclinati auctoritate presentium inhibemus ne quis contra eadem priuilegia de predictis a vobis decimas exigere vel extorquere presumat. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis infringere vel ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum *Laterani* Kalendas Martii Pontificatus nostri anno primo.

INNO-

INNOCENTII IV. Bulla, qva privilegia data conventui Cistertiensis ordinis de *Sora* confirmat.

Ex Cod. Diplom. Sorensi fol. XV. b. ibi ex autogr. sub plumbo.

1244. die 2. Martii.

INNOCENTIUS Episcopus seruus seruorum Dei dilectis filiis Abbati & conuentui monasterii de *Sora* Cistertiensis ordinis *Roskildensis* diocesis salutem & Apostolicam benedictionem annuere consueuit sedes Apostolica piis votis & honestis petentium precibus fauorem beniuolum impertiri. Eapropter dilecti in Domino filii vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu omnes libertates & immunitates a predecessoribus nostris romanis pontificibus siue per priuilegia siue per alias indulgentias ordini vestro seu vobis specialiter concessas nec non & libertates & exemptiones secularium exactionum a regibus & principibus racionabiliter vobis indultas auctoritate Apostolica confirmamus & presentis scripti patrocinio confirmamus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem &c. Datum *Laterani* VI nonas Martii pontificatus nostri anno primo.

INNOCENTII IV. Bulla prohibitoria, ne fratres monasterii *Sorensis* ad Synodos, forenses conventus vel huiusmodi capitula adire cogantur.

Ex Cod. Diplomat. Sorensi, fol. XXI. b. ibi ex autogr. sub plumbo.

1244. die 5 Martii.

INNOCENTIUS Episcopus seruus seruorum Dei dilectis Abbati & conuentui monasterii de *Sora* salutem & Apostolicam benedictionem. cum a nobis petitur quod iustum est & honestum tam vigor equitatis quam ordo exigit rationis vt id per sollicitudinem offitii nostri ad debitum perducatur effectum. Ex parte siquidem vestra fuit propositum coram nobis quod licet ordini vestro per priuilegia sedis Apostolice sit indultum vt nullus episcopus seu alia persona ad synodos vel conuentus forenses nisi pro fide vos ire compellat aut in vos

vel monasteria seu etiam personas dicti ordinis suspensionis excommunicationis aut interdicti sententias promulgare presumat, que si promulgate fuerint tanquam contra sedis Apostolice indulta prolate decernuntur per eadem priuilegia irrite & inanes. Nichilominus tamen plerique prelati & iudices ordinarii & alii ecclesiarum rectores eadem priuilegia quibus muniti estis euacuare superstitiosis adinuentionibus molientes asserunt vos pro quauis offensa ratione delicti existere fori sui sicque vocantes vos ad placita capituli & penitentiale forum sicut alios clericos seculares vos super hoc multiplici vexatione fatigant quanquam excessus vestri tam per generale quam cotidiana capitula que fiunt in singulis monasteriis vestri ordinis congrua penitentia premantur. Quare nobis humiliter supplicastis vt presumptionem talium cohiberi paterna sollicitudine curaremus. Nos igitur attendentes que decet si ex suscepti cura regiminis de vniuersis sancte matris ecclesie filiis curam & sollicitudinem gerere teneamur de illis tamen specialius cogitare nos conuenit qui postpositis vanitatibus seculi iugem impendunt domino famulatum ac volentes quieti vestre super premissis paterna in posterum sollicitudine prouidere vt nullus vos seu monasterii vestri personas ad synodos vel forenses conuentus nisi pro fide duntaxat vel huiusmodi capitula seu placita ad forum penitentiale absque mandato sedis Apostolice speciali euocare etiam delicti ratione presumat maxime cum tu fili Abbas punire excessus quoslibet secundum statuta tui ordinis sis paratus auctoritate presentium districtius inhibemus decernentes eadem auctoritate si quas sententias hac occasione per presumptionem cuiuspiam promulgari contigerit irritas & inanes saluo in omnibus apostolice sedis mandato. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum *Laterani* tertio nonas Martii pontificatus nostri anno 1.

INNO-

INNOCENTII IV. Bulla, qva sententiæ excommunicationis & interdicti a prælatis ecclesiarum in benefactores seu famulos monasterii *Sorensis* latæ, irritæ censentur.

Ex Cod. Diplom. Sorens. fol. XXII. a,

1244. die 6 Martii.

I*NNOCENTIUS* Episcopus seruus seruorum Dei dilectis filiis Abbati & conuentui monasterii de *Sora* Cistertiensis ordinis *Roskildensis* diocesis salutem & apostolicam benedictionem cum a nobis petitur quod iustum & honestum est tam vigor equitatis quam ordo exigit rationis vt id per sollicitudinem offitii nostri ad debitum perducatur effectum. Ex parte siquidem vestra fuit propositum coram nobis quod nonnulli ecclesiarum prelati vestris libertatibus inuidentes cum eis non liceat ex apostolice sedis indulto in vos excommunicationis vel interdicti sententias promulgare in familiares, seruientes & benefactores ac illos qui moliunt in molendinis vel coquunt in furnis vestris quique emendo vel vendendo vel alias vobis communicant sententias proferunt memoratas sicque non vim & proprietatem priuilegiorum ipsorum sed sola verba seruantes vos quodammodo excommunicant dum vobis alios communicare non sinunt & ex hoc iudicari videmini iuditio iudeorum & qui vobis communicant in predictis illud euenit inconueniens quod maiorem excommunicationem incurrant quam excommunicans communicando fuerant incursuri quare humiliter supplicastis vt prouidere quieti vestre paterna super hoc sollicitudine curaremus. Nos igitur vestris supplicationibus inclinati ne quis predictorum huiusmodi sententias in fraudem priuilegiorum apostolice sedis de cetero promulgare presumat auctoritate presentium inhibemus decernentes eas si per presumtionem cuiuspiam taliter promulgari contigerit irritas & inanes. nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre inhibitionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. *Laterani* secundo nonas Martii Pontificatus nostri anno primo.

INNO-

INNOCENTII IV. Bulla mandatoria ad præpositum ecclesiæ *Lundensis* ut qverelas capituli *Arusiensis* contra suum Episcopum eorum privilegia & consvetudines infringere molientem examinet & appellatione remota decernet.

Ex Apographo Chartac. No. 91.

1244. die 29 Martii.

INNOCENTIUS Episcopus seruus seruorum Dei dilecto filio . . Præposito Ecclesiæ *Lundensis*, salutem & apostolicam benedictionem. Sua nobis dilecti filii capitulum *Arusiensis* ecclesiæ conqvestione monstrarunt, qvod cum jus eligendi canonicos in eadem ecclesia, de antiqva & approbata consvetudine pertineat ad eosdem, venerabilis frater noster. Episcopus *Arusiensis* huiusmodi & alias eorum rationabiles consvetudines & antiqvas, pacifice hactenus observatas, nec non libertatum ipsorum privilegia, pro sua infringere moliens volubtate, canonicatus & præbendas in eadem ecclesia, eis renitentibus & invitis, de novo pro sua voluntate conferre contendit, ipsosqve super hoc multiplici vexatione fatigat. Qvare nobis humiliter supplicarunt, ut eundem episcopum, qvod præfatas consvetudines ac privilegia firma & illibata conservans, ab eorum super præmissis gravamine ac molestia omnino desistat, compellere paterna sollicitudine curaremus. Qvia vero nobis non constitit de præmissis, discretioni tuæ per apostolica scripta mandamus, qvatinus vocatis, qui fuerint evocandi, & auditis hinc inde propositis, qvod canonicum fuerit, appellatione remota decernas, faciens qvod decreveris auctoritate nostra firmiter observari. Datum *Lateranis* IIII KL Aprilis, Pontificatus nostri anno primo.

INNOCENTII IV. Bulla mandatoria ad præpositos ecclesiarum *Lundensis* & *Slesvicensis*, ut causam inter Episcopum *Arusiensem* & capitulum ibidem super electione canonicorum ortam fine debito terminent.

Ex Apographo Chartaceo No. 92.

1244. die 9 April.

INNOCENTIUS Episcopus seruus seruorum Dei dilectis filiis *Lundensis* & *Slesvicensis* ecclesiarum Præpositis, salutem & apostolicam bene-

benedictionem. ſua nobis capitulum *Aruſienſe* petitione monſtrarunt, qvod cum ad eos duntaxat jus eligendi canonicos in ecclesia *Aruſienſi* de antiqva & approbata conſvetudine hactenus obſervata pertineat. Venerabilis frater noſter, Epiſcopus *Aruſienſis* huiusmodi conſvetudinem pro ſua infringere moliens voluntate, ipſis renitentibus & invitis, *Ugotum* clericum *Aruſienſis* dyoceſis, de facto in canonicum eccleſiæ prædictæ inſtituens, ei præbendam, qvæ vacavit in ipſa, contulit, in eorum præiudicium & gravamen, qvoniam ad ipſum non eſſet ius eligendi ea vice canonicum per ipſorum negligentiam iuxta Lateranenſis ſtatuta concilii devolutum. Qvibus propter hoc ad venerabilem fratrem noſtrum Archiepiſcopum *Lundenſis* loci metropolitani legitime appellantibus, idem Epiſcopus, eorum appellationi non deferens, excommunicationis in ipſos ſententiam fulminavit. Cum autem ſuper hoc inter ipſos ex parte una, & præfatum Epiſcopum ex altera, coram eodem Archiepiſcopo qvæſtio verteretur, licet idem Archiepiſcopus de appellatione præfata legitime cognita, ſententiam ipſam utpote poſt appellationem legitimam promulgatam denunciaverit nullam eſſe, nihilominus tamen ad præfatum Epiſcopum cognitionem principalis negotii pro ſua voluntate remiſit. Qvi cum de inſtitutione ac collatione prædictis cognoſcere vellet, eosqve coram ſe compelleret ſuper hoc indebite litigare iidem ipſum Epiſcopum habentes ea ratione ſuſpectum, qvod cauſa tangebat eundem, & appellatum ſuper eodem negotio legitime fuerat, ab eodem, arbitros, qui de huiusmodi ſuſpicione cognoſcere petierunt, qvos qvia dictus Epiſcopus eis concedere contra iuſtitiam recuſabat, ex parte ipſorum fuit ad ſedem apoſtolicam appellatum. Qvocirca diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, qvatinus ſi eſt ita, revocato in ſtatum debitum, qvicqvid poſt appellationem huiusmodi temere per eundem Epiſcopum inveneritis attemptatum, audiatis cauſam & fine debito terminetis, facientes qvod decreveritis auctoritate noſtra firmiter obſervari. Alioqvin partes ad dicti Epiſcopi remittatis examen, appellantes in expenſis legitimis condempnando. Teſtes autem qvi fuerint nominati, ſi ſe gratia, odio vel timore ſubtraxerint, per cenſuram eccleſiaſticam appellatione ceſſante cogatis veritati teſtimonium perhibere. Datum *Lateranis* V Idus Aprilis, Pontificatus noſtri anno primo.

 ERICI

ERICI Regis privilegium, qvo omnes terræ, qvas Canonici *Arusienses* ubicunqve emerint qvingentis marchis, acceptis a *Nicolao* Episcopo *Roskildensi* pro bonis in *Giæfuing*, ab expeditionis gravamine, *Stud, innæ* & omni iure regio liberæ declarantur.

Ex Apographo Chartac. No. 93.

1244 die 18 Septembris.

E*RICUS* Dei gratia Danorum Slavorumqve Rex omnibus præsens scriptum cernentibus. in perpetuum. Mutantur tempora, transmigrant homines, transitqve memoria, sed manet litera, qvæ gestæ rei seriem in recentem affert notitiam posterorum. Noscat igitur præsens ætas et postera, qvod cum canonici *Arusienses* bona qvæ habuerunt in *Giæfning*, venerabili patri Domino *Nicholao Roskildensi* Episcopo dilecto Cancellario nostro vendidissent pro Dtis Marchis argenti communis. Nos eiusdem Domini Episcopi petitionibus inclinati, annuendum & admittendum duximus, ut in qvibuscunqve locis memorati canonici cum supradictis qvingentis marchis argenti possessiones emerint, a gravamine expeditionis *Studth & innæ*, & ab omni jure regio ipsas libere in perpetuum possideant & qviete ex omni exactorea impetitione. Ne igitur super præmissis in posterum dicti Canonici aliqva arte, occasione vel ingenio impetantur vel graventur, præsentem paginam ipsis conferendam duximus sigilli nostri appensione roboratam. Datum *Lundis* anno Domino M.CC. qvadragesimo qvarto. KL. Octobris qvarto decimo.

Uffonis Archiepiscopi *Lundensis* confirmatio de compositionis litis super collatione præbendarum actæ inter Episcopum *Arusiensem* & capitulum ibidem, qva cum residentibus & aliis canonicis, qvorum copia haberi potest, de electione instituendi canonici communiter tractare se obligat Episcopus.

Ex Apograph. Chartac. No. 94.

1245. die 18 Januarii.

U. Dei gratia *Lundensis* Archiepiscopus Sweciæ primas, in omnium salvatore salutem. Cum pia mater ecclesia, qvos caritatis unit vinculo

Deo

Deo Patri. de filiorum gaudet concordia & quiete, ac iurgiorum litigiis, qvibus eadem impugnatur, dolorem in membris suis patitur & scissuram salubri provisione, circa pacis reformationem rite gesta munimentis autenticis desiderat commendari, ne propter brevem hominum memoriam qvæ plenam diu de omnibus (qvod potius divinitatis est, qvam mortalitatis) notitiam habere non possit, semel terminata legitime & provida deliberatione sopita recidiva denuo malignantium calumpnia suscitentur. Hinc est qvod cum visitationis causa ad Arusiensem ecclesiam transitum faceremus propter controversiam inter venerabilem in christo fratrem Episcopum ex parte una, & capitulum ecclesiæ eiusdem ex altera, super iure eligendi Canonicos ad præbendas vacantes in eadem ecclesia, gravibus expensis & laboribus diutius agitatam; utraqve parte contendente sibi tantum ius prædictum competere, non obstante contradictione alterius partis, ex antiqva consvetudine rationabili & præscripta; ipsam ecclesiam in satis gravi discordia & perturbatione invenimus constitutam. Sane fratre *Absalone* Priore Provinciali & qvibusdam aliis, qvorum consilium nobis fuit in hac parte necessarium, assumptis nobiscum, cum de compositione inter eos facienda, deliberatione diligenti adhibita iam diutius tractatum fuisset, tandem utraqve pars absqve causarum strepitu & iudiciorum tumultu, in hoc de plano consensit, ut vacante aliqva præbenda, Episcopus ipse, qvando velit ac possit, cum residentibus & aliis Canonicis, qvorum copiam habere poterit, in præsentia sua constitutis, de electione instituendi Canonici communiter tractabit, & ipse cum eis eligat. Et si una medietas ipsius capituli unum elegerit, & altera medietas alterum, idem Episcopus ex hiis duobus electis, cui ipse voluerit præbendam conferat memoratam; qvia persona ipsius utrilibet parti adiecta maiorem numerum & partem efficit potiorem. Si vero pars aliqva alteram duabus personis vel pluribus superaverit. Episcopus ipse in conferendo electionem maioris partis seqvetur. Qvia igitur idem Episcopus pro se, Archydyaconus vero ex altera parte pro se & capitulo, de mandato eiusdem capituli, fide in manibus nostris corporaliter præstita, firmiter promiserunt se prædictam compositionem firmam & ratam habituros, nos ad utriusqve partis instantiam, & prædictorum evidentiam, præsentem paginam sigillo nostro

 &

& ipsius Episcopi, nec non & eiusdem capituli fecimus roborari. Actum *Arus*, præsentibus Dominis prædicto fratre *Absalone* priore provinciali, Præposito *Petro Kan*, notario Domini ducis, & clericis nostris magistro *Sacero*, *Nicholao Theotonico*, Canonico Lundensi, Magistro *Swenone* Canonico *Ripensi*. *Yllugh* & *Nicholao* de *Daldorp* sacerdotibus, *Johanne* Dyacono de *Malend.* Anno Domini M.CC.XL.V. qvinto decimo KL Februarii.

INNOCENTII IV. Bulla prohibitoria, ne absqve assensu prioris & capituli ecclesiæ *Ottoniensis* ordinis sancti *Benedicti* Episcopo officium pastorale exseqvi non valenti coadiutor associetur.

Ex Apographo Chartaceo No. 95.

1245. die 7 Februarii.

INNOCENTIUS Episcopus seruus seruorum dei dilectis filiis Priori & capitulo ecclesie *Ottoniensis* ordinis sancti *Benedicti*, salutem & apostolicam benedictionem. Deuotionis vestre precibus benignum impertientes assensum auctoritate vobis presentium indulgemus ut si episcopum vestrum, ad eam impotentiam attigeret deuenire, quod exequi nequeat officium pastorale absque assensu vestro coadiutor non valeat deputari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumserit indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum, Datum *Lugduni.* VII Idus Februarii Pontificatus nostri anno secundo.

INNOCENTII IV. Bulla protectoria data fratribus monasterii sancti *KANUTI* Otthoniensis.

Ex Apographo Chartac. No. 96.

1245. die 18 Februarii.

INNOCENTIUS Episcopus seruus seruorum Dei dilectis filiis Priori monasterii sancti *KANUTI* eiusdemque fratribus tam presentibus quam

quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Religiosam vitam eligentibus apostolicum conuenit adesse presidium ne forte cuiuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito reuocet, aut robur quod absit sacre religionis infringat. Quapropter dilecti in domino filii vestris iustis postulationibus clementer annuimus & monasterium sancti *KANUTI* Otthoniense in quo diuino estis obsequio mancipati sub beati Petri & nostra protectione suscipimus ac presentis scripti priuilegio communimus. In primis siquidem statuentes, ut ordo monasticus qui secundum Deum & beati benedicti regulam, in eodem monasterio institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Preterea quascunque possessiones, quecunque bona idem monasterium inpresentiarum iuste & canonice possidet aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum vel principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis prestante domino poterit adipisci firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo prefatum monasterium situm est cum omnibus pertinentiis suis. curiam *Beronis* cum Balneo, colonis & molendinis ac aquarum decursibus. prata que dicuntur *Bromhat*. *Pamhat*, *Akamhat*. Siluam que dicitur *Thorslund*. reditus ad fabricam monasterii vestri spectantes qui dicuntur denarii sancte Marie, in *Feonia*, in *Jutia*, *Halsö*, *Erræ*, *Toslandia*, *Laglandia*, *Laalandia*, *Falstera* cum *Burgunderholm*, cum terris, pratis, vineis nemoribus, usuagiis & pascuis, in bosco & plano, in aquis & molendinis in viis & semitis & omnibus aliis libertatibus & immunitatibus suis. Sane noualium vestrorum que propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit siue de vestrorum animalium nutrimentis nullus a vobis decimas exigere vel extorquere presumat. liceat quoque vobis clericos vel laicos liberos vel absolutos a seculo fugientes ad conversionem recipere ac eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in monasterio vestro professionem fas sit sine Abbatis sui licentia nisi arctioris religionis obtentu de eodem loco discedere, discedentem vero absque communi litterarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum fuerit liceat vobis clausis ianuis exclusis excommunicatis & interdictis

 non

non pulsatis campanis voce submissa diuina officia celebrare dummodo causam non dederitis interdicto. Crisma vero oleum sanctum, consecrationes altarium seu basilicarum ordinationes monachorum qui fuerint promouendi a dioecesano suscipietis . . . si quidem catholicus fuerit & gratiam & communionem sancte romane sedis habuerit, & ea vobis voluerit sine penitentia aliqua exhibere. Prohibemus insuper, ut infra fines parrochie vestre nullus sine assensu dioecesani Episcopi & vestro capellas seu oratoria de nouo construere audeat, saluis priuilegiis Pontificum romanorum. Adhoc nouas & indebitas exactiones ab Archiepiscopis, Episcopis, Archidiaconis seu Decanis aliisque omnibus ecclesiasticis secularibusue personis, a vobis omnino fieri prohibemus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum deuotioni & extreme voluntati qui se illic sepelire deliberauerint, nisi forte excommunicati vel interdicti fuerint aut etiam publice usurarii, nullus obsistat; salua tamen iustitia illarum ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Decimas preterea & possessiones ad ius ecclesiarum vestrarum spectantes que a laicis detinentur, redimendi & legitime liberandi de m nibus eorum, & ad ecclesias, ad quas pertinent, reuocandi, libera sit vobis de nostra auctoritate facultas. Obeunte vero te nunc eiusdem loci Priore, vel tuorum quolibet successorum nullus ibi qualibet surreptionis astutia seu violentia preponatur nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum maior pars consilii sanioris secundum deum & beati benedicti regulam preuiderint eligendum. Paci quoque & tranquillitati vestre paterna in posterum sollicitudine preuidere volentes auctoritate apostolica prohibemus ut infra clausuras locorum vestrorum nullus rapinas seu furtum facere ignem apponere, sanguinem fundere hominem temere capere vel interficere seu violentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates & immunitates a predecessoribus nostris romanis pontificibus ordini vestro concessas, nec non libertates & exemptiones secularium exactionum a Regibus & principibus vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate apostolica confirmamus & presentis scripti priuilegio communimus. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prefatum monasterium temere perturbare aut eius possessiones auferre vel ablatas retinere, minuere seu quibuslibet vexatio-

xationibus fatigare sed omnia integra conferuentur eorum pro quorum gubernatione ac fuftentatione conceffa funt ufibus omnimodis profutura, falua fedis apoftolice auctoritate & diocefani Epifcopi canonica iuftitia. Siquis autem in futurum ecclefiaftica fecularisue perfona hanc noftre conftitutionis paginam fciens contra eam temere venire temptauerit fecundo tertioue commonita, nifi reatum fuum congrua fatisfactione correxerit poteftatis honorisque fui careat dignitate, reamque fe diuino iuditio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat, & a fanctiffimo corpore & fanguine dei & domini noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftricte fubiaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco fua iura feruantibus fit pax domini noftri Jefu Chrifti quatinus & hic fructum bone actionis percipiant & apud diftrictum iudicem premia eterne pacis inueniant Amen.

Ego *INNOCENTIUS* Catholice ecclefie Epifcopus ff.
Ego *Petrus* tt. Sancti *Marcelli* prefbiter Cardinalis ff.
Ego *Willelmus* Bafilice XII Apoftolorum Prefbiter Card. ff.
Ego Fr. *Johannes* tt. Sti *Laurentii* in Lucina Prefbit. Card. ff.
Ego Fr. *Hugo* tt. Ste *Sabine* Prefbiter Cardinalis ff.
Ego *Ottho* Portuenfis & Ste Rufine Epifcopus. ff.
Ego *Petrus* Albanenfis Epifcopus. ff.
Ego *Wilelmus* Sabinenfis Epifcopus. ff.
Ego *Odo* Tufculanus Epifcopus. ff.
Ego *Egidius* fanctorum *Cofmi* & *Damiani* Diacon. Card. ff.
Ego *Goffridus* fancti *Adriani* Diacon. Cardin. ff.
Ego *Petrus* fancti *Georgii* ad velum aureum Diac. Card. ff.
Ego *Johannes* fancti *Nicolai* in Carcere Tulliano Diac. Card. ff.

Datum Lugduni per manum Magiftri *Marini* fancte romane ecclefie Vice Cancellarii. XIII. Kalendas Martii Indictione II, Incarnationis Dominice Anno M.CC XLIIII, Pontificatus vero domini Innocentii Pape, IIII. Anno fecundo.

Gunneri

Gunneri Ripenſis Epiſcopi ſtatutum, ut fructus primi anni, qvo qvis ad ſingulas in ſua dioeceſi eccleſias vocatur, devolvantur ad eccleſiam cathedralem, ad ſolvenda eius debita contracta ob liberationem *Tuvonis* Epiſcopi ex carcere Theutonico.

Ex Apographo Chartaceo No. 97.

1245. die 15 Septembris.

Gunnerus dei gratia Ripenſis Epiſcopus omnibus hoc ſcriptum cernentibus in domino ſalutem. Fuit olim temporibus grande bellum inter *Danos* & *Theutonicos* in *Holſatia* in qvo conflictu facta eſt ſtrages magna & captivitas maior meliorum de regno noſtro, ubi etiam captivatus eſt bone memorie anteceſſor noſter *Tuvo* Epiſcopus & redemptus pro ſeptingentis marchis argenti pro cuius pecunie ſolutione eccleſia noſtra multa contraxit debita & enormiter leſa adhuc gemit ſub pondere debitorum ſoluendorum. unde cum ipſa nutrix eccleſia non ſit ſoluendo & filii teneantur defectum matris ſublevare cum conſilio fratrum noſtrorum tale fecimus ſtatutum ut in vocatione cuiuscunqve parrochialis eccleſie fructus primi anni devolvantur ad ſolutionem debitorum matris eccleſie, ſalvo in omnibus iure canonico & Romane eccleſie ſtatutis, qvos fructus a canonicis noſtris *Ripis* reſidentibus recipi volumus donec debita integraliter ſoluta fuerint, qvibus debitis ipſis canonicis pro cuiusdam fundi alienatione eccleſie noſtra extat obligata. Datum Anno Domini M.CC.XLV decimo ſeptimo Kalendas Octobris.

Ego Archidiaconus *Nicholaus* ſubſcribo & approbo.
Ego *Noſingus* Cantor hoc factum approbo & ſubſcribo.
Ego Prepoſitus *Olaus* ſubſcribo & approbo.
Ego Magiſter *Andreas* interfui.
Ego *Noſingus* ſubſcribo.
Ego Magiſter *Simon* ſubſcribo.
Ego Magiſter *Ro* ſubſcribo.
Ego *Johannes* ſubſcribo.
Ego *Magnus* ſubſcribo.
Ego Præpoſitus *Johannes* ſubſcribo.
Ego Magiſter *Eſgerus* ſubſcribo.

Ebbonis

Ebbonis Episcopi Arusiensis Institutio duarum in ecclesia sua cathedrali præbendarum, datis eidem in hunc finem bonis in *Syrækiær*, *Giaf* in *Wætbelby*, mansione in *Aveldthorp*, obventionibus omnibus de ecclesia *Folby* & de mansione episcopali in *Kunxstorp*, tertia parte decimarum, reditu ecclesiæ *Sinning*, mansione in *Calztat*, cum eqvitiis & proventu ecclesiæ *Tislæst*. &c.

Ex Apographo Chartac. No. 98.

1246.

Universis filiis sanctæ matris Ecclesiæ hæc scripta cernentibus *E.* Dei permissione *Arusiensis* Episcopus, salutem in vero salutari. Cum nos ad regimen *Arusiensis* ecclesiæ Dominus vocasset, considerantes per paucitatem præbendariorum in ea servientium, duas ex novo præbendas ibidem instituimus, ut in una serviat Dyaconus, ad cuius vestitum attinent omnia tam mobilia qvam immobilia, qvæ in *Syrækiær* continentur, præter molendinum qvod intuitu sustentationis ipsius deputavimus communi mensæ canonicorum, cum *Giaf* in *Wæthælby*, & mansione *Aveldthorp*, & terra qvam ibidem comparavimus ab Episcopo *Skialm*, nostro videlicet prædecessore. Eidem qvoqve Canonico ad vestitum assignavimus obventiones omnes de Ecclesia *Folby*, propter sumptum Vicarii, & de mansione Episcopali in *Kunxstorp* tertiam partem decimarum. In altera vero in perpetuum ministraturus est subdyaconus, ad cuius vestitum attinet mansio sita in fundo Ecclesiæ *Sinning*, cum omnibus eiusdem ecclesiæ attinentiis, & tertia pars decimarum de mansione Episcopali, qvæ dicitur *Worthoeriis*. Ut autem mensa Canonicorum pluribus possit sufficere, eis conferre dignum duximus mansionem de *Calztat* cum eqvitiis & qvicqvid de ecclesia *Tislæst* præter sustentationem Vicarii poterit provenire: præcipue cum iustam habuerimus de utraqve ecclesia disponendi facultatem, maiore & saniore parte parochianorum utriusqve ecclesiæ nobis consentiente. Etiam emunitatem qvam idem canonici super villicos & colonos suos a prædecessoribus nostris optinuerunt, ipsis præsentis scripti testimonio confirmamus. Qvicunqve igitur hanc donationem nostram infringere, vel qvovis modo attemptaverit impedire, anathematis vinculo se noverit innodatum, & in die districti examinis cum iniqvis recipiat portionem.

Ebbonis Epifcopi *Arufienfis* conventio inita cum capitulo, fecundum qvam duo trientes rerum Sto *Nicolao* oblatarum ædificio ecclefiæ cathedralis, pars vero reliqva cum cibariis Canonicis, cedant.

Ex Apographo Chartac. No. 99.

1246.

Univerfis filiis fanctæ matris ecclefiæ hæc fcripta cernentibus. *E.* dei miferatione *Arufienfis* Epifcopus falutem in vero falutari. Qvamvis de oblationibus, qvæ intuitu beati *Nicolai* cathedrali ecclefiæ offeruntur, aliqvam percipere anteceffores noftri confveverunt, nos tamen confiderata maxima neceffitate ædificii cathedralis ecclefiæ, qvæ multis retro temporibus ufqve ad tempora duorum anteceffotum noftrorum, qvafi neglecta fuerat, iuri noftro in hac parte, fi qvid tamen iuris habuimus, renunciantes, cum canonicis ita convenimus qvod nichil de coetero de oblationibus prædictis deveniat ad manum Epifcopi, fed duæ partes integraliter & qviete cedant ædificio, tertiam vero five in veftibus, five in animalibus, five in denariis & argento canonici percipiant, præter ceram ibi collatam, qvæ tota ecclefiæ, & præter victualia, qvæ ibidem funt delata, qvæ omnia menfæ Canonicorum funt deputata. Igitur ut ftabilis & rata permaneat hæc noftra conventio, eam fcripto commendari fecimus, & figilli noftri munimine confirmari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftræ conventionis infringere, vel ei aufu temerario contraire. Si qvis autem hoc attemptare præfumpferit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoftolorum, & fancti Clementis martyris, & omnium fanctornm fe noverit incurfurum.

INNOCENTII IV. Bulla mandatoria ad *Symonem* de *Alucrnia* Ordinis fratrum minorum, ut crimina *Nicolao Stigothi* Epifcopo *Rofkildenfi* a Rege *ERICO* objecta diligenter examinaret & fedi Apoftolicæ acta rei geftæ figillo fuo munita mitteret.

Ex Apographo Chartac. No. 100.

1246. die 11 Julii.

INNOCENTIUS Epifcopus feruus feruorum Dei dilecto filio frati *Symoni* de *Alvernia* ordinis fratrum minorum. Quanto fratres & Epifco-

ſcopos, qui nobiscum ſunt in partem ſollicitudinis euocati, ſinceriori caritate diligimus, tanto maiori dolore turbamur, quoties de ipſorum operibus, quæ pontificali derogant honeſtati ad noſtram audientiam perferuntur. Sicut enim ex parte cariſſimi in Xpo filii noſtri illuſtris Regis Daciæ fuit propoſitum coram nobis, cum idem Rex venerabilem fratrem noſtrum Epiſcopum Roſkildenſem regni ſui cancellariæ officio, aliis prætuliſſet, ac ei utpote quem priuilegio amoris præcipui ceteris honorabat cordis ſui propalaſſet ſecreta, ipſe perceptarum ab eo immemor gratiarum, & aduerſus eum loquens mala pro bonis & odium pro dilectione ſua, fel pro melle, & pro pane lapidem, & pro ovo retribuit ſcorpionem, dum vitæ dicti Regis inſidiator occultus & regni, ac bonorum ſpoliator tacitus dicitur exſtitiſſe, cum quibusdam complicibus & ſibi conſanguinitate coniunctis, ſuper his contra eum conſpirando nequiter, & ſe iuramenti vinculo aſtringendo. Et quia concepta nequitia, diuina eam reuelante clementia non potuit prodire in partum, dictus Epiſcopus, ut ſuis ſe oſtenderet non immunem, tanquam ſibi malo conſcius extra prætactum regnum ad partes tranſtulit ſe remotos. Quia vero hæc, ſi vera ſunt, non debent indiſcuſſa relinqui, volentes deſcendere ac uidere utrum præmiſſa præfatus Epiſcopus impleuerit actione, mandamus, quatinus inquiſita ſuper his diligentius veritate, quæ inueneris fideliter redigere in ſcriptis procures, ac ea ſub tuo ſigillo ad noſtram præſentiam ſtudeas deſtinare, ut ex tua relatione ſufficienter inſtructi procedamus exinde, prout ſecundum Deum viderimus, procedendum. Datum *Lugduni* XII Kalendas Auguſti pontificatus noſtri anno quarto.

Saxonis Thorberni filii donatio villæ *Nothebothe* facta monaſterio de *Eſrom*, ob reverentiam parentum ſuorum & uxoris ſuæ *Malild*, qvi ibidem reqnieſcunt.

Ex Cod. Diplom. Eſrom. fol. XCV. b. Apograph. Chartac. vid. No. 101.

1246. die 17 Auguſti.

In nomine Patris & Filii & ſpiritus ſancti, Amen. Uniuerſis Xpi fidelibus preſens ſcriptum inſpecturis *Saxo* filius *Thorberni*, in perpetuum. ſpiritu ſancto inſpirante conſiderans nouiſſima mea. nichilque

chilque ſtabile manere ſub ſole. niſi quod in pias cauſas, & viris re-ligioſis diuino ſeruitio mancipatis ob ſalutem impenditur animarum. Ob reuerentiam Iheſu Xpi & ſue matris glorioſe virginis. Marie & ob reuerentiam parentum meorum. & parentum uxoris mee. *Malild.* felicis memorie. qui apud monaſterium de *Eſrom* in ſompno pacis dormiunt & requieſcunt. Sanus mente & corpore. confiteor & recognoſco me penitus nichil iuris habere in villa *Nöthebothe.* nec in agris. pratis. ſtagnis. piſcationibus. ſiluis. & molendinis ad dictam villam pertinentibus. excepta duntaxat una hora terre in cenſu. cum pratis & agris ſiluis & aquis eidem terrule attinentibus. Nomine meo. & nomine uxoris mee *Malild.* ad quam dicta villa iure hereditario vel quocunque alio titulo videbatur pertinere. & nomine liberorum noſtrorum. quos habemus in preſenti. vel habituri ſumus. dante Domino in futurum. ſeu etiam aliorum propinquorum noſtrorum. expreſſe renuncians exceptioni non nominate. ſeu etiam non ponderate pecunie. & omni alii exceptioni. que michi vel memoratis perſonis aliquo tempore poſſent competere. & omni conſuetudini. que in regno *Dacie* pro lege conſueuerat obſeruari. Do etiam dicto monaſterio & eius procuratoribus. Abbatibus. Prioribus. Supprioribus. & cellariis. qui pro tempore fuerint. nomine meo & uxoris mee & heredum meorum plenam auctoritatem & liberam poteſtatem poſſidendi & ſibi retinendi. aut etiam vendendi vel quomodolibet alienandi dicta bona. pro ſue arbitrio voluntatis. Promitto etiam data fide pro me & uxore mea & heredibus noſtris omnibus. firmiter attendere. & obſeruare omnia & ſingula capitula ſupra dicta. & nulla arte umquam vel ingenio contraire. Non obſtante controuerſia que inter me & monaſterium ſancte *Marie* de *Eſrom. Roſkildenſis* dyoceſis. ſuper memoratis bonis. in iudicio & extra iudicium. nomine meo & nomine ſupradictarum perſonarum ſepe fuerat agitata. Actum *Slangethorp* anno domini M.CC. quadrageſimo ſexto, ſextodecimo Kalendas Septembris. In Eccleſia Monialium eiusdem loci. Preſentibus teſtibus ſubſcriptis. Interfuerunt huic facto. Magiſter *Petrus* filius *Ranonis* Cancellarius *ERICI* illuſtris Regis *Danorum.* Magiſter *Bo* major Prepoſitus Eccleſie *Roſkildenſis.* Magiſter *Adam* eiusdem

eccleſie

ecclefie Canonicus. *Tuco Bondi* Canonicus Haffnenfis. Dominus *Thrugillus* Prior & dominus *Johannes* Supprior. de Paraclyto. Magifter *Toti* Rector fcholarum in Haffn. Dominus *Afcerus* facerdos Procurator Monialium de *Slangethorp*. Dominus *Haraldus* Marfkalcus. Dominus *Afgerus Bondifun*. Dominus *Jacobus Bille*. Dominus *Petrus Trt. Sveno Thrugilli* filius. & alii multi. In cuius rei euidentiam, Danorum & Sclauorum illuftris Rex *ERICUS*. Magifter *Petrus* Cancellarius. Magifter *Bo* Prepofitus Rofkildenfis, prefenti inftrumento fua figilla, meis precibus & mandato appofuerunt.

Offonis Gripp Ottoniæ apud *Sanctum Michaelem* Prioris litteræ reverfales, datæ *Jacobo Gret* Priori Ottonienfi, pro conceffa fibi venia fcholam particularem habendi.

Ex Apographo Chartac. No. 102.

1247. die 1 Februarii.

Omnibus prefens fcriptum cernentibus frater *Offo Gripp* Prior apud fanctum *Michaelem Ottonie* falutem in Domino. Nouerint univerfi & futuri me & fratres meos conuentus a venerabili viro domino fratre *Jocobo Gret* Priore *Ottonienfi* ex confilio & confenfu fui capituli fcholas particulares habere, non ex iure, fed pro bono pacis & concordie ex mero favore gratie fpecialis fub conditionibus infra fcriptis; ufqve fcholares in noftris fcholis etatem feu etatis annum ultra annum quintum decimum habentes non recipiamus vel recipi faciamus nec ibidem fcientes permanere faciamus. parrochianorum pueros apud fanctum *Albanum* fine dictorum prioris & capituli non recipiamus voluntate & licentia fpeciali, nec cum fcholaribus noftris qvos recepimus & ut profertur habuerimus choreas & ludos Carnis perniales publice faciamus celebrari. Si vero fi p a dicte conditiones per nos qvod abfit voluntarie prefumtuofe vel fcienter fuerint violate, extunc dictorum prioris & capituli privilegia iam in hac parte obtenta in fuis rigore & robore permaneant femper falva. In cuius rei teftimonium figillum meum unacum figillo venerabilis patris fratris *Jacobi* Abbatis monafterii de *Infula Dei* & providorum virorum *Andree*

Ivari armigeri & *Johannis Mulse* Proconſulis *Ottonienſis* preſentibus eſt appenſum. Anno Domini. M.CC.XLVII. profeſto purificationis virginis glorioſe.

INNOCENTII IV. Bulla miſſa Epiſcopo *Slesvicenſi*, priori predicatorum provinciali, & miniſtro minorum fratrum de Dacia, ut per regem reſtitui faciant Epiſcopo *Roſkildenſi* Caſtrum de *Kopmanne Hafn* cum aliis rebus epiſcopalibus, & ut permittatur ei in ſua dioeceſi libere commorari.

Ex Apographo Chartaceo. No. 103.

1247. die 20 Decembris.

INNOCENTIUS Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei venerabili fratri . . Epiſcopo *Slesvicenſi* & dilectis filiis . . Priori Provinciali predicatorum & . . miniſtro minorum fratrum de *Dacia* ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Quanto cariſſimus in Chriſto filius noſter . . illuſtris Rex Dacie gradu preminet altiori. tanto magis ab aliorum offenſis eum decet retrahere manus ſuas. & ſatisfacere celerius de iniuriis iam illatis ad quod ipſum Regem. cuius deſideramus commodum & ſalutem tanquam filii eccleſie ſpecialis. noſtris libenter litteris inuitamus. Cum igitur venerabilis frater noſter . . Epiſcopus *Roſkildenſis*. ſicut olim eo accepimus intimante propter metum regium a ſede propria miſerabiliter exulans caſtro de Kopmannhafn & aliis rebus ſuis epiſcopalibus ſit non ſine ipſius Regis conniuentia ſpoliatus. quamuis eundem Regem vt ipſi Epiſcopo reſtitui faceret huiusmodi bona ſua & permitteret eum in Epiſcopatu ſuo libere comorari, per dilectum filium fratrem *Simonem* de ordine fratrum minorum moneri diligentius mandauerimus & induci. quia tamen dictus Rex id efficere hactenus pro ſue voluntatis arbitrio non curauit. prefatus Epiſcopus iuſtitiam ſuper hoc ſibi a nobis fieri humiliter poſtulauit. Verum quia ipſius Epiſcopi nociua grauamina nec poſſumus nec debemus quantumcunque Regem eundem ſincera diligamus in domino caritate. conniuentibus oculis pertranſire. diſcretioni veſtre per Apoſtolica ſcripta mandamus quatinus Regem ipſum & quoslibet detentores predictorum bonorum & caſtri predicti. ut ea cum

cum fructibus medio tempore perceptis & qui percipi potuerunt restituant vel restitui faciant Episcopo memorato & permittant eum in ciuitate sua & diocesi prestita sibi ab eodem Regi sufficienti securitate libere commorari attentius moneatis & etiam inducatis predictum Regem ad hoc in speciales terras ipsius ac *Roskildensem* diocesim per interdicti alios autem detentores bonorum ipsorum seu impedientes restitutionem huiusmodi per excommunicationis sententias submota difficultate qualibet compellendo. Non obstanti aliqua indulgentia sedis apostolice concessa prefato Regi vel alii quod excommunicari vel suspendi aut eorum terra interdici nequeat per litteras sedis eiusdem que de ipsa non fecerint mentionem & indulgentiis ordinibus vestris ab eadem sede concessis quod non teneamini per litteras apostolicas de causis cognoscere vobis a prefata sede commissis que de ipsis indulgentiis non fecerint mentionem & constitutione de duabus dietis edita in concilio generali. Prouiso quod predictum castrum eidem Episcopo restitutum nomine Roskildensis eaclesie ac Episcopi memorati per tales faciat venerabilis frater noster . . . *Lundensis* [Archiepiscopus custodiri qui predicto Regi contrarii non existunt, donec dictus Episcopus plenius sit ad eiusdem Regis gratiam restitutus. Quod si non omnes hiis exequendis potueritis interesse, tu frater Episcope cum eorum altero ea nichilominus exequeris. Dat. *Lugduni* XIII Kal. Januarii. Pontificatus nostri anno quinto.

INNOCENTII IV. Bulla, qva iubetur Episcopus Slesvicensis fructus & redditus Ecclesiæ *Roskildensis* Episcopo exulanti reservare.

1248. die 2 April.

I*NNOCENTIUS* Episcopus seruus seruorum Dei venerabili fratri Episcopo Slesuicensi salutem & apostolicam benedictionem. Sua nobis venerabilis frater noster . . Episcopus *Roskildensis* petitione monstrauit quod cum ipse regio metu compulsus Regnum Dacie exiuisset eo in remotis partibus exulante omnes sui episcopales reditus occupati fuerunt tam Castrum de *Copmannahafn* quam alia loca ipsius exinde custodibus eius eiectis aliis custodienda commissaque omnia detinentur

tur in eius preiuditium occupata & ea distrahunt pro suo libito detentores. Quare nos ad supplicationem ipsius fratri *Symoni* de *Aluernia* ordinis fratrum minorum nostras decreuimus litteras continentes ut personaliter ad partes illas accedens in quibus non possent premissa non esse notoria *Roskildensem* ecclesiam eum predictis castro & locis ceterisqve bonis Episcopalibus cum fructibus interim perceptis & qui percipi potuerunt ex eis. eidem Episcopo auctoritate nostra restitui faceret. eumque per se vel per alium pacifica bonorum omnium possessione gaudere. contradictores per excommunicationis in personas & interdicti in terras eorum sententias appellatione postposita compescendo. Saluo quod in personam carissimi in Christo filii nostri Regis *Dacie* illustris ac terram specialem ipsius per directum sibi mandatum procedere non deberet. etenim dictus frater tanquam vir prouidus ac discretus sollicite in huiusmodi mandati executione procedens vocatis omnibus quos propter hoc viderit euocandos & cognita super premissis omnibus que notoria erant nec aliqua poterant tergiversatione celari plenius veritate prefati Episcopi nomine venerabili fratri nostro . . . Archiepiscopo *Lundensi* Procuratori eiusdem Episcopi *Roskildensis* ecclesiam castrum predicta loca & omnia bona episcopalia sententionaliter assignauit & eundem Episcopum restituit ad omnia supradicta concedens supradicto Archiepiscopo adeundi bona ipsa & intrandi possessionem predictorum castri locorum & bonorum ac retinendi nomine supra dicti Episcopi liberam facultatem iniuncto nichilominus . . . Decano & Capitulo *Roskildensi* ut ipsi Archiepiscopo tanquam Procuratori prefati Episcopi plenarie in omnibus responderent. Ac *Nicolao* Presbytero & Magistro *Petro* Canonico *Roskildensi* qui post recessum prefati Episcopi bona detinuerant predicta fructus exinde perceptos & qui percipi potuerunt dicto procuratori non different integre assignare. in omnes contradictores & rebelles excommunicationis sententiam generaliter proferendo. *A.* cuius processu quibusdam videlicet Magistro *Petro* Canonico *Roskildensi* dicto Cancellario premissorum bonorum detentore & *Johanne* Archiepiscopo qui se pro ipsius Regis procuratore gerebat frustratorie appellantibus idem Episcopus ex sententia prefata nullum adhuc potuit comodum reportare. propter quod ipse coactus est ad nostram prouidentiam habere re-

recurſum. Quocirca fraternitati tue per apoſtolica ſcripta mandamus. quatinus prefati fratris proceſſum prouide actum quem ratum habentes auctoritate apoſtolica confirmamus ſublato cuiuslibet dilationis difficultatis & appellationis obſtaculo non obſtante appellatione premiſſa executioni mandare procures. Contradictores & rebelles per excommunicationis in perſonas & terras eorum interdicti ſententias appellatione poſtpoſita compeſcendo. Quas ſententias facias auctoritate noſtra ſingulis diebus dominicis & feſtiuis pulſatis campanis & candelis accenſis per loca in quibus expedire videris usque ad ſatisfactionem condignam ſolempniter innouari ac etiam inuiolabiliter obſeruari. Non obſtante ſi aliquibus de contradictoribus & rebellibus excepta perſona regis predicti a ſede apoſtolica eſt indultum ut excommunicari ſuſpendi vel interdici per litteras eius nequeant que plenam & expreſſam de indulgentiis huiusmodi non fecerint mentionem neque conſtitutione de duabus dietis edita in concilio generali. Datum *Lugduni*. IIII. Non. Aprilis Pontificatus noſtri anno quinto.

INNOCENTII IV. Bulla miſſa Epiſcopo *Slesvicenſi* ut præſumta in præiudicium Juriſdictionis Epiſcopi *Roſkildenſis* ipſo exulante in ipſius civitate & dioceſi in debitum ſtatum revocaret.
Ex Apograph. Chart. No. 104.

1248. die 11 Aprilis.

I*NNOCENTIUS* Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei venerabili fratri Epiſcopo *Slesvicenſi* ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sua nobis venerabilis frater noſter Epiſcopus *Roſkildenſis* petitione monſtravit qvod eo procurantibus ſibi odium regium quibusdam ſuis inimicis & emulis manifeſtis a regno *Dacie* recedente poſt occupationem & inuaſionem bonorum epiſcopalium multa circa inſtitutiones eccleſiarum & beneficiorum vacantium in ſua ciuitate & dioceſi & decimas ac iura epiſcopalia & poſſeſſiones epiſcopales que temere detinentur in ſue iuriſdictionis preiuditium ſunt preſumta. Unde cum nec ſit debitum neque decens ut ipſo exulante ſua iuriſdictio in ſua ciuitate & dioceſi auſu temerario per aliquos eneruetur fraternitati tue per apoſtolica ſcripta mandamus quatenus ea omnia que tam contra premiſſas inſtitutiones quam alia poſt diſceſſum ſuum a regno inueneris in eius preiu-

 dicium

dicium temere attemtata in ſtatum debitum ſtudeas legitime revocare contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellacione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtante conſtitutione de duabus dietis edita in concilio generali neque indulgentia eis a ſede apoſtolica conceſſa qua excommunicari vel ſuſpendi non poſſunt per litteras ſeu gratiam que de ipſa non fecerint mencionem. Dat. *Lugduni* III Idus Aprilis Pontificatus noſtri anno quinto.

INNOCENTII IV. Bulla pretectoria data fratribus monaſterii de *Sora.*

Ex Codice Diplomat. Sorenſ. fol. XIX.
Ibi ex autograph. ſub plumbo.

1248. die 7 Octobris.

I*NNOCENTIUS* Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei dilectis filiis Abbati monaſterii de *Sora* eiusque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuam memoriam. Religioſam vitam eligentibus apoſtolicum conuenit adeſſe preſidium ne facti cuiuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito auocet aut robur quod abſit ſacre religionis infringat. Eapropter dilecti in domino filii veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus & monaſterium ſancte dei genetricis & Virginis *Marie* de *Sora Roſkildenſis* diocesis in quo diuino mancipati eſtis obſequio ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus & preſentis ſcripti priuilegio communimus. in primis ſiquidem ſtatuentes ut ordo monaſticus qui ſecundum Deum & beati benedicti regulam atque inſtitutionem ciſtertienſium fratrum in eodem monaſterio inſtitutus eſſe dinoſcitur perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Preterea quaſcunque poſſeſſiones quecunque bona idem monaſterium in preſentiarum iuſte & canonice poſſidet aut in futurum conceſſione Pontificum largitione Regum vel principum oblatione fidelium ſeu aliis iuſtis modis preſtante domino poterit adipiſci firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum in quo prefatum monaſterium ſitum eſt cum omnibus pertinentiis ſuis de *Erixleff* de *Vitbii* de *Walbii* de *Krenketorp* de *Kinnertoſte* de *Metorp*

torp de *Osleff* de *Siarstate* de *Brenstorp* de *Osleff* de *Aswarthebote* de *Tibirki* de *Aas* de *Sorningi* de *Nesbii* de *Greffte* de *Boueryth* de *Solbyerge* de *Topshoue* de *Brunchoue* & de *Estritethorp* villas cum pertinentiis earundem. tres partes ville de *Alextate* dimidiam partem ville de *Bieuerschou* & dimidiam partem ville de *Köke* cum pertinentiis earundem quas idem monasterium antequam cistertiensium fratrum instituta susciperet possidebat de *Lunge* de *Petersburgh* de *Slausopebo* de *Gudhem* de *Ekby* de *Katemose* de *Gunlinghetorp* de *Nytorp* de *Bierbii* & de *Toaker* grangias cum possessionibus & pertinentiis earum cum pratis vineis terris nemoribus usuagiis & pascuis in bosco & plano in aquis & molendinis in viis & semitis & omnibus aliis libertatibus & immunitatibus suis. Sane laborum vestrorum de possessionibus habitis ante concilium generale ac etiam noualium que propriis manibus aut sumptibus colitis de quibus aliquis hactenus non percipit noualibus siue de ortis virgultis & piscationibus vestris vel de nutrimentis animalium vestrorum nullus a vobis decimas exigere vel extorquere presumat. liceat quoque vobis clericos vel laicos liberos & absolutos e seculo fugientes ad conuersionem recipere & eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper ut nulli fratrum vestrorum post factam in monasterio vestro professionem fas sit sine Abbatis sui licentia de eodem loco discedere discedentem vero absque communium litterarum vestrarum cautione nullus audeat retinere. quod si quis forte retinere presumpserit licitum sit vobis in ipsos monachos vel conversos regularem sententiam promulgare illud districtius inhibentes ne terras seu quodlibet benefitium ecclesie vestre collatum liceat alicui personaliter dari siue alio modo alienari absque consensu totius capituli vel maioris aut sanioris partis ipsius. Sique vero donationes vel alienationes aliter quam dictum est facte fuerint eas irritas esse censemus. ad hec etiam prohibemus ne aliquis monachus siue conuersus sub professione domus vestre astrictus sine licentia & consensu Abbatis & maioris partis capituli vestri pro aliquo fideiubeat vel ab aliquo pecuniam mutuo accipiat ultra summam capituli vestri prouidenter constitutam nisi propter manifestam domus vestre utilitatem quod si facere forte presumpserit non teneatur conuentus pro hiis aliquatenus respondere. Licitum sit preterea vobis in causis propriis

 siue

ſiue ciuilem ſiue criminalem contineant queſtionem fratrum veſtrorum teſtimoniis uti ne pro defectu teſtium ius veſtrum valeat in aliquo deperire. inſuper autem auctoritate apoſtolica inhibemus ne ullus epiſcopus vel quelibet alia perſona ad ſynodos vel conuentus forenſes vos ire vel iuditio ſeculari de veſtra propria ſubſtantia vel poſſeſſionibus veſtris ſubiacere compellat nec ad domos veſtras cauſa ordines celebrandi, cauſas tractandi vel aliquos conuentus publicos conuocandi venire preſumat nec regularem electionem Abbatis veſtri impediat aut de inſtituendo vel remouendo eo qui pro tempore fuerit contra ſtatuta ciſtertienſis ordinis ſe aliquatinus intromittat. Si vero Epiſcopus in cuius parrochia domus veſtra fundata eſt cum humilitate ac deuotione qua conuenit requiſitus ſubſtitutum Abbatem benedicere ac alia que ad officium epiſcopale pertinent vobis conferre renuerit licitum ſit eidem abbati ſi tamen ſacerdos fuerit proprios nouitios benedicere ac alia que ad officium ſuum pertinent exercere & vobis omnia ab alio epiſcopo percipere que a veſtro fuerint indebite denegata illud adiicientes ut in recipiendis profeſſionibus que a benedictis vel benedicendis Abbatibus exhibentur ea ſint epiſcopi forma & expreſſione contenti que ab origine ordinis noſcitur inſtituta ut ſcilicet abbates ipſi epiſcopo ſaluo ordine ſuo profiteri debeant & contra ſtatuta ordinis ſui nullam profeſſionem facere compellantur. Pro conſecrationibus vero altarium ſiue pro oleo ſancto vel quolibet eccleſiaſtico ſacramento nullus a vobis ſub obtentu conſuetudinis vel alio modo quitquam audeat extorquere ſed hec omnia gratis vobis epiſcopus diocceſanus impendat. Alioquin liceat vobis quemcunque malueritis catholicum adire antiſtitem gratiam & communionem ſedis apoſtolice habentem qui noſtra fretus auctoritate vobis quod poſtulatur impendat. Quod ſi ſedes dioceſana epiſcopi forte vacauerit interim omnia eccleſiaſtica ſacramenta a vicinis epiſcopis accipere libere & absque contradictione poſſitis ſic tamen ut ex hoc in poſterum proprio epiſcopo nullum preiuditium generetur. Quia vero interdum proprii epiſcopi copiam non habetis ſiquem Epiſcopum romane ſedis ut diximus gratiam & communionem habentem & de quo plenam notitiam habeatis per vos tranſire contigerit ab eo benedictiones vaſorum & veſtium conſecrationes altarium ordinationes monachorum auctoritate ſedis apoſtolice recipere valeatis.

Porro

Porro ſi epiſcopi vel alii eccleſiarum rectores in monaſterium vel interdicti ſententiam promulgauerint ſiue etiam in mercenarios veſtros pro eo quod decimas ſicut dictum eſt non perſoluitis ſiue aliqua occaſione eorum que ab apoſtolica benignitate vobis indulta ſunt ſeu benefactores veſtros pro eo quod aliqua vobis benefitia vel obſequia ex caritate vel ad laborandum adiuuerint in illis diebus in quibus vos laboratis & alii feriantur eandem ſententiam protulerint ipſam tanquam contra ſedis apoſtolice indulta prolatam decernimus irritandam. Nec littere ille firmitatem habeant quas tacito nomine ciſtertienſis ordinis & contra indulta apoſtolicorum priuilegiorum conſtiterit impetrari. Preterea cum canonice interdictum terre fuerit liceat vobis nichilo minus in veſtro monaſterio excluſis excommunicatis & interdictis diuina officia celebrare. Paci quoque & tranquillitati veſtre paterna in poſterum ſollicitudine prouidere volentes auctoritate apoſtolica prohibemus ut infra clauſuras locorum ſeu grangiarum veſtrarum nullus rapinam ſeu furtum facere ignem apponere. ſanguinem fundere hominem temere capere vel interficere ſeu violentiam audeat exercere, Preterea omnes libertates & immunitates a predeceſſoribus noſtris romanis Pontificibus ordini veſtro conceſſas necnon libertates & exemptiones ſecularium exactionum a Regibus & principibus vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate apoſtolica confirmamus & preſentis ſcripti priuilegio communimus. Decernimus etiam ut nulli omnino hominum liceat prefatum monaſterium temere perturbare aut eius poſſeſſiones auferre vel ablatas retinere minuere ſeu quibuslibet vexationibus fatigare ſed omnia integra conſeruentur eorum pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura. ſalua ſedis apoſtolice auctoritate. Siqua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisue perſona hanc conſtitutionis noſtre paginam ſciens contra eam temere venire temptauerit ſecundo tertioue commonita niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate reamque ſe diuino iuditio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat. & a ſacratiſſimo corpore ac ſanguine dei & domini noſtri Jeſu Xpi aliena fiat atque in extremo examine diſtricte ſubiaceat ultioni. cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax domini noſtri Jeſu Xpi quatenus & hic fructum bone actionis percipiant

cipiant & apud diſtrictum iudicem premia eterne pacis inueniant Amen. Amen. Amen.

Ego *INNOCENTIUS* Catholice eccleſie Epiſcopus S.
Ego *Petrus* Tit. Sti *Marcelli* Preſbiter Cardinalis S.
Ego Frater *Johannes* Tit. Sti *Laurentii* in Lucina Presbit. Cardinalis S.
Ego *Petrus Albanenſis* Epiſcopus S.
Ego *Johannes* Sti *Nicolai* in carcere Tulliani Diacon. Card. S.

Datum *Lugduni* per manum Magiſtri *Marini* Ste Romane eccleſie Vice Cancellarii nonas Octobris indictione ſexta dominice incarnationis anno milleſimo ducenteſimo quadrageſimo octauo. Pontificatus vero Domini *INNOCENTII* Pape quarti anno ſexto.

Jon filii *Jon*, filii *Ræymoth* litteræ qveis teſtatur ſe fratribus de *Eſrom* terram XIX horarum & I Solidi in *Vitherlöſe Litlæ* cum omnibus attinentiis ſuis legaliter ſcotaſſe pro terra unius Marcæ & II ſolidorum in *Langeruth*, terra I Marcæ in *Horæthorp*, & una curia in *Copmannæhauen* in parochia Stæ *Mariæ*.

Ex Cod. Diplomat. Eſromenſ. fol. CIII.

1248. die 14 Novembris.

In nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti Amen. Uniuerſis Chriſti fidelibus preſens ſcriptum inſpecturis. *Jon* filius *Jon* filii *Ræymoth* ſalutem preſentem & eternam in domino. Cum ad eternam geſtorum memoriam. mortalium facta per ſcripturam auctenticam ſolent perpetuari. ad ſingulorum preſentium & poſterorum notitiam. preſentis ſcripti teſtimonio. volumus peruenire. quod totam terram. videlicet terram decem & nouem horarum & vnius ſolidi in cenſu quam habemus in *Vithærlöſe Litlæ*, que iure hereditario poſt mortem matris noſtre pie recordationis *Cecilie* dinoſcitur nobis obueniſſe. habita deliberatione ſufficienti. bonorum conſilio. cum domibus & fundis. agris. pratis. ſiluis. harumdineto. ſtagnis. & piſcationibus & tribus *Hægnethe dræthær* ad dictum terram pertinentibus cum dilectis nobis.

bis. Venerabili *J.* Abbate, priore, & Cellario. monasterii de *Esrom* Roskildensis dyocesis commutauimus presentibus infra scriptis. Tradentes eisdem, nomine dicti monasterii cum legitima scotatione. plenum dominium & corporalem possessionem dicte terre. & omnium ad dictam terram pertinentium. quieto iure, perpetuo possidenda. Dedimus etiam dicto monasterio & eius procuratoribus. Abbatibus. Prioribus. Supprioribus & Cellariis. qui pro tempore fuerint nomine meo & heredum meorum quos habemus in presenti vel habituri sumus dante domino in futurum plenam auctoritatem & liberam potestatem, possidendi. retinendi. vendendi. commutandi. & quomodolibet alienandi. pro sue arbitrio voluntatis. Promittimus etiam bona fide pro nobis & pro heredibus nostris omnibus & singulis, qui nunc sunt & in futurum firmiter attendere & obseruare omnia & singula capita supradicta. nec unquam aliquid arte vel ingenio per nos vel per alios contraire. Confitemur etiam & recognoscimus nos pro supradicta terra de consilio domini *Petri* filii *Ebbonis* auunculi nostri & aliorum bonorum & distractorum cognatorum & amicorum nostrorum. recepisse. e dicto. Abbate & priore & aliis fratribus prefati monasterii terram in *Langeruth* unius marce. & duorum solidorum in censu. & in *Horæthorp* terram vnius marce. in censu. cum omnibus mobilibus totaque supellectili ibidem existente cum domibus. & fundis. agris. pratis, & siluis & omnibus eisdem, fundis attendentibus. & curiam vnam in *Copmannæhauen* cum domibus & fundo in parrochia Ste *Marie*. & hec omnia confitemur nobis esse iuxta consuetudinem Danorum legitime scotata. & nobis & heredibus nostris perpetuo iure possidenda. retinenda. vendenda & commutanda. & quomodolibet alienanda. pro nostra & nostrorum volunate. Ideoque vt effranata cupiditas que pacis semper est emula. mater litium. & materia iurgiorum. super memorato tractatu inter nos & heredes nostros ex una parte. & abbates & priores dicti monasterii qui pro tempore fuerint ex altera. deinceps penitus. conquiescat expresse renuntiamus exceptioni. doli, & omni alii exceptioni qua nobis vel heredibus nostris aliquo tempore posset competere. & omni auxilio Canonici iuris & ciuilis, & omni consuetudini que in regno Dacie pro lege consueuerat obseruari. Hoc etiam adicientes quod si aliquis dictum monasterium contra

hanc

hanc noſtram ordinationem in iuditio vel extra iuditium coram quocunque iudice eccleſiaſtico vel ſeculari. timore dei poſtpoſito preſumpſerit moleſtare indebite. nos bona fide promittimus idem monaſterium ubique defenſuros. In cuius rei euidentiam. ſigillum noſtrum preſenti inſtrumento appoſuimus ſigillum etiam domini & illuſtris Danorum Sclauorumque Regis procurabimus apponendum. rogamus etiam Dnum *Petrum* filium *Ebbonis* kariſſimum auunculum noſtrum & dominum Marſcalcum *Haraldum.* ut pro noſtra voluntate ſigilla ſua preſentibus apponant. Acta ſunt hec & ſcotata. primo apud monaſterium de *Eſrom* hiis coram teſtibus. Dno *Petro* filio *Ebbonis* kariſſimo auunculo noſtro. *Petro Akeſun. Thorberno Jonſun. Abſalone* Priore & Cellario prefati monaſterii. Secundo apud *Slangethorp.* Thryggæhæræths Thingh. tertio in Landsthyng *Rinſtad.* Anno Domini M.CC.XL.VIII. XIIII. Kalend. Decembris.

ERICI Regis confirmatio ſuper bonis *Huſeby* & *Scheterut* a *Nicolao Græueſun* ſcotatis fratribus de *Eſrom.*

Ex Cod. Diplom. Eſrom. fol. CXXXII. Apograph. Chartac. Vid. No. 105.

1249.

E*RICUS* Dei gratia Danorum Slauorumque Rex ſingulis & Uniuerſis *Lansthyng & Hæresthyng* frequentantibus, nec non & cunctis Chriſti fidelibus tam poſteris quam preſentibus preſens ſcriptum cernentibus ſalutem & gratiam. Cum ſit opus diuine pietatis & gratie in Chriſto Iheſu credentibus moleſtiis & iniuriis indebitis afflictis & oppreſſis ſubvenire miſericorditer. vere ſcimus & firmiter credimus. maius eſſe meritum. eis adeſſe in ſua tribulatione. qui mundi gloriam relinquentes. Iheſum Chriſtum filium Dei ſequentes vitam religioſam elegerunt. Dum igitur dilecti fratres noſtri Ciſtertienſis ordinis Monachi de *Eſrom* nobis conquerendo grauiter demonſtrabant. quod ſuper poſſeſſione quam habent. *Huſeby* & *Scethærut* indebito grauamine. & recenti calumpnia moleſtantur. Notum facimus vniuerſis hoc ſcriptum cernentibus. prout verius & certius intelleximus & intelligere potuimus ex litteris reuerendi patris noſtri felicis memorie

rie Regis *WALDEMARI.* ſecundi. & beate memorie fratris noſtri Regis *WALDEMARI.* tertii. & venerabilis viri. Roſkildenſis Epiſcopi. *Petri* ſenioris. nec non & ipſius defuncti *Nicolai*, qui cognominabatur *Greueſun.* & aliorum huius terre nobilium. ualide ſatis & efficaciter ſigilli appenſione roboratis. qualiter & quomodo dicta poſſeſſio deuenerit in manus fratrum predictorum *Nicolaus* ſiquidem cognomento *Greueſun.* pro eterne vite remuneratione iter peregrinationis *Iheroſolimitane* aggreſſurus. ob remedium anime ſue. memoratam poſſeſſionem fratribus de *Eſrom* pie & miſericorditer partim donando. partim iuſto emptionis pretio dimittendo conferebat. Ne igitur quod geſtum eſt a viris tam diſcretis & honeſtis propter incurſus prauorum & verſutias poſſit vel debeat eneruari. preſentes litteras ſigillo noſtro roboramus. Precipiendo firmiter ſub obtentu gratie noſtre ſingulis & omnibus. ne ſepedictos fratres de prætaxata poſſeſſione preſumat quispiam moleſtare. Datum anno domini M.CC. quadrageſimo nono. *Roſkildis.*

Abelis Ducis Jutiæ litteræ protectoriæ datæ fratribus de *Eſrom*.

Ex Cod. Diplomat. Eſrom. fol. XLVII.

1249. die 28 April.

A*bel* Dei gratia Dux Jutie. Vniuerſis hoc ſcriptum inſpecturis ſalutem. Quoniam temporibus iſtis adeo increuit malitia peruerſorum ut non ſolum non ſufficiat eis in inuicem machinationis ſue inſidias exercere. verum etiam auaritie ſue eſtibus inflammati. in ipſos interdum religionis viros & bona ipſorum. qui quanto ſunt diuino ſeruitio diſtrictius occupati. tanto deberent eſſe ſingulari quadam ſecuritate a moleſtantium calumpnia liberi & immunes. rapinis & aliis diuerſis iniuriis improba temeritate manum mittere non verentur. Nos qui omnibus religioſis auxilium noſtrum expetentibus protectionis noſtre tenemur beneficium non negare. illos tamen precipue. que nobis ſedulo pietatis obſequio officioſi ſunt. ſpeciali quadam protectionis gratia volumus in ſua iuſtitia confouere. Cum ergo nos huius rei gratia dilectis fratribus noſtris de *Eſrom* velimus efficatioris manutentionis

nis beneficium impendere ex affectione. Monasterium ipsum cum omnibus ad se pertinentibus rebus & personis sub nostra speciali defensione suscipimus defendendum. Quicunque igiur dicti monasterii fratribus in personis siue rebus ad se suosue pertinentibus quacunque occasione inferre lesionem presumpserint. nisi eisdem digne satisfecerint. de talibus Vltionem expetere. nullatenus omittemus. Datum apud *Commannasanth* anno domini M.CC.XLIX. qvarto KL. Maij,

Contractus inter *JAROMARUM* Principem *Ruyanorum* & suum cognatum *Boranten* de *Borantenhagen* super huius portione patrimoniali, sc. tota parochia *Borantenhagen*; tota terra *Redenyse* cum parochia *Lanken*; tota terra *Streye* excepta eius qvadam parte Comiti de *Ghuskow* obligata; tota parrochia *Vilmenytze*; tertia parte *Jasmundiæ*.

Ex Apographo Chartac. manu Arnæ Magnæi. No. 106.

1249. die 17 Maii.

In nomine Domini Amen. Universis & singulis præsentia visuris & audituris. Nos *Detleuus Sum* Canonicus *Caminensis*, officialis Archidiaconatus *Tribucensis* in ecclesia *Swerinensi*, nec non sacro sanctæ Cameræ Apostolicæ succollector, salutem in Domino sempiternam. Notum facimus omnibus & singulis supradictis, qvod constiiutus coram nobis personaliter in iudicio honorabilis vir Dominus *Nicolaus Horst*, Presbyter *Roskildensis* diocesis, procurator & procuratorio nomine strenui viri Domini *Prydbori* de *Pudbusch*, militis & nobilis Baronis, patentem literam in pergameno conscriptam, sanam & integram non vitiatam, non cancellatam, non abolitam, nec in aliqva sui parte suspectam, sed omni prorsus vitio & suspicione carentem, sigillo Illustris Principis *BARNYM* Ducis *Slauorum* de cera glauci coloris, cum filis sericis viridis & rubei coloris inpendente sigillatam exhibuit & præsentavit. In cuius sigilli medio Dux armatus sedens in eqvo suo galeatus, vexillum seu bannerium tenens in manibus suis in pectore vero tenens clipeum, in cuius clipei medio ymago griphonis, & sub eqvi medio ymago urbis. in circumferentia vero sigilli, ut prima fronte apparuit, sculptæ erant hec litteræ *BARNYM* Ducis *Sla-*

Slauorum. Tenor vero litteræ feqvitur, & eft talis: *BARNYM* Dei gratia Dux *Slauorum*, omnibus in perpetuum falutem. Ut ea qvæ fiunt in tempore etiam progreffu temporis perpetuitatis robur habeant, & fcripturis auctenticis, ac teftibus ydoneis funt memoriæ commendanda. Nofcat igitur præfentium univerfitas ac pofteritas futurorum. Nos ex fpeciali rogatu amicabili interfuiffe ordinationi & contractui inter inclitum Dominum, Dominum *JAROMARUM* Principem *Ruyanorum* parte ex una, nec non *Boranten* de *Boranten-haghen*, nobilem Baronem de genere eiusdem Principis, parte ex altera. Qvi fic inter fe, omni controverfia & impetitione in perpetuum feclufa, concorditer ftatuerunt, qvod idem Dominus *Borante* cum fuis hæredibus, pro portione fua patrimoniali infra fcripta bona & terras habeat & poffideat, prout ea & fui progenitores hactenus habuerunt & poffiderunt videlicet totam parrochiam *Borantenhaghen* per fuos progenitores fundatam & exftructam. In infulari terra *Rugæ* totam terram *Redenyze* cum parrochia *Lake*. totam terram *Streye*, cuius tamen partem cuidam Comiti de *Ghufkow* qvinqvenni cum filia fratris fui byenni, pro qvingentis marcis argenti, ratione dotis, iufte pigneris titulo, fecundum noftram placitationem obligavit, perpetuam tamen fibi & fuis hæredibus redemptionem optinendo, prout in litteris inde conficiendis plenius, Deo dante patebit. Ceterum totam parrochiam *Vilmenytze*, etiam per fuos progenitores fundatam, cum omnibus curiis, villis & prædiis, ubiqve in principatu & in omnibus parrochiis antedictæ terræ *Rugæ* fituatis. Hæc omnia, ut præfertur, bona & terras, eo iure, qvo princeps fua poffidet, ipfe qvoqve & fui hæredes perpetuo poffidebunt, cum mari falfo prædictas terras & bona ubiqve attingenti, cum litoribus etiam qvod *Vorftrant* dicitur, & plane cum omni iure, dominio & libertate, nullis penitus exceptis. Addidit qvoqve nunc in ifta ordinatione idem princeps tertiam partem totius terræ *Jafmundiæ* fibi & fuis hæredibus, cum merita, mari falfo & iuribus fupradictis perpetue poffidendo, pro patrimoniali fui fupplemento & innatæ dilectionis firmamento; itaqvod in dictis bonis, ipfo Domino *Boranten* antedicto & fuis hæredibus viventibus, nichil iuris ad eundem principem divolvi debeat in futurum, ex qvo qvod talis parentela eiusdem principis a gentilitatis tem-

pore

pore legitime defcendebat. In qvorum omnium & fingulorum teftimonium, figillum noftrum ad preces partis utriusqve præfentibus eft appenfum. Teftes huius rei funt Dominus *WARTISLAUS* Dux Diminenfis, Dominus *Ghodekinus*, Dominus *Milufko* de *Vfnam*, *Ventzitus* de *Vznam*, *Stephanus* filius *Mufkonis*, & alii qvam plures fidedigni ex utraqve parte ad præfentia reqvifiti. Datum *Stetyn* Anno Domini Millefimo CC.XLIX. XVI Kalendas Junii.

Qva qvidem littera lecta & per nos diligenter examinata, præfatus *Nicolaus Horft*, procurator & procuratorio nomine qvo fupra præfatas litteras transfcribi, transfumi, & in publicam formam redigi petiit auctoritate noftra ordinaria & decreto, ne ipfius copia cafu fortuitu ammittatur. Nos itaqve huiusmodi procuratoris petitioni annuentes, præfatam litteram per notarium infra fcriptum tranfumi & publicari mandavimus, noftriqve figilli appenfione iuffimus communiri, volentes & tenore præfentium decernentes, qvod transfumpto huiusmodi deinceps in omnibus & per omnia plena fides adhibeatur, tam in iudicio qvam extra, ficut originales litteræ antedictæ; ipfumqve transfumptum fidem faciat in agendo, qvibus omnibus & fingulis noftram auctoritatem interponimus & decretum. Datum & actum Anno Domini Millefimo qvadringentefimo vicefimo primo, Indictione XIIII Pontificatus fanctiffimi in Chrifto patris ac Domini noftri Domini *Martini* divina providentia Papæ Qvinti anno qvarto, fecunda die menfis Augufti, hora Vefperorum vel qvafi, in Domo habitationis noftræ in opido *Straleffundis*, præfentibus honorabilibus viris Dominis *Nicolao Brant*, *Nicolao Wuke* *Jacobo Heynonis*, *Hermanno Vake*, Presbyteris *Petro Hoghedorp*, *Johanne Tymmonis* Presbyteris & *Egghardo Woftonie* clerico, notariis publicis teftibus, *Caminenfis*, *Zwerinenfis* & *Rofkildenfis* diocef. ad præmiffa vocatis fpecialiter. & rogatis.

Et ego *Conradus Ryke*, Presbyter Swerinenfis dyocefis, publicus Imperiali auctoriiate Notarius, huiusmodi transfumpti decreto, omnibusqve aliis & fingulis, dum fic ut præmittitur fierent & agerentur, una cum prænotatis teftibus præfens interfui, eaqve fic fieri vidi & audivi, & in hanc publicam formam redigi, unacum fupradicti

dicti iudicis sigilli appensione. Qvam qvidem publicam formam signo & nomine meis solitis & consvetis signavi, in evidens testimonium omnium præmissorum rogatus & reqvisitus.

ERICI Regis Litteræ protectoriæ datæ fratribus de *Esrom*.

Ex Cod. Diplom. Esrom. fol. XLIX. Apogr. Chartac. vid. No. 107.

1249. die 24 Julii.

E*RICUS* Dei gratia Danorum Slauorumque Rex. omnibus presens scriptum cernentibus. in Domino salutem. Licet omnem religiosorum ordinem sincere in Domino diligamus. fratres tamen Cistertiensis ordinis de *Esrom* fauore amplectimus speciali. Hinc est. quod constare volumus presentibus & futuris. nos predictum locum cum omnibus suis pertinentiis. possessionibus & personis. sub protectionem regiam suscepisse. contra quoslibet infestatores. secundum iustitiam in temporalibus defendendum. sub obtentu gratie nostre districtius inhibentes. ne quis presumat predictum monasterium de nostre tuitionis gratia confidens. aliquibus iniuriis siue molestiis perturbare. Quod qui malitiose contra nostram prohibitionem attemptauerit. Vltionem non effugiet Regie Maiestatis. Datum *Tmbrie* anno domini. M.CC.XLIX nono KL Augusti.

INNOCENTII IV. Bulla, qua iubetur Archidiaconus *Arusiensis* cogere iudices ad exsequendum mandatum Papæ de restitutione Castri *Kopmanne Hafn* & suarum pertinentiarum; & quod episcopus *Roskildensis* valeat in sua ecclesia & dioecesi libere commorari.

Ex Apogr. Chartac. No. 108. collat. cum Tom. Barthol. E.

1249. die 27 Junii.

I*NNOCENTIUS* Episcopus seruus seruorum Dei dilecto filio . . Archidiacono *Aurusiensi* salutem & Apostolicam benedictionem. olim intelleximus quod venerabilis frater noster Episcopus *Roskildensis* castro suo de *Kopmanne Hafn* & rebus aliis suis Episcopalibus non absque karissimi in Christo filii nostri . . illustris Regis *Dacie* conniuentia

ſpoliatus cogebatur propter metum Regis ipſius extra patriam exulare Regem eundem per dilectum filium fratrem *Symonem* de ordine Minorum moneri mandauimus & induci ut dicto Epiſcopo reſtitui faceret bona ſua & permitteret eum in ſua eccleſia libere commorari. Sed prefato Rege predicta facere non curante nos poſtmodum venerabili fratri . . Epiſcopo *Slesvicenſi* . . Priori prouinciali predicatorum & . . Miniſtro Minorum fratrum de *Dacia* noſtris dedimus litteris in mandatis vt ſepedictum Regem & quoslibet detentores caſtri & bonorum predictorum quod ea ipſi epiſcopo cum fructibus medio tempore perceptis & qui percipi potuerunt ex eis reſtituerent vel reſtitui facerent & permitterent eum in ſua ciuitate morari preſtita ſibi ſuper hoc ab eodem Regi ſufficiente ſecuritate monerent & induci procurarent prefatum Regem ad premiſſa per interdicti in quasdam terras eius & alios detentores rerum ipſarum & impedientes per excommunicationis ſententias compellando. Ceterum quia Epiſcopus Prior & Miniſter predicti mandatum ſuper premiſſis apoſtolicum exſequi non curarunt prefatus Roſkildenſis Epiſcopus nobis humiliter ſupplicauit in hac parte ſibi prouidentia ſedis apoſtolice ſubueniri. Nolentes igitur ut huiusmodi negotium vlterius differatur discretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus quatinus prefatos Epiſcopum Priorem & Miniſtrum ad exequendum mandatum noſtrum ſuper premiſſis iuxta traditam ſibi formam auctoritate noſtra compellere non poſtponas. Non obſtante ſi predictis Epiſcopo Priori & Miniſtro ſpecialiter vel eorum ordinibus generaliter eſt ab apoſtolica ſede indultum quod excommunicari interdici nequeat nec ſuſpendi per litteras apoſtolicas non facientes expreſſam de indulto huiusmodi mentionem. Datum *Lugduni* VI. Kal. Auguſti. Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

Petri

Petri Ebbonis filii teſtimonium Patrem ſuum *Ebbonem Sunonis* fratribus in *Eſrom* poſſeſſionem *Herleue Nörre* cum omnibus ſuis attinentiis obtuliſſe & legitime ſcotaſſe.

Ex Codice Diplomat. Eſromenſ. fol. XCVIII.

1250.

Uniuerſis & ſingulis Chriſti fidelibus *Landſliing* & *Haretztingh* frequentantibus, pariterque omnibus preſentem ſcripturam videntibus & viſuris. *Petrus* filius *Ebbonis* ſalutem in domino Jeſu Xpo. Vt in notitiam deueniant poſterorum rerum ordinatio preteritarum geſta per priores. In nomine ſancte & indiuidue trinitatis patris & filii & ſpiritus ſancti. ad communicationem & manifeſtationem. poſterorum. qualiter & quomodo. poſſeſſio quam habent in *Herleuæ nörre* dilecti fratres noſtri Ciſtertienſis ordinis monachi de *Eſrom* fuerit eisdem in manus tradita. Ego *Petrus* filius *Ebbonis* preſenti ſcripto feci diligentius annotari . . præſentibus & futuris neſcientibus illius facti veritatam omnimodam. Res ipſa ſic fiat cognita ut eandem poſſeſſionem. dictis monachis habentibus non ſit honoroſa. Vt remota totius ambiguitatis caligine rei veritas cunctis Catholicis audientibus & audituris euidentius eluceſcat. quod filii qui naſcentur & exſurgent enarrent ea filiis ſuis. Dilectiſſimus itaque Pater meus pie memorie dominus *Ebbo Sunesſun.* volens anime ſue ſalubriter preuidere. ſoſpitate fruens corporali nulla confectus debilitate uel langore pretaxatam poſſeſſionem in remiſſionem ſuorum peccatorum ob remedium & ſalutem anime ſue. in honorem Jeſu Xpi & beate Marie Virginis matris eius & ſanctorum confeſſorum *Benedicti* & *Bernardi.* ſepedictis monachis conferrebat. tradens eis plenum ius & dominium integrum & perfectum poſſidendi. retinendi. vendendi. commutandi & quomodolibet alienandi. pro ſue arbitrio voluntatis. Videlicet fundum ipſum cum domibus. agris pratis. & ſiluis. renuntians omni iuri ſuo quod ibidem habuit & omni exceptioni. doli que per ipſum vel per ſuos heredes calumpnioſe poſſet euenire de poſſeſſione ſupra dicta Aſſignans eis ſub certo tytulo legitime ſcotationis ſecundum omnem curſum iuris. & ſolempnitatem. que in regno Dacie pro lege ſolet obſeruari. expreſſe etiam renuntians omni exceptioni. que ſibi

vel

vel heredibus ſuis. aliquo tempore poſſet competere. & omni auxilio iuris canonici. & ciuilis. & omni conſuetudini. que in regno Dacie pro lege conſueuit. obſeruari. In huius igitur rei certitudinem. & teſtimonii veritatem confirmandam preſentem paginam. ſigillo meo & ſigillo Domini *Haraldi* Mareſchalli & ſigillo ſororis mee Domine Chriſtine. & ſororii mei Domini *Johannis* feci roborari. Actum *Knarræthorp*. anno. domini. M.CC.L.

INNOCENTII IV. Bulla qua fratribus ordinis minorum ſepulturam eccleſiarum eorum liberam eſſe decernit, ſalua tamen iuſtitia illarum eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Ex Autographo Membr. Faſciculi XIX. No. 6.

1250. die 25 Februarii.

I*NNOCENTIUS* Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. dilectis filiis. Generali & prouincialibus miniſtris. & aliis fratribus ordinis fratrum minorum. Salutem & apoſtolicam benedictionem. Cum a nobis petitur quod iuſtum eſt. & honeſtum tam uigor equitatis quam ordo exigit rationis ut id per ſollicitudinem officii noſtri ad debitum perducatur effectum. Eapropter dilecti in domino filii veſtris iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu ſepulturam eccleſiarum ueſtrarum liberam eſſe decernimus ut earum deuotioni & extreme voluntati qui ſe illic ſepeliri deliberauerint nullus obſiſtat. Salua tamen iuſtitia illarum eccleſiarum a quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre conceſſionis & conſtitutionis infringere vel ei auſu te . . . contraire. Siquis autem hoc attemptare preſumpſerit. indignationem omnipotentis Dei . . . Petri. & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum *Lugduni* V. Kalend. Martii . . . . noſtri anno ſeptimo.

Bulla deeſt.

INNO-

INNOCENTII IV. Bulla, indulgens Episcopo *Roskildensi* facultatem interdictum, ubi ecclesiæ satisfactum fuerit relaxandi.

Ex Apograph. Chart. No. 108.

1250. die 5 Aprilis.

I*NNOCENTIUS* Episcopus seruus seruorum Dei venerabili fratri Episcopo *Roskildensi* salutem & apostolicam benedictionem. In nostra proposuisti presentia constitutus quod bone memorie *Roskildensis* Episcopus predecessor tuus in totam dyocesim *Roskildensem* propter notoriam & manifestam iniuriam que sibi & ecclesie sue a quibusdam ipsius ecclesie canonicis inferebatur interdicti sententiam exigente iustitia protulit & promulgari mandauit. A qua sententia iidem Canonici ea occasione quod dictus Episcopus qui metu Regio adire suam ecclesiam non audebat prefatam sententiam extra ipsam dyocesim tulerat constitutus & ob alias causas friuolas ad nostram audientiam appellarunt. Sed iidem appellationem huiusmodi quanquam potuerint infra tempus legitimum minima prosequentes ac alii Clerici & laici dictorum ciuitatis & dyocesis eorum exemplo corrupti eandem sententiam per triennium & amplius dampnabililiter contemnendo Presbiteri diuina officia celebrare immo quantum in eis est verius prophanare clerici vero & laici se diuinis officiis immiscere presumunt in animarum suarum periculum eiusdem ecclesie preiudicium & ecclesiastice discipline contemptum. Quamuis igitur contra eos de rigore iuris esset grauiter procedendum quia tamen circa subditos inesse debet rectoribus & iuste consulens misericordia & pie seuiens disciplina, tuis supplicationibus inclinati relaxandi dictam sententiam postquam de predicta iniuria tibi & ipsi ecclesie fuerit satisfactum & prouidendi eisdem Presbyteris & Clericis ex predictis super huiusmodi excessu prout secundum Deum animarum suarum saluti expedire videris auctoritate tibi presentium concedimus facultatem. Datum *Lugduni*. Non. April. Pontificatus nostri anno septimo.

INNOCENTII IV. Bulla mandans *Nicolao* Elemosinario ut Castrum *Kopmannehafn* & bona Episcopalia Episcopo *Roskildensi* per Regem & detentores restitui faciat sub poena interdicti in loca ad qvæ Rex & detentores peruenerint.

Ex Apograph. Chartac. No. 109.

1250. die 9 Maii.

INNOCENTIUS Episcopus seruus seruorum dei dilecto filio fratri *Nicolao* Elemosinario monasterii *Trenorchiensis* Capellano dilecti filii nostri *P.* tit. S. *Marcelli* Presbiteri Cardinalis in partibus *Dacie* nuntio nostro salutem & apostolicam benedictionem. Bone memorie *Roskildensis* Episcopus per Carissimum in Christo filium nostrum illustrem Regem *Dacie* qui Castrum *Kopmannehafn* cunctosque redditus ad eundem Episcopum pertinentes fecerat occupari exulare compulso per fratrem *Symonem* de ordine fratrum minorum ad Regnum *Dacie* super hoc a nobis specialiter destinatum & per ipsius regni prelatos super restitutione predictorum facienda & securitate procuranda ipsi episcopo de commorando pacifice in regno predicto moneri fecimus dictum Regem. & quia idem eorum monitis minime acquieuit, dictus frater de premissis cognita veritate venerabili fratri nostro . . *Lundensi* Archiepiscopo eiusdem episcopi nomine cuius tunc super hiis procuracionem gerebat *Roskildensem* ecclesiam castrum ipsum & alia bona Episcopalia sententialiter assignauit prout sibi de auctoritate mandati apostolici competebat iniungens quibusdam canonicis eiusdem ecclesie vt quicquid de bonis ad dictum episcopum spectantibus sui exilii tempore perceperant & que potuerunt percipi eidem restitui procurarent. in contradictores & nominatim in *Hastinum* Presbyterum & quosdam laycos *Roskildensis* diocesis pro eo quod de predictis aliqua detinentes ea restituere denegarunt & in omnes generaliter qui impedirent vel prohibere presumerent reddi eidem Episcopo iura sua vel de bonis suis preter ipsius & sui procuratoris assensum distraherent aliqua excommunicationis sententia promulgata. Quibus Rex predictus auditis e contra sub certa pena prohibuit nequis eidem Episcopo vel procuratori suo responderet nec reuocare voluit inhibitionem huiusmodi licet eum super hoc per nostras duxerimus litteras commo-

nen-

nendum. Sicque dictus Episcoqus finiuit in exilio vitam suam. Quia vero firmiter credimus quod si prefatus Rex contra eundem Episcopum ex quacunque causa concepit eo subtracto de medio cohibebit de facili super hiis animi sui motum usus consilio saniori presertim cum venerabilis frater noster successor eiusdem Episcopi celsitudini Regie gratum reddere se proponat iuribus ecclesie sue saluis. Discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatenus personaliter ad regnum ipsum accedens predictum regem moneas efficaciter & inducas ut castrum & alia supradicta percepta de iuribus eiusdem successoris a tempore exilii predecessoris sui & que percipi potuerunt dicto successori cum debita restauratione dampnorum & satisfactione iniuriarum que medio tempore sunt illata per ipsum ecclesie Roskildensi castri eiusdem & omnium ad ipsum spectantium faciat eum pacifica possessione gaudere. Quodsi monitis tuis acquiescere forte noluerit tu per te vel per alium seu alios in negocio procedens de plano & sine iudicii strepitu conuocatis prelatis vt commodius & tutius fieri poterit etiam si oportuerit extra regnum predictum dummodo circa fines ipsius. & aliis quos videris huiusmodi negotio expedire loca ad que idem Rex vel nobiles seu quiuis alii detentores bonorum & iurium eiusdem Episcopi deuenerint quamdiu fuerint ibi supponas auctoritate apostolica ecclesiastico interdicto. Ita quod nullum ibidem celebretur diuinum officium preter penitentias morientium & baptismata paruulorum. Vt sic saltem talia perpetrantes rubore correpti per satisfactionem se deo reconcilient a quo per offensam huiusmodi longius recesserunt. Non obstante si eidem Regi vel aliis quibuscunque personis sit ab apostolica sede concessum ne extra regnum ipsum vocari vel in personas suas excommunicationis vel interdicti sententia valeat promulgari vel quauis eiusdem sedis indulgentia per quam mandati nostri executio super hoc impediri valeat seu differri aut de quo plenam & expressam fieri oporteat in presentibus mentionem & si ex indulto sedis apostolice aliquis tui ordinis fili N. de causis cognoscere vel eas exequi minime teneatur & constitutione de duabus dietis edita in concilio generali. Datum *Lugduni* VII Idus Maii Pontificatus nostri anno septimo.

INNOCENTII IV. Bulla mandatoria *Nicolao* Elemosinario ut Castrum *Kopmanne Hafn* Episcopo *Roskildensi* faciat a Rege restitui sub poena interdicti & excommunicationis.

Ex Apograph. Chartac. No. 110.

1250. die 18 Maii.

INNOCENTIUS Episcopus seruus seruorum dei dilecto filio fratri *Nicolao* Elemosinario monasterii *Trenorchiensis* Capellano. dilecti filii nostri *P.* tituli Sti *Marcelli* Presbyteri Cardinalis in Partibus *Dacie* nuncio nostro salutem & apostolicam benedictionem. Bone memorie . . *Roskildensi* Episcopo per carissimum in Christo filium nostrum . . illustrem Regem *Dacie* qui Castrum *Kopmanne Hafn* cunctosque reditus ad eundem episcopum pertinentia occupavit exulare compulso per fratrem *Symonem* de ordine fratrum minorum ad Regnum *Dacie* super hoc a nobis specialiter destinatum & per ipsius regni prelatos super restitutione predictorum facienda & securitate prestanda ipsi Episcopo de commorando pacifice in regno predicto moneri fecimus dominum Regem. Et quia idem eorum monitis minime aquieuit dictus frater de premissis cognita veritate venerabili fratri nostro . . *Lundensi* Archiepiscopo eiusdem Episcopi nomine cuius tunc super hiis procurationem gerebat *Roskildensem* ecclesiam Castrum ipsum & alia bona episcopalia sententialiter assignauit prout sibi de auctoritate mandati apostolici competebat iniungens quibusdam Canonicis eiusdem ecclesie ut quicquid de bonis ad dictum Episcopum spectantibus sui exilii tempore perceperant & que potuerunt percipi eidem restituere procurarent. In contradictores & nominatim in *Hastinum* Presbyterum & quosdam Laicos *Roskildensis* diocesis pro eo quod de predictis alique detinentes ea restituere denegarunt & in omnes generaliter qui impedirent vel prohibere presumerent reddi eidem Episcopo iura sua vel de bonis suis preter ipsius aut procuratoris assensum distraherent aliqua excommunicationis sententia promulgata. Quibus Rex predictus auditis e contra sub certa pena prohibuit ne quis eidem Episcopo vel procuratori suo de bonis Episcopalibus responderet. Nec reuocare voluit inhibitionem huiusmodi licet eum super hoc per nostras duxerimus litteras commonendum. Sicque dictus Epi-

Epiſcopus finivit in exilio vitam ſuam. Quia vero firmiter credimus quod ſi prefatus Rex contra eundem Epiſcopum ex quacunque cauſa conceperit eo ſubtracto de medio cohibebit de facili ſuper hiis animi ſui motum uſus conſilio ſaniori. Preſertim cum venerabilis frater noſter ſucceſſor eiusdem Epiſcopus celſitudini Regie gratum reddere ſe proponat iuribus ecclefie ſue ſaluis. Per alias litteras noſtras tibi dedimus in mandatis vt perſonaliter ad regnum ipſum accedens predictum Regem moneas efficaciter & inducas vt Caſtrum & alia ſupra dicta percepta de iuribus eiusdem ſucceſſoris a tempore exilii predeceſſoris ſui & que percipi potuerunt dicto ſucceſſori cum debita reſtauratione dampnorum & ſatisfactione iniuriarum que medio tempore ſunt illata per ipſum ecclefie ſupradicte reſtituere ſine qualibet diminutione procuret & Ecclefie Roſkildenſis caſtri eiusdem ac omnium ad ipſum ſpectantium faciat eum pacifica poſſeſſione gaudere. Si vero ſucceſſor ipſe preſens non fuerit in regno predicto tu premiſſa noſtro & romane ecclefie nomine requirere ac exigere non omittas. Quod ſi monitis tuis acquieſcere forte noluerit Rex predictus tu per te vel per alium ſeu alios in negotio procedens de plano & ſine iudicii ſtrepitu conuocatis prelatis ubi commodius & tutius fieri poterit etiamſi oportuerit extra regnum predictum dummodo circa fines ipſius & aliis quos videris huiusmodi negotio expedire loca ad que idem Rex vel nobiles ſeu quiuis alii detentores bonorum & iurium eiusdem Epiſcopi deuenerint & quam diu ibi fuerint ſupponas auctoritate apoſtolica eccleſiaſtico interdicto. Ita quod nullum ibidem celebretur diuinum officium preter penitentias morientium & baptiſmata paruulorum. Ceterum ne ſi ad curandam morbi duriciem leuia fomenta non proderunt in graue ſalutis tam ipſius Regis quam noſtre diſpendium validioris medicine remedia negligamus diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus quatinus ſi prefati Rex & detentores nec ſic res peruenerint congruo temporis ſpacio exſpectato tu poſtmodum cum merita pro contumacia pena debeat augmentari Regem fautores & detentores eosdem ſiue ſint nobiles ſiue alie quecunque perſone per excommunicationis in perſonas & in regnum predictum & terras talium interdicti ſententias etiam extra ipſum Regnum ſi oportuerit in loco ydoneo conſtitutus vocatis illuc quos negotii vtilitas exegerit euocari ad omnia

nia

nia premiſſa compellas & easdem ſententias ſolen niter publicans eos pulſatis campanis & accenſis candelis facias usque ad ſatisfactionem condignam ab omnibus inuiolabiliter obſeruari. Non ſeruantes vero predictas ſententias, ſi qui forſitan fuerint eos ad preſentiam tuam venire eccleſiaſtica cenſura compellas pro meritis recepturos. vt ſic ſaltem talia perpetrantes rubore correpti per ſatisfactionem ſe deo reconcilient a quo per offenſam huiusce modi longius receſſerunt. Non obſtante ſi eidem Regi vel aliis quibuscunque perſonis ſit ab Apoſtolica ſede conceſſum ne extra Regnum ipſum vocari vel in predictum Regnum aut terras quorumlibet eorundem interdicti ſententia valeat promulgari vel quauis eiusdem ſedis indulgentia per quam mandati noſtri executio ſuper hoc impediri valeat ſeu differri aut de qua plenam & expreſſam fieri oporteat in preſentibus mentionem aut ſi ex indulto ſedis predicte aliquis tui ordinis fili N. de cauſis cognoſcere & eas exequi minime teneatur ex conſtitutione de duabus dietis edita in Concilio generali. Dat. *Lugduni.* XV. Kalendis Junii, Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

INNOCENTII IV. Bulla hortatoria ad Regem Daniæ, ut *Jacobum* Epiſcopum *Roſkildenſem* benigne recipiat & ei omnia eccleſie *Roſkildenſi* Ablata integre & plene reſtituat.

Ex Apogr. Chartac. No. 111.

1250. die 21 Maii.

I*NNOCENTIUS* Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei kariſſimo in Ckriſto filio Regi *Dacie* illuſtri ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Vox lamentationis & gemitus nimis diu auditur in terris quam de ſuis afflictionibus exprimit eccleſia Roſkildenſis a potentie ſue brachio quo regaliter erigi debuerat miſerabiliter preſſa iacens ſatis moleſte pro ſerenitatis tue po . . claritate quam nulla vellemus obduci nube caliginis. Noſter & ſenſus & animus illo nimirum oſtenditur ſcandalo quod in populis de ipſius eccleſie mamento pruducitur. cum non nouerit niſi qui recte non ſapit quod nec ita docet nec ita Reges catholicos inſtituit Chriſtum Chriſti. Verum ex eo cor noſtrum acerbior

bior urget aculeus quod ueremur ne clamor quem eiusdem ecclesie amaritudo frequentat si iustitiam zeli nostri remissam inueniat & homini plus debito in executione iudicii deferentem ad deum ultionum ascendat in celum & non solum aduersus peccantis offensam rerum evidentia & diffamatio perhibet plurimorum erga prefatam ecclesiam apponens cor tuum in viribus regie fortitudinis militas contra eam ipsam namque libertatibus & dotibus suis quibus eam prisca fidelium principum donauit liberalitas quod quidem pudoris habet non modicum denudasti ac bone memorie ipsius tam diu coegisti exulare pontificem donec fatalis dies quam forsan tribulationis huiusmodi maturauit aduersitas ipsius & vite similiter & exilio finem dedit. Et licet super hiis apud te fuerit monitis & precibus ecclesiasticis ac paterna sollicitudinis nostre diligentia desudatum ut recognosceres salubriter & consulte reduceres in statum debitum quod fecisti ad huc tamen ecclesie prefate tranquillitas aut tibi dignus fructus penitentie non prouenit. Numquid igitur immunem karissime fili post ista te reputas ut districtum arbitrum possis expectare securus quasi deus qui finxit oculum non consideret & qui plantauit aurem non audiat que sub sole geruntur. An credis quod Rex Regum cum ad iudicandum iusticias tempus acceperit conniuentibus oculis plectenda potentum commissa pretereat quasi iudicia sua dispensans in acceptionibus personarum. Non estimes preterea Rex inclite tibi tutum si ante thronum dei patronorum spiritualium querele contra te perstrepent per quos perorari oportet coram tremendo iudice causam tuam & a quibus debes dum es in via per quam ad ineuitabile tribunal duceris orationum sacramentorumque suffragiis vt iudicium absolutionis accipias adiuuari. Quapropter regalem mansuetudinem rogandam duximus & hortandam obsecrantes per cristum dominum omnis potentatus auctorem quatinus dilueris de tua conscientia hoc peccatum & fulgura serenitatis Regie pulchritudine notam istam venerabilem fratrem nostrum *Jacobum* Roskildensem Episcopum, in quo cum ei suppetant plurima dona virtutum de maxilla sepe fate ecclesie lacrimam viduitatis abstersimus preficiendo eum illi de fratrum nostrorum consilio in Episcopum & pastorem & considerantes quod in puritate fidei eius quem nouimus affectu sincero tuam zelari salutem regia poterit sublimitas fidu-

fiducialiter reclinari ac nuntios ipſius honorificentie congrue debito fauore ſuſcipiens eidem poſſeſſiones eccleſie ſibi commiſſe ac alia iura ſubtracta integre ac plane reſtituas, dampna reſarcies & cum perſonarum ac rerum ſecuritate plenaria honorem ei exhibeas eccleſiaſtice libertatis. Porro ſiquid rancoris contra predeceſſoris perſonam forte conceperas quod te in iacturam eccleſie prouocarit id debet penitus deceſſiſſe cum cauſa. Ne ſi motum animi ad ſucceſſoris innocentiam prorogas appareas hactenus in maiorem notam regie magnitudinis non perſonam ſed eccleſiam perſecutus. Suſcipe igitur kariſſime fili monita Patris te in ſincera caritatis dulcedine deprecantis & ea per dilectum filium fratrem *Nicolaum* Elemoſinarium *Trenorchienſem* Capellanum dilecti filii noſtri *P.* Tit. Sancti *Marcelli* Presbyteri Cardinalis quem propter hoc ad tuam excellentiam duximus deſtinandum in ſpiritu filialis benignitatis intendens in effectum facilis exaudicionis admittas vt eccleſia predicta poſthec preterite prorſus oblita preſſure deum in ipſius offenſam . . affectuoſa tibi & regno tuo reddat interceſſione placatum. Et nos exinde Celſitudini tue digne laudis exſoluamus preconium cum actionibus gratiarum. ingens de te gaudium in domino reſumpturi cum iuſtitiam diligere ac iniquitatem odire probaberis propter quod unxit te dominus Deus tuus. Dat. *Lugduni* XII Kal. Junii Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

ABELIS Litteræ protectoriæ datæ fratribus de *Eſrom.*

Ex Cod. Diplom. Eſrom. fol. XLVII. b. Apogr. Chartac. vid. No. 112.

1250. die 8 Novembris.

ABEL Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex. Dux Jutie, omnibus hoc ſcriptum cernentibus ſalutem. Quoniam temporibus iſtis adeo increuit malitia peruerſorum. ut non ſolum ſufficiat eis in inuicem machinationes ſue inſidias exercere. verum etiam auaritie ſue eſtibus inflammati. in ipſos interdum religionis viros & bona ipſorum. qui quanto ſunt diuino ſeruitio diſtrictius occupati, tanto deberent eſſe ſingulari quadam ſecuritate a moleſtantium calumpnia liberi & immunes. rapinis & aliis diuerſis iniuriis improba temeritate manum

mittere

mittere non verentur. Mos qui omnibus religiosis auxilium nostrum expetentibus protectionis nostre tenemur beneficium non negare. illos tamen precipue qui nobis sedulo pietatis obsequio officiosi sunt speciali quadam protectionis gratia volumus in sua iustitia confouere. Cum ergo nos huius rei gratia. dilectis fratribus nostris de *Esrom.* velimus efficacioris manutentionis beneficium impendere. ex affectu. Monasterium ipsum cum omnibus ad se pertinentibus rebus & personis. sub nostra speciali defensione suscipimus defensandum. Quicunque igitur dicti monasterii fratribus in personis siue rebus ad se suosue pertinentibus, quacunque occasione inferre lesionem presumpserint nisi eisdem digne satisfecerint. de talibus ultionem expetere nulla tenus omittemus. Datum apud *Siöbiörygh* anno Domini M.CC.L. Idus Nouembris sexto, anno regni nostri primo.

ABELIS Regis exemtio bonorum monasterii de *Esrom* a grauamine expeditionis, *Inne*, *Stud*, ædificatione, reparatione, munitione Castrorum & urbium & omni iure Regio.

Ex Cod. Diplom. Esrom. fol. XLVIII. Apogr. Chartac. vid. No. 113.

1250. die 8 Novembris.

ABEL Dei gratia Danorum Slauorumque Rex. Dux Jutie. omnibus hoc scriptum cernentibus in Domino salutem. Exigente deuotione. quam ad ordinem Cisteriensem specialiter gerimus. sicut Pater noster *WALDEMARUS* & patruus noster *KANUTUS* Reges Danorum celestis sibi sedem habitaculi comparare volentes. Monachos de *Esrom.* quos elemosine sue largitione donauerant. expertes relinquere nolumus munificentie nostre aminiculo. Diuine itaque clementie magnitudinem fragilitati nostre reconciliare volentes. constare volumus presentibus & futuris. nos dimisisse dictis Monachis colonos eorum & possessiones ac omnia bona eorundem. tam in ciuitatibus quam extra ciuitates. a grauamine expeditionis *innæ. stuud.* edificatione. reparatione & munitione. ciuitatum. castrorum. ac urbium. & omni exactione regali. & onere iuris regii in perpetuum libera & exempta. Et ut hanc emunitatis & libertatis gratiam. quam eis conce-

 di-

dimus ac damus. nullus in perpetuum audeat irritare. nec ei aliquatenus ausu temerario contraire. in remissionem peccatorum nostrorum. & ad bonum statum. & tranquillitatem regni nostri. & ad ampliorem gratiam obtinendam. presentem paginam sigilli nostri munimine duximus irrefragabiliter roborandam. Datum *Siöburugh.* anno gratie M.CC.L. Idus Nouembris sexto. Anno regni nostri primo.

ABELIS Regis Priuilegia, data Sanctimonialibus *Roskildensibus.*

Ex Tomo Bartholin. VI. p. 997. Apogr. Chartac. vid. No. 114.

1250. die 9 Novembris.

ABEL dei gratia Danorum Sclauorumque Rex Dux Jutie. Uniuersis presentes litteras inspecturis salutem in Domino. Quoniam certior habetur rerum cognitio si scripturarum testimonio receperit firmamentum, nosse volumus tam posteros quam presentes nos in remedium peccatorum nostrorum contulisse sanctimonialibus *Roskildis* libertatem & emunitatem super omnibus bonis suis tam in Civitate *Roskldensi* quam alias in rure ut villici & coloni ipsarum exempti sint ab omni gravamine tam expeditionis quam etiam illorum que ex novo propter temporis malitiam succreuerunt, videlicet ut cum aliis nec fodere nec plancas facere teneantur. Insuper de quocunque iure regio nulli nisi dictis monialibus responsuri Adicimus etiam de gratia speciali ut siqua de lignis ipsarum monialium que pro suis usibus sumptibus propriis & nauibus duxerint apportanda ad littus appulsa fuerint, fractis nauibus vel eisdem saluis existentibus nullus omnino eadem ipsis auferre presumat in preiudicium ipsarum & nostre dominationis comtemptum. Ne igitur super premissis memoratis monialibus per processus temporum generari poterit preiudicium vel calumpnia seu iniuria, presentem paginam ipsis conferendam duximus sigilli nostri munimine roboratam in testimonium & cautelam. Datum *Roskildis* Anno Dominice incarnationis millesimo ducentesimo quinquagesimo. Idus quinto Nouembris.

INNO-

INNOCENTII IV. Bulla contra *Lubicenses* ob castrum *Kopmannehafn* & vicinas villas ab piratis eorum incensas.

Ex Apogr. Chartac. No. 115.

1251. die 7 Martii.

INNOCENTIUS Episcopus seruus seruorum dei dilectis filiis ministro prouinciali Dacie & fratri *Jacobo Skogby* de ordine fratrum minorum salutem & apostolicam benedictionem. Sua nobis venerabilis frater . . Episcopus *Roskildensis* conquestione monstrauit quod . . . Aduocatus & communitas ciuitatis Lubicensis quosdam piratas in eorum nauibus & expensis pretentu discordie inter ipsos & clare memorie . . Regem *Dacie* tunc exorte ad Castrum de *Kopmannehafn* & villas ibi vicinas ad mensam suam spectantia hostiliter transmittentes ecclesias constitutas in castro & villis eiusdem una cum aliis domibus & edificiis per eosdem piratas ignis incendio cremari fecerunt. Sanctorum reliquiis & libris priuilegiis & ornamentis altarium aliisque bonis ibidem inuentis exinde nequiter asportatis. Quocirca discretioni vestre per apostolica scripta mandamus quatenus si est ita dictos sacrilegos tamdiu appellatione remota excommunicatos publice nuncietis & faciatis ab omnibus acrius euitari donec eidem Episcopo de illatis ab eis iniuriis satisfaciant competenter & cum vestrarum testimonio litterarum ad sedem apostolicam venerint absoluendi. Non obstante si eis a sede apostolica sit indultum quod interdiu vel excommunicari non possint per litteras apostolicas nisi expressam fecerint de indulto huiusmodi mentionem siue indulgentia qua ordini vestro ab eadem sede concessum dicitur ut nullus de ordine ipso de causis litigantium que sibi per apostolicas litteras committuntur inuitus cognoscere teneatur aut constitutione de duabus dietis edita in Concilio generali. Quodsi ambo his exequendis non poteritis interesse unus vestrum ea nichilominus exequatur. Datum *Lugduni*, nonis Martii Anno pontificatus nostri octauo.

ABELIS Regis Renuntiatio omnis iuris quod habere videbatur in *Osilia* & maritima contra *Henricum* Episcopum *Osiliensem*

Ex Apogr. Chartac. No. 116.

1251. die 8 Augusti.

ABEL dei gratia Danorum Sclauorumque Rex Dux Jutie omnibus in perpetuum cum Regalis clementie solita deposcat benignitas & ratione consentanea requirat equitas pro pietate pietatem rependere nos certis experimentis fidelitatem venerabilis in Christo Patris domini *Henrici* Episcopi *Osiliensis* & maritime circa nos firmissimam comprobantes & versa vice cum eo stabilem concordiam & inviolabilem amicitiam obseruare volentes ut omnis materia controuersie penitus amputetur & cultus christiani nominis in nouella plantula *Liuonie* per uniformitatem concordie tanto magis amplietur ad honorem domini nostri Ihesu Christi & ob salutem anime nostre & nostrorum antecessorum pariter & successorum pro bono pacis libera voluntate & deliberato consilio plene ac plane renuntiantes omni iuri quod habere videbamur contra Episcopum memoratum cessamus omni impetitione terrarum *Osilie* & maritime super quibus dilectus pater noster felicis memorie Rex *WALDEMARUS* & frater noster Rex *ERICUS* pie recordationis citationem domini pape preter voluntatem nostram procurauerant contra dictum Episcopum ipsum ad labores graues & expensas immodicas compellendo cupientes eundem & suos successores predictis terris sine ulla questione perfrui iugiter libere & quiete ita quod nec a nobis nec a nostris successoribus vi aut iudicio vel ullo prorsus grauamine in eisdem terris de cetero molestentur. Vt eorundem orationibus commendati eo propensius habeamur & circa homines nostros ipsos sentiamus fauorabiles & amicos. Ne igitur hoc factum nostrum ab aliquo successorum suorum valeat in posterum irritari presentem paginam sigillo nostro cum sigillis infra scriptorum fecimus communiri Dominorum *Uffonis* Archiepiscopi *Lundensis Svecie* primatis *Eschilli* Slesuicensis *Jacobi* Roskildensis *Esgeri* Ripensis *Jacobi* Ottoniensis Episcoporum. Domini *Christophori* dilecti fraris nostri Dominorum Comitum *Ernesti de Glige Johannis & Gerardi de Holzatia Gerberti de Stoltenborch* militum *Tuchonis Bost* Camera-

rii

rii noſtri. *Andree* filii *Petri*, *Joannis* filii *Nicolai*, *Saxonis Petri* filii. Datum *Nuborch* anno domini M.CC.LI. ſexto Idus Auguſti.

Petri Epiſcopi *Aruſienſis* Confirmatio transactionis inter clerum & ſuos prædeceſſores initæ ſuper dandis annuatim a ſingulis parochiarum rectoribus tribus oris uſualis monetæ loco procurationis & cathedratici.

Ex Apogr. Chartac. No. 117.

1251.

Omnibus ſanctæ matris eccleſiæ filiis, ad qvos præſens ſcriptum pervenerit, *Petrus* divina miſeratione *Aruſienſis* Epiſcopus, ſalutem in Domino ſempiternam. Facta temporis abſorbet vetuſtatis oblivio niſi litterarum vallata fuerint munimento. Inde qvod cum a primaria fundatione *Aruſienſis* eccleſiæ, inter clerum & Epiſcopum talis conditio immo transactio interceſſit, & uſqve ad tempora noſtra fuerit inviolabiliter obſervata, ut cum dyoceanus exeqvendi officii ſui prætextu, ſeu qvovis ſubditorum crimine reqvirente, ad aliqvam ſuæ dyoceſis parochiam deſcenderet viſitandam, propriis ſumptibus militaret, non obſtante aliarum dyoceſium conſvetudine, ſive qvod ſvadent contrarium iuris canonici ſanctiones: unius cuiusqve vero rector eccleſiæ Epiſcopo, ne in hoc gravari nimium videretur, tres oras denariorum uſualis monetæ, loco procurationis indultæ & cathedratici ſolveret anuatim. Nos attendentes præfatam transactionem iam præſcriptam de provido emanaſſe conſilio & maturo, cum videlicet ad bonum pacis in eccleſia conſervanda ſic membrorum paſſionibus conſulitur, ut capitis indempnitas evitetur: præſertim cum in iure cautum ſit, qvod eccleſiis ſeu perſonis eccleſiaſticis novi cenſus imponi non debent nec veteres augeri, & timentes non modicum, qvod ſi de novo aliqva huius rei fieret permutatio; qvod abſit, generaretur ſcandalum cum plerumqve diſcordiam pariant novitates, ac prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis deviare non volentes ob ſpecialem zelum, qvo ad clerum ſemper fuimus inclinati, ſæpe factam transactionem per omnia approbamus, & approbando confirmamus, ac confirmantes de novo de conſenſu capituli noſtri & totius ſynodi ſta-

 tuimus

tuimus in perpetuum irrefragabiliter obſervandam. Renuntiantes omni iuris beneficio, qvod nos vel poſteros noſtros in contrarium poſſet excitare, maxime cum ſedes Aruſienſis fere in ſingulis hæreth poſſesſiones habeat, ad qvas poteſt divertere, cum in vicino illarum aliqvam parochiam viſitabit. In cuius rei evidentiam, præſentem dedimus paginam ſigilli noſtri & capituli noſtri munimine roboratam. Qvicunqve autem eidem auſu temerario præſumpſerit contraire, indignationem omnipotentis Dei & beatæ *Mariæ* & ſancti *Clementis* ſe noverit incurſurum. Datum anno Domini M. CC. qvinqvageſimo primo.

CHRISTOPHORI I. Litteræ protectoriæ datæ fratribus monaſterii de *Eſrom.*

Ex Cod. Diplom. Eſrom. fol. LV. b. Apogr. Chartac. vid. No. 118.

1252. die 25 Septembris.

X*POFERUS* Dei gratia Danorum Sclavorumqve Rex omnibus preſens ſcriptum cernentibus, in Domino ſalutem. Quoniam temporibus iſtis adeo increuit malitia peruerſorum, vt non ſolum ſufficiat eis in inuicem machinationis ſue inſidias exercere. verum etiam auaritie ſue eſtibus inflammati in ipſos interdum religionis viros & bona ipſorum, qui quanto ſunt diuino ſeruitio diſtrictius occupati, tanto deberent eſſe ſingulari quadam ſecuritate a moleſtantium calumpnia liberi & immunes. rapinis & aliis diuerſis iniuriis improba temeritate manum mittere non verentur. Nos qui omnibus religioſis auxilium noſtrum expetentibus protectionis noſtre tenemur beneficium non negare. illos tamen precipue qui nobis ſedulo pietatis obſequio officioſi ſunt ſpeciali quadam protectionis gratia volumus in ſua iuſtitia confouere. Cum ergo nos huius rei gratia dilectis noſtris fratribus de *Eſrom* velimus efficatioris manutentionis beneficium impendere ex affectu. Monaſterium ipſum cum omnibus ad ſe pertinentibus rebus & perſonis ſub noſtra protectione ſpeciali ſuſcipimus defenſandum. Quicunque igitur monaſterii fratribus in perſonis ſiue rebus. ad ſe ſuosue pertinentibus, qua-

quacunque occafione inferre lefionem prefumpferint. nifi eisdem digne fatisfecerint. de eisdem vltionem expetere nulla tenus omittemus. Datum *Efrom*, anno Domini M.CC.LII. VII. KL. Octobris.

CHRISTOPHORI I. Exemtio poffeffionum monafterii de *Efrom* ab omnibus feruitiis atque iure Regi debitis.

Ex Cod. Diplomat. Efrom. fol. LV. Apogr. Chartac. vid. No. 119.

1252. die 25 Septembris.

X*POFERUS* Dei gratia Danorum Sclavorumque Rex. omnibus hoc fcriptum cernentibus. in Domino falutem. Confiderantes nouiffima noftra. id quod folum homini de vniuerfo labore fuo quo laborat fub fole videntes referuari in pofterum quod terrenis mente abiectis voluptatibus feruitio diuino mancipatis impenditur queque indigentium tenuitas releuatur. Religiofos *Efrom* commorantes. quos *WALDEMARUS* Pater nofter & *ERICUS* frater nofter Danorum Reges celeftis fibi fedem habitaculi comparare volentes. elemofine fue largitione donauerant, expertes relinquere nolumus munificentie noftre amminiculo. Diuine itaque clementie magnitudinem fragilitati noftre reconciliare volentes. ne aliquibus premiffi religiofi de poffesfionibus fuis moleftentur iniuriis. fed emunitatis & pacis fecuri. quiete diuinis inigenlent feruitutibus. vniuerfas poffeffiones ipforum & colonos omnes terram quam obtinent incolentes ab vniuerfis feruitiis & exactionibus Regie iurisdictioni debitis mancipamus & abfoluimus, & hoc in remiffionem peccatorum noftrorum. & ad bonum & tranquillitatem ftatus noftri. & ad ampliorem gratiam Dei optinendam. Datum *Efrom*. anno Domini M.CC.L.II. VII KL. Octobris.

CHRISTOPHORI I. Exemptio bonorum monasterii *Sorensis* ab omni grauamine & oneribus iuri Regio attinentibus.

Ex Cod. Diplom. Sorens. fol. XXVI. b.

1252. die 5 Octobris.

CHRISTOFERUS Dei gratia Danorum Slauorum que Rex omnibus presens scriptum cernentibus in domino salutem vniuersitati vestre notum facimus quod claustro de *Sora* omnes possessiones suas nec non villicos & colonos ab omni grauamine expeditonis ceterisque oneribus iuri regio attinentibus dimisimus liberos & exemptos. Ita etiam quod si iidem villici & coloni sui in aliquo excesserint nemini respondeant nisi sibi. ne igitur eidem claustro in posterum super huius libertatis emunitate vllum possit fieri preiuditium aut calumpnia presenes litteras eidem contulimus sigillo nostro signatas in testimonium & cautelam. Datum *Woringborgh* anno domini M.CC. quinquagesimo secundo tertio nonas Octobris.

CHRISTOPHORI I. Confirmatio priuilegiorum *Suinæburgensibus* a suis maioribus datorum.

Ex Apogr. Chartac. manu *Arnæ Magnæi.* No. 120.

1253.

CHRISTOPHORUS Danorum Sclavorumqve Rex, dimisit villanis in *Swinæborgh* omnes leges & iura, qvæ in tempore patris sui habuerant. Voluit etiam, ut omnes areæ, qvæ tunc temporis extra villam inhabitatæ fuerunt, simili modo inhabitentur, & aliæ ad pascua exponantur. concessit [etiam] ut in Rhorö ligna iacentia, qvæ vulgariter *Vindfellæ* appellantur, ad domus suas reparandas, & ad cremandum, recipiendi, liberam habeant facultatem *Svineburgh* Anno Domini 1253.

Jacobi

Jacobi Episcopi Roskildensis Indulgentiæ XL dierum datæ iis qvi ædificio *Domi Sancti Spiritus* apud *Ecclesiam* b. *Laurentii* Roskildis manus porrexerint adiutrices.

Ex Autographo membr. Fascic. LI. No. 2.

1253. die 18 Maii.

I. dei gratia Roskildensis Episcopus vniuersis Xpi fidelibus per suam dyocesim constitutis salutem in domino. Quoniam ut ait Apostolus omnes stabimus ante tribunal Xpi recepturi prout in corpore gessimus siue bonum fuerit siue malum oportet nos diem messionis extreme misericordie operibus peruenire. ac eternorum intuitu seminare in terris quod reddente domino cum multiplicato fructu recolligere debeamus in celis· firmam spem fiduciamque tenentes quoniam qui parce & metet· & qui seminat in benedictionibus de benedictionibus & metet vitam eternam· Cum igitur *domus sancti spiritus Roskildis* quam de nouo transferri iussimus tam ad sui translationem quam ad pauperum sustentationem graues sumptus exigit & expensas ad quas sibi proprie non suppetunt facultates nisi adhoc fidelium elemosinis adiuuetur. Vniuersitatem vestram rogamus & monemus in domino· in remissionem vobis peccaminum iniungentes quatinus de bonis vobis a Deo collatis pias elemosinas & grata eis caritatis subsidia erogetis vt per subuentionem vestram eorum inopie consulatur. Et vos per hec & alia bona que domino inspirante feceritis ad eterna possitis felicitatis gaudia peruenire. Nos enim de omnipotentis dei misericordia & beatorum Petri & Pauli apostolorum eius auctoritate fisi omnibus vere penitentibus & confessis qui eis quocumque anni tempore manum porrexerint adiutricem quadraginta dies. & ut tam populus quam clerus eo amplius ad deuotionem & pietatis opera circa predictos pauperes excitetur adicimus vt quicumque locum predictum apud *Ecclesiam* beati *Laurentii* & pauperes ibidem degentes personaliter deuotionis seu consolationis causa uisitauerit. In festis quidem Patrocinii & dedicationis & singulis diebus infra octauas eorundem ac omnibus aliis anni festiuitatibus similiter quadraginta. In singulis vero dominicis viginti & in profestis decem dies de iniuncta sibi penitentia misericorditer relaxamus. Mandamus nichilominus presbiteris

 presens

presenſ ſcriptum inſpecturis vt indulgentias dictis pauperibus à ſede apoſtolica & a nobis indultas ſuis parrochianis fideliter exponant. Inducentes eosdem efficaciter vt manum ſibi porrigant adiutricem. Datum *Kœpmannœhafn* anno Domini. M.CC.LIII. quintodecimo Kalendas Junii.

Sigillum deeſt.

INNOCENTII IV. Bulla, qua Archiepiſcopo *Lundenſi* & Magiſtro *Johanni Stichil* Canonico *Roſkildenſi* notum facit, ſe nobilem mulierem *Ingreth* viduam *Conradi* Comitis de *Regenſtein*, inclinatum ipſius & ſororis Regis Boemie, *Agnetis*, ſupplicationibus, ſub beati Petri & ſuam protectionem ſuſcepiſſe.

Ex Autographo membran. Faſcic. XIX. No. 7.

1253. die 9 Junii.

INNOCENTIUS Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Venerabilibus fratribus. Archiepiſcopo Lundenſi & . . Epiſcopo ac dilecto filio Magiſtro *Johanni Stichil* Canonico *Roſkildenſi*, Salutem & Apoſtolicam benedictionem. Sincere deuotionis quam dilecta in Xpo filia, nobilis mulier *Ingreth* uidua. relicta quondam *Conradi* Comitis de *Regenſtein*, *Alberſtadenſis* diocefis, ad nos & Romanam eccleſiam habere dinoscitur, promeretur affectus, ut ei fauorem & gratiam impendamus, Hinc eſt quod nos dilecte in Xpo filie, nobilis mulieris *Agnetis*, ſororis Cariſſimi in Xpo filii noſtri . . Regis Boemie jlluſtris ac ipſius. *I.* ſupplicationibus inclinati, uiduam ipſam cum familia, & omnibus bonis, que, in preſentiarum rationabiliter poſſidet, aut in futurum iuſtis modis preſtante domino poterit adipiſci, ſub beati Petri & noſtra protectione, duximus admittendam. Ideoque diſcretioni ueſtre per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus eandem. *I.* non permittatis, ſuper hijs, contra, protectionis noſtre tenorem, ab aliquo indebite moleſtari. moleſtatores huiusmodi per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo. Quodſi non omnes hijs exequendis potueritis intereſſe, duo ueſtrum, ea nichilominus exequantur. Datum *Aſiſij* V. Idus Junii, Pontificatus noſtrj anno decimo.

Bulla deeſt.

ERICI

[*CHRISTOPHORI* Confirmatio bonorum in *Brethaas* & *Lokaas*, data monaſterio de *Eſrom.*

Ex Apogr. Chartac. manu Arnæ Magnæi. No. 121.

1253. die 18 Auguſti.

E. Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex, omnibus hoc ſcriptum cernentibus in Domino Salutem. Significamus vobis, quod nos dilectis nobis in Chriſto fratribus, conuentui *Eſrom*, omnes poſſeſſiones *Brethaas* & *Lokaas* cum ſiluis & aliis attinentiis ſuis omnibus, & cum omni iure noſtro, dimiſerimus libere poſſidendas, pxout a patre noſtro, Rege *WALDEMARO* felicis memorie, antiquitus habuiſſe plenius dinoſcuntur. Inhibemus igitur per gratiam noſtram diſtricte, ne quis ipſos ſuper dictis poſſeſſionibus præſumat aliqvatenus moleſtare. Datum *Roſkildis*. Anno Domini M.CC.LIII. KAlendas Septembris.

Johannis & *Gerardi* Hollſatiæ Comitum Priuilegia ciuibus de *Brunsvic* & *Magdeburg*, Hamburgi commercia exercentibus.

Ex Apographo Chartaceo No. 122.

1254. die 26 Martii.

I*ohannes* & *Gerardus* dei gratia Comites *Holſatiæ*, *Stormariæ* & *Scowenburg*, univerſis Chriſti fidelibus ad qvos præſens ſcriptum pervenerit, in ſalutis auctore gaudium cum ſalute. Quum intereuntibus hominibus ipſorum facta pariter intereunt, neceſſe eſt ut qvæ a memoria hominum poterunt evagari literarum ſuperſcriptionibus, fulciantur. Nouerit igitur fidelis ætas præſentium & diſcat felix ſucceſſio futurorum qvod nos de conſilio fidelium noſtrorum, univerſis mercatoribus de *Brunswic* & *Medeburg* nec non aliorum oppidorum & circumiacentium civitatum poſtulationibus inclinati omni omiſſo & tacito iure noſtro de mera liberalitate noſtra duximus indulgendum qvod ab omni exactione & theolonco in *Hamborch* ſolvendo, undecunqve illuc perveniant perpetuis temporibus liberi erunt & immunes: dum in noſtro theoloneareo & exactori dent ibidem: de qvalibet *Laſt* cu-

 pri

pri de *Laſt* ſtanni, de *Laſt* æris, de *Laſt* metalli ſpecialiter ſolidum pro theoloneo & exactione. De *Laſt* plumbi ſex denarios; de vaſe vini qvod *Hamborch* comparatum, octo denarios. de dimidio vaſe qvatuor denarios. De vaſe ungventi ſolidum, de dimidio vaſe ſex denarios. ſi vero minus fuerit de qvolibet *Normannorum* pondere tertium dimidium denarium perſoluant. De pannis, de lineo panno, de vario opere, de pipere, de cimino, de thure, de ſulphure, de vini lapide, de amigdalis, de qvolibet genere pellium, de qvolibet ſagimine inſuper qvalescunqve fuerint merces, de qvolibet normannorum pondere pro theoloneo & exactione perſolvant tertium dimidium denarium, de choro frumenti qvod educunt duos ſolidos, de *Laſt* halecis ſolidum, de maiori ferro duos denarios, de minori denarium. de pondere calamini & cretæ denar. de pacca duos ſolidos, de terningo ſolidum. Præterea qvicunqve theoloneum vel exactionem, ſive ex oblivione vel ex induſtria dare neglexerit, novies inſtaurabit, & neqvaqvam ad amplius compelletur. Cæterum ſi forte, qvod abſit inter ducem de *Brunswic* & nos aut alium aliqvem dominorum oriri contigerit diſcordiam protectione noſtri conductus apud *Hamborch* ſecure & libere perfruentur donec eis XL antea diebus contrarium intimetur. Huius rei teſtes ſunt *Henricus* de *Barmenſtede*, *Hartwicus* præfectus *Stormariæ*, *Georgius Henricus* de *Hamme*, *Reimmerus* de *Wedele* milites, *Johannes* de *Swedorp*, *Willekinus* filius *Hildegundis*, *Ulterus* de *Bremis*, *Renerus* de *Undeſtorp*, *Petrus Theod. Johannes Ecberti*, & *Volmarus* de *Halleria* Conſules, *Gerbertus* Advocatus & *Sifridus* Theolonarius & alii qvam plures. Ut igitur factum iſtud firmum maneat & illibatum litteram noſtram hanc inde conſcribi fecimus & ſigillorum noſtrorum appenſione ſignari. Actum Anno domini M.CC.LIIII. VII Kal. Aprilis. Datum *Hamborch* per manum ſcriptoris *Gervaſii* Canonici *Hamborchenſis* & Plebani in *Plöne*.

Leges

Leges inter Epifcopum Rofkildenfem & villanos Hafnenfes datæ a *Jacobo* Epifcopo *Rofkildenfi.*

Ex Autographo Membran. formæ patentis Archivi Regii fecretioris. Apogr. Chartac. emendatum manu Arnæ Magnæi No. 123.

1254. die 13 Martii.

Si quilibet fibi propria caufa pro fue uoluntatis arbitrio jus dictaret effrenata cupiditas mater litium & materia jurgiorum fuis terminis nefciens effe contenta. Statum rectitudinis euerteret & ius alienum penitus abforberet. Idcirco nos *Jac.* miferatione diuina *Rofkildenfis* Epifcopus. omnis controuerfie materiam amputare uolentes. Super iuribus. confuetudinibus & ftatutis hactenus obferuatis & in pofterum obferuandis inter nos & fucceffores noftros qui pro tempore fuerint ex una parte & commune ciuium de *Köpmannæhafn* ex altera. ut que dubia extiterant & obfcura. omnibus eluceant manifefta. de unanimi confilio eorundem ciuium & confenfu taliter decreuimus diftingendum & ad perpetuam memoriam prefentis fcripti patrocinio roborandum. Quicunque infra muros & foffata ciuitatis taliter exceflerit. ut. XL. marchas foluere debeat pro emenda. primo debentur Domino Epifcopo. XL. marche deinde pro eadem caufa alie. XL. marche communiter Epifcopo & ciuitatj. Ita tamen quod medietas illarum cedere debeat Epifcopo & medietas ciuitatj. Eodem modo de quibuscumque caufis trium marcharum ftatuimus obferuandum. Vt prime tres marche debeantur Epifcopo relique uero tres Epifcopo & ciuitati. Pro caufis autem. IX. folidorum debet communitas unacum exactore emendas exigere. & earum medietatem Epifcopo, reliquam autem medietatem ciuitati affignare. Omnia autem. que fic recipiuntur ad communitatem in vfus ciuitatis conuerti debent. videlicet ad foffata. plancas & pontes faciendos Si Dominus Epifcopus fuis exigentiis *) negotiis in *Scaniam* uoluerit perfonaliter transfretare. ciues fibi tenebuntur in naui cum· XII· hominibus & expenfis propriis prouidere. Si propriam habet nauem predicti ciues cum fufficientibus nautis ad talem nauem neceffariis & in propriis expenfis fuis deducere & reducere tenebuntur. Ciues omnes & finguli foluere tenen-

*) corrig: *neceffitatibus.*

nentur ſemel in anno cenſum qui uulgariter dicitur *Mithſumærgiald*, niſi quos exemerat Dominus Epiſcopus de gratia ſpecialj. Qui Tabernas exercent ad uendendum ceruiſiam, ſoluere debent annuatim. duas. oras pro cenſu qui dicitur *Öllgyald*. Vnam videlicet. oram in hyeme. & alteram in eſtate. Quicumque habitant in fundis Domini Epiſcopi ſoluere debent pro *Torthſkyld*. XII· denarios. Qui retibus utuntur ad capiendum allec· decimare debent Epiſcopo *Öl* unum pro piſcatione hyemali. Quilibet ciuium tenetur annuatim ſoluere· II· denarios pro *Thyuueſtud* ut exactor Epiſcopi eos qui vel in furto uel in aliis criminibus deprehenſi fuerint· in ſua cuſtodia retinere uſque ad diem placitj teneatur. Nulli hoſpitum liceat cuteſ recentes uel pelles agninas emere· nec pannum. nec telam ſcindere. niſi quantum ſub brachio capj poſſit. nec ſcabellum rerum uenalium in foro exponere· *nec* *) ex aliquo predictorum ciuibus preiudicium generetur· Quod ſi aliquid iſtorum a quoquam attemptatum fuerit ſatiſfaciet in. III. marchis. quarum medietatem percipiet Epiſcopus. Reliquam autem medietatem recipiet communitas ad uſus ſupradictos. Non enim. ſicut ſuperius dictum eſt· recipiuntur bine tres marche pro talibus forefactis. Nullj enim hoſpitium liceat per modios in foro annonam emere uel lardum in preiudicium ciuium· ſed ſolis ciuibus. Si autem ſecus fuerit factum. annonam ipſam recipient ciues & exactor Epiſcopi ad ſuos uſus. Nec alia emenda debet exigi in hoc caſu. Nullus inhabitantium *Köpmannæhafn* tenebitur ad aliquam expeditionem faciendam. in nauibus. equis. aut in armis. niſi ad defendendum bona Epiſcopalia. ſi inſultus aliquis fiat in eis. Ita tamen prope ciuitatem quod eadem die ire ualeant & redire. Ad que defendenda pro totis iuribus & poſſe ſub pena totius portioniſ ſue omnes pariter tenebuntur. Si infra ſepta ciuitatis alicui ciuium Canonicorum & ipſorum familie uel mercatorum vel alicui famulo Epiſcopi inſultus uel alia iniuria facta fuerit· omnes ciues accurrere debent ad ſuccurrendum iniuriam patienti· quod qui non fecerit· in amiſſione portioniſ ſue punietur. Si autem huiuſmodi exceſſus commiſſus fuerit, taxabuntur pene ſecundum enormitatem ipſius inſultus & iniurie iuxta conuenientiam ciuium. quas taxabunt tres ciues & tres ex familia Epiſcopi, adiuratj prius

*) ita eſt corr. *ne*.

us ut iuſtam faciant taxationem. Qui ſi concordare non potuerint· inquiſitis dilgenter omnibus facti circumſtantiis adhibebitur Epiſcopus. & tunc ſtabitur iudicio plurium ex ipſis. Si audita campana aliquis ſe ſubtraxerit· & non accurrerit. culpe taxatio & ſatisfactionis fiet iuxta predictum modum. Si tempore pacis foſſata per cuiuscumque iniuriam aut negligentiam deteriorata fuerint uel planche ceciderint infra triduum eadem incipiet reparare & ad ſtatum priſtinum redigere. Si de guerra timeatur. eodem die omnia reſtaurentur. quod niſi fecerit communitas faciet recipiendo in domo ſua quecumque pignora ibi inuenta fuerint. & poſtea nichilominus taxabitur ſatisfactio ſupradicto modo ſecundum culpe ſimul & contumacie quantitatem. Idem ſtatuitur ſi aliquis uias uel alia que communitati uidebuntur expedientia non fecerit prout debuerit exactor & ciues recipient pignora auctoritate Domini Epiſcopi & poſtea taxabitur pena & ſatiſfactio iuxta modum culpe. Nullus ciuium compellitur ad mutuandum merces uel alias res ſuaſ cuiquam in ciuitate uel extra. Si quisquam mutuauerit alicui res ſuaſ ad certum terminum proteſtetur coram duobus ciuibus. quod ſi quocumque caſu ſtatutus terminus non fuerit obſeruatus. tenebitur debitor uel ſui heredes de debito ipſo iurj ſtare. & totaliter reſpondere in ciuitate. Et quando ſub teſtimonio ciuium facta fuerit talis proteſtatio. elapſis ſolutionis terminis ciues liberam habeant poteſtatem ipſum detinendi debitorem. Nullus preſumat ſigillare litteras aliquas ſigillo ciuitatis niſi prius diligenter examinate fuerint per duos Canonicos & alios de ciuibus qui iurauerant de fidelj cuſtodia ſigilli. Promiſit Communitas tam ex parte ſua quam ex parte heredum ſuorum & iuramento confirmauit. quod futuris temporibus nulli licitum erit fundum ſuum inpignorari· dare· uendere uel permutare uel aliquo titulo alienare. Principi aut militj uel homini dominorum qui uulgariter dicitur *Herræman*· niſi ad hoc uoluntas Epiſcopi acceſſerit & idem fundus ſibj legaliter exhibitus fuerit. Si etiam quiſpiam neceſſitate qualibet compulſus. ſcilicet· captiuitatis uel paupertatis· aut alterius cuiuscumque caſus fortuitj· ſuum fundum alienare debeat· minime ſibi licebit hoc facere. niſi prius Epiſcopo legittime offeratur. Et ſi ſecus a quoquam preſumptum fuerit nullius momenti reputabitur. nec robur firmitatis obtinebit.

quo-

quocumque uidebitur modo uel lege uallatum. nec tamen carius uendere Epifcopo· fed fecundum communem eftimationem fundorum uel domorum. Nullus extra ciuitatem recipiet defenfionem alicuius de ciuitate quacumque ex caufa fine fpeciali licentia domini Epifcopi fiue fit uidua fiue orphanus uel pupillus. Promiferunt etiam ciues quod nullus eorum qui fundum habent in ciuitate· uocem uel poteftatem habeant ratione alicuius fundj. quo quomodo impediendj commune bonum ciuitatis uidelicet ne foffata uel uie procedant prout utile uifum fuerit. dummodo competens recompenfatio ei exhibeatur. Et breuiter fi ad utilitatem ciuitatis communitas ab aliquo ciuium petierit Domos. ligna. lapides. ferrum uel cementum aut hiis fimilia. contradicere nullus *audiat* *), fub pena amittendi rem petitam & duplum. Nullus citarj debet ad Epifcopum uel ad alium quemlibet iudicem quacumque caufa exigente. ultra quam *Rofkildis* fine licentia Epifcopi fpecialj. Nos etiam quibusdam prauis confuetudinibus. quas ufu iniquo inoleuiffe comperimus. dignum duximus renunciare. temporibus noftris. ipfaf in pofterum carere iuribus decernentes que funt hec. Vna uidelicet ora. denar. que pro *Ölgyald recepj* **) confueuit in *Scanör*· & *Daxwærkæ*. quod pro debito exigebatur. ac etiam quod naues eiuium libere tranfire non poterant in *Scanör*. Volumus etiam ne ciues prædictj in eo quod indultum erat eif a fucceflloribus noftris defectum aliquem fuftineant quod pafcua pecorum fuorum ufque *Rafbec*· libere extendantur. Cenfum etiam qui dicitur *Gresgyald* fimiliter ipfis ciuibus duximus indulgendum. Vt autem hec omnia fupradicta ab omnibus illibata in pofterum obferuentur prefentes litteras eifdem ciuibus conceffimus in teftimonium figilli noftrj & figillj ciuitatis munimine roboratas. Datum *Köpmannæhafn.* anno Dominj M.CC.L.IIII. Idus Martii tertio. Prefentibus Domino *Suenone* Lundenfi. & Domino *Petro Unæfun.* Domino *Jacobo Tukyfun. Petro* Prefbytero dicto *Ruf* Rofkilden. Canon. Dominif *Andrea Erlandfun.* & *Petro Gamel. Efkillo Krakæ*· laicis, & pluribus aliis tam clericis quam laicis.

Sigilli ceræ viridi impreffi fragmentum corda fericea rubri flavique coloris appendet.

*) corr. *audeat.* **) *recipi* legend.

INNO·

INNOCENTII IV. Bulla, qva Episcopos *Slesvicensem* & *Wibergensem* iubet inqvirere de virtute morum & veritate signorum, operibus & miraculis *Nicolai* filii *CANUTI* Regis Dacie.

Ex Apographo Chartac. No. 124.

1254. die 25 Julii.

INNOCENTIUS Episcopus seruus seruorum Dei, venerabilibus fratribus. *Slesiwicensi* & *Wibergensi* Episcopis, & dilecto filio. Abbati de Cara insula *Cistertiensis* ordinis *Arusiensis* dyocesis, salutem & Apostolicam benedictionem. Crescente fidelium numero & multitudine populi vocati de tenebris ambulante in lumine Dei sui, fulgura convertit in pluviam Dei virtus & sapientia Ihesu Christi. Dum signis sive miraculis, qvibus mirificavit sanctos suos in ecclesiæ nascentis exordio, utpote iam fidelibus non necessariis intermissis, super novos populos pastores, qvi eos pasceret scientia & doctrina, scilicet Doctores ecclesiæ suscitavit, qvi terram cordis fidelium imbre doctrinæ complucrent, & exstirpatis sentibus vitiorum, eam ad præferendam virtutum messem & fructum boni operis foecundarent. Set qvoniam habundavit iniqvitas & refriguit caritas plurimorum, misericors Dominus, qvi neminem vult perire. signa interdum innovat, & miracula miseratus immutat ex numero illorum, qvos in ecclesia triumphante glorificat, aliqvorum fidem & merita in militante miraculis declarando, ut per ea pravitas confundatur hæretica, & fides catholica confirmetur. Sane carissimus in Christo filius noster *C.* illustris Rex, ac venerabiles fratres nostri Archiepiscopus Lundensis, Episcopi, nec non clerus & religiosi regni *Dacie* per suas nobis litteras intimarunt, qvod recolendæ memoriæ *Nicholaus*, natus claræ memoriæ *CANUTI* Regis *Dacie*, divina misericordia faciente, aggregatus existit collegio supernorum, gloriam concessæ sibi beatitudinis signis exprimens virtuosis. Nam circa sepulcrum eius & loca alia, per invocationem sui nominis & devotionis sinceræ suffragia, multa miracula circa multos, mirabilis in altis Dominus multipliciter operatur, ita ut illius sanctitas manifestis indiciis comprobetur, & ipsius inter alios sanctos non invocare suffragia sit indignum. Qvare dicti Rex, Archiepiscopus, Episcopi, Clerus & Religiosi nobis humiliter

 sup-

ſupplicarunt, ut ſuper huiusmodi miraculis teſtimonia recipi mandaremus. Verum qvia in tam ſancto & pio negotio eſt cum gravitate & maturitate prævia procedendum, de fide & circumſpectione veſtra plenam in Domino fiduciam optinentes, diſcretioni veſtræ per apoſtolica ſcripta mandamus, qvatinus aſſociatis vobis viris religioſis & Deum timentibus, de virtute morum & veritate ſignorum operibus videlicet & miraculis diligentiſſime inqvirentes, qvæ inveneritis, nobis litteris veſtris fideliter intimetis. Qvod non omnes hiis exeqvendis potueritis intereſſe, duo veſtrum ea nichilominus exeqvantur. Datum *Anagnie* VIII KL. Auguſti, Pontificatus noſtri anno duodecimo.

INNOCENTII IV. Indulgentiæ XL dierum datæ iis qvi fabricæ Eccleſiæ *Aruſienſis* manum porrexerint adiutricem.

Ex Apographo Chartac. No. 125.

1254. die 12 Auguſti.

I*NNOCENTIUS* Epiſcopus ſervus ſervorum Dei, univerſis Xpi fidelibus per *Lundenſem* provinciam conſtitutis, ſalutem & apoſtolicam benedictionem, Qvoniam ut ait Apoſtolus, omnes ſtabimus ante tribunal Xpi, recepturi pro ut in corpore geſſimus, ſive bonum fuerit, ſive malum, oportet nos diem meſſionis extremæ miſericordiæ operibus prævenire, ac æternorum intuitu ſeminare in terris, qvod reddente Domino, cum multiplico fructu recolligere debeamus in coelis; ſpem fiduciamqve firmam tenentes, qvoniam qvi parce ſeminat, parce & metet & qvi ſeminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet vitam æternam. Cum igitur ſicut accepimus, venerabilis frater noſter Epiſcopus & Capitulum *Aruſienſe* cathedralem eccleſiam Aruſienſem ædificare inceperit opere non modicum ſumptuoſo, ſintqve ad id fidelium ſubſidia oportuna, univerſitatem veſtram rogamus, monemus, & hortamur in Domino, in remiſſionem peccaminum vobis iniungentes, qvatinus de bonis vobis à Deo collatis pias eis ad hoc elemoſinas, & grata caritatis ſubſidia erogetis, ut per ſubventionem veſtram opus huiusmodi valeat conſummari, & vos per hæc

hæc & alia bona qvæ Domino inſpirante feceritis, ad æternæ poſſitis felicitatis gaudia pervenire. Nos enim de omnipotentis Dei miſericordia & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum eius auctoritate confiſi, omnibus vere poenitentibus & confeſſis, qvi ad conſummationem prædicti operis manum porrexerint adiutricem, qvadraginta dies de iniuncta ſibi poenitentia miſericorditer relaxamus, præſentibus uſqve ad conſummationem operis valituris, qvas mitti per qvæſtuarios diſtrictius inhibemus, eos ſi ſecus actum fuerit, carere viribus decernentes. Datum *Anagnie* II Idus Auguſti, Pontificatus noſtri anno XII.

ALEXANDRI IV. Bulla mandatoria ad Epiſcopum *Wibergenſem*, Abbatem de *Cara inſula* & Priorem Fratrum prædicatorum *Aruſienſium* ut de miraculis *Nicolai KANUTI* Regis filii inter Sanctos referendi miraculorum virtute inqvirant.

Ex Apographo Chartac. No. 126.

1255. die 13 Decembris.

A*LEXANDER* Epiſcopus ſervus ſervorum Dei, venerabili fratri . . Epiſcopo *Wibergenſi* & dilectis filiis . . Abbati de *Cara inſula* ciſtertienſis ordinis *Aruſienſis* dyoceſis & Priori fratrum Prædicatorum *Aruſienſium*, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Significarunt nobis venerabilis frater noſter . . Epiſcopus, & dilecti filii Capitulum *Aruſienſe*, qvod cum felicis recordationis *INNOCENTIUS* Papa prædeceſſor noſter, vobis frater Epiſcope & fili Abbas, & bonæ memoriæ *Sleſwicenſi* Epiſcopo, ſub certa forma ſuis dederit litteris in mandatis, ut aſſociatis vobis viris religioſis, & Deum timentibus, de virtute morum & veritate ſignorum, operibus videlicet & miraculis piæ memoriæ *Nicholai* nati claræ memoriæ *KANUTI* regis Dacie diligentiſſime inqvirentes, qvæ inveneritis eidem prædeceſſori veſtris ſtuderitis litteris fideliter intimare. Licet vos Epiſcope & Abbas, ipſo Epiſcopo interim ſublato de medio, in parte ſervaveritis formam ipſam, huiusmodi tamen negotium minus ſufficienter inſtructum ad ſedem Apoſtolicam remiſiſtis. Verum qvia in tanto negotio eſt cum maturitate debita procedendum, nos te fili Prior in hoc eidem

dem *Slesvicensi* Episcopo subrogantes, discretioni vestræ per apostolica scripta mandamus, qvatinus procedatis in eodem negotio, iuxta ipsius prædecessoris continentiam litterarum, videndi curatos ad invocationem dicti N. & eosdem iuratos diligenter examinandi, plena vobis auctoritate nostra potestate concessa. Non obstante sedis apostolica indulgentia, qva dicitur ordini tuo, Prior, esse concessum, ut dicti ordinis fratres non possint inviti cognoscere de causis, seu intromittere se de negotiis ab ipsa sede committendis eisdem. Quod si non omnes hiis exeqvendis potueritis interesse, tu frater Episcope ea nichilominus cum eorum altero exeqvaris. Datum *Lateranis* Idus Decembris, Pontificatus nostri anno primo.

CHRISTOPHORI I. Petitio *ALEXANDRO IV.* missa super fundatione monasterii Sanctæ Claræ Roskildensis.

Ex Autographo membraneo Fascic. LXV. Apograph. manu Arnæ Magnæi vid. No. 127.

circa 1255.

Sanctissimo Patri ac Dno. *A.* dej gratia sacrosancte romane sedis summo Pontificj. *C.* Eadem gratia Danorum Sclauorumque Rex. deuota pedum oscula beatorum. Quoniam nobilis & deuota Dna *Ingerth* Comitissa quondam de *Reyngstein.* conuersationis & fame laudabilis! prolem non habens! nec parentes! fratres uel sorores! de bonis sibi a deo collatis claustrum ordinis pauperum sororum a beato *Francisco* primitus institutj intendit fundare in regno nostro. in dyocesi Roskildensi! ad honorem dej! & matris eius virginis gloriose. Sanctitatj vestre quantas possumus preces porrigimus una secum, ut attendentes profectum animarum qui ex hoc speratur firmiter prouenire consueta sedis apostolice benignitate dignemini tam pio negotio fauorem beniuolum impertirj. Vt auctoritate vestra ad quam noscitur ut intelleximus immediate & specialiter pertinere! possit ab ipsa fundari claustrum ordinis supradictj. Precipue cum in Regno nostro et Regnis. Suecie & Norwegie. huius Religionis monasteria sint remota. Et multe honeste persone ut confidimus in eodem ordine potius

potius quam alio pro profectionis exemplo celesti sponso cupiant famularj Cui etiam operi pie intendimus deo dante consilio & auxilio non deesse. hanc autem litteram propter uarios euentus apertam esse volumus ad cautelam.

Sigillum ceræ albæ impressum loro membraneo, sed læsum, appendet.

ALEXANDRI IV. Bulla protectoria data Capitulo *Arusiensi.*
Ex Apographo Chartac. No. 128.

1255. die 4 Augusti.

A*LEXANDER* Episcopus servus servorum Dei, venerabili fratri Episcopo & dilectis filiis Archydyacono & Capitulo Ecclesiæ *Arusiensis*, salutem & apostolicam benedictionem Exigentibus vestræ devotionis meritis, votis vestris libenter annuimus, & petitiones vestras qvantum cum Deo possumus, favorabiliter exaudimus. Hinc est qvod nos vestris supplicationibus inclinati, personas vestras cum omnibus bonis, qvæ in præsentiarum rationabiliter possidetis, aut in futuro iustis modis præstante Domino poteritis adipisci, sub beati Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere. vel ei ausu temerario contraire. Si qvis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum *Anagnie* II Non. Augusti, Pontificatus nostri anno primo.

ALEX-

ALEXANDRI IV. Bulla confirmatoria data capitulo Arusienſi ſuper bonis in *Liungheg* oblatis Altari b. *Catharinæ* a *Skæf* Canonico eccleſiæ Aruſienſis.

Ex Apographo Chartac. No. 129.

1255. die 4 Auguſti.

ALEXANDER Epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis Archydyacono & Capitulo *Aruſienſi*, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Juſtis petentium deſideriis dignum eſt nos facilem præbere conſenſum, & vota, qvæ a rationis tramite non diſcordant, effectu proſeqvente complere. Cum igitur ſicut petitio veſtra vobis exhibita continebat, Præpoſitus *Skæf* eccleſiæ veſtræ canonicus duas in parochia *Liungheg* & qvædam alia bona ipſius, altari beatæ *Katerinæ*, qvod in eadem eccleſia de bonis propriis pro animæ ſuæ ſalute conſtruxit, deliberatione pia & provida duxerit concedenda nos veſtris devotis ſupplicationibus inclinati qvod ſuper hoc ab eodem Canonico pie ac provide factum eſt, ratum habentes & gratum, illud auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si qvis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe noverit incurſurum. Datum *Anagnie*, pridie Non. Auguſti, Pontificatus noſtri anno primo.

ALEXANDRI IV. Bulla confirmatoria ſuper diplomate a *FRIDERICO* (II Romanorum Imperatore) Regibus Daniæ dato, qvo omnia, qvæ ultra *Eldoram* & *Albiam* Imperio contingentia *KANUTUS* & *WALDEMARUS* Reges, ut & in *Slavia*, armis occupaverant, Regno *Daniæ* adſeruntur.

Ex Apographo Chartac. manu Arnæ Magnæi. No. 130.

1256. die 28 Junii.

Omnibus præſens ſcriptum cernentibus *Petrus* Præpoſitus, *Thordo* Archidyaconus totumqve Capitulum Roſkildenſe, ſalutem in Domino ſempiternam. Tenore præſentium notum facimus univerſis, nos litteras

litteras infra ſcriptas, ſub veris bulla & filo, in nulla ſui parte vitiatas vidiſſe in hæc verba. *ALEXANDER* Epiſcopus ſervus ſervorum Dei, cariſſimo in Xpo filio . . Regi Danorum illuſtri, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Iuſtis petentium deſideriis dignum eſt nos facilem præbere conſenſum, & vota qvæ a rationis tramite non diſcordant, effectu proſeqvente complere. Cum igitur qvondam *Frethricus*, tunc Rex *Siciliæ*, in Romanorum Imperatorem electus, de aſſenſu principum *Theutoniæ*, pro pace ac concordia inter Imperium & Regnum Daciæ inviolabiliter obſervanda & hoſtibus imperii cohercendis, omnes terminos ultra *Eldoram* & *Albiam* Imperium contingentes, qvos inclitæ recordationis *KANUTUS* Rex, frater tuus, provocatus iniuriis, & tu cum eo pariter acqviſiviſti, & qvicqvid in *Sclauia* idem frater tuus acqviſitum paterno ſuoqve labore tenuit, Regno tuo addiderit: ſicut per autenticum inſtrumentum inde confectum evidenter apparet. Nos tuis ſupplicationibus inclinati, qvod ab eodem Rege de conſilio eorundem principum & aſſenſu, pro bono pacis ſuper hiis provide factum eſt, ratum habentes, id auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siqvis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe noverit incurſurum. Datum *Anagniæ* IIII. Kal. Julii, Pontificatus noſtri anno ſecundo. In cuius rei teſtimonium ſigilla noſtra præſentibus ſunt appenſa. Datum & actum anno domini M.CCC. primo, Roſkildis, in profeſto beati Johannis ante portam latinam.

Ingardis

Ingardis Comitissæ de *Reginsten* donatio bonorum in *Horlef*, *Lyndæ parvo*, *Jatnæslæf*, *Aggethorp*, *Lyutsthorp*, *Ammethorp*, *Thornby Parvo*, *Wolby*, *Barnæthorp*, *Schethæ*, *Ansthorp*, *Swalmsthorp*, *Aethorp* facta Sororibus ordinis Sti *Francisci Roskildis*.

Ex Autogr. membr. Fascic. LI. No. 3 Apograph. Chartac. manu Arnæ Magnæi vid. No. 131.

1256. die 1 Augusti.

In nomine patris & filii & spiritus sancti Amen. Ego *Ingardis* Comitissa quondam de *Reginsten* filia Domini *Jacobi* filii *Sunonis* per omnia compos mentis mee, & in bona valetudine constituta fragilis conditionis humane non immemor, que mortis constricta cognoscitur necessitate quamuis eiusdem mortis hora penitus ignoretur, anime mee saluti prouidens, cum inter cetera cordis mei desiderabilia desiderio desiderem, si tamen digna fuerim ordinem sororum a beato *Francisco* primitus institutum, earum dumtaxat que redditus habere possunt in ciuitate *Roskildensi* Regni *Dacie* plantare, quicquid de rebus a Deo michi concessis, ad supra dictarum sororum & monasterii earum in posterum perpetuum usum ordinandum & conferendum, diuina inspirante gratia concepi, presentis instrumenti scripto commendatum in presentia venerabilis patris. Domini *Jacobi* Lundensis Archiepiscopi *Svecie* primatis, posteris non solum legendum, sed quicquid in eo continetur, ab hiis quorum interest illud exequi, sub periculo animarum suarum mancipandum transmitto. Confero igitur eisdem sororibus, & earum monasterio villas subscriptas cum omnibus iuribus & prouentibus suis plene ex nunc & in perpetuum ab eis possidendas. scilicet. *Horlef* cum duobus molendinis & omnibus aliis attinentibus que soluunt anuatim centum marcas denariorum. Item *Lyndæ* paruum cum sibi attinentibus quod soluit XL marcas denariorum. Item *Jætnæslef* cum sibi attinentibus quod XL marcas denariorum. Item *Aggethorp* cum sibi attinentibus quod XX marcas denariorum. Item *Lyutstorp* cum sibi attinentibus quod XV marcas denariorum. Item *Ammæthorp* cum sibi attinentibus quod XX marcas denariorum. Item *Thornby paruum* cum sibi attinentibus quod XL marcas denariorum. Item *Wolby* cum sibi attinentibus quod XIX marcas

cas denariorum. Item *Barnæthorp* cum fibi attinentibus quod XX marcas denariorum. Item *Scethæ* cum fibi attinentibus quod LX marcas denariorum. & equicium ibidem quod XIX marcas denariorum. Item *Ansthorp* & *Swalmsthorp* & *Aethorp* quod XIX marcas denariorum. Summa autem reddituum iftorum annuatim eft Centum Marce & viginti puri argenti exceptis obuentionibus que venire poffunt. Executorem autem huius mee donationis & ultime uoluntatis eligo & conftituo venerabilem Patrem Dominum . . Epifcopum Rofkildenfem. Vt igitur omnis ambiguitas excludatur & nulli detur fuper hiis occafio malignandi prefentium feriem figillo fupradicti Venerabilis patris Domini *Jacobi* Lundenfis Archiepifcopi Svecie Primatis procuraui communiri & meo feci figillo figillari. Datum *Lundis* anno Domini Millefimo ducentefimo quinquagefimo fexto. Kalendis Augufti.

Ingerth Comitiffæ de *Reynften* Litteræ, qveis *Petrum* Epifcopum *Rofkildenfem*, fuum tutorem conftituit.

Ex Autogr. membr. Fafcic. LI. No. 19. Apogr. Chartac. manu *Arnæ Magnæi* vid. No. 132.

1257.

Vniuerfis Xpi fidelibus prefens fcriptum infpecturis & audituris, *Ingerth* relicta Comitis *Conradi* de *Reynften* falutem in domino. Vniuerfitatem ueftram fcire uolumus Dominum *P.* Epifcopum Rofkildenfem, in prefentia. *C.* Regis Danorum illuftris tutorem noftrum fore conftitutum. Vnde quicquid predictus dominus de bonis noftris fecerit & ordinauerit, gratum habemus & acceptum. In huius Rei teftimonium prefentem paginam figillo noftro duximus figillandam.

Sigillum nonnihil læfum ceræ albæ impreffum, loro ex ipfa membrana, cui diploma infcriptum eft, exfecto, inferiori oræ appendet.

ALEXANDRI IV. *Bulla mandatoria* ad Archiepiscopum Lundensem ut qvoties a monialibus monasterii Sti *Francisci* ordini Sti *Damiani* Roskildensis reqvisitus fuerit, bona earum a qvibusvis detenta, restitui illis faciat.

Ex Autographo membr. Fascic. LI. No. 5.

1257. die 3 Januarii.

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum dei venerabili fratri *J.* Archiepiscopo Lundensi. Salutem & apostolicam benedictionem. Ex parte dilectarum in Xpo filiarum . . Abbadisse & conuentus monasterii sancti *Francisci* Roskildensis ordinis sancti *Damiani* fuit nobis humiliter supplicatum ut cum sepe contingat, detineri possessiones & alia bona, que deuolui debent, ex personis sororum eiusdem loci ratione successionis uel dotis, siue legati aut elemosine, seu de aliis causis, ad monasterium memoratum ac graue sit eis ad nos pro singulis ad nos habere recursum & coram diuersis iudicibus experiri, ipsis super hoc dignaremur misericorditer prouidere. Quocirca fraternitati tue, per apostolica scripta mandamus, quatinus quotiens a dictis abbatissa & conuentu, fueris requisitus, ueritate cognita, eis restitui facias bona ipsa, detentoribus eorundem. contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo. Datum *Laterani.* III. non. Januarii. Pontificatus nostri anno tertio.

Bulla deest.

ALEXANDRI IV. Bulla mandatoria ad ministrum Provincialem in *Dacia* ut qvoties ab Abbatissa & conventu monasterii Sti *Francisci* Ordinis Sti *Damiani*, *Roskildis*, reqvisitus fuerit, duos fratres ydoneos ad celebrandum iis divinum officium & audiendum confessiones earum, & ad exhibendum iis ecclesiestica sacramenta, sine qvalibet difficultate iis concedat.

Ex Autogr. membran. Fascic. LI. No. 6.

1257. die 4 Jannarii.

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum dei, dilecto filio . . ministro prouinciali in Datia, Salutem & apostolicam benedictionem

Pre-

Presentium tibi auctoritate mandamus, quatinus quotiens, a dilectis in Xpo filiabus. Abbatissa & conuentu monasterii Sti *Francisci*, Roskildensis, ordinis Sti Damiani, fueris requisitus duos fratres ydoneos, ad celebrandum eis diuinum officium, & audiendum confessiones earum &. exhibendum eis ecclesiastica sacramenta, & proponendum uerbum dei populo, qui tunc aliisque temporibus ibidem conuenerit, necnon pro aliis honestis, & rationabilibus causis, eis sine qualibet difficultate concedas. Datum *Laterani* II non. Januarii. Pontificatus nostri anno tertio.

Bulla deest.

ALEXANDRI IV. Bulla mandatoria ad Episcopum Roskildensem, ut *Ingerdi* Comitissæ de *Regenstein* auctoritate apostolica veniam concedat monasterium Sororum ordinis Sti *Damiani*, in honorem Sti *Francisci* Roskildis erigendi, si expedire viderit.

Ex Autographo membran. Fascic. LI. No. 7. Apographum Chartaceum vid. No. 133.

1257. die 5 Januarii.

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum dei. Venerabili fratri . . Episcopo Roskildensi. Salutem & apostolicam benedictionem. Ex parte dilecte in Xpo filie nobilis mulieris *Ingardis* relicte . . Comitis de *Regenstein* uidue fuit nobis humiliter supplicatum, ut cum ipsa propter specialis deuotionis affectum quem ad ordinem beati *Damiani* gerit quoddam monasterium ipsius ordinis in honore beati *Francisci* in tua dioceſi construere intendat de bonis propriis & dotare faciendi hoc sibi licentiam concedere curaremus. Volentes igitur tibi in hac parte deferre. fraternitati tue per apostolica scripta mandamus. quatinus eidem nobili postulata concedas si expedire uideris sine iuris preiudicio alieni. Datum *Laterani* nonis Januarii. Pontificatus nostri anno tertio.

Bulla deest.

ALEXANDRI IV. Bullà Abbatiſſæ & conventui monaſterii Sti *Franciſci* Roſkildenſis Ordinis Sti *Damiani* data, ut frater presbiter, ordinis fratrum minorum, qvi confeſſor iis fuerit deputatus, illis ex iisdem, qvæ pro iniectione manuum in ſe ipſas excommunicationis incurrerunt vinculum vel incurrent, iuxta formam eccleſiæ, beneficium abſolutionis impendat, dummodo competens ſatisfactio paſſis iniuriam fiat.

Ex Autographo membr. Faſcic. LI. No. 9.

1257. die 12 Januarii.

ALEXANDER Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei. Dilectis in Xpo filiabus . . Abbatiſſe & conuentui monaſterii Sti *Franciſci* Roſkildenſis, ordinis Sti Damiani, Salutem & apoſtolicam benedictionem. Ne alique ueſtrum, animarum poſſent ſubeſſe diſcrimini, ſi materiam habeant euagandi, deuotionis ueſtre precibus annuentes ut frater presbiter, ordinis fratrum minorum, qui confeſſor uobis fuerit deputatus, illis ex uobis, que pro iniectione manuum, in ſe ipſis, excommunicationis incurrerunt uinculum, uel incurrent, iuxta formam eccleſie beneficium abſolutionis impendat, dummodo competens ſatisfactio paſſis iniuriam fiat, auctoritate preſentium, concedimus facultatem. Datum *Laterani* Idus Januarii. Pontificatus noſtri anno tertio.

Bulla deeſt.

ALEXANDRI IV. Indulgentiæ centum dierum datæ viſitantibus Eccleſiam monaſterii Sti *Franciſci* ordinis Sti *Damiani* Roſkildis.

Ex Autographo membr. Faſcic. LI. No. 11.

1257. die 13 Januarii.

ALEXANDER Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei. dilectis in Xpo filiabus . . Abbatiſſe & conuentui monaſterii ſancti *Franciſci Roſkildenſis*, ordinis ſancti *Damiani*. Salutem & apoſtolicam benedictionem. Sanctorum meritis, inclita gaudia, fideles Xpi, aſſequi minime dubitant, qui per condigne deuotionis obſequia, eum ueneramur in illis, quorum gloria, ipſe eſt, & retributio meritorum. Ad promerenda igitur ſempiterna gaudia, eam dare fidelibus populis cupientes

entes omnibus Xpi fidelibus uere penitentibus & confeſſis, qui eccleſiam ueſtram, in die conſecrationis, & anniuerſario dedicationis eiusdem, ac feſtiuitate Sancte *Clare*, & usque ad octo dies ſequentes, cum deuotione ac reuerentia uiſitauerint, annuatim, de omnipotentis dei miſericordia, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, auctoritate confiſi. *) Centum dies, necnon, qui etiam eandem eccleſiam, in feſtiuitatibus beatorum *Franciſci*, & *Antonii* Confeſſorum, qui in eccleſia ipſa ſunt precipui ac ſolempnes, annis ſingulis uiſitauerint dies de iniunctis ſibi penitentiis miſericorditer relaxamus. Datum *Laterani*. Idus Januarii. Pontificatus noſtri anno tertio.

Bulla deeſt.

ALEXANDRI IV. Bulla data Abbatiſſæ & conventui monaſterii Sti *Franciſci* Roſkildenſis ordinis Sti *Damiani*, ut poſſeſſiones & alia bona tam mobilia qvam immobilia Sororum, qvocunqve iuſto titulo adepta, feudalibus exceptis, exigere, petere ac retinere valeant.

Ex Autographo membr. Faſcic. LI. No. 8.

1257. die 13 Januarii.

ALEXANDER Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei. Dilectis in Xpo filiabus . . Abbatiſſe & conuentui, monaſterii ſancti *Franciſci* Roſkildenſis, ordinis Sancti *Damiani*. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Deuotionis ueſtre precibus inclinati, auctoritate uobis preſentium indulgemus, ut poſſeſſiones, & alia bona mobilia & immobilia, que liberas perſonas ſororum ueſtrarum, mundi relicta uanitate, ad ueſtrum monaſterium conuolantium, & profeſſionem facientium in eodem, iure ſucceſſionis, uel alio iuſto titulo, ſi remanſiſſent in ſeculo, contigiſſent, & libere potuiſſent aliis erogare, exceptis rebus feudalibus, exigere, petere, ac retinere, libere ualeatis. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam, noſtre conceſſionis infringere, uel ei auſu temerario, contraire. Siquis autem hoc attemptare preſumpſerit, indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum *Laterani* Idus Januarii. Pontificatus noſtri anno tertio.

Bulla deeſt.

*) *Centum* manu diuerſa ſcriptum eſt alioque atramento.

ALEX.

ALEXANDRI IV. Bulla, qva Sorores monasterii Sti *Francisci* ordinis Sti *Damiani Roskildis*, immunes a præstatione procurationum Legatorum & Nuntiorum sedis Apostolicæ, omniumque exactionum, collectarum, & subsidiorum, declarat, omnesque ex hoc capite in eas promulgatas sententias excommunicationis aut interdicti, irritas esse iubet.

Ex Autographo membr. Fascic. LI. No. 10.

1257. die 13 Januarii.

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum dei. Dilectis in Xpo filiabus . . Abbatisse & conuentui monasterii Sti *Francisci* Roskildensis ordinis Sti *Damiani*. Salutem & apostolicam benedictionem. Paupertati uestre quam uoluntarie propter deum sustinetis, ac quieti paterna imposterum sollicitudine prouidere uolentes, auctoritate uobis presentium indulgemus ut uos ad prestationem procurationum. Legatorum sedis Apostolice uel nuntiorum ipsius aut exactionum uel collectarum seu subsidiorum quorumcunque minime teneamini nec ad ea soluenda per litteras dicte sedis legatorum, Rectorum, uel nuntiorum eiusdem, cuiuscunque tenoris existant aut cuiuscumque auctoritate, compelli minime ualeatis. Nos enim decernimus, irritas & inanes, interdicti suspensionis & excommunicationis sententias siquas propter hoc in uos uel in uestrum aliquas, aut monasterium uestrum, imposterum contigerit promulgari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum *Laterani* Idus Januarii. Pontificatus nostri anno tertio.

Bulla deest.

ALEX.

ALEXANDRI IV. Bulla, qva *Ingerdi* Comitissæ de *Regensten* concedit reditus & proventus ad se spectantes in ordine Sti *Damiani*, si eundem ingredi voluerit, percipere tam libere, ac si in seculo mansisset.

Ex Autographo membr. Fascic. LI. No. 13. Apogr. Chartac. vid. No. 134.

1257. die 17 Januarii.

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum dei. Dilecte in Xpo filie. Nobili mulieri, *Ingardi*, Relicte quondam *Conradi* Comitis de *Regesten* vidue *Roskildensis* diocesis salutem & apostolicam benedictionem. Promerente tue deuotionis affectu, te libenter speciali prosequimur gratia & fauore. Tuis igitur deuotis precibus inclinati, ut si te ingredi ordinem beati *Damiani* contingat, quod possis redditus & prouentus ad te spectantes, in ordine ipso percipere, tamquam si remansisses in seculo, auctoritate tibi presentium concedimus facultatem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concessionis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum *Laterani* XVI Kal. Februarii. Pontificatus nostri anno tertio.

Bulla deest.

ALEXANDRI IV. Bulla, qva Regi Daniæ institutum ab *Ingerde* Comitissa de *Regensten* monasterium Sti *Francisci Roskildis* ordinis Sti. *Damiani* commendat.

Ex Autographo membr. Fascic. LI. No. 14. Apogr. Chartac. No. 135.

1257. die 17 Januarii.

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum Dei charissimo in Xpo filio . . illustri Regi Dacie salutem & Apostolicam benedictionem. Dilecta in Xpo filia nobilis mulier *Ingardis* relicta quondam *Conradi* Comitis de *Regesten*, diuinis accensa monitis, tam pro se quam pro futuris sororibus quoddam monasterium quod ordinis Sti *Damiani* regularibus institutis informari desiderat, fundare intendit propriis sumptibus & dotare. Cum igitur dicta nobilis sit propter hoc

hoc dignis fauoribus attollenda, ſerenitatem Regiam rogamus & hortamur attente, quatinus dictum monaſterium, quod eſt nouella plantatio, habeas pro noſtra & Apoſtolice ſedis reuerentia commendatum, illud in perſonis & rebus a quoquam, quantum in te fuerit, non permittas indebite moleſtari. Ita quod eadem preces noſtras in hac parte ſibi profuiſſe letetur, & nos celſitudinem tuam dignis in Domino laudibus commendemus. Datum *Laterani.* XVI Kal. Februarii. Pontificatus noſtri anno tertio.

Bulla deeſt.

ALEXANDRI IV. Bulla mandatoria ad Archiepiſcopum Lundenſem ut qvoscunqve volentes *Ingerdem* Comitiſſam de *Regenſten* in fundatione & dotatione monaſterii Sti *Franciſci Roſkildis* Ordinis Sti *Damiani* impedire, appellatione remota commoneat & compellat.

Ex Autographo membr. Faſcic. LI. No. 12. Apogr. Chartac. No. 136.

1257. die 17 Januarii.

ALEXANDER Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. venerabili fratri . . Archiepiſcopo Lundenſi ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Dilecta in Xpo filia, nobilis mulier *Ingardis*, relicta quondam *Conradi* de *Regeſten*, nobis ſignificare curauit quod eadem in firmo gerit propoſito, quoddam monaſterium ordinis Sancti *Damiani* ad honorem Dei & animarum ſalutem, propriis fundare ſumptibus & dotare. Quare nobis humiliter ſupplicauit, ut ſi nobilem ipſam ad conſumationem huiusmodi operis de bonis propriis uendere forte contingeret, uel uendidiſſe, ut ſuper hoc a ſuis uel aliis impediri uel moleſtari non poſſit, prouidere ſibi de benignitate ſedis Apoſtolice curaremus. Ut igitur tam pii propoſiti executio alicuius impedimenti obice nequeat impediri fraternitati tue per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus Clericos & Laicos, ſi quos tibi conſtiterit, eandem nobilem ſuper predictis omnibus indebite moleſtare, ut ab huiusmodi moleſtatione omnino deſiſtant, monitione premiſſa, per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione remota, compellas. Datum *Laterani.* XVI Kal. Februarii. Potificatus noſtri anno tertio.

Bulla deeſt.

Actas

Acta dotationis monasterii monialium reclusarum ordinis Sancti *Damiani Roskildis* factæ coram Rege, ab *Ingerde* Comitissa de *Regenstein*, consensu *Johannis*, *Johannis* filii, ipsius fratruelis & domini *Andreæ*, Pincernæ filii, mariti Dominæ *Ceciliæ*, sororis dicti *Johannis*. Qveis Comitissa bona sua in *Hornlef* cum duobus molendinis, in *Ammæthorp*, *Thornby minori* & *majori*, *Lyudztorp*, *Linde parvo*, in *Tubald* partem tertiam Domino *Andreæ* & *Johanni* scotavit, residua vero in *Skadæ*, *Alunde parvo*, *Snalstorp*, *Anstorp*, *Aggarthorp*, *Agarmark*, *Tokæmark*, *Jatueslef*, *Aggæthorp*, *Waldby*, *Barnæthorp*, *Heddingæ parvo*, *Svenstorp*, *Gronæholt* & in *Tubald* partes duas dicto monasterio obtulit.

Ex Autogr. membr. Fascic. LI. No. 16. Apograph. Chartac. manu Arnæ Magnæi vid. No. 137.

1257. die 8 Julii.

CHRISTOFORUS dei gratia Danorum Slauorumque Rex. vniuersis presentes litteras inspecturis salutem in domino. Notum uobis facimus, Quod in nostra presencia constituti, domina *Yngærth*, Relicta domini *Conradi*, quondam Comitis de *Regynsten* ex una parte. & *Johannes* filius *Johannis* fratruelis dicte domine. & dominus *Andreas* filius pincerne, maritus domine *Cecilie* sororis dicti *Johannis*, ex altera. taliter inter se conuenerunt silicet quod dicta domina *Yngærth* possessiones infra scriptas. scilicet *Hornlef*, & duo molendina ibidem, *Ammæthorp. Thornby minus.* in *Thornby maiori* terram septem solidorum & dimidium in censu. *Lyudztorp. Linde parvum.* Tertiam partem de *Tubald* in *Mön* cum omnibus pertinentiis eorum scilicet mobilibus & immobilibus que sua sunt ibidem, predictis domino *Andreæ* & *Johanni* scotaret, quibus iidem contenti essent pro portione hereditatis, que ipsos contingere posset ex bonis eiusdem domine. Que scotatio statim facta est, hac conditione interposita. quod dicta bona nichilominus in possessione predicte domine *Yngærth* remanerent usque ad completum triennium facta computatione a proximo sequenti festo Sancti *Michaelis*, & quod ipsa omnes prouentus dictorum trium annorum integre percipiat, siue per se ipsam, si uixerit. uel hii quibus ipsa eosdem prouentus donauerit uel legauerit si aliquid humanitus contigerit. Prefati uero dominus *Andreas* & *Johannes* suum adhibuerunt plenum consensum. quod sepe dicta do-

 mina

mina *Tngærth* omnia ſua reliqua bona mobilia & immobilia, vendat. donet uel leget ſeu quocumque uelit modo alienet quibuscunque etiam perſonis Ceterum ſepedicti dominus *Andreas* & *Johannes* ſuper bonis ſiue poſſeſſionibus, per dictam dominam prius iuſte & ſecundum leges terre alienatis repetendis uel quocunque modo impetendis ſi quod ius eis competeret uel competere uideretur penitus renunciarunt. Reſidua autem bona ſua vniuerſa tam mobilia quam immobilia cum ſuis attinentiiſ omnibus, videlicet: *Skædæ* cum molendino & ſtagno. *Alunde parvum. Sualſtorp. Anſtorp. Aggarthorp. Aggarmark. Tokkæmark. Jatneslef. Aggæthorp* cum piſcatura ibidem que dicitur *Walbut. Waldby. Barnæthorp. Heddingæ parvum Svenſtorp. Grönæholt* cum equicio. Duas parteſ de *Tubald* in *Mön* ad fundationem & dotationem monaſterij monialium recluſarum ordinis ſancti *Damiani*, earum dumtaxat, que redditus habere poſſunt, in *Roſkildenſi* dioceſi ad honorem Dei & ſancti *Franciſci* & ſancte *Clare* conſtituendi donauit. & nomine dicti monaſterij in manus noſtras ſcotauit, ſiue per ſcotationem tradidit: ita tamen, quod ſecundum conſilium & ordinationem venerabilis patris Epiſcopi *Roſkildenſis* cuius prouidentie predicta bona commiſimus pro debitis eiusdem domine poſſint aliqua ex dictis bonis, ſi neceſſe fuerit alienari. Talis etiam inter ipſos conditio interuenit. Quod ſi dicta domina aliqua de bonis ſuis immobilibus uendere uoluerit preter *Svensthorp. Hedingælitlæ. Tubald.* quibus dicti dominus *Andreas* & *Johannes* iam reſignarunt antedicta domina per ſex menſes antequam alij uendat, ipſis faciat nunciari. Actum *Copmanhauen* in Eccleſia beate virginis octauo idus Julii anno Domini. M.CC.L. Septimo. In euidenciam autem predictorum nos manu propria ſſ. & ſigillum noſtrum apponi fecimus.

Nos *Margareta Danorum Slauorumque* Regina predictis interfuimus. & manu propria ſſ. ac ſigillum noſtrum apponi fecimus.

Nos *Jacobus* Lundenſis Archiepiſcopus predictis interfuimus. & manu propria. ſſ. ac ſigillum noſtrum apponi fecimus.

Nos *Nicolaus* Wibergenſis Epiſcopus, domini *Criſtofori*, Illuſtris Regis *Danorum* Cancellarius rogati ex parte ſupradicte domine *Tngærth*, manu propria. ſſ. ac ſigillum noſtrum apponi fecimus.

Nos

Nos *Petrus Roskildensis* Episcopus predictis interfuimus. & manu propria. ss. ac sigillum nostrum apponi fecimus.

Nos *Waldemarus* Dux *Jucie* predictis interfuimus. & manu propria. ss. ac sigillum nostrum apponi fecimus.

Nos *Ernestus*. Comes predictis interfuimus. & manu propria. ss. ac sigillum nostrum apponi fecimus.

Nos *Ingærth*, Relicta Conradi quondam Comitis de *Reginsten*, manu propria. ss. & sigillum nostrum apponi fecimus.

Ego *Andreas* filius pincerne manu propria ss. & sigillum meum apponi feci.

Ego *Johnnes* filius domini *Johannis* manu propria ss. & sigillum meum apponi feci.

*) Ego *Cecilia*, domini *Andreæ* filii pincernæ uxor, huic instrumento michi oblato manu propria ss. & sigillum meum apponi feci.

Sigilli. 1. 6. 7 & 9. fragmenta appendent cordis sericeis versicoloribus,

ALEXANDRI IV. Bulla confirmatoria super bonis & reditibus monasterio Stæ *Mariæ* Roskildensis oblatis ab *ABSALONE* (Archiepiscopo Lundensi) Episcopo Roskildensi, in *Striihæret*, *H . . hæret*, *Juirlundhæret*, *Stysinshæret*, *Smörmshæret*, *Litlahæret*, *Samæhæret*, *Ræmsiohæret*, *Beuescoghæret*, *Faxæhæret* & ad Sepulcrum Sanctæ *Margarethæ* iuxta mare.

Ex Autographo membran. Fascic. XIX. No. 10.

1257. die 16 Julii.

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum dei. Dilectis in Xpo filiabus . . Priorisse & Conuentui Monasterij sancte *Marie* Roskildensis Cistercicnsis ordinis Salutem & apostolicam benedictionem. Ex tenore uestre petitionis accepimus, quod bone memorie *Absalon* Archiepiscopus Lundensis tunc Episcopus Roskildensis pie considerans uos de bonis monasterij uestri quod erat nouella plantatio non posse commode sustentari, uobis de *Strühærreth* de *Liongahærreth*, *Juirlundhærret* de *Stysinshærret* de *Smormshærret* de *Lilahærret* de *Samæhæret* . . . de *Ramsiohærret* de *Beuescoghærret* de *Faxahærret* & de *Stet-*

*). Quæ sequuntur alia manu, alioque atramento scripta sunt.

Stetingshæret. Villarum redditus & tertiam partem oblationum que ad fcpulehrum fanĉte *Margarete* iuxta mare offeruntur prout fpeĉtabat ad eum de affenfu Rofkildenfis capituli pia & prouida deliberatione conceffit. Prout in patentibus litteris eius confeĉtis ac fuo figillo fignatis plenius continetur. Nos itaque ueftris fupplicationibus inclinati, quod fuper hoc ab eodem A. pie & prouide faĉtum eft ratum & firmum habentes de auĉtoritate apoftoliea eonfirmamus & prefentis feripti patrocinio eommunimus. Nulli igitur omnino hominum liceat hane paginam noftre confirmationis infringere uel ei aufu temerario contraire. Siquis igitur hoe attemptare prefumpferit. indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli apoftolorum eius fe nouerit incurfurum. Datum *Viterbii.* XVII Kal. Augufti. Pontificatus noftri Anno tertio.

Bulla deeft.

ALEXANDRI Papæ IIII. decretum, ne mulieres feculares monafterium Sanĉtæ *Mariæ* Rofkild. Ciftertienfis ordinis ingredi, ibiqve morari, fub interminatione anathematis audeant.

Ex Autographo membr. Fafcic. I. Num. I.

1257. die 20 Julii.

ALEXANDER Epifeopus feruus feruorum dej. Dileĉtis in Xpo filiibus,. Prioriffe & conuentuj monialium inclufarum Monafterij Ste *Marie* Rofkildenfis ciftertienfis ordinis' Salutem & apoftolicam benediĉtionem. Transmiffa nobis ueftra petitio eontinebat. quod nonnulle nobiles mulieres feculares. illarum partium cum familiis fuis frequenter, ad ueftrum monafterium accedentes· illud eontra inftituta regularia ueftri ordinis ingredi. & in eo diu morari prefumunt. propter quod monafterium ipfum graue detrimentum fepe patitur & fanĉte comtemplationis otium ibidem non modicum perturbatur. Quare pro parte ueftra humiliter petebatur a nobis. fuper hec paterna diligentia prouideri. Nos itaque propter hee digne ueftris defideriis annuentes ut huius modi & alie feculares perfone fimilia efficere fine apoftolice fedis licentia fpeciali decreto non attemptent. fub interminatione anathematis diftriĉtius inhibemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pagi-

paginam nostre inhibitionis infringere uel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare presumpserit. indignationem omnipotentis dei. & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum *Viterbii* XIII Kal. Aug. Pontificatus nostri anno tertio.

Bulla deest. (in dorso superne.) P. D. ass. Cister.

ALEXANDRI Papæ IIII. Confirmatio data monasterio b. *Marie* Roskild. super duobus molendinis & uno manso in *Glym*, illi ab *Absalone* Episcopo Roskild. oblatis.

Ex Autogr. membr. Fascic. I. No. 2.

1257. die Julii.

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum dej. Dilectis in Xpo filiabus.. Priorisse & conuentuj Monasterii Ste *Marie* Roskildj petitionem accepimus. quod bone memorie A. Episcopus Roskildensis pie considerans quod sine bonis monasterium ulla plantatio non posse commode sustentari, duo molendina & unum mansum in *Glym*. Roskildens. uel ad se spectantia. de assensu sui Roskildensis Capituli uobis pia ac prouida deliberatione concessit. prout ex patentibus litteris eius confectis ac suo sigillo signatis plenius Nos itaque uestris supplicationibus inclinati quod super hoc ab eodem Episcopo pie ac prouide factum est ratum habentes & gratum. confirm Nulli hominum liceat hanc infringere attemptare presumpserit omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum *Viterbii* Aug. Pontificatus nostri anno tertio.

Bulla deest.

ALEXANDRI IV. Bulla prohibitoria ad Epifcopum Rofkildenfem ne Ecclefias iure patronatus ad fratres de *Sora* pertinentes alicui vacantes conferat eisdem invitis.

Ex Codice Diplomat. Sorenfi fol. XLI. a.

1257. die 26 Julii.

ALEXANDER Epifcopus feruus feruorum Dei venerabili fratri Epifcopo *Rofkildenfi* Salutem & apoftolicam benedictionem. Tua follicite vitari debet induftria quod iniuftum eft & indecens effe dinofcitur aut in iniuriam proximi redundare videtur. Sane ficut petitio dilectorum filiorum Abbatis & conuentus monafterii de *Sora* ciftertienfis ordinis Rofkildenfis diocefis nobis exhibita continebat tu paffim & indifferenter ecclefias tue diocefis in quibus ipfi ius optinent patronatus quociens eas vacare contingit quanquam non fint in mora perfonas ad illas ydoneas infra tempus legittimum prefentandi confers aliis pro tue libitu voluntatis in eorum non modicum preiudicium & grauamen propter quod ipfi ad prouidentiam fedis apoftolice recurrerunt. Nos itaque ipforum indebitis grauaminibus occurrere cupientes fraternitatem tuam rogamus & hortamur attente per apoftolica fcripta tibi diftrictius inhibentes quatinus easdem ecclefias inuitis ipfis dictis abbate & conuentu infra tempus . . nulli de cetero conferre prefumas. Datum *Viterbii* VII Kalendas Augufti. Pontificatus noftri anno tertio.

Ingerthis Comitiffæ de *Regenften* litteræ, qveis *Petro* Epifcopo Rofkildenfi tutelam omnium bonorum fuorum committit, illumque exfecutorem teftamenti fui conftituit.

Ex Autographo membr. Fafcic. LI. No. 4. Apogr. Chartac. No. 138.

1257.

Omnibus prefentem literam infpecturif. *J.* Relicta comitif *Conradi* de *Regenften*. Salutem in omnium faluatori. Vniuerfitati ueftre tenore prefentium notum facimus quod omnia bona noftra tam mobilia quam immobilia fub protectione dnj *Petri* Epifcopi Rofchildenfis dimi-

dimiſimus quem etiam executorem teſtamenti noſtri conſtituimus ut ipſe de boniſ noſtriſ ordinet & diſponat ſecundum quod in noſtra teſtamentali litera continetur. vt autem nullus preter eum de hoc negotio ſe intromittat preſentem paginam conſcribi fecimus & noſtri Sigilli munimine roborari. Dat. *Roſchildis.*

Sigillum, quod loro membranæ exciſo appenderat oræ inferiori, deeſt.

In Tergo. Quod domina *Ingerdis* comitiſſa quondam relicta Comitis de *Reynoſten* conſtituit Dominum *Petrum* Roſkildenſem Epiſcopum executorem ſui teſtamenti.

ALEXANDRI IV. Bulla protectoria data monaſterio Stæ *Mariæ* Roſkildis.

Ex Autographo membr. Faſcic. 19. No. 8.

1257. die 13 Auguſti.

ALEXANDER Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei Dilectis in Xpo filiabus. Prioriſſe monaſterii Sancte *Marie* Roſkildenſis eiusque ſororibus tam preſentibus quam futuris regularem uitam profeſſis. In ppm. Religioſam uitam eligentibus apoſtolicum conuenit adeſſe preſidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incurſus, aut eas a propoſito reuocet aut robur quod abſit ſacre religionis eneruet. Ea propter dilecte in Xpo filie ueſtris poſtulationibus clementer annuimus & monaſterium ſancte dei genetricis Virginis *Marie* Roſkildenſis in quo diuino eſtis obſequio mancipate ſub beati *Petri* & noſtra protectione ſuſcipimus & preſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes ut ordo monaſticus qui ſecundum deum & beatibenedicti regulam atque inſtitutionem Ciſtercienſium fratrum a uobis ante Concilium generale ſuſceptam in eodem monaſterio inſtitutus eſſe dicitur perpetuo ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Preterea quaſcunque poſſesſſiones queeunque bona idem monaſterium in preſentiarum iuſte & canonice poſſidet aut in futurum conceſſione Pontificum largitione Regum uel Principum oblatione fidelium ſeu aliis iuſtis modis preſtante domino poterit adipiſci firma uobis & eis qui

qui uobis fuccefferint & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda uocabulis. Locum ipfum in quo prefatum monafterium fitum eft cum omnibus pertinentiis fuis, ecclefias quas habetis in villis *Syongueloſae. Garſtorp.* & *Glum.* uulgariter nuncupatis ecclefiam fanctorum Petri & Pauli cum omnibus pertinentiis fuis quam habetis in ciuitate Rofkildenfi quas idem monafterium antequam Ciftercienfium fratrum inftituta fufciperet poffidebat. Terras & poffeffiones quas habetis in villis que *Haubyrthe. Glum. Flaethinge* & *Tekathorp.. Aluerslef. Suauerslef. Cornaethorp. Herslef. Karlaeby, Ferslef. Kinbi* *Turislef. Sculdaelef. Gunnilderuth. Smorhem. Haeringaloſae. Withaelef. Weſby. Rethaeſlef. Tunae. Kalſſtund. Tyerby. Scalſthorp. Camſthorp. Saloae. Sceuſwith. Latacara. Witby. Ramſio. Brothorp. Vareathorp. Tſora. Flacka. Gotherſlef. Gorathorp. Hom. Hellaelef. Jurloſa. Houæ. Winninga* uulgariter nuncupantur. Redditus qui collecta fancte *Margarete* uocantur, quos habetis in locis *Stroharet. Liungaharet. Jurlundaharet. Stiſinſharet. Smorhemſharet. Lydlaharet. Samaharet. Timaharet. Ramſyoharet. Biauerſcouharet. Faxaharet. Statingsharet* uulgariter nuncupatis. Tertiam partem oblationum que in ecclefia Ste *Margarite* pofite iuxta mare, a Xpi fidelibus conferuntur, decimas que decime epifcopales dicuntur quas habetis in Ciuitate Rofkildenfi, & in villis fpectantibus ad ecclefias omnium fanctorum & beate *Marie* in ciuitate predicta fitas, ac in parrochia Ecclefie que fita eft in villa que nominatur *Glum.* Manfum unum & duo molendina cum aquarum decurfibus & omnibus pertinentiis eorumdem que in villa obtinetis eadem. cum terris pratis nemoribus uineis ufuagiis in pafcuis in bofco in plano in aquis in molendinis in uijs & femitis & omnibus aliis libertatibus & immunitatibus fuis. Sane laborum ueftrorum de poffeffionibus habitis ante concilium generale ac etiam noualium que propriis manibus colitis de quibus noualibus hactenus aliquis non percepit, fiue de ortis & uirgultis & pifcationibus ueftris uel de nutrimentis animalium ueftrorum nullus a uobis decimas exigere uel extorquere prefumat. Liceat quoque uobis perfonas iberas & abfolutas e feculo fugientes ad conuerfionem recipere, & eas absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus infuper ut nulli fororum ueftrarum poft factam in monafterio ueftro profeffionem

fas

fas fit fine abbatiffe fue licentia de eodem loco difcedere. difcedentem uero absque communium litterarum ueftrarum cautione nullus audeat retinere. Illud diftrictius inhibentes. ne terras uel quodlibet beneficium ecclefie ueftre collatum liceat alicui perfone dari fiue alio modo alienari absque confenfu totius capituli uel maioris aut fanioris partis ipfius. Sique uero donationes aut alienationes aliter quam dictum eft facte fuerint, eas irritas effe cenfendum. Infuper auctoritate apoftolica inhibemus, ne ullus Epifcopus uel quelibet alia perfona ad finodos uel conuentus forenfes uos ire uel iudicio feculari de ueftra propria fubftantia uel poffeffionibus ueftris fubiacere compellat. nec ad domos ueftras caufa ordines celebrandi caufas tractandi uel aliquos conuentus publicos conuocandi uenire prefumat. nec regularem electionem abatiffe ueftre impediat aut de inftituenda aut removenda ea que pro tempore fuerit contra ftatuta Ciftercienfis ordinis fe aliquatenus intromittat. Pro confecrationibus altarium uel Ecclefiarum fiue pro Oleo facro uel quolibet ecclefiaftico facramento nullus a uobis obtentu confuetudinis uel alio modo quicquam audeat extorquere fed hec omnia gratis uobis Epifcopus diocefanus impendat. Alioquin liceat uobis quemcunque malueritis catholicum adire antiftitem gratiam & communionem Apoftolice fedis habentem qui noftra fretus auctoritate uobis quod poftulatur impendat. Quod fi fedes diocefani Epifcopi forte uacauerit interim omnia ecclefiaftica facramenta a uicinis Epifcopis accipere libere & absque contradictione poffitis. fic tamen ut ex hoc impofterum propriis Epifcopis nullum preiudicium generetur. Quum uero interdum proprij Epifcopi copiam non habetis fiquem Epifcopum romane fedis ut diximus gratiam & communionem habentem & de quo plenam notitiam habeatis per uos tranfire contigerit ab eo benedictiones uaforum & ueftium ac monialium & confecrationes altarium auctoritate fedis apoftolice recipere ualeatis. Porro fi Epifcopi uel alii ecclefiarum rectores in monafterium ueftrum uel perfonas inhibi conftitutas fufpenfionis uel excommunicationis uel interdicti fententias promulgauerint fine etiam in mercenarios ueftros pro eo quod decimas ficut dictum eft non perfoluitis fiue aliqua occafione eorum que ab apoftolica benignitate uobis indulta funt fiue benefactores ueftros pro eo quod aliqua uobis beneficia uel obfequia ex caritate preftiterint

 uel

uel ad laborandum adiuuerint in illis diebus in quibus uos laboratis & alii feriantur eandem ſententiam protulerint ipſam tanquam contra ſedis apoſtolice indulta prolatam decernimus irritandam. nec littere ille firmitatem habeant quas tacito nomine Ciſtercienſis ordinis & contra indulta apoſtolicorum priuilegiorum conſtiterit impetrari. Preterea cum comune interdictum terre fuerit liceat uobis nichilominus in ueſtro monaſterio excluſis excommunicatis & interdictis diuina officia celebrare. Paci quoque & tranquillitati ueſtre paterna in poſterum ſollicitudine prouidere uolentes auctoritate apoſtolica prohibemus. ut infra clauſuras locorum uel grangiarum ueſtrarum nullus rapinam ſeu furtum facere ignem apponere ſanguinem fundere hominem temere capere ſeu interficere ſeu uiolentiam audeat exercere. Preterea omnes libertates & immunitates a predeceſſoribus noſtris romanis Pontificibus ordini ueſtro conceſſas nec non & libertates & exemptiones ſecularium exactionum a regibus & principibus uel aliis fidelibus rationabiliter uobis indultas auctoritate apoſtolica confirmamus & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prefatum monaſterium temere perturbare aut eius poſſeſſiones auferre uel ablatas retinere minuere uel quibuslibet uexationibus fatigare. ſed omnia integra conſeruentur earum pro quarum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura. Salua ſedis apoſtolice auctoritate & in predictis eccleſiis dioceſani Epiſcopi . . iuſtitia . . decimis moderatione concilii generalis. Siqua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisue perſona hanc noſtre conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere uenire temptauerit ſecundo tertioue commonita niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate. reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat & a ſacratiſſimo corpore & ſanguine dei & domini redemptoris noſtri Jeſu Chriſti aliena fiat. atque in extremo examine diſtricte ſubiaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax domini noſtri Jeſu Chriſti quatinus & hic fructum bone actionis percipiant & apud diſtrictum iudicem premia eterne pacis inueniant. AMEN. AMEN. AMEN.

Ego

Ego *ALEXANDER* catholice ecclesie Episcopus ss.
Ego *Odo* Tusculan Episc. ss.
Ego *Stephanus* Prenestinus Episc. ss.
Ego *Frater Johannes* Tit. Sti Laurentii in Lucina Presbiter Cardinal. ss.
Ego *Frater Hugo* Tit. Ste Sabine Presbiter Cardinalis. ss.
Ego *Riccardus* Sti Angeli Diac. Card. S.
Ego *Ottauianus* Ste Marie in Diac. Card. S.
Ego *Petrus* Sti Georgii ad Uelum
Ego *Johannes* Sti
Ego *Ottobonus* Sti

Datum *Viterbii* per manum *Jordani* sancte Romane ecclesie Subdiaconi & Notarii. Idus Augusti. Indictione. XV. Incarnationis dominice. Anno. M.CC.LVII. Pontificatus uero Domini *ALEXANDRI* Pape IIII. anno tertio.

Bulla corda sericea rubri flauique coloris appensa deest

Petri Epiſcopi Roſkildenſis Litteræ, qveis commutat manſionem in *Sothæthorp* menſæ Epiſcopali attinentem, pro manſione in *Augthæhor* qvam *Jacobus* Sunonis teſtamento reliqverat ad vinum diſtribuendum ſingulis eccleſiis Civitatis Roſkildenſis; additqve, ut teſtatoris voluntati eo facilius obtemperetur, unum & dimidium *Bol* in *Valby Eſtre*, & dimidium *Bol* in *Raveslef*.

Ex Autographo membr. Faſcic. LI. No. 18.

1257. die 4 Octobris.

P. dei gratia Roſkildenſis Epiſcopus. Vniuerſiſ preſenſ ſcriptum inſpecturis ſalutem in domino preſentem & eternam. Nouerint tam preſentes quam poſteri quod volenteſ in quibus poſſumus utiliter eccleſie commoditati prouidere pro manſione in *Augthæhör* quam vir nobiliſ *Jacobuſ Snoniſ* filius pie memorie in ſuo teſtimonio legauit ultima voluntate ad uinum diſtribuendum ſingulis eccleſiis ciuitatis Roſkildenſis & dyoceſis ſingulis annis, ſcotauimus manſionem menſe Epiſcopali attinentem ciuitati uicinam cum ſuiſ pertinentiis in *Sothæthorp* ad uſus memoratos iure perpetuo poſſidendam, unanimi capituli noſtri concenſu requiſito & obtento. Ceterum ut uoluntas dicti teſtatoris firmius effectum habeat & fidelius conſeruetur, eandem dilecto nobis Canonico noſtro domino *Petro Othenſun* ipſius quondam Capellano & conſentiente capitulo ad dies ſuos libere dimiſimuſ ad prefatoſ uſus ordinandam. Et eidem dimiſimus pro duobus *Bol* prebende ſue attinentibus in *Walby.* iuxta *Hafnæ. Bol.* & dimidium in *Walby. Eſtre* iuxta ciuitatem & dimidium *Bol.* in *Raueslef* ſimiliter in Capitulo. Ne igitur ſuper huiusmodi commutatione poſſit Eccleſie uel perſone ſuboriri calumpnia preſens ſcriptum ſigillo noſtro & ſigillo Capituli roborari fecimus ad cautelam. Actum *Roſkildis*, Anno Domini M.CC.LVIJ. IIIJ ydus Octobris.

Sigilla deſunt.

Teſta-

Teſtamentum Dominæ *Ingerth*, relictæ *Conradi* Comitis de *Regenſten*. Ex Autographo membr. Faſcic. LI. No. 15. Apogr. Chartac. vid. No. 139.

1257.

Cum uita hominiſ inſtabiliſ ſit et breuiſ a d ſalutem anime neceſſarium eſt ut taliter in temporalibus procedamus ut per uſum terrenorum non amittamus eterna ſed potius laudabili commercio eterna cum temporalibuſ acquiramus. In nomine Patris & filii & ſpiritus Sancti. anno Dominj M.CC.LVIJ. Ego *Ingerht* Relicta eomitiſ *Conradi* de *Regenſten* preſentiſ inſtrumenti paginam ordinatione teſtamenti ſiue ultime uoluntatis digeſtam, omnibus inſpecturiſ legendam. & domino *Petro* Epiſeopo *Roſkildenſi* quem Exeeutorem mei teſtamenti eonſtituo quicquid in eo eontinetur abſque omni contradictione effectui maneipandam derilinquo. Nouerint igitur uniuerſi tam preſenteſ quam poſteri quod teneor ſoluere fratribuſ Predicatoribus pro Clauſtro de *Byrthingi*. XXIIII. mar, denar. item XIIII. mar. den. eiſdem pro redemptione crucis. Item teneor ſoluere Fratri *Philippo* de ordine minorum XL. mar. den. Item duaſ mar. monetario. Jtem vnam mar. pro euria. Preterea dedi Domino *Paulo*. capellano meo XVI mar. den. Item *Nicolao Werreſunt* XII. mar. den. Item *Conrado* Diaeono IIII. mar. puri XII. mar. den. ad equum. XVI. mar. den. ad ueſtes eidem. Item *Stephano*. XX. mar. den. *Ludolfo*. X. mar, den. Item *Boſſoni*. X. mar. den. *Nicolao paruo*. X. mar, den. *Johanni Coco* VI. mar. den. Item *Mereke*. IIII. mar. den. & X. mar. den. ad equum. Item *Bundoni* IIII. mar. den. Item *Ingerth* XX. mar. den. Item *Johanni* filio *Stephani* V. mar. den. Item fratribus predicatoribus *Roſchildis*. XX. mar. den. Item fratri *Aſtrado*. V. mar. puri & XX. mar. den. fratri *Salomoni*. V. mar den. *Gardiano Roſchildenſi*. V. mar. den. Inſuper do fratribus minoribus *Roſchildis* apud quoſ ſepulturam eligo meum ſcrinium argenteum tam ad edificationem monaſterij quam eorum uſuſ. Item eiſdem pixidem argenteum in quo ſeruatur corpus dominicum. Item Pſalterium meum maius eisdem. & optima preparamenta mee Capelle. totam autem capellam preter hec dedi monialibus de ſancta *Clara*, quibus etiam dedi crucem auream & pater noſter au-

 reum

reum & ymaginem appendentem. & ymaginem ſancti *Franciſci.* Item eiſdem omnia attinentia ad coquinam. piſtrinum. & braxatorium. omnes etiam meas eulcidras do eiſdem. Item ad Eccleſiam ſancti *Lucii* do pomum argenteum. Item fratribus predicatoribus *Roſchildis* draconem argenteum & pixidem. Item paruo ſcolari *Thorberno* mar. den. ceterisque pueris in curia ſeruientibus cuilibet dimidiam mar. den. Ceterum vendideram *Svenſtorp* pro centum mar. puri. ex eo argento ſolui in *Theutonia* LX. mar. puri. Item dedi ad adducendas moniales de Clauſtro ſancte *Clare* X. mar. puri. Id autem quod ſupereſt volo ut diuidatur inter eos, quibus purum argentum erogaui ſuperius in littera prenotatis. Ad denarios autem preſcriptos perſoluendos aſſigno equos indomitos in *Svenſtorp.* ſed reſidui denarii, ſi qui fuerint perſoluendi, de bonis meis ſolaantur ſecundum quod Domino Epiſcopo uiſum fuerit expedire. Super hec autem que preſcripta ſunt teneor ſoluere pro Curia VI. mar. den. Item pro alia curia II. mar. den. Item ſtupam quam de meis denariis in predicta curia edificari feceram, dedi ad Clauſtrum ſancte *Clare.* Huius autem ordinationis ſiue uoluntatis teſtes ſunt. Decanus *Roſchildis* Dominus *Petrus Öthenſun*, *Tuvo* Exactor, dominus *Michahel*, Frater *Aſtradus* & alii Fratres minores. *Stephanus. Conradus. Mereke.* totaque mea familia & alii quam plures. In cuius rei teſtimonium preſentem literam feci mei ſigilli munimine roborari. Datum Roſkildis.

Sigillum deeſt.

ALEXANDRI IV. Bulla, qua conceditur Sororibus monaſterii Sti *Franciſci* Roſkildis, earum familiaribus & oblatis, in earum eccleſia durante generali interdicto audire diuina & recipere eccleſiaſtica ſacramenta.

Ex Autographo membr. Faſcic. LI. No. 21.

1257. die 21 Januarii.

ALEXANDER Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei. Dilectis in Xpo filiabus . . Abatiſſe & conuentui monaſterij Sancti *Franciſci* de Roſkildis, ordinis Sancti *Damiani*, Salutem & apoſtolicam benedictionem. Ut eo libentius diuinis uacetis obſequijs, quo in hiis . .

ſedis

ſedis apoſtolice gratiam, fueritis affecute, deuotionis ueſtre precibus inclinati, auctoritate uobis preſentium indulgemus ut cum generale interdictum terre fuerit, liceat familiaribus ueſtris & oblatis, in monaſterio ueſtro, ianuis clauſis, non pulſatis campanis, interdictis & excommunicatis excluſis audire diuina & eccleſiaſtica recipere ſacramenta, ac ibidem habere libere ſepulturam dummodo predicti familiares & oblati, cauſam non dederint interdicto, & eis id non contingat ſpecialiter interdici. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam noſtre conceſſionis infringere, uel ei auſu temerario, contraire. Siquis autem hoc attemptare preſumpſerit, indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum *Viterbii* XII. Kal. Februarii. Pontificatus noſtri anno quarto.

in plica. P. Sabett.

Bulla deeſt, pars vero cordæ ſericeæ rubri & flavi coloris appendet.

In dorſo, manu alia, ſed coæva.

Quod in generali interdicto Sorores in eccleſia ipſarum & earum familiares & oblati poſſunt audire diuina, & recipere eccleſiaſtica ſacramenta.

ALEXANDRI IV. Bulla tribuens miniſtro ordinis Fratrum minorum in Dacia plenam poteſtatem viſitandi in Clauſtro Sororum ordinis Sti *Franciſci*, *Roſkildis*.

Ex Autographo membr. Faſcic. LI. No. 22.

1258. die 5 Februarii.

ALEXANDER Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei Dilecto filio . . miniſtro ordinis fratrum minorum in *Dacia*, *Norwegia*, *Suecia*, & *Riga*. Salutem & apoſtolicam benedictionem. Cum uerbo & opere te ſuper hiis ſtudeas exhibere ſollicitum, per que ſalus prouenire ualeat animarum. nos de tua circumſpectione, plenam in domino fiduciam obtinentes, plenam iuriſdictionem, & uiſitationis officium in Monaſterio Monialium incluſarum, *Roſkildenſi*, ordinis ſancti *Damiani*, tibi auctoritate preſentium, duximus committenda, ut in eo uiſi-

uisitationis, correctionis, & reformationis officium, quociens expedire uideris, ualeas, per te, uel per alios, ordinis tui fratres, quos ad hoc ydoneos esse uideris, exercere. Contradictores, per censuram ecclesiasticam appellatione postposita, compescendo. Datum *Viterbii*, nonis Februarii. Pontificatus nostri anno quarto.

Bulla deest.

In dorso, manu alia coæva.

Quod minister habeat plenam iurisdictionem & licentiam uisitandi in Claustro Sororum.

ALEXANDRI IV. Bulla, qva magisterio generalis ordinis fratrum minorum committuntur Sorores monasterii Sti *Francisci Roskildis*.

Ex Apogr. membr. Fascic. LI. No. 25.

1258. die 28 Februarii.

Omnibus presentes Litteras jnspecturis. *Jacobus* diuina miseratione Lundensis Archiepiscopus, Succie primas salutem in domino. Noueritis nos Litteras Domini Pape inspexisse in hac forma:

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum dei. Dilectis in Xpo filiabus abbatisse. & Conuentui monasterii Sti *Francisci* Roskildensis, ordinis sancti *Damiani* salutem & apostolicam benedictionem. Cum sicut ex parte uestra fuit propositum coram nobis uos incluse corpore in castris claustralibus mente tamen libera deuote domino famulantes generali ordinis & prouinciali fratrum minorum ministris illius prouincie desideretis pro uestre salute committi. nos pium uestrum propositum in domino commendantes deuotionis uestre precibus inclinati uos & Monasterium uestrum auctoritate presentium generali & prouinciali ministris committimus supradictis, eadem auctoritate nichilominus statuentes. ut sub magisterio & doctrina ministrorum Generalis & prouincialis fratrum Minorum prouincie prefate qui pro tempore fuerint de cetero maneatis. illis gaudentes priuilegiis que ordini predicto fratrum ipsorum ab apostolica sede concessa sunt uel in posterum concedentur. Ipsique Generalis & Prouincialis minister

ani-

animarum ueſtrarum ſollicitudinem gerentes & curam, eidem monaſterio per ſe uel per alios fratreſ ſui ordinis quos adhoc uiderint ydoneoſ quocienſ expedierit officium uiſitationis impendant, corrigendo & reformando ibidem tam in capite quam in membris que correctionis ſeu reformationis officio nouerint indigere. & nichilominus inſtituant & deſtituant mutent & ordinent prout ſecundum dominum uiderint expedire. Electio tamen Abbatiſſe libere pertineat ad conuentum. Confeſſioneſ autem ueſtras audiant & miniſtrent uobis eccleſiaſtica ſacramenta. Et ne pro eo quod in monaſterio ueſtro ipſiuſ ordinis fratres reſidere continue non tenentur pro defectu ſacerdotis poſſit periculum imminere predicti Generalis & prouincialis miniſtri ad confeſſioneſ in neceſſitatis articulo audiendas & miniſtranda ſacramenta predicta necnon diuina officia celebranda uobis deputent aliquos diſcretos & prouidos capellanos. Adhec liceat uobis redditus & poſſeſſiones recipere, ac ea libere retinere. non obſtante contraria conſuetudine ſeu ſtatuto ueſtri ordinis confirmatione ſedis Apoſtolice, aut quacunque firmitate alia roboratis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre commiſſionis & conſtitutionis infringere, uel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare preſumpſerit indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum *Viterbij*. IJ. Kalend. Marcij. Pontificatus noſtri anno Quarto.

In huius igitur Rei teſtimonium ſigillum noſtrum preſentibus apponi fecimuſ. Datum *Lundis*. Anno Domini M.CC.LVIIJ. IIIJ. Idus Septembris.

Sigillum amphiſphragiſticum appendet corda ſericea rubri & albi coloris.

ALEXANDRI IV. Bulla, qva Sorores monasterii ordinis Sti *Francisci*, *Roskildis* bona mobilia & immobilia, exceptis feudalibus, ratione successionis, aliove qvocunqve titulo iis debita, petere, recipere retinere ac transferre in alios possunt.

Ex Autographo membr. Fascic. LI. No. 23. confr. Apograph. Papirac. ibid. No. 24.

1258. die 1 Martii.

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum dei. Dilectis in Xpo filiabus . :. Abbatisse & conuentui monasterij Sancti *Francisci, Roskyldensis*, ordinis sancti *Damiani*, salutem & apostolicam benedictionem. Deuotionis uestre precibus inclinati ut possessiones, & alia bona mobilia & immobilia, exceptis feudalibus, que personas liberas, sororum ad monasterium uestrum, mundi relicta uanitate uolantium,. & professionem facientium in eodem, si remansissent in seculo, ratione successionis uel quocunque alio iusto titulo contigissent, & in alios libere potuissent transferre, petere, recipere, ac retinere libere ualeatis, auctoritate uobis, presentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam nostre concessionis infringere, uel ei ausu temerario, contraire. Siquis autem hec attemptare presumpserit, indignationem omnipotentis dei & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum *Viterbij* Kalendis Martij. Pontificatus nostrj Anno Quarto.

Bulla deest.

In dorso, alia, sed coæua manu.

Quod sorores bona mobilia & immobilia. petere. recipere. ac retinere ualeant libere.

Jacobi

Jacobi Archiepiſcopi Lundenſis Jndulgentiæ datæ iis, qvi monaſterio Sororum Sti *Damiani* manus porrexerint adjutrices.

Ex Autographo membran. Faſcic. LI. No. 26. Apograph. Chartaceum vid. No. 139.

1258. die 15 Septembris.

Jacobus permiſſione diuina *Lundenſis* Archiepiſcopus Suetie primas' Uniuerſis per *Lundenſem* prouinciam conſtitutiſ Salutem in omnium Saluatore. Quoniam ut ait Apoſtolus, omnes ſtabimus ante tribunal Xpi recepturi pro ut in corpore geſſimus siue bonum fuerit, siue malum oportet noſ diem meſſionis extreme miſericordie operibus preuenire, ac eternorum intuitu ſeminare in terris quod reddente Domino cum multiplicato fructu recolligere debeamus in celis firmam ſpem fiduciamque tenentes quoniam qui parce ſeminat, parce & metet, & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet vitam eternam. Cum igitur dilecte nobis in Xpo moniales recluſe ordinis ſancti *Damiani Roſkildenſis* pro Eccleſia & edificiis monaſterij sui. ac etiam ſuſtentatione arte uite ipſarum, que pro Xpo tante rigorem religionis ferre decreuerunt elemoſinis jndigeant iuuari fidelium, quibus ipſe orationum ſuarum ſubſidia rependere ſtudent. Uniuerſitatem ueſtram rogamuſ & hortamur in domino in remiſſionem uobis peccaminum injungentes. Quatenuſ eiſ pias elimoſinas & grata caritatis ſubſidia erogetis ut per ſubuentionem ueſtram opus huiusmodi conſumari ualeat. & alias earum indigentie prouideri. ac uos per hec & alia bona. que domino inſpirante feceritiſ earum adiutj precibus ad eterne poſſitiſ felicitatiſ gaudia peruenire. Nos enim de omnipotentis dei miſericordia & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eiuſ auctoritate confiſi, Omnibus uere penitentibus & confesſis qui eiſdem pro dicti conſumatione operiſ & ipſarum neceſſitatibus releuandiſ manum porrexerint adiutricem. Quadraginta dieſ de iniuncta sibi penitentia miſericorditer relaxamuſ. Datum *Lundis* Anno Domini M,CC.LVIIJ. Decimo ſeptimo Kalend. Octobris.

Appendet corda ſericea albi rubrique coloris Sigilli amphiſphragiſtici, ceræ rubræ impreſſi pars dimidia inferior.

Petri Episcopi Roskildensis Indulgentiæ datæ iis qvi monasterio Sororum ordinis Sti *Damiani* eiusqve ecclesiæ manus porrexerint adiutrices.

Ex Autographo membraneo Fascic. LI. No. 27. Apograph. vid. No. 140.

1258. die 3 Novembris.

Petrus permissione diuina *Roskildensis* Episcopus, Omnibus in dyocesi sua constitutis, presentes Literas inspecturis, salutem in omnium saluatore. Quoniam ut ait apostolus omnes stabimus ante tribunal Xpi, recepturi prout in corpore gessimus siue bonum fuerit, siue malum oportet nos diem messionis extreme misericordie operibus preuenire, ac eternorum intuitu seminare in terris, quod reddente domino cum multiplicato fructu recolligere debeamus in celis, firmam spem fiduciamque tenentes, quoniam qui parce seminat, parce & metet; & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet uitam eternam. Cum igitur dilecte nobis in Xpo moniales recluse ordinis sancti *Damiani Roskilden*, pro Ecclesia & edificiis Monasterij sui, ac etiam sustentatione arte uite ipsarum, que pro Xpo tante rigorem Religionis ferre decreuerunt elemosinis indigeant iuuarj fidelium, quibus ipse orationum suarum subsidia rependere student, uniuersitatem uestram rogamus & hortamur in Domino, in remissionum uobis peccaminum iniungentes, quatinus eis pias elemosinas & grata caritatis subsidia erogetis, ut per subuentionem uestram opus huiusmodi consumari ualeat & alias earum indigentie prouiderj, ac uos per hec & alia bona que domino inspirante feceritis, earum adiuti precibus, ad eterne possitis felicitatis gaudia peruenire. Cupientes etiam ut earundem ecclesia congruis honoribus frequentetur, omnibus uere penitentibus & confessis qui eis pro dictj consumatione operis, uel ipsarum necessitatibus releuandis manum porexerint adiutricem, seu earum ecclesiam cum deuotione & reuerentia ufitauerint, de Dei omnipotentis misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, vigintj dies de iniuncta sibi penitentia misericorditer relaxamus. Datum *Roskildis* Anno dominj M.CC.LVIII Tertio nonas Nouembris.

Appendet corda sericea rubra Sigillum Episcopi amphisphragisticum ceræ rubræ impressum.

Petri

Petri Epifcopi Rofkildenfis Confirmatio Donationis Domini *Petri Othenfun* Canoniei Rofkildenfis, factæ ecclefiæ Sti *Lucii*, fuper manfo terræ integro in *Flongi* & duobus *Fæligh.*

Ex Autogr. membr. Fafcic. LI. No. 28.

1259. die 10 Martii.

Omnibuf prefenf fcriptum cernentibus. *P.* miferatione diuina Rofkildenfis Epifcopus. Salutem jn domino, Cum ea que in tempore geruntur a memoria hominum perfluere folent & facili fcripture beneficio funt commendanda, ut litium materia & occafio penitus excludatur. Eapropter conftare uolumus fingulif & vniuerfis prefentibus & futurif. quod dominus *Petrus Öthenfun* Canonicus ecclefie noftre in prefenria noftra conftitutus. ob anime fue remedium. manfum terre integrum in *Flöngi* cum duobus *Fæligh.* & cum omnibus fuif pertinentiif. cum quodam molendino uentuali ibidem, nobis nomine fabrice ecclefie beati *Lucii Rofkildenfis* fcotauit iure perpetuo poffidendum, & fcotando mifit in corporalem poffeffionem. Cui eidem bona ad dief fuof tanquam procuratori commifimuf cuftodienda poft mortem nichilominus fuam in vfum predicte fabrice in perpetuum remanenda, ita ut fabrice ipfiuf ecclefie de predictif bonif uiginti marchaf denariorum foluat annuatim. & ut ipfa fabrica feu procurator eiufdem ipfi domino. *Petro* anniuerfarium teneatur perpetualiter facere. & in quolibet anniuerfario de redditibus dictorum bonorum marcha pauperibus & marcha fratribus qui ipfius commemoracioni inter fuerint tribuatur In cuius rei teftimonium prefentef litteraf figilli noftri appenfione duximuf roborandaf. prefentibus dominif *Johanne Ærlandfun. Nicolao* dicto *Wind. Arnwido* canonico Hafnenfi & pluribus aliif tam clericif quam laicif. Promifit etiam idem dominus ut fi facultaf fua domino profperante augmentata fuerit. intendit ipfis bonif bona addere in cultum diuini operif ampliorem. Actum *Rofkild.* Anno domini M.CC LIX. Iduf Marcii Sexto.

Appendent Sigilla, 4tum amphifphragifticum fc. *Petri* Epifcopi Rofkildenfis, & 8. utrumque ceræ albæ liquore glauco fuperinductæ impreffum.

In

ALEXANDRI IV. Bulla mandatoria Epifcopo Suerinenfi ut laicos, qvi Caftrum *Hafnenfe* hoftiliter deftruxerant, ad eius reædificationem cenfura ecclefiaftica compellat.

Ex Tom. Bartholin. C. p. 60. Apogr. Chartac. vid. No. 141.

1259. die 29 Martii.

ALEXANDER Epifcopus feruus feruorum Dei venerabili fratri Epifcopo Suerinenfi, falutem & apoftolicam benedictionem. Sua nobis uenerabilis frater nofter Epifcopus Rofkildenfis, conqueftione monftrauit, quod nonnulli layci fue dyocefis in Caftrum de *Kopmannehafn* ipfius dyocefis, ad Rofkildenfem ecclefiam pleno iure pertinens hoftiliter irruentes, illud funditus deftruere temeritatē propria prefumpferint in ipforum Epifcopi & ecclefie difpendium non modicum & grauamen. Quocirca fraternitati tue per Apoftolica fcripta mandamus quatinus fi eft ita laycos predictos quod Caftrum ipfum reedificent ac de dampnis & iniuriis, que predictis Epifcopo & ecclefie taliter irrogaffe nofcuntur, fatisfaciant ut tenentur, monitione premiffa, per cenfuram ecclefiafticam appellatione remota, preuia ratione compellas. Non obftante, fi communiter uel diuifim ab apoftolica fede indultum exiftat, quod excommunicari non poffint per litteras apoftolicas, nifi plenam & expreffam fecerint de indulto huiusmodi mentionem uel quauis alia indulgentia fedis eiusdem, per quam effectus prefentium impediri ualeat feu etiam retardari, feu conftitutione de duabus dietis edita in Concilio generali, dummodo ultra tertiam & quartam aliquis ultra fuam dyocefim auctoritate prefentium non trahatur ad iudicium. Datum *Anagnie* IIIJ Kal. Aprilis. Pontificatus noftri anno fexto.

Jacobi

Jacobi Archiepiscopi Lundensis literæ dorationis factæ monasterio Stæ *Claræ* Roskildis, super bonis in *Walengswith*, *Wiflæthorp*, *Lund*, *Hollösæ*, *Sneslef*, *Thorstorp*, *Akæthorp*, *Brothæscog*, *Flintbætborp*, *Lyndholm*

Ex Autogr. membr. Fascic. LI. No. 30 31. Apograph. Chartac. manu Arnæ Magnæi vid. No. 142.

1259.

In nomine patris & filij & Spiritus sancti Amen. Nos *Jacobus* dei gratia *Lundensis* Archiepiscopus, Suetie Primas Notum facimus presentibus & futuris quod in remedium tam nostrorum peccaminum quam parentum nostrorum, & in redemptionem votj nostrj, videlicet quod redditus certos ad altare aliquod, vbi cotidie quoad uiueremus, de beata dej genitrice *MARIA*; post mortem uero nostram pro mortuis missa diceretur, assignaremus ad honorem & Laudem dei & eiusdem beate virginis, ac beatorum *Laurentij* Martiris. *Nicolai* & *Francisci* confessorum. *Katerine* & *Clare* virginum, atque aliorum patronorum nostrorum, & omnium sanctorum monasterio sororum ordinis sancti *Damianj Roskildis* reclusarum, omnia bona nostra, mobilia & immobilia, que titulo permutationis pro bonis nostris patrimonialibus, de Domino *Esberno Woghensun* in Dyocesi *Roskildensi*. in *Flackæbyargsheret*, silicet *Walengswith* cum molendino ibidem sito, *Wiflæthorp*. *Lund*. *Höllösæ*. *Sneslöf*. *Thorstorp*. *Akæthorp*. *Brotæscogh*. *Flintæthorp* *Lyndholm*, adepti sumus conferimus & scotamus, siue per scotationem tradimus iure perpetuo possidenda, Tali conditione interposita, vt tam fratres de ordine Minorum; seu Capellani quicumque in dicto monasterio celebrantes, quam sorores ipse in missis peculiaribus vel conuentualibus nostrj memoriam, tam in uita quam post mortem habere studeant in canone incessanter. ac etiam in collecta aliqua Speciali, quando possunt & ordinarij eorum notula non repugnat. Necnon etiam vt quando possunt pretextu dicte elemosine, ac voti nostri supradictj, cuius complendi quantum possunt desiderium eos habere per Dominum Ihesum attentius obsecramus. Missam de beata virgine *Maria* in vita nostra, cum Speciali collecta, pro statu nostro in incolatu huius miserie, & post mortem nostram pro anima

anima noſtra & parentum noſtrorum ſtudeant celebrare, & vt etiam elemoſinas pauperibus ex predictis bonis eo largius, quo eis ultra neceſſitatem expenſarum ſufficientium ad dictum uotum complendum in eiſdem bonis prouidere curauimus, impertirj pro poſſe ſatagant, in tantum. vt hij, quorum intereſt ſuper ſingulis hiis obſeruandis, eis qui ſuper jdem monaſterium iurisdictionem pro tempore habuerint, rationem ſint debitam redditurj. Hoc etiam huic ordinationj adiecimus quod ſi Clauſtrum ordiniſ eiusdem in dyoceſi *Lundenſi* conſtrui contingeret, omnia bona memorata, cum conditionibus eiſdem cederent illi loco. Nos autem in omnes illos, qui hanc noſtram donationem irritare malitioſe aut perturbare preſumpſerint excommunicationis ſententiam proferimus in ſcriptis. In huius ergo facti teſtimonium, noſtrum & capituli noſtri ſigilla preſentibus apponi fecimus. Actum *Lundis* Anno Domini M.CC.LIX.

Ceciliæ Relictæ Domini *Haraldi*, Regis Marſchalchi, Litteræ, qveis Monaſterio de *Eſrom*, terram duorum ſolidorum in *Thorethorp* pro XXX marchis denariorum eidem a marito ſuo debitis, dimittit. Ex Cod. Diplomat. Eſromenſi Fol. CVII.

1259.

Vniuerſis preſentes litteras inſpecturis *C.* relicta domini *Haraldi* quondam illuſtris Regis Danorum Marſchalchi, & *Ol.* filius eorundem. Salutem in domino ſempiternam. Vniuerſitati ueſtre tenore preſentium conſtare uolumus quod nos dilectis fratribus. Domino *Th.* Abbati & Conuentui de *Eſrom.* pro XXX marchis. denar. debitis quas ex parte dilecti viri noſtri domini *Haraldi* cuius anima requieſcat in pace dictis fratribus tenemur perſoluere. dimittimus terram duorum ſolidorum quam habemus in *Thorethorp* cum arundinetis & ſilua & ceteris dicte terre attinentiis. perpetuo iure libere poſſidendam. uel uendendam ſeu qualitercunque uoluerint alienandam. In cuius rei teſtimonium preſenti ſcripto ſigillum noſtrum duximus apponendum. Actum anno domini M.CC.LIX.

SU-

SUPPLEMENTA

NICOLAI Regis Litteræ in compend. redactæ, qveis Ecclesiæ Sancti *CANUTI* Ottoniensis quadraginta marchas annuatim solui iubet.

Ex Apographo manu Arnæ Magnæi. No. 143.

1107.

In nomine domini, Ego *NICOLAUS* Dei gratia Rex Danorum pro salute animæ meæ & prædecessorum meorum contuli ecclesiæ Sancti *CANUTI*, quæ est *Othensi* & Monachis ibidem commorantibus. XX. marcas de pecunia, quæ singulis annis solet Regibus persolui. Item alias. XX. marcas de pecunia tributorum ex *Jutlandia.*

NICOLAI Regis Litteræ in compendium redactæ donationis sextæ partis piscationis in *Löneburg*, factæ Ecclesiæ Christi Sanctæ *Mariæ* & Martirum Sancti *Albani* & Sancti *CANUTI Othense.*

Ex Apographo manu Arnæ Magnæi. No. 144.

circa 1107.

NICOLAUS Rex Danorum Ecclesiæ Christi & Sanctæ *Mariæ* nec non beatorum Martyrum *Albani* atque *CANUTI* quæ est *Othense* donat sextam partem piscationis de hæriditate patris sui quæ est in *Löneburg*, pro anima multum sibi dilecti *Ingonis* filii sui. testes sunt, uxor Regis *MARGARETHA* Regina, *Magnus* filius Regis, *Karolus* frater Regis, *Vbbo* filius *Esberni* cum filio suo *Esberno*, *Johannes* filius *Hugolati*, *Ebbe* de *Bastetorp*, *Ebbe* villicus, & alii.

PASCALIS II. Bulla Confirmatoria monasterii *Othiniensis* a Rege *NICOLAO* fundati.

Ex Apographo Chartac. No. 145.

1117.

PASCALIS Episcopus seruus seruorum Dei venerabili fratri *Hubaldo Othoniensi* Episcopo salutem & Apostolicam benedictionem. Illustris filii nostri Regis *NICOLAI* scripta suscepimus quibus se per consilium & consensum tuum effecisse significauit. ut in loco secundum hanc Religiosorum Monachorum certitudinem aduniatur, quem apostolice sedis auctoritate munire postulat, ne post suum uel nostrum obitum hominum infestatione turbetur. In uestris quoque litteris id ipsum uoti postulationisque percepimus. Nos ergo uestris uotis & postulationibus annuentes congregationem ipsam prestante Domino per presentis priuilegii paginam apostolice sedis auctoritate munimus, statuimus igitur ut uniuersa predia & possessiones que uel idem Rex de Regio Jure uel serenitate sua de *Othoniensis* Ecclesie pertinentiis ad eiusdem congregationis uictum sustentationemque contulit, quieta eis semper & integra conseruentur. Quecunque preterea uel a uobis ipsis uel ab aliis fidelibus eidem monasterio in posterum dari offerri uel aliis iustis modis adquiri domino dante contigerit perpetua eis stabilitate fixa permaneant, nec Episcopo cuiquam aut Regi aut cuilibet Ecclesiastice seculariue persone facultas sit ab eodem loco monachos remouere & constitutum illic regularem uite ordinem ui aut ingenio propulsare, sed quiete semper in monasticæ conuersationis custodia & omnipotentis Dei seruitio conseuerent. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat idem monasterium temere perturbare aut eius possessiones auferre uel ablatas retinere minuere uel temerariis uexationibus fatigare, sed omnia integra conseruentur eorum pro quorum sustentatione & gubernatione concessa sunt usibus omnimodis profutura. Siqua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona, hanc nostre constitutionis paginam, sciens contra eam uenire temptauerit, secundo tertioue commonita, si non satisfactione congrua emendauerit, potestatis honorisque sui dignitate careat reamque se diuino iuditio existere de perpetrata iniquitate cognoscat & a sacratissimo

tiſſimo corpore & ſanguine Dei & domini noſtri aliena fiat, atque in extremo examine diſtricte ultioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem monaſterio iuſta ſeruantibus, ſit pax domini noſtri Ihesu Chriſti quatinus & hic fructum bone actionis percipiat & apud diſtrictum iudicem premia eterne pacis inueniat. Amen. Amen. Amen.

Eſkilli Archiepiſcopi Lundenſis Privilegia in compend. redacta Monachis Sancto *KANUTO Othenſe* militantibus data

Ex Apographo Chartaceo manu Arnæ Magnæi. No. 146.

1139. die 8 Auguſti.

E*ſkillus* Dei gratia ſanctæ Lundenſis eccleſie Archiepiſcopus dilectis filiis & fratribus in *Othenſe* Deo ſanctoque *CANUTO* militantibus ſcribens. Hi fratres a malis hominibus vexabantur. Indicat quid ſancta Synodus decreuerit, ut nemini liceat perturbare uel minuere, quæ Dominus *Hubaldus* Epiſcopus conceſſit, uel Regum largitio, uel fidelium deuotio priuilegio *PASCHALIS* piæ memoriæ conceſſa: his exceptis quæ pro tenore concordiæ Epiſcopus recepit communi concenſu tempore & conſilio glorioſi Regis *NICOLAI*. *Eſkillus* preterea confirmat ut ſecundum Canonicas & leges & ſcripta apoſtolica liberam electionem in propria eccleſia habeant. Primam uidelicet uocem in electione proprii Epiſcopi utpote qui cathedrali eccleſie inſeruiunt; ſingularem in electione Prioris proprii, electum epiſcopo confirmandum preſentent, ut eius reuerentia in omnibus ſalua ſit. Unctionem, (&) ſepulturam ſine controuerſia iis impendant, qui largitione Elemoſinarum quæſierint illorum collegium, & in cimiterio illorum ſepeliri uoluerint: ſaluo tamen iure proprii ſacerdotis. Nemini liceat ornamenta eccleſiæ illorum uendere, dare &c. niſi pro magna uel canonica neceſſitate & eccleſiaſtica utilitate, congregationis conſenſu. Delicta fratrum non emendet Epiſcopus, niſi a priore & fratribus interpellatus &c. Hæc ut rata & inconcuſſa permaneant auctoritate dei Patris & filii & ſpiritus ſancti, & beatorum Petri & Pauli & domini Papæ *INNOCENTII*, cui ſuam uicem commiſit indigno, & omnium coëpiſcoporum omnibus futuris temporibus illi-

 bata

bata permanere ſanximus. Siquis autem hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam uenire tentauerit, ſemel & ſecundo commonitus ſi non emendauerit anathema maranatha ſit. Fiat, Fiat, Amen.

Ego *Theodignus* Apoſtolicæ ſedis legatus ſſ.
Eno *Eſkillus* Archiepiſcopus Lundenſis. ſſ.
Ego *Ryco* Roſkildenſis Epiſcopus ſſ.
Ego *Giſlo* Lyngacopenſis Epiſcopus. ſſ.
Ego *Sueno* Vibergenſis Epiſcopus. ſſ.
Ego *Nothaldus* Ripenſis Epiſcopus. ſſ.
Ego *Syluefter* Burglanenſis Epiſcopus. ſſ.
Epo *Siguardus* Bergenſis Epiſcopus. ſſ.
Ego *Orm* Faröenſis Epiſcopus. ſſ
Ego *Hermannus* Sleſuicenſis Epiſcopus. ſſ.

Acta Lundis Anno Incarnationis Domini M.C XXX. (IX) Indictione II. VI Idus Auguſti. Archiepiſcopatus autem Domini *Eſkilli* Anno I. glorioſi Regis *ERICI* tertii Anno ſecundo. Regnante Domino noſtro Iheſu Chriſto.

ERICI Regis Litteræ in compend. redactæ, qveis Monachis in *Ot'enſi* deo famulantibus concedit annuatim XXX marchas de Inſula *Sild*.

Ex Apographo Chartaceo manu Arnæ Magnæi No. 147.

1141. die 7 Decembris.

ERICUS *III.* Rex Danorum monachis in *Othenſi* deo famulantibus concedit annuatim XXX marchas de Inſula *Sild*. Actum in Eccleſia Sri *CANUTI* coram ſacro Altari. Anno incarnationis Dominicæ M.C.XLI. VII Idus Decembris. Aſtantibus *Aſcero* Capellano, *Aki Pik*, *Vbbone* filio *Botild*, *Thorth Stafnisſun*, filiabus *Canuti Chriſtina*, *Katherina*, cum Domina *Margareta* & *Botilda* & pluribus aliis.

ERICI

ERICI Redis Litteræ in compend. redactæ, qveis *Liuonem* Præpositum iubet feruare pactum auctoritate Regia initum inter Ecclesiæ Sti *Albani* Parrochianos & Monachos Sti *CANUTI*, secundum quod dicti fratres, pro iure in ecclesiam divi *Albani* quatuor marchas æstivalis census annuatim a Rege obtinebant.

Ex Apographo Chartaceo No. 148.

1142.

E*RICUS* Rex Danorum *Liuoni* Præpofito & omnibus fancti *Albani* Parrochianis fcribens ecclefiam Divi *Albani* liberam effe vult a Monachorum fancti *CANUTI* dominio, quam legitimo poffeffionis iure tenebant, & pro ea iuris amiffione accipiunt fratres a Rege IIII marchas æftiualis cenfus, quem conferre folebat Rex Ecclefiæ *Albani*; ut fic tandem inter illos controuerfia tolleretur. Præterea ut renovatas contentiones tolleret, fcribit. „Audiuimus hinc iterum intra vos contentiones oriri quod profecto dolemus, quia in „nullo fratrum quietem turbari volumus, vel patiemur. Quocirca „te *Liuo* Præpofite, per gratiam perque fidem, quam mihi debes „& intra nos eft, rogo, & incunctanter præcipio omnibus quod vo- „bis amicitiæ tenore denuntio, ut pactum intra vos firmatum nullo „modo irrumpetis, fed ut dictum eft Ecclefiam veftram libere pos- „fideatis, fratres autem præfatas quatuor marchas, cum aliis XVI. „noftræ elemofinæ, quæ fimul funt XX. annuatim accipiant. Quod „fi quis noftris præceptis contraire tentauerit diuinæ ultioni & noftræ „fubiacebit."

ERICI Regis Confirmatio in compend. redacta pifcationis ecclefiæ *Othinienfi* ab *NICOLAO* Rege oblatæ.

Ex Apographo Chartaceo manu Arnæ Magnai. No. 149.

1142. die 4 Januarii.

Acta funt hæc. II. Non. Januarii Anno Incarnationis Dominicæ M.C.XL.II. præfidente Romanæ fedis Cathedram Apoftolico viro præclaro *INNOCENTIO*, Romanorum Imperatore gloriofo *CON-*

RADO

RADO exiſtente, Tertio *ERICO* Rege Regnum Danorum procurante, verum & *Eſkillo* venerabili Archiepiſcopo ſanctæ Lundenſis Eccleſiæ Danorum, Suuecorum, Noruegenſium Regnis prouidente. præfatus Rex *ERICUS* datam piſcationem ſanctæ eccleſiæ *Othiniensi* a pio Rege *NICOLAO*, ſui aſſenſus beneficio perpetuo ſtabiliuit habendam, in octaua Paſchæ, memorato Archiepiſcopo, *Petro Botild* filio, *Acone Pik*, *Helga* præpoſito Eggasleuenſi, *Thort Staſusſun* Theſaurario, *Aſcero* Capellano, Jutenſibus *Guma* & *Ryco* præſentialiter aſtantibus. Qui contra hoc conſultum facerent, Archiepiſcopus inbanniuit.

EVGENII III. Bulla protectoria data Monaſterio de *Eſrom*.
Ex Cod. Dipl. Eſromenſi. fol. I. a. Apographum. vid. No. 150.

1151. die 28 Decembris.

E*VGENIUS* Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei. Dilectis filiis *Guilielmo* Abbati Monaſterii de Eſrom eiusque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Quotiens illud a nobis petitur quod religioni & honeſtati conuenire dinoſcitur animo nos decet libenti concedere & petentium deſideriis congruum impertire ſuffragium. Eapropter dilecti in domino filii veſtris iuſtis poſtulacionibus clementer annuimus, & prefatum monaſterium in quo diuino mancipati eſtis obſequio ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus & preſentis ſcripti priuilegio communimus. Statuentes ut quascunque poſſeſſiones quecunque bona idem monaſterium in preſentiarum iuſte & canonice poſſidet aut in futurum conceſſione Pontificum. largitione Regum aut Principum. oblacione fidelium. ſeu aliis iuſtis modis deo propicio poterit adipiſci. firma vobis veſtrisque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. *Widelingeruth* cum pertinentiis ſuis. *Aueholm*; Quicquid habetur in *Tanga* & *Dauidesthorp* ex dono venerabilis fratris noſtri *Eſchilli Lundenſis* Archiepiſcopi. Sane laborum veſtrorum quos propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſiue de nutrimentis veſtro-

ſtrorum animalium nullus omnino a vobis decimas exigere preſumat Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prefatum monaſterium temere perturbare. aut eius poſſeſſiones auferre vel ablatas retinere. Sed omnia integra conſeruentur eorum pro quorum gubernatione & ſuſtentatione concesſa ſunt uſibus omnimodis profutura. Siqua igitur eccleſiaſtica ſecularisue perſona hanc noſtram conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire temptauerit. Secundo. tertioue commonita ſi non ſatiſfaƈtione congrua emendauerit. poteſtatis honorisque ſui dignitate careat. Reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat. & a ſacratiſſimo corpore & ſanguine dei & domini noſtri Ihu Xpti aliena fiat. atque in extremo examine diſtriƈte ulcioni ſubiaceat. Cunƈtis autem eidem loco iuſta ſeruantibus ſit pax domini noſtri Ihu Xpti quatenus & hic fruƈtum bone aƈtionis percipiant & apud diſtriƈtum iudicem premia eterne pacis inueniant. Amen.

Ego *Eugenius* Catholice Eccleſie Epiſcopus. ſſ.
Ego *Gregorius* Presbiter Cardinalis Tit. Kalixti.
Ego *Subaldus* Presbiter Cardinalis Tit. Ste Praxedis.
Ego *Manfredus* Presbiter Card. Tit. Ste Sauine.
Ego *Aribertus* Presbiter Card. Tit. Ste Anaſtaſie.
Ego *Julius* Presbiter Card. Tit. Sti. Marcelli.
Ego *Vbaldus* Presbiter Card. Tit. Ste Crucis in Jeruſalem.
Ego *Bernardus* Presbiter Card. Tit. Sti Clementis.
Ego *Ymarus* Tuſculenſes Epiſcopus.
Ego *Nicholaus* Albenſis Epiſcopus.
Ego *Hugo* Hoſtienſis Epiſcopus.
Ego *Otto* Diaconus Card. Sti Georgii ad Velum aureum.
Ego *Gregorius* Diaconus Card. Sti Angeli.
Ego *Johannes* Diaconus Card. Ste Marie Noue.
Ego *Guido* Diacon. Card. Ste Marie in Porticu.
Ego *Jacinƈtus* Diacon. Card. Ste Marie in Coſmydyn.

Datum *Signie* per manum *Boſonis* Ste Romane eccleſie Scriptoris. IIII Kal. Jan. Indiƈtione. XV. Incarnationis Dominice M.C.LI. Pontificatus Dni *EUGENII.* III Pape. anno Septimo.

Abſalonis Epiſcopi Roſkildenſis Litteræ, qveis Monaſterio *Sorenſi* offert Decimas Parrochiarum *Finnethorp*, *Sunderthorp*, *Eleſeu*, *Harolſtadhe*, *Gesleue*, *Swarthetatorp*, *Biorbii* &c.

Ex Cod. Diplomat. Sorenſi. fol. XXX. b.

1164.

In nomine ſancte & indiuidue trinitatis patris & filii & ſpiritus ſancti. ego *Abſalon* dei ſancte Roſkildenſis eccleſie humilis miniſter notum fatio vniuerſis ſancte matris eccleſie filiis quia cum in hoc poſitus ſim vt pater pauperum maxime pauperum Chriſti eſſe debeam iccirco pauperibus Chriſti fratribus de *Sora* quorum pater ſpecialiter eſſe decreui paterna ſollicitudine prouidere ſtudui vt de mea habundantia qua deo largitore impreſentiarum fruor eorum poſt vite mee terminum releuata ſit inopia. Igitur ſicut de rebus vel terminis eccleſie mee multiplicandis ſiue dilatandis cura michi incumbit ita opinor diſpenſationem michi eſſe creditam easdem res fideliter diſpenſare & conſeruorum meorum ex hiis neceſſitatibus pie ſubuenire quapropter portionem decimationis que me contingit de parrochia *Finnetorp* & de parrochia *Sunderthorp* & de parrochia *Eleſeu* nec non & de parrochia *Harolſtadhe* de parrochia etiam *Gesleue* cum attinente capella de *Leoga* de parrochia quoque *Swarthetatorp* & de parrochia *Biorbii* cum adiacente capella *Georleue* trado ſupradictis fratribus colligendam & habendam in ſempiternum ne autem ſuper hac donatione aliquam inquietationem ab aliquo ſucceſſorum meorum ſuſtineant ſcripto & ſigillo noſtro munimus & confirmamus & ſub anathemate interdicimus.

In margine manu coæva. *Hiis decimis ſumus ſpoliati.*

Abſalonis

Abſalonis Epiſcopi Roſkildenſis donatio decimarum Epiſcopalium *de Ringſtedeherret* facta fratribus de Sora.

Ex Cod. Diplomat. Sorenſi. fol. XXX. a.

1164.

In nomine ſancte & indiuidue trinitatis Patris & filii & ſpiritus ſancti. Ego *Abſalon* dei gratia Roſkildenſis ecclefie humilis miniſter notum facimus vniuerſis ſancte matris ecclefie filiis quia cum in hoc poſitus ſim vt pauperum pater maxime pauperum Chriſti eſſe debeam idcirco pauperibus fratribus de *Sora* quorum pater ſpecialiter eſſe decreui paterna ſollicitudine prouiſum eſſe ſtudui vt de mea habundantia qua deo largitore impreſentiarum fruor eorum me aliquando non exiſtente in carne releuata ſit inopia, igitur ſicut de rebus vel terminis ecclefie mee multiplicandis ſiue dilatandis cura michi incumbit ita opinor diſpenſationem michi eſſe creditam easdem res fideliter diſpenſare & conſeruis meis inde in tempore menſuram tritici erogare quapropter decimationem illius prouincie que vocatur *Ringſtedhehered*, que hactenus Epiſcopalibus ſeruiit ſtipendiis trado ſupradictis fratribus colligendam & habendam in ſempiternum. Ne autem ſuper hac donatione aliquam inquetationem ab aliquo ſucceſſorum meorum ſuſtineant ſcripto & ſigillo noſtro munimus & confirmamus & ſub anathemate interdicimus.

ALEXANDRI III. Bulla, qva *Abſaloni* Roſchildenſi Epiſcopo magiſterium & prælationem Inſulæ Rugiæ a *WALDEMARO* Rege devictæ & converſæ, in perpetuum in ſpiritualibus indulget.

Ex Apographo membran. Archivi Regii. Apograph. Chartac. No. 151.

1169. die 4 Novembris.

ALEXANDER Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei venerabili fratri *Abſaloni* Roſchildenſi Epiſcopo ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Cum chriſtiane fidei religio diuina cooperante gratia propagatur, & perfide gentis contunditur & refrenatur malitia, tanto inde gaudium

 &

& letitiam concipimus in animo noſtro maiorem, quanto amplius ex hoc diuini culius numinis augetur. & uniuerſalis eccleſia de die in diem ſuſcipit incrementum. Ex literis ſiquidem chariſſimi in Chriſto filii noſtri *WALDEMARI* illuſtris Danorum Regis & plurimum aliorum manifeſte comperimus quod quedam inſula *Rö* nomine dicta iuxta regnum ſuum poſita, tante idololatrie ac ſuperſtitioni a primitiuis chatolice fidei fuiſſet temporibus dedita ut circumiacentem regionem ſibi efficeret cenſualem, & eidem regno & uniuerſis chriſtianis circumpoſitis dampna plurima & crebra pericula inceſſanter inferret. Quod idem Rex celeſti flamine inſpiratus, & armis Chriſti munitus ſcuto fidei armatus conſiderans, diuino munere protectus, cum brachio forti & extento, duriciam hominum illius inſule expugnauit & exprobratiorem immanitatem illorum ad fidem & legem Chriſti tam potenter ac ualide magnanimiter reuocauit, & ſue quoque ſubiecit dominationi. Sane quoniam potentes ac populus terre anguſtam inſulam habent, ita quod non poſſunt proprium epiſcopum & paſtorem habere Rex eorum precibus & ſupplicatione deuictus, neceſſitate inſpecta, nos ſatis ſuppliciter & affectuoſe rogauit, ut tibi curam & adminiſtrationem illius inſule committeremus, quantum ad ſpiritualia. Nos igitur petitionibus eiusdem Regis, in quibus cum deo & iuſtitia poſſumus animo benigniori fouere uolentes, & te ſicut uenerabilem fratrem & firmam columnam eccleſie gratia & honore preuenire optantes interuentu quoque uenerabilium fratrum noſtrorum. *E.* Lundenſis Archiepiſcopi Apoſtolice ſedis Legati & epiſcoporum & Principum regni & inſtantia venerabilis fratris noſtri Upſalenſis Archiepiſcopi, & dilectorum filiorum noſtrorum *Brianenſis* Abbatis *Johannis* Magiſtri nuntii eiuſdem Regis, & Magiſtri *Galteri* clerici tui nihilominus inclinati, tibi & ſucceſſoribus tuis magiſterium & prelationem eiusdem inſule in ſpiritualibus indulgemus in perpetuum absque preiudicio iuſtitie aliarum eccleſiarum ſi quam in ipſa habent, auctoritate apoſtolica confirmamus. Eis ergo quoniam ſunt rudes in fide & adhuc legis noſtre ignari, verbum ſalutis annunties & uiam ueritatis demonſtres, necnon ſalubribus conditionibus & doctrina Chriſtiana informes. Dat. *Beneuenti*, ſecunda Non. Nouembris.

ESKILLI Archiepiſcopi Lundenſis Litteræ protectoriæ Monachis Deo Sanctoqve *CANUTO* Ottenſe militantibus datæ.

Ex Apographo Chartac. No. 152.

1171.

E*SKILLUS* dei gratia ſancte Lundenſis eccleſie Archiepiſcopus, Romane ſedis Legatus Dacie & Sueeie primas dilectis filiis & fratribus in *Ottenſe* Deo ſanctoque *CANUTO* militantibus ſalutem & fraternam dilectionem. Peruenit ad notitiam noſtram malorum hominum importunitate vexari quietem veſtram peruerſis inſidiantum machinationibus, ſollicitari religionem ſanctam audiuimus & caritate ſincera vicem veſtram doluimus, credentes autem nos in reſurrectione partem vobiscum habituros communicato bonorum conſilio ſic paci ſic ſaluti veſtre preuidimus ut ſecundum Deum tranquillitati preſentium, concordie futurorum conſulerimus. Decreuimus igitur ut ſecundum beate memorie Pape *PASCALIS* ſecundi ſtatuta nulli unquam eccleſiaſtice ſecularisue perſone facultas ſit, vos vel veſtri ordinis Monachos ab *Othonienſi* monaſterio aliquo ingenio aut ſubdola machinatione remouere ſed quiete ſemper ac libere in monaſtica conuerſatione perſeuerent. Nec ulli omnino hominum liceat idem monaſterium veſtrum temere perturbare, aut poſſeſſiones eius auferre, minime retinere vel temerariis vexationibus fatigare, ſed omnia que Regum largitio Epiſcoporum conceſſio, vel quorumcunque fidelium vobis contulit deuotio tam omnimodo acquirenda, quam hactenus acquiſita, quieta ſemper & integra vobis conſeruentur. Epiſcopus quoque ſuis contentus nullo modo aliquo fratrum uſui attinentia ſibi communicando vendicare, obedientiarios monaſterio ordinare, aut prebendam cuiquam abſque veſtro conſenſu dare preſumat. Secundum canonicam eccleſie legem & Apoſtolica precepta liberam electionem habeatis in eccleſia veſtra primam videlicet & precipuam vocem in electione veſtri Pontificis, utpote qui Cathedrali eccleſie inſerviitis, ſingulare vero in electione veſtri Prioris qui regulariter Electus, Epiſcopo confirmandus preſentetur, curam animarum ab eo ſuſcepturus: qua ſuſcepta fratrum conuentus ſibi, ipſique Epiſcopo debitam obedientiam faciat, aliter preſumpte electionis viribus careant.

 Con-

Concedimus etiam ut viſitationem, unctionem, ſepulturam ſine contradictione impendatis hiis qui fraternitatem veſtram largitione elemoſinarum queſierint, & in eiusdem eccleſie cimiterio ſepeliri voluerint, ſaluo tamen iure proprii ſacerdotis. Eccleſie quoque veſtre ornamenta nulli unquam perſone liceat alienare, dare vel aliquo ingenio auferre niſi pro eccleſiaſtica utilitate conſenſu totius congregationis Quodſi Epiſcopus acceperit, perdiderit vel alio modo alienauerit, quod predictum eſt, condignum reſtituat. Siquid forte in congregatione delictum fuerit, non Epiſcopo emendandum attineat, priusquam a priore vel fratribus interpelletur, & tunc religioſis tantum ſibi aſſociatis Capitulum intret, vindictam de inobedientibus ſecundum Regulam beati *Benedicti* expetat, nullusque Monachorum pro qualibet culpa alibi quam in ſuo capitulo diiudicetur aut reſpondeat. Elemoſinarum quoque collectas de *Jutia*, *Selandia*. *Lalandia* aliisque inſulis ab Epiſcopis & prepoſitis ſancto Martiri *CANUTO* antiquitus donatas, annuatimque reddendas, Apoſtolice pariter ac noſtre auctoritatis confirmatione immunitas ſemper poſſideat. Hec ut rata & inconcuſſa permaneant auctoritate Dei Patris & filii & ſpiritus ſancti & beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli & domini Pape *ALEXANDRI* noſtro quoque officio omnibus futuris temporibus illibata permanere ſancimus. Siquis autem hanc noſtre conſtitutionis paginam ſciens contra eam venire temptauerit ſemel & ſecundo commonitus & non emendauerit anathema maranatha ſit Fiat. Fiat. Amen. Amen. Acta Lundis anno incarnationis domini M.C.LXXI. Archiepiſcopatus domini *Eſkilli* anno XXXVIII. glorioſi Regis *VALDEMARI* Anno XIV. Indictione quarta, Epactis XII. Regnante domino noſtro Iheſu Xpo.

Ego *Marcus* Abbas Eccleſie omnium ſanctorum ſubſcripſi.
Ego *Aſcerus* ſancti Laurentii Eccleſie prepoſitus ſubſcripſi,
Ego *Petrus* eiusdem Eccleſie Diaconus ſubſcripſi.

WAL.

WALDEMARI I. Litteræ, qvibns fratribus Sti *CANUTI* Ottonienfibus tres Manfos *Ornum*, *Reb*, & *Gafetbunge* pro aliis bonis, adferit datqve iisdem privilegium, qvo cavetur, ne Cives *Ottonienfes* fru mentum ad alia, qvam Monachornm molendina ferant.

Ex Apographo Chartaceo manu Arnæ Magnæi. 153.

1175.

W*ALDEMARUS* dei gratia Rex Danorum uniuerfis fanctæ matris ecclefiæ filiis. Æquitas & iuftitia fuadet feruare ecclefiæ rerum fuam firmitatem & inconcuffi vigoris munimenta fervare. Non enim deo gratus aliqvando famulatus impenditur, nifi ex caritatis radice procedens ramos dilectionis longius fed maxime ad eos, qvi in domo dei non ceffant quotidie clamare extendat. Oportet ergo omnes Chriftianæ fidei amatores religionem diligere & loca venerabilia cum ipfis perfonis divino fervitio mancipatis attentius fovere, ut nullis pravorum hominum inqvietentur moleftiis feu inportunis angariis fatigentur. Nam qvod conftanter factum eft, fæpius per calumniam infringitur, & qvod legitime difinitum eft, malitiofis cavillationibus aliqvoties diffipatur. Sed qvoniam fidelis eft litterarum cuftodia qvæ rerum actiones loqvitur & ingentibus calumniis firma præftat obftaculum veritate: prædiorum commutationem, qvam cum fratribus *Othonienfis* coenobii contraximus noftræ anctoritatis apicibus memorari, & ad pofteros transmittere decrevimus. Dat igitur his Monachis permutatione villam *Hetby* & tres manfos (*Ornume*, *Rep*, *Gafetunge*,) & alia, ut cives Othinienfes nullibi fuum frumentum portent qvam in Monachorum molendinum, alio non. teftes funt: *Henricus Skerp*, *Thun Scalmi* filius, *Strange Vnge*, *Tako Algoti* filius & plures alii clerici & laici Datum per manum *Emeri* Capellani, *Syeluerftate* Anno dominicæ incarnationis. M.C. LXX.V. Indictione VIII concnrrentibus. II. Epactis. XX.VI. feptima Kal. Julii in die Sancti *Canuti* Martyris regnante domino noftro Iheſu Chrifto.

Ego *Symon* Othonienfis ecclefiæ Epifcopus ff. & fub anathematis imminatione hoc regium decretum corroboravi.

Ego

Ego *Fretherieus* Slesvicensis Episcopus. ss. & hoc ipsum consimili modo confirmavi.
Ego *Thomas* Abbas de *Insula dei.* ss.
Ego *Otto* Capellanus Regis. ss.
Ego *Nicolaus* de Tofta Diaconus Regis. ss.
Ego *Ascerus* Capellanus Reginæ Matris Regis. ss.

Sigillum datum est in præsentia Domini Ducis *Waldemari* per manum *Asceri* stabularii sui in *Nyburg*.

Symonis Episcopi Ottoniensis Epistola ad *Fionenses* qva notum iis facit, se Sororibus *Ottoniensibus* paupertate afflictis Ecclesiam de *Hiellöse* dedisse.

Ex Apographo Chartac. No. 154.

circa 1175.

Sy. Dei gratia sanctæ Ottoniensis Ecclesiæ humilis minister omnibus Phconensibus salutem & benedictionem. Contra incommodum & malignitates subdolorum unicum occurrit literarum remedium. hæ siqvidem rei gestæ seriem perpetua posteris veritate loquuntur. Hinc nos scripto, caritati vestræ pernotare curavimus, qvod filiarum nostrarum in urbe commorantium inopia commoti, eorumqve precibus compulsi, Ecclesiam, qvæ est in *Hiellöse* possessioni suæ contingüam, ciuiumqve conniuentia sibi pollicitam dedicavimus, videlicet pacto, ut utilitati domus illarum deserviat perpetuo & decimas ecclesiasticaqve debita plenarie persolvant. Illæ vero sorores, ne supradicta domus divino careat officio, solicite prævideant. Sin autem ipsi parochiani prædictis ancillis dei promissa persolvere renuerint, divina ibidem celebrari interdicimus, & ut ad ecclesias prius habitas divertant, mandamus. Valete.

ABSA-

ABSALONIS Episcopi Roskildensis Dotatio Claustri Sanctæ *MARIÆ* Roskildensis.

Ex Autographo Archivi Regii. Apograph. membran. Fascic. XIX. No. 9.

1176.

J*acobus* dei gratia Lundensis Archiepiscopus swecieque primas. Omnibus Presens scriptum cernentibus Salutem in domino. Noueritis nos litteras domini *Absalonis* quondam Lundensis Archiepiscopi & aliquando etiam Roskildensis Episcopi inspexisse & diligentia qua potuimus tam in sigillo quam in carta examinasse in hec verba,

IN Nomine sce & indiuidue trinitatis· tam presenti· quam future in Xpo regenerande posteritati· Ego *Absalon*· non humanis meritis· sed diuina in me ordinante gratia· roskildensi sedi & ecclesie addictus episcopus notificare dignum duxi· & fidelium memorie commendare· quod *Claustrum* Ste *Marie* in ciuitate roskildensi nouella fundatione irrigatum· & pio iuuantium labore constructum· subscripta dote dotauerim· sperans in resurrectione beatorum me recepturum pro paruis magna· pro terrennis celestia· pro temporalibus sempiterna Uidelicet uniuersam decimationem nostram in ciuitate *roskildensi* perpetuis temporibus colligenda. Et mansionem nostram in *Hoswm* cum omnibus adiacentibus. & adhuc adiuuante domino inibi conquirendis per nos. superius nominato loco· & sanctimonialibus locum colentibus· contradidi. & uulgari consuetudine super altare scotaui multis fidelibus astantibus. clericis & laicis. & rem legaliter gestam intuentibus· intuita quoque quamdiu uiuunt testificantibus. Nequa igitur ecclesiastica· secularis ue persona· moderna· siue futura. dubia pro certis recipiat. & de canonica collatione credula non permaneat· presenti paginam istam imaginis nostre inpressione munimus· & confirmamus· & successorum nostrorum Episcoporum. omniumque Xi fidelium oculis & credulitati perpetuo inspiciendam relinquimus.

Ego *Symon* Abbas de *sora*. ss.

Ego *Ysaac* prepositus. ss. Fratres de Hospitali in *Hirlm*. subscripserunt.

Ego *Walterus* huius episcopi capellanus. ss.

Clerici multi: & laici fideles astantes & hec uidentes. licet manibus

 non

non subscribant. corde & deuotione actionem sacre donationis approbant & collaudant.

In cuius rei euidentiam presenti littere sigillum nostrum fecimus apponi. Datum Roskildis Anno Domini, M.CCLIX. VII. Idus Septembris. (Sigill. deest).

Sigillum corda sericea flavi & subrubri coloris appensum deest.

ABSALONIS Archiepiscopi Lundensis Litteræ, quibus ecclesiam in *We* ecclesiam de *Keebu* cum Capella de *Kuicum* & decimas totius Parochiæ, Abbatiæ Præmonstratensium confert, pro ecclesia de *Schippersleph*.

Ex Apographo Chartaceo. No. 154.

1178.

In nomine sancte & indiuidue trinitatis Amen. *Absalon* dei gratia Lundensis Archiepiscopus, Apostolice sedis Legatus, Primas Danie atque Suethie dilectis in Christo filiis, *Tobie* & fratribus *ecclesie sancte Marie* de *We* tam presentibus quam futuris regulariter substituendis imperpetuum. Pro debito officii nostri summopere curandum est nobis ut vinea Domini Sabbaoth que prestantius in religiosis viget diffusa latius palmitum suorum propagine die in diem crescat & fructificet. Ea propter bonis vestris successibus filii in domino karissimi pie congratulationis affectu congaudentes & quod nostrum est exequentes prefatam videlicet ecclesiam sancte *Marie* in *We* cum omnibus suis pertinentiis ad faciendum Abbatiam Promonstratensi ordini perpetuo liberam concedimus insuper ecclesiam de *Kiebu* & omnia ad eam pertinentia capellam videlicet de *Kuicum* cum decima totius parrochie que ibidem in ius nostrum cedit pro Ecclesia de *Schippersleph* commutaui. Ut autem hoc ratum & inconcussum permaneat presentem paginam sigilli nostri impressione & testium subscriptorum munire curaui.

Ego *Absalon* Lundensis Archiepiscopus, Apostolice sedis Legatus & Swethie primas, ss.

Ego *Saxo* Lundensis Ecclesie Canonicus. ss.

Ego *Tobias* Abbas de *We*. ss.

Ego *Magnus* Diaconus *Absalonis* Lundensis Archiepiscopi. ss.

ALEX-

ALEXANDRI III. Litteræ Protectoriæ datæ Monasterio de *Esrom.*
Ex Cod. Diplomat. Esromensi. fol. II.

1179. die 2 Novembris.

ALEXANDER Episcopus seruus seruorum dei dilectis filiis *Walberto* Abbati de *Esrom* eiusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum. Religiosam vitam eligentibus apostolicum conuenit adesse presidium. ne forte cuiuslibet temeritatis incursus aut eos a proposito reuocet. aut robur quod absit sacre religionis infringat. Eapropter dilecti in domino filii. vestris iustis postulacionibus clementer annuimus & prefatum monasterium Beate dei genetricis semperque virginis Marie in quo diuino estis obsequio mancipati. sub beati Petri & nostra protectione suscipimus & presentis scripti priuilegio communimus. In primis siquidem statuentes ut ordo monasticus qui secundum deum & beati *Benedicti* Regulam in eodem monasterio institutus esse dinoscitur perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obseruetur. Preterea quascunque possessiones quecunque bona. idem monasterium in presentiarum iuste & canonice possidet. aut in futurum concessione Pontificum. largicione Regum. uel Principum. oblacione fidelium seu aliis iustis modis parante domino. poterit adipisci firma vobis vestrisque successoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo prefatum monasterium situm est cum suis pertinentiis. Locum in quo erat villa que quondam vocabatur. *Tanga.* cum omnibus piscacionibus. pratis & siluis. & aliis suis appenditiis. *Withlingeruth* & terras in quibus quondam fuerant villule. *Eschilholm. Langaholm. Dawisthorp* cum pratis. siluis & piscacionibus & aliis pertinentiis suis. *Hauerholm* cum terra in qua quondam erat villa dicta *Aholm.* cum siluis. pratis. & aliis suis pertinentiis. *Birgisholm* cum villulis suis. *Sacerethorp. Horseruth. Mulnethorp. Nuthorp* cum siluis & pratis. & aliis suis pertinentiis. Grangiam que dicitur *Sande* cum siluis pratis & piscationibus. & aliis suis pertinentiis. *Agnesiö* cum terris. siluis ad se pertinentibus & villulis. *Tomethorp. Haldensthorp Halgersthorp. Karlesthorp. Dael. Wondekolt. Jortheholm Bothorp. Stenhas. Halinsruth.* & dimidium *Toteholt.* cum siluis. pratis & cete-

 ris

ris eiſdem locis pertinentibus. *Stenholt* cum villulis ſuis. *Gröneholt. Thorthethorp. Gunſphialholt. Birjethorp* & *Mulneholt* cum ſuis pratis & piſcationibus & aliis eiſdem locis pertinentibus. *Saxolfthorp* cum ſiluis pratis & piſcationibus & aliis ſuis pertinentiis. *Mothorp* in *Hallandia* cum ſiluis pratis & ceteris pertinentiis ſuis & tertiam partem decime totius parrochie *Eſbiernſthorp*. quam vobis venerabilis frater noſter *Abſalon* tunc Roſkildenſis Epiſcopus. nunc Lundenſis Archiepiſcopus vobis conceſſit perpetualiter habendam. Sane laborum veſtrorum quos propriis manibus aut ſumptibus colitis. ſiue de nutrimentis animalium veſtrorum nullus a vobis decimas preſumat exigere. Liceat quoque vobis clericos vel laicos liberos & abſolutos e ſeculo fugientes. ad conuerſionem veſtram recipere & eos ſine contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco coufeſſionem aliqua leuitate ſine abbatis ſui licentia fas ſit de eodem loco diſcedere. Diſcedentem vero absque communium litterarum cautione. nullus audeat retinere. Paci quoque & tranquillitati veſtre paterna ſollicitudine prouidere volentes auctoritate apoſtolica prohibemus ne infra clauſuras locorum ſeu grangiarum veſtrarum nullus violentiam vel rapinam ſeu furtum committere. aut ignem apponere. ſeu hominem capere vel interficere audeat. decernimus ergo ut nulli omnino hominum fas ſit prefatum monaſterium temere perturbare aus eius poſſeſſiones auferre vel ablatas retinere. minuere ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare. ſed omnia integra conſeruentur. eorum pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura. Salua in omnibus Apoſtolice ſedis auctoritate, Siqua igitur in preſentiarum eccleſiaſtica ſecularisue perſona hanc noſtre conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire temptauerit. ſecundo tertioue commonita. niſi reatum ſuum digna ſatisfactione correxerit. poteſtatis honorisque ſui careat dignitate reamque ſe diuino iudicio exiſtere, de perpetrata iniquitate cognoſcat & a ſaratiſſimo corpore & ſanguine dei & domini redemptoris noſtri Jheſu Xpi aliena fiat. atque in extremo examine diuine vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax dni noſtri Iheſu Xpi quatinus et hic fructum bone actionis percipiant & apud diſtrictum judicem premia eterne pacis inveniant Amen.

Ego

Ego *Cynbtyus* Presbiter Cardinalis tit. Ste Cecilie.
Ego *Arduinus* Presbiter Card. Ste Crucis in Jerusalem.
Ego *Jacobus* Ste Marie in Cosmidyn Diaconus Card.
Ego *Ramerius* Diaconus Card. Sti Georgii ad velum aureum.
Ego *Gratianus* Diaconus Card. Storum Cosme & Damiani.
Ego *Johannes* Diaconus Card. Sti Angeli.
Ego *Ramerius* Diaconus Card. Sti Adriani.
Ego *Matheus* Diaconus Card. Ste Marie Noue.
Ego *Bernardus* Sti Nicolai in carcere Tulliano Diacon. Card.
Ego *Alexander* Catholice Ecclesie Episcopus.
Ego *Nubaldus* Hostiensis Episcopus.

Datum *Tusculan* per manum *Alberti* Sancte Romane Ecclesie Presbiteri Cardinalis & Cancellari. IIII. Non. Nouembris. Indictione XII. Incarnationis Dominice Anno M C. LXX.VIII. Pontificatus vero Dni *ALEXANDRI.* Pape. III. anno. XX.

WALDEMARI Regis Privilegium, qvo omnia bona Ecclesiæ *Ottoniensis* infra Daniam ad præsens tempus acqvisita, ab omni iure exactionis Regioqve immunia declarantur, pro acceptis a fratribus *Canutianis* qvadrante & dimidio in *Quarstate*, villa *Sundrus*, & decem equitaturis Regi *Otheniis* degenti præstandis.

Ex Apographo Chartaceo. No. 155.

1180. die 6 Februarii.

In nomine sancte trinitatis & indiuidue unitatis Amen. *WALDEMARUS* Dei gratia Rex Danorum Uniuersis *sancte Maris ecclesie* filiis, tam futuris quam presentibus in perpetuum. Quum Rex Regum omnium in cuius *) discretione uniuersitas nostra consistit, sceptrigeram Regni Danorum censuram nostro regimini gubernare complacuit ut premium eterni regni mereamur recipere, huius siquidem Regni gratia licet omnibus regionis nostre ecclesiis necessariam defen-

 sionem

*) *Dissociatione* legit apographum, pro qva voce, *discretione* legi debere unus qvisque facile videt.

ſionem impertire debeamus, tamen ſanƈte *Ottonienſis* Eccleſie prefeƈtis proficuo attentius conſulere ac patrocinari ſpeciali iure aduocatis tenemur, tum eo quod venerande ſanƈtorum reliquie in ea continentur, quos ſicuti noſtros extitiſſe propinquos, ita pios apud Deum patronos eſſe gaudeamus, tamquam noſtro ſolenni Monaſtice religionis cultu antiquior, verum etiam in animarum fruƈtu beatarum fecundior fuiſſe dinoſcitur, quam uterque ſexus tam Monachorum quam monialium, que primordialia ſue profeſſionis nonnulle ab ea contraxere, veraciter conteſtatur. Exemplo igitur anteceſſorum noſtrorum Regum admodum informati: quam eandem eccleſiam conſtitui fecerunt, & probabili monachorum conuerſatione inſtitutam, ab omni iugo ſeruitutis, & inportunis angariis alienam fore ſanxerunt, talem eidem Eccleſie & Monachis ibidem deo militantibus libertatis legem promulgamus, ut uniuerſe ipſorum poſſeſſiones, ſiue in villis, ſiluis, prediis, pratis ſiue in aliis quibuslibet generibus, quas Regum, Epiſcoporum, aliorumque fidelium largitione pecunie emptione ſeu terrarum cambitione, uſque in diem hodiernum id eſt VIII idus Februarii menſis videlicet ſecundi Anni Incarnationis dominice Milleſimi Centeſimi Oƈtogeſimi infra Daciam cum idoneo teſtimonio acquiſiuiſſe, poſſediſſe dinoſcuntur ab omni iure exaƈtionis regiisque pertinentiis immunes penitus & omnimode libere perpetuo permaneant. Quicquid itaque ad noſtram curiam, apparatum, transuecturam, expeditionem, ſeu ad aliud quidquam regii iuris officium vel obſequiale debitum a prefate eccleſie colonis exigendum erat & exhibendum tam in. XL. quam trium Marcharum exaƈtione hoc totum eodem iure, & quantitate ipſorum uſibus Monachorum in perpetuum pertineat, verum ne ius Regie dignitatis ex tam larga conceſſa eis libertate a noſtris ſucceſſoribus extenuari videatur, quadrantem terre & dimidium in *Quarſtethe* & villam que *Sandrus* nominatur, cuius collationem ſub tenore priuilegii in computatione medietatis noſtre capitalis portionis in *Feonia* a nobis habuerunt, noſtre noſtrorumque ſucceſſorum vendicationi ipſorum aſſenſu mancipauimus. & ut idem fratres quotiescunque nos ipſi in propria curia fuerimus *Othonienſes* eccleſie Decem equitaturas nobis habeant paratas eorum beneplacito diffiniuimus. Statuimus etiam ut decem Marchas argenti de inſula *Seland*

Seland annuatim reddendas & cenſum eſtiualem de *Othenſe*, que utraque ad ſupplementum veſtiture a noſtris anteceſſoribus habuere, non noſter exactor, ſed ipſorum tutor iam modo ſuſcipiat. Quod ſi quis vel viuentium vel ſuccedentium quocunque modo quid ſic ſtatuimus infringere temptauerit, dei omnipotentis indignationem incurrat & excommunicationis ſententia percellatur & eius qualiscunque calumpnia infructuoſa & irrita permaneat. cunctis autem eidem monaſterio iuſta ſeruantibus ſit pax domini noſtri Iheſu Chriſti quatinus & hic fructum bone actionis percipiant & apud diſtrictum iudicem premia eterne pacis inueniant. Datum *Hinlby*. VIII. Idus Februarii Anno Dominice Incarnationis M.C LXXX. Indicationis XIII. in preſentia & aſſenſu filii noſtri Regis *KANUTI* preſentibus idoneis teſtibus *Henrico Skerp, Thure Skalmi* filio, *Nicolao Stigh*, *Petro Palmi* filio, *Esberno Haconis* filio, *Nicolao Thorkilli* filio.

Ego *Symon* Othinienſis Eccleſie Eqiſcopus Propria manu. ſſ.
Ego *Karolus* Cancellarius Regis. ſſ.
Ego *Emerus* Capellanus Regis ſſ.
Egp *Jonas* Clericus Regius. ſſ.
Ego Magiſter *Johannes* ſſ.
Ego *Bolduinus* Clericus Regius. ſſ.
Ego *Andreas* Clericus Regius. ſſ.
Ego *Thomas* Abbas Inſule Dei. ſſ.
Ego *Saxo* Roſkildenſis Eccleſie prepoſitus ſſ.

Abſ. lonis Archiepiſcopi Lundenſis Confirmatio Priuilegiorum Eccleſiæ *Ottinienſi* a *WALDEMARO I.* conceſſorum.

Ex Apographo Chartaceo deſumto ex Bartholini Tom. VI. No. 156.

1180. die 4 Maii.

A*bſalon* Dei gratia Lundenſis Archiepiſcopus, Svecie primas univerſis ſancte matris eccleſie filiis tam preſentibus quam futuris in perpetuum. Ex iniuncte diſpenſationis officio & ſollicitudine nobis incumbere cognoſcimus ut ea que iuſte & pie ordinata & facta conperimus pio fauore proſequamur atque approbemus. approbata quoque.

ne

ne quorumlibet iniquorum ſeu fraudulentorum verſipelli malitia ſeu uſura perturbari aut immutari vel irritari valeant indulta nobis a domino auctoritate confirmamus, & manenti ſtabilitati Apoſtolorum claue. ideſt banno ſeu anathemate corroborando ſignemus, ut & peruerſitas, ſi contra ea, que recto ordine ſunt ſanxita & iuſtitie robore vallata temerario auſu preſumere temptauerit, inueniat, vel offenſa in ſe inſiliat & amplectenda religionis tranquillitas habeat, quo ſcaturiente impetu malitie & aſſultu ſecura refugiat: proinde ergo nos ea que a domino *V.* Danorum Rege illuſtri & venerando pietatis intuitu anteceſſorum ſuorum Regum laudabilibus atque probabilibus exemplis inducto ac informato Eccleſie *Ottonienſi* collata & ſancita cognouimus. noſtri ſigilli atteſtatione. ac indulta a ſede Apoſtolica auctoritate confirmare decreuimus, volens itaque predictus Rex, prefate poſſeſſiones eccleſie, veſtigiis mayorum ſuorum inherendo, ab omni regie exactionis onere eximere & Monachos in ea eccleſia ſub regula & habitu beati Benedicti conſtituros ut orationi & contemplationi ſincerius vacare & domino liberius militare poſſint, ſublatis angariis exactionariis quibus eos quorundam inſolentia & incuria indebite & importune ſollicitabat & vexabat, liberos atque ſecuros reddere adhibito honeſtarum atque nobilium perſonarum tam clericorum, quam laicorum teſtimonio, quorum nomina in hac pagina inferius ſunt annotata. nec non filio eius *KANUTO* probante & aſſentiente libertatis & immunitatis legem eis decreuit ſtatuere & regia auctoritate ſancire: Statuit igitur ut uniuerſe poſſeſſiones predictorum fratrum, quas in *Phionia* habent, que iuxta eſtimationem XXX manſorum numero reſpondent ſiue in ſiluis villis prediis pratis & agris ab omni iure exactionis & quibuslibet angariis penitus immunes & omnino libere perpetuo permaneant, ita tamen ut quicquid predicte eccleſie coloni exacti, regie curie prius erant exhibituri, ſcilicet apparatum, transuecturam, expeditionem, aut quodlibet aliud Regii iuris obſequium, nec non ſatisfactiones tam ad. XL. quam ad. III. marchas pertinentes, premiſſo eodem iure, & quantitate, quo Regie dignitati noſcuntur pertinere eidem Monachi per ſuum tutorem exigant, recipiant & in proprios uſus conuertant. Preterea decreuit Decem marchas

chas de insula *Sild* *) annuatim eis reddendas, & censum estiualem de *Othense*, que utraque ad supplementum vestiture constat, ipsis collata fuisse, non Regius exactor, sed tutor eorum omnino suscipiat. Verum tamen ne quis tam larga & affluente immunitate ac libertate a Regia munificentia eis concessa & indulta regalis iura dignitatis amplius equo imminuta & extenuata a suis successoribus forte viderentur & causarentur in huiusmodi recompensationem quadrantem terre & dimidium in *Quarstathe* & villa que *Sundruse* dicitur, quam a iam dicto Rege sub estimatione medietatis sue capitalis portionis sub tenore priuilegii collatam & confirmatam receperant, ut diu aspiratam libertatem prescriptam consequi possent ipsis & successoribus suis possidendam. Contulerunt insuper quotiens Rex in propria curia *Othense* fuit ut decem equitaturas ad opus ipsius habeant paratas idem fratres ex Regis arbitrio diffinierunt. Porro superius annotatis XXX mansis prescripte libertate legis communitis relique possessiones, seu terre, quas prefata ecclesia processu temporum, a Regum seu Episcoporum munificentia obtinuerunt, aliorumque fidelium largitione vel pecunie emptione possederit, Regio iuri & exactioni subiacebunt, nisi que conuentione a prefatis fratribus fuerint ab angariis exempte, aut Regie Clementie largitate consilii libertatis lege in posterum exstiterint donate & emancipate. Fuerunt autem huic Regie constitutioni testes adhibiti hii. *Henricus Skerp*. *Thuri Skalmi* filius, *Nicolaus Stig* filius, *Petrus Palmi* filius, *Strange Vnge*, *Thoki* filius *Algoti*, *Peter Esbernus Haconi* filius, *Nicolaus Thorkilli* filius. hii autem subscripserunt. *Simon Ottoniensis* Ecclesie Episcopus, *Thomas* Abbas, *Carolus* Cancellarius & reliqui plures. Quisquis ergo ecclesiastica secularisue persona annotate pagine constitutioni ausu temerario contraire temptauerit semel ac secundo tertioue commonita, si non destiterit auctoritate domini nostri Ihesu Christi nec non auctoritate Apostolorum Petri & Pauli anathematizamus, & a perceptione corporis & sanguinis domini ac redemptoris nostri Ihesu Christi sequestramus, & a communione fidelium separamus ut sortem cum

*) Apographum Confirmationis Andreæ Archiepiscopi habet *Silund*.

cum Dathan & Abiron quos terra vivos abſorbuit, recipiant & in opprobrium & ſcandalum viui perueniant niſi reſipuerint & condigne ſatisfecerint. Qui vero premiſſa ſancita ſeruauerint & inconcuſſa firmiter tenuerint, partem cum ſanctis domini in celeſti patria percipiant, diesque ſuos in pacis tranquillitate perficiant.

Ego *ABSALON* Lundenſis Epiſcopus Apoſtolice ſedis Legatus Suecie primas propria manu ſubſcripſi.
Ego *Stenarus* Vexcenſis Epiſcopus propria manu ſſ.
Ego *Marcus* Abbas Eccleſie omnium ſanctorum. ſſ.
Ego *Johannes* Abbas Eccleſie ſancte Trinitatis. ſſ.
Ego *Hugo* Abbas de *Thumethorp*. ſſ.
Ego *Nicolaus* de domo ſancti Laurentii Diaconus propria manu ſſ.
Ego *Aſtricus* Prior Monialium Eccleſie ſancte Marie & ſancti Petri in Lundis. ſſ.
Ego *Valbertus* Abbas de *Eſrom*. ſſ.
Ego *Johannes* notarius Archiepiſcopi *Abſalonis*. ſſ.
Ego *Andreas* Diaconus Domini Archiepiſcopi. ſſ.
Ego *Pain* Abbas Rincſtadenſis- ſſ.
Ego *Saxo* Roſkildenſis eccleſie Prepoſitus. ſſ.

Datum *Lundis* IIII Idus Maii. Anno Domini M.C.LXXX. Indictione XIII. Epacta XXII.

LUCII Papæ III. Litteræ protectoriæ datæ Monaſterio de *Sora*.

Ex Cod. Diplomat. Sorenſ. fol. XXIX. b.

1181. die 25 Januarii.

L*UCIUS* Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei dilectis Symoni Abbatſancte Marie de *Sora* eiusque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Religioſam vitam eligentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe preſidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito reuocet aut robur quod abſit ſacre religionis infringat. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris iuſtis

iuftis poftulationibus clementer annuimus & prefatum Monafterium in quo diuino mancipati eftis obfequio fub beati Petri & noftra prote-ctione fufcipimus & prefentis fcripti priuilegio communimus. In primis fiquidem ftatuentes ut ordo Monafticus, qui fecundnm deum & beati *Benedicti* regulam atque inftitutionem Ciftercienfium fratrum in ipfa domo nofcitur inftitutus perpetuis ibidem temporibus immutabiliter obferuetur. Preterea quascunque poffeffiones, quecunque bona idem Monafterium in prefentiarum iufte & Canonice poffidet aut in futurum conceffione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium feu aliis iuftis modis preftante domino poterit adipifci, firma vobis veftrisque fucceforibus & illibata permaneant in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Donationem quam venerabilis frater nofter *Abfalon* Rofkildenfis Epifcopus & *Efbernus* frater eius nec non & *Suno* confobrinus eius & alii quam plurimi pari voto & concordi deuotione folempniter fecerunt dimidiam videlicet poft obitum fuum portionem omnium poffeffionum fuarum quas vel ex paternis iure fufceperunt vel iuxta legem patrie terminis fuis adjecerunt. & villam que dicitur *Ellingæ* cum filuis pafcuis & reliquis ad illam pertinentibus concoloniis quam a prefato venerabili Epifcopo equo optinuiftis aliorum terrarum concambio. Villam quoque que dicitur *Guthemæ* quam partim pia largitione partim concambio vel coemptione iufto titulo obtinetis & manfum in *Wimmerleue* & villam que dicitur *Slaglofæ* cum reliquis ad illam pertinentibus terris & *Ökelftorp* & grangiam que eft in *Lungæ* cum filuis & aquis & ceteris appenditiis & viculis adiancentibus grangiam quoque que dicitur *Afwarthabothe* cum filuis pratis pafcuis & riuulo preterflente que dicitur *Tovebec*, quam comcambio diuerfarum terrarum a prefcripto Epifcopo obtinuiftis. Preterea tertiam partem oblationis quam apud memoriam beate Margarete in monafterio fancte Marie Rofkildenfis prefatus Epifcopus iure epifcopali habebat & eam prememoratis fratribus de *Sora* pia largitione ad opus conftruendi monafterii vel ad reliquos ufus contulit, portionem quoque decime quam idem Epifcopus fub atteftatione priuilegii fui dedit de parrochia videlicet *Fumetorp* & de parrochia *Sundertorp* & de parrochia *Elefeu* nec non & de parrochia *Arolftadhe* de parrochia eciam *Gefeleue* cum attinente

nente capella de *Leoga*, de parrochia quoque de *Swartatorp* & de parrochia *Berbii* cum adiacente capella *Georleue*. Sane laborum veſtrorum, quos propriis manibus vel ſumptibus colitis, ſiue de nutrimentis animalium veſtrorum nullus a vobis decimas exigere vel extorquere preſumat. Liceat quoque vobis clericos & laicos a ſeculo fugientes liberos & abſolutos absque alicuius contradictione ad conuerſionem recipere & in veſtro monaſterio retinere. Prohibemus inſuper ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſione ſine abbatis ſui licentia fas ſit de eodem loco diſcedere. diſcedentem vero absque communium litterarum cautione nullus audeat retinere. Paci quoque & tranquillitati veſtre paterna ſollicitudine prouidere volentes auctoritate Apoſtolica prohibemus ut infra clauſuram loci veſtri ſeu grangiarum veſtrarum nullus violentiam vel rapinam furtum ſeu incendium committere hominem capere vel interficere audeat decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prefatum monaſterium temere perturbare aut eius poſſeſſiones auferre vel ablatas retinere minuere ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare ſed omnia integra conſeruentur eorum pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura ſalua ſedis Apoſtolice auctoritate. Siqua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisue perſona hanc noſtre conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire temptauerit ſecundo tertioue commonita niſi reatum ſuum digna ſatisfactione correxerit poteſtatis honorisque ſui dignitate careat reamque ſe diuino iuditio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat & a ſanctiſſimo corpore & ſanguine dei & domini noſtri redemptoris Ihu Chriſti aliena fiat atque in extremo examine diuine ultioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax domini noſtri Ihu Chriſti quatinus & hic fructum bone actionis percipiant & apud diſtrictum iudicem premia eterne pacis inueniant.

Ego *LUCIUS* Catholice Eccleſie Epiſcopus S.
Ego *Theodorus* Port. & Ste Rufine Epiſcopus S.
Ego *Petrus* tituli ſancte Suſanne Presbiter Cardinalis S.
Ego *Vnnanus* Presbiter Cardinalis Sancti Stephani in Celio monte S.
Ego *Hugo* Presbiter Cardinalis Sti Clementis S.

Ego

Ego *Arduinus* Presbiter Cardinalis Ste Crucis in Jerufalem S.
Ego *Laborans* Presbiter Cardinalis Ste Marie trans Tyberym S.
Ego *Jacinctus* Cardinalis Diaconus Ste Marie in . . S.
Ego *Ramerius* Sti Georgii ad velum aureum Cardinalis. S.
Ego *Gratianus* Storum cofme & Damiani Diaconus Card. S.

Datum *Laterani* per manum *Alberti* Ste Romane ecclefie Presbiteri Cardinalis & Cancellarii octauo Kalendas Februarii indictione quarta decima incarnationis dominice Anno millefimo centefimo octogefimo primo Pontificatus vero, Dni *Lucii* Pape tertii anno primo.

KANUTI Regis Confirmatio privilegiorum Ecclefiæ Othinienfi concefforum, qva illi fimul manfiones Regiæ *Veftorum* & *Sundrus* unacum qvadrante terræ & dimidia in villa *Quarftarbe* offertur.

Ex Apographo Chartaceo No. 157.

1183. die 21 Martii.

In nomine fancte trinitatis & indiuidue unitatis Amen. Ego *KANUTUS* Dei gratia Rex Danorum vniuerfis fancte matris ecclefie fidelibus tam pofteris quam prefentibus in perpetuum. inter cetera regni noftri negotia & follicitudines, quibus occupamur, ecclefiarum dignitates ampliare, cenobiorum pretium proficuo *) interdici, fancteque religionis amantes attentius conferuare falutari fuggeftu confulimur, iuftitie & equitatis ratione hortamur, diuineque auctoritatis monitu inftruamur omnes qui fanctum Ottonienfem Ecclefiam ad honorem dei & falutem animarum proficere cupiamus, quam que pii patris mei Regis *VALDEMARI* votum & deuotio ab omni feruitutis grauamine liberam fecit, fueque hereditatis conferuationem cum heredibus ftatuit, eiusdem ecclefie priuilegia dignitate fui & liberiate conferipta, undecunque funt conceffa, non folum debito affectu approbamus & Regia auctoritate confirmamus, verum etiam fub dominio & noftro qualicunque obtentu ea irrefragabili iure con-

 ferurari

*) Quin pro *interdici* legi debere *introducere* nullus dubito fi genium feculi fpectem in pia erga ecclefias & Monachos largitate omnia nonentis.

ſeruari decernimus. Ceterum dilectis in domino famulis prefate ecclesie Monachis ad votum ſatisfacere volentes pro redimenda dimidietate totius capitalis portionis, ſecundum ſui eſtimationem in *Phionia*, quam memoratus pieque memorie Pater meus eisdem Monachis ſolempni donatione contulerat manſionem noſtram in *Veſtorum* & aliam in *Sundrup*, quam *Saxo* a Patre meo emptam, pro anime ſue ſalute ipſis fratribus ſköttauit, cumque itidem fratres unacum quadrante terre & dimidia in villa *Quarſtate* dicta pro poſſeſſionum ſuarum omnimoda libertate optinenda & priuilegianda, patri meo contulerunt, ipſis Monachis poſſidendas obtulimus, cum ne peruerſorum cauillatione, ulla calumpniarum occaſio in poſterum naſcatur, alias poſſesſiones viciniores ſibi & . . . , quas pro maiori ſuo commodo ac futurorum cautela maluerunt, pro duabus predictis manſionibus ab *Aſtrado Trugilſi* filio ſatis care emimus & eas ab omni iure exactionum liberas perpetuo, eorumque Monachorum vſibus contulimus. Sex videlicet quadrantes terre in *Aſterthorp* & due manſiones in *Eſctoft* & prata que *Aſtradus* ab heredibus *Gunneri* empta poſſedit, terramque dimidia marcha annone ferabilem cum preſentis priuilegii clauſtro quam a *Petro* in *Lukki* emit ceteraque que idem *Aſtradus* ibidem habuit. Has poſſeſſiones XX marcharum auri, ſecundum pecucuniarum penſationem & preſtationem eterno Regi Chriſto, ſanctoque Regi & martiri *KANUTO* & fratrum eis militantium ſuſtentationem pro ſalute & remedio anime patris mei ſtabili iure posſidendi & utendi dedimus. Deo itaque auctore cuius ſancti regni fungimur regimine ſtatuimus ut ſiquis preſentium vel futurorum prefatam eccleſiam temere perturbare & has eius vel alias cuiuslibet generis poſſeſſiones auferre ſeu ablatas retinere, minuere, vel aliquibus angariis & iniuriis opprimere preſumpſerit & non emendauerit diuine vltionis & perpetue maledictionis plaga feriatur & eius qualiscunque calumpnia apud Deum & homines irrita & annihilata habeatur. Igitur ne huius donationis vel celebrationis ſtabilitas alicuius contentionis turbine in poſterum palpetur, ſigilli noſtri teſtimonio corroborauimus in preſentia & aſſenſu Matris mee *SOPHIE* Regine, Fratris mei *Valdimari*. Huius rei teſtes idonei interfuerunt Pincerna Regis, *Thuri* Camerarius Regis *WALDEMARI*, *Henricus Skerp* & *Tako* aduo-

aduocatus Ripenſis, *Strangi Juuenis*, *Tuuo Hale*, *Ebbe Hirtap*, *Eſkerus* Villicus. Acta ſunt hec *Hiulby* XII Kalendas Aprilis. Anno Dominice incarnationis M.C.LXXXIIII. Indictione I. Epactis XXI. Glorioſi Regis Danorum *KANUTI* Quinti Anno. I. Regnante domino noſtro Iheſu Chriſto. Data per manum *Emeri* Capellani.

Ego *Symon* Otthonienſis Ecclefie Epiſcopus. ſſ.
Ego *Omerus* Ripenſis Epiſcopus. ſſ.
Ego *Sueno* Aruſienſis Epiſcopus. ſſ.
Ego *Nicolaus* Vibergenſis Epiſcopus. ſſ.
Ego *Henricus* Hetlandenſis Epiſcopus. ſſ.
Ego *Marcus* Abbas Eccleſie omnium ſanctorum. ſſ.
Ego *Thomas* Abbas de Inſula dei. ſſ. propria manu.
Ego *Ako* Abbas de *Herivatho* propria manu. ſſ.
Ego *Gotho* Abbas de *Horë*. ſſ.
Ego *Andreas* Othenienſis Prepoſitus. ſſ.
Ego *Eſgerus* Prepoſitus ſſ.
Ego *Saxo* Prepoſitus Roſkildenſis. ſſ.
Ego *Symon* Abbas de Sora. ſſ.

Kanuti, Prizlavii Principis filii Litteræ, qvibus Eccleſiæ Othinienſi duos manſos in *Caudislethe* ac reliqvas ſuas terras & poſſeſſiones in Inſula *Alſo*, pro ſua ſepultura coram altari beatæ Dei Genetricis Mariæ, confert.

Ex Apographo Chartaceo. No. 158.

1183. die 20 Novembris.

In nomine domini noſtri Jeſu Chriſti. Notum ſit omnibus fidelibus clericis ac laicis tam futuris quam preſentibus in regno Danico ſub protectione Dei commorantibus. Quum Ego *Kanutus Prizlaui* Principis filius vitam hanc caducam tranſitoria vanitate animaduertens ad tempus protelari, pro anime mee ſalutisque remedio ſanctam *Ottonienſem* eccleſiam in qua ſepulture mee locum coram altari beate Dei genetricis Marie, cum beneuolo aſſenſu Monachorum ibidem domi-

no

no militantium elegi falubri confultu & diuine difpofitionis intuitu conftitui. Sperans fiquidem imo reuera confidens, paterna annuente gratia pro religioforum largitione in refurrectione mortuorum me boni operis mercede non priuari & in terra viuentium, nonnulla beate patrie portione potiri, Deo fanctisqve eius martiribus *KANUTO* & *Albano* quorum reliquie in eadem ecclefia requiefcunt dilectisque fratribus meis predictis Monachis Otonienfibus, qui me quotannis Karitatis finu in focietatem fraternitatis fue & collegii fufceperunt, lefeque pro me quoque defuncto, velut pro fuo proprio fratre loci profeffo, imiffis elemofinis & omnimodis mortuorum officiis, acturos promiferunt Duos manfos in *Candislete* & reiiquas terras ac poffeffiones quas in infula *Alfo* in diocefi . . acquifiui habui & poffedi poft finem dierum meorum legitime & infragabili iure poffidendas voto & deuotione priuilegii conтuli, quarum terrarum vel poffeffionum collationem a Domino *Symone* Epifcopo eiusdem ecclefie fub fententiali anathematis nodo roboratam, ne aliqua calumpniarum procella in pofterum quod abfit perturbetur vel euacuetur, tam noftri quam fancti *KANUTI* Sigilli impreffione ad memoriam prefentium & teftimonium futurorum placuit per Cyrographum confirmare. Actum eft hoc Anno incarnationis Dominice M.C.LXXXIII. XII Kalendas Decembris in die fancti *EDMUNDI* Regis & Martiris Anno vero gloriofi Regis Danarum *KANUTI*. II. Huius vero teftes fuerunt idonei clerici & laici *Eskerus* prepofitus *Henricus* Capellanus nofter & medicus & magifter *Hylarius* & *Robertus* facerdos & *Hoslacus* & *Vbbo*, *Godofridus*, *Toke*, Stabularii mei, *Thuri Schalmi* filius & *Petrus* filius *Wargh* & *Willichinus Saxonis* filius & *Hemmingus Olaui* filius & *Grime Taki* filius. Hec feruans feruetur, deftruens a domino deo deftruatur. Fiat. Fiat. Amen. Amen.

Vrbani

VRBANI Papæ III. Bulla protectoria data Conventui Ciſtertienſi de Sora.
Ex Codic. Diplom. Sor. fol. XVI. b.
1186. die 10 Decembris.

V*RBANUS* Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei dilectis filiis abbati monaſterii Ste Marie de Sora cum fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuam memoriam religioſam vitam eligentibus apoſtolicum conuenit adeſſe preſidium ne forte cuiuslibet temeritatis incurſus eos a propoſito reuocet aut robur quod abſit ſane religionis infringat. Eapropter dilecti in domino filii veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus & monaſterium ſancte Marie de Sora in quo diuino eſtis obſequio mancipati ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus & preſentis ſcripti patrocinio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes ut ordo monaſticus qui ſecundum Deum & beati Benedicti regulam & inſtitutionem Ciſtercienſium fratrum in eodem loco inſtitutus eſſe dinoſcitur perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Preterea quascunque poſſeſſiones quecunque bona idem monaſterium in preſentiarum iuſte & canoice poſſidet vel in futurum iuſtis modis preſtante domino poterit adipiſci, firma vobis veſtrisque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum in quo monaſterium memoratum ſitum eſt cum omnibus adiacentiis & pertinentiis ſuis. grangiam de *Liunghe* cum omnibus pertinentiis ſuis. grangiam de *Slagloſe* cum omnibus pertinentiis ſuis. *Othinſtorp* cum omnibus pertinentiis ſuis. grangiam de *Aſiwarthabothæ* cum omnibus pertinentiis ſuis. Grangiam de *Wanpoſe* cum omnibus pertinentiis ſuis. Villam que dicitur *Biarbii*, quam ex donatione domini *Eſberni* fratris Domini *Abſolonis* Lundenſis Archiepiſcopi obtinuiſtis cum ſiluis pratis molendino| piſcariis| & ceteris pertinentiis ſuis. grangiam de *Guthem* cum uniuerſis pertinentiis ſuis. Sane laborum veſtrorum quos propriis manibus vel ſumptibus colitis ſeu de nutrimentis veſtrorum animalium nullus a vobis decimas exigere vel extorquere preſumat. Liceat quoque vobis perſonas liberas & abſolutas e ſeculo fugientes ad conuerſionem recipere & eas absque contradictione qualibet retinere. Prohibemus inſuper ut nulli fratrum veſtrorum

poſt

poſt factam in eodem loco profeſſionem ſine abbatis ſui licentia fas ſit de eodem loco diſcedere. Diſcedentem vero absque communium litterarum cautione nullus audeat retinere. Paci quoque & tranquillitati veſtre paterna ſollicitudine pronidere volentes auctoritate Apoſtolica prohibemus ut infra clauſuras locorum ſeu grangiarum veſtrarum terminos nullus rapinam ſeu furtum committere. ignem apponere, hominem capere vel interficere audeat ſeu violentiam aliquam exercere. Inſuper etiam ſancimus apoſtolica auctoritate ut quemadmodum a predeceſſoribus noſtris ſtatutum eſt nullus Epiſcopus neque alia perſona ad ſynodos vel ad conuentus forenſes vos inuitos ire compellat. Sed nec ad domos veſtras cauſa ordines celebrandi, criſma confitiendi, cauſas tractandi, vel aliquos publicos conuentus conuocandi quisquam vobis inuitis preſumat accedere Sancimus etiam ut ſi Epiſcopus in cuius parrochia domus veſtra fundata eſt tertio per interualla temporum cum humilitate & deuotione, qua conuenit requiſitus ſubſtitutum Abbatem benedicere forte noluerit licitum ſit eidem Abbati, ſi tamen ſacerdos fuerit proprios nouitios benedicere & alia que ad offitium per ipſum pertinent exercere donec idem Epiſcopus duritiem ſuam recogitet & benedicendum Abbatem benidicere non recuſet. Sane ſi Epiſcopi aliquid ab abbatibus veſtri ordinis preter obedientiam debitam vel principes terre contra libertatem ordinis a predeceſſoribus noſtris & a nobis indultam expetierint liberum ſit eisdem abbatibus auctoritate Apoſtolica denegare quod petitur ne occaſione iſta predictus ordo qui hactenus liber extitit humane ſeruitutis laqueo alligetur. Illud adiitientes vt nullus Epiſcopus regularem electionem veſtri Abbatis impediat aut de inſtituendo aut deponendo aut remouendo eo qui pro tempore fuerit contra ſtatuta Ciſtercienſes ordinis & auctoritatem priuilegiorum veſtrorum ſe ullatenus intromittat. Quod ſi Epiſcopi ipſi aliquam propter hoc in eccleſias veſtras vel perſonas ſententiam promulgauerint eandem ſententiam tanquam contra ſedis Apoſtolice indulta prolatam ſtatuimus irritandam. Cum vero propriorum Epiſcoporum copiam non poteſtis habere. Si aliquem Epiſcopum per vos tranſire contigerit de quo plenam notitiam habetis ab illo & a couicinis Epiſcopis cum dioceſana ſedes vacauerit benedictiones vaſorum & veſtium monachorum ordinationes & altarium conſecrationes reci-

recipere valeatis. Sic tamen ut ex hoc in posterum propriis Episcopis nullum preiuditium generetur. Auctoritate quoque Apostolica interdicimus ne quis vicinos vel mercenarios vestros pro eo quod vos ad laborandum adiuuerint in illis diebus in quibus laboratis & alii feriantur vel aliqua occasione eorum que ab Apostolica benignitate vobis indulta sunt. seu benefactores vestros pro eo quod aliqua benefitia vobis vel obsequia ex caritate prestiterint interdicere ant. vinculo anathematis audeat innodare. Quod siquis in aliquem de familia vestra donec in famulatu vestro permanserit propter detentionem decimarum vel aliud aliquid a sede Apostolica ordini vestro concessum excommunicationis vel interdicti sententiam promulgauerit liceat eos vobis absoluere metu mortis & si eorum presbiteri humiliter requisiti id efficere noluerint, vel malitiose distulerint ipsis ecclesiastica sacramenta conferre, liceat quoque vobis in monachos vestros siue conuersos qui de claustro vestro sine licentia Abbatis sui exierint si forte vobis inuitis aliquis eos retinere presumserit sententiam regularem ex nostra auctoritate proferre. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prefatura monasterium temere perturbare vel eius possessiones auferre vel ablatas retinere minuere seu quibuslibet vexationibus fatigare sed illibata omnia & integra conseruentur eorum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura salua sedis Apostolice auctoritate. Siquis autem hanc nostre constitutionis paginam sciens contra eam temere venire temptauerit secundo tertioue commonita nisi presumptionem suam congrua satisfactione correxerit potestatis honorisque sui dignitate careat reamque se diuino iuditio existere de perpetrata iniquitate cognoscat & a sacratissimo corpore ac sanguine dei & domini redemptoris nostri Iesu Christi aliena fiat atque in extremo iuditio diuine ultioni iubiaceat. cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus fiat pax domiui nostri Jesu Christi quatinus & hic fructum bone actionis percipiant & apud districtum iudicem premia eterne pacis inueniant Amen.

Ego *Petrus* de *Bon* tituli Ste Susanne Cardinalis ss.

Ego *Laborans* Presbiter Cardinalis. ss. sancte Marie trans Tyberim tituli Calixti ss.

Ego *Pandulfus* Presbiter tit. duodecim Apostolorum ss.

Ego *Vrbanus* Catholico ecclefie Epifcopus ff.
Ego *Henricus* Albanenfis Epifcopus. ff.
Ego *Paulus* Preneftinus Epifcopus. ff.
Ego *Jacinctus* Diaconus Cardinalis Ste Marie in Cofmidyn. ff.
Ego *Gratianus* fanctorum Cofme & Damiani Diaconus Card. ff.
Ego *Roho* fancti Angeli Diaconus Cardinalis. ff.
Ego *Rollandus* fancte Marie in Porticu Diaconus Card. ff.
Ego *Petrus* fancti Nicolai in Carcere Tullian. Diac. Card. ff.
Ego *Radulfus* fancti Georgii ad velum aureum Diac. Card. ff.

Datum Verone per manum *Alberti* fancte Romane ecclefie presbiteri Cardinalis & Cancellarii quarto idus Decembris Indictione quarta incarnationis dominice Anno millefimo centefimo octogefimo feptimo Pontificatus vero domini *Vrbani* Pape tertii Anno fecundo.

Abfalonis Archiepifcopi Lundenfes Litteræ protectoriæ datæ Monafterio de *Sora*.

Ex Cod. Diplomat. Sorenf. fol. XXX. b.

1188.

A*bfalon* Dei gratia Lundenfis Archiepifcopus Apoftolice fedis legatus Swetie primas dilectis filiis *Gaufrido* Abbati de Sora ceterisque fratribus regularem vitam profeffis quoniam fua nos Deus prouidentia in eminentiori loco conftituere voluit, equitatis intuitu conftringimur pauperum Chrifti neceffitatibus pro poffe fubuenire & eorum utilitatibus commodis prouidere iuftasque eorum poftulationis citra difficultatem admittere. Eapropter dilecti in domino filii petitioni veftre facilem prebentes affenfum prefenti fcripto vobis veftrisque fucceffforibus confirmamus quascunque poffeffiones quecunque bona imprefentiarum iufte & canonice obtinetis vel in futurum preftante domino iuftis modis poteritis adipifci in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis locum ipfum *Soræ* in quo monafterium veftrum fitum eft cum pertinentiis fuis. grangias veftras *Slaglöfe, Lyunghe, Gudiom, Bierbii*, *Wendlöfe*, *Vetheleby*. *Afwardabodhe*, *Egby* cum adiacentibus

tibus ſiluis & pratis & paſcuis & molendinis ſimiliter exteriores manſiones videlicet *Suærtinghe*, *Vbby*, *Hagueleff*, *Gloſtorp*, *Vinninghe*, *Querkeby*, *Skirpinghæ*, *Farethorp*, *Forneleff* cum adiacentibus terris & concoloniis ſuis. Preterea partem decimarum que ad ius veſtrum pertinebat dum eccleſie Roſkildenſi preeſſemus contulimus vobis in *Ringſtedhe hered* ſub atteſtatione Sigilli noſtri eo ſcilicet tempore quo nummi ſoluebantur pro decima. Sed cum ad hoc ventum erat ut annona ſolueretur nolentes deferre ſucceſſoribus noſtris recepimus illud & in recompenſatione aſſignauimus vobis decimam in parrochiis iſtis iure perpetuo colligendam *Ölöſæ*, *Haralſtad*, *Finnetog*, *Geslöff* cum capella de *Leogæ*, *Sundetop*, *Swartetop*, *Bierbii* cum adiacente capella de *Görslöff* adhec portionem noſtram tertiam videlicet partem oblationis apud memoriam beate *Margarete* in eccleſia ſancte *Marie* Roſkildenſis pia largitione conceſſimus vobis in perpetuum ſtatuimus igitur ut hec omnia vobis veſtrisque ſucceſſoribus integra & illibata conſeruentur eorum pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione collata ſunt uſibus omnimodis profutura interdicimus etiam ne ullus omnino hominum monaſterium veſtrum temere perturbare audeat vel poſſesſiones veſtras auferre vel ablatas retinere vel quolibet modo vobis inuitis diſtrahere vel diminuere vel quibuslibet vexationibus fatigare. Siquis autem huic noſtre confirmationi ſcientes contraire preſumſerit maledictionem & iram dei omnipotentis ſe nouerit incurſurum niſi reatum ſuum condigna ſatisfactione correxerit. cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax domini Ihu Xpi quatenus & in preſenti fructu bone actionis percipiant & in futuro premia eterne pacis inueniant.

CLEMENTIS III. Priuilegia data Monaſterio de Efrom.

Ex Codic. Diplomat. Efromenſi. fol. V. b.

1188.

CLEMENS Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei dilectis filiis Abbati monaſterii Ste Marie de Eſrom eiusque fratribus tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Religioſam vitam eli-

 gen-

gentibus. Apoſtolicum conuenit adeſſe preſidium. ne forte cuiuslibet temeritatis incurſus aut eos a propoſito reuocet aut robur quod abſit ſacre religionis infringat. Eapropter dilecti in domino filii veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus. & prefatum monaſterium Ste Marie de *Hesrom* in quo diuino eſtis obſequio mancipati. ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus. & preſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes. ut ordo monaſticus qui ſecundum deum & beati Benedicti regulam atque inſtitutionem Ciſtercienſium fratrum inſtitutus eſſe dinoſcitur perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Preterea quascunque poſſeſſiones quecunque bona idem Monaſterium in preſentiarum iuſte & Canonice poſſidet. aut in futurum conceſſione Pontificum. largitione regum vel principum. oblatione fidelium ſeu aliis iuſtis modis preſtante domino poterit adipiſci. firma vobis veſtrisque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum in quo prefatum monaſterium ſitum eſt cum omnibus adiacentiis & pertinentiis ſuis clauſtrum ipſum de *Heſrom* cum ſiluis. pratis molendinis. piſcariis & omnibus pertinentiis ſuis. *Widlingruth. Hafreholm. Byrgisholm. Sande. Tumathorp. Stenholt.* Domos Sancti *Martini. Hiarnetorp. Cracadal. Mothorp* in *Hallandia* & *Glumſlenswig.* cum villis. pratis. ſiluis & reliquis appenditiis ſuis. Sane laborum veſtrorum quos propriis manibus vel ſumptibus colitis. ſiue de nutrimentis veſtrorum animalium. nullus a vobis decimas exigere vel extorquere preſumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos e ſeculo fugientes liberos & abſolutos ad conuerſionem recipere. & eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper ne ulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem fas ſit de ipſo. ſine licentia ſui abbatis diſcedere. Diſcedentem vero ſine communium litterarum cautione nullus audeat retinere. Paci quoque & tranquillitati veſtre paterna in poſterum ſollicitudine prouidere volentes auctoritate apoſtolica prohibemus ne quis infra clauſuras locorum ſeu grangiarum veſtrarum furtum. rapinamue committere ignem apponere. hominem capere vel interficere audeat. ſeu aliquam violentiam exercere. Inſuper etiam apoſtolica auctoritate ſancimus ut quemadmodum a predeceſſoribus noſtris ſtatutum eſt nullus epiſcopus. neque ali-

qua

qua perſona ad Sinodos vel ad conuentus forenſes. vos ire compellat. Sed nec ad domos veſtras cauſa ordines celebrandi. criſma conficiendi cauſas tractandi vel aliquos conuentus publicos conuocandi. quiſquam vobis inuitis preſumat accedere. Sancimus etiam ut ſi Epiſcopus in cuius parrochia domus veſtra fundata eſt tertio per interualla temporum cum humilitate, qua conuenit requiſitus ſubſtitutum Abbatem benedicere forte noluerit. proprios nouicios benedicere. & alia que ad officium ſuum pertinent exercere. donec idem Epiſcopus duriciam ſuam recogitet. & benedicendum Abbatem benedicere non recuſet. Sane ſi epiſcopi aliquid a vobis preter obedientiam debitam vel principes terre contra libertatem ordinis a predeceſſoribus noſtris & a nobis indultam expetierint liberum ſit vobis auctoritate apoſtolica denegare quod petitur ne occaſione iſta predictus ordo qui hactenus liber extitit. humane ſeruitutis laqueo vintiatur. Illud adicientes. ut nullus Epiſcopus regularem Abbatis veſtri electionem impediat. aut de inſtituendo. vel remouendo. ſeu deponendo eo qui pro tempore fuerit. contra ſtatuta Ciſtertienſis ordinis & auctoritate priuilegiorum veſtrorum ſe nullatenus intromittat. Quod ſi epiſcopi aliquam propter hoc in eccleſias veſtras vel perſonas ſententiam promulgauerint eandem ſententiam tanquam contra Apoſtolice ſedis indulta prolatam. ſtatuimus irritandam. Cum vero propriorum Epiſcoporum copiam non poteſtis habere. Si aliquem epiſcopum per vos tranſire contigerit. de quo plenam notitiam habeatis ab illo. & vicinis epiſcopis cum diocceſana ſedes vacauerit. benedictiones vaſorum veſtium. Monachorum ordinationes & altarium conſecrationes. recipere valeatis. Sic tamen ut propriis epiſcopis ex hoc in poſterum nullum preiudicium generetur. Auctoritate quoque Apoſtolica interdicimus ne quis vicinos vel mercenarios viros. pro eo quod vos ad laborandum adiuuerint. in illis diebus in quibus laboratis & alii feriantur. ut aliqua occaſione eorum que ab apoſtolica benignitate vobis indulta ſunt. ſeu benefactores veſtros. pro eo quod aliqua beneficia. de proprio vobis. aut obſequia ex caritate preſtiterint interdicere aut vinculo anathematis audeat innodare Quod ſiquis aliquem de familia veſtra donec in famulatu veſtro permanſerit. propter detentionem decimarum. vel alius quis a ſede apoſtolica ordini veſtro conceſſum. excommunicationis vel interdicti ſen-

ſententiam promulgauerit. liceat vobis eos metu mortis abſoluere & ſi eorum Presbiteri humiliter requiſiti, id efficere forte noluerint, vel malitioſe diſtulerint. ipſis eccleſiaſtica ſacramenta conferre. Liceat quoque vobis in monachos vel conuerſos veſtros. qui de clauſtro veſtro ſine licentia abbatis ſui exierint. ſi forte vobis inuitis aliquis eos retinere preſumſerit ſententiam regularem ex noſtra auctoritate proferre. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prefatum monaſterium temere perturbare aut eius poſſeſſiones auferre. vel ablatas retinere. minuere. ſeu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed omnia integra conſeruentur eorum. pro quorum gubernatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura. Salua ſedis apoſtolice auctoritate. Sique igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisue perſona, hanc conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere temptauerit. ſecundo tertioue commonita. niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honorisque ſui careat dignitate. Reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat. & a ſacratiſſimo corpore & ſanguine dei & redemptoris domini noſtri Ieſu Xpi aliena fiat. atque in extremo examine diſtricte ultioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Dni noſtri Jeſu Xpi. Quatenus & hic fructum bone actionis percipiant, & apud diſtrictum iudicem. premia eterne pacis inueniant Amen.

Ego *CLEMENS* Catholice eccleſie Epiſcopus.
Ego *Jahannes* Ste Marie Presbiter Cardinalis.
Ego *Pandulfus* Presbiter Cardinalis Baſilice XII Apoſtolorum.
Ego *Albrand* tit. Ste Crucis in Jeruſalem Presbiter Cardinalis.
Ego *Bobo* tit. ſancte Anaſtaſie Presbiter Cardinalis.
Ego *Alexander* Presbiter Cardinalis. tit. . . .
Ego *Petrus* titi Sti Laurentii in Damaſo Presbiter Cardinalis.
Ego *Jacobus* Diaconus Card. Ste Marie in Coſmidyn.
Ego *Gratianus* Storum Coſme & Damiani Diaconus Card.
Ego *Gerardus* Sti Adriani Diaconus Card.
Ego *Bernardus* Ste Marie Noue Diaconus Card.
Ege *Gregorius* Ste Marie in Aquino Diaconus Card.

Datum

Datum *Laterani* per manum *Moiſe* Ste Romane eccleſie Subdiaconi Vicem agentis Cancellarii. XVII. Kal. Aprilis. Indictione. VII. Incarnationis Dominice Anno M.C.LXXXVIII. Pontificatus vero Dni. *CLEMENTIS* Pape III. anno ſecundo.

CELESTINI III. Privilegia data Monaſterio de *Eſrom.*
Ex Cod. Diplomat. Eſrom. fol. VIII. a.

· 1192.

CELESTINUS Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei dilectis filiis *Walberto* Abbati. monaſterii ſancte Marie de Eſrom eiusque fratribus. tam preſentibus quam futuris regularem vitam profeſſis in PPM. Regularem vitam eligentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe preſidium ne forte cuiuſlibet temeritatis incurſus aut eas a propoſito reuocet. aut robur quod abſit ſacre religionis infringat. Ea propter dilecti in domino filii veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus & prefatum Monaſterium Ste *Marie* de *Eſrom* in quo diuino eſtis obſequio mancipati. ſub beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus & preſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes ut ordo monaſticus qui ſecundum Deum & beati *Benedicti* regulam atque inſtitutionem Ciſtertienſium fratrum in eodem monaſterio inſtitutus eſſe dinoſcitur perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Preterea quaſcunque poſſeſſiones quecunque bona. idem monaſterium in preſentiarum iuſte & canonice poſſidet. aut in futurum conceſſione pontificum. largitione Regum vel Principum. oblatione fidelium ſeu aliis iuſtis modis preſtante domino poterit adipiſci. firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum in quo prefatum monaſterium ſitum eſt. cum omnibus adiacentiis & pertinentiis ſuis. Clauſtrum ipſum de *Eſrom.* cum ſiluis. pratis. molendinis. piſcariis & omnibus pertinentiis ſuis. *Willingeruth. Hafraholm, Byrgiſholm. Sande. Thumathorp. Toteholt.* cum omnibus attinentiis ſuis. *Haleſe* cum omnibus que pertinent. *Stenholt.* Domos Sti *Martini. Hiarnethorp. Cracadal. Mothorp* in *Hallandia.* & *Glumſtenswigh.* cum villis. pratis. ſiluis. & reli-

reliquis appenditiis ſuis decimas quoque parrochie que dicitur *Eſber-netorp.* quam *Abſalon* Lundenſis Archiepiſcopus vobis dedit & ſcripto autentico confirmauit. Sane laborum veſtrorum quos propriis manibus aut ſumptibus colitis ſiue de nutrimentis animalium veſtrorum nullus a vobis decimas exigere vel extorquere preſumat. Liceat quoque vobis clericos vel laicos liberos & abſolutos e ſeculo fugientes ad conuerſionem recipere & eos abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper ne ulli fratrum veſtrorum poſt factam in eodem loco profeſſionem fas ſit de ipſo ſine licentia ſui Abbatis diſcedere. diſcedentem vero ſine communium litterarum cautione. nullus audeat retinere. Paci quoque & tranquillitati veſtre paterna in poſterum ſollicitudine prouidere volentes. auctoritate apoſtolica prohibemus ne quis infra clauſuras locorum ſeu grangiarum veſtrarum. furtum rapinamue committere. ignem apponere. hominem capere vel interficere audeat. ſeu aliquam violentiam exercere. Inſuper etiam apoſtolica auctoritate ſancimus. ut quemadmodum a predeceſſoribus noſtris ſtatutum eſt. nullus Epiſcopus neque alia perſona ad ſinodos vel ad conuentus forenſes vos ire compellat. Sed nec ad domos veſtras cauſa ordines celebrandi. Criſma conficiendi. cauſas tractandi. vel aliquos conuentus publicos conuocandi. quiſquam vobis inuitis preſumat accedere. Sancimus etiam ut ſi Epiſcopus in cuius parrochia domus veſtra fundata eſt. tercio per interualla temporum cum humilitate conuenit requiſitus ſubſtitutum abbatem benedicere forte noluerit proprios nouitios benidicere & alia que ad officium ſuum pertinent exercere. donec idem epiſcopus duritiam ſuam recogitet & benedicendum Abbatem benedicere non recuſet. Sane ſi epiſcopus aliquid a vobis preter obedientiam debitam vel principes terre contra libertatem ordinis a predeceſſoribus noſtris & nobis indultam expetierint. liberum ſit vobis auctoritate apoſtolica denegare quod petitur. ne occaſione iſta predictus ordo qui hactenus liber extitit humane ſeruitutis laqueo vincatur. Illud adicientes ut nullus epiſcopus regularem abbatis veſtri electionem impediat. aut de inſtituendo vel remouendo. ſeu deponendo. eo qui pro tempore fuerit contra ſtatuta Ciſtertienſis ordinis & auctoritatem priuilegiorum noſtrorum ſe ullatenus intromittat. Quod ſi Epiſcopi aliquam propter hoc in eccleſias veſtras vel perſo-

nas

nas ſententiam promulgauerint. eandem ſenteniam tanquam contra apoſtolice ſedis indulta prolatam ſtatuimus irritandam. Cum vero propriorum Epiſcoporum copiam non poteſtis habere. ſi aliquem epiſcopum per vos tranſire contigerit. de quo plenam notitiam habeatis. ab illo & vicinis epiſcopis cum dioceſana ſedes vacauerit. benedictiones vaſorum & veſtium. Monachorum ordinationes. & altarium conſecrationes recipere valeatis. Sic tamen ut propriis Epiſcopis ex hoc in poſterum nullum preiudicium generetur. Auctoritate quoque Apoſtolica interdicimus. ne quis vicinos, vel mercenarios veſtros. pro eo quod vos ad laborandum adiuuerint in illis diebus in quibus vos laboratis. & alii feriantur vel aliqua occaſione eorum que ab apoſtolica benignitate vobis indulta ſunt. ſeu benefactores veſtros pro eo quod aliqua beneficia de proprio vobis vel obſequio ex caritate preſtiterint. interdicere aut vinculo anathematis. audeat innodare. Quod ſi quis aliquem de familia veſtra donec in famulatu veſtro permanſerit detentionem decimarum vel aliud quid a ſede apoſtolica ordini veſtro conceſſum excommunicationis vel interdicti. ſententiam promulgauerit liceat vobis eos metu mortis abſoluere. & ſi eorum presbiteri humiliter requiſiti id efficere forte noluerint vel malitioſe diſtulerint. ipſis eccleſiaſtica ſacramenta conferre. Liceat quoque vobis in monachos vel conuerſos veſtros. qui de clauſtro veſtro ſine licentia abbatis ſui exierint ſi forte vobis inuitis aliquis eos retinere preſumpſerit. ſententiam regularem ex noſtra auctoritate proferre. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prefatum monaſterium temere perturbare. aut eius poſſeſſiones auferre. vel ablatas retinere. minuere ſeu quibuslibet. vexationibus fatigare. Sed omnia integra conſeruentur eorum. pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura. Salua ſedis apoſtolice auctoritate. Siqua igitur in futurum eccleſiaſtica ſecularisue perſona hanc noſtre conſtitutionis paginam ſciens contra eam temere venire temptauerit. ſecundo. tertioue commonita niſi reatum ſuum condigna ſatiſfactione correxerit poteſtatis honoriſque ſui careat dignitate. & a ſacratiſſimo corpore & ſanguine dei & domini redemptoris noſtri Ihu Xpi aliena fiat. atque in extremo examine diſtricte ultioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax dni noſtri Jeſu Xpi. Quatinus & hic

 fructum

fructum bonum actionis percipiant & apud districtum iudicem premia eterne pacis inueniant. Amen.

Ego *CELESTINUS* Catholice Ecclesie Episcopus.
Ego *Albinus* Albanensis Ecclesie Episcopus.
Ego *Octauianus.*
Ego *Johannes* Preneslianensis Ecclesie Episcopus.
Ego *Petrus* Portuensis & Ste Rufine Episcopus.
Ego *Pandus* Basilice XII Apostolorum Presbiter Cardinalis.
Ego *Melior* sanctorum Johannis & Pauli Presb. Card.
Ego *Johannes* tit. Sti Clementis Card. Viterbiensis & Tusc. Episcopus.
Ego *Romanus* tit. sancte Anastasie Presbit. Card.
Ego *Guido* Presbit Card. Ste Marie trans Tiberim tit. Calixti.
Ego *Hugo* Presbit. Card. Sti Marci tit. Equini.
Ego *Johannes* tit. Sti Stephani in Celio monte Presbit. Card.
Ego *Cinthinus* tit Sti Laurentii in Lucina Presbit. Card.
Ego *Somffridus* tit. Sti Praxedis Presbit. Card.
Ego *Bernardus* Sti Petri ad Vincula Presbit. Card. tit. Eudoxie.
Ego *Findantius* tit. Sti Marcelli Presbit. Card.
Ego *Grauous* Storum Cosme & Damiani Diaconus Card.
Ego *Gregorius* Ste Marie in Porticu Diaconus Card.
Ego *Gregorius* Ste Marie in Aquino Diaconus Card.
Ego *Gregorius* Sti Georgii ad velum aureum Diacon. Card.
Ego *Lotharius* Storum Sergii & Bachi Diaconus Card.
Ego *Nicolaus* Ste Marie in Cosmidyn Diaconus Card.
Ego *Bobo* Sti Theodori Diaconus Card,
Ego *Petrus* Ste Marie in via lata Diaconus Card.
Ego *Centius* Ste Lucie in Orthea Diaconus Card.

Datum *Laterani* per manum *Egidii* Sancti *Nicolai* in carcere Tulliano Diaconi Cardinalis. III. nonas Martii. Indictione. XI. Incarnationis Dominice Anno M.C.XCII. Pontificatus vero Dni *CELESTINI* Pape. III anno secundo.

CANUTI

CANUTI Regis Litteræ confirmatoriæ (in compendium redactæ) bonorum Monachis Sti *CANUTI* Otonienfibus ab *ERICO Bono* oblatorum, ita tamen ut priuilegia fanctimonialibus de *Burg*, a *WALDEMARO* Rege, illorum beneplacito concefla, farta & tecta maneant.

Ex Apographo Chartaceo, manu Arnæ Magnæi. No. 159.

1193. die 22 Januarii.

CANUTUS Danorum & Slauorum Rex ftatuit ut ea bona quæ *ERICUS* illius proavus, Rex Danorum cognomine & virtute *BONUS* dederit Monachis Sancti *CANUTI*, ut libera & rata fint, excepto beneficio quod *WALDEMARUS* pater Rex fua petitione fanctimonialibus de *Burg*, fratrum *Othonienfium* beneplacito obtinuit. Hæ moniales & ordinem & ab ipfis monachis habuere. Priuilegium fanctimonialium eft, ut habeant poteftatem molendi unam horam qualibet anni feptimana in Monachorum Sancti *CANUTI* molendinis, absque exactione farinæ una exceptione debent hæ moniales aliquid reditus frumenti habere ex Monachis ftatuto tempore. Hæ etiam moniales conferunt villulam fuam *Iffufe* & proximam aquam iacens ufque ad urbem fratribus monachis prædictis. Teftes donationis funt, Dominus *WALDEMARUS* frater gloriofi Regis *CANUTI* Dux Slefwicenfis Dominus *Sverco*, *Henricus Skerp*, *Gunni Balti*, *Aghe Wind*, *Thorbiörn Kry*, *Olaus Prybbe*, *Petrus* filius *Strangi*, *Elof* de *Sprouna* (&) plures alii. Datum per manus *Nicolai* Capellani de *Veftuui* in *Nyburg* Anno Dominicæ Incarnationis M.C. XCIII. XI. Kl. Februarii in die Sancti *Vincentii* Martyris.

Ego *CANUTUS* Rex. ff.

Ego *Nicolaus* de *Waln* *CANUTI* Regis Capellanus.

WALDEMARI II. Litteræ confirmatoriæ Priuilegiorum Monachis Sti *CANUTI* Ottoniensis datorum, quibus censum æstiualem de *Othense* & X marchas argenti de Insula *Sild* insuper iis confert.

Ex Apographo Chartaceo. No. 160.

1203.

In nomine sancte & indiuidue Trinitatis. Ego *WALDEMARUS* Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex, Dux Jutie dominus Nordalbingie tam presentibus quam futuris in perpetuum. Considerantes diligentius statum huius circumstantie, ea tantum modo cognouimus mortalibus usibus reseruari, quodque premia hominum circumspectorum diuine remunerationis intuitu erogauerit succedentis seculi *) ferociter reditura. Quod cum in hoc corpore constitutus sibi quisquam non timuerit subtrahere & eorum qui necessitatem patiuntur usibus ministrare, hoc profecto cum nudus ad uterum matris sue unde nudus exierat reuertitur se non dubitet inuenire. Eapropter antecessorum nostrorum piis vestigiis incedere cupientes & ab eorum virtutis & caritatis operibus in quantum nobis dominus permiserit eos satagentes ullatenus declinare cum uniuerso in nostro dominio constitutis tenemur iniustitia non desere re ullum . . nos recognoscimus debitores, qui relictis huius mundi illecebris nudi ab huius seculi naufragio euaserunt diuino se incessanter seruitio mancipantes. Scire igitur volumus uniuersos, quod religiosos Ecclesie beati *KANUTI* *Otthense* seruitores speciali quadam prerogatiua caritate & beneuolentia amplectentes libertatem, quam ab antecessoribus nostris optinuerunt, quorum beneficiis & elemosinis Monasterium hoc recognoscitur institutum, nullatenus decernimus minuendum, sed secundum tenorem tam presentis quam prioris nostri sigilli & litterarum apicibus consignatum inuiolabiliter conseruandum, ita videlicet ut possessiones & colonos ipsorum uniuersos ab exactione studiorum & expeditionum & omni seruitio iuri regio debito liberi permaneant & immunes super hoc nulli exactorum nostrorum sed monachis tantum modo reddendas. Statuimus etiam ut censum estivalem de *Othense* & decem marchas

*) fertiliter reddituræ, *legend.*

marchas argenti de Insula *Siland* annuatim reddendas ad *) vesturam fratrum quam ab antecessoribus habuere, non noster exactor, sed eorum tutor omnimodo suscipiat. Ne igitur alicui exactorum nostrorum huic liceat contradicere vel nostre constitutioni in aliquo contraire eam litterarum & sigilli nostri testimonio dignam duximus confirmare. Siquis vero constitutionem nostram & institutionem non attendens hiis attemptauerit ausu temerario obuiare. indignationem nostram incurrens iram supremi iudicis se metuat meruisse. Et quod omnibus fere regum transeuntibus officio teneretur caritate ministrare tam quadraginta quam (XX) marcharum exactionem, & ut pistores eiusdem Ciuitatis nusquam preter ad illorum molendina molere **) decenter, concessimus.

Nicolai Petri filii donatio dimidiæ portionis suæ unacum mansione in *Barhem*, Monachis in *We* facta.

Ex Tom. VIII. Bartholin. manu Arnæ Magnæi p. 156. Apogr. Chartac. vid. No. 161.

1211.

Anno incarnationis dominice M.CC.XI. Ego *Nicolaus* filius *Petri* ob salutem anime mee sanus & incolumis in presentia domini *A.* Archiepiscopi & domini *Ingemari* prefecti ac multorum nobilium virorum fratribus in *We* dimidiam partem portionis mee confirmaui scotando super altare sancte *Marie* astante Archidiacono. *A.* & decano. *T.* multisque aliis tam clericis quam laicis. Sed ne aliqua calumpnia eis post dies meos super hoc possit obici. & que geruntur in tempore ne labantur cum tempore bonorum virorum ac litterarum solent perhennari testimonio. & ne filiorum aut aliorum cognatorum iuuentus nostrum liceat irritare donum. portionem cum mansione in *Barhem* redemi ac sigilli nostri testimonio confirmaui. Quicunque igitur donum prenominatum & confirmatum irritum facere conatus fuerit iram dei omnipotentis & beate *Marie* Virginis & omnium sanctorum in se prouocasse se non dubitet & partem habeat cum illis qui dixerunt domino deo scientiam viarum tuarum nolumus. Amen.

*) vestituram. **) debeant.

Andreæ

Andreæ Sunonis Archiepiſcopi Lundenſis Confirmatio ſuper ſcotata manſione *Barem* fratribus in *We* per *Nicolaum Petri.*

Ex Tomo Bartholini VI. pag. 509. ibidem manu Arnæ Magnæi. No. 162.

1211.

A. Dei gracia Lundenſis Archiepiſcopus Suethie primas. Omnibus ad quos preſentes litere peruenerint. Salutem in vero ſalutari. Uniuerſitati veſtre notum facimus quod anno incarnationis dominice M. CC.XI. *Nicolaus* filius *Petri* ob ſalutem anime ſue ſanus & incolumis in die qua dominus *J.* prefectus filiam ſuam domino. *P.* filio *Ebbonis* deſponſauit in *We* in preſentia noſtri aſſiſtente Archidiacono *A.* & Decano *T.* & domino. *J.* prefecto multisque aliis nobilibus tam clericis quam laicis fratribus in *We* dimidiam partem portionis ſue confirmauit ſcotando ſuper altare ſancte *Marie* quam portionem ſtatim facta conditione cum quadam manſione in *Barem* redemit. huius rei teſtes ſumus. Quicunque ergo prenominatum donum tam manifeſtum ac taliter confirmatum irritum facere conatus fuerit, iram dei omnipotentis & beate *Marie* virginis, omniumque ſanctorum ſe prouocaſſe ſuper ſe non dubitet. Inſuper & noſtre ſubiaceat excommunicationi. quousque digne & deo & eisdem fratribus ſuper hoc ſatisfecerit.

INNOCENTII III. Bulla Confirmatoria data Monaſterio de *Sora* ſuper Decimis in *Bierbii* aqvilonari, domo de *Burg*, de *Bromage* &c.

Ex Cod. Diplomat. Sorenſ. fol. XXXII. a. exſcripta ibi ex Autographo ſub plumbo.

1212. die 2 April.

INNOCENTIUS Epiſcopus ſeruus ſeruorum dei dilectis filiis Abbati & fratribus monaſterii de *Sora* Ciſtertienſis ordinis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum a nobis petitur quod iuſtum & honeſtum tam vigor equitatis, quam ordo exigit rationis ut id per ſollicitudinem officii noſtri ad debitum perducatur effectum; ea propter dilecti in Domino filii iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu deci-

decimas de *Bierbii* aquilonari & de *Bromage* ac domum de *Burgh* cum omnibus pertinentiis fuis quas venerabilis frater nofter *Petrus* Rofkildenfis Epifcopus vobis conceffit intuitu pietatis ficut eas iufte ac pacifice poffidetis ut in ipfius Epifcopi fuper his confecto autentico continetur vobis & per vos eidem monafterio auctoritate apoftolica confirmamus & prefentis fcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc noftre confirmationis paginam infringere vel ei aufu temerario contraire. Siquis autem hoc attemptare prefumferit indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoftolorum eius fe nouerit incurfurum. Datum *Laterani* quarto nonas Aprilis. Pontificatus noftri Anno quinto decimo.

WALDEMARI II. Transactio pro liberatione fua inita.

Ex Apograph. defumto ex Autogr. in Archivo Zwerinenfi.

1224. die 4 Julii.

Hec eft forma liberationis domini Regis *WALDEMARI* & filii eius prefentibus Magiftro Hermanno Domus Teutonicorum, & aliis nuntiis imperii. Dominus Rex promifit, quod accipiet crucem iturus in fubfidium terre fancte, & egredietur de regno fuo a menfe Augufto proxime venturo poft duos annos & ibit ducens fecum centum naues Cockonibus & fneccis computatis ut primo yeme poft exitum fuum fi dominus dederit fit in Yfpania & eftate proxima fubfequente veniat in terram fanctam. Ibi fecundum confilium Regis Jerofolimitani & aliorum Magnatum per annum integrum moraturus. Si vero morte preuentus fuerit, vel alia caufa legitima prepeditus, dabit viginti quinque millia marcarum argenti in fubfidium terre fancte, prefentaturus eas a die, pro quo iter peregrinationis arripere deberet ad annum, in ciuitate *Lubeke*, nunctiis Regis Jerofolimitani & fratribus Domus Teutonicorum, ita videlicet, quod nihil de fupradicta pecunia in ufus proprios conuertere debeant, fed in animarum fuarum periculo expendant ad opus terre fancte, prout viderint melius expedire. De itinere, vel de pecunia, fi perfonaliter Rex ire non po-

potuerit, pro itinere perſoluendo preſtabit Rex & ſui omnem cautionem, preter obſides & pignora, quam petierint Domini Legatus Archiepiſcopi Colonienſis, Epiſcopus Hildeſienſis, Magiſter Domus Teutonicorum, Comes *Sifridus* de Blankenburg, & eam ſecundum eorum conſilium & mandatum inuiolabiliter ratam hebebit. Si aliquis prediƈtorum intereſſe non potuerit, nihilominus procedatur. Item Rex Terram Transalbinam integraliter reſtituet imperio & ea priuilegia, que ſuper eadem terra ei data fuerint in guerra pendente, Imperio reſtituet uniuerſa, & eatenus prediƈte terre renunciabit, ut nec ipſe, nec filii ſui ſuper eadem terra de cetero habeant aƈtionem. Terram etiam illam quam Comes Albertus de *Orlamunde* a Rege in pheudo tenuit, & alia bona, que in eadem terra Regi vocabant, diƈtus Comes Albertus in pheudo ab imperio recipiet, & Imperium preſtabit ei ſuper eis contra quemlibet warandiam. Epiſcopi quoque in eadem terra conſtituti, ſcilicet *Lubicenſis*, *Raceburgenſis, Swerinenſis*, regalia ſua ab imperio recipient. Preterea Rex liberos dimittet omnes illos ubicunque conſtitutos, qui in prediƈta terra ei homagio vel iuramento fuerunt aſtriƈti, & ipſi iurabunt Imperio & Comiti *Alberto* ad ſuam iuſtitiam. Vtrobique & bona, que a Rege tenebant, a Comite *Alberto* recipient. Item Rex & Comes *Albertus* terram *Boicenburg* & terram *Zuerin*, cum omnibus rationabiliter attinentibus, Comiti *Heinrico* de Zuerin libere dimittent, quas ab imperio recipiet, & reedificabitur ei Caſtrum *Wotmunde*, prout erat quando deſtruƈtum fuit. Preterea omnia bona, que Comes *Heinricus* a Comite *Alberto* tenebat, ubicunque ſita ſunt iterum tenebit & Vaſalli eius. Item bona, que *Dietericus Scacman* a Comite *Alberto* cum filio matris ſue debet habere, de iure tenebit. Item Rex matri uxoris Comitis *Henrici* terram eius reſtituet, vel duo millia marcharum dabit. De diƈta terra *Transalbina* non repetenda ſecundum conſilium Principum Imperii preſtabit Rex omnem cautionem quam potuerit, vel quam principes voluerint per obſides & pignora. Cum Rex fuerit in curia *Bardavic* Principibus preſentatus omnem quam potuerit, & quam principes requiſiuerint faciet cautionem, per obſides & pignora, quod terras *Slauie*, ſuper quibus cauſa vertitur inter Imperium & Regnum Dacie, die conuenienti ſibi a principibus prefixa,

fixa, Imperio dimittet, vel ſecundum iuſticiam vel ſecundum gratiam retinebit. Item dominus Rex accipiet Regnum *Dacie* de manu Imperii & ei homagium faciet, ſecundum quod alii Principes facere ſolent & fidelitatem bona fide ſeruabit. Item Rex & Comes *Albertus* firmam facient cautionem que *Oruede* dicitur Comiti *Henrico* pro ſe & pro omnibus ſuis amicis & cognatis. Et ut iſta *Oruede* rata habeatur & firma dabit Rex obſides, unum de filiis ſuis legitimis, & decem alios, quinque de *Dacia* & quinque de *Holſatia*. Iſti dabuntur ad decem annos, & mutabuntur pro temporis opportunitate, cum opus fuerit. Iſti obſides dabuntur Imperio vel principibus Imperii & ipſi committent eos quibus ipſi voluerint. Item Rex dabit pro redemptione ſua quadraginta millia marcharum argenti Comiti *Henrico*, que preſentabuntur Imperio & principibus. Iſta pecunia dabitur in pondere Colonienſi uno lothone minus valente in unaquaque marca examinato argento. In eadem valoris quantitate, pecunia, que ad opus terre ſancte dabitur, perſoluetur. De pecunia quadraginta millium marcharum, dabit Rex viginti millia marcarum tam in pecunia, quam in pignoribus, ut ipſe & filius ſuus ſimul egrediantur. Quod ſi in egreſſu ſuo viginti millia marcarum ſoluere non poſſit, ſolutis decem millibus marcarum egredietur ipſe, filio ſuo ſeniore pro decem millibus remanente. Que decem millia cum primum ſoluta fuerint, filius ſenior liber egredietur. De reſiduis autem viginti millibus marcarum dabit Rex triginta obſides adultos & unum de filiis ſuis quodſi triginta obſides habere non potuerit, dabit quindecim adultos & totidem iuuenes cum duobus filiis ſuis. & ſi quindecim adultos habere non potuerit, dabit triginta pueros cum tribus filiis ſuis. Iſti obſides preſentabuntur Imperio, ſicuti ipſe Rex. De his duobus articulis tantum, videlicet pro *Oruede* & pro pecunia redemptionis, dabuntur obſides. de poſſeſſionibus, quas Rex in Terra *Transalbina* pecunia comparauit, pro ſue voluntatis arbitrio ordinabitur. Item ſi in curia *Bordwic* pars predicte pecunie propter temporis breuitatem perſolui non potuerit, ſecundum conſilium principum Imperii preſtabit Rex & ſui cautionem, quod die ſibi a principibus pre figendo, reſiduum pecunie perſoluant, & Rex ibi ſecundum conſilium principum ſuis reſtituetur hominibus. Item in feſto natiuitatis

Oo 2 beate

beate virginis proxime venturo Dominus Rex Romanorum & Principes Imperii *Bardwic* curiam celebrabunt ad ea diffinienda, que superius dicta sunt. Et ut hec rata habeantur, & inuiolabiliter obseruentur subscripti iurauerunt, & in fide promiserunt. Comes *Albertus Wicpertus* Dapifer suus, *Reinfridus* de *Schorlemer*, *Hinricus* Pincerna, & alii quam plures homines sui. Hi Dani domini. *Buro* Pincerna, *Scozio* Marschallus, *Johannes* Marschallus, *Trugillus* Dapifer, & alii quam plures. Ex parte altera. Comes *Henricus* de *Zwerin*, Comes *Hermannus* de *Woldenberg*, Comes *Heinricus* de *Sladen*, Comes *Heinricus* de *Danneuberg* & duo filii sui, Comes *Heinricus* de *Luchow*, Comes *Conradus* de *Regenstein*. *Lupoldus Vrsus*. *Burchardus* aduocatus de *Luchow*. *Dietericus Scakman*, & alii quam plures. He promissiones & iuramenta sub tali conditione facta sunt, ut, si dominus Rex Romanornm & Principes Imperii ea, que, supra dicta sunt, voluerint adimplere, supradicti promissores ad hec obseruanda minime tenebuntur, ita quod a iuramentis & promissionibus sint penitus absoluti. Nunctii Imperii Dominus *Bernardus* de *Horstmaria*, Comes *Hermannus* de *Woldenberg*, *Guncelinus* Imperialis aule Dapifer, Dapifer de *Waltpurg*, Dapifer Domini Coloniensis Archiepiscopi, promiserunt in fide, quod modis omnibus & bona fide studebunt, ut ea que supra dicta sunt, principes prosequantur, & hoc item Magister Domus Teutonicorum facturum se dixit Acta sunt hec anno incarnationis Dominice. M.CC.XXIIII. mense Julio. IV. Non. Julii. Indictione XII.

Ex X Sigillis, quæ olim appenderant, octo supererant.

Alia

Alia Transactio super libertatione *WALDEMARI* Regis.

1225. die 17 Novembris.

Hec est forma compositionis facte super liberatione Regum Dacie. Pro liberatione eorum dabuntur Comiti *Heinrico* de *Zwerin* XLIV millia marcarum puri argenti. unaqueque marca lotone minus valente, cum pondere coloniensi. Insuper uniuersum aurum, quod ad ornatum Regine pertinebat, preter coronam, & exceptis his, que ante discessum suum ob salutem anime sue claustris & aliis ecclesiis conferebat. Preterea dabuntur indumenta centum militum, scilicet cuilibet decem ulne de *Scarlatto Flandrensi*, & duo timmer & dimidium de pellibus variis. In exitu Regis senioris dabuntur sex millia marcarum. In Carnipriuio venturo dabuntur tria millia marcarum, pro quibus erunt obsides hii *Acer Juliani* filius, *Nicolai**) *Lai* filius, *Biurn* filius **) *Fuui*. Ex his tribus milibus precipue duo millia tunc dabuntur. Si autem de his dandis defectus fuerit, *Jacobus* de *Mone*, *Petrus Strangi* filius, *Biurn Pincerna*, vel duo ex eis *Lubeke* intrabunt, donec defectus idem suppleatur. Predicti vero *Acer*, *Nicolaus* & *Biurn* pro residuis mille marchis in obsidione manebunt. Exeunte Rege antiquo duo filii eius intrabunt cum XL obsidibus aliis, XX. senioribus, & totidem iuuenibus, quos Comes *Heinrcius* de *Dacia* eligere voluerit. Item in proximo Pascha dabuntur nouem millia marcarum, cum quibus Dux *Ericus* intrabit, & exhibit Rex iunior, & cum eo IX obsides. Remanentes vero obsides mutari possunt cum aliis eque valentibus filiis Regis exceptis. Item in festo *Michaelis* subsequenti dabuntur decem milia marcharum, & exibit Dux & mutabuntur obsides decem subtractis. In pascha sequenti dabitur medietas remanentis pecunie, & mutabuntur obsides decem liberati. In assumptione beate Virginis sequente post secundum pascha, summa totius pecunie remanentis debet esse persoluta. Data tota summa pecunie alter filiorum Regis exibit, quem Comes *Henricus* voluerit, quem vero ad remanendum elegerit cum aliis decem obsidibus stabit pro *Oruethe* per decem annos, qui tamen singulis annis mutabuntur. Et Rex filium suum si voluerit, alio filio suo mutabit. Quod si tota pecunia

*) *forte* Olai *sive* Lagi. **) *rectius* Tuui.

cunia in terminis prescriptis ad plenum solui non potuerit, quot millia soluta non fuerint, tot viri honesti de Dacia, quos Comes *Heinricus* de *Zwerin* nominauerit, intrabunt ad obsides, donec pecunia solui possit, & tunc exibunt hii cum aliis obsidibus sicut superius est difinitum. Si Regem seniorem, ante quam argentum fuerit persolutum de medio transire contigerit, debiti remanentis summa ad medium minuetur. Si vero Regem iuuenem infra solutionem debiti mori contigerit, remanente pecunia tertia subtrahetur pars. Si ambo mortui fuerint ante solutionem debiti, *Dani* totaliter erunt liberi & obsides omnes sue restituentur libertati, preter illos qui pro *Orueth* decem annis stare debent. Qui semel obses fuerit, vel filium obsidem posuerit, secundo non erit obses, nisi sponte intrare voluerit. Si vero obsidum aliquis effugerit, ipse remittetur, vel alius loco suo eque bonus substituetur. Dominus Rex omnes terras intra *Eidram* & *Albiam* fluuios sitas, ad imperium pertinentes, videlicet a descensu *Eidriæ* in mare usque ad aquam *Lenoldesowe* & ab eadem aqua usque ad mare, terras domini *Burwini* & omnes terras *Sclauie*, preter *Rugiam*, Imperio dimittere debet. Castrum *Reinoldesberch* Comiti *Adolpho* reddetur decem diebus post Regis exitum in eo statu, quo Rex illud habuit. De hoc habebitur respectus ad iuramentum Regis suosque obsides, & dominus *Jacobus* de *Mone* & unus de *Dacia*, quem ipse voluerit pariter se obsidioni obligabunt, donec idem Castrum redditum fuerit. Omnia priuilegia que Rex super dictis terris obtinuerat & habet Comiti *Henrico* restituet. Rex & ceteri nobiles Dacie promittent & iurabunt quod nullum auxilium prestabunt Comiti *Alberto* ad castra & terras obtinendas que habet & habuit. Quicunque ad Danos confugerunt, pheoda sua que de iure habere debent, rehabebunt, facta domino suo, a quo ea tenebant securitate. Rex & Dani idem ius *Theutonicis* exhibebunt & facient. Item Rex & Dani nullum Theutonicum in lesionem *Henrici* & *Adolphi* Comitum predictorum manu tenebunt, similiter nec ipsi facient. Captiui & obsides liberi dimittentur. Lubecenses, Hamburgenses & ceteri terre huius mercatores, siue quicunque alii de Romano imperio mercatores, frequentare volentes eo iure & libertate fruentur, qua usi fuerant ante captiuitatem Regis   Centum equos dabit Rex in Pascha pro-

proximo quinquaginta dextarios, & totidem palefridos unumquemque dextarium X. marcas valentem. palefridum quinque. Indumenta militum dabuntur in carnipriuio proxime venturo. Ut hec omnia rata habeantur & fideliter obseruentur sepedicto Comiti *Henrico* de *Zwerin*, uxori sue, filiis suis, cognatis & amicis, videlicet *Wolrado* Comite de *Dannenberg*, *Henrico* Comiti de *Scladen*, *Adolpho* Comiti de *Holsatia*, *Heinrico* Comiti de *Luchow*, Domino *Henrico* de *Werle* iuniori, iurabit Rex & filii sui Episcopi & Regni Dacie meliores, & per appensionem sigillorum suorum ea ad maioris securitatis euidentiam confirmabunt. Ad hec Dominus Rex & filii sui iustam *Oruetham* Comiti *Heinrico* facient & iurabunt, Insuper Regem *Boemie*, Dominum *Ottonem* de *Luneburch*, Comitem *Hermannum* de *Orlamunde*, & ceteros amicos suos, quos in hoc facto Comes *Henricus* offendisse videtur, absque dolo & malo ingenio ei reconciliare debet. Acta sunt Anno Domini incarnationis. M.CC.XXV. XV. Kalendas Decembris. Testes sunt hii *Wolradus* Comes de *Dannenberg*, *Heinricus* Comes de *Luchow*. *Heinricus* Comes de *Sladen*. *Fredericus* prepositus. *Hermannus* Burggrauius de *Witin*. *Adolphus* Comes Holsatie. Dominus *Henricus* de *Werle* iunior. Dominus *Otto* de *Luneburg*. Dominus *Jacobus* de *Mone*. Dominus *Biurn* Pincerna. Dominus *Ostradus*. & alii quam plures. Similiter Comes *Henricus* per se & per cognatos suos *Danis* securitatem faciet de reddendis obsidibus, & de his que supra scripta sunt, firmiter obseruandis.

Appenderunt VI Sigilla.

Concordia de Limitibus Marchie inter Cives Rigenses ex una, & Monachos Dunemundenses ex altera.

1226.

In nomine Patris & Filii & Spiritus sancti Amen. Ego *Lambertus* Scholasticus de *Stendale*. Ego *Ludolfus* de *Hannouer* Canonicus Lubicensis. Ego *Ludertus Humbrechtin* de *Sosatia* in causa que inter *Albertum* & Monachos *Dunemundenses* ex una & cives *Rigenses* parte

te altera ſuper terminis Marchie & confiniis vertebatur taliter arbitramur. Citra *Dunam* totum ciuibus relinquatur, quicquid Monaſterium poſſidebat citra riuulum, qui de ſtagno Rodenpois egreditur in *Dunam*, in quo riuulo habent Monachi molendinum, conſeruato tamen Monachis citra predictum riuulum Molendini illo ſpatio, quod eſt intra eundem riuulum & foſſatum nouum quod tendit a ſtagno in *Dunam*, quod ſpatium debet eſſe in latitudine LXXX cordarum ab illo capite unde dictum foſſatum intrat in ſtagnum & latitudinis centum cordarum ab alio capite, unde idem foſſatum intrat *Dunam* & ſic ab uno capite ad alium predictum nouum foſſatum procedat lineariter & directe, licet predictus molendini riuulus in locis pluribus torqueatur. In eodem etiam riuulo nemini liceat niſi monachis facere molendina. Ipſis autem liceat in eodem riuulo quocunque facere voluerint, molendina & rivulum ſi placuerit intra ſuos terminos ampliare. Quicquid autem intra predictum foſſatum, ſtagnum *Rodenpois*, *Laghenam*, *Thoredam*, mare & *Dunam* concluditur, habeant & poſſideant dicti monachi pacifice & quiete. Itaque infra predictos terminos, nemini liceat paſcua vel humulum habere, arbores fodere vel quercus incidere, preterquam ad neceſſitatem reparandarum nauium in litoribus adiacentibus confectarum. Equis autem hominum ex contrarietate temporis in portu detentorum, gramina depaſcere liceat in terminis ſupradictis. Piſcationes vero in predictis aquis omnibus ſint communes, exceptis gurguſtiis, que unicuique ſicut iuſte poſſederunt reſeruantur. In riuulo autem predicti molendini & in aqua que monaſterio adiacet & in riuulo qui de ſtagno ducitur contra monaſterium per mericam & in introitu vel exitu predictorum riuulorum nemini facere liceat quod fratribus noceat, nec piſcari, niſi ſolis fratribus ſupradictis. Ultra *Dunam* autem termini fratrum taliter diſtinguantur: ab ipſa ripa *Dune* in loco ubi dicebatur arbor ſancti *Nicolai* & fuerat foſſatum intra monachos & fratres militie Chriſti idem foſſatum usque in aquam proximam, & deinde aſcendendo per ripam aque, aqua remanente a dextris usque ad locum qui eſt directe oppoſitus aque mediante foſſato, quod eſt ultra eandem aquam, & deinde usque ad quercum combuſtam & deinde directe tranſeundo aquam usque ad melliflua, & deinde directe in aquam que voca-

vocatur *Morditze* ſicut citius itur ad aquam & deinde citra aquam deſcendendo usque ad locum, qui eſt oppoſitus primo riuulo, qui influit prediĉtam aquam ex alia parte & inde tranſeundo aquam in ipſum riuulum & per riuulum usque ad duas abietes quaſi coniunĉtas, & de loco abietum direĉte usque ad pinum, qui eſt inter duos montes & deinde direĉta linea tranſeundo per medium, ſiue ſit palus ſiue ſit aqua ultra ultimam aquam usque ad locum ubi per ſiccum incipit *via Semigallorum*, & deinde hoc eſt de principio vie menſuretur direĉta linea usque in *fluvium Semi gallorum*, ubi vicinius adiacet ipſum flumen Semigallorum, que linea per medium diuidatur & in media linea incipiat deſcendendo diuiſio ipſius merice usque ad aquam, ita quod terminus inferior ſit in ipſo littore reĉto in eo loco, qui eſt medius inter os Pele, que iuxta miricam intrat dunam, & os fluminis Semigallorum, ubi intrat in mare, ita quod menſuratio ſpatii inferioris, quod per medium diuidi debet, ut iam diĉtam eſt, ſcilicet ab ore Pele ad os fluminis Semigallorum, non fiat per mericam, ſed circumeundo per littora maris & Dune & ſic quicquid adiacet flumini Semigallorum & quicquid eſt extra terminos ſupradiĉtos, in parte ciuium cedat. Quicquid autem concluditur infra terminos ſupradiĉtos & in Dunam ſit libera poſſeſſio monachorum. Inſula quoque que dicitur *Rameſholm* diĉtis fratribus libera relinquatur. Paſcua autem non liceat ciuibus habere intra terminos monachorum, nec monachis in terminis laicorum. Ligna vero cedere utriſque liceat in terminis utrorumque, preter quercus, que ſalue monachis reſeruentur. Hec ergo de voluntate Domini *Wilhelmi* Mutinenſis Epiſcopi Apoſtolice ſedis legati Domini *Alberti* Epiſcopi *Johannis* prepoſiti & *Volquini* Magiſtri fratrum Militie & partium conceſſu concordi voluntate ſtatuimus, ſicut ipſorum teſtatur appenſio ſigillorum. Aĉtum in *Riga* Anno incarnationis dominice M.CC.XXVI. XVI Kal. Aprilis.

In tergo.

Copia arbitrorum ſententiæ, ratione marchiæ, inter civitatem Rigenſem & fratres Monaſterii Dunamundenſis.

Communitatis Rigensis cum Curonibus nomen fidem Christo dantibus inita Concordia, qva hi de singulis uncis annuatim dimidium navale talentum. Siliginis, & de Erpica vulgo *Egede*, tantum, ut & Sacerdotibus victum dare promittunt.

1230.

Conuentus Sancte *Marie* in *Riga* Fratres militie Cristi, Rathmanni, ceterique burgenses *Rigenses*, uniuersis Cristi fidelibus, ad quos presens scriptum peruenerit, salutem in vero salutari. Notum sit omnibus, futuris & presentibus, quod cum *Curonibus* de locis, quorum hec sunt nomina, *Rende*, *Walegalle*, *Pidewale*, *Matecule*, *Wane*, *Pure*, *Ugesse*, *Candowe*, *Anses*, talem fecimus compositionem, cum se offerent ad subeundum iugum Cristianitatis, quod videlicet ipsi & eorum successores de quolibet unco soluerent nobis annuatim dimidium nauale Talenlum silliginis, & de *erpica*, que vulgari nostro *Egede* dicitur, soluent similiter dimidium Talentum siliginis. Si vero aliquis uno equo laborat in unco & erpica, non soluet nisi tantum dimidium talentum siliginis. Insuper sacerdotibus suis, quos de Riga aduocabunt, quanto citius poterunt, absque periculo, necessaria vite persoluant, & ab eis obedienter baptismum recipient & legem Cristianam, saluis sibi possessionibus & proprietatibus agrorum, ceterarumque rerum, sine contradictione cuiuslibet potestatis. Preterea idem Curones nobiscum impugnabunt inimicos Cristi. Ne ergo que gesta sunt a nobis, processu temporis euanescant & in irritum deducantur, nisi forte Curones infregerint rebellando Cristianis, firmandam duximus & obseruandam, unde & litteris nostris ea perhennari fecimus ac sigillis nostris roborari, subarratis testibus, quorum hec sunt nomina, *Mauritius* Prior Sancte *Marie* in *Riga*, *Hedenricus* Celerarius, *Heinricus* Camerarius, *Volcwinus* Magister militie fratrum, *Rutolfus* de *Cassele*, *Geresridus Writic*, *Mariewardus* de *Schuringia* fratres eiusdem militie, de Rathmannis, *Wernerus*, *Thidericus* de *Wenden*, *Albertus Utnording*, *Woldericus*, Peregrini, *Justacius* de *Dut*, *Alexander* de *Vechte*, *Thomas* de *Hoenfelde*, *Todo* de *Traueneminne*, Burgenses Lubecenses, *Mariewardus* de *Hagen*,

gen, *Sifridus* de *Hoſenberge*, *Heinricus* Clenebir, & alii quam plures, Actum publice in Riga Anno Dominice Incarnationis M.C.XXX.

3 Sig. infra pendebant.

ERICI Regis Privilegia Suſatienſibus data.

Ex Autographo membran. Archivi Regii. Apogr. Chartac. No.

1232.

IN NOMINE SCE ET INDIUIDUE TRINITATIS. *ERICUS* Dei gratia Danorum Slauorumque Rex. Uniuerſis Xpi fidelibus imperpetuum utriuſque vite Salutem. Ea que tam per nos quam per illuſtrem Regem Danorum Waldemarum Karum patrem noſtrum liberaliter & benigne geſta cognouimus. dignum duximus ueritatis teſtimonio roborare. Proinde preſentibus & futuris preſentium duximus auctoritate ſignificandum. quod nos nuper liberale factum patris noſtri dudum precedens principaliter indultum Ciuium Suſatienſium deuotis ſupplicationibus inclinati: eandem gratiam & libertatem a prefato patre noſtro iam dictis Suſatienſibus indultam de pia liberalitate noſtra conceſſimus & indulſimus eiſdem perpetuo perfruendam. Talem uidelicet. quod ubicunque infra terminos regni noſtri periculum naufragii forſan inciderint: omnia quecunque de ſuis facultatibus liberare ualuerint ad terram a periculo maris ea proprijs laboribus & expenſis educendo: cuiuſlibet impedimentj uel contradictionis obſtaculo ceſſante. ſibi ſalua remaneant & integra. propriis uſibus diſponenda. Preterea conceſſimus & indulſimus eiſdem. quod ſi fortaſſe quenquam Ciuium Suſatienſium in terminis regni noſtri mori contigerit bona ipſius apud aliquem honeſtum depoſita per annum & diem fideliter reſeruentur. difficultate qualibet & contradictione remota. ſuis heredibus jntegraliter aſſignanda. dummodo contigerit ipſos infra predictum terminum ſuperuenire. Inſuper de gratia noſtra conceſſimus & indulſimus eiſdem Suſatienſibus ut in regni noſtri terminis in omnibus rebus ſuis & agendis eodem iure eadem gratia & libertate plene perfruantur & gaudeant, quam memoratus pater noſter, noſtrique

 pre-

predeceſſores. Ciuibus colonienſibus ex Regali liberalitate dinoſcuntur indulſiſſe ac priuilegio ſuo confirmaſſe. Nos igitur tam preſens factum noſtrum. quam kariſſimj patris noſtri. noſtrorumque predeceſſorum. in omnibus predictis ratum habere uolentes & perpetuum firmitatis robur obtinere cupientes preſentem paginam ſuper eo conſcriptam ſigillj noſtri fecimus impreſſione muniri. Quod ſi quiſquam hominum auſu temerario aliquatenus econtra uenire uel attemptare preſumpſerit. Regie Maieſtatis offenſam ſe procul dubio nouerit incurſurum. & a gratia noſtra penitus alienum. Acta ſunt hec Anno dominice jncarnationis. M.CC.XXXII.

Sigillum ceræ coloribus rubro alboque mixtæ impreſſum corda ſericea flavi albiqve coloris appendet.

ERICI Regis teſtimonium ſe anno 1314. Vidiſſe

1) *WALDEMARI I.* Compoſitionem initam cum Ordine Teutonico & eiusdem Magiſtro Hermanno 1238 die 7 Junii.

2) *Abelis* Regis Litteras vid. infra ad Anno 1251.

transſcriptas per *Johannem* Archiepiſcopum Rigenſem aliosqve ordinis eccleſiaſtici Prælatos.

Ex Autographo Chartac. deſumpto ex Autogr. Archivi Collegii Antiquitat. Stockholmienſi.

1238.

Omnibus preſens ſcriptum cernentibus *ERICUS* Dei gracia Danorum Sclauorumque Rex, Dux eſtonie. Salutem in Domino ſempiternam. Nouerint uniuerſi, nos litteras venerabilium patrum, Dominorum *Johannis* Rigenſis Archiepiſcopi, Fratris *Henrici* Reualienſis Epiſcopi, & diſcretorum virorum *Johannis* prepoſiti eccleſie Rigenſis, Fratris *Henrici* abbatis fratrum ordinis Ciſtercienſis de *Dynemunde*, Fratris *Ade* prioris ordinis fratrum predicatorum de *Riga*, & fratris *W.* Gardini ordinis fratrum minorum ibidem vidiſſe, proteſtancium & teſtificancium, ſe vidiſſe litteras illuſtrium principum, progenitorum noſtrorum, *WALDEMARI & ABELIS*, Regum bone

ne memorie, non rafas, non cancellatas, nec in aliqua parte fui viciatas, tenores qui fequuntur continentes.

In nomine domini noftri Ihefu Crifti. Anno domini millefimo. CC. tricefimo octauo. feptimo idus Junii. In prefencia Dominorum, Regis Dacie *Waldemari*, Regis *Erici*, Ducis *Abel* & *Criftophori*, filiorum dicti Domini Regis *Waldemari*. Item domini *Vffonis* Archiepifcopi Lundenfis, Domini *Wilhelmi* quondam Mutinenfis Epifcopi, penitenciarii domini pape, apoftolice fedis legati. Item domini *Petri* Arufienfis Epifcopi, Domini *Nycholai* Rofkyldenfis Epifcopi, & domini *Johannis* Epifcopi Burglanenfis. Item fratrum predicatorum *Johannis*, *Amfridi*, *Bonini*, & fratrum minorum, *Reynhardi*, & *Alberti*. Item dominorum Comitis *Alberti*, & Comitis *Ernefti*, & domini *Hermanni* preceptoris in Liuonia & Prucia, fratrum domus Theutonice hofpitalis fancte *Marie* Jerofolimitani. Item meliorum regni Dacie, quorum omnium voluntate, confilio & confenfu, peracta funt omnia infra fcripta. Cum per dominum apoftolicum per confilium omnium Cardinalium habita diligenti inquificione & veritate cognita manifefte, adiudicata fuiffet municio & ciuitas Reualienfis & ipfa *Reualia* & *Gierwia* & *Wironia* & *Hargia*, que omnia funt in *Eftonia*, Domino Regi Dacie, & iam per biennium fuiffet dilata exfecucio fentencie, propter quod paratus erat predictus Rex cum nauibus & multitudine exercitus fui aliquid attemptare de facto, quod credebatur effe in dampnacionem multarum animarum & fcandalum plurimorum. Accedentes ad caftrum predicti Regis dicti legatus & preceptor, infrafcriptam concordiam inierunt cum ipfo Rege, & datis dextris, omnia infra fcripta inplere & obferuare ad inuicem inuiolabiliter promiferunt. Promifit enim firmiter dictus preceptor pro fe & fuis fucceforibus preceptoribus & fratribus dicto Regi & fucceforibus eius fuper terris, *Rewalia*. *Gierwia*. *Hargia* & *Wironia*, que ei a domino apoftolico funt adiudicate, vel fuper hiis, quas a paganis eft acquifiturus, nec confilio nec auxilio unquam erunt contrarii aut rebelles, fed ei & fucceforibus fuis in Dacia exiftentibus in hiis acquirendis poffidendis & retinendis in expenfis ipforum bona fide affiftant, in quantum ipforum ordo permitiit. Ita tamen ut fine licen-

icencia & mandato domini apoftolici contra Criftianos gladio materiali non pugnabunt. Verfa vice & eodem modo Dominus Rex dicto preceptori & fratribus predictis falua reuerencia domini pape predicta omnia repromifit. Hoc adiecto, quod de terris acquirendis a paganis communibus expenfis Regis & fratrum optineat Rex duas partes & fratres terciam, cum omni iure & commodo temporali. Item promifit dictus preceptor bona fide pro fe & fratribus fuis, quod caftrum *Revalie* cum terris adiacentibus, quas ipfi tenent, cum municionibus fuis faluis & integris, deductis tamen armis ipforum, victualibus, fuppellectilibus, & utenfilibus, dicto Regi vel nunciis fuis abſque difficultate & periculo ipforum reftituent & committant. Item Dominus Rex, ut ipfe & fucceffores fui in orationibus dictorum fratrum tanto propenfius habeantur commendati, ob falutem anime fue quandam terram, que dicitur Gierwen, dictis fratribus donauit ac dimifit perpetuo cum omni iure & commodo temporali poffidendam. Tali condicione interpofita, vt dicti fratres fine concenfu Domini Regis & fucceforum fuorum nullam in ea facient municionem, in qua terra dictus Archiepifcopus cum confenfu capituli fui dictis fratribus ad confilium & inductionem dicti legati fpiritualia dimifit, pront ab Epifcopis eftonie fpiritualia habere dinofcuntur. Promifit etiam Dominus Rex memoratus fratribus fepedictis, quod ipfis in omnibus factis eorum iuftis ac licitis fauorabilis erit & benignus, & quod ipfos nec vi nec iudicio moleftabit fuper terris ab Epifcopis eis datis, & quod in terris *Ofilie* & maritime nullam violenciam faciat aut grauamen. Preterea ut inter dictum Dominum Regem & fratres memoratos ftabilis fit concordia & firma compofitio ab omnibus queftionibus, que poffunt moueri fuper dampnis & iniuriis hinc inde hactenus illatis & caufis aliis tam dicti fratres & coadiutores ipforum, qui tunc fub eorum vexillo fuerunt, quum dictus Rex fefe mutuo abfoluerunt, & pro omnibus fupradictis bona fide integra obferuandis ambe partes excommunicacioni domini pape & legati & Epifcoporum Eftonie & Liuonie fe fpontanee fubiecerunt. Infuper dominus Archiepifcopus Lundenfis cum confenfu capituli fui & dictus legatus pro bono pacis omnia que receperunt iam dicti fratres hactenus in dictis terris fiue de decimis fiue de aliis ad iura Epifcopalia pertinentibus eis integre dimi-

miſerunt. Datum *Stenby*. Regnante domino noſtro Iheſu Criſto, cui eſt honor in ſecula ſeculorum. Amen.

Quas quidem litteras prediƈtorum progenitorum noſtrorum ſupraſcriptas in omnibus & ſingulis ſuis articulis nos ratas habere volentes, ipſas tenore preſencium confirmamus, ſicque omnis rancorum & inimiciarum materia qua contra premiſſos magiſtrum ſeu preceptorem & fratres ſuos de Liuonia haƈtenus mouebamur debet eſſe ſopita & ſedata & ad indicium amicicie ipſos in omnibus cauſis eorum iuſtis ac licitis volumus promouere. Quod nobis tenebuntur facere vice verſa, tali condicione ſi littere progenitorum noſtrorum dominorum Regum Dacie ſupradiƈte ſub veris ipſorum ſigillis apareant & ſecundum tenorem ſupradiƈtum originaliter ſint confaƈte. In cuius rei teſtimonium ſigillum noſtrum & ſigilla venerabilium patrum, dominorum, *Petri* Otthonienſis, *Johannis* Ripenſis Epiſcoporum, *Criſtophori* fratris noſtri kariſſimi Ducis *Hallandie* & *Samſoe*, *Henrici* domini Magnopolenſis, ac *Nicholai Oleſſun* dapiferi noſtri, preſentibus duximus apponenda. Datum in villa *Kaldynghe* anno domini Milleſimo Trecenteſimo quarto decimo, die beatorum martirum Viti & Modeſti, in preſencia noſtra.

Sex Sigilla abſunt omnia

in tergo:

Ene Vrede breff tuſſchen Konyng Erike unde den Orden dairinne he beſtediget dat Lant Gerwen dem Orden gegeuen van ſynen Voervaders.

INNO-

INNOCENTII IV. Confirmatio Compoſitionis inter Regem Daciæ & Ordines Livoniæ ſuper *Revalia*, *Vironia*, *Harria* & *Gervia*.

1243. die 24 Septembris.

INNOCENTIUS Epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis, Præceptori & fratribus hoſpitalis Sanctæ *MARIÆ* Theutonicorum in *Livonia*, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Ea quæ iudicio vel concordia terminantur firma debent & illibata perſiſtere, & ne in recidivæ contentionis ſcrupulum relabantur Apoſtolico convenit præſidio communiri. Exhibita ſiqvidem nobis veſtra petitio continebat, qvod cum inter vos ex parte una & chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Regem Daciæ illuſtrem ex alia ſuper *Revalia*, *Gervia*, *Vironia*, *Aria*, & rebus aliis quæſtio exorta fuiſſet, tandem mediantibus venerabili fratre noſtro Epiſcopo qvondam Mutinentium, Poenitentiario noſtro, Apoſtolicæ ſedis legato, & aliis bonis viris, inter partes amicabilis compoſitio intervenit, quam Apoſtolico petiviſtis munimine roborari. Nos igitur veſtris iuſtis precibus inclinati, compoſitionem ipſam, ſicut ſine pravitate provide facta eſt, & ab utraque parte ſponte recepta & hactenus pacifice obſervata, nec non in literis ſuper hoc confectis plenius dicitur contineri, auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtram infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare preſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum *Anagnie* VIII Kalend. Octobris, Pontificatus noſtri anno primo.

Wyzlavi utriusqve & *Jamborii* Principum Rugiæ Litteræ, qvibus Monaſterio Bergenſi in Rugia *Roſkildenſi* dyoceſeos Juriſdictionem, ſuper omnem ſuam familiam, tam altam qvam baſſam perpetuis temporibus donarunt.

1246.

Wyzlaus Dei gratia princeps *Ruganorum* nec non *Wyzlaus* & *Jamborus* eadem gracia principes iuniores eorundem omnibus Chriſti fide-

delibus presencia visuris in perpetuum. literarum & testium munimento solent perhennari principum gesta ut robur perpetue stabilitatis optineant & nasciture posteritatis memoriam valeant adipisci quocirca discat reuerenda nacio presencium & noscat felix successio futurorum quod nos de assensu nostro unanimi ac fidelium nostrorum eciam acquisito consilio ob honorem Dei omnipotentis & matris eius *Marie* virginis intemerate quorum pluries temere offendimus maiestatem ut eisdem aliquatenus pro nobis faciamus satisfactionem & propter animarum nostrarum predecessorum nec non successorum nostrorum omnium remedium promerendum piis progenitorum nostrorum vestigiis volentes salubriter inherere donauimus monasterio in montibus in *Ruga* situato cysterciensis ordinis *Roskildensis* dyocesis & sanctimonialibus ibidem Deo die noctuque iugiter famulantibus in omnibus bonis suis ubicunque locorum in dominio & principatu nostro sitis omne iudicium tam maius quam minus in omni causa quod ad nos spectabat quod consistere dinoscitur in sentencia capitali sine impedimento quolibet aduocatorum nostrorum & perturbatione qualibet exclusa perpetuis temporibus sine violacione aliqua irreuocabiliter possidendum decernentes irritum & inane si secus quippiam in huius donacionis nostre liberaliter facte libertatem ab ullo quoque hominum fuerit attemptatum presentibus ad utilitatem commodum & profectum monasterii predicti iuxta tenorem iudicii prescriptorum perpetuo duraturis. In cuius rei memoriam sempiternam ne super isto facto dubitari possit sigilla nostra ad cautelam presentibus duximus apponenda. Testes qui aderant hii sunt Dnus noster *Gottfried* Episcopus Zwerinensis *Arnoldus* Abbas noui campi prepositus *Nycolaus* de montibus domini clerici. Dn. *Reynfridus* de penitz. *Johannes Mörder Hinricus* & *Bartoldus* de *Ost* fratres, marscalci nostri. *Hermannus Mezekow. Nycolaus* de *Kalant. Lodevicus Kabolt. Matheus Moltke. Conradus Dotenberch. Johannes Wokenstede* Dni milites & quamplurimi nichilominus fide digni. Datum in nouo campo per manus Dni *Johannis* sacerdotis plebani ecclesie in *Stekeborch* de sale nuncupati curie nostre capellani & prothonotarii. Anno dnice incarnationis M.CC.XL. sexto, in die Tiburcii & Valeriani martirum beatorum.

ERICI Regis Litteræ, qveis Civibus de Riga confirmat Privilegia a *WALDEMARO* II. data, Jusque *Lubicense* concedit.

1248. die 15 Maii.

E*RICUS* Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex ac *Estoniæ* (abest *Dux* f. *Dominus*) omnibus hoc scriptum cernentibus in Domino salutem. Libertates ciuibus nostris de *Revalia* indultas a Domino Rege *WOLDEMARO*, tenore presentium confirmantes, remittimus ipsis omnia iura, que habent ciues Lubecenses. Et quia semper fuerunt liberi a telonio, inhibemus omnibus obtentu gratie nostre, ne super thelonio per aliquem molestentur. Ceterum volumus, ut, si aliquis alium intra terminos ciuitatis vulnerauerit, super hoc secundum consilium consulum ciuitatis ac hominum nostrorum emendetur: in cuius rei testimonium, sigillum nostrum presentibus literis duximus apponendum. Datum *Worthingborgh*, Anno Domini M.CC.XLVIII. Idus May. teste Domino . . .

ABELIS Regis Litteræ qveis Magistro *Andreæ* & Ordini Teutonicorum in Livonia jus omne in *Gerviam* cedit.

1251. die 8 Augusti.

A*BEL* Dei gratia Danorum Sclauorumque Rex. dux Jutie. omnibus in perpetuum cum regalis clementie solita deposcat benignitas & rationi consentanea requirat equitas pro pietate pietatem rependere, nos certis experimentis fidelitatem Magistri *Andree* fratrumque domus Theutonicorum sancte *Marie* in *Livonia* & *Estonia* circa nos firmissimam comprobantes & versa vice cum eis stabilem concordiam & inuiolabilem amiciciam obseruare volentes ut omnis controuersie materia penitus amputetur & cultus cristiane religionis per uniformitatem concordie tanto magis amplietur, ad honorem domini nostri Ihesu Cristi & ob salutem anime nostre libera voluntate & deliberato consilio plene ac plane renunciantes omni iuri quod habere videbamur contra Magistrum & fratres memoratos cessamus ab omni impetitione terrarum. videlicet *Gerwie* quam predilectus pater noster *Waldemarus*

rus Rex felicis recordationis fepedictis fratribus in remiffionem peccatorum fuorum, & antecefforum nec non & fuccefforum falutem donauerat prout in priuilegio ipfius fuper hoc confecto plenius continetur. *Alenpoys. Normecunde. Moche. Weigele.* fuper quibus etiam predictus pater nofter *W.* duabus vicibus tertiam poftmodum frater nofter Rex *ERICUS* bone memorie citationem domini Pape preter voluntatem noftram procurauerant contra fratres predictos. ipfos laboribus & expenfis non modicis graniter fatigando. Volumus itaque prefatos fratres terris prenominatis fine ulla queftione perfrui libere & quiete, ita quod nec a nobis nec a fucceffloribus noftris vi aut iudicio vel ullo prorfus grauamine fuper eisdem de cetero moleftentur, ut eorum orationibus commendati eo propenfius habeamur. Preterea cupimus omnes conditiones inter fepedictum patrem noftrum *W.* & eosdem fratres, prout apparet in priuilegio ipfius appofitas etiam inter nos & ipfos fideliter obferuari. Ne igitur hoc factum noftrum ab aliquo fuccefforum noftrorum valeat in pofterum irritari prefentem paginam figillo noftro cum figillis infra fcriptorum fecimus communiri. Dominorum *Uffonis* Archiepifcopi Lundenfis, Swetie Primatis. *Efchilli* Slefwicenfis. *Jacobi* Rofkildenfis. *Efgeri* Ripenfis. *Jacobi* Otonienfis, Epifcoporum. Dominorum Comitum, *Ernefti* de *Gligen. Johannis* & *Gerhardi* de *Holtzafia. Gerberte* de *Stoltenbroc.* Militum. *Tuconis Boft* Camerarii noftri. *Andree* filii *Petri. Johannis* filii *Nicolai. Saxonis. Petri Fins.* Datum *Nuborch* Anno Domini. M,CC.LI. fexto Idus Augufti.

Sigilla 14. adpendent fere omnia integra, nec plurium adparent veftigia, licet 17. fubfcribentium nomina habeantur.

in tergo:

Confirmacio regis Abel fuper terris Jerwen M.oche &c.

alia manu:

Koninck Abel to Dennemarken boftediget dem Orden de Lande Jerven Alenpoys, Normecunde Moche und Waxgele, de fin Vader Woldemar gegeven M,IIc.LI.

Thorkilli Edifcopi Revalienfis Compofitio inita cum fratribus ordinis Teutonici fuper Decimis in Gervia.

1253. die 23 Septembris.

T*horkillus* Dei gracia Reualienfis Epifcopus uniuerfis Crifti fidelibus, ad quos prefens fcriptum peruenerit falutem in omnium faluatore. Quoniam cercior habetur rerum geftarum cognicio, fi fcripturarum teftimonio receperit firmamentum. Tenore prefencium conftare volumus uniuerfis quod poft multas ammonitiones & querimonias quas cum fratribus milicie habuimus fuper decimis *Gerwie* tandem laboribus eorum & expenfis & variis difcriminibus tam corporum quam rerum quibus frequenter fubiacent mifericorditer condefcendentes compofitionem quam nobifcum inierunt fub hac forma acceptamus. omnes preteritas iniurias & querelas penitus remittentes. faluo tamen iure fynodalium procuracionum & aliis que nobis competunt ex ratione. faluis etiam libertatibus domus fratrum prediĉtorum affignauerunt nobis ipfi fratres pro diĉtis decimis villas fubfcriptas, fcilicet *Wawe. Lauthe. Kapgeliz. Karuwenkawe. Pueme.* cum omnibus pertinenciis fuis, agris, pratis, aquis, filuis, pafcuis, & in *Jerwenfele* XX. uncos cum omnibus pertinentiis fuis, cum omni iure & libertatibus, quibus antea fruebantur libere. ediĉtione expeditionum nobis reliĉta. tradentes nobis corporalem poffeffionem & plenum dominium poffidendi retinendi. commutandi. vendendi pro noftre arbitrio voluntatis. In cuius rei teftimonium prefentem paginam fuper hiis confcriptam figilli noftri fpecimine duximus roborandam. Aĉta funt hec in *Ampele*, prefentibus fratre *Drullo* ordinis Cyftercienfis. Domino *Wixberto* de *Revalia*. Domino *Heinrico* de *Weifenberg*. Domino *Hermanno* de *Treueftеuere*, facerdotibus, Domino *Amelungo* de *Ampele*, Domino *Friderico* de *Keitingen*, Domino *Luthero* de *Embere* facerdotibus in *Gerwia*. Fratribus milicie fratre *Criftiano* facerdote, fratre *Heinrico Holtzato*, fratre *Heinrico Swevo*, *Mathia Ryfebit*, & quampluribus aliis Datum anno domini millefimo ducentefimo quinquagefimo tercio. nono Kalendas oĉtobris.

Sigillum fere integrum ex cera alba filis fericeis rubri & viridis coloris adpendet.

CRI-

CRISTOPHORI Regis Confirmatio *Juris Lubicensis* a Civibus de Riga folummodo adhibendi.

1255. die 16 Augusti.

C*RISTOPHORUS* Dei gracia Danorum Schauorumque Rex. Omnibus hoc scriptum cernentibus salutem & dilectionem! Nouerint uniuersi, quod cum consilio meliorum regni nostri, ciuitatem nostram in *Revalia* cum *Jure Lubecensi* decreuimus construendam. Quocirca nosse volumus omnes, ad quos presentes peruenerint litere, quod omnibus in memorata ciuitate edificantibus & habitantibus iura ciuitatis *Lubecensis* cum augmento totius iustitie ac pacis concesserimus in perpetuum ac inuiolabiliter obseruanda. In cuius facti euidens & stabile testimonium presentes literas sigilli nostri patrocinio duximus roborandas. Datum *Siobyrgh* anno Domini M.CC,LV. Kalend. Septembr. XVII.

CRISTOPHORI Regis Litteræ, qveis Cives de *Riga* iure Lubicensi tam in causis ecclesiasticis qvam civilibus uti iubet.

1257. die 1 Octobris.

C*RISTOPHORUS* Dei gracia Danorum Sclauorumque Rex. Omnibus in *Revalia* constitutis salutem & gratiam. Constare volumus uniuersitati vestre, quod nos easdem leges, quas habent ciues *Lubecenses* tam in temporalibus quam spiritualibus, cum consensu Domini *Thorkilli* venerabilis patris Episcopi vestri, vobis dimiserimus in perpetuum conseruandas, secundum quod in presenti libello plenius & expressius continetur. Cui etiam sigillum nostrum apposuimus testimonium sufficiens & cautelam. Actum *Ripis* anno ab incarnatione Domini M.CC.LVII. Kalend. Octobris.

Henricii de *Appenhusen* Commendatoris *Revaliæ* testimonium de anno 1276. se vidisse. *Saxonis* Capitanei Regii & Judicis Revaliæ Sententiam, qva lis inter Abbatem de *Dunamunde* & homines ipsorum de *Padis* ex parte una, & *Henricum* de *Kiwele* & incolas de *Athen* parte ex altera super iure piscandi in rivulo præter *Athen* flüente, orta deciditur.

Ex Apographo Chartaceo, desumto ex Collect. Livonic. vonder Hardt, pag. 266.

1257.

Vniversis præsentia visuris seu audituris Nos Frater *Henricus* de *Appenhus* Commendator *Revaliæ*, in eo qui ex nihilo condidit universa. Cognoscant singuli præsentes & futuri, nos una cum *Odoardo* de *Kehle* iudice Vasallorum per *Harriam* assessore nestro vidisse audivisse ac integre examinasse qvandam literam domini *Saxonis* militis Capitanei domini *Regis Daciæ* ac iudicis *Revaliæ*, cum eius vero sigillo una cum duobus sigillis suorum testium sigillatam, non viciatam non cancellatam, nec in aliqua parte suspectam, sed omni vitio & suspicione carentem, cuius tenor de verbo ad verbum sequitur in hunc modum.

Vniversis Christi fidelibus ad quarum notitiam præsens scriptum pervenerit, Dominus S. Capitaneus Domini Regis & iudex in *Revalia* salutem & pacem in domino Jesu Christo. Fatalis est casus hominum & labilis est memoria hominum viventium, nam omnia quæ aguntur in tempore, cum tempore labuntur, nisi sint viva voce & scripturarum testimonio roborata. Hinc est, quod omnes vos scire volumus, quod causa quæ vertebatur inter Dominum Abbatem & Conventum de *Dunamunde* & homines ipsorum, qvi morantur in *Padis*, ex parte una, & *Henricum* de *Kewele* & habitatores villæ qvæ vocatur *Athen* ex parte altera, super piscaria & rebus aliis de consensu partium tali modo decisa finem accepit Fratres de *Dunamunde* & homines ipsorum, qui morantur in *Padis* a parvo rivulo, qui fluit de palude in rivum, qui transit iuxta *Athen* usque ad eum locum, ubi idem rivus decurrit in mare in terris suis a ripa iam dicti fluminis contra medium ad mesuram unius cubiti qui vulgo filum vocatur,

quod

qvod scilicet filum ibidem in arbore excisum habetur piscandi & gurgustia faciendi liberam ex una parte habebunt facultatem, secundam vero illi de Alten eundem medium ex altera parte tenebunt. Ita tamen quod neutra pars in gurgustiis suis lapideis ut aliqua serie lignorum navicule debent transire ita intercludat. Præterea nec istis nec illis fossatos unum super eundem lacum, piscari in gurgustiis facere non perhibentur. Ceterum v. lignorum secationem, animalium venationem, arborum melligerarum exstructionem. Item incisionem omnium rerum communionem Fratres de *Dunamunde* & homines eorum, qui mercantur in *Padis* cum illis de *Alten* ex utraque parte fluuium libere possidebunt, excepto quod illi de *Alten* ex utraque parte iam secundum fluminis pratum unum specialiter habere permittitur. Ordinata sunt hæc coram vasallis domini Regis in *Revalia* anno Domini M.CC.LVII. 3. die beati *Vitalis* martyris. Testes interfuerunt Dominus *L. Ballisō*, *Theod.* de *Kiweke Egibr*, *Joh.* de *Holtele*, *Wilhelmus* de *Brema*, milites Reval. *Johannes* gen Domini *Saxonis*, *Robbekinus* de *Stargardia*, *Johannes* de *Thoreidia*, *Albertus Willekinus*, *Johannes* Prior de *Dunamunde*, Frater *God.* Frater *Sigmundus* & Dominus *Wosgehne* miles & alii quamplures. In quorum testimonium & certitudinem firmiorem præsentem paginam per Notar publ infra scriptum scribi & publicari mandavimus & sigillo nostrō una cum sigillo *Odoardi* de *Kele* supradicti fecimus appensione communiri. Datum & actum in minori castro *Revaliensi* anno Domini M.CC.LXXVI. ipso die beatorum Petri & Pauli Apostolorum, præsentibus quampluribus fide dignis & multitudine copiosa.

Et ego *Dethbernus Heuenstrid* clericus Schleswicensis Diocesis publicus imperiali authoritate Notarius huius literæ veritatem & examinationem præsens interfui, dum omnia & singula supradicta sic ageretur, eamque in hanc publicam formam redegi signo meo solito & consueto signavi rogatus in testimonium præmissorum.

Jacobi

Jacobi Archiepiſcopi Lundenſis Teſtimonium ſe vidiſſe Acta dotationis clauſtri monialium Stæ Claræ Roſkildenſis. vid. pag. 217.

Ex autographo membran. Faſcic. LI. No. 29.

1259.

Omnibus preſentes litteras inſpecturis *Jacobus* dej gratia Lundenſis Archiepiſcopus, Suecie Primas, Salutem in domino. Notum uobis facimus nos tenorem originalis inſtrumentj. donationis infra ſcripte, pia liberalitate a bone memorie domina *Ingærth* dilecta conſanguinea noſtra, quondam comitiſſa de *Regynſten* clauſtro ſororum ordinis ſanctj *Damianj Roskildis* Reclusarum aſſignate, cui nos ſubſcripſimus & sigillum noſtrum apponi fecimus, preſentibus uerbo ad uerbum inſeruiſſe. Qui talis eſt.

CRISTOPHORUS dei gratia Danorum Slauorumque Rex. &c Vid. ſupra pag. 217.

Quia igitur originale predictum ſine periculo de loco ad locum tranſferri non poteſt, ne super premiſſis aliqua poſſit dubitacio ſuborirj. Data Lundis. Anno Dominj. M.CC.LIX. in craſtino ſancti Laurencij Martiris.

Sigillum, qvod corda ſericea rubri albiqve coloris appenderat, deeſt.

INDEX
DIPLOMATARII ARNA-MAGNÆANI CHRONOLOGICO-CRITICUS.

1085. CANUTI IV. Litteræ dotationis ecclesiæ Sti Laurentii Lundensis. Actum Lunde. XII. Kalend. Junii. Indict. IX. (*). Incarnationis Dominicæ MLXXXV. Regni anno V. (**). P. 1.

(*) Si hic *Incarnationis* eadem ac in papalibus bullis esset vis ac notio, nostris majoribus ordiendus esset Annus a die VIII Kal. Martii Annuntiatione Deiparæ facta claro, vid. Raynaldi Annal. Ecclesiast. T. XIII. p. 112. Ut vero nostri majores exstirpata gentilismi superstitione annum cum die XXV Decembris novum incoarunt, illic conceptionem esse, qvæ nobis est *Nativitas*, luculenter patet. Hoc modo se rem habere fasti veteres loqvuntur. Qvos si temporibus istis recentiores multum esse non absqve jure eruditi postulent, erint nobis litteræ, qvibus id probetur. Privilegium WALDEMARI pag. 226 Februarium *secundum mensem Anni Incarnationis dominicæ* vocat; et sexcentæ reperiuntur, qvibus anni *Incarnationis*, *Nativitatis*, et utraqve subintellecta, *domini*, pag. 45. p. 14. etc. voces sunt homonymicæ eodem temporis momento. Aliter credere dissvadet et civilis rerum ordo, et ad nostrum conservatus ævum communis loqvendi usus. Annum vero incepisse prima die Natalitiorum ex coronatione CHRISTOPHORI Bavari Ripis peracta et

lato de decimis poſt edicto conſtat. vid. Hvitfeld. p. 658. conf. Epitaph. *Thorberni Bilde* mortui die 27 Decembris 1553, ſepulti die S. Agnetis ɔ: 21 Jan. eodem Anno. *Hvitf.* in vita Chriſtiani III. p. 193. De more et modo veterum in orbe noſtro tempus dividendi præter *Arium* in Schedis et *Snorronem*, varii ſcripſerunt. vid. Rymbeiglæ incertus Author, et huic iunctus *Stiornu Oddi* Havn. 1780. *Ol. Worm* Faſti Danici. Havn. 1642. Joh. *Gam* de initio anni apud Veteres ad *Arii* Schedas Hafn. 1733. J. *Loccenii* Antiqvitates Sviogothicæ Libr. I. Cap. IV. J. *Scheferi* Upſalia. Upſaliæ 1666. p. 292. Iſ. Val. *Göranſon* de anni initio apud Veteres Sviogothos. Upſ. 1741. Gerh. *Schönning* Programmata de Anni apud veteres computandi ratione Soræ. — Solis in Septentrione occidui reditus ibid. Dalin Geſchichte von Schweden. T. I. p. 67. 125. 136. 281 etc. S. *Lagerbring* Swearikes hiſtoria. T. I. p. 454-460 etc. — Monumenta Scanica T. I. p. 82. 83. T. II. p. 77. 81. 143. J. *Ihre* Catalogus Regum Sviogothorum p. 53 55. *Mallet* Introduction a l'Hiſtoire de Dannemarc. Copenh. p. 223. J. Pet. *Reſenii* notæ ad Jus Aulicum Danicum. Havn. 1666. p. 649. Ad. Henr. *Lackmanni* de computatione Annorum per hiemes. Kiliæ 1744. P. *Vidalinus* in voce Tvimanudr ɔ: menſis æſtatis penultimus. Mſ. Magn. *Ketilli* Epiſtola *Snorronis* ad Eruditos Septentrionis, ubi de genealogia *Dagi* ſ. Diei mythica agit. in dies edenda.

(**) Exhibetur hoc diploma a Kil. *Stobæo* inter Tria monumenta antiqva hiſtorica Lundenſia. Londin. Goth. 1734. Stobæi opuſcul. p. 54. A Guſtav. *Sommelio* in Diſſertat. hiſtorica de Templo Cathedrali Lundenſi. p. 12. Lond. Gothor. 1755. a Jac. *Langebeckio* in Script. Rer. Danic. *T. III.* p. 425. Sigillum vero, qvod appendiſſe putatur attulit J. *Peringſkiöld* in *Aettartal för Swea och Götha Konunga Hus* Stockh. 1725. conf. Zach. A. *Kihlgren* diſſert. de nummis et Sigillis Lundenſibus. Lond. Gothor. 1741. pag. 43. et J. *Laurentzenii* Deſcript. Muſei Regii. Part. II. Sect. III. No. 97. vid. Tab. I. No. I.

1107. Nicolai Regis Litteræ, in compendium redactæ, qveis eccleſiæ Scti Canuti Othinienſis qvadraginta marchas annuatim ſolvi jubet ex tributis ex Iutia. - - - - - - - P. 243.

Monaſterium Othenis Canuto Regi, protomartyri Daniæ 1086 paſſo. Ericus *Bonus* exſtruere incepit, Nicolaus 1107 perfecit interceſſione *Hubaldi* Angli Fioniæ Epiſcopi, fratresqve Canutianos

tianos ex Anglia evocatos, ordine et regula Sti *Benedicti* uti juſſit vid. A. *Hvitfeld.* Dannemarkis Rigis Chronike. T. 1. p. 202. J. *Meurſii* Hiſt. Dan. Edit. Florent. 1746. p. 223. conf. p. 259. Er. *Pontoppidani* Annal. Eccleſ. Dan. Diplomat. T. 1. p. 345. Jan. *Aagaard* Hiſtorica deſcriptio Othiniæ. Pag. 24.

1107. NICOLAI Regis Litteræ in compendium redactæ, donationis ſextæ partis piſcationis in *Löneburg*, factæ (*) eccleſiæ Sanctæ MARIÆ et Martirum Sti *Albani*, CANUTIqve. ſ. a. Pag. 243.

(*) Eccleſiis non ſemper eadem nomina manebant, qvæ cauſa eſt, cur Templum Stæ MARIÆ ab initio dicatum novo Daniæ fautori ALBANO (a) ſimul ceſſerit et tandem hujus Clienti CANUTO IV. Haud aliter Templum Roſkildenſe Sacroſanctæ Trinitatis ab initio nomine cluebat, LUCIO Papæ haud longe poſt ſacratum.

(a) Vid. J. Aagaard. l. c. p. 17. 21. 22.

1117. . . . . . Privilegia data eccleſiæ S. CANUTI, ejusqve fratribus Othenis (*). ſ. c. - - - - - - - - - Pag. 3.

(*) A Corn. *Hamsforto* refertur ad ann. 1117. vid Scriptores Rer. Danic. T. 1. p. 271.

1117. PASSCHALIS II. Bulla confirmatoria Monaſterii Othinienſis a NICOLAO Rege Sto CANUTO dedicati (*). ſ. a. - Pag. 244.

(*) Ad hunc annum referunt C. *Hamsfort.* l. c. et Eric. Pontoppidani Annal. Eccl. Dan. Diplom. T. 1. p 347.

1135. ERICI (*) II. Litteræ qvibus congregationi fratrum Ringſtadienſium in memoriam *Canuti* (Obotritorum Regis,) offert *Mitſommersgield* de villa *Ringſtad*, duos manſos in *Amaca*, in *Gly*, et in *Almstoft*, dimidietatem nemoris Ringſtadienſis et omne jus Regium, qvod in terris iisdem oblatis Regi attinuit. Acta in Eccleſia b. Mariæ coram ſacro altari Anno Dnicæ Incarnat. MCXXXV. - - - - - - - - - - - Pag. 4.

(*) Reſpectu Patris ERICI *Boni* Secundus erat, nomine autem, Ordineqve IV. Ne vero confunderet numerus, placuit Hiſtoricis EMUNII cognomine eum inſignire, poſtqvam illi pugna Fotvicenſis 1134 die 4 Junii pugnata æternas lauros peperiſſet. Script. Rer.

 Dan.

Dan. T. I. p. 382. T. III. p. 448. p. 523. T. IV. p. 253. De vocis *Emun* ambigua apud Scriptores notione vid. J. Grammii not. in Meurſium. p. 265-66. et illuſtriſſ. Dni P. Fr. Suhmii Forbedringer til den Danſke Hiſtorie. p. 182.

1135. *Eſkilli* Epiſcopi Roſkildenſis fundatio monaſterii *Neſtvedienſis* ordinis Sti *Benedicti*, ex mandato (*) *Petri Bothildis* filii, ejusqve matris et fratrum. Acta ſunt hæc Anno Dnicæ incarnationis MCXXXV. Indictione XIII. - - - - Pag. 5.

(*) A Steph. Joh. Stephanio in notis ad Saxonem. pag. 231. Hvitfeldium ſeqvente, hic cum *Petro* Roſkildenſi Epiſcopo anno priore ad Sinum Fotvicenſem cæſo perperam confunditur. vid. Script. Rer. Danic. T. IV. p. 289. conf. pag. Diplomat. 10, ubi anno 1140 cum utroqve fratre teſtis fuit.

1138. ERICI (Lam) Litteræ, qveis *Hermanno* Epiſcopo curiam *Brunbi*, molendinum in *Lugen*, et omnem juſtitiam Regalem de Juliteherret et dimidio *Smureunsherret* unacum X marchis ex *Mitſumersgeld* in *Lunda*, et villa, qvæ dicitur *Willingaroth*, qvibus uteretur, donec decenter locaretur. Acta *Lundis* in domo Archiepiſcopi (*). ſ. a. - - - - - - Pag. 7.

(*) C. Hamsforto teſte. inter Script. Rer. Danic. T. I. p. 273 et Hvitfeld. p. 103. Hæc evenerunt 1140. ſive, ut ille loqvitur anno Regni ERICI ſecundo, *Eskilli* vero Archiepiſcopatus primo. Qvam ultima hæc vera ſunt, tam a vero primum longe diſtat. Ponamus anno 1139 ERICUM *Emun* interfectum eſſe et tunc ERICUM dictum *Lam*, aut 1140, demum illi ſucceſſiſſe, ut fidem nobis faciunt Script. Rer. Dan. T. I. p 240. T. II. p. 521, conf. *Petri Olai* Annales. T. I. p. 175, at invenięmus omnes in annum 1138 conſentiſſe, qvo *Eſkillus* cathedram Lundenſem aſcendebat Script. Rer. Dan. T. I. p. 272. T. II. p. 521 612. T. IV. 225. 282. confr. T. I. p. 240. p. 175. Sed ERICUS *Emun* die 19 Octobris 1137 in comitiis ad *Ripas* ſceleſta manu *Plogii* occumbit; *Chriſtiani* Geſchichte der Herzogthümer. *Eſkillus* vero Archipræſul conſecratur, poſt diem 8 Auguſti proxime ſeqventi anno; vid Diplomatarii p. 245. qvod Manriqve ad Ann. 1157. computatione Romana indubio uſus factum eſſe narrat. Unde evidenter patet 1138 vel 1139 diplo-

diploma datum esse, qvibus æra utriusqve regiminis communis est.

1139. INNOCENTII II. privilegia data monesterio et Ecclesiæ Ringstadiensi. *Laterani*, Incarnationis dominicæ (*). MCXXXVIII. Kal. Marcii. - - - - - - - - - Pag. 8.

(*) sc. Computationis Romanæ, conf. Script. Rer. Dan. T. 1, p. 273.

1139. *Eskilli* Archiepiscopi Lundensis privilegia in compendium redacta, monachis Sto CANUTO, *Othense* militantibus data. Lundis VI Idus Augusti. Incarnat. Dnicæ MCXXX (* IX) Indictione II Archiepiscopatus anno I, Erici Regis II. Pag. 245.

(*) IX vitio scribæ deesse monent allatæ temporum notæ, Indictio scilicet et regiminis utriusqve annus

1140. ERICI (Lam) Privilegia data monasterio Nestvediensi. Actum et confirmat. apud *Eggeslef* Anno Domini MCXL. Indictione III. XII Kal. Aprilis. - - - - - - - - Pag. 10.

(*) Autographum in Chartophylacio Legati Magnæani olim fuit, inde vero cum cæteris Ecclesiam Nestuedensem et Monasterium *Skovkloster* dictum spectantibus, jussu illustriss. Comitis Joh. de *Holstein* Scholæ Herlovianæ Patroni illuc translatum fuit. Vid. alias Eric *Pontoppidani* Annal. Eccl. Dan. diplomat. T. 1. p. 364. Joh. Ludv. *Beremb* Programma Herlovianum ad diem XXIV Jan. 1775. Sigillum Regis exhibetur. T. 1. No. 2.

1141. ERICI (Lam) Litteræ in compendium redactæ, qveis monachis de *Othense* deo famulantibus, concedit annuatim XXX marchas de Insula *Sild*. *Othensi* MCXLI. VII Idus Decemb. Pag. 246.

1142. . . . . Litteræ in compendium redactæ, qveis (*) *Liuonem* præpositum monet, servare pactum auctoritate regia initum inter Ecclesiam Sti *Albani* et Monachos Sti *Canuti*, secundum qvod dicti fratres pro jure in ecclesiam divi Albani IV marchas æstivalis census annuatim a Rege obtinent (**). s. a. Pag. 247.

 (*) Aliis

(*) Aliis *Lino* appellatur. Script. Rer. Dan. T. I. p. 273 et in diplomate p. 12.

(**) Ad annum 1138 refertur ab Hamsfortio. Script. Rer. Dan. T. I. p. 273. verum unde id fumferit, non affert.

1142. ERICI Lam confirmatio in compendium redacta Pifcationis (in *Clöne*) Ecclefiæ Othinienfi a NICOLAO Rege oblatæ. Anno incarnat. Dominic. II Nonar. Januar. M. CXLII. Pag. 247.

1148. SVENONIS (*) Regis litteræ, qvibus Ecclefiæ Ringftadienfi filvam Thyslund, mitfummersgeld de villa *Ringftæd* et laborem metendi *Dagsværke* dictum offert. *Hareldftæd* Anno Incarnat. Dnicæ MCXLVIII (**). - - - - Pag. 11.

(*) Cognomine *Grathe* a fatali loco *Grata* vel *Gratahede* ubi die 23 Nov. 1157 cecidit, magis convenienter dictus, qvam ab *Grate* aufteritate animi et in populum rigore. vid. Joh. Grammii not. ad Meurfium p. 191. Knytlinga pag. 232-34. cap. 117.

(**) conf. C. Hamsfortii Chronol. Script. Rer. Dan. T. I. p. 275.

1152. EUGENII Papæ II. Bulla protectoria data Monafterio Esromenfi. Signiæ IIII. Kal. Jan. Indict. XV. Incarnat. Dnicæ. MCLI. Pontificat. Anno VII. - - - - - - - Pag. 248.

(*) Computationis noftræ 1152. Plurima de hoc monafterio afferuntur a *Manriqve* in Annalibus Ordinis Ciftertienfis Annis 1151 ad Ann. 1158.

1152. WALDEMARI (I) litteræ, qveis fratribus ecclefiæ Ringftadienfis ecclefiam de *Hof* cum omni adjacenti reditu donat. *Othinus* Anno Incarnationis Dominicæ (*) MCLII. Pag. 12.

(*) Etfi hunc annum habeat Dänifche Bibliothek. Copenh. 1739. Pars I. p. 133. mendofum tamen effe oportet. Etenim annus qvo in partes triumviros inter Dania divifa eft, incertus fit. vid. Meurfii Hiftoria Dan. p. 271. Script. Rer. Dan. Tom. II. p. 171. neminem tamen fugit WALDEMARUM Regia primum dignitate a Cimbris primum cultum effe anno 1154. Vel feqventi Saxo. p. 269. W. E. *Chriftiani* Chronol. Gefch. WALDEMARI I. p. 94. Sed crediderim id datum effe Anno MCLVII, Numero V facili incuria fcribæ omiffo. Ut ut fit, poft annum 1160 non

non factum eſt, ſiqvidem hoc *Magnus Erici* filius regnum Sveciæ ambiendo ad Upſaliam cæſus eſt; nec ex Pontoppidano T. I. p. 325. qvidqvam certum definitur.

1153} 1155} SVENONIS *Grathe* confirmatio monaſterio Esromenſi data, ſuper villa Esrom, qvam ERICUS Rex *Eſkillo* (*) beatæ memoriæ Lundenſis Eccleſiæ Archiepiſcopo dederat, et villa *Widelingreud* per eundem emta ab hærede *Hermanni* Epiſcopi Slesvicenſis addito privilegio, qvo coloni fratrum ab omni ſervitio Regis abſolvuntur (**). ſ. a. - - - - - Pag. 12.

(*) *Beata memoria* mortales vita functos coluit remota ætas, et idem noſtræ moris eſt. Qvis igitur ille *Eſkillus*, aut qvid ſibi velit mira hæc locutio? *Eſkillus* pontifex novus, qvem ERICUS dictus Lam 1142 capite plecti juſſit Script. Rer. Dan. T. I. p. 275; certe is non fuit. Et diploma falſum eſſe jure diceremus, niſi abunde conſtaret, Lundenſem pontificem anno demum 1182 (nam Chronico Script. Rer. Dan. T. IV. p. 23. ad annum 1157, nulla in his fides,) *Claræ vallæ* mortuum, villam *Esrom* emptionis titulo ſibi paraviſſe vid. p. 34.

(**) Datum eſt absqve dubio inter annos 1153, qvo monaſterium Esrom fundabatur, et annum 1155, qvo regnum relinqvere cogebatur *Svenus*. vid. Script. Rer. Danic. T. I. p. 241. 388. T. III. p. 305. T. II. p. 522.

1158. *Eſkilli* Archiepiſcopi Lundenſis Confirmatio ſuper donatione villæ *Wixebothe* Eccleſiæ Sanctæ *Mariæ* Esromenſis a (*) *Nicolao* Comite facta. VI. Idus Auguſti MCLVIII. Indictione VI. - - - - - - - - - - - Pag. 13.

(*) De *Nicolao* vid. Script. Rer. Danic. T. III. p. 445.

1158. *Waldemari* I. Fundatio monaſterii Vitæ ſcholæ (*) ſine Anno. - - - - - - - - - - - Pag. 15.

(*) ut gratam erga deum mentem monſtraret ob victoriam cæſo Svenone in tesqvis Grate die 23 Octobris 1157, Monaſterium Vitæ ſcholæ dotavit in ſynodo Roſkildenſi 1158 vid. Script. Rer. Dan. T. II. p. 386. T. I. p. 276. T. II. p. 615. T. IV. p. 460-461. T. III. p. 461. Danſke Magazin T. I. p. 136.

1164.

1164. Waldemari (I) Litteræ, qveis Ecclefiæ B. Mariæ Virginis in *Esrom* Silvam *Widelingeruth* dictam offert, et (*) fcotat. Pag 16.

(*) *Scotatio* eft traditio dominii fymbolica rerum immobilium folenni actu facta. Danis olim vocabatur *Skiöthe*, hodie *Skiöde* a verbo at *fkyde* mittere: præterit: *fkiöd* mifi, jeci, tradidi Lat. Barb. *Scotto*, unde *Skiöde* finus, lacinia, pars tam veftis, qvam veli demiffa, et *Skiöde* res miffa, tradita, ejusdem eft originis Anglosaxonum *Sceat* pecunia; Gallorum *Efchot*; Lat. Barb *Scottum*, *Scot*, Scotta; et Norvegorum *Skaut*, Belcis *Skot* (unde iterum *Skytningr* diverforium, ubi collatitiis nummis bibitur.) ratione fat convenienti, nam ut pecunia hodie inftabilis omnia pecurrit vulgo *Courant* appellata, fic olim tardiori motu a manu in manum *mittebatur*. Vid. Lyes Diction. Saxonico Gothico Latin. in voce *Sceat* Symbolum pecunia collatitia, ut in *Mariæfcot*. Erat vero Scotatio vel *Ecclefiaftica Civilis*.

Ecclefiaftica, alias *donatio canonica* pag. 43. coram Epifcopo, cui, rei piis ufibus oblatæ fignum tradebatur per modum juramenti, fuper altare pag. 257., ad cruces, aut reliqvias fanctorum. Qvo facto Epifcopus lege a Canuto iv. lata, in omnes impetentes excommunicationis fulmina vibravit. vid. Saxo Hift. Danic. p. 217. conf. Diplomatarii p. 2. 3.

Hanc Saxonibus freqventem majorum docilis folertia debet, diuqve adhibuit pia liberalitas. vid. Du Change in voce *Chiroteca*, *Wannus*, et Privilegia Archiecclefiæ Hamburg. No. 33-34 apud Lindenbrogium. conf. Innocentii iii. Bulla. Ut vero Reges petitendim (a) facras cleri fraudes, et æmulos in imperium nifus animadvertebant, *Civilem Scotationem* poftliminio reftituerunt, et lege Cimbris lata L. I. C. xxxvii. Scanica vero L. iv. C. xiii. Traditionem in comitis folenniter, nec alibi, fieri jufferunt, ne ullam cognatis, aliisve, qvorum intererat, conatus lucifugi damnum afferre poffent.

(a) W. E. Chriftiani Gefchichte der Herzogthümer Schleswig und Holftein. 1. Abtheil. §. von den Gefetzen.

Scotationis effectus et jura luculenter defcripferunt P. *Kofod Anker* in Hiftoria Juris Danici. T. 1. p. 72. 80. 92. 488. T. ii. p. 372. 349. 488. et Chriftian Andr. *Meyke* Tractatu de Scotatione Danica Altonæ 1744. confr. Ihrei Catalog. Regum Sviogothicor. p. 29. 30. — Dictionarium Lingvæ Sviogothicæ. Voce *Sköte* S. Bring. Monumenta Scanic. T. ii. p. 138. Du

Du Cange in voce *Scotare.* Germanicæ Themidis æternum decus J. C. H. Dreyer in fingulari libro de ufu genuino Juris Anglofax. in explicando Jure Cimbrico et Saxonico. Kilii 1747.

Solennitates vero Eminentiffimus Translator Legum Scanicarum, *Andreas Sunonis*, breviter folus tetigit. L. IV. C. XIII. In venditione terrarum: inqvit, ad translationem dominii eft neceffe, ut interveniat qvædam folemnitas, in qva terræ modicum emtoris pallio extento manibus affiftentium, qvi, fi factum revocetur in dubium, perhibere poffunt teftimonium veritati, apponit venditor, qvi defignatam terram, qvam diftrahit, in emptorem ipfius fe transferre dominium profitetur. Ut vero in his multa defunt confvetudine patriæ recepta, hic ordine, qvæ fcrutando varii ævi litteras hucusqve invenerim, exponere oportunum duxi.

In comitio, five in collibus, in lucis, fub arboribus, in montibus, ad lapides, pontes, portas five in plateis, ecclefiis, coemetriisve judicia celebrarentur. vid. J. C. Henr. Dreyer. libr. pag. 120 area erat, qvatuor cincta fcamnis, qvibus judex cum confentientum turba, fub dio infidebat; in hanc aream danice vocatam (a) *inden alle fire peleboft*, *inden alle fire ftocke* progrediebantur partes. Venditor poft trinam, tot diebus et in tot Judiciis, denuntiationem factam cognatis et propinqvioribus fymbolum rei venditæ (b) *ad manus*, aut (c) *in finum*, (d) *gremiumve* emtoris, qvi in fignum mutui confenfus (e) alterutrum extendebat, mifit (f) conceptis verbis, qvæ dum enunciarentur, præfentes (g) manus fuper fymbolum, vel laciniam veftis, dum res vendita illi immitteretur, tenuerunt.

(a) Diplom. fubnexum et alia annis 1487. 1566.

(b) Ad manus fcoto in diplomate 1338.

(c) I fköth fköthe. diplom. 1427. 1562.

(d) In gremium affigno. diplom. 1359. per fcotationem in gremium refigno. aliud e. a.

(e) In Cod. Esrom. fol. CXXIV a. præfentes teftantur fe vidiffe Dnúm Abbatem finum extendiffe.

(f) Vendo, alieno, fcoto, affigno. dipl. 1338. conf. Diplomatarium. paffim.

(g) In cujus fcotationis teftimonium fecretum (Jacobus Archiepifcopus Lundenfis) unacum figillis nobilium dominorum, qvi manus fuper fcotationem tenuerunt, appofuimus. Dat. Lundis. in die Apoftol. Philippi et Jac. 1360.

Ab hac lege diu nemo liber, nec (*) indecorum Regibus exleges non eſſe; etenim qvi venire non valuit, aut conceptis uti verbis in fervente foro minus commodum ſibi duxit, alio (a) literis mandatoriis inſtructo, judicisve, a qvo petebatur *tutor*, auctoritate delegato, uti neceſſum habuerunt. Qvo in caſu vices peragentis manum, brachiumve perſona principalis dextra amplecti debuit. Sed tandem nobilibus veniam fundos extra conventus publicos et gentis comitia, dedit Receſſus CHRISTIANI III. Artic. 49.

(*) v. Legem Oſtrogoth. Rex ex eadem terra capiet, qvam transfert, in alterius poteſtatem, et in donatarii ſinum mittet.

(a) Dipl. ſubnex.

(b) Waldem. III. Litteræ datæ Antwortſchowii 1353 ſextia fera proxima ante diem Nativitatis b. Job. Bapt. . . . . Qveſivit ſi hujus modi tutor dicta bona ibidem ſcotauerit, utrum ipſa domina Ingefridis preſens fuiſſet et brachium ſcotantis ut more terre ſit tenuisſet. Et 1462. Innen fire Stockæ po Sælandz landzting vor ſkecket velboren quinne Hoſtfrowæ Bodældh aff Storbeth — oc Keſtedhe beſkeen man Laſſe Perſon af Krogmölle til ſin værghæ — oc forne Laſſe Perſon opſtod po forne ting. Forne Bodill hiölt po Laſſe Perſons hoyghre arm och Laſſe Perſon po hoſtfrowæ Bodils weghne ſköthe och afhændhe — tredie parten i een gard wdi Theſtorp,

Symbola rei venditæ ab emptore cuſtodienda erant (a) *gleba viridis*, *lignum*, (b) claves: et hæc ſingula vel juncta.

(a) Weſtphal. Monumenta Cimbric. T. IV. p. 3123.

(b) Jacobus Karlſon bona Veggelöſe ſcotavit et nuntios dni Abbatis de Esrom in corporalem poſſeſſionem ſubito introduxit, ac ſibi in preſentia placitantium Claves aſſignavit Cod. Esr. fol. CV. b.

Nemine jus obvertente, ſinus a venditore claudebatur ſ. collegebatur (a) *ſköthe wardher ſamenlukt*, et traditionem judex cum aſſeſſoribus, (b) per qvatuor ſcamna alta voce legitimam, nec mutari poſſe juſſit.

(a) Leg. Scan. L. IV. Cap. XII.

(b) Dipl. ſubnexum.

Deinde (a) poculis litatum, donec vas, ab actu *Sköde-Tönden* dictum, exſiccatum eſſet. Nec qvisqvam id vitio noſtris vertat velim. Etenim diem noctemqve continuare potando Germanorum nulli probrum, crebræ, ut inter vinolentos ſolent rixæ, raro

raro conviciis, sæpius cæde et vulneribus transfiguntur. Sedet reconciliandis invicem inimicis et jungendis affinitatibus, et asciscendis principibus, de pace deniqve et bello plerumqve in conviviis consultant. Qvis (c) cornua apud Anglos sicca in signum rei venditæ olim tradita contendat? Certe in Ducatu Carinthiæ 1263 (d) *Apud Cutzmannum (qvæstorem) testes bibebant vinum in testimonium et signum.* Ab his parvo passu distat Rusticorum *Leyekiöb* l. rectius *Ligekiöb* ɔ: contractus æqvalis de pretio rei mobilis, qvi tum ratus erit, ubi pasciscentium uterqve, collata pecunia mutuum consensum Patri Bacho juraverunt vid. Ch. Ostersen Weyle Glossar. Jurid. p. 518. conf. J. H. Dreyeri de usu genuino Juris Anglosaxonici in explicando Jure Cimbrico Libr. Singul. p. 107.

(a) Vid. Diploma subnexum.

(b) Tacitus de Moribus germanorum.

(c) Vid. Ol. Wormii Fastos Danic. p. 62. Monum Danic. 387. 88. Hickesius Præfatione ad Thesaurum pag. xxv.

(d) Diplomatarii sacri Ducatus Styriæ. T. 1.

Deniqve Actus tam solennis, et tam lætus litteris consignabatur, sigillis partium Judicis et Assessorum muniendis, qvæ *Thingvidne vocabantur* Leg. Cimbr. L. 1. cap. XXXVII.

Sed dicta *traditio* non modo in *translatione* dominii prima usu venit, verum tot freqvens vicibus, qvot hæredes aut successores primi tradentis possessoribus consensu acta confirmabant, vid. Diplom. p. 36 et p. 79. Illa vocatur *Athelsbiöthe*, hæc vero *Skiöthe* nominatur.

Hanc, qvæ jam descripta est traditio, alia seqvebatur, *Acta ad fores domi*, *at scöbthe bemæ vether dör.* Meminere ejus haud paucæ litteræ exemplo sint Malmogienses 1487. Qvando Jacob Gullsmith gik strax af radhuset med Hr. Johan Oxe oc antwordet hanom sin gard hus oc grund. Nullæ vero magis luculenter ac Islandicæ Anni 1427. qvibus dicitur Reykholorum dominus portæ primariæ postes adiisse, easqve tenuisse, donec novus veniebat dominus, cui illæ tradebantur, easdem amplectenti, qvo facto hic ingressus est, ille vero abiit.

 Testi-

Teſtimonium judiciale de ſcotata domo qvadam Helſingoræ.

Jacobo Nicolai filio, Civi Helſingburgenſi, per Jacobum Thorſtani filium auctoritate *Andreæ Chriſtiani*, Doctoris, et conſenſu Conventus monnaſterii ſanctæ Virginis ibidem. Dat. in curia Helſingoræ 1507 die Lunæ proxima ante feſtum Nativitatis Chriſti.

Alld mend thette breff ſee eller höre læſſe helſſe wii Per Munck byfoget i Helſingör Jens Nicliſſon oc Jes Perſſon burgemeſter i ſammeſtæ Hanſſ Perſſon Oleff Saxeſſon, Jörgen Saxeſſon oc Jes Azersſon Radmen i ſammeſtæ oc giöre alle witerligt med thette wort obne breff at aar effter gudz burd Md ſeptimo then Mondag neſt for Natiuitatis Xi paa Helſingör bythingh, wor ſkicket for oſſ oc danne mendh ſlere ſom tha till tinge wore Beſkeen mand Jeip Torſtenſſon Raadmand i forne Helſingör beretthe oc ſagdhe ath Renliffuet Mandh Doctor Anderſſ Chriſternſon forſtander i wor Froe Cloſter i Helſingöer med menigh Conuentz Raad vilgæ oc ſamticke, haffde befallet hanom oc fult mact giffuit at ſköddhe beſkeen mand Jeip Niceſſon i Helſingburgh paa forne wor fruæ cloſterſſ veghne En aff forne cloſterſſ gardhe ligende i Helſingör paa Steengadhen veſten neſt then gard Claueſſ Oggeſſon Ottæ oc öſten neſt then gardh Henicke Jenſon vdy bode oc ſtræcker i ſynder nedher till ſtranden fraa Steengadhen med hwſſ iord oc alle forne gard, rette tilligelſe ſom nw till forne gard ær oc aff ariildz tiid tilleget haffuer Enthet wndtagget i nogen made, Hwilket han oc ſaa giorde forne Jeip Nielsſon et fult ſködde ſamme dagh indhen forne tingx IIII ſtockæ paa then forne gardh met alle ſin tilligelſſe ſom forſcreffuet ſtaar till ewindeligh at eye oc beholle ſkullendis. Ok kendis forne Jeip Torſtenſſon paa forne Doctor Anderſſon oc menigh Conuenz vegne i forne Cloſter at then forne gardh war til tacke betallet ſaa at forne Doctor Anders vel nögis *Oc wor forne ſködde ſlafeſl meld offuer alle* tinge bencke oc *ſködde tunne paa drucken* Oc uti alle made medfaret, oc *lagbodet* till tinge ſom thet ſig burde. Till widneſburd at ſaa er i ſandhed ſom foreſcreffuet hengghe wij wore Incigle nedhenn thette wort breff Datum et actum Anno die et loco quibus ſupra dicitur. Sigilla 7 loris membran, appendent,

1164. *Abfalonis* Epifcopi Rofkildenfis donatio decimarum Epifcopalium de *Ringftedeherret* facta fratribus de *Sora*. Pag. 251.

1164. . . . . . . Litteræ, qveis Monafterio Esromenfi villam *Thumathorp* cum Sylva fuis limitibus defcriptam fcotat, pro duobus manfis in *Giafnetoft* et tertia parte vicinæ villulæ *Worethorp* appellatæ. - - - - - - - - Pag. 21.

Hoc diploma antiqvius non effe monet Simon Abbas Sorenfis, qvem Monafterio Anno 1164. præfectum effe docet S. Joh. Stephanius. in Catalogo Abbatum Sorenf. Mff. apud Bartholin.

1164. *Abfalonis* Epifcopi Rofkildenfis Litteræ qveis Clauftro Esromenfi portionem fuam in Langholm donat. *Ulfruth* XIIII. Kal, Decembris. - - - - - - - - Pag. 17.

1164. *Florentii* Canonici Sti Laurentii Lundenfis abdicatio prætenfi antea juris in villam *Willingeruth* monafterio Esromenfi ab Efkillo Archiepifcopo collatam. - - - Pag. 17.

1164. *Efkilli* Archiepifcopi Lundenfis, Apoftolicæ fedis Legati, *Daniæ* et *Sveciæ Primatis* Teftimonium de Florentii Canonici Lundenfis abdicatione prætenfi in *Willingeruth* juris. f. anno (*). - - - - - - - - - Pag. 19.

(*) Hoc anno Efkillum Senis fuiffe credit Langeb. T. v. p. 239. hoc anno ivit Jerufalem Annales Esrom. T. 1. p. 241. Hierofolimis in daniam redit. fed nihil obftat qvin abiturus has litteras dederit.

1164. Waldemari I. Confirmatio fuper villa *Widelingeruth* ab *Efkillo* Archiepifcopo oblata monafterio Esromenfi Pag. 19.

1164. Waldemari I. Litteræ qveis monafterio Ringftadienfi confirmat privilegia illi a fuis anteceffloribus data, variis articulis auctæ (*). MCLXIIII. - - - - - - - Pag. 20.

(*) Conf. C. Hamsfortii Chronolog. Script. Rer. Danic. T. 1. p. 277.

1164. *Absalonis* Episcopi Roskildensis Litteræ, qveis Monasterio Sorensi offert decimas *Parochiarum Finnethorp*, *Sunnerthorp Eleseu*, *Harolstadhe*, Gesleve, *Suarthetathorp*, *Biorbii*. Pag. 250.

1169. ALEXANDRI papæ III. Litteræ protectoriæ datæ Ecclesiæ Sanctæ MARIÆ de *Asmiald*. *Laterani* x Kal. Martii. - - Pag. 23.

In nomine loci errorem adesse necessum est. Etenim toto hoc anno Alexander III. *Beneventi* fuit, ubi IX Kal. Martii seqventem Bullam edidit. At supicor præsentem bullam esse ALEXANDRI IV. Cujus ex Laterano emanarunt litteræ qvam plurimæ.

1169. . . . . Litteræ protectoriæ datæ Præposito Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Vibergensis. *Beneventi* IX Kal. Martii. Incarnationis Dnicæ (*) MCLXIX. Indictione III. Pontificatus anno XI. - - - - - - - - - Pag. 24.

(*) Computationis Romanæ, nostræ vero 1170. Cujus Indictio et Pontificatus testes.

1169. . . . . . . Bulla qva *Absaloni* Roschildensi Episcopo Magisterium et prælationem Insulæ Rugiæ a WALDEMARO Rege devictæ et conversæ, in perpetuum in spiritualibus indulget. *Beneventi*. II. Nonar. Novembr. (*). f. a. - - Pag. 251.

(*) Annum Bullæ 1168, *Hvitfeldius* p. 108. et qvi suum unde sumsit. Dav. *Frank* in Altes und Neues Meklenburg. Libro III. p. 105. et idem habet litteratæ Sveciæ Decus Magnus *Celse* in Apparatu ad Historiam Sveogothicam. Holmiæ 1782. Sed nullum unqvam tale signum temporis adfuisse Notariale Apographum *vidisse* dictum, cui debemus bullam, evidenter loqvitur. *Beneventi data est* 11 *Non. Novembris*; et mense Septembre 1169 C. Hamsforto teste, redierunt Roma in Daniam Oratores regii pro Canonizatione Canuti Ducis missi Script. Rer. Danic. T. I. p. 277. 78. Bullam vero de Rugia simul datam esse oportet, cum ad Oratorum Regiorum instantiam, inter qvos *Stephanus* Archiepiscopus Upsaliensis, petitioni Regiæ id dederit Papa. Diplomat. pag. 252. At sic bullas datas esse oporteret anno 1168 qvod vix fieri potest, debuit nempe Insula fasces victori submittere prius, qvam subactorum animæ cujusdam certi curæ tradi possent; et hoc pontifex observavit. Ut vero anno 1168 Wal-

Waldemarus Rugios Chriſto lucrabatur. vid. Helmoldi Chronica. pag. 234, nec veriſimile eſt eodem anno nuntium Beneventum latum eſſe, beatiqve Vicarium Petri literas edidiſſe, unde ponendum erit, utrumqve negotium ad Annum 1169 pertinere et Oratores Regios non Septembri, ſed ad exitum vergente Anno, domum rediiſſe, non Romæ ſed Beneventi. Cæterum in anno devictæ Rugiæ Scriptores multum invicem diſcrepant, et ſunt plures, qvi ad Annum 1169 id referunt. Chronolog. Saxo. vid. G. Leibnitii Acceſſiones Hiſtoric. T. I. p. 309. Annal. Boſov. in Eccardi Script. Rer. Germ. T. I. p. 1075. C. Hamsford. Script. Rer. Danic. T. I. p. 278. Nec mirum cum Waldemarus cum dura ferro gente XII pugna congreſſus fuerit, totiesqve victor.

1169. ALEXANDRI Papæ III. Bulla, qva *Canutum* Ducem Sanctorum Catalogo infert. Beneventi. VI Idus Novembr. MCLXX. (*) Pag. 27.

(*) In præcedente vidimus Oratores Regios domum reverſos eſſe 1169 Litteras et veniam Canutum Ducem ſanctis adſcribendi aſportantes. Verum lis inter Scriptores de anno, haud ideo compoſita eſt. Etenim Apotheoſin alii referunt ad Annum 1170 ut Knytlinga, pag. 190. 252. Scriptores Rerum Danic. T. I. p. 278. 379. T. II. p. 435. 616. alii ad ann. 1171 ut ſcript. Rer. Dan. T. I. p. 163. 241. T. IV. p. 282. T. II. p. 167. 523. Qvicqvid autem verum ſit, ſuffixus bullæ annus recentiorem prodit manum, et nulla adeſt ratio, cur magis huic, qvam illi de Rugia agenti apponeretur, nec ſi verus eſſet, omiſſa indictio, annus Incarnationis et Pontificatus eſſent.

1170. WALDEMARI I. Litteræ qveis Monaſterio Esromenſi villas *Urmiruth* et *Sande* confirmat. (*) - - - - Pag. 28.

(*) Inter primos apparatus Canonizationis Ducis Canuti, cujus Scrinio deaurando marcha auri ſubvenerunt fratres Esromenſes, hoc diploma datum eſſe concludimus. vid. p. ſeqvent.

1170. *Abſalonis* Epiſcopi Roſkildenſis Litteræ, qveis Monachis Stæ MARIÆ et Sti CANUTI Ringſtadenſis collectas nummorum, *Knuts Scut* et *Marieſcut* de *Veſtre Sysle* et *Myadle Sysle* donat. (*) ſ. a. - - - - - - - - - - Pag. 29.

(*) Pe-

(*) Peracta Apotheosi Canuti Ringstadiensis, cujus ut supra monui, annus in obscuro cubat, præsentibus litteris cultum Sancti auxit Præsul noster, et est verisimile eum hoc fecisse ipso eodemqve anno, diplomaqve referendum esse ad Anno 1170 vel 1171.

1170. WALDEMARI I. Litteræ, qveis monasterio Esromensi villam *Stenholt* cum agris et pratis scotat pro IV marchis argenti (*Lundis*) in stuba *Gerardi* monetarii in Castro. (*) - - Pag. 30.

(*) Ex apparatu Apotheosis Canuti Ringstadiensis cujus fit mentio pag. 29. ubi fratres Esromenses Scrinio Ducis deaurando contulerunt marcam auri, concludi liceat IV præsentes marcas, ut eidem usui inservirent, collatas fuisse, adeoqve diploma ad annum 1170 pertinere.

1171. *Absalonis* Episcopi Roskildensis Litteræ protectoriæ et privilegia data Monasterio b. Thomæ de *Eskilsö*, Anno MCLXXI. Pag. 31.

1171. *Eskilli* Archiepiscopi Lundensis Litteræ protectoriæ Monachis deo sanctoqve Canuto Ottense militantibus datæ. Lundis anno Incarnationis domini M. C. LXXI. Archiepiscopatus domini *Eskilli* Anno (*) XXXVIII. gloriosi Regis Waldemari anno XIV. Indictione IV. Epactis XII. - - - - - Pag. 253.

(*) Corrigendum XXXIII, qvot anni 1158 Electione *Eskilli* in Archiepiscopum Lundensem insigni additi dabunt annum 1171 qvem verum esse Indictio et regiminis Waldemariani æra docent. conf. Script. Rer. Danic. T. I. p. 278.

1174. . . . . Confirmatio super bonis, qvæ variis temporibus Monasterio Esromensi dederat s. a. et l. - Pag. 34.

Incertus hic annus est, ex testibus vero scimus *Symonem* circa Annum 1170 factum esse Episcopum. Script. Rer. Danic. T. III. p. 467. conf. p. 516 ibie. *Petrum* vero Sti *Laurentii* Diaconum, mortuum esse XII Kal. Octobr. 1174. Script. Rer. Dan. T. III. p. 458. conf. 468. Unde seqvitur inter ann. 1170 et 1174 Diploma præsens datum esse.

1174.

1174. WALDEMARI I. Confirmatio ſuper dimidia villa *Sande* data fratribus de *Esrom.* Incarnationis dominicæ (*) M. C. LXXXIIII anno Regni XVII *Lundis.* v. Kal. Martii. - - Pag. 36.

(*) Annus re vera debet eſſe 1174, qvi exacte respondet anno regni XVII. Etenim WALDEMARUS I. ab die 23 Octobris 1157, qvo *Sueno* Rex, *Grathe* dictus cecidit, adeptæ æram Monarchiæ orditur.

1175. WALDEMARI I. Litteræ, qvibus fratribus Sti Canuti Ottonienſibus villam *Hetby* et tres manſos, (*) *Ornum*, *Reb* et *Gaſethunge*, pro aliis bonis, adſerit, datqve iisdem privilegium, qvo cavetur, ne cives *Ottonienſes* frumentum ad alia, qvam monachorum molendina ferant. Datum *Sylverſtate.* anno Incarnationis dominicæ MCLXXV. Indictione VIII. Concurrentibus. II. Epactis. XXVI. ſeptima Kal. Julii in die Sancti Canuti Martiris. - - - - - - - - Pag. 255.

(*) *Hethium*, *Ornumma*, *Repa*, *Caſattunga*; apud C. Hamsfort. Script. Rer. Dan. T. 1. p. 279.

1175. *Symonis* Epiſcopi Ottinienſis Epiſtola ad Fionenſes, qva notum iis facit, ſe Sororibus Ottonienſibus paupertate afflictis Eccleſiam de *Hiellöſe* dediſſe. ſ. a. et l. - - - Pag. 256.

1176. *Nicolai* Wibergenſis Epiſcopi Litteræ, qveis Eccleſiam de *Limum*, *Suenoni* Cathedralis ſedis Præpoſito, ejusqve Succesſoribus contradidit. Datum *Wibergis.* XVI. Kalend. Februarii. Indictione. IX. Incarnationis Dominicæ MCLXXVI. Epiſcopatus Anno XXII. - - - - - - - - Pag. 37.

1176. . . . . . Interdictum, neqvis injurias Eccleſiæ B. *Mariæ* Wibergenſis inferat. Dat. *Wibergis.* XVI. Kal. Februar. Indictione IX. Incarnat. Dnicæ MCLXXVI. Epiſcopatus XXII. Pag. 38.

1176. . . . . . Litteræ, qveis Eccleſiam b. Petri de *Grindesle* auctoritate ſua munit. Anno Incarnat. Dominicæ. MCLXXVI. Indict. IX. Concurrente IV. Epact. VII. - - - Pag. 39.

1176. WALDEMARI I. litteræ, qvibus monafterio in Esrom terram in *Hallandia* offert, ejusqve inhabitatoribus liberam ligna cædendi facultatem concedit. *Sklandethorp*. Anno ab Incarnat. Dni MCLXXVI. Indict. IX. Concurrente IV. pridie nonas Julii. Monarchiæ Regni IXX. - - - - - - - Pag. 40.

1176. *Abfalonis* Epifcopi Rofkildenfis litteræ, qveis *Wilhelmo* Abbati Sti *Thomæ* de Paraclito confirmat *Næveth* et *Clönæ*, decimas ecclefiarum *Crækim*, *Helfinge*, *Annefe* et *Alfenthorp*, *Therby* et *Fretherslöff*. - - - - - - - Pag. 41.

1176. *Abfalonis* Epifcopi Rofkildenfis dotatio Clauftri Stæ *Mariæ* Rofkildenfis. f. an. - - - - - - - Pag. 257.

Annus hujus diplomatis, cujus Autographum in Archivo Regio fervatur, haud facilis eft indagatu; nec enim 1164 prior eft, qvo *Symon* inter teftes nominatus Abbas *Soræ* præficitur, nec diu præcedit 1177. fiqvidem circa id tempus Fratres Hierofolymitani certas in Dania liberalitate Regis WALDEMARI I. fuffulti fedes primum transtulerunt. vid. *Pontoppidani* Annal. Ecclefiæ Dan. Diplomat. T. I. p. 448. confer. pag. 492. ubi hocce monialium Clauftrum minus recte dicitur fundatum effe 1199.

1177. *Abfalonis* Archiepifcopi Lundenfis litteræ qveis fororibus Ecclefiæ b. MARIÆ *Rofkildenfis* Ecclefias *Siængelöfæ* et *Gadftorp* canonica donatione tradit. f. a. et l. - - - Pag. 42.

1177. WALDEMARI I. Edictum, qvo omnibus in *Phartufaherret* interdicit fylvam *Glumftenfchog* datam fratribus in Esrom. Pag. 43.

Annus diplomatis absqve dubio eft 1177. qvod patet ex feqventibus *Abfalonis* Archiepifcopi Litteris.

1177. *Abfalonis* Archiepifcopi Lundenfis Daciæ et Svethiæ Primatis Interdictum ne qvis, fylvis in *Pharthufaherret* ad Fratres de *Esrom* pertinentibus aliqvam calumpniam faciat. Facta autem funt hæc Anno Dni (*) MCLXXXII. etc. - - - Pag. 44.

(*) An-

(*) Annus MCLXXVII vitio fcribæ in MCLXXXII mutatus eft, exarando x ultimum pro v. Evincit hoc mentio anni, qvo *Canutus* Hallandiæ Principatum a Patre obtinuit, etenim hoc 1177 factum effe videmus apud Scriptores Rer. Danic. T. I. p. 178. p. 242. confr. T. II. p. 171.

1177. *Wilhelmi* Abbatis Interdictum ne *Efkilli* infulam a Monafterio Fratres unqvam alienent. f. anno. - - - Pag. 45.

1177. *Walberti* Abbatis de *Esrom* compofitio cum fratribus de Paraclito. f. anno. - - - - - - - - Pag. 46.

Longam fatis, fatqve feriam Annis 1176 et 1177 litem exercuerunt Fratres Esromenfes atqve illi de Paraclito, donec mediante Abfalone Archiepifcopo utriusqve partis animi coaluerunt 1177. vid. E. Pontoppidani Annal. Eccl. Dan. Diplomat. T. I. p. 443. feqq.

1177. *Wilhelmi* Abbatis b. Thomæ de Paraclitio compofitio cum Fratribus de *Esrom*. f. anno. - - - - Pag. 47.

1177. *Abfalonis* Archiepifcopi Lundenfis (*) Daciæ et Sveciæ Primatis Litteræ, qveis Ordinem Fratrum b. Thomæ de Paraclito confirmat, eorumqve bona fub fua Protectione fufcipit. f. anno. Pag. 48.

(*) *Primas Daciæ et Sveciæ* in prioribus Litteris pag. 19. occurrit. Secundum Jus Canonicum ille eft Primas cui Archiepifcopus unus vel plures debet obedientiam. ut vero in Dania nemo erat præter Lundenfem, cujus in perfona Primas Sveciæ una fuit, mirum eft, poft *Efkillum*, *Abfalonem* hoc axiomate ufum effe. Verum refpectu Daniæ ita fe nominare credo ratione dignitatis qva Epifcopos Præcedebat. Qvos Canutus IV, Haud aliter ac Ludovicus ampliffimas regni divitias ad decorem ac gloriam ecclefiæ intorqvens, qvia propter animarum regimen principes funt coeli, nihilominus principes efficiebat regni. vid. Saxo. p. 215. conf. Helmold. L. I. C. IV. p. 17, 18. Sed ratione Sveciæ revera Primas erat, fiqvidem poft Adrianum IV., et Alexandrum III. (an. 1163) Innocentius III. Upfalenfem juffit a Lundenfe pallium et confecrationem, de confirmatione Regni Svetiæ, accipere, illiqve in perpetuum primatui præfidenti, tanqvam fuo primati reverentiam et obedientiam humiliter exhibere. vid. In-

 nocentii

nocentii III. Epiſtolæ editæ a Baluzio. p. 246. De Primatus Lundenſis fatis, et funeſtis ſuper eo altercationibus et rixis vid. illuſtr. S. Lagerbring. Swearikes hiſtoria T. II. p. 135. ſeqq. a Celſe Apparatus ad Hiſtoriam Sveogothicam pag. 24. ſeqq. J. Langebek. Scriptor. Rer. Danic. T. IV. p. 589. Ol. Roſen. Tractatus Juris Publici de Epiſcopis Regni Svionici. Stockholm. 1737. pag. 21. ſeqq. Chriſt. Bagge ſub præſidio S. Bring de Epiſcopis eorumqve Inſignibus. Lond. Scan. 1745. pag. 3. S. Bring de Epiſcopo Principe. Lond. Goth. 1758. S. Wilſkman de Hierarchia pontificiali in Regno Sviogothico. Upſal. 1740-42. pag. 47.

(*) Ex circumſtantiis, ſcilicet ſopita nuper lite inter *Wilhelmum* et *Walbertum* Abbates concludere licet, ut et ex ipſius diplomatis verbis *quod nos licet indignos dominus in epiſcopali cathedra ſublimauit*, has literas datas eſſe 1177.

1178. ALEXANDRI Papæ III. Privilegia data Monaſterio Sti Thomæ de Paraclito in *Ebleholt*. Dat. Anno Dni MCLXXVIII. Pontificatus vero ALEXANDRI III. anno XX. - - - Pag. 50.

1178. *Abſalonis* Archiepiſcopi Lundenſis Daciæ et Swethiæ Primatis Confirmatio omnium bonorum Monaſterii de *Esrom* ſ. anno. - - - - - - - - - - - - Pag. 52.

1178. . . . . . . Apoſtolicæ ſedis Legati, Litteræ qvibus Eccleſiam in *We*, Eccleſiam de *Kiebu* cum capella de *Kuicum* et decima totius Parochiæ, Abbatiæ Præmonſtratenſium confert. ſ. anno. - - - - - - - - - - Pag. 258.

1179. ALEXANDRI III. Papæ Litteræ protectoriæ datæ Monaſterio de Esrom. Dat. Tuſculani IIII Non. Novembris Indictione XII. Incarnationis Dnicæ Anno MCLXXVIII. Pontificatus ALEXANDRI Anno XX. - - - - - - - Pag. 259.

1180. WADEMARI I. Privilegium, qvo omnia bona Eccleſiæ Ottonienſis infra Daniam ad præſens tempus acqviſita ab omni iure exactionis Regioqve immunia declarantur, pro acceptis a fratribus Canutianis qvadrante et dimidio in *Qvarſtate*, villa *Sundrus*,

drus, et decem eqvitaturis Regi *Othenis* degenti præſtandis. Dat. *Hiulby*. VIII. Idus Februarii Anno Incarnationis Dominicæ MCLXXX. Indictione XIII. - - - - Pag. 261.

1180. *Abſalonis* Archiepiſcopi Lundenſis Svecie Primatis Confirmatio Privilegiorum Eccleſiæ Othinienſi a WALDEMARO I. conceſſorum. - - - - - - - - Pag. 263.

1181. LUCII Papæ III. Litteræ protectoriæ datæ Monaſterio de *Sora*. Dat. *Laterani* Octav. Kal. Febr. Indictione XIV. Incarnat. dnicæ MCLXXXI. Pontificatus Anno I. - - - - Pag. 266.

1182. CANUTI Regis Compoſito de piſcatione in *Clöne* inter fratres b. Thomæ de Paraclito atqve colonos. - - - Pag. 54.

Paulo poſt ſuſceptum IV. Idus Maii imperium 1182 Litteras hasce edidiſſe Canutum, eſt vero haud ſimile.

1183. CANUTI (*) IV. Confirmatio Libertatis a gravaminibus exactionum Monachis Ottonienſibus a Patre conceſſæ, et Scotatio bonorum in *Arſtertorp* et *Eſetoft*, iisdem facta, pro bonis in *Sundrus*. *Hiuuleby* Anno 1183. Indictione I. Epactis XXV. Pag. 55.

Habetur locupletius. - - - - - - - Pag. 271.

Datum XII. Kal. April. (*) Anno Dominicæ incarnat. MCLXXXIII. Indict. I. Epact. XXI. Glorioſi Regis Danorum CANUTI Qvinti (IV) Anno I.

(*) Aliam hic eſſe rationem numeri, ac in diplomate p. I. ubi Canutus poſtea Sanctus ſe IV nominat, oportet. Et hinc illorum Ordo eſt 1) Canutus Magnus, 2) Hardecnutus, 3) Canutus Nicolai nepos, et IV. hic noſter. vid Grammii notas ad Meurſ. p. 347.

Qvæ temporum notationes manifeſte falſæ ſunt, et ad ejusdem diplomatis Epitomen p. 55 reſtituendæ, ut annus Chriſti Indictio et Epactæ cum æra regni CANUTI recte allegata cohæreant.

1183. (*) *Kanuti Prizlavi* Principis filii litteræ, qvibus Ecclesiæ *Otthiniensi* duos mansos in *Candislethe*, ac reliqvas suas terras et possessiones in insula *Alsö*, pro sua coram Altari b. MARIÆ, sepultura confert. Act. Anno Incarn. Dnicæ MCLXXXIII. XII Kal. Decembr. in die Sancti EDMUNDI Regis, Anno CANUTI Regis Danorum II. - - - - - - Pag. 271.

(*) Vocatur a C. Hamsfort. in Chronologia II, Regulus Lalandiæ et Insularum Script. Rer. Danic. T. I. p. 278. Neoborgum in Fionia condidit ibid.

1184. *Absalonis* (Roschildensis Ecclesiæ Episcopi) Testimonium de scotatione dimidia prædii Sande fratribus in Esrom a Petro Stalli facto. Facta sunt autem hæc anno Dominicæ incatnat. MCLXXXIIII. v. Kal. Martii Lundis in nostra Metropoli. - - Pag. 56.

(*) Sunt plura in his litteris, qvæ sibi non constant, nec primo intuitu fidem haberi sinunt. Titulus *Roschild. Ecclesiæ Episcopi* et datum *in Metropoli nostra Lundis* sibi ex adverso pugnant; adde, qvod de WALDEMARO I. *domino suo*, tanqvam inter vivos agente, mentionem faciat Præsul, CANUTUMqve Regem, omisso *Danorum* nomine, in qvos patre mortuo imperium suscepit IV. Idus Maii 1182. testem gestæ rei adducat. Sed omnia conveniunt, si de scotatione a *Petro Stalli*, facta et litteris WALDEMARI I. 1174 Lundis v. Kal. Martii anno Regni XVII. confirmata loqvi supponatur, qvo tempore Episcopus Roskildensis inter testes aderat. nunc vero Archiepiscopus eam stabilit.

1185. *Grimolphi Wlffson*, Litteræ, qveis Monasterio sancti Thomæ de Paraclito in *Ebleholt* bona sua in *Mynghe* offert. Dat. *Mynghe* Anno ab incarnatione dni MCLXXXV. Vigilia Apostolorum *Petri* et *Pauli*. - - - - - - Pag. 57.

1186. URBANI III. Bulla confirmatoria data *Absaloni* Archiepiscopo Lundensi super Castro *Hafn* cum bonis adjacentibus datis Ecclesiæ Roskildensi per *Waldemarum* Regem. Dat. *Witerbii*. XII Kal. Novembris. - - - - - - Pag. 57.

URBA-

Urbanus III. die 25 Novembris 1185 electus, die 19 Octobris 1187 moritur. vid. L'Art de Verefier les Dates. T. II. p. 385. Edit. Paris. 1750.

1186. Urbani III. Bulla protectoria data conventui Cistertiensi de *Sora*. *Verone* IV. Id. Decembr. Incarn. Domin. anno MCLXXXVII. Pontificatus II. - - - - - - - Pag. 273.

1187. Kanuti Regis Privilegia data *Wilhelmo* Electo Slesvicensi. Dat. *Gunnerstorp* XII. Decembr. Ann. ab Jncarnat. Domin. MCLXXXVII. Concurrente in Epacte IX. - - - Pag. 58.

1187. *Absalonis* Archiepiscopi Lundensis Sveciæqve Primatis confirmatio Compositionis inter *Wilhelmum* Episcopum Slesvicensem et ejus dioecesanos super decimarum solutione, sine anno. - - - - - - - - - - - Pag. 60.

1188. *Absalonis* Archiepiscopi Lundensis, Apostolicæ sedis Legati Litteræ protectoriæ datæ monasterio et *Gaufrido* Abbati et fratribus de Sora. s. anno. - - - - - Pag. 276.

Gaufridus, Abbas Sorensis fuit ab anno 1188 ad annum 1214. Script. Rer. Danic. T. IV. p. 534. Catalogus Abbatum Sorens. Auctore S. Joh. Stephanio inter Bartholiniana. T. VIII. pag. 69.

1188. Clementis Papæ III. litteræ protectoriæ datæ Ecclesiæ sanctæ *Mariæ* Vibergensis. Lateran. IV Id Junii. Indictione VI. Incarnat. Dominicæ MCLXXXVIII. Pontific. ann. I. Pag. 61.

1188. . . . . . . Privilegia data monasterio de *Esrom*. *Laterani* XVII. Kal. April. Indict. VII. Incarnat. Dominicæ (*) MCLXXXVIII. Pontificatus anno II. - - - - - - Pag. 277.

(*) Computationis Romanæ, nostræ vero 1189.

1192.

1192. *Celestini* III. Privilegia data monasterio de Esrom. Laterani. III Nonas Martii Indict. xſ. Incarnationis Dominicæ Anno (*) MCXCII. Pontificatus Anno II. - - - - - Pag. 281.

(*) Computationis Rom; nostræ vero 1193.

1193. CANUTI Regis Litteræ confirmatoriæ in compendium redactæ, bonorum monachis Sti CANUTI Ottoniensibus ab ERICO Bono oblatorum, ita tamen ut privilegia Sanctimonialibus de Burg a WALDEMARO Rege, illorum beneplacito concessa, sarta et tecta maneant. *Nyburg* Anno dominicæ Incarnationis MCXCIII. XI Kal. Februar. in die Sti VINCENTII Martiris. Pag. 285.

Script. Rer. Dan. T. I. p. 283.

1193. CELESTINI III. Bulla data Petro Episcopo Roskildensi, ne cui Episcoporum ejus Successorum castrum *Hafn* ab ecclesia alienare liceat. Dat. *Laterani.* II. Idus Februar. Pontificat. anno II. - - - - - - - Pag. 64.

Autograph. asservatur in Archiv. Regiis.

1193. CELESTINI Papæ III. Bulla confirmatoria donationis WALDEMARI Regis super Castro *Hafn* concesso Ecclesiæ Roskildensi cum multis aliis possessionibus. inserta est *Centii* Cardinalis Confirmatio super eodem Castro. *Lateran.* XIII Kal. April. Pontificatus anno II. - - - - - Pag. 65.

(*) Autograph. in Archiv. Regio asservatur. qvod pro XIII Kal. habet VIII Kal.

1194. CANUTI Regis emancipatio Fratrum de *Esrom*, ipsorumqve colonorum ab omnibus servitiis et exactionibus Regiæ jurisdictioni debitis. Dat. *Gronolt* anno verbi incarnationis MCXCIIII. XII Kal. Novembr. Anno Regni XIII. - - - Pag. 67.

Inter alios, qvi huic subscripserunt diplomati erat Frater Regis *Christophorus*, Waldemaro I. ex Concubina *Tova* natus, qvem Tabula Ringstadiensis 1166. III Idus Aprilis, cæteri autem Annalistæ Esromensis, Ericus, Sialandensis et Hamsfortus 1173 mortuum esse asserunt. vid. Script. Rer. Dan. T. IV. p. 279.

p. 279. vixiſſe vero et degiſſe in aula fratris, dum hæ litteræ dabantur, Codex Esromenſis diplomaticus, unde eas exſcribi curaverat b. Arnas Magnæus, et qvem nos conſuluimus, indubiam fidem facit. vid. Cod. Esrom. diplomat. Fol. XLV. b. XLVI. a. Cui nec *Helmoldi* nec Saxonis Grammatici nec Knutidarum vitæ auctoris ſilentium ab anno 1169 qvicqvid derogare valet. vid Helmold. Edit. Bangert. p. 237. Saxo. Edit. Sor. 334-341. Knytlinga. Cap. CXXII. et ſeqv.

1195. *Prtri* Epiſcopi Aruſienſis Litteræ, qveis libros ſuos donat Eccleſiæ b. *Clementis*, in ejus armario reponendos. Dat. *Thorp.* v. Idus Februar. Anno Dominicæ Incarnat. MCXCV. Pag. 68.

1197. *Celeſtini* Papæ III. Confirmatio ſex Præbendarum qvas Petrus Epiſcopus Aruſienſis fundavit. Dat. Lateran. IX. Kal. Maii. Pontificatus anno VII. - - - - - Pag. 69.

1197. . . . . . Indulgentiæ XL dierum ad fabricam Cathedralis eccleſiæ Arhuſienſis. Dat. Lateran. IX. Kal. Maii. Pontificatus anno VII. - - - - - - Pag. 69.

1197. . . . . . Confirmatio Privilegiorum Monaſterii Sancti Thomæ de Paraclito. - - - - - Pag. 70.

1197 *Abſalonis* Archiepiſcopi Lundenſis Sveciæqve primatis Donatio decimæ epiſcopalis de *Toakre*, Fratribus de Sora facta. ſ. anno. - - - - - - - Pag. 73.

Ad annum 1197 pertinere concludimus ex Scriptoribus Rer. Danic. T. IV. p. 471 tunc enim fertur *Abſalon* fratribus dediſſe villam *Toaker* in *Hallandia* ſitam, unde *ferrum de terra trahere, ſal decoqvere* et *carpenta* pro ædificiis ſufficienter habere poſſent. Fallit vero Auctor Libri Donationum Monaſterii Sorenſis, dum *Andream Sunonis* Archiepiſcopum dictam decimam monaſterio Sorenſi contuliſſe dicit l. c. p. 474.

1199. INNOCENTII III. Bulla confirmatoria ſuper Caſtro *Hafn.* Dat. *Lateran.* Idus Novembris Pontificat. Anno I. - Pag. 73.

Autograph. in Archivis Regiis aſſervatur.

1199. *Innocentii* III. Privilegia data monasterio de Sor. *Laterani* IX Kalend. Decembr. Indict. II. Incarnat. Dominicæ MCXCVIII. Pontificatus Anno I. - - - - - - Pag. 74.

1202. *Petri* Episcopi Roskildensis Confirmatio eorum, qvæ *Absalon* (Archiepiscopus Lundensis) ab anno 1158 ad annum 1201 monasterio Sorensi dedit. sine Anno. - - - Pag. 79.

1203. WALDEMARI (II) Dei gratia Danorum Sclauorumqve Regis, Ducis Jutiæ, Domini Nordalbingiæ Litteræ Confirmatoriæ privilegiorum Monachis Sti *Canuti* Othiniensis datorum, qvibus censum æstivalem de *Othense* et x marchas Argenti de Insula *Sild* insuper iis confert. s. anno. - - - Pag. 286.

1203. . . . . . . Confirmatio data fratribus de *Esrom* super bonis in Hallandia possessis, qvæ ab servitiis et exactionibus juri Regio debitis emancipat et absolvit. s. anno. - - Pag. 80.

1203. *Petri* Episcopi Arusiensis Litteræ, qvibus ecclesiæ Sti *Clementis* de *Arus* possessiones qvasdam tam hæreditate, qvam emptionis titulo ad se delatas offert. Act. in curia *Threlthorp* XVIII Kal. Decembr. Anno verbi incarnati MCCIII. Anno Regis WALDEMARI regni I. Episcopatus XII. - - - Pag. 81.

In Codice Diplomat. Arhusiensi fol. XX. a.

1204. INNOCENTII III. Bulla confirmatoria præbendarum in ecclesia Arusiensi. Dat. *Laterani*, III. Non. Januar. Pontificat. anno VI. - - - - - - - Pag. 82.

In Cod. Diplomat. Arusiensi fol. IV. b.

1204. WALDEMARI II. Exemtio omnium possessionum Ecclesiæ Arhusiensis ab expeditione, *Stud*, *Qverfete* et omni Jure Regio. Dat. *Ruthe* XVII. Kal. Aprilis. Anno incarnationis dominicæ MCCIIII. Anno Regni II. . - - - - Pag. 83.

In Cod. Diplomat. Arusiensi fol. XIII.

1205.

1205. WALDEMARI II. Confirmatio Privilegiorum Monachis in *Neſtvet* a Prædeceſſoridus ſuis datorum. Dat. Ringſtadis. ſine anno. - - - - - - - Pag. 85.

1205. *Andreæ* Archiepiſcopi Lundenſis teſtimonium ſe vidiſſe privilegia monachis in *Neſtuet* a Waldemaro II. data. MCCV. Pag. 85.

1206. *Andreæ* Archiepiſcopi Lundenſis, Suetiæqve primatis confirmatio privilegiorum Ecclſicæ Othinienſis. ſine anno. Pag. 85.

In Concilio Othiniæ 1206 *Andrea* Archiepiſcopo præſide habito, has litteras datas eſſe crediderim. Vid. Script. Rer. Danic. T. I. p.181.

1207. *Skelmonis* Electi Aruſienſis Confirmatio bonorum Capitulo Aruſienſi a *Petro* prædeceſſore ſuo oblatorum, cui addit omnes fundos epiſcopales infra civitatem, variarumqve præbendarum ex parte decimas (*). ſ. anno. - - Pag. 86.

(*) Secundum Script. Rer. Danic. T. I. p. 181 eligitur *Skiælmo* 1204, rectius autem 1207. conf. Innocentii Papæ bullam ſeqventem, de cujus ætate nulla eſt dubitatio. et Script. Rer. Danic. T. III. p. 467. T. I. p. 243.

In Cod. Diplomat. Aruſienſi. fol. XXI. b.

1207. Innocentii III. Bulla confirmatoria ſuper bonis Capitulo Aruſienſi a *Petro* Epiſcopo et *Skelmone* Electo oblatis. Dat. *Laterani* Nono Kal. April. Pontificat. anno X. - - Pag. 87.

In Cod. Diplomat. Aruſienſi. fol. V. a.

1207. *Skelmonis* Epiſcopi Aruſienſis Declaratio ſe poſſeſſiones in *Aby*, cum Sylva *Stath* et *Brendisthorp*, ſibi a *Johanne*, fratre ſuo jure hærededitario relictas, eccleſiæ Sti Clementis obtuliſſe. ſ. anno. - - - - - - - Pag. 88.

In Cod. Diplomat. Aruſienſi. fol. XXII. a.

1209. WALDEMARI II. Confirmatio privilegiorum monachis in *Neſtuit* a ſuis prædeceſſoribus datorum, qva pro manſione *Ri-*

ſtorp in Falſtria immunitatem ab omni jure Regio conſeqvuntur. *Worthingburg* Anno MCCIX. Indictione XII. IX Kal. Octobris. Anno Regni VIII. - - - - - Pag. 88.

WALDEMARUS fratri CANUTO die 11 Novembris 1202, T. V. p. 456. T. I. p. 164. 1202 vita functo (ſed poſt 14 Novembris, ſecundum *Petri* Aruſienſis Litteras. p. 81.) ſuccedebat unde ad diem diplomate inſignem non niſi VII fluxere Septembres. vid. Script. Rer. Danic. T. IV. pag. 279. not. (r). Memoria igitur Rex lapſus; an error ſcribæ annum octavum poſuit? Prius tuto pernegamus, poſterius tot ſcriptorum monumenta et mos receptus Regibus annos computandi, extra dubium relinqvunt. Regulæ ſeqventes erant.

1) Electi, imperiiqve ſocii, ſive Dani ſive Norvegi, præter ERICUM *Plogpeningum*. pag. 130, et *Haqvinum* MAGNI Sveci filium ab anno 1343 ad Ann. 1374 æra regni litteras nunqvam conſignabant.

2) *Monarchæ* Hæreditarii annos numerabant a morte Prædeceſſoris per ſic dictam *Jamling* ſ. periodum, qva vertente ad idem punctum temporis pervenitur unde numerandi initium fiebat.

3) *Electi* a Comitiis, qvæ diadema, Inſigne Regni iis deferebant, terminum a qvo incoarunt.

4) Dies feſtis et Kalendis more Romano diſtingvebant retrogrado ordine: noſtros enim XVIII Kalendar. Idus excipientem, vocaſſe primam Kalend. XVII ſecundam, XVI tertiam et ſic porro ſerie inverſa non eſt, ut probari poſſit. vid. G. Grubers Lehrſüſtem diplomatiſcher Zeitenkunde. Wien 1784. 8o. p. 18. §. XV. Nec tamen negaverim veteres, ſingulos menſis dies Kalendas interdum vocaſſe, qvanqvam id valde rarum ſit. vid. ERICI *Plogpeningi* diploma. p. 130.

Hæc ſubditis religio, hæc norma, in qvam tum demum peccaverunt, ubi loca, a fatali Regibus nimis remota incolebant caſus lacrimabilis omnino ignari; cujus in Norvegicis habemus exempla. Ab hoc anno diplomatico *Civilis* et *hiſtoricus* multum differebat. *Civilis* in Dania iam per *Ariſtas* HALMA, iam per *Jamling*, qvæ præter annum naturalem, V Septimanis et VI diebus conſtabat, notabatur. In Norvegia vero *Noctis Natalitiorum* JOLA NÓTT habebatur ratio: qvot enim has noctes qvis exegerat, tot annorum eſſe cenſebatur. vid. Petri J. Reſe-

Refenii Notæ ad Jus Aulicum Daniæ pag. 652. *Annus historicus* Scriptoribus rerum geftarum, qvibus anni incepti pro completis erant, nulla menfium dierumqve deficientium ratione habita familiaris tempus mirum auget, five æram ab *annis ætatis* Regum five *regno* eorundem inceptam examini fubjiciamus, ita ex. gr. CANUTUS ab Anno 1182 die 12 Maii ad diem 11 Novembr. 1202 regnavit luftris qvatuor, et WALDEMARUS a morte fratris ad exitum ejusdem Anni, regnaffe dicebatur *unum*. Qvod tempus XXI Annorum hiftoricorum, veros tantum XIX annos, menfes VII, diesqve XXI faciebat. Exempla id generis fuppeditat haud rara *Snorro*, et Script. Rer. Dan. T. I. ubi Waldemarus II. anno regni fui III. fed Dni 1204 in Norvegiam transiiffe dicitur.

(*) Leges Scanicæ Libr. IV. Cap. XII. apud Weftphalen Script. Rer. Cimbr. T. IV. p. 2043.

(**) Leges Cimbric. Edit. Ancher. Hafn. 1783. p. 37.

1211. *Petri* Epifcopi Rofkildenfis Litteræ protectoriæ datæ monachis de *Esrom*. Grönefund anno verbi incarnati MCCXI. Pontificatus XX. - - - - - - - - - - Pag. 90.

1211. *Andreæ* Archiepifcopi Lundenfis Litteræ protectoriæ datæ monachis de *Esrom*. *Grönefund* Pontificatus anno. (qvi in codice deeft.) - - - - - - - - Pag. 92.

1211. *Nicolai Petri* filii donatio dimidiæ portionis fuæ unacum manfione in *Barhem*, monachis in *We* facta. Anno Incarnationis dominicæ MCCXI. - - - - - - - Pag. 287.

In Bartholini Mff. T. VIII. p. 156 quod ex Autographo in Cartophilacio Rofenkrantziano exfcripfit.

1211. *Andreæ Sunonis* Lundenfis Archiepifcopi Suethiæ primatis Confirmatio fuper fcotata manfione *Barem* fratribus in *We* per *Nicolaum Petri*. Anno incarnat. Dominicæ MCCXI. Pag. 287.

In Barthol. Mff. T. VI. p. 509.

1212. INNOCENTII III. Bulla confirmatoria data monafterio de *Sora* fuper decimis de *Bierbii* aqvilonari, domo de *Burg*, de *Bromage*,

mage. Dat. *Lateran.* IV. Non. April. Pontificat. anno XV. Pag. 288.

1214. FRIDERICI II. Romanorum Imperatoris Privilegium, qvo Regno Daniæ addit (*) omnes terminos ultra *Eldanam* et *Albiam* Romano attinentes imperio, et qvicqvid in *Sclavia* Rex KANUTUS tenuit Dat. apud *Mecios*, Anno Dominicæ Incarnat. MCCXIIII. Indictione II. confirmat. ab ALBERTO Romanorum Rege in *Constantia*. Anno Dnicæ Incarnationis MCCCIV. Indictione II. Regni anno VI. (**) - - - Pag. 94.

(*) *Nordalbingiam* diu ante, terrasqve ab aqvilone Albiæ sitas ferunt Scriptores Danici T. II. p. 171. 623. T. IV. p. 23. 120. 163. WALDEMARUM I. *ab Imperatore* FRIDERICO I. *accepisse literis bulla aurea monitis sibi datas, easqve* INNOCENTIUM *papam III. confirmasse. Qvæ diplomata* (addunt) *post mortem Regis Abel qvædam mulier Teutonica filia diaboli (Mechtildis nempe relicta Abelis Conjux), in odium Danorum destruxit.*

Sed in his qvidqvam fidem vix meretur. Etenim si Litteris olim Daniæ, terras Albiæ, Imperator obtulerit, cur hic nulla istius rei mentio, et cur qvæso Regina cum illis præsentes non perdidit, gnara in his cæterarum robur et vim omnem esse. Has vero diu post Mechtildem superfuisse Alberti Regis Germanorum confirmatio probat. Verum qvam seria fuerit hæc oblatio novo foedere ambos inter auctoritate Honorii III. anno 1217 pacta Raynald T. XIII. p. 244 ejusdem *Friderici II.* litteris ad *Conradum* Episcopum Hildesheimensem Anno 1224 sat luculenter patet. Inter alia tunc scribit. Sane relatum est celsitudini nostræ, qvod Rex Daciæ ac filius ejus capti a Comite H. de Zwerin dilecto fideli nostro, in custodia detinentur, qvi Rex, sicut tu ipse nosti, præter præcedentem causam, multa de bonis imperii occupavit, ad nos et imperium, respectum, qvem debuit, non habendo, unde cum ad recuperationem bonorum imperii totis viribus et affectibus anhelemus, ut ipsa possimus ad imperium revocare affectionem tuam rogandam duximus omnibus modis et monendam, qvatenus ad hoc qvod ipse Rex et filius ejus ad manus vestras deveniant prorsus et totaliter elabores, facturus qvicqvid venerabilis Erbipolensis Episcopus promisit vel dehinc promiserit Comiti prædicto,

dicto, et ipse promittas cum eo, qvia nos illud ratum habebimus, et omnia cum consilio tuo curabimus efficaciter observari, vid. *Schannat* Vindem. Litterar. Coll. I. p. 194.

(**) Vidisse pag. 97. laudatum in Archivo Regio Asservatur.

1216. WALDEMARI I. Litteræ super Insula *Thund* scotata Ecclesiæ Cathedrali *Arusiensi*, cum eadem emunitate, qvam habet in aliis suis possessionibus, et jure *Wareci*, qvod in toto regno Rex alias sibi reservaverat, pro molendino in *Walby* et possessionibus in *Nesby*, atqve *Hythning*. Act. in curia *Samsö* in festo Sti Clementis Regni Anno xv. - - - - Pag. 96.

In Cod. Diplomat. Arusiensi, Fol. xi.

1217. HONORII III. Bulla confirmatoria omnium qvæ *Petrus*, et *Skælmo* Episcopi, Capitulo *Arusiensi* pia liberalitate concesserant. *Laterani*. II Kal. Februar. Pontificat. anni I. - - Pag. 97.

1217. HONORII III. Bulla, qva Canonicis Capituli Arusiensis tertiam partem oblationum qvæ intuitu Sancti *Nicolai* Ecclesiæ Cathedrali offeruntur, præter victualia delata, confirmat. *Lateran*. II Kal. Februar. Pontificat. Anno I. - - - pag. 98.

1223. HONORII III. Bulla protectoria data monasterio de *Esrom*. *Lateran*. x Kal. Novembr. Pontificat. anno IIX. - Pag. 99.

1223. HONORII III. Bulla protectoria monachis de *Sora* super possessionibus de *Brebihallese*, *Nubo*, *Susethorp*, *Bronhoug* et *Gislinge* data. *Lateran*. VI Kal. Novembris. Pontificat. anno IIX. - - - - - - - Pag. 99.

1224. (*) WALDEMARI II. Transactio pro (**) liberatione sua inita. Acta anno incarnationis Dominicæ MCCXXIIII, mense Julio IV Nonis Julii Indictione XII. - - - - Pag. 289.

(*) In Origg. Gvelphic. T. IV. p. 85. Leibnitio ex Archivis Zwerinensibus communicat.

(**) Qvod longo tempore consiliis germanorum clam agitatum fuit, id anno tandem 1223 dolo exseqvuntur. Enim vero ex verbis

verbis *Bernhardi*, Ducis, qveis in Comitiis præfide Ottone IV, Brunsvigæ celebratis 1208, æneum fupra pallatium pofitum Leonem fic alleqvebatur: Qvousqve hiatum vertis ad Orientem? define, nam habes qvod voluifti, convertere nunc ad Aqvilonem. Arnold. Libr. VII. Cap. 18. Nihil boni ominari valuit Auguftus nofter. Ut vero his obviam iret, protectoriis munire regnum bullis, et jure canonico avertere fraudes et vim hoftium conatur. Hinc tot Innocentii datæ diverfo tempore Laterani litteræ, qvibus. 1) Ottonem Imperatorem monet, ut Teutonicos Regnum Daniæ, pugnante WALDEMARO Rege adverfus paganos, infeftantes, cohibeat et refrænet. II Kal. Nov. Pontificat. Anno x. Epiftolar. T. II. p. 362. 2) Reges et principes Regno Daniæ conterminos monet, prohibetqve, ne Regnum invadant, aut jura Regis Danorum minuere præfumant. III Kal. Febr. Pontificat. Anno XII. Epiftol. T. II. p. 394. 3) WALDEMARUM II., et Regnum Daniæ, Cruce fignatum in tutelam apoftolicam fufcipit. Nonis Maii. Pontificat. Anno XIII. Raynaldi Annal. Ecclefiaft. T. XIII. p. 178. conf. Honorii III. Inhibitio ad finitimos Daniæ Reges populosqve, neqvis Regnum Daniæ invadere vel turbare aut jura Regis ejusqve hæredum minuere audeat. Laterani XVI Kal. Decembr. Pontificat. Anno V. Raynaldi Annal. Ecclef. T. XIII. p. 277. Verum Rex his armis erat tutus, donec pacis operibus totus operam navabat, bellonæ artes tranqvillis temporibus haud neceffarias arbitratus. Sed fefellit eventus, ut debuit, fædifragos hoftes, nec enim aliqvando transactionem primam confenfu munivit Rex, nec alteri unqvam fatisfactum. Vid. C. Ludv. Scheidii Tractatus de Regio Wandalorum Titulo. Origg. Gvelphicæ T. IV. p. 87. p. 90. in Præfat. Staphorft. Hift. Ecclef. Hamb. T. II. p. 28. Raynald. Annal. Ecclef. T. XIII. p. 334. Grammii Notæ ad Meurfium p. 385. feqqv. C. L. Scheidii Tractatus inter Acta Regiæ Societatis Danicæ. T. I. p. 8. T. II. p. 171. de Dania feudali nexu imperio Germaniæ nunqvam juncta.

1225. WALDEMARI II. Alia Transactio fuper liberatione fua et filiorum. Incarnat. Dominic. MCCXXV. XV. Kal. Decembr. Pag. 293.

Ex Autograph. in Archiv. Zwerinenf. vid. Origg. Gvelphic. T. IV. p. 87. Præfation.

Hac de Re conf. Script. Rer. Danic. T. II. p. 259.

1164.

1225. *Nicolai* Episcopi Roskildensis privilegium Capitulo Roskildensi datum anno Incarnat. dominicæ (*) MCCXXV. Pontificatus anno I. - - - - - - - Pag. 100.

(*) Hinc patet *Nicolaum* ante annum 1226, qvem Chronolog. Dan. Script. Rer. Dan. T. II. p. 525. conf. T. II. p. 625. T. I. p. 244. et *Hvitfeldius*, sedem ascendisse Roschildensem ponunt. T. II. p. 122.

1226. WALDEMARI II. Confirmatio terminorum qvos inter *Thyurlund*, *Colby* et *Gethathuet* XII viri iuraverunt. s. ann. Pag. 101.

1226. Concordia de Limitibus Marche inter Cives *Rigenses* ex una, et Monachos Dunemundenses ex altera. Actum in *Riga* Anno Incarnat. Dominic. MCCXXVI. XVI Kal. April. - Pag. 295.

Ex Codice Privilegia Rigensibus data continenti. fol. 41. Apograph. Chartac. No. 162. d.

1226. HONORII III. Privilegium fratribus monasterii b. Mariæ, Sanctorumqve martirum CANUTI et *Albani* Othiniensium data. *Lateran.* XVIII Kal. Decembr. Indictione I. Incarnat. Dominicæ MCCXXVI. Pontificat. Anno XI. - - - Pag. 101.

1228. WALDEMARI II. Privilegia data Civibus de *Brunsvik*, qvo sub tutelam Regiam suscipiuntur, a teloneo liberi declarantur, et res suas naufragio ereptas possidendi jure donantur. Dat. Anno Dni MCCXXVIII. Idus Septembris. - - - Pag. 104.

Autograph. possedit. olim Polycarp. Lyserus, cujus Vidisse Arnæ Magnæo communicavit 1726. postea impressum in Origg. Gvelphicis T. IV. p. 111. conf. *Rehtmeiers* Braunschweig-Lüneburgisches Chronicon. T. I. p. 468.

1228. GREGORII IX. Privilegia data Monasterio de *Sora*. *Lateran.* VIII Kal. Martii. Indictione I. Incarnat. Dominicæ (*) MCCXXVII. Pontificatus anno I. - - - - - - - Pag. 104.

(*) Computationis nostræ. 1228.

1228. GREGORII IX. Privilegia data monafterio de *Esrom.* Dat. *Laterani.* VIII Kal. Martii. Indict. I. Incarnat. Dominicæ MCCXXVII. Pontificat. anno I. - - - - - - - - Pag. 108.

1230. *Nicolai Nicolai* Comitis filii Scotatio villarum *Hufeby* et *Sketherud* fratribus in *Esrom* facta, pro xx marchis auri. f. anno. Pag. 113.

Qvo anno Terram Sanctam adierit et has villas vendiderit *Nicolaus*, ac ejus origo, æqve incertum eft, poft annum vero 1211 factum effe, litteræ Andreæ Archiepifcopi Lundenfis et Epifcopi Rofkildenfis fupra pag. 90. 92 Monafterio Esromenfi datæ monent *Hufeby* et *Sketeruth* omnino tacentes. Qvid qvod ex Regum, utriusqve nempe WALDEMARI filentio de *Nordalbingia*, cujus dominium fub finem Anni 1225 fibi abdicarunt, patet, inter hunc et ann. 1231 WALDEMARO Juniori emortualem ea accidiffe. Et fere certus dixerim Scotationem *Nicolai*, atqve Regum Confirmationem folenniter actas effe in Comitiis apud *Wordingburghum.* 1230 menfe Augufti.

1230. WALDEMARI Junioris confirmatio fuper *Hufeby* et *Sketheruth* fratribus in *Esrom* a *Nicolao* Grevefun venditis. f. an. Pag. 115.

1230. WALDEMARI II. Confirmatio fuper *Hufeby* et *Sketheruth* fratribus in *Esrom* a *Nicolao Grevefun* venditis. f. an. Pag. 116.

1230. . . . . Litteræ, qvibus *Nicolao* Epifcopo Rofkildenfi Infulam *Saltholm* donat. apud *Wordingburgh.* MCCXXX. Kal. Aug. - - - - - - - - - - Pag. 117.

1230. Communitatis Rigenfis cum Curonibus nomen Chrifto dantibus inita concordia, qva hi de fingulis uncis annuatim dimidium navale talentum filiginis, et de Erpica vulgo *Egede*, tantum, ut et facerdotibus victum dare promittunt. Actum in Riga Anno Incarnat. Dominicæ MCCXXX. - - - - Pag. 298.

Ex Autographo membran. Archivi Civitatis Rigenfis. Apograph. Chartac. No. 162. d.

1232.

1232. Erici (*) Regis Privilegia Susatiensibus data. Anno dominicæ Incarnationis Mccxxxii (**). - - - Pag 299.

(*) Cognomine *Plogpening*, qvod, postqvam Anno 1249 *totam Daciam contulisset ad denarios Redanos sive Aratrales.* Vid. Script. Rer. Dan. T. 1. p. 245 affirmat *Hvitfeldius* a gente novitatatem tributi exosa, Regi impositum dixit. Sed fuere diu ante nummi aratrales noti. Etenim si Codice *Klevenfeldiano* fides Seqvens edictum ad Annum Christi 1236 pertinet.

Waldemarus dei gratia Danorum sclavorumqve Rex Harthæsyssæl inhabitantibus salutem et gratiam. Scire debetis pro certo, qvod a solucione denariorum illorum, qvi de aratris debentur, pro fabrica nulli exempti sunt, sed sicut laici, ita et clerici et omnes claustrales ad illorum denariorum solucionem sunt obligati. ex Cod. Klevenfeld.

(**) Diploma Autographum illustr. Franc. Dom. *Haeberlin* (postqvam illud in Analectis Medii ævi Norimb. 1764. 8. p. 226. ediderat) Archivo Regio obtulit, ubi seu pulcherrimum ævi sui et datoris monumentum asservatur.

1234. Waldemari II. Libertas Monachis de *Sora* ab expeditionis gravamine, *Stud*, et ab omni Jure Regio in bonis iisdem collatis per *Esbernum Nicolai* concessa pro possessionibus dicti Claustri in *Suerthinge* et centum marchis Argenti puri. Dat. (*) *Mosuethsund* (apud *Wordingburg*) Anno ab Incarnatione Domini Mccxxxiv nono Kal. Junii. - - - Pag. 117.

(*) Rectius *Masnetsund.*

1234. Gregorii IX. Bulla ad Episcopum Ripensem, Priorem Sti *Nicolai* et Archidiaconum ibidem, ut remota appellatione eos, qvi in fratres de *Sora* injustas sententias per provinciam Lundensem constiterit promulgasse, ad satisfactionem cogant. Dat. *Perusii.* vi Kal. Novembr. Pontificat. anno viii. Pag. 118.

1234. . . . . . . Bulla, qva gravamina ordini Cistertiensi imponi præter fas coepta, variosqve contra ordinis instituta abusus interdicit. *Perusii*, x Kal. Novembr. Pontificat. ann. viii. Pag. 120.

1234. Gregorii IX. Mandatum ad Archiepiſcopum Lundenſem et ſuffraganeos, ut invaſores bonorum Monaſterii de Sora, laicos excommunicent, clericos vero ab officio ſuſpendant, neutram relaxaturi ſententiam, donec læſis ſatisfactum fuerit. *Peruſii.* VIII Lal. Novembr. Pontificat. anno VIII. - - Pag. 121.

1234. . . . . . . Privilegium datum monachis de *Sora*, ne ultra duas dietas a monaſterio proprio, ſuper iſtius bonis intra easdem ſitis per litteras Apoſtolicas trahi poſſint in cauſam. Dat. Peruſii VIII Kal. Novembr. Pontificat. Anno VIII. Pag. 123.

1234. . . . . . . Privilegium, ut fratres de Sora hominibus ad ejusdem monaſterii ſervitium commorantibus, qvi non poſſunt de facili ſuorum habere copiam ſacerdotum, ſacramenta valeant exhibere. *Peruſii.* VI Kal. Novembr. Pontificat. Anno VIII. Pag. 124.

1234. . . . . . Bulla mandataria ad Archiepiſcopum Lundenſem et ſuffraganeos aliasqve eccleſiaſticas perſonas, ut invaſores malefactoresqve Monaſterii *Esromenſis* laicos excommunicationis, clericos vero ſuſpenſionis ab officio ſententia percellant, neutram relaxaturi, donec dicti Monaſterii fratribus plenarie ſatisfactum fuerit. Dat. Peruſii VI Kal. Novembr. Pontificat. ann. VIII. Pag. 124.

1234. . . . . . . Privilegium, ut fratres, qvos pro cauſis Monaſterii Sorenſis cum litteris munitis ſigillo Abbatis ejusdem deſtinari contigerit, exceptione qvod Sigillum Archetypon non habeant, haud valente admittantur. Dat. Peruſii v. Id. Decembr. Pontificat. anno VIII. - - - - - Pag. 126.

1237. Waldemari II. Confirmatio privilegiorum fratribus de *Esrom* a Waldemaro I. conceſſorum, immunitatem a ſervitiis, exactionibus, et omni jure Regio iis adſerens. Dat. *Roſkildis* Anno

Anno Gratie Mccxxxvii. menſe Martio pridie Idus menſis ejusdem. - - - - - - - Pag. 127.

1238. Waldemari II. (*) Compoſitio inita cum ordine Teutonico et ejusdem Magiſtro *Hermanno*. Dat. *Stenby*. Anno Domini Mccxxxviii. vii Idus Junii. - - - - Pag. 300.

(*) Confr. Raynaldi Annal. Eccleſiaſt. T. xiv. p. 445. Joh. Grammii Notæ ad J. Meurſii Hiſt. p. 396.

1239. Erici Regis privilegia data fratribus monaſterii de *Neſtweth*. Dat. *Orthingiburch*. Anno Domini Mccxxxix. Anno Regni vii. Pag. 128.

1239. Waldemari II. Litteræ qvibus fratribus de *Esrom*, *Brethas* et *Arlogsborneruth* vendit juſto pretio. Acta apud *Worthingborgh*. Anno Domini Mccxxxix. viii Kal. Junii. Pag. 129.

1239. Erici Regis Dotatio Eccleſiæ Revalienſis. Act. *Wartingborch* Anno Domini Mccxxxix. iii Idus Septembr. Pag. 130.

In anno certe mendum latet, et nullus dubito, qvin ad Annum 1249 pertineat, nec enim patrem 1239 in vivis agentem *felicis recordationis* dicere potuit. Adde qvod piam hancce Regis liberalitatem ad Annum 1249 Hvitfeldius referat in vita Erici p. 195. J. Meurſius Hiſt. Danic. Ed. Flor. p. 409.

1239. Erici Regis confirmatio lxxx (*) Uncorum, qvos Rex Waldemarus, *Thorkillo* Epiſcopo *Revalienſi*, in Eſthonia aſſignaverat. Dat. *Roſkildis* Anno Domini Mccxxxix. menſe Octobris (**) xi. Kal. ejusdem. - - - - - - Pag 130.

(*) *Uncus*, Gr. ὄγκος v. ὄγκινος, Franc. *Hacco*, Iſl. *Haki*, Dan. *Hage*, proprie ſignificat cuspidem incurvam. Synechdochice dicitur de inſtrumento quolibet incurvo, in ſpecie de vomere Germaniæ Borealis incolis olim uſitato, a qvo iterum deſcriptum terræ ſpatium nomen *Haake* apud Eſtones in hunc diem obtinuit, et convenit ratione nominis Holſatorum *Pflug* aratro, ſeu Latinorum *Jugero*. Saxoniæ inferioris incolæ, Pomerani et Meklenburgenſes *Hakenbufe* terræ partem vocant qvod uno

 per

per annum aratro scindi opportune potest. Vid. Polyhistorum Germaniæ principis Illustr. J. Adelungi Versuch eines vollständigen grammaticalischen Wörterbuchs der hochdeutschen Mundart. 2 Th. 901. 903.

(**) Ex hoc Hypographe docemur majores nostros morem Romanis contrarium interdum adhibuisse, Kalendas computandi. Hic omnes Mensis dies ordine rectigrado Kalendæ vocantur, in aliis vero more Romanorum retro numeratæ sunt.

1240. WALDEMARI II. mandatum, ut Estonienses Episcopo Revaliensi decimas decimarum solvant. Dat. *Wartinchhorg* Anno Dni MCCXL. XIX Kal. Augusti. - - - - Pag. 131.

1240. *Waldemari II.* Litteræ, qvibus *Thorkillo* Ecclesiæ Revaliensis Episcopo XL uncos in *Wironia* concedit, donec *Wirensi* ecclesie provisum fuerit in prælato, possidendos, et sibi suisqve successoribus jus eligendi, et præsentandi. electum ecclesiæ Revaliensis, perpetuo reservat. Dat. Anno Dni MCCXL. Kal. Octobris XVII. - - - - - - - - Pag. 131.

1241. OTTONIS Ducis de *Brunswik* litteræ, qveis domi beati *Johannis* Baptistæ in *Andvordschov* villam *Ramsöö* cum Stagno ejusdem nominis et duobus molendinis, censum VII orarum in *Bothorp* et unius marchæ in *Gamelruth*, uniusqve oræ in *Salohön* pro CCCXX marchis argenti puri vendit. Actum Roskildis Anno Dominicæ incarnationis millesimo. CCXLI. decimo Kalendas Julii. - - - - - - - - Pag. 133.

1241. ERICI Regis litteræ, qveis omnes terras Canonicorum eccleclesiæ *Roskildensis* et ipsorum colonos omnes et *Garthsætæ* ab expeditione, et *Stuth*, et omni jure regio liberos esse concedit et exemptos, in perpetuum. Actum *Roskildis*. Anno dominicæ incarnationis MCCXLI. mense Julio. sexto nonas ejusdem. Pag. 134.

1242. ERICI Regis compositio cum *Torkillo* Episcopo *Revaliensi*, qva huic conceditur jus de viginti uncis duo talenta singulis annis

nis recipiendi donec Rex in *Eſtoniam* venerit. Actum *Nackſkoych* Anno Domini MCCXXXXII. Kal. Jul. XII. - Pag. 135.

1242. ERICI Regis litteræ, qveis, præter confirmationem privilegiorum fratribus monaſterii Sti CANUTI Otthonienſis a ſuis prædeceſſoribus datorum, eorum molendina ab omni impetitione libera eſſe concedit. Datum *Othenſe*, Anno domini MCCXLII. III Idus Novembris. - - - - - Pag. 135.

1242. *Abelis* Ducis Jutiæ confirmatio privilegiorum, qvæ majores ſui fratribus monaſterii Sti CANUTI Otthonienſis dederant. ſine anno. - - - - - - - - - - - Pag. 136.

1243. *Petri* Præpoſiti *Roſkildenſis* teſtimonium ſuper ſcotatis ab *Symone* de *Höm* Clauſtro b. *Claræ Roſkildenſis* terris in *Bregnethwet* et *Proghönſtrop*. Anno domini MCCXLIII. qvarto. nonas Julii. - - - - - - - - - - Pag. 137.

1243. INNOCENTII IV. confirmatio compoſitionis inter Regem Daciæ et ordines Livoniæ ſuper *Revalia*, *Vironia*, *Harria* et *Gervia*. Dat. *Anagniæ* VIII. Kal. Octobr. Pontificatus Anno I. Pag. 304.

1244. . . . . . . Bulla prohibitoria, ne qvis de bonis monaſterii *Sorenſis* ſive ante concilium generale, ſive poſt id, acqviſitis, decimas exigere audeat. Dat. *Laterani* Duodecimo Kalendas Martii Pontificatus anno primo. - - - - Pag. 137.

1244. . . . . . . Bulla prohibitoria ut nemo a monachis monaſterii *Sorenſis* de animalium ſuorum nutrimentis decimas exigere, eorumve benefactores ob præſtita obſeqvia excommunicare audeat. Dat. *Lateran.* ſecundo Kalendas Martii Pontificatus anno primo. - - - - - - Pag. 138.

1244.

1244. Innocentii IV. Bulla protectoria data Conventui monasterii de Sora. Dat. *Lateran.* Kalendas Martii pontificatus anno primo. - - - - - - - - - - Pag. 139.

1244. . . . . . . Bulla prohibitoria ne rectores ecclesiarum, in qvorum parochiis oves monasterii *Sorensis* pascuntur, decimas de earundem lana, lacte et agnis exigere præsumant. Datum *Laterani* Kal. Martii Pontificatus anno primo. - Pag. 140.

1244. . . . . . . Bulla, qva privilegia data conventui Cistertiensis ordinis de *Sora* confirmat. Dat. *Laterani* VI nonas Martii pontificatus anno primo. - - - - Pag. 141.

1244. . . . . . . Bulla prohibitoria, ne fratres monasterii *Sorensis* ad Synodos, forenses conventus vel hujusmodi capitula adire cogantur. Datum *Laterani* tertio nonas Martii pontificatus anno I. - - - - - - - - - Pag. 141.

1244. . . . . . . Bulla, qva sententiæ excommunicationis et interdicti a prælatis ecclesiarum in benefactores seu famulos monasterii *Sorensis* latæ, irritæ censentur. Dat. *Laterani* secundo nonas Martii Pontificatus anno primo. - - Pag. 143.

1244. . . . . . . Bulla mandatoria ad præpositum ecclesiæ *Lundensis* ut qverelas capituli *Arusiensis* contra suum Episcopum, eorum privilegia et consvetudines infringere molientem examinet et appellatione remota decernet. Dat. *Lateranis* IIII Kal. Aprilis, Pontificatus anno primo. - - - - Pag. 144.

1244. . . . . Bulla mandatoria ad præpositos ecclesiarum *Lundensis* et *Slesvicensis*, ut causam inter Episcopum *Arusiensem* et capitulum ibidem super electione canonicorum ortam fine debito terminent. Dat. *Lateranis* V. Idus Aprilis, Pontificatus anno primo. - - - - - - - Pag. 142.

1244.

1244. Erici Regis privilegium, qvo omnes terræ, qvas Canonici *Arusienses* ubicunqve, emerint, qvingentis marchis, acceptis a *Nicolao* Episcopo *Roskildensi* pro bonis in *Giæfning*, ab expeditionis gravamine, (*) *Stud*, (**) *innæ* et omni jure regio liberæ declarantur. Datum *Lundis* anno Domini Mcc. qvadragesimo qvarto. KL. Octobris quarto decimo. - Pag. 146.

(*) *Stud*, proprie fulcrum, pecunia collatitia, ut Jur. Cimbr. Libr. II. Cap. XXI. Krene *stuth* aff sine frænder, ab at *stoda*, *stytte* subvenire, adjuvare: translate symbolum, vel tributum, Hoc singulis annis bis ab incolis solvebatur hieme media, et æstate; unde *Vinther* oc *Varstud* vid. Waldemari II. Cadastrum in illustr. Lagerbringii Monument. Scanic. T. 1. p. 81. Et qvoniam semper non idem valore erat, oppositum illi ponitur semper *Inne*.

(**) *Inne*. tributa ordinaria incolis annuatim persolvenda. vid. Leg. Scanicæ Lib. XVII. Cap. *Inne* solutio, *Inne* solvere.

1245. *Uffonis* Archiepiscopi *Lundensis* confirmatio compositionis litis super collatione præbendarum actæ inter Episcopum *Arusiensem* et capitulum ibidem, qva cum residentibus et aliis canonicis, qvorum copia haberi potest, de electione instituendi canonici communiter tractare se obligat Episcopus. Anno Domini MCCXLV. qvinto decimo KL Februarii. - - Pag. 146.

1245. Innocentii IV. Bulla prohibitoria, ne absqve assensu prioris et capituli ecclesiæ *Ottoniensis* ordinis sancti *Benedicti* Episcopo officium pastorale exseqvi non valenti coadiutor associetur. Datum *Lugduni*. VII Idus Februarii Pontificatus anno secundo. - - - - - - - - - Pag. 148.

1245. . . . . . . Bulla protectoria data fratribus monasterii sancti Canuti Otthoniensis. Datum Lugduni XIII Kal. Martii. Indictione II. Incarnationis Dominicæ Anno MCCXLIIII. Pontificatus Anno secundo. - - - - - Pag. 148.

1245. *Gunneri* Ripenſis Epiſcopi ſtatutum, ut fructus primi anni, qvo qvis ad ſingulas in ſua dioeceſi eccleſias vocatur, devolvantur ad eccleſiam cathedralem, ad ſolvenda ejus debita contracta ob liberationem *Tuvonis* Epiſcopi ex carcere Thevtonico. Datum Anno Domini MCCXLV decimo ſeptimo Kalendas Octobris. Pag. 152.

1246. *Ebbonis* Epiſcopi Aruſienſis Inſtitutio duarum in eccleſia ſua cathedrali præbendarum, datis eidem in hunc finem bonis in *Syrækiær*, (*) *Giaf* in *Wæthelby*, manſione in *Aveldthorp*, obventionibus omnibus de eccleſia *Folby* et de manſione epiſcopali in *Kunxſtorp*, tertia parte decimarum, reditu eccleſiæ *Sinning*, manſione in *Calztat*, cum eqvitiis et proventu eccleſiæ *Tiſlæſt*. etc. (**). ſ. a. - - - - - - Pag. 153.

(*) *Giaf* tributum annuum a ſingulis parochianis epiſcopo debitum. Islandis hodiernis *Giaftollr*. a *Giefa* hod. *Gife* dare; *Giaf* igitur donum eſt, originem tributi docens, fuiſſe voluntariam, proceſſu autem temporis neceſſitatem ſubiiſſe, et qvod olim arbitrio pendebatur, poſt lege irrogatum. Ut qvæſtoris regii erat, cenſum colligere, ſic Præpoſiti epiſcopis ſolvenda diligenter coëgerunt, donec Chriſtianus III. Ordinatione Eccleſiaſtica fol. 70 curam lucrandi animas iis ſolum eſſe juſſit.

(**) Vid. Litteræ ſeqventes.

1246. *Ebbonis* Epiſcopi *Aruſienſis* conventio inita cum capitulo, ſecundum qvam duo trientes rerum Sto *Nicolao* oblatarum ædificio eccleſiæ cathedralis, pars vero reliqva cum cibariis Canonicis, cedant. (*) ſ. a. - - - - Pag. 154.

(*) *Nicolaus* Aarhuſienſis obiit ſecundum Chronicon *Erici* Pomerani Anno 1180. Oportet ergo diploma hoc eſſe *Ebbonis* qvi An. 1246, fit Epiſcopus Aarhuſienſis. Alias *Eſgero* 1249 ſuccedenti adſcribi poſſet, niſi E. Pontoppidanus docuiſſet *Ebbonem* hunc in oves, lupi magis, qvam Paſtoris vice functum eſſe. Annal. Eccl. Dan. Diplomat. T. 1. p. 588.

1246. INNOCENTII IV. Bulla mandatoria ad *Symonem* de *Aluernia* Ordinis fratrum minorum, ut crimina *Nicolao Stigothi* Epiſcopo

ſcopo *Roſkildenſi* a Rege Erico objecta diligenter examinaret et ſedi Apoſtolicæ acta rei geſtæ ſigillo ſuo munita mitteret (*). Dat. *Lugduni* xii Kal. Auguſti pontificat. anno qvarto. Pag. 154.

(*) Qvam neſcivit *Hvitfeldius* T. ii. p. 177. cauſam diſſidii inter Regem et *Nicolaum* hinc optime docemur. Et ex hoc fonte maxime puro ſua etiam hauſerunt L. *Waddingus* in Annal. Minorum T. iii. p. 146-47. Edit. nov. et Odoric. *Raynaldus* Annal. Eccleſiaſt. T. xiii. p. 560, ubi errore calami *Robſadenſem* pro *Roſkildenſi* et *Neswicenſem* pro *Slesvicenſi*, epiſcopos vocat.

1246. *Saxonis Thorberni* filii donatio villæ *Nothebothe* facta monaſterio de *Esrom*, ob reverentiam parentum ſuorum et uxoris ſuæ *Malild*, qvi ibidem requieſcunt. Actum *Slangethorp* anno domini Mcc. qvadrageſimo ſexto, ſextodecimo Kalendas Septembris. - - - - - - - Pag. 155.

1246. *Wyzlavi* utriusqve et *Jamborii* Principum Rugiæ Litteræ, qvibus Monaſterio Bergenſi in Rugia *Roſkildenſi* dyoeceſeos, Juriſdictionem, ſuper omnem ſuam familiam, tam altam qvam baſſam perpetuis temporibus donarunt. Datum in novo campo. Anno dnicæ incarnat. Mccxlvi. in die *Tiburcii* et *Valeriani* martirum. - - - - - - Pag 304.

Ex Apograph. (deſumto ex Codice coenobii Bergenſis) No. 162. e.

1247. *Offonis Gripp* apud *Sanctum Michaelem* Prioris litteræ reverſales, datæ *Jacobo Gret* Priori Ottonienſi, pro conceſſa ſibi venia ſcholam particularem habendi. Anno Domini Mccxlvii. Profeſto purificationis virginis glorioſe. - - Pag. 157.

1247. Innocentii IV. Bulla miſſa Epiſcopo *Slesvicenſi*, priori predicatorum provinciali, et miniſtro minorum fratrum de Dacia, ut per regem reſtitui faciant Epiſcopo *Roſkildenſi* Caſtrum de *Kopmanne Hafn* cum aliis rebus epiſcopalibus, et ut permittatur ei in ſua dioeceſi libere commorari. Dat. *Lugduni* xiii Kal. Januarii. Pontificatus anno qvinto. - - Pag. 158.

1248. Erici Regis Litteræ, qveis Civibus de Riga confirmat Privilegia a Waldemaro II. data, Jusqve *Lubicense* concedit. Dat. *Worthingborch.* Anno Dni MCCXLVIII. Idus Maii. Pag 306.

Ex Apograph. Chartac. No. 162. f.

1248. Innocentii IV. Bulla, qva jubetur Episcopus Slesvicensis fructus et redditus Ecclesiæ *Roskildensis* Episcopo exulanti reservare. Datum *Lugduni.* IIII. Non. Aprilis Pontificatus anno qvinto. - - - - - - - Pag. 159.

1248. . . . . . . Bulla missa Episcopo *Slesvicensi* ut præsumta in præjudicium Jurisdictionis Episcopi *Roskildensis* ipso exsulante in ipsius civitate et diocesi in debitum statum revocaret. Dat. *Lugduni* III. Idus Aprilis, Pontificat. anno qvinto. Pag. 161.

1248. . . . . . . Bulla protectoria data fratribus monasterii de *Sora.* Datum *Lugduni* nonas Octobris indictione sexta dominicæ incarnationis anno millesimo ducentesimo qvadragesimo octavo. Pontificatus anno sexto. - - - Pag. 162.

1248. *Jon* filii *Jon*, filii *Ræymoth* litteræ qveis testatur, se fratribus de *Esrom* terram XIX (*) horarum et I Solidi in *Vitherlöse Litlæ* cum omnibus attinentiis suis legaliter scotasse pro terra unius Marcæ et II solidorum in *Langeruth* terra I Marcæ in *Horæthorp*, et una curia in *Copmannæhaven* in parochia Stæ *Mariæ.* Acta sunt hæc et scotata, primum apud monasterium de Esrom, secundo apud Slangethorp. Thryggæhæræths Thing. tertio in Landsthyng. *Rinstad.* Anno Domini MCCXLVIII. XIIII Kal. Decembr. - - - - - - Pag. 166.

(*) Orarum Dan. Öre.

1249. Erici Regis confirmatio super bonis *Huseby* et *Scheterut* a *Nicolao Grævesun* scotatis fratribus de *Esrom.* Dat. anno domini Mcc. qvadragesimo nono. *Roskildis.* - - - Pag. 168.

1249.

1249. *Abelis* Ducis Jutiæ litteræ protectoriæ datæ fratribus de *Esrom.* Dat. apud (*) *Commannafanth* anno domini MCCXLIX. qvarto KL. Maii. - - - - - - Pag. 169.

(*) Copmannehafn *vel* Kiöbmannehafn *legend.*

1249. Contractus inter JAROMARUM Principem *Ruyanorum* et fuum cognatum *Boranten* de *Borantenhagen* fuper hujus portione papatrimoniali, fc. tota parochia *Borantenhægen;* tota terra *Redenyfe* cum parochia *Lanken;* tota terra *Streye* excepta ejus qvadam parte Comiti de *Ghufkov* obligata; tota parrochia *Vilmenytze;* tertia parte *Jasmundiæ.* Dat. *Stetyn* Anno Domini Millefimo CCXLIX XVI Kal. Junii. - - - Pag. 170.

1249. ERICI Regis Litteræ protectoriæ datæ fratribus de *Esrom.* Dat. *Ymbrie* anno domini. MCCXLIX. non. KL Augufti. Pag. 173.

1249. INNOCENTII IV. Bulla, qva jubetur Archidiaconus *Arufienfis* cogere judices ad exfeqvendum mandatum Pæpæ de reftitutione Caftri *Kopmanne Hafn* et fuarum pertinentiarum; et qvod epifcopus *Rofkildenfis* valeat in fua ecclefia et dioecefi libere commorari. Datum *Lugduni* VI. Kal. Augufti. Pontificatus anno feptimo. - - - - - - - - - - Pag. 173.

1250. *Petri Ebbonis* filii teftimonium, Patrem fuum *Ebbonem Sunonis* fratribus in *Esrom* poffeffionem *Herleue Nörre* cum omnibus fuis attinentiis obtuliffe et legitime fcotaffe. Act. *Knarræthorp.* anno domini MCCL. - - - - - Pag. 175.

1250 INNOCENTII IV. Bulla qva fratribus ordinis minorum fepulturam ecclefiarum eorum liberam effe decernit, falva tamen juftitia illarum ecclefiarum, a qvibus mortuorum corpora affumuntur. Dat. *Lugduni* V. Kal. Mart. Pontificat. anno feptimo. Pag. 176.

1254. . . . . . . Bulla, indulgens Epifcopo *Rofkildenfi* facultatem interdictum, ubi ecclefiæ fatisfactum fuerit relaxandi. Dat. *Lugduni.* Non. April. Pontificat. anno feptimo. - - Pag. 177.

1250. INNOCENTII IV. Bulla mandans *Nicolao* Elemoſinario ut Caſtrum *Kopmannehafn* et bona Epiſcopalia Epiſcopo *Roſkildenſi* per Regem et detentores reſtitui faciat ſub poena interdicti in loca, ad qvæ Rex et detentores pervenerint. Datum *Lugduni* VII Idus Maii. Pontificatus anno ſeptimo. - - Pag. 178.

1250. . . . . . . Bulla mandatoria *Nicolao* Elemoſinario ut Caſtrum *Kopmanne Hafn* Epiſcopo *Roſkildenſi* faciat a Rege reſtitui ſub poena interdicti et excommunicationis. Dat. *Lugduni.* XV. Kal. Junii. Pontificat. anno ſeptimo. - - - Pag. 180.

1250. . . . . . . Bulla hortatoria ad Regem Daniæ, ut *Jacobum* Epiſcopum *Roſkildenſem* benigne recipiat et ei omnia eccleſie *Roſkildenſi* ablata integre et plene reſtituat. Dat. *Lugduni* XII Kal. Junii. Pontificat. anno ſeptimo. - - - Pag. 182.

1250. ABELIS Regis Litteræ protectoriæ datæ fratribus de *Esrom.* Dat. apud *Siöbiörygh* anno Domini MCCL. Idus Novembris ſexto, anno regni primo. - - - - - Pag. 184.

1250. . . . . . Regis exemtio bonorum monaſterii de *Esrom* a gravamine expeditionis, *Inne, Stud,* ædificatione, et reparatione, atqve, munitione Caſtrorum et urbium, et omni jure Regio. Dat. *Siöburugh.* anno gratie MCCL. Idus Novembris ſexto. Anno regni primo. - - - - - - - Pag. 185.

1250. . . . . . Regis Privilegia, data Sanctimonialibus *Roſkildenſibus.* Dat. *Roſkildis* Anno Dominice incarnationis milleſimo ducenteſimo qvinqvageſimo. Idus qvinto Novembr. Pag. 186.

1251. INNOCENTII IV. Bulla contra *Lubicenſes* ob caſtrum *Kopmannehafn* et vicinas villas ab piratis eorum incenſas. Dat. *Lugduni* nonis Martii Anno pontificatus octavo. - - Pag. 187.

1251. ABELIS Regis. Renuntiatio omnis juris qvod habere videbatur in *Oſilia* et maritima contra *Henricum* Epiſcopum *Oſilienſem.* Datum

Datum *Nuborch* anno domini MCCLI, fexto Idus Augufti. Pag. 188.

1251. ABELIS Regis Litteræ, qveis Magiftro *Andreæ* et Ordini Teutonicorum in Livonia jus omne in *Gerviam* cedit. Dat. *Nuborch* Anno Dui MCCLI. fexto Idus Augufti. - - Pag. 306.

Ex Apogr. (defumto ex Autographo Archivi Antiqvariorum Holmenfi) No. 162. g.

1251. *Petri* Epifcopi *Arufienfis* Confirmatio transactionis inter clerum et fuos prædeceffores initæ, fuper dandis annuatim a fingulis parochiarum rectoribus tribus oris ufualis monetæ, loco procurationis et cathedratici. Datum anno Domini MCC. qvinqvagefimo primo. - - - - - Pag. 190.

1252. CHRISTOPHORI I. Litteræ protectoriæ datæ fratribus monafterii de *Esrom*. Datum *Esrom*, anno Domini MCCLII. VII Kal. Octobris. - - - - - - Pag. 190.

1252. . . . . . . Exemtio poffeffionum monafterii de *Esrom* ab omnibus fervitiis atqve jure Regi debitis. Dat. *Esrom*. anno Domini MCCLII. VII Kal. Octobris. - - - Pag. 191.

1252. . . . . . . Exemptio bonorum monafterii *Sorenfis* ab omni gravamine et oneribus juri Regio attinentibus. Dat. *Woringborgh* anno domini MCC. qvinqvagefimo fecundo tertio nonas Octobris. - - - - - - - - Pag. 192.

1253. . . . . . . Confirmatio privilegiorum *Svinæburgenfibus* a fuis majoribus datorum. *Svineburgh* Anno Domini 1253. Pag. 192.

1253. *Jacobi* Epifcopi Rofkildenfis Indulgentiæ XL dierum datæ iis qvi ædificio *Domus Sancti Spiritus* apud *Ecclefiam* b. *Laurentii* Rofkildis manus porrexerint adiutrices. Dat. *Kæpmannæhafn* anno Domini MCCLIII. qvintodecimo Kal. Junii. Pag. 194.

1253.

1253. Innocentii IV. Bulla, qva Archiepiſcopo *Lundenſi* et Magiſtro *Johanni Stichil* Canonico *Roſkildenſi* notum facit, ſe nobilem mulierem (*) *Ingreth* viduam (**) *Conradi* Comitis de *Regenſtein*, inclinatum ipſius et ſororis Regis Boemie, *Agnetis*, ſupplicationibus, ſub beati Petri et ſuam protectionem ſuscepiſſe. Datum *Aſiſij* v. Idus Junii. Pontificatus anno decimo. - - - - - - - - - Pag. 194.

(*) *Ingerd* filia *Jacobi Sunonis* vid. p. 208.

(**) *Conradi* Comitis a *Regenſten* mentio fit in Transactione ſecunda de liberatione *Waldemari* Regis 1226. pag. 292. Ad ann. 1231. apud. Phil. Wilhelm. *Gercken.* in Cod. Diplom. Brandenburgenſi T. II. p. 392.

1253. Christophori Confirmatio bonorum in *Brethaas* et *Lokaas*, data monaſterio de *Esrom*. Datum *Roſkildis*. Anno Domini MCCLIII. Kal. Septembris. - - - - Pag. 195.

1253. *Thorkilli* Epiſcopi Revalienſis Compoſitio inita cum fratribus ordinis Teutonici ſuper Decimis in Gervia. Datum Anno Dni MCCLIII. Nono Kal. Octobris. - - - - Pag. 308.

1254. *Johannis* et *Gerardi* Holſatiæ Comitum Privilegia civibus de *Brunsvic* et *Magdeburg* Hamburgi commercia exercentibus. Actum Anno domini MCCLIIII. VII Kal. Aprilis. Dat. *Hamborch* per manum ſcriptoris *Gervaſii* Canonici *Hamborchenſis* et Plebani in *Plöne*. - - - - Pag. 195.

1254. Leges inter Epiſcopum Roſkildenſem et villanos Hafnenſes datæ a *Jacobo* Epiſcopo *Roſkildenſi*. (*) Datum *Köpmannæhafn*. anno Domini MCCLIIII. Idus Martii tertio. - - Pag. 197.

(*) *Jacobum Erlandi* filium anno 1254 Menſe Martio Archielectum nondum fuiſſe hinc patet; et neſcio, qvem ſecutus fuerit magnus *Pontoppidanus* dum *Uffoni* 1251 in *Lundenſi* Metropoli eum ſucceſſiſſe ſcribit, Annal. Eccl. Dan. Diplomat. T. I. p. 569.

1254. INNOCENTII IV. (*) Bulla, qva Episcopos *Slesvicensem* et *Wibergensem* jubet inqvirere de virtute morum et veritate signorum, operibus et miraculis *Nicolai* filii CANUTI Regis Daciæ. Datum *Anagniæ* VIII Kal. Augusti, Pontificatus anno duodecimo. - - - - - - - - Pag. 201.

(*) Hanc Bullam Innocentio III. Adscribit. *Pontoppidanus* Annal. Eccles. Dan. Diplomat. T. I. p. 452. vultqve *Canuti IV.* Precibus papam adductum fuisse, ut eam daret. Verum illa minus rite sibi constant. etenim annus duodecimus Pontificatus Innocentii III. incidit in Annum Christi 1209 qvi septimus est a morte *Canuti* Regis. Pertinet igitur ad *Innocentium IV.* Bulla *Christophori* Regis petitione efflagitata, qvod vel docent *Raynaldi* Annales ad Annum 1254 T. XIII. p. 642. plura vid. in Script. Rer. Danic. T. V. p. 303.

1254. . . . . . . Indulgentiæ XL dierum datæ iis qvi fabricæ Ecclesiæ *Arusiensis* manum porrexerint adiutricem. Dat. *Anagniæ* II Idus Augusti, Pontificat. anno XII. - - - Pag. 202.

1255. CHRISTOPHORI Regis Confirmatio Juris Lubicensis a Civibus de Riga solummodo adhibendi. Datum *Siobyrgh* Anno Dni MCCLV. Kal. Septembris XVII. - - - - Pag. 309.

1255. ALEXANDRI IV. Bulla mandatoria ad Episcopum *Wibergensem*, Abbatem de *Cara insula* et Priorem Fratrum prædicatorum *Arusiensium*, ut de miraculis *Nicolai* CANUTI Regis filii inter Sanctos referendi inqvirant. Dat. *Lateranis* Idus Decembris, Pontificatus anno primo. - - - Pag. 203.

1255. CHRISTOPHORI I. Petitio ALEXANDRO IV. missa super fundatione monasterii Sanctæ Claræ Roskildensis. (*) s. a. Pag. 204.

(*) Aut hoc, aut seqventi anno pro *Ingerde* Rex apud papam intercessit optimo successu, siqvidem 1257, nonis Januarii, a Pontifice, qvod petebatur, est concessum. p. 211.

1255. ALEXANDRI IV. Bulla protectoria data Capitulo *Arusiensi*. Datum *Anagniæ* II Non. Augusti, Pontificatus anno primo. Pag. 205.

1255. . . . . . . Bulla confirmatoria data capitulo Arusiensi super bonis in *Liungheg* oblatis Altari b. *Catharinæ* a *Skæf* Canonico ecclesiæ Arusiensis. Dat. *Anagniæ*, pridie Non. Augusti, Pontificatus anno primo. - - - - - - Pag. 206.

1256. . . . . . . Bulla confirmatoria super diplomate a FRIDERICO (II. Romanorum Imperatore) Regibus Daniæ dato, qvo omnia, qvæ ultra *Eldoram* et *Albiam* Imperio contingentia KANUTUS et WALDEMARUS Reges, ut et in *Slavia*, armis occupaverant, Regno *Daniæ* adferuntur. (*) Datum et actum anno domini Mccc. primo, Roskildis, in profesto beati Johannis ante portam latinam. - - - - - - Pag. 206.

(*) Errat hic beatus Pater, dum Regem, cui hanc confirmationem dedit, fratrem vocat KANUTI, ejusqve in subigendis *Slavis* atqve *Nordalbingis* socium, WALDEMARUM puta II. erat nempe CHRISTOPHORUS hoc tempore in Dania Regnans filius WALDEMARI qvi frater KANUTI Regis erat. At causa sine dubio est. WALDEMARUS II carcere nefario et extorti juramenti fide liberatus 1225. vid. Raynald. Annal. Eccl. T. XIII. p. 334. Cancellariæ Romanæ Fridericianum diploma confirmandum misit; illa vero in rebus tam seriis alacritatem adhibere haud consueta, sed tempori inserviens, hoc tandem anno defuncti ante XV annos Regis petitioni annuere voluit. conf. Hvitfeld. T. II. p. 248.

1256. *Ingardis* Comitissæ de *Reginsten* donatio bonorum in *Horlef*, *Lyndæ parvo*, *Jatnæslæf*, *Aggethorp*, *Lyutsthorp*, *Ammethorp*, *Thornby Parvo*, *Wolby*, *Barnæthorp*, *Schethæ*, *Ansthorp*, *Swalmsthorp*, *Aethorp*, facta Sororibus ordinis Sti *Francisci Roskildis*. Dat. *Lundis* anno Domini Millesimo ducentesimo qvinqvagesimo sexto. Kal. Augusti. - - - Pag. 208.

1257. *Ingerth* Comitissæ de *Reynsten* Litteræ, qveis *Petrum* Episcopum *Roskildensem*, suum tutorem constituit. s. a. Pag. 209.

1257. Alexandri IV. *Bulla mandatoria* ad Archiepiſcopum Lundenſem ut qvoties a monialibus monaſterii Sti *Franciſci* ordinis Sti *Damiani* Roſkildenſis reqviſitus fuerit, bona earum a qvibusvis detenta, reſtitui illis faciat., Dat. *Laterani*. III non. Januarii. Pontificat. anno tertio. - - - - Pag. 210.

1257. . . . . . . Bulla mandatoria ad miniſtrum Provincialem in *Dacia*, ut qvoties ab Abbatiſſa et conventu monaſterii Sti *Franciſci* Ordinis Sti *Damiani*, *Roſkildis*, reqviſitus fuerit, duos fratres ydoneos ad celebrandum iis divinum officium et audiendum confeſſiones earum, et ad exhibendum iis eccleſiaſtica ſacramenta, ſine qvalibet difficultate iis concedat. Datum *Laterani* II non. Januarii. Pontificat anno tertio. - - Pag. 210.

1257. . . . . . . Bulla mandatoria ad Epiſcopum Roſkildenſem, ut *Ingerdi* Comitiſſæ de *Regenſten* auctoritate apoſtolica veniam concedat monaſterium Sororum ordinis Sti *Damiani*, in honorem Sti *Franciſci* Roſkildis erigendi, ſi expedire viderit. Dat. *Laterani* nonis Januarii. Pontificat. anno tertio. Pag. 211.

1257. . . . . . . Bulla Abbatiſſæ et conventui monaſterii Sti *Franciſci* Roſkildenſis Ordinis Sti *Damiani* data, ut frater presbiter, ordinis fratrum minorum, qvi confeſſor iis fuerit deputatus, illis ex iisdem, qvæ pro injectione manuum in ſe ipſas excommunicationis incurrerunt vinculum vel incurrent, juxta formam eccleſiæ, beneficium abſolutionis impendat, dummodo competens ſatisfactio paſſis injuriam fiat. Datum *Laterani* Idus Januarii. Pontificatus anno tertio. - - - Pag. 212.

1257. . . . . . . Indulgentiæ centum dierum datæ viſitantibus Eccleſiam monaſterii Sti *Franciſci* ordinis Sti *Damiani* Roſkildis. Dat. *Laterani* Idus Januarii. Pontificat. anno tertio. Pag. 212.

1257. . . . . . . Bulla data Abbatiſſæ et conventui monaſterii Sti *Franciſci* Roſkildenſis ordinis Sti *Damiani*, ut poſſeſſiones et alia bona, tam mobilia qvam immobilia Sororum, qvocunqve

 juſto

justo titulo adepta, feudalibus exceptis, exigere, petere ac retinere valeant. Dat. *Laterani* Idus Januarii. Pontificatus anno tertio. - - - - - - - - - - Pag. 213.

1257. ALEXANDRI IV. Bulla, qva Sorores monasterii Sti *Francisci* ordinis Sti *Damiani Roskildis*, immunes a præstatione procurationum Legatorum et Nuntiorum sedis Apostolicæ, omniumqve exactionum, collectarum, et subsidiorum, declarat, omnesqve ex hoc capite in eas promulgatas sententias excommunicationis aut interdicti, irritas esse jubet. Dat. *Laterani* Idus Januarii. Pontificat. anno tertio. - - - - Pag. 214.

1257. . . . . . . Bulla, qva *Ingerdi* Comitissæ de *Regensten* concedit, reditus et proventus ad se spectantes in ordine Sti *Damiani*, si eundem ingredi voluerit, percipere tam libere, ac si in seculo mansisset. Dat. *Laterani* XVI Kal. Februari. Pontificatus anno tertio. - - - - - - Pag. 215.

1257. . . . . . . Bulla, qva Regi Daniæ institutum ab *Ingerde* Comitissa de *Regensten* monasterium Sti *Francisci Roskildis* ordinis Sti *Damiani* commendat. Dat. *Laterani* XVI Kal. Februarii. Pontificat. anno tertio. - - - - - Pag. 215.

1257. . . . . . . Bulla mandatoria ad Archiepiscopum Lundensem ut qvoscunqve volentes *Ingerdem* Comitissam de *Regensten* in fundatione et dotatione monasterii Sti *Francisci Roskildis* Ordinis Sti *Damiani* impedire, appellatione remota commoneat et compellat. Dat. *Laterani* XVI Kal. Februari. Pontificatus anno tertio. - - - - - - - - Pag. 216.

1257. Acta dotationis monasterii monialium reclusarum ordinis Sti *Damiani Roskildis* factæ coram Rege, ab *Ingerde* Comitissa de *Regensten*, consensu *Johannis*, *Johannis* filii, ipsius fratruelis et domini *Andreæ*, Pincernæ filii, mariti Dominæ *Ceciliæ*, sororis dicti *Johannis*. Qveis Comitissa bona sua in *Hornlef* cum duobus molendinis, in *Ammæthorp*, *Thornby minori* et *majori*, *Lyudz-*

Lyudztorp, *Linde parvo*, in *Tubald* partem tertiam Domino *Andreæ* et *Johanni* ſcotavit. reſidua vero in *Skædæ*, *Alunde parvo*, *Sualſtorp*, *Anſtorp*, *Aggarthorp*, *Agarmark*, *Tokæmark*, *Jatneslef*, *Aggæthorp*, *Waldby*, *Barnæthorp*, *Heddingæ parvo*, *Svenſtorp*, *Grönæholt* et in *Tubald* partes duas, dicto monaſterio obtulit. Act. *Copmanhauen* in Eccleſia beate virginis octavo idus Julii anno Domini MCCL Septimo. Pag. 217.

1257. ALEXANDRI IV. Bulla confirmatoria ſuper bonis et reditibus monaſterio Stæ *Mariæ* Roſkildenſis oblatis ab ABSALONE (Archiepiſcopo Lundenſi) Epiſcopo Roſkildenſi, in *Striihæret*, *H.. hæret*, *Juirlundhæret*, *Styfiushæret*, *Smörmshæret*, *Litlahæret*, *Samæhæret*, *Ræmſiöhæret*, *Beueſcoghæret*, *Faxæhæret* et ad Sepulcrum (*) Sanctæ *Margarethæ* juxta mare. Dat. *Viterbii*. XVII Kal. Auguſti. Pontificat. anno tertio. Pag. 219.

(*) S. *Margareta* Roſkildis paſſa 1177. vid. Script. Rer. Danic. T. II. p. 435. conf. ibid. p. 523. T. IV. p. 23. T. IV. p. 534. conf. Danſke Magaz. T. I p. 75. T. I. p. 121. ubi non ſtatim Roſkildiam translatam dicit. T. I. p. 162. T. I. p. 178. 5 Kal. Nov. conf. S. Lagerbringii Swea Rikis Hiſtorie. T. II. p. 248-49.

1257. ALEXANDRI Papæ IIII. decretum, ne mulieres ſeculares monaſterium Sanctæ *Mariæ* Roſkild. Ciſterticnſis ordinis ingredi, ibiqve morari, ſub interminatione anathematis audeant. Dat. *Viterbii* XIII Kal. Aug Pontificat. anno tertio. - Pag. 220.

1257. . . . . . . Confirmatio data monaſterio b. *Marie* Roſkild. ſuper duobus molendinis et uno manſo in *Glym*, illi ab *Abſalone* Epiſcopo Roſkild. oblatis. Dat. *Viterbii* Aug. Pontificatus anno tertio. - - - - - - Pag. 221.

1257. ALEXANDRI IV. Bulla prohibitoria ad Epiſcopum Roſkildenſem, ne Eccleſias jure patronatus ad fratres de *Sora* pertinentes alieni vacantes conferat iisdem invitis. Dat. *Viterbii* VII Kal. Auguſti. Pontificat. anno tertio. - - - Pag. 222.

1257. *Ingerthis* Comitiſſæ de *Regenſten* litteræ, qveis *Petro* Epiſcopo Roſkildenſi tutelam omnium bonorum ſuorum committit, illumqve exſecutorem teſtamenti ſui conſtituit. Dat. *Roſkildis.* - - - - - - - - Pag. 222.

1257. ALEXANDRI IV. Bulla protectoria data monaſterio Stæ *Mariæ* Roſkildis. Idus Auguſti. Indict. xv. Incarnat. dominicæ anno MCCLVII. Pontificatus vero Domini ALEXANDRI Papæ IIII. anno tertio. - - - - - - - - - - Pag. 223.

1257. CRISTOPHORI Regis Litteræ, qveis Cives de *Riga* jure Lubicenſi tam in cauſis eccleſiaſticis qvam civilibus uti jubet. Act. *Ripis* Anno ab incarnatione Dni MCCLVII. Kalend. Octobris. Pag. 309.

Ex Apogr. Chartac. No.

1257. *Henrici* de *Appenhuſen* Commendatoris *Revaliæ* teſtimonium de anno 1276. ſe vidiſſe. *Saxonis* Capitanei Regii et Judicis Revaliæ Sententiam, qva lis inter Abbatem de *Dunamunde* et homines ipſorum de *Padis* ex parte una, et *Henricum* de *Kiwele* et incolas de *Alten* parte ex altera ſuper jure piſcandi in rivulo præter *Althen* fluente, orta deciditur. Dat. in *Revalia* Anno Dni MCCLVII in die beati *Vitalis* Martyris. - - Pag. 310.

1257. *Petri* Epiſcopi Roſkildenſis Litteræ, qveis commutat manſionem in *Sothæthorp* menſæ Epiſcopali attinentem, pro manſione in *Augthæhor*, qvam *Jacobus* Sunonis teſtamento reliqverat ad vinum diſtribuendum ſingulis eccleſiis Civitatis Roſkildenſis; additqve, ut teſtatoris voluntati eo facilius obtemperetur, unum et dimidium *Bol* in *Valby Eſtre*, et dimidium *Bol* in *Raveslef.* Act. *Roſkildis.* Anno Domini MCCLVII. IIII Idus Octobris. - - - - - - - - Pag. 228.

1257. Teſtamentum Dominæ *Ingerth*, relictæ *Conradi* de *Regenſten.* Datum Roſkildis. - - - - - Pag. 229.

1257.

1257. ALEXANDRI IV. Bulla, qva conceditur Sororibus monafterii Sti *Francifci* Rofkildis, earum familiaribus et oblatis, in earum ecclefia durante generali interdicto audire divina et recipere ecclefiaftica facramenta. Dat. *Viterbii* XII Kal. Februar. Pontificat. anno qvarto. - - - - - - - Pag. 230.

1258 .... Bulla tribuens miniftro ordinis Fratrum minorum in Dacia plenam poteftatem vifitandi in Clauftro Sororum ordinis Sti *Francifci, Rofkildis.* Dat. *Viterbii.* nonis Februar. Pontificatus anno qvarto. - - - - - Pag. 232.

1258. .... Bulla, qva magifterio generalis ordinis fratrum minorum committuntur Sorores monafterii Sti *Francifci Rofkildis.* Dat. *Viterbii* II Kal. Mart. Pontificat. anno qvarto. Pag. 232.

1258. .... Bulla, qva Sorores monafterii ordinis Sti *Francifci*, *Rofkildis*, dona mobilia et immobilia, exceptis feudalibus, ratione fucceffionis, aliove qvocunqve titulo iis debita, petere, recipere retinere ac transferre in alios poffunt. Dat. *Viterbii* Kal. Mart. Pontificat. anno qvarto. - - - Pag. 234.

1258. *Jacobi* Archiepifcopi Lundenfis Indulgentiæ datæ iis, qvi monafterio Sororum Sti *Damiani* manus porrexerint adjutrices. Dat. *Lundis* Anno Domini MCCLVIII. Decimo feptimo Kalend. Octobris. - - - - - - - - Pag. 235.

1258. *Petri* Epifcopi Rofkildenfis Indulgentiæ datæ iis qvi monafterio Sororum ordinis Sti *Damiani* ejusqve ecclefiæ manus porrexerint adiutrices. Dat. *Rofkildis* anno domini MCCLVIII. Tertio nonas Novembris. - - - - - - Pag. 236.

1259. *Petri* Epifcopi Rofkildenfis Confirmatio Donationis Domini *Petri Othenfun* Canonici Rofkildenfis, factæ ecclefiæ Sti *Lucii*, fuper manfo terræ integro in *Flongi* et duobus *Fœligh.* Act. *Rofkild.* Anno domini MCCLIX. Idus Mart. fexto. Pag. 237.

1259.

1259. Alexandri IV. Bulla mandatoria miſſa Epiſcopo Sverinenſi ut laicos, qvi Caſtrum *Hafnenſe* hoſtiliter deſtruxerant, ad ejus reædificationem cenſura eccleſiaſtica compellat. Dat. *Anagniæ* IIII Kal. April. Pontificat. anno ſexto. - - - Pag. 238.

1259. *Jacobi* Archiepiſcopi Lundenſis, litteræ dotationis factæ monaſterio Stæ *Claræ* Roſkildis, ſuper bonis in *Walengſwith*, *Wiſlæthorp*, *Lund*, *Höllöſæ*, *Sneslef*, *Thorſtorp*, *Ahæthorp*, *Brothæſcog*, *Flinthæthorp*, *Lyndholm*. Act. *Lundis* Anno Domini MCCLIX. - - - - - Pag. 239.

1259. *Ceciliæ* Relictæ Domini *Haraldi*, Regis Marſchalchi, Litteræ, qveis Monaſterio de *Esrom*, terram duorum ſolidorum in *Thorethorp* pro xxx marchis denariorum eidem a marito ſuo debitis, dimittit. Act. anno domini MCCLIX. - - Pag. 240.

1259. *Jacobi* Archiepiſcopi Lundenſis teſtimonium ſe vidiſſe Acta dotationis Clauſtri Monialium Stæ *Claræ* Roſkildenſis. Dat. Lundis Anno Dni MCCLIX in Craſtino Sti Laurentii. Pag. 312.

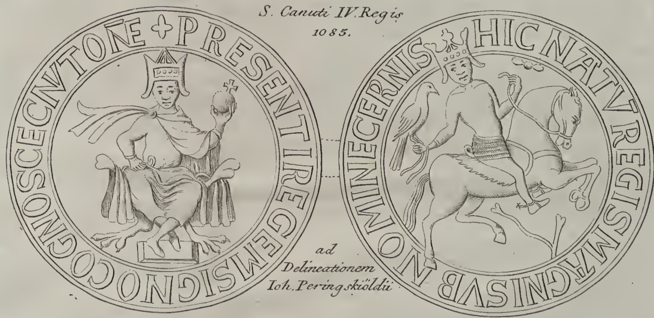
MENDA EXTANTIORA.

Pag.	lin.		leg.
19.	1.	*Florentini*	*Florentii*
48.	22.	precelleret	percelleret
52.	20.	affectui	effectui
53.	2.	fubterannotis	fubterannotatis
83.	10.	diligetis	diligentis
92.	2.	*Welinp*	*Weling*
93.	32.	*Welino*	*Weling.*
99.	23.	*Bruboug*	*Brunboug*
101.	5.	incuria	in curia
	17.	Noterminum	Nos terminum
113.	33.	profeffionis	poffeffionis
130.	11.	Mccxxix	Mccxxxix
146.	24.	Confirmatio de compofitionis	Confirmatio compofitionis
177.	16.	minima	minime
185.	1.	Mos	Nos
191.	21.	inigenlent	inuigilent
198.	26.	iuribus	viribus
202.	8.	Quod non	qvod fi non
217.	15.	CHRISTOFORUS	CRISTOFORUS

Pag.	lin.		leg.
219.	32.	*Lilabæret*	*Litlabæret*
230.	3.	eulcridras	culcidras
247.	1.	Redis	Regis
248.	13.	die 28	die 29
260.	30.	faratiffimo	facratiffimo
267.	4.	preterflente	preterfluente
269.	33.	nonentis	ponentis
275.	18.	prefaiura	prefatum
277.	10.	*Finnetog*	*Finnetop*
300.	14.	Waldemari I.	Waldemari II.
	19.	Antograph	Apograph
316.	*penult.*	ad ann. 1157	ad ann. 1137
318.	13.	23 Nov.	23 Octobr.
320.	15.	Ecclefiaftica civilis	Ecclefiaftica v. civilis
	29.	Comitis	Comitiis
328.	22.	Anni 1158	Anni 1138
333.	13.	Haud fimile	haud abfimile
342.	13.	monitis	munitis

Sigilla Serenissimorum Regum Daniæ.

No 1
S. Canuti IV. Regis
1085.

ad
Delineationem
Ioh. Peringskiöldii

No 3.
S. Erici Plogpening
1232.

ad
Delineat.
Ectypi in Arch. R.

No 2
S. Erici, Lam,
1140.

Ex
Archivo Regio

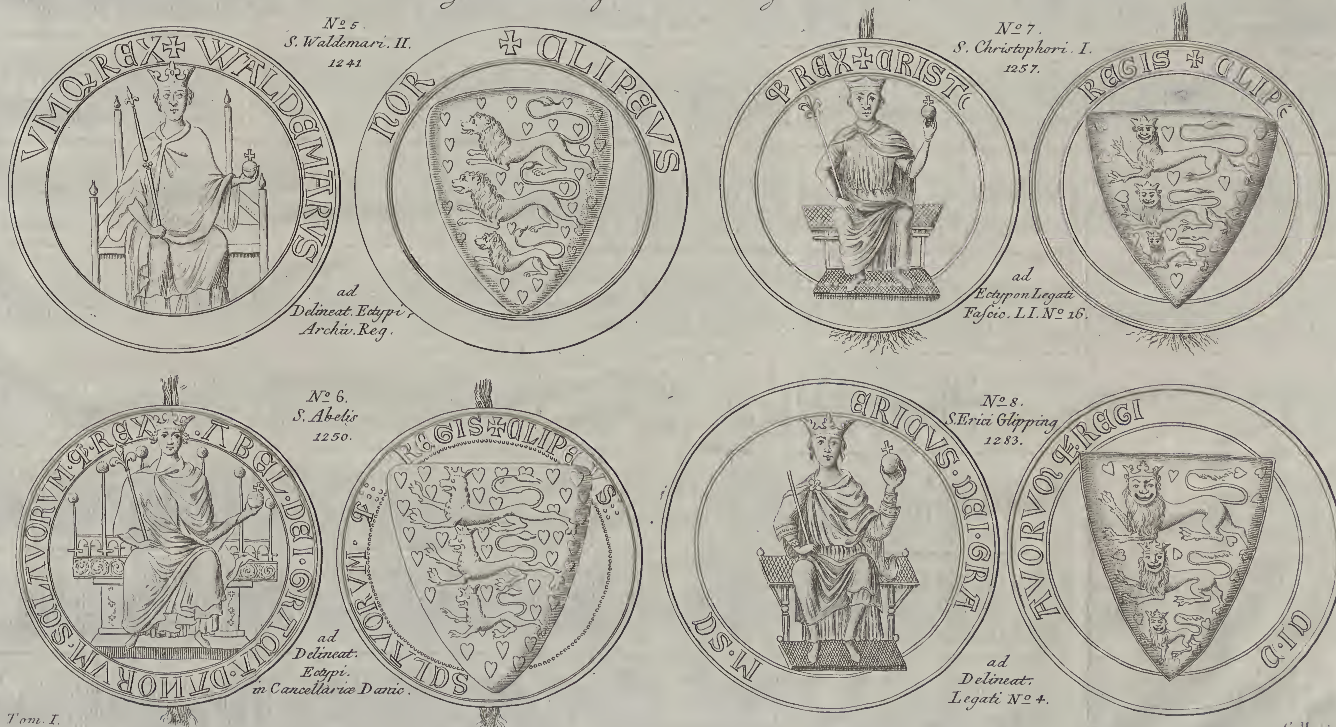
No 4.
S. Erici Plogpening
1241

in
Fascic. xxx
No 5

C. Müller sc.

Sigilla Serenissimorum Regum Daniæ. Tab. II.

N° 5. S. Waldemari. II. 1241. — *ad Delineat. Ectypi, Archiv. Reg.*

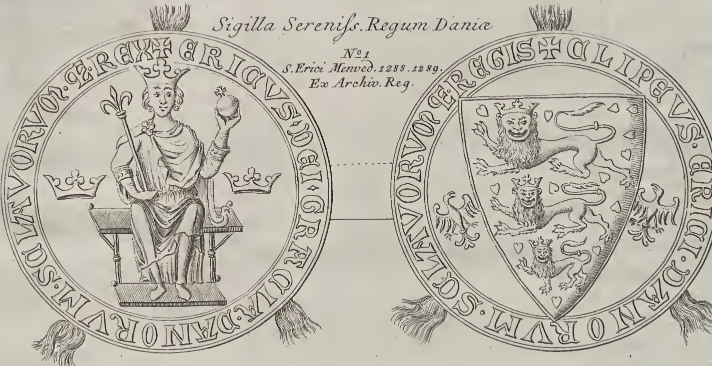
N° 7. S. Christophori. I. 1257. — *ad Ectypon Legati Fascic. L. I. N° 16.*

N° 6. S. Abelis 1250. — *ad Delineat. Ectypi. in Cancellariæ Danic.*

N° 8. S. Erici Glipping 1283. — *ad Delineat. Legati N° 4.*

Sigilla Serenifs. Regum Daniæ

N.º 1
S. Erici Menved. 1288. 1289.
Ex Archiv. Reg.

N.º 2.
Sig. Erici Menved. 1290. 1319.
Fasc. LI. N.º 16.

C. M. sc.

Sigilla Reginarum Daniæ.

N.º 3.
S. Mechtildis Reginæ. 1260. 1269.
Ex Archiv. Reg.

N.º 4.
S. Margarethæ Reginæ. 1263.
Fasc. LII. N.º 6.

N.º 5.
S Margarethæ Reginæ. 1270
Ex Arch. Rostochiense

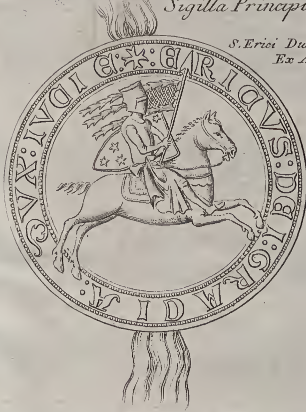

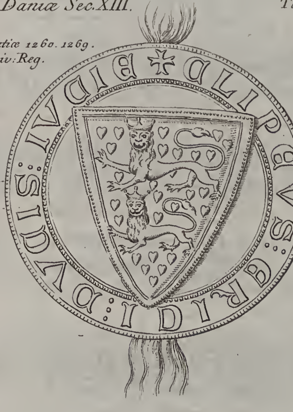
N.º 6.
S. Agnetis Reginæ. 1293.
Ex Arch. Reg.

C. M. sc.

S. Erici Duc: Iutiæ 1260. 1269.
Ex Archiv: Reg.

S. Erici Dni Langlandiæ 1296.
Fasc. 65.

S. Domicelli Erici. 1277. 1280.
Fasc. LII. No. 37. 43.

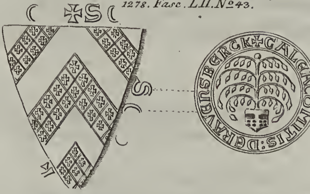

Sigilla Comitum in Dania Sec.XIII.

S. Ernesti Comitis de Glichen. 1257. Fasc. LI. N°16.

S. Domini Comitis de Ravensberg 1278. Fasc. LII. N°43.

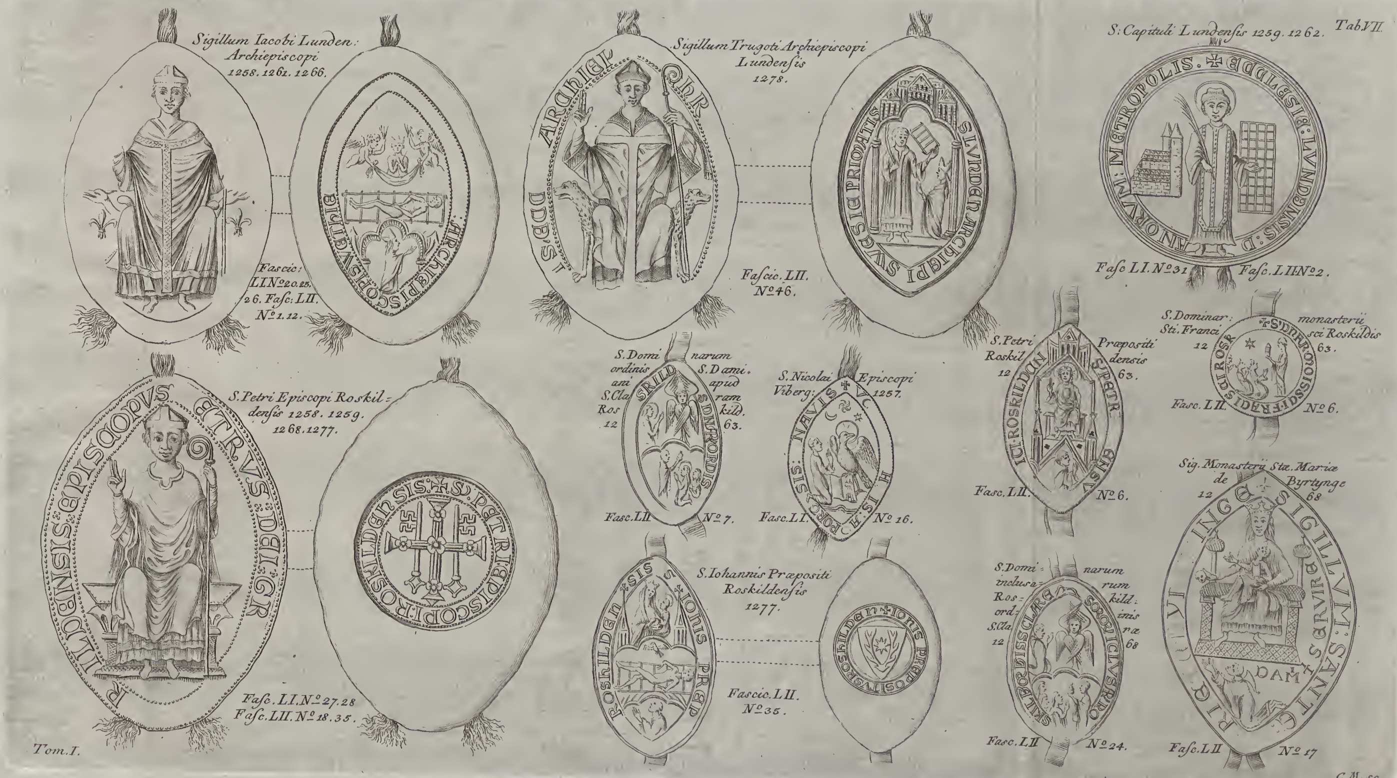

S. Sophiæ Dnæ Langlandiæ 1296. Fasc. 65.

S. Ingerdis Comissæ de Regensten 1257 Fasc. LI. N°3. 19.

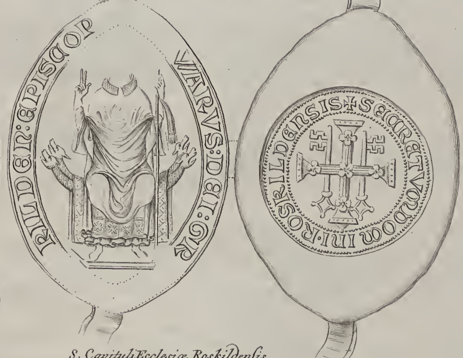

Tab.VII.
Sigillum Iacobi Lunden: Archiepiscopi 1258. 1261. 1266.
Fascic: LI.Nº20.25. 26. Fasc: LII. Nº1.12.
Sigillum Trugoti Archiepiscopi Lundensis 1278.
Fascic. LII. Nº46.
S: Capituli Lundensis 1259. 1262.
Fasc LI. Nº31
Fasc. LII Nº2.
S. Petri Episcopi Roskildensis 1258. 1259. 1268. 1277.
Fasc. LI. Nº27.28
Fasc. LII. Nº18.35.
S. Domi narum ordinis S. Dami. ani apud S. Cla ram Ros kild. 12 63.
Fasc. LII Nº7.
S. Nicolai Episcopi Viberg: 1257.
Fasc. LI. Nº16.
S. Petri Præpositi Roskil densis 12 63.
Fasc. LII. Nº6.
S. Dominar: monasterii Sti. Franci sci Roskildis 12 63.
Fasc. LII. Nº6.
S. Iohannis Præpositi Roskildensis 1277.
Fascic. LII. Nº35.
S. Domi narum inclusa rum Ros kild: ord: inis S. Cla ræ 12 68
Fasc. LII Nº24.
Sig. Monasterii Stæ. Mariæ de Byrtynge 12 68
Fasc. LII Nº17
Tom. I.
C.M. sc.

Tab. IV.

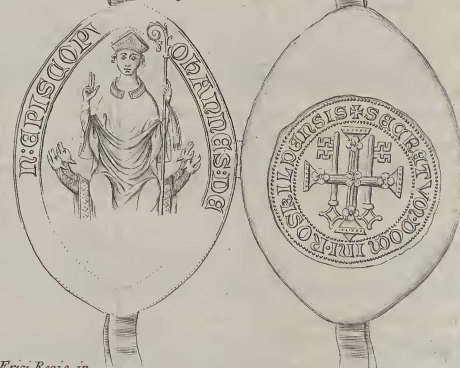
S. Iohannis Archiepiscopi Lundensis.
1299. Fascic. LIII. No 32.

S. Inguari Episcopi Roskildensis.
1282. Fasc. LIII. No 1–14.

S. Iohannis Episcopi Roskildensis.
1291. Fascic. LIII. No 21.

S. Tuconis Episcopi Ripensis
1295. Fasc. XIX. No 17.

S. Capituli Ecclesiæ Roskildensis.
1290. Fasc. LIII. No 17.

S. Convivii St: Erici Regis in
Calwehav ad Archetyp. æneum
leg. No 33. in 8.

S. Capituli domus beati Iohannis
de Andwardscogh 1288.
Fasc. LIII. No 16.

Sigilla Nobilium Danorum Sec. XIII.

Tab IX.

Tom. I.

C. M. sc.

Sigilla Nobilium Danorum Sec. XIII.

Tab. X.

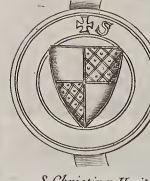
Tom. I.

C. M. sc.

S. Sigwidi Kanuti filii
Ex delin: in Archiv: Reg:
1295.

S. Thordonis Akesun
Ex Ectypo Archiv. Regii
1288. vid. Hallandica.

S. Tuvonis Arnfastson
1288.
Fasc. LIII. N° 14.

S. Christinæ Hwitæ
1291.
Fasc. LIII. N° 19.

S. Thurij Mariennæsun
de Iutia 1285.
Ex delin. in Archivo Reg.

S. Incerti 1229.
Fasc. LI. N° 28.

S. Communitatis
Civium Roschildis
1273. 1277.
Fasc. LII. N° 33_39.

C. M. sc

Fascic. 19. N° 5.

Anno Dni. 1241.

Ericus di gra danorum sclauorumque rex. Omib presens scriptum cernentib imppetu-
um. Ut diuine maiestati in omib honor debitus deferatur. ac p hoc idem in rebus transito-

Fascic. 51. N° 2.

Anno Dni. 1253.

J. di gra roskildensis eps. Uniusis xpi fidelib p suam dyocesim constitutis salutem in dno. Qm ut ait apls omis stabim ante tribunal xpi recepti put in corpe
gessim siue bonu siue malu. oportet nos diem messionis extreme misedie opib puenire. ac eternoz intuitu seminare in tris q reddente dno cu multiplicato

Datu kaupman
nehafn Anno dni. M. CC. L iij. Undecimo Kl. Junii

Fascic. 51. N° 19.

Anno Dni. 1257.

Uniusis xpi fidelib presens scriptum inspecturis et audituris Ingerth
Relicta comitis Conradi de Reyinsten salutem in dno. Uniusitatem uram

Fascic. 51. N° 1.

Anno Dni. 1243.

Omnibus presens scriptum cernentibus. Ego [illegible] Symon de
[illegible] Anno Dni. M. CC. XL iij. [illegible]

Fascic. 51. N° 3.

Anno Dni. 1256.

In noie patris et filii et spc sancti. Amen. Ego Ingardis comitissa quondam de Reginsten filia dni Jacobi filii Sunonis per

Fascic. 51. N° 4.

Anno Dni. 1257.

Omnibus presentem literam inspecturis. J. relicta. comitis Conradi de Regensten.

Fascic. 51. N° 15.

Anno Dni. 1257.

Cum uita hois instabilis sit et breuis ad salute anime necessarium est ut ... in publico ...
... In noie patr et filii et spc sci. Anno dni M. CC. L vij. Ego Ingerthe relicta comitis Con-
radi de Regensteyn ....

Fascic. 51. N° 16

Anno Dni. 1257.

Cristoforus di gra danoz sclauoz q Rex. Uniusis psentes litteras inspecturis salutem in dno. Notum uob facimus quod in nostra psencia constituti dna Yngerth Relicta dni Conradi
quondam comitis de Reginsten ex una pte. et Johes filius Johis fratruelis dce dne. et dns Andreas filius ... ex altera ...
Actum Copmanhauen in eccla bte uirginis octauo idus Julii Anno dni M. CC. L. septimo. In euidenciam autem pdcoz nos manu ppa ss et sigillu nrm apponi fecimus. Nos Margareta danoz
Regina pdcis interfuimus. et manu ppa ss ....

.... Nos Waldemarus dux Jucie pdcis interfuimus et manu propa ss ....

.... Nos Ingerth Relicta Conradi quondam comitis de Reginsten manu propa ss ....